

သီလဝန္တ သုတ္တန်တရားတော် ဆောင်ပုဒ်များ

- (က) ၁။ သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာရှုအပ်ပါသနည်း။
- ၂။ စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှုအပ်သည်။
- ၃။ မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ ရောဂါစွဲ၊ ပေါက်ကွဲအိုင်းတူသည်။
- ၄။ ငြောင့်မကောင်းမှု၊ ဖျားနာဟု၊ မှတ်ရှုသူစိမ်းမည်။
- ၅။ ပျက်စီးသည်၊ အနတ္တ၊ ရှုရ ဆယ့်တစ်မည်။
- ၆။ သို့ရှုမြင်သန်၊ သောတာပန်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။
- (ခ) ၁။ သောတာပန်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။
- ၂။ သောတာပန်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။
- ၃။ သို့ရှုမြင်သန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။
- (ဂ) ၁။ သကဒါဂါမ်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။
- ၂။ သကဒါဂါမ်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။
- ၃။ သို့ရှုမြင်သန်၊ အနာဂါမ်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။
- (ဃ) ၁။ အနာဂါမ်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။
- ၂။ အနာဂါမ်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။
- ၃။ သို့ရှုမြင်သန်၊ အရဟံ၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။
- (င) ၁။ ရဟန္တာကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။
- ၂။ ရဟန္တာလဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။
- ၃။ သို့ရှုသော်ငြား၊ သစ်ဟောင်းကား၊ တိုးပွားမရှိပြီ။
- ၄။ သတိသမ္ပဇဉ်၊ ရှုတိုင်းယှဉ်၊ မျက်မြင်ချမ်းသာသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန် တရားတော်

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆကအဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

ကျေးဇူးတော်ရှင်

မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဟောကြားတော်မူသော

သီလဝန္တသုတ္တန်
တရားတော်

ဓမ္မဒါန

စတုတ္ထအကြိမ်

အကျဉ်းချုပ်အညွှန်း

၅၃၅

သေခြင်းကိုလဲ အလိုမရှိ	... ၃၅၇
သဲကန္တာရစသည့်မှာ	... ၈၆
သောတာပတ္တိမဂ်၏ဂုဏ်သတ္တိအထူး	... ၁၈၇
သောတာပန်သုံးပါး	... ၂၇၃
သားသမီးရတယ်ဆိုတာ (ထိရုံနဲ့)	... ၃၀၂
သွားဘယ်ရှု၍ဉာဏ်ဖြစ်ပုံ	... ၄၁
သွားနေဆဲသိရမယ်ဆိုတဲ့ ညွှန်ကြားချက်	... ၃၂

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုတ္တက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

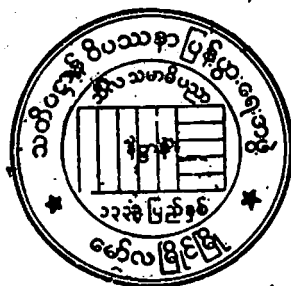

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဟောကြားတော်မူသော

သီလဝန္တ သုတ္တန်

တရားတော်

မော်လမြိုင်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ
သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့
သာသနာပြု ရန်ပုံငွေဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

သာသနာ - ၂၅၄၅ ကောဇာ - ၁၃၆၃ ခရစ် - ၂၀၀၂
(စတုတ္ထအကြိမ်)

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာမူပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်အမှတ် (၇၄၆/၂၀၀၁)(၁၁)
မျက်နှာပိုးခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၇၃၇/၂၀၀၁) [၁၂]

စတုတ္ထအကြိမ်

အုပ်ရေ - ၁၀၀၀

၂၀၀၂-ခုနှစ်၊ (ဖေဖော်ဝါရီလ)

ထုတ်ဝေသူ-ဦးတင်ရှိန် (မြီ-၀၃၇၆၃)

စန်းရောင်ရှိန်စာပေ

အမှတ် ၄/၁၇၇၊ မေခလမ်း၊

ဝေဘာဂီမြို့သစ်၊ မြောက်ဥက္ကလာပမြို့နယ်။

အပုံးရိုက်-ဦးကျော်စင်၊ (မြီ-၀၄၂၂၉၂)

ခိုင်ရည်မွန် ပုံနှိပ်တိုက်၊

တိုက်ခွဲ-၁၄/၁၆၊ မဟာသုခလမ်းနှင့် ၈၀၊ ဗိုလ်ချုပ်လမ်း။

အတွင်းစာသားပုံနှိပ်-ဦးအောင်မြင့်သိန်း၊ (၀၆၃၆၄)

အင်ကြင်းဖြိုင် ပုံနှိပ်တိုက်၊

အမှတ်-၁၄၇၊ ဆိပ်ကမ်းသာလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဓမ္မဒါန

မှတ်ချက်။ ။ ဦးသန်းမြင့်၊ ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ် (၁၃/၉၃) (၁၁)
တိုက်-၇၊ အခန်း-၁၅၊ ဦးဝိစာရလမ်း၊ ရန်ကုန်က ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေ
ပါသည်။

လက်ဦးရှုဖွယ်

ဝိပဿနာရှုနည်းမူသေစည်း

သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်သည် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရရန် တကယ်တမ်း အားထုတ်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် တစ်သမေ မတိမ်း လိုက်နာကျင့်သုံးရန် မူသေစည်းမျဉ်းဖြစ်သည်ဟုဆိုလျှင် မှန်ကန်သင့်မြတ်လှပါပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်-

ဤသုတ္တန်တရားတော်၌ “သီလနှင့်ပြည့်စုံသော ပုထုဇဉ်က ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးသော သဘောတရားကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု နှလုံးသွင်းရှုမှတ်၍ မှန်ကန်စွာ သိလျှင် သောတာပန် အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်း၊ သောတာပန်က နည်းတူပင် နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်၍ မှန်ကန်စွာသိလျှင် သကဒါဂါမ်အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်း၊ သကဒါဂါမ်က နည်းတူပင် နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်၍ မှန်ကန်စွာ သိလျှင် အနာဂါမ်အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်း၊ အနာဂါမ်က နည်းတူပင် နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်၍ မှန်ကန်စွာ သိလျှင် ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်း” တိကျပြတ်သားစွာအပြည့်အစုံ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

[ဃ]

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

ဖြေရှင်းဟောပြထားသဖြင့် ထိုပြဆိုချက်အတိုင်း မလိုက်နာပါက သောတာပန်ပင် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း “ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ပြဆိုရပါမူ သီလနှင့် ပြည့်စုံအောင် မကျင့်လျှင်၊ သီလနှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း မြင်ခိုက်စသည်၌ ထင်ရှားသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို မရှုလျှင်၊ ရှုပင်ရှုငြားသော်လည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု မှန်ကန်စွာ မသိလျှင် သောတာပန်ပင် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း” ထင်ရှားသိရသော ကြောင့်ပင်တည်း။

ထို့ကြောင့် ဤ သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော် စာအုပ် စာမျက်နှာ (၁၈) စာကြောင်း ၃-စသည်၌ “တရားနုလုံးသွင်း အားထုတ်ချင်ရင် ဝိသုဒ္ဓိ(၇) ပါးထဲက ပထမ အခြေခံဖြစ်တဲ့ သီလဝိသုဒ္ဓိနဲ့ ပြည့်စုံရမယ်” ဆိုတာကိုလဲ အမေးဖြင့်ပင် ဖော်ပြ ပြီးဖြစ်သွားကြောင်း ကောက်ချက်ချမှတ်ပေသည်။ ထို့ပြင် နာ (၁၉) ကြောင်း (၇) စသည်၌ နောင်လာနောက်သားတွေ ခိုင်လုံ သော သာဓကအဖြစ်ဖြင့် လိုက်နာပြီး ကျင့်သုံးရန် မေးဖြေ တော်မူကြကြောင်းကိုလဲ ဖွင့်ပြသွားပေသည်။ ထို့ပြင် နာ(၂၀) ကြောင်း၊ (၁၈) စသည်၌ မူသေစည်းအနေနဲ့ အတိအကျပြဆိုထား ကြောင်း၊ ဝိပဿနာရှုနည်း မူသေနည်းအနေနဲ့ဖြင့် မှတ်ယူကြရ အောင် ထပ်ပြီး ဟောကြောင်းများကိုလဲ ဖော်ပြသွားပေသည်။

ထို့ပြင် နာ ၃၆၅ ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရှုတာနှင့် သတိပဋ္ဌာန်သာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဖြစ်တယ် ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဆိုင်ရာ စကားများဖြင့်လည်း ဤသုတ်၌ ပြဆိုချက်အတိုင်း ရှုပုံကိုကိန်း

(ဓမ္မာနုပဇ္ဇာအကြိမ်)

လက်ဦးရွယ်

[၁]

သေမှတ်ရန် ပြဆိုသွားပေသည်။ ထို့ပြင် နာ (၄၅၄) ကြောင်းရေ (၁၆) စသည်၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် မှန်ကန်စွာ ရှုမြင်ပါမှ သောတာပန်ဖြစ်ကြောင်းကို မူသေစည်း အနေဖြင့် ခိုင်မြဲစွာ မှတ်ထားအပ်ကြောင်း “ထိုသို့ မရှုပါဘဲ အခြားနည်းဖြင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရတယ်၊ သောတာပန်ဖြစ်တယ်” ဆိုတာ အမှားစင်စစ်ဖြစ်ကြောင်းများကိုလဲ အဆုံးအဖြတ်ပေး သွားပေသည်။

ထို့ပြင် နာ ၄၆၀၊ ကြောင်း ၁-စသည်၌ “သောတာပန် ဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို သိပြီး ဖြစ်သော်လည်း ပုထုဇဉ် တုန်းကလိုပင် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှ သကဒါဂါမိ မဂ်ဖိုလ်ရပြီး သကဒါဂါမိ ဖြစ်နိုင်တယ်” ဆိုတဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဟောချက်ကို အထူးသတိပြုအပ်ကြောင်း သတိပေးပြဆိုပြီးလျှင်၊ “အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို သိပြီးသားပဲ ရှုနေဖို့ မလိုပါဘူး၊ ရှုနေရင် ဆင်းရဲရဲပဲ၊ မရှုဘဲ စိတ်ကို အငြိမ်း စား ပေးထားမှ ငြိမ်းအေးတယ်” ဆိုတဲ့ ဝါဒဟာ ဗုဒ္ဓတရားတော် နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် အမှားစင်စစ်ဖြစ်ကြောင်းလဲ ပညာပေးသည့် အနေဖြင့် ပြဆိုသွားပေသည်။ ထို့အတူပင် နာ ၄၆၁၊ ကြောင်း ၁၇-စသည်၌ လည်းကောင်း၊ နာ ၄၆၉၊ ကြောင်းရေ ၁၈- စသည်၌လည်းကောင်း ပညာပေးစကားများကို ပြဆိုသွားပေ သည်။

ယင်းဆုံးဖြတ်ချက် ပြဆိုချက်များမှာ ဤသီလဝန္တသုတ်၌

(ဓတုတ္တအကြိမ်)

[၈]

သီလဝုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားတော်

ပြထားသော ရှုပုံရှုနည်းများနှင့်လည်းကောင်း၊ ဤစာအုပ် နှာ ၁၅၁-ထုတ်ပြထားသော စာအုပ်များ၊ နှာ ၁၅၆-၌ ထုတ်ပြထားသော အနိစ္စသုတ် စသည်တို့နှင့်လည်းကောင်း နီးနှောတိုက်ဆိုင်ကြည့်လျှင် ခိုင်လုံသော ဆုံးဖြတ်ချက် ပြဆိုချက်များဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပါပေသည်။

သာသနာအန္တရာယ် အကာအကွယ်လိုနေသည်

ဘုရားအလိုတော်နှင့် ညီညွတ်သော ယင်းအဆုံးအဖြတ်မျိုးသည် ယခုနေအခါ လိုနေလျက်ရှိပေသည်။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူ-တတိယသင်္ခါယနာတင်ပြီးစ အချိန်က သာသနာဂိုဏ်းကွဲများ၌ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော မိစ္ဆာဝါဒများကို ကာကွယ်ရန် တိကျပြတ်သား၍ ခိုင်လုံသော အဆုံးအဖြတ်များ လိုလျက်ရှိနေခဲ့သလိုပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့ လိုနေသောကြောင့်ပင် ထိုစဉ်အခါက အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်မြတ်သည် အတ္တဒိဋ္ဌိစွဲ ပုဂ္ဂလဝါဒစသော မိစ္ဆာဝါဒ ရာပေါင်းများကို ဖယ်ရှားသုတ်သင်လျက် ကထာဝတ္ထုမည်သော ကျမ်းကြီးကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။ သို့သော် ထိုစဉ်အခါက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေမှုနှင့် စပ်ဆိုင်သော သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာအလုပ်ကို ပယ်မြစ်သည့် မိစ္ဆာဝါဒကား မပေါ်ခဲ့သေးပေ။ ယခုအခါမှာမူ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေမှုကို ပယ်မြစ်သည့် မိစ္ဆာဝါဒများလည်း ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိ၏။ ထိုမိစ္ဆာဝါဒ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

များကို မကာကွယ်နိုင်လျှင် ပရိယတ် ပဋိပတ် ပဋိဝေဓဆိုတဲ့ သာသနာတော် သုံးရပ်လုံး မကြာမီပင် ကွယ်ပသွားဖွယ် ရှိပါသည်။

ဤသီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်သည်ကား မူရင်း ဒေသနာတော်ကပင် အကျင့်နည်းမှန်ကို အတိအကျ ဖော်ပြကာ ထိုသို့သော မိစ္ဆာဝါဒများကို ပယ်ရှားကာကွယ်လျက် ရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် တရားစစ် တရားမှန်ကို တကယ်လိုလားသော သူတော်ကောင်းတို့သည် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း လမ်းမှန် ဟုတ်၊ မဟုတ်ကို ဤသီလဝန္တသုတ္တန် ဒေသနာတော်တည်းဟူသော ဝိပဿနာရှုနည်း မူသေစည်းမျဉ်းနှင့် တိုက်ဆိုင်ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် နည်းမှားကိုပယ်ကာ နည်းမှန်သို့ လိုက်ကြရန်အတွက် မဟာစည် ဆရာတော်၏ ဤသီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်စာအုပ်သည် အလွန်ကျေးဇူးများဖွယ် ရှိပါပေသည်။

တရားတော်ဂုဏ် ပေါ်လွင်တက်ကြွပါစေ

ဘုရားဟော တရားဒေသနာတော်ကိုဖြစ်စေ၊ ဘုရားအလိုတော်နှင့်အညီ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ ဟောထားသော တရားဒေသနာတော်ကို ဖြစ်စေ ဖွင့်ပြဟောကြားလျှင် သို့မဟုတ် အဖွင့်ကျမ်းစာအုပ်ပြု စီရင်၍ ဖြန့်ချိလျှင် ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်နှင့် ဒေသကရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့၏ အလိုတော်များကို ပေါ်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

[၈]

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

လွင်စေလျက် ဂုဏ်တက်အောင် ဖွင့်ပြဟောကြားရေးသားပြုစုရန် လိုပါသည်။ ဘာဝနာ ပဋိပတ်ဆိုင်ရာ သုတ္တန်တရားဖြစ်လျှင် သမထ ဝိပဿနာအလုပ်ကို နာယူဖတ်ရှုသူများ ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်တွေ့ ပြည့်စုံသည်အထိ ကျင့်သုံးနိုင်အောင် ဖွင့်ပြဖို့ လိုပါသည်။ ယင်းသို့ ဖွင့်ပြရန်မှာလည်း မိမိကိုယ်တိုင် ထိထိရောက်ရောက် မကျင့်သုံးဘူးဘဲ စာတွေ့မျှဖြင့် ဖွင့်ပြရေးသားလျှင် စာတွေ့ ဘာဝနာမျှသာဖြစ်၍ ထိထိမိမိ ရှိလှမည် မဟုတ်ပေ။

သီလဝန္တသုတ္တန် အဖွင့် စာအုပ်နှင့်စပ်၍ ဖော်ပြရလျှင် ၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လပြည့်နေ့က မန္တလေးမြို့ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက် မဟာနာယကချုပ် အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ၊ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု မစိုးရိမ်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ အန္တိမဈာပနပွဲတော်ကြီးတွင် လှူဒါန်းသည့် ဝတ္ထုပစ္စည်းများထဲမှ ဓမ္မကထိကဆရာတော်တစ်ပါး ရေးသားသည့် သီလဝန္တသုတ္တန် တရားစာအုပ်ကလေးကို တွေ့ရသဖြင့် ဝိပဿနာရှုနည်းနှင့်စပ်၍ ထိထိရောက်ရောက် ဖွင့်ပြချက် ပါလိမ့်မည်အထင်ဖြင့် စိတ်အားထက်သန်စွာနှင့် ဖတ်ရှုကြည့်မိပါသည်။ စာအုပ်ကလေးမှာ စာမျက်နှာ ၁၅-မျှသာ ရှိပါသည်။ ဖတ်ရှုပြီးသောအခါ မိမိ၏ စိတ်ထဲ၌ အားမလို အားမရ ဖြစ်လာသည့်အပြင် “အလွန်လေးနက်သည့် အနစ်သာရများနှင့် ပြည့်စုံသော သီလဝန္တသုတ္တန် ဒေသနာတော်ကို ယင်းစာအုပ်ကလေးကဲ့သို့ မဖြစ်စေလောက် ဖွင့်ပြရေးသားရုံ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

လက်ဦးစွယ်

[၁၂]

မျှဖြင့်ဆိုလျှင် ဒေသနာတော်၏ ဂုဏ်အရှိန်အဝါဟာ အများကြီး ကျဆင်းသွားတာပဲ” ဟု ကောက်ချက်ချမိပါတော့သည်။

အနည်းငယ်ဆက်၍ ဖော်ပြလိုပါသေးသည်။ ပရိယတ် စာပေ ကျမ်းဂန်ကို ကျကျနန သင်ယူဖူးသော ဓမ္မကထိကအကျော် ဆရာတော်များသည် ဂါထာတစ်ပုဒ်ဖြစ်စေ၊ သုတ်တစ်ခုဖြစ်စေ၊ ထုတ်ဆောင်ရွတ်ဆို၍ ဒေသနာနည်းဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် ဟောကြားလျှင် နာကြားရသူတို့မှာ အလွန်ပင် နှစ်သက်အားရ ဖြစ်ကြမည်မှာ ယုံမှားဖွယ် မရှိပါ။ သို့သော်လည်း သမထ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ထိထိရောက်ရောက် အားမထုတ်ဖူးဘဲ၊ ဘာဝနာ အလုပ်တရားကိုဟောကြားလျှင်မူ သဘာဝ ကျလှမည် မဟုတ်ပေ။ စနစ်တကျ တရားအားထုတ်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမြင်အားဖြင့် ယင်းသို့သော ဟောပြောချက်ကို ကျသည်ဟူ၍ သာ ထင်မြင်ကြပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ထင်မြင်ကြောင်း ပြောသံကို လည်း ကြားရဖူး၏။

သို့သော်လည်း ထိုသို့သော ဓမ္မကထိကအကျော် အရှင် မြတ်တို့သည် မလွဲမရှောင်သာသည့် အနေအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏ အသိအမြင် ယုံကြည်စိတ်ချ၍ ဖြစ်စေ၊ ဘာဝနာလုပ်ငန်း တရားကို ဟောလည်း ဟောကြ၏၊ ကျမ်းလည်း ပြုကြ၏။ ထိုသို့ ဟောပြော ပြုစုကြရာ၌ အနှစ်သေတ္တာ ချကြည့်လျှင် ဤပရိယတ်စာပေ၊ ဘာဝနာ၊ စာပေဝိပဿနာမျှသာ ဖြစ်နေ မည်မှာ မလွဲပေ။ ယင်းတရားကို နာယူဖတ်ရှုကြရသောသူတို့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

[ဉ]

သီလဝိပဿနာသုတ္တန်တော်

မှာလည်း ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း လိုက်နာ၍ကျင့်သုံးသောအားဖြင့် ထူးထူးခြားခြား ပေါက်ရောက်ရန် ခဲယဉ်းပါလိမ့်မည်။

ဤသို့ ပြောဆိုသည်ကို ဓမ္မကထိကတို့အား မလိုမုန်းထားခြင်းကြောင့် အပြစ်ပြောကြား ရေးသားသည်ဟု ထင်ကောင်းထင်ကြပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ထိုသို့ကား မဟုတ်ပါ။ သာသနာတော်၏ အကျိုးနှင့် နာယူဖတ်ရှုသူတို့၏ အကျိုးကို မျှော်ကိုး၍သာ ပျော့ကွက် ဟာကွက်များကို ထောက်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ စွယ်စုံ ဓမ္မကထိက အရှင်မြတ်များများစွာ ထွက်ပေါ်လာရေးကိုလည်း မျှော်လင့်တောင့်တလျက်သာ အခါအခွင့် သင့်သည့်အားလျော်စွာ သတိပေး ဖော်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ထုတ်ဖော်၍ ပြရလျှင် ဤစာရေးသူ ကိုယ်တိုင်ပင် ဝိပဿနာဆိုင်ရာ သုတ်ပါဠိတော်များကို ကျက်မှတ်၍ ဝိပဿနာတရားအနေဖြင့် ငယ်စဉ်အခါက ဟောခဲ့ဖူးပါသည်။ အသံကလည်း ကောင်း၊ အပြောကလည်း ကောင်းသောကြောင့် နာကြားသူ ပရိသတ်တွေကတော့ နှစ်သက်အားရ သဘောကျကြပါသည်။ သို့သော် ယခု ပြန်လည်ဆင်ခြင်ကြည့်သောအခါ တကယ် ဝိပဿနာတရားအစစ် မဟုတ်ကြောင်း စာဝိပဿနာမျှသာဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမိပါသည်။ ယခု နေအခါ နည်းမှန်ဖြင့်ကျင့်လျှင် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ပေါက် အကယ် ရောက်နိုင်သော ခေတ်ကောင်း ကာလကောင်းကြီးဖြစ်ကြောင်း

(တေတ္ထအကြိမ်)

ယုံမှားဖွယ်မရှိ ထင်ရှားလှပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မည်သူမဆို ယခုနေအခါမှာ ဝိပဿနာ အလုပ်ကို ထိထိမိမိ ကိုယ်တိုင်တွေ့ သိရှိအောင် ကျင့်သုံးအားထုတ် သင့်လှပါပေသည်။ ယင်းသို့ အားထုတ်လိုသော သမ္မာဆန္ဒရှိသူတို့အတွက် နည်းမှားနည်းမှန် ကို ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ် ဖြေ ရှင်းဟောကြားထားသည့် သီလဝန္တ သုတ္တန် တရားတော်သည် တိကျပြတ်သား၍ ထင်ရှားပြည့်စုံသော တရားတော် ဖြစ်ပါပေ သည်။ ထိုသို့ တိကျပြတ်သား၍ ထင်ရှားပြည့်စုံလှသော ဤသီလ ဝန္တသုတ္တန် တရားတော်ကို သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ ပဋိပတ္တိ သာသနာပြု မဟာနာယကအချုပ် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ ပုစ္ဆက မဟာစည်ဆရာတော်က ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော စကား အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် ဖွင့်ပြဟောကြားထားသောကြောင့် အလွန် ပင် ပေါ်လွင်လျက် ရှိပါပေတော့သည်။

ပေါ်လွင်ပုံကို သဲလွန်စအနေဖြင့် ဖော်ပြရလျှင်

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုအပ်ကြောင်း အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ပြဆိုထားရာမှာ အဘိဓမ္မာစာပေသရုပ်ခွဲပုံအရ အားဖြင့် တဏှာ ဒိဋ္ဌိ ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော ရုပ် ၂၈-ပါး၊ လောကီစိတ် ၈၁-ပါး၊ ယင်းစိတ်တို့နှင့် ယှဉ်သော ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရခေါ် စေတသိက် ၅၂-ပါး ဤတရား တို့ကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်သည်ဟု မှတ်သားရ ဟောပြောရသည်။

[၄]

သီလဝိညာဉ်တရားစာ

သို့သော်လည်း ထိုသို့ ဟောပြောသည်ကို ကြားရ နာရသည့်အတိုင်း
 “ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ရုပ် ၂၈-
 ပါး အနိစ္စဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ လောကီစိတ် ၈၁-ပါး
 အနိစ္စဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဝိညာဉ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
 အနိစ္စဟူ၍ သော်လည်းကောင်း ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရှု၍
 ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ် မဖြစ်နိုင်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုသို့
 ဆင်ခြင်၍ ရှုအပ်သော ရုပ်လောကီစိတ် စသည်တို့ကို ဥပါဒါန
 ဖြင့် အာရုံပြု စွဲလမ်းသည် မဟုတ်သောကြောင့် ယင်းရုပ်စိတ်
 စသည်တို့သည် ပရမတ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမဟုတ်၊ အမည်ပညတ်မျှ
 အရေအတွက်ပညတ်မျှသာ ဖြစ်သောကြောင့်ပေတည်း၊ အမှန်အား
 ဖြင့်မူကား မြင်ခိုက်ကြားခိုက် စသည်၌ ထင်ရှားသော မျက်စိ
 အဆင်းစသော ရုပ်၊ မြင်သိမှု ကြားသိမှု စသော စိတ်-စသည်
 တို့ကိုသာ တဏှာဖြင့် သာယာလျက် စွဲလမ်းသည်၊ ဒိဋ္ဌိဖြင့်
 အတ္တကောင် ငါကောင်ဟု အထင်အမြင်မှားလျက် စွဲလမ်းပေ
 သည်၊ ထိုသို့ စွဲလမ်းနိုင်သည့် ရုပ်၊ စိတ် စသည်တို့သည်သာ
 လျှင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ အစစ် ပရမတ်ရုပ်နာမ်များ ဖြစ်ကြပေသည်၊
 မြင်ဆဲစသည်၌ မရူမိ၍ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း မသိ
 လျှင် ထိုမြင်မှုစသော ရုပ်နာမ်တို့၌သာလျှင် တဏှာ ဒိဋ္ဌစသော
 အနုသယကိလေသာတို့ ကိန်း၍ စွဲလမ်းမှု ဖြစ်တတ်သည်၊ မြင်
 ခိုက် စသည်၌ ရှုမိ၍ အမှန်အတိုင်း သိလျှင်မူကား ထိုမျက်စိရုပ်
 အဆင်းရုပ် မြင်သိမှု စသည်တို့၌ စွဲလမ်းမည့် အနုသယကိလေသာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

လက်ဦးရှုဖွယ်

[၃]

မကိန်းနိုင်တော့ဘဲ ကင်းငြိမ်းသည်။ ထိုသို့ ဥပါဒါန် အနုသယ မကိန်းဘဲ ကင်းငြိမ်းအောင် မြင်ခိုက် စသည်၌ ထင်ရှားသော ရုပ်နာမ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအစစ်တို့ကို ရှု၍ တဏှာဒိဋ္ဌိအစွဲအလမ်းကို ပယ်ရသည်။ ထိုသို့ ရှုသင့်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ အစစ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ရှုမိတိုင်း တဏှာဒိဋ္ဌိ အစွဲအလမ်း ကင်းငြိမ်းပုံတို့ကို လည်းကောင်း ဤ တရားတော်စာအုပ် နှာ ၂၉-စသည်တို့၌ သရုပ်ခွဲ၍ ပြထားသည်မှာ သဘာဝကျ၍ ရှင်းလင်းပြတ်သား လှပါပေသည်။

ထို့ပြင် နှာ ၁၅၉-စသည်၌ မြင်မှုကြားမှု စသော ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာတို့ကို ရှုအပ်ကြောင်း ရှင်းပြထားသည်မှာလည်း မှတ်သား ဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။

ထို့ပြင် နှာ ၃၈၊ ကြောင်း ၁၃-စသည်၌ သွားဆဲမှာ သွား တယ်လို့ ရှုတာ စသည်ဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရှုခြင်းပင် ဖြစ် ကြောင်း ရှင်းပြထားချက်သည်လည်း မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်နှင့်အညီ ဖြစ်၍ သင့်မြတ်လှပါပေသည်။

ထို့ပြင် နှာ ၄၉-စသည်၌ အနိစ္စဟု မြင်ပုံ စသည်ကို ဖော်ပြထားသည်မှာလည်း ဖော်လွင်ရှင်းလင်းလှပါပေသည်။ ရှုမှတ် အားထုတ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ မိမိတို့၏ ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်တွေ့ဖြင့် ယင်းဖော်ပြချက်ကို မှန်ကန်ကြောင်း ထောက်ခံကြသည်မှာ သေချာလှပါပေသည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

[၁]

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားစာ

ထို့ပြင် နှာ ၅၆-စသည်၌ အကြားအမြင် သုတနှင့် ပြည့်စုံပုံကို ပြဆိုထားသည်မှာလည်း ပြည့်စုံနိုင်လုံလှပါပေသည်။

ထို့ပြင် နှာ ၆၅-စသည်၌ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျဉ်းချုပ်ကို ခိုင်မာသော ကျမ်းဂန်များဖြင့် ပြဆိုထားသည်မှာ ကျမ်းဂန်တတ်သိ ပညာရှိများပင် အံ့လောက်ပါပေသည်။

ထို့ပြင် နှာ ၇၆-စသည်၌ ရုပ်မည်ပုံ၊ ရုပ်၏ဖောက်ပြန်ပုံ များကို ထုတ်ပြထားသည်မှာလည်း အများပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ကြားရခဲ တွေ့ရခဲ နားလည်ခဲသော အချက်များပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုတွင် နှာ ၇၈-စသည်တို့၌ အအေးကြောင့် အပူကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ စသည်ကို ပြရာဝယ် အဋ္ဌကထာ ပြဆိုချက်အရ မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့ မဖြစ်နိုင်ရာ၌ ယခုခေတ် လူတို့ မကျေနပ်ကြမည် ကိုမြော်မြင်၍ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်နိုင်သည်များကို ဖော်ပြ ထားသည်မှာလည်း ခေတ်လူများအတွက် ကျေနပ်ဖွယ်ကောင်း လှပေသည်။

ထို့ပြင် နှာ ၈၄-၌ ရုပ်တိုင်း ဖောက်ပြန်သည်မဟုတ် ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် သုတနည်းသူတို့၏ အထင်မှား အမှတ် များကို ရှင်းပြထားသည်မှာလည်း မှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှပါ ပေသည်။

နှာ ၈၉-စသည်တို့၌ ဒုက္ခထင်ပုံ၊ ငြီးငွေ့ပုံတို့ကို ဖွင့်ပြ ထားသည်မှာလည်း ပေါ်လွင်လှပါပေသည်။ ထို့ပြင် ရောဂတော-

(စတုတ္ထအကြိမ်)

စသည်ဖြင့် ရှုမြင်ပုံကို ဖွင့်ပြထားသည်မှာလည်း ပေါ်လွင်လှပါပေသည်။

ထို့ပြင် နှာ ၁၀၇- စသည်၌ အနတ္တထင်မြင်ပုံကို နားလည်စေရန် အတ္တစွဲလေးပါးက စ၍ ရှင်းပြသွားသည်မှာလည်း အခြားဆရာတို့၏ ဝိပဿနာကျမ်းများ၌ မတွေ့ရသလောက်ပင် တိမ်မြုပ်နေသော အနက်ဖြစ်၍ ကျမ်းဂန်တတ်သိပညာရှင်များပင် အံ့သြချီးကျူးဖွယ် ဖြစ်ပါပေသည်။

ထို့ပြင် နှာ ၃၂၁-၌ လက္ခဏာရေးသုံးပါး သိမြင်အောင် ရှုပ်-ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဖွင့်ပြထားသည်မှာလည်း အထူးပင် မှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။

ထို့ပြင် နှာ ၁၃၃-စသည်၌ ဃနလေးပါးက ဖုံးကွယ်ပုံ၊ ယင်းအဖုံးအကွယ်ပျက်အောင် ရှုပ်တို့ကို ပြဆိုထားသည်မှာလည်း စာမတတ်သူများပင် သိနားလည်လောက်အောင် ပေါ်လွင်လှပါပေသည်။

ထို့ပြင် နှာ ၁၅၁-စသည်၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောသည့် သီလဝန္တသုတ်ကို ဘုရားဟော ဈာနသုတ် စသည်တို့နှင့် နှိုင်းနှိုင်းနှိုင်းပြထားသည်မှာလည်း အားရဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။ ထိုပြဆိုချက်ဖြင့် သီလဝန္တသုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်သော ဟောမှုများသည် ဘုရားအလိုတော်နှင့်လည်း ဆန့်ကျင်ကြောင်း သိနားလည်စေပါသည်။

[တ]

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားစာ

ထို့ပြင် နာ ၁၆၄-စသည်၌ ယခုခေတ် သတိပဋ္ဌာန် ယောဂီတို့၏ ဘင်္ဂဉာဏ် ဖြစ်ပုံကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဆိုနှင့် တစ်ထပ် တည်း ညီနေကြောင်း ပြထားသည်မှာ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်သူတို့အတွက် အားရဖွယ် ကောင်းသည့်ပြင် ကိုယ်တွေ့ မဖြစ်ဖူးသေးသော သူတော်ကောင်းတို့မှာလည်း သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ဖွယ် ကောင်းလှပါ ပေသည်။

ထို့ပြင် နာ ၁၇၅-စသည်၌ ယခုခေတ် သတိပဋ္ဌာန် ယောဂီတို့၏ နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက် တွေ့ပုံကို မိလိန္ဒပဉ္စာအဆိုနှင့် နှိုင်းနှိုင်းပြထားသည်မှာလည်း ထို့အတူပင် အားရဖွယ် သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။

ထို့ပြင် နာ ၂၄၅-စသည်၌ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ(၇)ပါးကို ထုတ်ပြထားသည်မှာလည်း အခြားဝိပဿနာကျမ်းတို့၌ တွေ့ရ ခဲ့သော အထူးအဆန်း ဖြစ်ပါပေသည်။ ထိုတွင် ဒုတိယ ပစ္စဝေက္ခဏာအရာ၌ ပစ္စတ္တသမထနှင့် ပစ္စတ္တနိဗ္ဗုတိတို့၏ အရ အနက် အနက်အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူပုံကိုဖွင့်ပြထားသည်မှာ စာပေကျမ်းဂန်တတ် ပုဂ္ဂိုလ်များပင် အံ့ဩဖွယ် ချီးမွမ်းလောက် အောင် နက်နဲလှပါပေသည်။

ထို့ပြင် နာ ၃၂၅-မှစ၍ ရဟန္တာ၏ ခွန်အားများကိုထုတ် ပြထားသည်မှာ ရဟန္တာအစစ် ဟုတ်၊ မဟုတ် စူးစမ်းဆင်ခြင် ရန်နှင့် ကြည်ညိုရန်အတွက် ကျေးဇူးများဖွယ် ရှိပါပေသည်။

(တောတ္ထအကြိမ်)

လက်ဦးရှုဖွယ်

[၁၀]

မဟာစည် ဆရာတော်၏ သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်၌
 ချီးမွမ်းဖွယ်မှတ်သားဖွယ်များကို ခရေစေတောင်းကျ စေ့ငအောင်
 ဖော် ပြနေလျှင် ဤလက်ဦးရှုဖွယ် စကားရပ်သည် အလွန်ရှည်
 လျားကျယ်ပြန့်သွားပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းသို့သော ဖော်ပြ
 ချက်များကို ဤမျှဖြင့်ရပ်ထား၍ မုချဖော်ပြသင့်သော ဤ
 တရားတော်ဖြစ်လာပုံနှင့် လေ့ကျင့်ခန်းများကို ပြဆိုကာ နိဂုံးချုပ်
 လိုပါသည်။

ဤတရားတော်စာအုပ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ မဟာစည် ဆရာတော်သည် ဤ
 သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်ကို ၁၃၂၈-ခုနှစ် တပို့တွဲလကွယ်နေ့မှ
 အစပြု၍ အခွင့်သင့်သော သီတင်းနေ့များ၌ ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ
 ရိပ်သာ ဖလံယဉ်ဓမ္မာရုံကြီးတွင် ဟောကြားခဲ့ပေသည်။ ၁၃၂၉-
 ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်မှာ အပြီးသတ်သည်။ ဟောသည့်
 အကြိမ်မှာ ၁၆-ကြိမ် ရှိသည်။ ထိုသို့ ဟောစဉ်က ဗုဒ္ဓသာသနာ
 နဂ္ဂဟအဖွဲ့၏ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သော ဦးသိန်းအောင်က
 တိပ်ရကော်ဒါဖြင့် အသံဖမ်းယူခဲ့၏။ ယင်းတရားသံကိုတိပ်ခွေ
 မှ ထုတ်၍ တိုက်ပရိုက်ဖြင့် စာမူကြမ်းလည်း ပြုခဲ့ပြီးနောက်
 ၁၃၃၇-ခုနှစ် ဝါခေါင်လထဲက ယင်းစာမူကျမ်းကိုမဟာစည်
 ဆရာတော်ထံသို့ ဆက်ကပ်ခဲ့၏။ မဟာစည် ဆရာတော်သည်
 ယင်းစာမူကြမ်းမှ ပြင်သင့်သည်များကို ပြင်၍ စာမူချော ပြုစုခဲ့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

[၁]

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

ပေသည်။ ၁၃၃၇-ခုနှစ် တော်သလင်းလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့တွင် စ၍ ပြုစုသည်။ အပိုင်းအခန်း မများစေလိုသောကြောင့် တတိယ အကြိမ်နှင့် စတုတ္ထအကြိမ်တို့ကို ပေါင်း၍ တတိယပိုင်း စသည် ဖြင့် ပိုင်းခြားလျက် ပြုစုခဲ့သောကြောင့် နဝမပိုင်းတွင် အပြီး သတ်သည်။ အပြီးသတ်သည့်နေ့မှာ ၁၃၃၇-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်း လဆုတ် ၁၂-ရက် ဖြစ်သည်။

ယင်းစာမူချောကို ဤစာရေးသူထံ ပေးပို့လိုက်ရာ ၁၃၃၇-ခုနှစ် ပြာသိုလပြည်ကျော် ၆-ရက်နေ့ ရောက်လာသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ယင်းစာမူ၌ နိဒါန်းခေါ် လက်ဦးရှုဖွယ်အညွှန်းကို ရေးထည့်ရန် ဖြစ်သည်။ ရေးရန် စာမျက်နှာမှာ တိုက်ပရိုက် ၆-မျက်နှာ၊ ၇-မျက်နှာခန့် ဟု ဆို၏။ ယင်းစာမူမှာ တိုက်ပရိုက်ဖြင့် ၁၈၆-မျက်နှာရှိ၍ အခွင့်သင့်သော အချိန်များ၌ ယင်းစာမူကို စေ့စပ်သေချာစွာ ကြည့်ရှုရသည်။ ကြည့်ရှုပြီးနောက် ဤ သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်ကို ဖတ်ရှုခွင့်ရကြမည့် “မြန်မာ ပြည်သူ့ပြည်သားများ ကံကောင်းလေစွ၊ အရတော်လေစွ” ဟု ကောက်ချက်ချမိပြီးလျှင် ဤလက်ဦးရှုဖွယ်ကို ရေးသား၍ ကူညီလိုက်ရပေသည်။

ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် လက်ဦးရှုဖွယ် အညွှန်းအတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်ပြီဖြစ်၍ စာပေပရိသတ်များအား လေ့ကျင့်ခန်း ပေးပါတော့မည်။ ယင်း လေ့ကျင့်ခန်း မေးခွန်းများကို ဖြေ

(တေတ္ထအကြိမ်)

လက်ဦးရှုပ္ပယ်

[၁]

နိုင်အောင် ဤသီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော် စာအုပ် သက်ဆိုင်ရာ များ၌ ကြည့်ရှုလေ့လာကြစေလိုပါသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- (၁) သောတာပန်မှာ ကိလေသာသုံးပါး၊ သို့မဟုတ် ကိလေသာငါးပါးကို ပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်မြောက်ကြောင်းကိုတော့ အများအားဖြင့် သိနားလည်ပြီး ဖြစ်နေကြပါပြီ။ သောတာပန်ဟာ လူဆင်းရဲဘဝ နတ်ဆင်းရဲ ဘဝများမှာကော ဖြစ်နိုင်ပါသေးသလား (နာ ၂၄၂၊ ၂၆၅)
- (၂) သောတာပန် အမျိုးအစားကကော ဘယ်နှစ်မျိုး ရှိပါသလဲ(၂၆၃-မှ ၂၇၅)
- (၃) သောတာပန်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများကကော ဘယ် လောက် ရှိပါသလဲ၊ (၁၉၄-၅)
- (၄) သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုဘယ်လိုမျက်မှောက် ပြုပါသလဲ၊ (၁၇၅)
- (၅) သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်သတ္တိအထူးများ ဘယ် လောက်ရှိပါသလဲ၊ (၁၇၉-စသည်)
- (၆) သောတာပန်မှာ ဘေးဒုက္ခအမျိုးမျိုး ကင်းပါပြီလား၊ (၂၆၆-စသည်)

(စတုတ္ထအကြိမ်)

[န]

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

(၇) သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ ဖိုလ်ဝင်စားနိုင်ပါသလား၊ ဝင်စားနိုင်လျှင် ဘယ်လို ဝင်စားပါသလဲ၊ (၂၇၅-စသည်)

(၈) သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သကဒါဂါမ်ဖြစ်အောင် ဘယ်တရားများကို ရှုရပါသလဲ၊ (၂၇၇-စသည်နှင့် ၄၅၇)

(၉) သကဒါဂါမ်မဂ်က ဘယ်ကိလေသာကိုပယ်သလဲ၊ သို့မဟုတ် သကဒါဂါမ်မှာ ဘယ်ကိလေသာများ နောက်ထပ် ကင်းသေးသလဲ၊ (၂၈၈-စသည်)

(၁၀) သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အနာဂါမ်ဖြစ်အောင် ဘယ်တရားများကို ရှုရပါသလဲ၊ (၂၉၃-စသည်နှင့် ၄၆၀-စသည်)

(၁၁) အနာဂါမ်မှာ ဘယ် ကိလေသာတွေ နောက်ထပ် ကင်းငြိမ်းပါသလဲ၊ သူ့အခြေအနေက ဘယ်လို ထူးခြားနေပါသလဲ၊ (၂၉၈-စသည်)

(၁၂) အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရဟန္တာဖြစ်အောင် ဘယ်တရားများကို ရှုရပါသလဲ၊ (၃၁၆-စသည်နှင့် ၄၆၃-စသည်)

အထက်ပါ မေးခွန်းများကို အပြေအလည် ဖြေနိုင်အောင် သို့မဟုတ် ယင်းမေးခွန်းများ ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို အကုန်အစင် သိကြရအောင်၊ သို့မဟုတ် သိနားလည်လိုကြလျှင်

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဤသီလဝန္တသုတ် တရားတော်ကို သေချာစေ့ဖတ်ရှုကြရန်
 ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းပါသည်။ ဖတ်ရှုနိုင်ကြ၍ အပြည့်အစုံ နား
 လည် ကြပြီးလျှင် မိမိတို့ လိုလားအပ်သော မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်
 တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သည်အထိ ကျင့်သုံးအားထုတ်
 နိုင်ကြပါစေ။

နိဂုံးချုပ် ညွှန်ကြားချက်

ဤသီလဝန္တသုတ် တရားတော်ကို တစ်နာရီ နှစ်နာရီ
 အတွင်း လိုရင်း အတိုချုပ် သိလိုကြလျှင် ဤတရားစာအုပ်
 စာမျက်နှာ ၄၄၆-၌ သီလဝန္တသုတ် စိစစ်ခန်းဟူသော ခေါင်းစဉ်မှ
 အဆုံးအထိ ဖတ်ရှုကြပါလေ။ ထိုသို့ ဖတ်ရှု၍ အကျဉ်းချုပ်မျှကို
 သိနားလည်ပြီးသော အခါ ဤကျမ်းစာအုပ် စာမျက်နှာ ၁-၌
 တရားပလ္လင်ခံမှစ၍ ကျမ်းစာတစ်အုပ်လုံး အနက် အဓိပ္ပာယ်
 အကျယ်ကိုလည်း အပြည့်အစုံ သိနားလည်အောင် ဖတ်ရှုကြရန်
 ညွှန်ကြားရင်း ဤလက်ဦးရှုဖွယ်ကို နိဂုံး ချုပ်လိုက်ပါတော့သည်။

အသျှင်သုန္ဒရ

(ရွှေစေတီဆရာတော်)

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

ရွှေစေတီသာသနာရိပ်သာ

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး

စစ်ကိုင်းမြို့။

၁၃၃၇-ခုနှစ်

တပို့တွဲလဆန်း (၈)ရက်

၇၊ ၂၊ ၁၉၇၆

(ဓမ္မစာအုပ်)

[၈]

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပထမပိုင်း	၁-မှ ၅၇
တရားပလ္လင်ခံ	... ၁
သုတ်၏နိဒါန်း	... ၂
ပါဠိပညာရှင်များအတွက် မှတ်ချက်	... ၂-၄
ပဋိသမ္ဘိဒါ	... ၅
နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ	... ၆
ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါ	... ၇
စတုသာလဆိုတာ	... ၉
အရှင်မဟာကောဠိက၏ အမေး	... ၁၂
သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲ	... ၁၄
ဝဋ်ဆင်းရဲတွေ ကြောက်စရာပဲ	... ၁၅
အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အဖြေ	... ၂၀
အစွဲအလမ်း နှစ်မျိုး	... ၂၄
ကိုယ့်ကိုယ်ဟာ အချစ်ဆုံးပဲ	... ၂၅
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး သရုပ်	... ၂၉
မြင်ဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	... ၃၀
ကြားဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	... ၃၄
နံဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	... ၃၅

(တုတ္ထအကြိမ်)

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
စားသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	... ၃၆
ထိသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	... ၃၇
သွားတယ် ရှု၍ ဉာဏ်ဖြစ်ပုံ	... ၄၁
ဖောင်းပိန်ရှုတာ ဝါယောအတွေ့အထိရှုတာပဲ	... ၄၂
ကြံသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး	... ၄၅
ဘယ်အကျိုးငှာ ရှုသနည်း	... ၄၇
မှန်စွာရှုဆိုတာ	... ၅၀
အနိစ္စဟု ရှုမြင်ပုံ	... ၅၁
အနိစ္စဆိုတာ ဘာလဲ	... ၅၂
အနိစ္စလက္ခဏာဆိုတာ ဘာလဲ	... ၅၂
အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်အစစ်ဖြစ်ပုံ	... ၅၅

ဒုတိယပိုင်း ၅၈ မှ ၁၀၇

တရားအနုသန္ဓေ	... ၅၈
အကြားအမြင် သုတနှင့်ပြည့်စုံပုံ	... ၅၈
ရှေးရှုပြု၍ သိတယ်ဆိုတာ	... ၆၁
အဘိညာပညာ	... ၆၆
သုတ,စိန္တာမျှဖြင့် ဝိပဿနာအစစ်မဖြစ်	... ၆၂
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျဉ်းချုပ်	... ၆၇
ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ-ဝိပဿနာအတု	... ၇၂

[၁]

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အမေးနှင့်အဖြေဆောင်ပုဒ်	... ၇၈
ရှုအပ်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ	... ၇၉
ဖောက်ပြန်တတ်လို့ ရုပ်ခေါ်သည်	... ၈၀
အအေးကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ	... ၈၁
အပူကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ	... ၈၃
ဆာလောင်ခြင်း စသည်ကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ	... ၈၄
ခြင်မှက်စသည်ကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ	... ၈၆
ရုပ်တိုင်း ဖောက်ပြန်သည်မဟုတ်	... ၈၇
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအကျဉ်းချုပ်	... ၉၀
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ ထင်ရှားရာခဏ	... ၉၂
ဆင်းရဲဟု ရှုမြင်ပုံ	... ၉၃
ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပုံ	... ၉၄
ဒုက္ခလက္ခဏာ	... ၉၅
ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်	... ၉၇
ရောဂတော-စသည်ကို ဖွင့်ပြချက်	... ၉၉
သောတာပန်ဖြစ်နိုင်သည်	... ၁၀၆
တတိယပိုင်း ၁၀၈ မှ ၁၅၆	
တရားအနုသန္ဓေ	... ၁၀၈
ရှုခါစမှာထိသိစရာဓာတ်တစ်ပါးပါးကစပြီးရှုရမယ်...	၁၁၀
အတ္တစွဲလေးပါး	... ၁၁၁

(တုတ္ထအကြိမ်)

မာတိကာ

[၆]

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
သာမီအတ္တစွဲ	... ၁၁၂
နိဝါသီအတ္တစွဲ	... ၁၁၅
ကာရကအတ္တစွဲ	... ၁၁၆
ဝေဒက အတ္တစွဲ	... ၁၁၇
အမေးအဖြေ ဆောင်ပုဒ်များ	... ၁၁၉
ပလောကတော-စသည်ဖွင့်ပြချက်	... ၁၂၀
အနတ္တ အနတ္တလက္ခဏာ စသည်ခွဲပုံ	... ၁၂၃
အနတ္တလက္ခဏာ	... ၁၂၄
အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်	... ၁၂၄
လက္ခဏာရေးသုံးပါး သိမြင်အောင်ရှုပုံ	... ၁၂၆
အနိစ္စကို သန္တတိဖုံးကွယ်သည်	... ၁၂၈
ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ အမှန်အတိုင်းသိသည်	... ၁၂၉
ဒုက္ခကို ဣရိယာပုတ်က ဖုံးကွယ်သည်	... ၁၃၃
အနတ္တကို ယန-က ဖုံးကွယ်သည်	... ၁၃၆
(၁) သန္တတိယန	... ၁၃၉
(၂) သမူဟယန	... ၁၄၁
(၃) ယနကိစ္စ	... ၁၄၃
(၄) အာရမ္မဏယန	... ၁၄၄
အနတ္တထင်ပုံ အစစ်အတုနှစ်မျိုး	... ၁၄၈

(စတုတ္ထအကြိမ်)

[ယ]

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

လက္ခဏာ သုံးပါးထဲက တစ်ပါးပါးသိလျှင်

အကုန်လုံး သိလေတော့သည်

... ၁၅၃

ရှုမြင်ခြင်း၏ အကျိုးအာနိသင်

... ၁၅၄

စတုတ္ထပိုင်း ၁၅၇ မှ ၂၂၂

တရားအနုသန္ဓေ

... ၁၅၇

ဈာနသုတ် (အံ-တ/၂၅၀)

... ၁၅၈

အနိစ္စသုတ် (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၁၈)

... ၁၆၃

တကယ်ငြီးငွေ့တဲ့ဉာဏ်ဖြစ်အောင်ရှုဖို့အရေးကြီးတယ်

၁၆၅

မြင်မှုစသည်ကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမှန်း တချို့ကမသိကြ

၁၆၇

ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်ဖြစ်၍ ငြီးငွေ့ပုံ

... ၁၆၈

နှစ် (၁၅၀၀) ကျော်က ရေးခဲ့တဲ့စာနှင့်ညီပုံ

... ၁၇၂

ငါးဖမ်းသူဥပမာ

... ၁၇၅

ဥပမာ ဥပမေယျ နှိုးနှောပြချက်

... ၁၇၆

ရှုပုံနှင့် သောတာပန်ဖြစ်ပုံ

... ၁၇၉

နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံ မိလိန္ဒပဉ္စာ

... ၁၈၃

ကိလေသာ အစိုင်အခဲဖောက်ခွဲရန်ခက်ပုံ

... ၁၈၆

သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်သတ္တိအထူး

... ၁၈၇

သောတာပန်မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိစသည်ကင်းပုံ

... ၁၈၉

အဆုံးမထင်တဲ့ ဝဋ်ရေယဉ်ကိုလဲမဂ်ကခြောက်စေသည်

၁၉၆

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မာတိကာ

[၇]

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အရိယာသစ္စာ(၇)ပါးကိုလဲ မဂ်က ရစေသည် ...	၁၉၉
သုပ္ပဗုဒ္ဓဝတ္ထု (လူနုဝတ္ထု) ...	၂၀၆
သုပ္ပဗုဒ္ဓလူနု၏ နတ်ဖြစ်ကြောင်းကုသိုလ်ကံ ...	၂၁၄
ဂေါတြဘူ ကုသိုလ်ကတောင်	
ဘဝကို ဖြစ်စေနိုင်သေးတယ် ...	၂၁၈
ဗြဟ္မာမင်းကြီးဖြစ်ရတာထက်တောင်မြတ်သေးတယ်	၂၂၀

ပဉ္စမပိုင်း ၂၂၃ မှ ၇၀၈

တရားအနုသန္ဓေ ...	၂၂၃
သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများ ...	၂၂၄
သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်က မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစသည်ကိုပယ်ပုံ ...	၂၂၅
သမ္မာသင်္ကပ္ပဖြင့် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပကိုပယ်ပုံ ...	၂၂၇
သမ္မာဝါစာဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကိုပယ်ပုံ ...	၂၂၈
သမ္မာကမ္မန္တဖြင့် မိစ္ဆာကမ္မန္တကိုပယ်ပုံ ...	၂၃၀
သမ္မာအာဇီဝဖြင့် မိစ္ဆာအာဇီဝကိုပယ်ပုံ ...	၂၃၀
သမ္မာဝါယာမဖြင့် မိစ္ဆာဝါယာမကိုပယ်ပုံ ...	၂၃၁
သမ္မာသတိဖြင့် မိစ္ဆာသတိကိုပယ်ပုံ ...	၂၃၃
သမ္မာသမာဓိဖြင့် မိစ္ဆာသမာဓိကိုပယ်ပုံ ...	၂၃၃
ဘေးရန်ခပ်လိမ် ကင်းငြိမ်းစေသည် ...	၂၃၆
ဘေးကြီး ၂၅-ပါး စိစစ်ချက် ...	၂၃၉

(စတုတ္ထအကြိမ်)

[လ]

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဘုရားသားတော်အစစ်	... ၂၄၉
အကျိုးအာနိသင်များစွာကိုလဲ ရစေသည်	... ၂၅၁
ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် နှစ်မျိုး	... ၂၅၂
(၁) ဖြစ်မြဲပစ္စဝေက္ခဏာ	... ၂၅၃
(၂) စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ	... ၂၅၅
ပထမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ	... ၂၅၆
ဒုတိယ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ	... ၂၅၉
တတိယ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ	... ၂၆၁
စတုတ္ထ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ	... ၂၆၂
ပဉ္စမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ	... ၂၆၅
ဆဋ္ဌမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ	... ၂၆၆
သတ္တမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ	... ၂၆၈

ဆဋ္ဌမပိုင်း ၂၇၁ မှ ၃၂၁

တရားအနုသန္ဓေ	... ၂၇၁
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကိုရှုမှ သောတာပန်ဖြစ်သည်	... ၂၇၂
သောတာပန်သုံးပါး	... ၂၇၃
ဧကပိဓိ	... ၂၇၅
ကောလံကောလ	... ၂၇၅
သတ္တက္ခတ္တုပြရမသောတာပန်	... ၂၇၅

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မာတိကာ

[၁]

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဘုံစဉ်စံသောတာပန်	... ၂၇၇
ဘဝရေတွက်ပုံ	... ၂၈၂
ဖိုလ်ဝင်စားပုံ	... ၂၈၆
သကဒါဂါမိဖိုလ်ရောက်အောင်အားထုတ်ပုံ	... ၂၈၈
သေတာပန်လဲပုထုဇဉ်တုန်းကလို ရှုရတာပဲ	... ၂၉၀
သကဒါဂါမိဖြစ်သွားပုံ	... ၂၉၃
မဟာနာမ်မင်းဝတ္ထု	... ၂၉၅
သကဒါဂါမိက ဘာကိုပယ်သလဲ	... ၂၉၈
အနာဂါမိမဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်ပုံ	... ၃၀၄
အနာဂါမိမှာ ကင်းငြိမ်းတဲ့ ကိလေသာများ	... ၃၀၉
ဥဂ္ဂါသူကြွယ်ဝတ္ထု	... ၃၀၉
ဝိသာခ သေဋ္ဌေးဝတ္ထု	... ၃၁၀
ယခုခေတ် ယောဂီမတစ်ဦး၏ ထူးခြားပုံ	... ၃၁၅
ဆေးလိပ်ကွမ်းကြိုက်တာလဲ ကင်းသင့်တယ်	... ၃၁၆
ဈာနအနာဂါမိ	... ၃၁၇

သတ္တမပိုင်း ၃၂၂ မှ ၃၈၄

တရာအနုသန္ဓေ	... ၃၂၂
အနာဂါမိမှာ မကင်းသေးတဲ့ ကိလေသာများ	... ၃၂၂
မဟာထေရ် ၆၀-နှင့် အရှင်ခေမ	... ၃၂၃

(စတုတ္ထအကြိမ်)

[သ]

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အရှင်ခေမ၏ ရှင်းပြချက်	... ၃၂၄
အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ဥဒ္ဒစ္စနှင့်အဝိဇ္ဇာ	... ၃၂၇
သီလဝန္တသုတ်မှ အမေးအဖြေ	... ၃၂၈
အနာဂါမ်က ရဟန္တာဖြစ်သွားပုံ	... ၃၃၀
ဓမ္မရာဂကြောင့်အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်မရောက်ဘဲ ရှိတတ်ကြောင်း	... ၃၃၂
ရဟန္တာ၏ ပစ္စဝေက္ခဏာ	... ၃၃၄
ခိဏာသဝဗလသုတ် (အံ-တ ၃၉၆)	... ၃၃၇
(၁) ရဟန္တာ၏ ပထမခွန်အား	... ၃၃၈
(၂) ရဟန္တာ၏ ဒုတိယခွန်အား	... ၃၄၅
(၃) ရဟန္တာ၏ တတိယခွန်အား	... ၃၅၄
(၄) ရဟန္တာ၏ စတုတ္ထခွန်အား	... ၃၅၉
ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်း ရောက်ကတည်းက ပွားစေအပ်ကြောင်း	... ၃၆၁
ဝေဒနာသုံးပါးလုံးရှုအပ်ကြောင်း	... ၃၆၇
စိတ္တာနုပဿနာပွားစေပုံ	... ၃၇၁
ဓမ္မာနုပဿနာပွားစေပုံ	... ၃၇၄
သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်များလဲသတိပဋ္ဌာန်ကိုပွားနေကြတယ်	၃၇၇

(တေတ္ထအကြိမ်)

မာတိကာ

[ဟ]

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ရဟန္တာများလဲသတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားများနေကြတယ်	၃၇၇
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရှုတာနှင့် သတိပဋ္ဌာန်သာ	
နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းမှတ်	... ၃၇၈
ရဟန္တာဘာကိုရှုသလဲ	... ၃၈၂

အဋ္ဌမပိုင်း ၃၈၅ မှ ၄၃၆

တရားအနုသန္ဓေ	... ၃၈၅
ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတော့လဲ ရှုအပ်သည့်တရား	... ၃၈၆
ရဟန္တာ ဝိပဿနာရှုခြင်း၏ အကျိုး	... ၃၉၀
ဝိပဿနာရှု၍ မျက်မှောက်၌ ချမ်းသာပုံ	... ၃၉၁
သတိသမ္ပဓဇ်မပြတ်ယှဉ်နေလျှင်	
အလိုရှိတိုင်း ဖိုလ်ဝင်စားနိုင်သည်	... ၃၉၄
မပြတ် ရှု-မရှု ရဟန္တာနှစ်မျိုး	... ၃၉၅
(၅) ရဟန္တာ၏ ပဉ္စမခွန်အား	... ၃၉၇
(၆) ရဟန္တာ၏ ဆဋ္ဌမခွန်အား	... ၄၀၀
(၇) ရဟန္တာ၏ သတ္တမခွန်အား	... ၄၀၃
(၈) ရဟန္တာ၏ အဋ္ဌမ ခွန်အား	... ၄၁၆
(၉) ရဟန္တာ၏ နဝမခွန်အား	... ၄၁၉
ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါး ပွားစေပုံ	... ၄၂၀

[၆]

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားတော်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

နဝမပိုင်း ၄၃၇ မှ ၄၉၀

တရားအနုသန္ဓေ	...	၄၃၇
(၁၀) ရဟန္တာ၏ ဒသမခွန်အား	...	၄၃၈
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသရုပ်	...	၄၃၉
သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၆-ပါး	...	၄၄၀
ပွားစေအပ်သော မဂ္ဂင်သုံးဆင့်	...	၄၄၅
ခေမကသုတ်	...	၄၄၉
အရှင်သောဏမထေရ်၏ ဝန်ခံပြောကြားပုံ	...	၄၅၁
အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ ဝန်ခံပြောကြားပုံ	...	၄၅၇
အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏ အသိခက်ကြောင်း	...	၄၆၀
သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ် စိစစ်ခန်း	...	၄၆၁
ပထမမေးခွန်း	...	၄၆၂
ပထမအဖြေ	...	၄၆၂
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးသရုပ်	...	၄၆၆
ပုထုဇဉ် ရှု၍ သောတာပန်ဖြစ်နိုင်သည်	...	၄၆၈
ဒုတိယမေးခွန်း	...	၄၇၁
ဒုတိယအဖြေ (သကဒါဂါမ်ဖြစ်အောင်ရှုပုံ)	...	၄၇၂
အနိစ္စစသည်ဖြင့် ရှု၍ သောတာပန်က		
သကဒါဂါမ်ဖြစ်သည်	...	၄၇၂

(ဓမ္မစာအုပ်)

မာတိကာ

[အ]

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
တတိယမေးခွန်း:	... ၄၇၂
တတိယအဖြေ(အနာဂါမ်ဖြစ်အောင်အားထုတ်ပုံ) ...	၄၇၂
အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှု၍ အနာဂါမ်ဖြစ်သည် ...	၄၇၃
စတုတ္ထမေးခွန်း:	... ၄၇၄
စတုတ္ထအဖြေ(ရဟန္တာဖြစ်အောင်ရှုပုံ)	... ၄၇၅
အရှင်အာနန္ဒာ၏ အားထုတ်ပုံ	... ၄၇၆
အနာဂါမ်က ရှု၍ ရဟန္တာဖြစ်သည်	... ၄၇၈
နောက်ဆုံးမေးခွန်းနှင့် အဖြေ	... ၄၈၁
ရဟန္တာ၏ ရှုပုံနှင့်အကျိုး	... ၄၈၁
မဟာစည် ဓမ္မဒေသနာတော် ဆောင်ပုဒ်များ	... ၄၈၈

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော် မာတိကာပြီး၏။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သီလဝန္တ သုတ္တန်တရားတော်

ပထမပိုင်း

၁၃၂၈-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလလွယ်နေ့ ဟောသည့်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ

တရားပလ္လင်ခံ

ဒီကနေ့ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်က သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်ကိုဟောရမယ်။ သီလဝန္တသုတ်ကို ဟောလိုက်ရင် သုတဝန္တသုတ်လဲ ပါသွားတာပဲ။ ဒီသုတ်နှစ်ခုကို ဒီ ဖလ်ယဉ် ဓမ္မာရုံကြီးမှာ ရှေးကလဲ ဟောဖူးပါပြီ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီတုန်းက နာဖူးတဲ့သူတွေလဲ ယခုအခါမှာတော့ ကောင်းကောင်း မှတ်မိကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဘုန်းကြီး ကိုယ်တိုင်တောင်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၂

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

ဘယ်တုန်းက ဘယ်လိုဟောခဲ့တယ်ဆိုတာ ကောင်းကောင်း
မမှတ်မိတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့်ပါပဲ၊ ဒီသုတ်က ဝိပဿနာအလုပ်
အားထုတ်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက်ရော၊ အားထုတ်လိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
တွေ အတွက်ရော အလွန်မှတ်သားဖွယ်ကောင်းပါတယ်၊ အလွန်လဲ
အရေးကြီးပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ယခုတစ်ကြိမ် ထပ်ပြီးဟောရတာပဲ၊
ဒီသုတ်မှာ “ဧဝံ မေ သုတံ-ကျွန်ုပ် ဒီလိုကြားပါတယ်” ဆိုတဲ့
သုတ်နိဒါန်း၏ အစပိုင်း ဝါကျကိုတော့ ရှေးရှေးသုတ်များနည်းတူ
သိနိုင်တဲ့အတွက် ဖော်ပြမထားဘူး၊ အဲဒီက နောက်ပိုင်း နိဒါန်း
ကိုတော့ ဒီလို ပြထားပါတယ်။

သုတ်၏နိဒါန်း

ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော
အာယသ္မာ စ မဟာ ကောဠိကော ဗာရာဏသီယံ
ဝိဟရန္တိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ။

(သံ ၃-၁၃၆)

ဧကံသမယံ-အခါတစ်ပါး၌၊ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော-
အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်လည်းကောင်း၊+ အာယသ္မာ စ မဟာ

ပါဠိပညာရှင်များအတွက် မှတ်ချက်

+ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော-စသည်ဖြင့် အာယသ္မာ ဟူ
သော ရှေးပုဒ်၏ နောက်၌ စ-သဒ္ဒါ ထားပုံကို အထူး သတိပြု

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သုတ်၏နိဒါန်း

၃

ကောဠိကော-အရှင်မဟာကောဠိက သည်လည်းကောင်း၊+
ဗာရာဏသီယံ-ဗာရာဏသီမြို့နယ်၌၊ ဣသိပတနေ-ဘုရားရှင်
များနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ သက်ရာတက်ရာ ဖြစ်သောကြောင့်
ဣသိပတန-မည်သော၊ မိဂဒါယေ-သားသမင်တို့အား ဘေးမဲ့

အပ်၏။ သမုစ္စယဝါကျတွင် ဝိသေသန ဝိသေသျှ နှစ်ပုဒ်ရှိလျှင်
ရှေးပုဒ်၏ နောက်၌ စ-သဒ္ဓါကို ထားခြင်းသည် ပါဠိဘာသာ၌
သဘာဝကျသော ပါဠိဂတိ ဖြစ်ပေသည်။ ရှေးပုဒ်၏ နောက်၌
မထားဘဲ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော စ-စသည်ဖြင့် နောက်ပုဒ်၏
နောက်၌ထားလျှင် ပါဠိဂတိ မကျဟု မှတ်ယူရ၏။ ဤသို့ ပါဠိ
ဂတိ ကျအောင် ထားသင့်ပုံကို အောက်ပါ ဘုရားစကားတော်ဖြင့်
လည်း သိအပ်၏။

ဘဂဝါ စ သာရိပုတ္တ ဝိပဿိ ဘဂဝါ စ သိခိ ဘဂဝါ စ
ဝေဿဘူ ကိလာသုနော အဟေသုံ သာဝကာနံ ဝိတ္တာရေန ဓမ္မံ
ဒေသေတုံ၊ (ပါရာမီက နာ-၉)

အထက်ပါ ဘုရားစကားတော်၌လည်း ဝိပဿိ စ သိခိ စ
ဝေဿဘူစ-ဟု မဆိုဘဲ ဘဂဝါ စ-ဟု ရှေးပုဒ်၏နောက်၌သာ စ-
သဒ္ဓါထားသည်ကို အထူးသတိပြုအပ်၏။

ယခုအခါ ဒွန္နုပသမ္ပဒ-ကမ္မဝါစာ၌ အယံစနာဂေါ အယံ စ
ဒတ္တော-စသည်ဖြင့် အယံ ဟူသော ရှေးပုဒ်၏နောက်၌ စ-သဒ္ဓါကို
ထားခြင်းသည် အထက်ပါ ပါဠိတော်များနှင့် ညီညွတ်၍ ပါဠိဂတိ
ကျကြောင်း သိအပ်ပေသည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ပေးရာ မိဂဒါဝုန်တောကျောင်း၌၊ ဝိဟရန္တိ - သီတင်းသုံးနေတော်
မူကြသည် * တဲ့။

ပါဠိပညာရှင်များအတွက် မှတ်ချက်

* ဤ၌ ကတ္တားပုဒ်ကို သာရိပုတ္တော၊ မဟာကောဠိကော-
ဟု ဧကဝုဏ်ဖြင့် ဆိုထားပါလျက် ကြိယာပုဒ်ကို ဝိဟရန္တိ -ဟု ဗဟု
ဝုဏ်ဖြင့် ဆိုထားသည်ကို အထူးသတိပြုအပ်၏။ ထို့ပြင် ရှေ့မျက်နှာ
မှတ်ချက်မှာ ထုတ်ပြခဲ့သော ဘုရားစကားတော်၌ ဝိပဿီ၊ သီခီ၊
ဝေဿဘူ-ဟု ကတ္တားပုဒ်များကို ဧကဝုဏ်ဖြင့် ပြဆို၍ ဝိကတိပုဒ်နှင့်
ကြိယာပုဒ်ကို ကိလာသုနော အဟေသု-ဟု ဗဟုဝုဏ်ဖြင့် မိန့်ဆိုတော်
မူသည်ကိုလည်း အထူးသတိပြုအပ်၏။ ပုဒ်စစ်ကျမ်း၌ သတ္တာစ
သာရိပုတ္တော စ ဓမ္မံ ဒေသေတိ-ဟု အပေါင်းကိုင့်၍ ဧကဝုဏ်ကြိယာ
လည်း ဖြစ်သင့်ကြောင်း ပြဆိုထား၏။ သို့သော် ထိုသို့သော ပါဠိကို
တွေ့ရန် မလွယ်ကူပေ။ ဧကဝုဏ်ကတ္တား နှစ်ပုဒ် သုံးပုဒ်နှင့် ဗဟုဝုဏ်
ကြိယာ ပုဒ်ကိုမူ ထိုထိုပိဋကပါဠိတို့၌ များစွာပင် တွေ့ရပေ၏။
ထို့ကြောင့် ဒုန္နဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာတို့၌ အယံ စ နာဂေါ အယံ စ
ဒတ္တော-ဟု ဧကဝုဏ် အပ္ပဓာနပုဒ်တို့နှင့် ဥပသမ္ပဒါပေက္ခာ ပရိသုဒ္ဓါ-
ဟု ဗဟုဝုဏ်ပဓာနပုဒ်တို့ကိုပြထားခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နာဂေါစ
ဒတ္တော စ-ဟု ဧကဝုဏ်ကတ္တားပုဒ်တို့နှင့် ယာစန္တိ-ဟု ဗဟုဝုဏ်
ကြိယာပုဒ်ကို ပြထားခြင်းသည်လည်းကောင်း ပါဠိဂတိကျ၍ သင့်
လျော်ပါပေ၏။ ပါဠိဂတိနှင့်စပ်၍ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ပွားစေရန် ပြခြင်း
ဖြစ်သည်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

သုတ်၏နိဒါန်း

၅

ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက အခါတစ်ပါးမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်နှင့် အရှင်မဟာ ကောဠိက မထေရ်မြတ်တို့ဟာ ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဝုန်ဆိုတဲ့ တော ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြတယ်တဲ့။ အဲဒီ မထေရ်မြတ် နှစ်ပါးထဲက အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်ဆိုတာကတော့ အလွန် ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီဘုရားသာသနာတော်မှာ ပညာထက်မြက် ကြီးကျယ်တဲ့ အရာ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ရတဲ့ ပထမအဂ္ဂသာဝကကြီး ဖြစ်ကြောင်း အများအားဖြင့် သိကြပါတယ်။ အရှင်မဟာကောဠိက ဆိုတာကတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာလောက် မထင်ရှားဘူး။ ဒါကြောင့် အချို့က မကြားဖူးဘဲ ရှိကောင်းရှိကြပေလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီ မဟာကောဠိကဆိုတဲ့ အရှင်မြတ်ဟာလဲ ရှစ်ကျိပ် သော မဟာသာဝကမထေရ်ကြီးများထဲက ထင်ရှားတဲ့ မဟာထေရ် မြတ်ကြီး တစ်ပါးပါပဲ။ ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်အရာမှာ ဧတဒဂ်ဂုဏ်ထူး ရတဲ့ မဟာထေရ်မြတ်ကြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ပဋိသန္တိဒါ ဆိုတာ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား ပြတ်သားရှင်းလင်းစွာ သိတဲ့ဉာဏ်ပါပဲ။ အဲဒါက အတ္တပဋိသန္တိဒါ ဓမ္မပဋိသန္တိဒါ နိရုတ္တိပဋိသန္တိဒါ ပဋိဘာနပဋိသန္တိဒါ-လို့ လေးပါးအပြားရှိတယ်။ အဲဒီ လေးပါးထဲက အတ္တပဋိသန္တိဒါဆိုတာ ပြောဟောရာမှာ သိစေလိုအပ်တဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်နဲ့ အကျိုးတရားတွေကို ပိုင်း ပိုင်းခြားခြား ပြတ်သားရှင်းလင်းစွာ သိတဲ့ ဉာဏ်ပဲ။ ဓမ္မပဋိသန္တိဒါ

(ဇေယျအကြိမ်)

၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

ဆိုတာ ဟောပြောတဲ့ ဒေသနာစကားနဲ့ အကြောင်းတရားတွေကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား ပြတ်သားရှင်းလင်းစွာ သိတဲ့ဉာဏ်ပဲ။

နိရုတ္တိပဋိသန္တိဒါ ဆိုတာကတော့ ပါဠိဘာသာစကားတွေကို အမှားအမှန် ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်ပဲ။ အဲဒါက ပါဠိဘာသာ ပြောဆိုတဲ့ ခေတ်တုန်းက ဖြစ်ပုံသိပုံပါပဲ။ မြန်မာလူမျိုးဆိုရင်တော့ မြန်မာစကား အမှားအမှန်ကို ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်ပဲ ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ ပါဠိဘာသာအရဆိုရင်တော့ ဖဿဆိုတဲ့ တရားကို “ဖဿော” လို့ ပုလ္လိင်နဲ့ ပြောဆိုမှ မှန်တယ်။ “ဖဿာ” လို့ ဣတ္ထိလိင်နဲ့ ပြောဆိုရင် မှားတယ်။ အဲဒီလို အမှားအမှန်ကို သိတာဟာ နိရုတ္တိပဋိသန္တိဒါဉာဏ်ပါပဲ။ ဝိဘတ်အရာမှာလဲ ကံပုဒ်ကို ဒုတိယဝိဘတ်နှင့် ထားမှမှန်မယ်။ စတုတ္ထိဝိဘတ်နဲ့ ထားရင် မှားတယ်။ ဥပမာ (မဟာနာဝံ) လှေကြီးသင်္ဘောကြီးကို ရေချသည်လို့ “ကို” ဆိုတဲ့ ဝိဘတ်နဲ့ ပြောဆိုရေးသားမှ မှန်တယ်။ (မဟာနာဝါယ) လှေကြီးသင်္ဘောကြီးအား ရေချသည်လို့ “အား” ဝိဘတ်နဲ့ ပြောဆိုရေးသားရင် မှားတယ်။ ကိစ္စတစ်စုံတစ်ခု ပြီးမြောက်အောင်မြင်ရာ နေ့ရက်ကာလကိုလဲ ပါဠိ မြန်မာသဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် “၌” ဆိုတဲ့ အာဇာရဝိဘတ်နဲ့ ပြောဆိုရေးသားရတယ်။ သို့မဟုတ် အရပ်သုံးစကားအရ အားဖြင့် “မှာ” “တွင်” “ဝယ်” ဆိုတဲ့ ဝိဘတ်များနဲ့လဲ ပြောဆိုရေးသားနိုင်တယ်။ ဥပမာ မည်သည့် နေ့ရက်၌ (သို့မဟုတ်) မည်သည့် နေ့ရက်မှာ (သို့မဟုတ်) မည်သည့် နေ့ရက်တွင်

(တေတ္ထအကြိမ်)

သုတ်၏နိဒါန်း

၇

(သို့မဟုတ်) မည်သည့်နေ့ရက်ဝယ် မည်သည့် မင်္ဂလာကိစ္စ ပြီးမြောက် အောင်မြင်သည် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုရေးသားလျှင် မြန်မာဝေါဟာရ အလို အားဖြင့် မှန်ကန်တဲ့ ပြောဆိုရေးသားချက် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘဲ မည်သည့်နေ့ရက်အား ကိစ္စပြီးမြောက် အောင်မြင်သည်လို့ ပြောဆိုရေးသားရင် မှားတဲ့ ပြောဆိုရေးသား ချက် ဖြစ်သွားတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သမ္ပဒါန်နဲ့ဆိုင်တဲ့ ‘အား’ ဝိဘတ်ကို (သံဃဿ ဒေမ) သံဃာအား လှူပါကုန်၏။ (နမော ဗုဒ္ဓဿ) ဘုရားအား ရှိခိုးပါ၏။ (ဓမ္မံ တေ ဒေသေဿာမိ) သင့်အား တရားဟောမည်-စသည်ဖြင့် ပေးလှူခြင်း ရှိခိုးခြင်း ဟောပြော ခြင်းစသော ကြိယာများနှင့် စပ်ရာမှာသာ သုံးရတယ်။ ကြိယာ ၏ တည်ရာ အာဓာရ အရာ၌ ‘အား’ ဝိဘတ်ကို သုံးရန် သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ညွှန်ပြချက်မရှိသောကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒီလို ဘာသာ စကား၏ အမှားအမှန်ကို သိတာဟာ နိရုတ္တိပဋိ သမ္ဘိဒါသဘောမျိုး ပါပဲ။ ဒီမှာ ပြောလိုရင်းကတော့ မြန်မာစကား အမှားအမှန်ကို သိနိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်တာလိုပင် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်က ပါဠိဘာသာ စကား အမှားအမှန်ကို ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို အသိ ဉာဏ်ထူးကို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ခေါ်တယ်လို့ သိစေလိုရင်းပါပဲ။

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ ဆိုတာကတော့ ဉာဏ်ဟူသမျှတွေမှာ ခွဲခြားဝေဖန်ပြီးသိတဲ့ဉာဏ်ပဲ။ အထူးအားဖြင့်တော့ပြောဆိုရေးသား တဲ့အခါ ပြောဆိုရေးသားစရာ အချက်အလက်တွေကို အလျင်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၈

သီလဝတ္ထုသုတ္တန်တရားစက်

အမြန် သိမြင်တဲ့ဉာဏ်ပါပဲ။ ပဋိဘာန်ဉာဏ်ကောင်းတဲ့ သူမှာ အကြောင်းအရာ တစ်စုံတစ်ရာပေါ်လာရင် ပြောဆိုစရာ အကွက် ကလေးတွေ ရုတ်တရက် ပေါ်လာတယ်။ ရှင်းလင်းပြောပြဖို့ ဥပမာကလေးများလဲ ပေါ်လာတတ်တယ်။ တစ်ဘက်က အပြစ် တင်လို့ရှိရင် အဲဒါကို ချေပပြောဆိုဖို့ အချက်အလက်များလဲ ပေါ်လာတတ်တယ်။ စာပေရေးသားရာမှာလဲ ရေးဖို့ရာ အချက်တွေ အဆင်သင့် ပေါ်ပေါက်လာတယ်။ ကဗျာ လင်္ကာ စီကုံးရာမှာလဲ ကာရန်ညီတဲ့ ချောမောပြေပြစ်တဲ့ စကားလုံးတွေ အဆင်သင့် ပေါ်ပေါက်လာတယ်။ တရားဟောရာမှာလဲ ဟောစရာ အနက် အဓိပ္ပာယ်တွေ သင့်လျော်တဲ့ စကားလုံးတွေ အဆင်သင့် ပေါ် ပေါက်လာတယ်။ တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင် ကာရန်ယူပြီး ဟောနိုင် လောက်အောင်တောင် လိုအပ်တဲ့ စကားလုံးတွေ အသင့်ပေါ်နေ တယ်။ အဲဒီလို လိုအပ်တဲ့ အချက်အလက်တွေကို အလျင်အမြန် သိနိုင်တာဟာ ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရဲ့ အစွမ်းတွေပါပဲ။ အဲဒါကို အာဝဇ္ဇန်း ကောင်းတယ်လို့လဲ ပြောကြတယ်။ ဟုတ်ပေတယ်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဆိုတဲ့ စိတ်က သင့်လျော်တဲ့ အာရုံတွေဆီကို ညွှတ်ညွှတ်ပေးလို့ အဲဒီလို အချက်အလက်တွေကို အလွယ်တကူ သိသိသွားတာပဲ။ ယခုပြောနေတဲ့ ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်ကလဲ အဲဒီလို သိစရာ အဲဒီလို သိစရာ အချက်အလက်တွေကို အလွယ်တကူ အလျင်အမြန် သိသိသွားတဲ့ သဘောပါပဲ။ ထူးတာကတော့

(တေုတ္တအကြိမ်)

သုတ်၏နိဒါန်း

၉

ပဋိသန္တိဒါဉာဏ် သိတာက သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အသိဉာဏ်ထက် အဆပေါင်းများစွာ သာလွန်တာပေါ့။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် ယခုပြောခဲ့တဲ့ ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်များနှင့် သာမန်အားဖြင့်တော့ ပြည့်စုံကြတာချည်းပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ထူးခြားတဲ့ ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်များကတော့ ထူးခြားတဲ့ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များမှာသာ ပြည့်စုံတယ်။ အဲဒီလို ထူးခြားတဲ့ ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ အရှင်မြတ်တွေထဲမှာ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်မြတ် ကတော့ ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်အရာမှာ အထူးမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်ဟာ ပညာအရာမှာ အထူးမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေမယ့် ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်မှာ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က သာလွန် မြင့်မြတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံကြတဲ့ ငါတပည့် သာဝကတွေထဲမှာ မဟာကောဠိကဟာ အထူးမြတ်ဆုံးပဲလို့ ဧတဒဂ်ဂုဏ်ထူးဖြင့် ချီးကျူးတော်မူပါတယ်။

အဲဒီလို ဧတဒဂ်ဂုဏ်ထူးဖြင့် ချီးကျူးခြင်းကို ရရှိတော်မူတဲ့ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်နှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်တို့ဟာ ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဝုန် တောကျောင်းတိုက်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ မိဂဒါဝုန် တောကျောင်းတိုက်မှာ နန္ဒိယ သူကြွယ်က ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းထားတဲ့ စတုသာလ ခေါ်တဲ့ တိုက်ကျောင်းလဲ အဲဒီအခါတုန်းက ရှိခဲ့ပါတယ်။ စတုသာလ ဆိုတာ အုတ်တိုက်ကြီး၏ အလယ်မှာ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ကွက်လပ်ထားပြီးတော့ လေးမျက်နှာပတ်လည်မှာ သီတင်းသုံးနေထိုင်ရန် တိုက်ခန်းများဖြင့် တင့်တယ်စွာ တည်ရှိနေတဲ့ အုတ်တိုက်ပါပဲ။ အဲဒီတိုက်၏ အလယ်ကွက်လပ် ကွင်းပြင်ထဲမှာ ရေတွင်းလဲ ရှိတတ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယမှာတော့ အဲဒီလို အုတ်တိုက်ကျောင်းပျက်တွေ ယခုလဲ တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီ မိဂဒါဝုဉ်ကျောင်းတိုက်နေရာမှာလဲ အုတ်တိုက်ပျက် အစအနများကို တွေ့ရပါတယ်။ မိဂဒါဝုဉ်တောဆိုတာကလဲ အဲဒီအခါတုန်းက သစ်ပင် တွေ ချုံတွေ သားသမင်တွေနဲ့ တောအုပ်ကြီးအနေဖြင့် ရှိခဲ့ဟန်တူပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ယခုနေအခါမှာတော့ တောချုံတွေဆိုတာ မရှိတော့ပါဘူး။ သစ်ပင်ကလဲ တစ်ပင်တလေလောက်ပဲ ရှိပါတော့တယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်က ယာခင်းတွေနဲ့ ကွင်းပြင်ကြီးလို ဖြစ်နေပါပြီ။

ဟိုရှေးတုန်းကတော့ တောစခန်းဖြစ်ပြီး သားသမင်တွေလဲ ရှိနေတဲ့အတွက် အဲဒီသားသမင်တွေကို မနိပ်စက် မသတ်ဖြတ်ရန် အာဏာပိုင်မင်းများက ဘေးမဲ့ပေးထားခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် (မိဂဒါယ-မိဂဒါဝုဉ်) ဘေးမဲ့တောလို့ ခေါ်ဆိုလာခဲ့တယ်။ အဲဒီ မိဂဒါဝုဉ် တောအရပ်ကျောင်းတိုက်မှာ သီတင်းသုံးနေကြစဉ် တစ်နေ့သောအခါမှာ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်ဟာ သမာပတ် ဝင်စားလျက် နေ့သန့်စင်နေပါတယ်။ ရတန္တာအရှင်မြတ်များ နေ့သန့်စင်နေတယ်ဆိုတာ လောကီဈာန် သမာပတ်များကို ဖြစ်စေ၊ အရဟတ္တဖိုလ် သမာပတ်ကိုဖြစ်စေ ဝင်စားပြီးတော့

(တေတ္ထအကြိမ်)

သုတိ၏နိဒါန်း

၁၁

အထူးစင်ကြယ်တဲ့စိတ်ဖြင့် နေ့အချိန်ကို ကုန်စေတာပါပဲ။ အဲဒီလို သမာပတ်ဖြင့် နေ့သန့်စင်ပြီးတော့ ညနေချမ်းအချိန်မှာ အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ထံ ကြွလာပါတယ်။ ကြွလာပြီးတော့ တရားစကားကို ဆွေးနွေးမေးမြန်းပါတယ်။ အဲဒီ အကြောင်း အရာတွေကို သီလဝန္တသုတ်ရဲ့ နိဒါန်းမှာ ဆက်လက်ပြီး ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

အထခေါ-ထိုသို့ မိဂဒါဝုန် တောကျောင်းဝယ် သီတင်း သုံး နေကြသောအခါ၌၊ အာယသွာ မဟာကောဠိကော-အရှင် မဟာကောဠိကသည်၊ သာယနသမယံ-ညနေချမ်းအချိန်၌၊ ပဋိ သလ္လာနာ-တစ်ပါးတည်း နေ့သန့်စင်လျက် ဝင်စားနေသော သမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ယေနာယသွာ သာရိပုတ္တော တေ နုပသင်္ကမိ-အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ရှိရာ အရပ်သို့ ချဉ်းကပ် လေသည်။ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်ပြီး၍ (အာယသွတာ သာရိပုတ္တေန သဒ္ဓိသမ္ပောဒိ-အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် တကွ ဝမ်း မြောက်ဖွယ် စကား ပြောကြားလေသည်။ သမ္ပောဒနိယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝိတိသာရေတွာ-ဝမ်းမြောက်ဖွယ် အောက်မေ့ဖွယ် စကားကို ပြီးဆုံးစေပြီးလျှင်၊ ဧကမန္တံ နိသီဒိ-သင့်သောနေရာ၌ ထိုင်လေသည်။ ဧကမန္တံ နိသီန္နော ခေါ အာယသွာ မဟာ ကောဠိကော-သင့်သောနေရာ၌ ထိုင်ပြီးသော အရှင်မဟာ ကောဠိက သည်၊ အာယသန္တံ သာရိပုတ္တံ-အရှင်သာရိပုတ္တရာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၂

သီလဝတ္ထုသုတ္တန်တရားစာ

ကို၊*) ဧတံ-ဤသို့သော အမေးစကားကို၊ အဝေါစ-ပြောဆို ဆွေးနွေးမေးမြန်းလေသည်-တဲ့။

မေးမြန်းပုံကတော့-

အရှင်မဟာကောဠိက၏ အမေး

သီလဝတ္တာဝသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ ကတမေ
ဓမ္မာ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

ဒါဟာ အရှင် မဟာကောဠိက မထေရ်က မေးပုံပဲ၊ ပါဠိ တတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် ယခု ဘုန်းကြီး ရွတ်ဆိုလိုက်တာကို ကြားရတာနဲ့ နားလည်နိုင်ပါတယ်၊ ပါဠိမတတ်တဲ့ သူတွေက တော့ နားမလည်သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ နားမလည်သေးတဲ့ သူတွေလဲ နားလည်ရအောင် နိဿယနည်းဖြင့် မြန်မာပြန်ပြ ဦးမယ်။

အာဝသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာလတုန်းက ရဟန်းတော်များဟာ အချင်း ချင်း “အာဝသော-ငါ့ရှင်” လို့ချည်း ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြတယ်၊ ဝါငယ်တဲ့ ရဟန်းကလဲ ဝါကြီးတဲ့ ရဟန်းကို အာဝသောလို့ ခေါ်တာပဲ၊ အရှင်စုန္ဒက အရှင်သာရိပုတ္တရာကို ခေါ်ရာမှာတော့

* လက်သည်းကွင်းအတွင်း စကားများသည် သံ၊ ၂၊ ၃၂၇ ခွံ ဖော်ပြလျက်ရှိ၏။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အရှင်မဟာဧကန္တိက၏အမေ့

၁၃

“ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား” လို့ ခေါ်တာလဲ ရှိသေးရဲ့၊ ဒါကြောင့် အခြား ရဟန်းငယ်တချို့ကလဲ ဆရာစသည်ဖြစ်တဲ့ မထေရ်ကြီး များကို ဘန္တေ-လို့ ခေါ်တာလဲ ရှိကောင်းရှိပါလိမ့်မယ်၊ ဒါပေမယ့် အများအားဖြင့်တော့ အာဝုသောလို့ ခေါ်ပုံကိုသာ တွေ့ရပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီသုတ်မှာ အာဝုသောလို့ ခေါ်ပုံကိုပဲ ပြဆိုထားပါတယ်၊ အာဝုသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ သီလဝတာ-သီလနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ဝါ-သံသရာဘေးကို ရှုမြင်သော သူသည်၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါကုန်သနည်းတဲ့။

သီလနှင့်ပြည့်စုံရင် သီလစင်ကြယ်ရင် အဲဒီ ရဟန်းဟာ ဘယ်တရားများကို နှလုံးသွင်းရ ရှုရပါသလဲတဲ့၊ “ဘယ်အကျိုးအတွက် နှလုံးသွင်းရတယ် ရှုရတယ်” ဆိုတာကတော့ ဘိက္ခုနာလို့ ဆိုလိုက်ကတည်းက ပါဝင်ပြီး၊ ထင်ရှားပြီး ဖြစ် နေပါတယ်၊ ပါဝင်ထင်ရှားပုံကတော့ ဘိက္ခုဆိုတာဟာ “သံသာရေ ဘယ် ဣက္ခတိတိ-သံသရာ၌ ဘေးကို ရှုမြင်တတ်သောကြောင့် ဘိက္ခု မည်တယ်” ဆိုတဲ့ မူသဒ္ဓါနက်အရအားဖြင့် ပါဝင်ထင်ရှားနေတာပါပဲ၊ သံသရာ၌ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း အစရှိတဲ့ ကြောက်ဖွယ်ဘေးကို မြင်ပြီးတော့ အဲဒီဘေးတွေမှလွတ်ချင်တဲ့ သူ၊ လွတ်မြောက်အောင် အားထုတ်နေတဲ့သူဟာ ဘိက္ခု-ရဟန်း

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၄

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားစာ

မည်တာပါပဲ။ အဲဒီတော့ သံသရာဆားတွေက လွတ်မြောက်ဖို့ အတွက် နှလုံးသွင်းရ ရှုရတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာ၊ ရှင်ရဟန်း ပြုကတည်းက “(သံသာရ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ) သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရပါခြင်း အကျိုးတို့ ရှင်အဖြစ်ကို လျှောက်တောင်းပါသည်” ဆိုတဲ့ စကားဖြင့်လဲထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ရည်ရွယ်တဲ့ အကျိုးကို ဒီနေရာမှာ မဖော်ပြခဲ့တာပါပဲ။

သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ ဆိုတာ ဘာတွေလဲဆိုရင် ယခုလူတွေ မြင်၊ ကြား၊ နံ၊ စား၊ ထိ၊ သိနေတာတွေ ပါပဲ။ အဲဒါတွေဟာ ဆင်းရဲအစစ် ဒုက္ခသစ္စာတွေပါပဲ။ အဲဒါတွေကို ဆင်းရဲလို့အမှန် အတိုင်း မသိဘဲ ချမ်းသာတွေ အကောင်းတွေလို့ ထင်နေတာက အဝိဇ္ဇာပဲ အကောင်းတွေထင်ပြီး သာယာနှစ်သက်တာက တဏှာ ပဲ။ သာယာနှစ်သက်ပြီး စွဲလမ်းတာက ဥပါဒါန် ပဲ။ အဲဒီ အဝိဇ္ဇာတဏှာ ဥပါဒါန်ဆိုတာက ကိလေသာဝဋ် ပဲ။ စွဲလမ်းပြီး တော့ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ပြီးမြောက်အောင် ပြုလုပ်တာက ကမ္မဝဋ်ပဲ။ အဲဒီ ကိလေသာနဲ့ ကံတွေ ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဘဝဟောင်းက သေတိုင်းသေတိုင်း ဘဝအသစ်အသစ်တွေ ဖြစ် ဖြစ်နေရမယ်။ အဲဒီ ဖြစ်ရာဖြစ်ရာ ဘဝတိုင်းမှာ အိုရမယ်၊ နာရ မယ်၊ သေရမယ်၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးရမယ်၊ ငိုကြွေးရမယ်၊ ကိုယ် ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုးကို တွေ့ကြုံခံစားရမယ်။ အဲဒါတွေက

(တုတ္တအကြိမ်)

ဝဋ်ဆင်းရဲတွေ ကြောက်စရာပဲ

၁၅

ကံ၏ အကျိုး ဝိပါကဝဋ် ဆင်းရဲတွေပဲ။ အဲဒီ ကိလေသာ၊ ကံ အကျိုးဝိပါကဆိုတဲ့ ဝဋ်သုံးပါးဟာ တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ပြောင်းရွှေ့ ပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲတွေပါပဲ။ အဲဒီ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ဖို့ရာဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

ဝဋ်ဆင်းရဲတွေ ကြောက်စရာပဲ

သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ရင် ဒီဝဋ်ဆင်းရဲတွေဟာ အလွန်ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။ တစ်ဘဝက သေပြီး တစ်ဘဝ ဖြစ်လိုက်၊ တစ်ဘဝကသေပြီး တစ်ဘဝဖြစ်လိုက်နဲ့ အဲဒီလို ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ ဘဝတွေဟာ မရေမတွက်နိုင်အောင် များလှ ပြီ။ အနမတဂ္ဂေါ-မသီအပ်သော အစ ရှိတယ်လို့ ဟောထားတဲ့ အတိုင်း ဘယ်တော့က ဘယ်ကမ္ဘာက စဖြစ်ခဲ့တယ်လို့ မသိနိုင် အောင် ကြာမြင့်လှပြီ။ ဘဝအသစ် စဖြစ်ကတည်းက လူ့ဘဝမှာ ဆိုရင် မိဘတို့၏ သုက်သွေး အညစ်အကြေးကို အထည်ကိုယ် လုပ်ပြီး ဖြစ်လာခဲ့ရတယ်။ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ရင် အလွန်စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာဖွယ်ကောင်းတာပဲ။ အရွယ်ကြီးပြီး အသိ အလိမ္မာနဲ့ပြည့်စုံတဲ့လူကြီးဘဝက သမီးလောက်၊ မြေးလောက် ရှိတဲ့ မိန်းကလေး၏ ဝမ်းဗိုက်ထဲရောက်ပြီး ဘာမသိ ညာမသိနဲ့ ကိုးလဆယ်လလောက် နေရတာလဲ စိတ်ပျက်စရာပဲ။ မွေးပြီးတဲ့ နောက် ဘာမျှ အစွမ်းသတ္တိ အသိဉာဏ်မရှိဘဲ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ် လောက် ဖြစ်နေရပုံဟာလဲ ကြောက်စရာပဲ။ အရွယ်ရောက်တဲ့အခါ

(တေတ္ထအကြိမ်)

စားဝတ်နေရေးအတွက် ရှာကြံလုပ်ကိုင်နေရတဲ့ ပရိယေသနဒုက္ခက
 လဲ ကြောက်စရာပဲ။ အဲဒီ အတောအတွင်းမှာ လူနိုင်တွေရဲ့
 အနှိပ်စက်ခံရတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ မကျန်းမမာ ဖျားနာတာတွေ
 လဲ ရှိတတ်တယ်။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မဖြစ်လို့ စိတ်ဆင်းရဲတာတွေ
 လဲ ရှိတတ်တယ်။ သူ့အချိန်ကျတော့ အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်ပြီး
 လူရာမဝင်တော့ဘဲ ဖြစ်နေတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ နောက်ဆုံးကျ
 တော့ သေလောက်အောင် နှိပ်စက်တဲ့ နာခြင်းဆင်းရဲကို အပြင်း
 အထန် ခံစားရပြီး သေသွားရတယ်။ လူ့ဘဝမှာဆိုရင် ဒီပုံဒီနည်း
 ချည်းပဲ။

လူတွေရဲ့ မျက်မြင်ဖြစ်နေတဲ့ တိရစ္ဆာန်ဘဝမှာ ပိုပြီး
 ကြောက်စရာ ကောင်းတာပဲ။ ကြက် ဝက်တို့ ဘဲ ဆိတ်တို့ ဒီလို
 ဘဝတွေမှာဆိုရင် လူတွေက သတ်သတ်စားတာနဲ့ မကြာခင်ဘဲ
 သေသေသွားရှာကြရတယ်။ နွားတွေ ကျွဲတွေဆိုရင် လူတွေရဲ့
 တာဝန်ကိုလဲထမ်းဆောင်ပေးရတဲ့ပြင်၊ နောက်ဆုံးကျတော့ သား
 သတ်ရုံရောက်ပြီး မဂ္ဂမလှ သေကြရရှာတယ်။ လူတွေနဲ့ မနီးစပ်တဲ့
 တောထဲက တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတွေမှာလဲ ဘာမျှ အကာအကွယ်
 အစောင့်အရှောက် မရှိဘူး။ နိုင်ရာနိုင်ရာ သတ်ဖြတ်အစားခံရတာ
 တွေပဲ များတယ်။ လူတွေမမြင်ရတဲ့ ပြိတ္တာတွေ ငရဲသားတွေ
 ဆိုတာ သာပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေကြရတယ်။ အဲဒီလို
 အပါယ်ဘဝတွေဟာ မိမိတို့နဲ့ မဆိုင်ဘူးလို့ တချို့က ထင်နေ
 ကြတယ်။ အဲဒီလို အထင်မှားတဲ့ လူတွေနဲ့မှ သာပြီးဆိုင်နေတာ။

(တေုတ္တအကြိမ်)

ဝဋ်ဆင်၊ရဲထွေ ကြောက်စရာပဲ

၁၇

ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီလူတွေက ကံ၊ကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်တာနဲ့ အကုသိုလ်ကိုလဲ မရှောင်ဘူး၊ ကုသိုလ်ကိုလဲ မပြုချင်ဘူး၊ ဒီတော့ အဲဒီလို လူတွေမှာ အပါယ်လေးပါး ရောက်စေမည့် အကုသိုလ်တွေက များနေမယ်၊ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

ကုသိုလ်ကံ ပြည့်စုံလို့ ချမ်းသာတဲ့ နတ်ဘဝရောက်တဲ့ အခါလောက်ပဲ သက်သာရာရတယ်၊ အဲဒီ နတ်ဘဝမှာလဲ အလိုအတိုင်း မပြည့်စုံလို့ စိတ်ဆင်းရဲရတာတွေကတော့ ရှိသေးတာပဲ၊ နောက်ဆုံးကျတော့ အဲဒီနတ်ဘဝမှ ရုတ်တရက် စုတေသေဆုံးသွားရတယ်၊ အဲဒီလို သေဆုံးပြီး အပါယ်လေးပါး လဲ ရောက်သွားနိုင်သေးတာပဲ၊ အဲဒီလို ကံအားလျော်စွာ ဘဝအသစ် အသစ်တွေ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး အိုရ နာရ သေရ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုးကို တွေ့ရနဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ ဘဝတွေ သိန်းသန်းကုဋေ ဖြင့် မရေမတွက်နိုင်အောင် များလှပြီ၊ ကမ္ဘာပေါင်းလဲ မရေမတွက်နိုင်အောင် များလှပြီတဲ့၊ ယခုဘဝမှာ အရိယမဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို ရအောင် ဝိပဿနာ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားမထုတ် နိုင်ရင် နောင်အခါမှာလဲ ဘဝပေါင်း ကမ္ဘာပေါင်း မရေမတွက်နိုင် အောင်လဲ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း အိုခြင်း သေခြင်း ကိုယ်စိတ် ဆင်းရဲခြင်း ဆိုတဲ့ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲတွေနဲ့ တွေ့သွားရမယ်၊ (ဒါဟာ မျက်စိမှိတ်ပြီး ယုံရတာ မဟုတ်ဘူး၊ “အကျိုးရှိရင် သူ့ အကြောင်းရှိခဲ့တယ်၊ ယခု အကြောင်းရှိရင် နောင် သူ့အကျိုးတွေ ဖြစ်သွားမယ်” ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်အရ ဉာဏ်ဖြင့်

(ဓမ္မစာအကြိမ်)

သီလဝိညာဉ်တရားတော်

တွေ့သိပြီး မှတ်ယူရတာသာ ဖြစ်တယ်။) အဲဒီလို အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ပြီး ဝဋ်ဆင်းရဲ ဖြစ်နေပုံကို သေသေချာချာ စဉ်းစား ကြည့်ရင် အလွန်ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အလွန်ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ် မြောက်ရန် အကျိုးအတွက် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာ ရှင်ရဟန်းပြုကြရတာပဲ။

ရှင်ရဟန်း ပြုပြီးတော့ ရှေးဦးစွာ ဘာနှင့်ပြည့်စုံအောင် ကျင့်ရသလဲဆိုရင် သီလနှင့်ပြည့်စုံအောင် ကျင့်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ရှင်ရဟန်းဖြစ်ပြီးခါစမှာဆိုရင်တော့ သီလက အပြည့်အစုံ စင်ကြယ် နေပါတယ်။ ကိုယ်ဖြင့် နှုတ်ဖြင့် မသင့်တော်တာကို မပြုသေး မပြောသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး အပြည့်အစုံ စင်ကြယ်နေပါတယ်။ အဲဒီလို ပြည့်စုံမြဲ ပြည့်စုံစင်ကြယ်နေအောင် ကျင့်သုံးစောင့်ရှောက် သွားရတယ်။ ကျင့်သုံးစောင့်ရှောက်ရမည့် သိက္ခာပုဒ်တွေကို တတ်သိနားလည်အောင် လေ့လာသင်ယူရတယ်။ ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ် များကလဲ သင်ကြားပေးရတယ်။ သီလနှင့် စပ်ပြီး ချွတ်ယွင်းချက် ရှိတယ် ထင်ရင် ဒေသနာပြောကြားခြင်း စသည်ဖြင့် ကုစားပြု ပြင်ရတယ်။ အဲဒီလို ကုစားပြုပြင်ပြီးရင် သီလဟာ ပြည့်စုံ စင်ကြယ်တော့တာပဲ။ အဲဒီလို ကုစားပြုပြင်ပြီးလို့ ဖြစ်စေ၊ ကျူးလွန်ခြင်း မရှိလို့ဖြစ်စေ၊ သီလစင်ကြယ်နေရင် သီလနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မည်တယ်။ အဲဒီလို သီလနှင့် ပြည့်စုံနေတဲ့ ရဟန်းဟာ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်အောင် မဂ်ဖိုလ်

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဝဋ်ဆင်းရဲတွေ ကြောက်စရာပဲ

၁၉

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ရအောင် ဘယ်တရားများကို နှလုံးသွင်းရ ရှုရပါသလဲလို့ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က မေးပါတယ်။ အဲဒီ အမေးဖြင့်ပင် “တရားနှလုံးသွင်း အားထုတ် ချင်ရင် ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါးထဲက ပထမအခြေခံဖြစ်တဲ့ သီလဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံရမယ်” ဆိုတာကိုလဲ ဖော်ပြပြီး ဖြစ်သွားပါတယ်။

နောက်ပြီး ဒီ သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ်၏ အခြားမဲ့မှာ သုတဝိသုဒ္ဓိ သုတ်ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ သုတ်မှာတော့ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က အကြားအမြင် သုတနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းဟာ ဘယ် တရားများကို နှလုံးသွင်းရ ရှုရပါသလဲလို့ မေးထားပါတယ်။ အဲဒီ အမေးဖြင့် “အကြားအမြင်သုတနဲ့လဲ ပြည့်စုံသင့်သမျှ ပြည့်စုံရမယ်။ အဲဒီလို သုတနှင့် ပြည့်စုံသင့်သမျှ ပြည့်စုံမှ တရားနှလုံးသွင်း အားထုတ်နိုင်တယ်” ဆိုတာကို သိစေပါတယ်။ ပြည့်စုံသင့်တဲ့ သုတအကြောင်းကိုတော့ နောက် သီတင်းကျမှ ပြောရမယ်။ အဲဒီ သုတဝိသုဒ္ဓိသုတ်မှာ မေးပုံနှင့် ဒီသီလဝိသုဒ္ဓိသုတ် မှာ မေးပုံနှင့် ဒီနှစ်ရပ်ပေါင်းပြီး ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထား တယ်။ “သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာရှုအပ်ပါသနည်း” တဲ့။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

၁။ သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာရှုအပ်ပါသနည်း။

ဒီဆောင်ပုဒ်ရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ပေါ်လွင်ထင် ရှားနေပါတယ်။ သီလနှင့် ပြည့်စုံစင်ကြယ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သုတ နှင့်လဲ ပြည့်စုံသင့်သမျှ ပြည့်စုံနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သံသရာဝဋ်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရအောင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်
 တွေ့ရအောင် ဘယ်တရားများ ရှုအပ်ပါသလဲလို့ မေးတာပဲ။
 အဲဒါဟာ မသိလို့မေးတာ မဟုတ်ဘူး၊ ပဋိသန္တိဒါပတ္တ အရာမှာ
 ဧတဒဂ်ရတဲ့ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီးက မေးလို့ ပညာအရာမှာ
 ဧတဒဂ်ရ ပထမအဂ္ဂသာဝကရဟန္တာကြီးဖြစ်တဲ့ အရှင်သာရိ
 ပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကြီးက ဖြေကြားလိုက်ရင် အဲဒီ အမေးအဖြေ
 နှစ်ရပ်ကို နောင်လာနောက်သားတွေ ခိုင်လုံသော သာဓက
 အဖြစ်ဖြင့် လိုက်နာပြီး ကျင့်သုံးရန်ကြရန်အတွက် မေးတာပဲ။
 အဲဒီအမေးကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကြီးက ဒီလို
 ဖြေကြားတော် မူပါတယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏အဖြေ

သီလဝတာဝုသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ ပဉ္စပါဒါ
 နက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏှတော
 သလ္လတော အယတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောက
 တော သုညတော အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ
 ကာတဗ္ဗော။

အာဝုသောကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သီလဝတာ-
 သီလနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်
 သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ဝါ-ဥပါဒါန်၏
 အာရုံဖြစ်နိုင်သော ရုပ်နာမ်အစုတို့ကို၊ ယောနိသော-နည်းမှန်

(တေတ္ထအကြိမ်)

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အဖြေ

၂၁

လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏-တဲ့။

သီလနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းဟာ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရအောင်၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ရအောင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်အစုတွေကို နည်းလမ်းမှန်ဖြင့် နှလုံးသွင်းရမယ် ရှုရမယ်တဲ့၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့-

အနိစ္စတော-မမြဲဟူ၍လဲ ရှုရမယ်၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟူ၍လဲ ရှုရမယ်၊ ရောဂတော-စွဲကပ်နေတဲ့ ရောဂါနှင့် တူသည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်၊ ဂဏ္ဍတော-ပေါက်ကွဲနေသော အဖုအလုံးအနာကြီးနှင့် တူသည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်၊ သလ္လတော-စူးဝင်နေသော ငြောင့်နှင့်တူသည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်၊ အယတော-မကောင်းမှုနှင့် တူသည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်၊ အာဟာရတော-ဖျားနာခြင်းနှင့် တူသည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်၊ ပရတော-ပြင်ပလူ သူစိမ်းနှင့် တူသည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်၊ ပလောကတော-ပျက်စီးလွယ်သည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်၊ သုညတော-အသက်ကောင်မှ ကင်းဆိတ်သည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်၊ အနတ္တတော-အစိုးရသည့် အတ္တကောင်မဟုတ် သဘောတရားမျှဟူ၍လဲ၊ ယောနိသော-နည်းမှန် လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏-တဲ့။

အဲဒါဟာ နည်းလမ်းမှန်စွာ ရှုမြင်ပုံအခြင်းအရာ (၁၁) ပါးနှင့် ရှုအပ်သည့်တရားတွေကို မူသေစည်းအနေနဲ့ အတိအကျ ပြဆိုထားတာပါပဲ၊ အဲဒီလို ပြဆိုတာကလဲ အရှင်သာရိပုတ္တရာက

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မိမိသဘောမျှဖြင့် ပြဆိုတာမဟုတ်ပါဘူး၊ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်
 တော်တိုင် ဟောထားတဲ့ ဈာနသုတ် စသည်နှင့်အညီ ပြဆိုတာ
 ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသုတ်ကို ဝိပဿနာ ရှုနည်း မူဆေ
 စည်းအနေဖြင့် မှတ်ယူကြရအောင် ဘုန်းကြီးက ဒီကနေ့
 ထပ်ပြီးဟောတာပါပဲ။ အဲဒီမှာ အခြင်းအရာ(၁၁) ပါးကိုတော့
 နောက်ပိုင်းကျမှ ပြောရမယ်။ ယခု ရှုအပ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို
 ရှေးဦးစွာ ရှင်းပြမယ်။

အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က ဘယ်တရားတွေကို
 ရှုအပ်သလဲလို့ မေးတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က
 ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုအပ်ကြောင်း ဖြေကြားတော်မူတယ်။
 အဲဒီအဖြေကိုလဲ “စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာ ရှုအပ်ပါ
 သတည်း” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ ခုတင်ကဆိုခဲ့တဲ့ အမေး
 ဆောင်ပုဒ်က စပြီး ဆိုကြရမယ်။

၁။ သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာ ရှုအပ်ပါသနည်း။

၂။ စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှုအပ်ပါသတည်း။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ပုဒ်ထဲမှာ ဥပါဒါန-ကတစ်ပုဒ်၊
 ခန္ဓာက တစ်ပုဒ်=ဒီ နှစ်ပုဒ်ကို တွဲစပ်ထားတယ်။ ဥပါဒါနဆိုတာ
 စွဲလမ်းတဲ့ သဘောပဲ။ ဥပါဒါန်လို့လဲ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ဒီ
 ဥပါဒါန်ဆိုတဲ့ စကားကတော့ မြန်မာစကားလိုတောင် ဖြစ်နေ
 ပါပြီ။ ဒါကြောင့် အစွဲအလမ်းအားကြီးတဲ့လူကို ဥပါဒါန်အားကြီး
 တယ်လို့ အရပ်ထဲမှာတောင် ပြောနေကြတာပဲ။ အဲဒီ စွဲလမ်းတဲ့

အစွဲအလမ်း၊ နှစ်မျိုး

၂၃

ဥပါဒါန်ကို လေးမျိုးခွဲပြီး ဟောထားပါတယ်။ (၁) ကာမုပါဒါန်၊ (၂) ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ (၃) သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ (၄) အတ္တဝါဒုပါဒါန်-
တဲ့။

ကာမုပါဒါန်ဆိုတာ လိုချင်နှစ်သက်စရာတွေကို လိုချင်
နှစ်သက်ပြီး စွဲလမ်းတဲ့ တဏှာပါပဲ။ ကျန်သုံးပါးက အထင်မှား
အယူမှားပြီး စွဲလမ်းတဲ့ ဒိဋ္ဌိချည်းပါပဲ။ အဲဒီ ဒိဋ္ဌိ ဥပါဒါန်
သုံးပါးထဲက အတ္တဝါဒ ဥပါဒါန်ဆိုတာ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို
အတ္တကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိပါပဲ။ အဲဒီ အတ္တဒိဋ္ဌိစွဲက
အရင်းခံလည်းဖြစ်တယ်။ ပြန့်လဲပြန့်ကျယ်တယ်။ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်
ဆိုတာကတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်မဟုတ်တဲ့ အလေ့အကျင့်ကို
ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အကျင့်လမ်းကောင်း အနေနဲ့
ယုံကြည်စွဲလမ်းတဲ့ အကျင့်မှား အစွဲအလမ်းပါပဲ။ အဲဒီ သီလဗ္ဗတု
ပါဒါန် အကြောင်းကို အကျယ်သိချင်ရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရား
တော်ကြီး ဒုတိယတွဲ သတ္တမပိုင်းမှာ ကြည့်ပါ။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်
ဆိုတာကတော့ သီလဗ္ဗတအယူအစွဲ၊ အတ္တအယူအစွဲမှ တစ်ပါး
သော ဒိဋ္ဌိအယူအစွဲတွေပါပဲ။ အထူးအားဖြင့် ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိ
စသည်ဖြင့် ယူဆစွဲလမ်းတဲ့ မိစ္ဆာအယူအဆပါပဲ။ ဒီတော့
ဥပါဒါန်ဆိုတာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် အယူမှားဒိဋ္ဌိအစွဲနဲ့ တဏှာ
အစွဲ ဒီနှစ်ပါးပါပဲ။ အဲဒါကို “ထင်လွှဲ၊ သာယာ၊ စွဲလမ်းတာ၊
နှစ်ဖြာဥပါဒါန်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(ဓမ္မက္ခန္ဓာကြိမ်)

အစွဲအလမ်း နှစ်မျိုး

(က) ထင်လွဲ၊ သာယာ၊ စွဲလမ်းတာ၊ နှစ်ဖြာဥပါဒါန်။

ဥပါဒါန်ဆိုတာ အထင်အမြင်လွဲပြီး စွဲလမ်းတဲ့ ဒိဋ္ဌိဥပါဒါန်က တစ်မျိုး၊ သာယာနှစ်သက်ပြီး စွဲလမ်းတဲ့ တဏှာ ဥပါဒါန်က တစ်မျိုး၊ ဒီနှစ်မျိုးပဲရှိတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီ ဥပါဒါန်နှစ်မျိုးက ဘာတွေကို စွဲလမ်းသလဲဆိုတော့ မြင်ခိုက်ကြားခိုက်စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်နာမ်အစု ဆိုတဲ့ ဓန္ဓာတွေကို စွဲလမ်းတာပါပဲ။ ပုံစံထုတ်ပြရရင် မြင်ဆဲဓဇာမှာ မျက်စိအကြည်ရုပ်ဆိုတာ ထင်ရှားတယ်။ မျက်စိ အကြည်ရှိလို့ အဲဒီမျက်စိအကြည်မှာ အဆင်းရိပ်ထင်တယ်။ အဲဒီ ထင်ပေါ်လာတဲ့အဆင်းကို မြင်တာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီအဆင်းထင်ပေါ်ရာ မျက်စိနှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံး ရုပ်အစုတွေကို အသက်ရှင်နေတဲ့ငါကောင်လို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းတယ်။ မြင်ရတဲ့ အဆင်းရုပ်ကိုလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်၊ အနေဖြင့် ထင်မြင်စွဲလမ်းတယ်။ မြင်သိတာကိုလဲ “မြင်သိတာဟာ ငါပဲ၊ ငါက မြင်တယ်”လို့ ငါကောင်အနေနဲ့ ထင်မြင်စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒါဟာ ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းပုံပါပဲ။ ထို့အတူပင် မျက်စိနှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံးကို သာယာနှစ်သက်ပြီး စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒါကို ဟုတ်မဟုတ် စိစစ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ကိုယ့်ကိုယ်ထက်ပိုပြီး ချစ်တဲ့အရာများ ရှိသေးသလားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ပေါ့။ ကိုယ့်ကိုယ်ဟာ အချစ်ဆုံးပဲလို့ အဖြေထွက်လာပါလိမ့်မယ်။

(တော့အကြိမ်)

ကိုယ်ကိုယ်ဟာ အချစ်ဆုံးပဲ

၂၅

ကိုယ့် ကိုယ်ဟာ အချစ်ဆုံးပဲ

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာလတုန်းက ပသေနဒီ
 ကောသလမင်းကြီး၏ မိဖုရား မလ္လိကာ ဆိုတာ ရှိခဲ့တယ်။
 သူက မင်းမျိုးထဲကမဟုတ်ဘူး၊ ပန်းသည်၏ သမီးပဲ။ တစ်နေ့သော
 အခါမှာ ပန်းခြံသွားရင်း လမ်းမှာ ဆွမ်းခံကြွလာတဲ့ မြတ်စွာဘုရား
 ကို တွေ့မြင်ရလို့ ဖူးမြော်ကန်တော့ပြီး သူစားဖို့ ယူလာခဲ့တဲ့
 ခါးပိုက်ထဲက မုန့်လေးတွေကို မြတ်စွာဘုရားအား ကပ်လှူလိုက်
 တယ်။ အဲဒီမုန့်လှူတဲ့ ကောင်းမှုကြောင့် မိဖုရားဖြစ်လိမ့်မယ်လို့
 မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ကြားတော်မူခဲ့တယ်။ ပသေနဒီကောသ
 မင်းကြီးဟာ အဲဒီနေ့မှာပဲ အဇာတသတ်မင်းနှင့် စစ်တိုက်ရာမှာ
 ရှုံးနိမ့်တာနဲ့ မြင်းစီးလျက် တစ်ပါးတည်း ဆုတ်ပြေးလာခဲ့ရတယ်။
 မိလ္လိကာတို့၏ ပန်းခြံရောက်တဲ့အခါ မင်းကြီးအား မလ္လိကာက
 ယုယုယယ ပြုစုတယ်။ မင်းကြီးက သဘောကျ ကျေနပ်ပြီး
 မလ္လိကာကို မိဖုရားအဖြစ် မြှောက်ထားတယ်။

ဒါပေမယ့် မလ္လိကာမှာ နန်းတွင်းသူ မဟုတ်တဲ့အတွက်
 နန်းတွင်းမှာ ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေ မရှိဘဲ မျက်နှာငယ်နေရှာတယ်။
 အဲဒီအကြောင်းကိုသိလို့ မင်းကြီးက ရင်းရင်းနှီးနှီးဖြစ်ပြီး ပြောရဲ
 ဆိုရဲရှိအောင် ချီးမြှောက်လိုတဲ့အတွက် တစ်ညဉ့်သောအခါမှာ
 နှစ်ဦးချင်း ဒီလိုမေးပါသတဲ့၊ “မလ္လိကာရေ သင့်မှာ ကိုယ်ထက်
 ချစ်တဲ့သူများ ရှိသလား၊ ဘယ်သူ့ကို ပိုပြီး ချစ်ပါသလဲ” တဲ့၊

(တေတ္ထအကြိမ်)

ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ အရှင်မင်းကြီးကို ပိုချစ်ပါတယ်လို့ ပြောဖို့ လမ်းဖွင့်ပေးလိုက်တာပါပဲ။ အဲဒီလို မလ္လိကာက ပြောရင် မင်းကြီးကလဲ ရှင်မိဖုရားကို ငါ့ကိုယ်ထက်ပိုပြီး ချစ်ပါတယ်လို့ ပြန်ပြောပြီး ရင်းရင်းနှီးနှီး ပြောရဲဆိုရဲဖြစ်စေချင်လို့ မေးတာတဲ့။ ဒါပေမယ့် မလ္လိကာက ဆင်ခြင်ကြည့်တယ်။ ဒီမေးခွန်းက “ကိုယ့် ကိုယ်ထက် အရှင်မင်းကြီးကို ပိုချစ်ပါတယ်လို့ ပြောစေချင်တဲ့ အတွက် ပစ်လိုက်တဲ့ စကားပဲ။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ်ဟာ အချစ်ဆုံးပဲ။ မင်းကြီး၏ အလိုလိုက်ပြီး အမှားပြောလိုတော့ မသင့်ဘူး။ အမှန်ကိုသာ ပြောမှပဲ” လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ “အရှင်မင်းကြီး ကျွန်မမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ဟာ အချစ်ဆုံးပါပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ထက် ပိုချစ်တဲ့သူမရှိပါဘူး” လို့ ဖြေလိုက်ပါသတဲ့။

အဲဒီလို ဖြေကြားပြီးတော့ မလ္လိကာက “အရှင်မင်းကြီး ကော ကိုယ့်ကိုယ်ထက်ပိုပြီး ချစ်တဲ့သူ ရှိပါသလား” လို့ ပြန် ပြီး မေးလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ မင်းကြီးက “ငါ့မှာလဲ ကိုယ့် ကိုယ်ထက်ပိုပြီး ချစ်တဲ့သူမရှိဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်ဟာ အချစ်ဆုံးပဲ” လို့ ဖြေဆိုပြီး နောက်တစ်နေ့မှာ အဲဒီ အကြောင်းအရာ တွေကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက “အရပ် ဆယ်မျက်နှာကို စိတ်ဖြင့်လိုက်ရှာလျှင် ကိုယ့်ကိုယ်ထက် ပိုပြီး ချစ်တဲ့ သူကို ဘယ်မှာမှမတွေ့နိုင်ကြောင်း၊ သတ္တဝါတိုင်း ကိုယ့်ကိုယ်ဟာ အချစ်ဆုံးဖြစ်တဲ့အတွက် သူတစ်ပါးကို မညှင်းဆဲ သင့်ကြောင်းများ ကို” ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့်

ကိုယ့်ကိုယ်ဟာအချစ်ဆုံးပဲ

၂၇

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ချစ်ခင်သာယာပြီး တဏှာဖြင့် အစွဲအလမ်း အကြီးဆုံးဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီလို ဝတ္ထုသာဓကနှင့် တကွ အကျယ်ထုတ်ပြရတာက တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ တချို့အထင်ကြီးနေတဲ့ သူတွေက သူတို့မှာ ဖြစ်မြောက်လောက် အောင် တရားသိမြင်မှုလဲ ဘာမျှ မရှိပါဘဲနဲ့ “အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေကို သိနေတာပဲ ကိုယ့်ကိုယ်က ရုပ်နာမ်တွေကို မသာယာ မစွဲလမ်းပါဘူး” လို့ ငြင်းချင်ကြတဲ့ အတွက်ကြောင့်ပဲ။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ မြင်ရာကနေပြီး မျက်စိနှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံးကို သာယာနှစ်သက်လျက် စွဲလမ်းပုံပဲ။ ထို့အတူ ပင် မြင်ရတဲ့ အဆင်းကောင်းတွေကိုလဲ သာယာနှစ်သက်ပြီး စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒါကတော့ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ မြင်သိတာကို လဲ သာယာနှစ်သက်ပြီး စွဲလမ်းတယ်။ ဒါလဲထင်ရှားတာပဲ။ အဲဒီ မြင်သိဆိုတာထဲမှာ မြင်လို့ကောင်းတာ မကောင်းတာ ဆိုတဲ့ ဝေဒနာလဲ ပါတယ်။ မှတ်သားမိတဲ့ သညာလဲပါတယ်။ မြင်မှုကိစ္စ ပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်မှု နှလုံးသွင်းမှု သင်္ခါရ တွေလဲပါတယ်။ မြင်တိုင်းမြင်တိုင်းမှာ အမှန်အတိုင်းသိအောင် မရှုနိုင်ရင် မြင်ဆဲဓဏမှာ ထင်ရှားတဲ့ အဲဒီ မျက်စိအဆင်း မြင်သိမှုဆိုတဲ့ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်တွေကို ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တဏှာ ဒီဋ္ဌိတို့ဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ရုပ်နာမ်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ ကြားစိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ နားရုပ် စသည်တို့လဲ နည်းတူပင်

(ဓမ္မေတုတ္တအကြိမ်)

၂၈

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားတော်

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် “ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာ၊ စွဲနိုင်တာ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(ခ) ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာ၊ စွဲနိုင်တာ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေ၊ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ သာယာနှစ်သက်ပြီး စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီမှာ ငါ့ဥစ္စာလို့ စွဲလမ်းပုံကတော့ “ဧတံ မမ-ဤအရာသည် ငါ့ဟာ” လို့ စွဲလမ်းပုံကို ပြတဲ့ ပါဠိနှင့်အညီပါပဲ။ သာယာနှစ်သက်တယ် ဆိုရင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ မဟုတ်ပေမယ့် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာအနေနဲ့ပဲ သိမ်းပိုက်ပြီး သာယာနှစ်သက်တယ်။ ဒါကြောင့် တဏှာဖြင့် စွဲလမ်းပုံကို “ဧတံ မမ-ဤအရာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း” လို့ စွဲလမ်းကြောင်း ပါဠိတော်တို့၌ ပြဆိုပါတယ်။ အဲဒီ ပါဠိတော်များမှ နည်းယူပြီးတော့ “ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာ၊ စွဲနိုင်တာ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။ ငါကောင်အနေနဲ့ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ စွဲလမ်းတာကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီမှာ ငါကောင် အနေနဲ့ စွဲလမ်းတာက ဒိဋ္ဌိစွဲပဲ။ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ စွဲလမ်းတာက တဏှာစွဲပဲ။ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေက ဇာယံဟာတွေလဲ ဆိုရင် အဲဒါကို အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဒီလိုဆက်ပြီး ဖော်ပြသွားပါတယ်။

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးသရုပ်

၂၉

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးသရုပ်

ကတမေ ပဉ္စ၊ သေယျထိဒံ-ရူပပါဒါနက္ခန္ဓော
ဝေဒနပါဒါနက္ခန္ဓော သညပါဒါနက္ခန္ဓော သင်္ခါရပါဒါ-
နက္ခန္ဓော ဝိညာဏပါဒါနက္ခန္ဓော။

ပဉ္စ-ငါးပါးတို့ဟူသည်၊ ကတမေ-အဘယ်သည်တို့နည်း၊
ဣဒံ-ဤငါးပါးသည်၊ သေယျထာ-ယခုပြဆိုမည့် တရားများပေ
တည်း၊ (အခြားအရာတို့၌ သေယျထာ ကတမေ-အဘယ်သည်
တို့နည်းဟု အနက်ပြန်ရိုး ရှိသော်လဲ ဤအရာ၌ ထိုသို့ပြန်လျှင်
ရှေ့မေးခွန်းနှင့် ထပ်တူဖြစ်နေပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် သင့်လျော်
အောင် ပြန်သောအနက်ဖြစ်သည်) ရူပပါဒါနက္ခန္ဓော-ရုပ်ဟူသော
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာက တစ်ပါး၊ ဝေဒနပါဒါနက္ခန္ဓော-ဝေဒနာ ဟူသော
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာက တစ်ပါး၊ သညပါဒါနက္ခန္ဓော-သညာဟူသော
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာက တစ်ပါး၊ သင်္ခါရပါဒါနက္ခန္ဓော-သင်္ခါရဟူသော
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာက တစ်ပါး၊ ဝိညာဏပါဒါနက္ခန္ဓော-ဝိညာဏ်
ဟူသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာက တစ်ပါး၊ (ဣတိ-ဤငါးပါးတို့
ပင်တည်း။)

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးဆိုတာ တဏှာဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့
ရုပ်ရယ်၊ ဝေဒနာရယ်၊ သညာရယ်၊ သင်္ခါရရယ်၊ ဝိညာဏ်
ရယ်၊ ဒီငါးပါးပါပဲတဲ့၊ အဲဒါကို “ရုပ်၊ ဝေ၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊
ဝိညာ ဤငါးတန်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို
ရှေ့ဆောင်ပုဒ်ပါ တွဲပြီး ဆိုကြရမယ်။

(ဧကုတ္တအကြိမ်)

သီလဝိညာဉ်တရားစာ

(ခ) ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာ၊ စွဲနိုင်တာ၊ ဥပါဒါနကုန်။

(ဂ) ရုပ်၊ ဝေ၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊ ဝိညာ ဤငါးတန်။

အဲဒီ ဥပါဒါနကုန်ငါးပါးဆိုတာ တခြားမှာ ခက်ခက်ခဲခဲ ရှာယူရမည့် တရားတွေ မဟုတ်ဘူး၊ မိမိတို့ သန္တာန်မှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေပဲ။

မြင်ဆဲ၌ ဥပါဒါနကုန်ငါးပါး

မြင်တိုင်းမြင်တိုင်း ထင်ရှားဖြစ်နေတာတွေဟာ ဥပါဒါနကုန်တွေပဲ၊ အဲဒါကို ခုတင်ကလဲ တော်တော်များများ ပြောခဲ့ပါပြီ၊ မြင်ဆဲခဏ၌ မျက်စိနဲ့ အဆင်းက ရုပ်ဥပါဒါနကုန်ပဲ၊ မြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာ ဥပါဒါနကုန်ပဲ၊ မြင်ရတဲ့ အဆင်းကို မှတ်သားတာက သညာဥပါဒါနကုန်ပဲ၊ မြင်မှုကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရဥပါဒါနကုန်ပဲ၊ မြင်သိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနကုန်ပဲ၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

မြင်ဆဲခဏ၌ မျက်စိနဲ့အဆင်းက ရုပ်ဥပါဒါနကုန်။

မြင်လို့ကောင်းတာ မကောင်းတာ ဝေဒနာဥပါဒါနကုန်။

မြင်ရတဲ့အဆင်းကို မှတ်သားတာက သညာ ဥပါဒါနကုန်။

မြင်မှုကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရဥပါဒါနကုန်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မြင်ဆင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပါး

၃၁

မြင်သိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

မြင်ဆဲဇဏမှာ မရူနိုင်လို့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်း အရာဖြင့် အမှန်အတိုင်း မသိလျှင် အဲဒီ မြင်မှုဆိုင်ရာ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ စိတ်ဝိညာဏ်တွေကို ငါကောင်အနေ ဖြင့်လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်။ နှစ်သက်သာယာပြီးတော့လဲ စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒီလို ဒိဋ္ဌိဖြင့် တဏှာဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်လို့ အဲဒီ ရုပ်ဝေဒနာ စသည်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ဆိုရတာပဲ။ ဝိပဿနာရှုမှတ်ခြင်း မရှိဘဲ ပကတိအတိုင်း နေကြတဲ့ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း အဲဒီ မြင်မှုဆိုင်ရာ ရုပ်နာမ်တွေကို စွဲလမ်းတဲ့ တဏှာ ဒိဋ္ဌိဥပါဒါနိက္ခေ ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီ စွဲလမ်းတဲ့ ဥပါဒါနိက္ခေနှင့် မိမိအလိုပြည့်အောင် ပြုလုပ် အားထုတ်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ အကုသိုလ်ကံ ကုသိုလ်ကံတွေ ဖြစ်နေတာပဲ။ အဲဒီကံတွေက အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ အပါယ် လေးပါးဘဝ၊ သုဂတိ ဘဝများသို့ ရောက်စေတယ်။ ရောက်ရာ ရောက်ရာ ဘဝများ၌ ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးကို တွေ့ကြုံခံစားနေကြရတယ်။ အဲဒါဟာ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲတွေ ခံစားနေရပုံပါပဲ။

အဲဒါကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် မြင်တိုင်းမြင်တိုင်း စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါနိမဖြစ်ရအောင် ကျင့်ဖို့လိုကြောင်း ထင်ရှားပေါ်လာပါတယ်။ ဘယ်လိုကျင့်ရမလဲဆိုတော့ “ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ယောနိယောမနသိကာတဗ္ဗာ-နည်းမှန်

(တေတ္ထအကြိမ်)

လမ်းမှန်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းအပ်ရှုအပ်ကုန်၏” လို့ ပြဆိုတဲ့ ဒီသုတ်တရားတော်အားဖြင့်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ မိမိတို့ သန္တာန်မှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီး ရှုနေရုံပါပဲ။ အဲဒီ ရှုပုံကိုတော့ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ (ဂစ္ဆန္တောဝါ-ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ) သွားနေဆဲမှာ သွားသည် ဟု သိရမယ်၊ ရပ်နေဆဲမှာ ရပ်သည်ဟု သိရမယ်၊ ထိုင်နေဆဲမှာ ထိုင်သည်ဟု သိရမယ်၊ လျောင်းနေဆဲမှာ လျောင်းသည်ဟု သိရမယ်၊ ကွေးဆဲမှာ ကွေးသည်ဟု သိရမယ်၊ ဆန့်ဆဲမှာ ဆန့်သည်ဟု သိရမယ်၊ ကိုယ်အမူအရာ တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုဆဲမှာ အဲဒီ အမူအရာကိုသိရမယ် စသည်ဖြင့် ဟောကြားညွှန်ပြထားသည့် အတိုင်း သိရပါတယ်။ အထူးသတိပြုစရာကတော့ သွားမူသဘော ကို သွားနေဆဲ သိရမယ်ဆိုတဲ့ ညွှန်ကြားချက် စသည်ပါပဲ။ သွားမှုကို ထိုင်နေရင်း အိပ်နေရင်း ရှုသိဖို့ မညွှန်ကြားဘူး။ သွားနေရင်း ရှုသိဖို့သာ ညွှန်ကြားတယ်။ ရပ်မှုစသည်ကိုလဲ နည်းတူပဲ ညွှန်ကြားတယ်။

အဲဒီတော့ တကယ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တွေကို ဖြစ်ဆဲဖြစ်ဆဲမှာသာရှုပြီး သိရမယ်ဆိုတာ ထင်ရှားနေ ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြင်မှုဆိုင်ရာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မြင်ဆဲ မှာပင် ရှုသိရမယ်၊ သွားဆဲမှာ သွားသည်ဟု သိ၏-လို့ ညွှန်ပြ ထားသကဲ့သို့ပင် မြင်ဆဲမှာလဲ မြင်တယ်လို့ ရှုပြီး သိရမယ်ဆိုတာ လဲ ထင်ရှားပါတယ်။ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း မြင်တယ်မြင်တယ်လို့

(တေတ္ထအကြိမ်)

ကြားဆင့် ဥပါဒါနက္ခယသီလ

၃၃

ရှုသိနေရင် သမာဓိညာဏ်အား ရှိလာတဲ့အခါကျတော့ မျက်စိနဲ့ အဆင်းက တခြား+မြင်သိတာက တခြား+ရှုသိတာက တခြား စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားပြီး သိတယ်။ အဲဒီ မျက်စိနဲ့ အဆင်း+မြင် သိတာ+ရှုသိတာတွေဟာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက် ပျောက် သွားကြတယ်ဆိုတာလဲ သိတယ်။ အဲဒီတော့ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲတာတွေချည်း ဆင်းရဲ တွေချည်းပဲ။ အတ္တကောင် ငါကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘော တရားတွေ ချည်းပဲလို့လဲ ပိုင်းခြားပြီး သိတယ်။ အဲဒီလို သိသိနေတဲ့အတွက် အဲဒီမြင်မှုနှင့်စပ်ပြီး ငါကောင်အနေဖြင့် ထင်မှားပြီးတော့လဲ မစွဲလမ်းဘူး၊ နှစ်သက်သာယာပြီးတော့လဲ မစွဲလမ်းဘူး။ အဲဒါ ဥပါဒါန် ကင်းသွားတာပါပဲ။ ဥပါဒါန်ကင်းတော့ ဥပါဒါန်မှ ဆက်ပြီးဖြစ်မည့် ကမ္မဘဝနဲ့ ဇာတိ စသည်တွေလဲ ကင်းသွား တယ်။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဖြင့် ဝဋ်ဆင်းရဲတွေ တဒင်္ဂ ကင်း ငြိမ်းပုံပါပဲ။ အဲဒီလို တဒင်္ဂအားဖြင့် ဝဋ်ဆင်းရဲတွေ ကင်းငြိမ်း ပြီးနောက် ဝိပဿနာညာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့ အခါကျတော့ အရိယမဂ်ညာဏ်ဖြင့် ဝဋ်ဆင်းရဲတွေကို အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းစေနိုင် ပါတယ်။ အဲဒီလို အရိယမဂ်ဖိုလ်ဖြစ်ပုံနဲ့ အမြစ်ပြတ်စေပုံများ ကိုတော့ ဒီသီလဝန္တ သုတ် တရားထဲမှာပဲ ဆက်ပြီး ဖော်ပြထား တာကို နောက်ပိုင်းကျတော့ ကြားရပါလိမ့်မယ်။ ယခု ပြောခဲ့တာ ဟာ မြင်ဆဲမှာ မရှုရင် အစွဲအလမ်း ဥပါဒါန်ဖြစ်ပုံနှင့်ရှုရင်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဥပါဒါန်ကင်းငြိမ်းပုံပါပဲ၊ ယခု ကြားဆဲ၌ ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာငါးပါး အကြောင်းကို ပြောရမယ်။

ကြားဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

ကြားဆဲခဏ၌ နားရုပ်လဲထင်ရှားတယ်၊ အသံရုပ်လဲ ထင်ရှားတယ်၊ ကြားလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာလဲ ထင်ရှားတယ်၊ အသံကို မှတ်မိတာလဲ ထင်ရှားတယ်၊ ကြားရအောင် ကြောင့်ကြ စိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာလဲ ထင်ရှားတယ်၊ ကြားသိရုံမျှ စိတ်ဝိညာဏ်လဲ ထင်ရှားတယ်၊ ကြားဆဲမှာ မရူနိုင်လို့ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း မသိရင် အဲဒီ ထင်ရှားတဲ့ နားရုပ် စသည်တွေကို ငါကောင်အနေဖြင့် အထင်မှားပြီးတော့လဲ စွဲလမ်းတယ်၊ နှစ်သက်သာယာပြီးတော့လဲ စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ အတွက် အဲဒီ နားရုပ်စသည်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ဆိုရတာပဲ၊ အဲဒါတွေကို ကောင်းကောင်း-မှတ်မိအောင် လိုက်ဆို ကြရမယ်။

ကြားဆဲခဏ၌ နားနဲ့အသံက ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ကြားလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာဥပါဒါ နက္ခန္ဓာ။

ကြားရတဲ့အသံကို မှတ်သားတာက သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ကြားမှုကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာ က သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(တေတ္ထအကြိမ်)

နံဆ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပါး

၃၅

ကြားသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ကြားဆဲမှာ ရူပြီး အနိစ္စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိရင် တော့ အဲဒီ နားရပ်သည်ကို ငါ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ မစွဲလမ်းတော့ဘူး၊ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ကင်းသွားတယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ကင်းအောင်လို့ ကြားတိုင်းကြားတိုင်း ရှုမှတ်နေရတာပဲ။

နံဆ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

နံဆဲခဏ၌ နှာခေါင်းရုပ်လဲ ထင်ရှားတယ်၊ အနံ့ရုပ်လည်း ထင်ရှားတယ်၊ နံလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာလဲ ထင်ရှားတယ်၊ အနံ့ကိုမှတ်မိတာလဲ ထင်ရှားတယ်၊ နံရအောင် ကြောင့် ကြစိုက်ရတာ နှလုံးသွင်းတာလဲ ထင်ရှားတယ်၊ နံသိရုံမျှ စိတ် ဝိညာဏ်လဲ ထင်ရှားတယ်၊ နံဆဲမှာ မရူနိုင်လို့ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း မသိရင် အဲဒီ ထင်ရှားတဲ့ နှာခေါင်းရုပ် စသည်တွေကို ငါကောင် ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီ နှာခေါင်းရုပ် စသည်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ဆိုရတာပဲ၊ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

နံဆဲခဏ၌ နှာခေါင်းနှင့်အနံ့က ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

နံလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

နံရတဲ့အနံ့ကို မှတ်သားတာက သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

နံမှုကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၆

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

နံသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဉ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

နံဆဲမှာ ရှုပြီးတော့ အနိစ္စစသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိရင်တော့ အဲဒီ နှာခေါင်းရုပ်စသည်ကို ငါ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် မစွဲလမ်းတော့ဘူး၊ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် ကင်းသွားတယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် ကင်းအောင်လို့ နံတိုင်းနံတိုင်း ရှုမှတ်နေရတာပဲ။

စားသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

စားသောက်တဲ့အခါ အရသာသိဆဲ၌ လျှာရုပ်လဲ ထင်ရှားတယ်၊ အရသာရုပ်လဲ ထင်ရှားတယ်၊ စားလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာလဲ ထင်ရှားတယ်၊ အရသာမှတ်မိတာလဲ ထင်ရှားတယ်၊ အရသာ သိရအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာလဲ ထင်ရှားတယ်၊ အရသာသိရုံမျှ စိတ်ဝိညာဉ်လဲ ထင်ရှားတယ်၊ စားသိဆဲမှာ မရှုနိုင်လို့ အနိစ္စစသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း မသိရင် အဲဒီထင်ရှားတဲ့ လျှာရုပ်စသည်တွေကို ငါကောင် ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီ လျှာရုပ် စသည်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ဆိုရတာပဲ၊ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

စားသိဆဲခဏ၌ လျှာနှင့်အရသာက ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
စားလို့ကောင်းတာမကောင်းတာက ဓေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
စားသိရတဲ့ အရသာကို မှတ်သားတာက သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ထိသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပါး

၃၇

အရသာသိမှု ကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံး
သွင်းတာက သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

အရသာသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

စားသောက်နေစဉ် အရသာသိဆဲမှာ သိတယ် သိတယ်လို့
ရှုပြီး အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိရင်တော့ အဲဒီ ထင်
ရှားတဲ့ လျှာရုပ်အရသာရုပ် စသည်ကို ငါ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့်
မစွဲလမ်းတော့ဘူး၊ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် ကင်းသွားတယ်၊ အဲဒီလို
စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ကင်းအောင်လို့ စားသောက်နေစဉ်မှာ ထင်ရှား
ရာကို မပြတ်ရှုနေရတာပဲ၊ အဲဒီမှာ ထမင်းစသည်ကို မြင်တာ
ကြည့်တာက မြင်ဆဲခဏနှင့် ဆိုင်တယ်၊ ထမင်းလုတ် ပြင်တာ
ယူတာ ဝါးတာ စသည်က ထိဆဲခဏနှင့် ဆိုင်တယ်၊ အချို့
အချဉ်စသောအရသာကို သိတာက ဒီစားသိဆဲခဏနှင့် ဆိုင်တယ်။

ထိသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

ထိသိတယ်ဆိုတာကတော့ အင်မတန် ကျယ်ပြန့်ပါတယ်၊
တစ်ကိုယ်လုံးတွင် အသွေးအသားကောင်းတဲ့ နေရာတိုင်းမှာ
ထိစရာအာရုံကို ဖမ်းယူနိုင်တဲ့ ကိုယ်အကြည်ရုပ်ဆိုတာ ရှိတယ်၊
အပြင်ပက အရေထဲမှာရော အတွင်းက အသားအသွေး အကြော
စသည်တွေထဲမှာရော အနှံ့အပြား တည်ရှိနေတယ်၊ အပ်ဖျား
တစ်နေရာစာလောက်တောင် ကိုယ်အကြည်ရုပ် လစ်လပ်နေတဲ့
နေရာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ထိသိတိုင်း ထိသိတိုင်း အဲဒီ ထိသိရာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၈

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

ဌာန ကိုယ်အကြည်ရုပ်ဟာ ထင်ရှားနေတာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ထိစရာအာရုံတွေကလဲ ကိုယ်တွင်းရော ကိုယ်ပ,ကရော အမြဲ ရှိနေတာပဲ၊ ပထဝီအတွေ့,လဲရှိတယ်၊ တေဇောအတွေ့,လဲ ရှိတယ်၊ ဝါယောအတွေ့,လဲ ရှိတယ်၊ ခက်မာတယ် ကြမ်းတမ်းတယ် နူးညံ့တယ် ချောညက်တယ်လို့ သိရတာဟာ ပထဝီအတွေ့,အထိပဲ၊ ပူတယ် နွေးတယ် အေးတယ်လို့ သိရတာဟာ တေဇောအတွေ့, အထိပဲ၊ တောင့်တယ် တင်းတယ် လျော့တယ် တွန်းကန်တယ် လှုပ်ရှားတယ်လို့ သိရတာဟာ ဝါယောအတွေ့,အထိပဲ၊ ထိသိတဲ့ စိတ်ထင်ရှားပုံကတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး၊ တွေ့ထိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာကလဲ အထူးသဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်၊ မြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာ ကြားလို့ နံလို့ စားသိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာဆိုတာတွေကတော့ အဘိဓမ္မာနည်း အားဖြင့် သုခ ဒုက္ခ အစစ်တွေ မဟုတ်ဘူး၊ ကုသိုလ်၏ အကျိုး ဥပေက္ခာနဲ့ အကုသိုလ်၏ အကျိုး ဥပေက္ခာတွေပဲ၊ ဒီ ထိသိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာကတော့ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့်ပင် သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ အစစ်တွေပဲ၊ ကိုယ်ထဲက ညောင်းတာ ပူတာ နာတာ ယားတာ စသည်ဖြင့် အခံခက်တဲ့ သဘော တွေဟာ ဒုက္ခဝေဒနာတွေပဲ၊ တွေ့ထိလို့ကောင်းတဲ့ သဘောတွေ ကတော့ သုခဝေဒနာတွေပဲ၊ အဲဒီ သုခကိုတော့ မြန်မာစကားဖြင့် ကောင်းတယ်လို့ပဲ ပြောနေကြပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ထိသိ ရတိုင်း အဲဒီ အတွေ့,အထိကို မှတ်သားတာလဲ ထင်ရှားတယ်၊

(ဓမ္မာစရိယအကြံ)

ထိသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပါပါ

၃၉

ထိသိရအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်းတာလဲထင်ရှားတယ်။

ထိသိဆဲမှာ မရှုနိုင်လို့ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း မသိရင် အဲဒီ ထင်ရှားတဲ့ ကိုယ်ရုပ်နဲ့ ထိသိရတာ စသည်တွေကို ငါကောင် ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ အတွက် အဲဒီ ထင်ရှားတဲ့ ကိုယ်ရုပ်အတွေ့အထိရုပ် စသည် တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ဆိုရတာပဲ။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ထိသိဆဲခဏ၌ ကိုယ်နှင့် ထိသိရတာက ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။
တွေ့ထိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာဥပါဒါ
နက္ခန္ဓာ။

ထိသိရတဲ့ အတွေ့ကို မှတ်သားတာက သညာဥပါဒါ
နက္ခန္ဓာ။

ထိသိမှု ကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ နှလုံးသွင်း
တာက သင်္ခါရ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ထိသိရုံမျှ သဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ထိသိဆဲမှာ ရှုပြီး အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိရင်တော့ အဲဒီ ထင်ရှားတဲ့ ကိုယ်ရုပ်၊ ထိသိရတဲ့ ရုပ်၊ တွေ့ထိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာ စသည်တွေကို ငါကောင် အနေ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် မစွဲလမ်းတော့ဘူး။ စွဲလမ်းမှုဥပါဒါန် ကင်းသွားတယ်။ အဲဒီလို စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် ကင်းအောင်လို့ ထိသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ရှုမှတ်နေရတာပဲ။

(ဓမ္မာရုံအကြိမ်)

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ-စသည်ဖြင့်) သွားလျှင်လဲ သွားတယ်လို့ သိဖို့၊ ရပ်လျှင်ထိုင်လျှင် လျောင်းလျှင်လဲ ရပ်တယ် ထိုင်တယ် လျောင်းတယ်လို့ သိဖို့၊ ကိုယ်အမှုအရာ တစ်စုံတစ်ခုကိုပြုလျှင်လဲ အဲဒီ ကိုယ်အမှုအရာကို သိဖို့ ဟောကြား ညွှန်ပြထားတယ်။ အဲဒါဟာလဲ ဒီထိသိဆဲက ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုသိဖို့ ညွှန်ကြားတော်မူတာပါပဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကာ သွားတိုင်း သွားတိုင်း သွားတယ် သွားတယ်လို့ ဖြစ်စေ၊ ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်လို့ ဖြစ်စေ၊ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတော့ သွားချင်တယ်၊ ကြွချင်တယ်၊ လှမ်းချင်တယ်၊ ချချင်တယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ဦးကလေးကိုပါ ရှုသိနိုင်လာတယ်။

အဲဒီမှာ သွားချင်မှု ကြွချင်မှုစသည်က နာမ်ခန္ဓာလေးပါးပါ။ ဝမ်းသာပြီး သွားချင်ရင် သုခဝေဒနာပါတယ်။ ဝမ်းမသာဘဲ သွားချင်ရင် ဥပေက္ခာဝေဒနာပါတယ်။ သွားမည့်အခြင်းအရာကို မှတ်မိတာက သညာပဲ။ သွားဖို့ နှလုံးသွင်းတာ ကြောင့်ကြစိုက်တာက သင်္ခါရပဲ။ ဒီလို သွားချင် ပြုချင် ပြောချင်တဲ့ ကြံစည်မှုမှာ သင်္ခါရက အထူးသဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။ သွားလိုက် သွားလိုက် စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းနေသလိုပင် ထင်ရှားပါတယ်။ လောဘ ဒေါသတွေ ပါဝင်တဲ့ သင်္ခါရက သာပြီးတော့တောင် ထင်ရှားသေးတယ်။ သွားဖို့ စိတ်ညွတ်ရုံ ကြံသိရုံမျှ သဘောက စိတ်ဝိညာဏ်ပဲ။ ခြေထဲ ကိုယ်ထဲက တောင့်တင်း လှုပ်ရှားမှုတွေ

(တေတ္ထအကြိမ်)

သွားတယ်ရှု၍ ဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

၄၁

က ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်ခန္ဓာပဲ၊ မရှုနိုင် မသိနိုင်ရင်
 အဲဒါတွေကို ငါကောင်အနေ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊
 ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ဆိုရတာပဲ၊ သွားချင်
 တယ် သွားတယ်၊ ကြွချင်တယ် ကြွတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး
 သိနိုင်တဲ့ ယောဂီကတော့ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အနိစ္စ
 ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာဖြင့် ပိုင်းခြားပြီး သိသိသွားတယ်၊
 ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလိုဖွင့်ပြထားပါတယ်။

သွားတယ်ရှု၍ ဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

ဂစ္ဆာမိတိ စိတ္တံ-သွားမည် ကြံသော စိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-
 ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ တံ-ထိုစိတ်သည်၊ ဝါယံ-တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှု
 ဝါယောရုပ်ကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဝါယော ဝိညတ္တိံ ဇနေတိ-
 ဝါယောဓာတ်က တွန်းကန်မှု သတ္တိအထူးဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏၊
 (ဤဝိညာဏ်လဲ စိတ်ကြောင့်-ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဇရုပ်ပါပဲ၊ ဝါယောဇရုပ်
 ရယ်လို့တော့ မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် လွန်ကဲသော ဝါယောရုပ်
 နှင့်လဲ စပ်ဆိုင်တဲ့အတွက် ဝါယောက ဖြစ်စေတယ်လို့ ပြဆို
 တာပါပဲ၊) စိတ္တကိရိယာဝါယော ဓာတုဝိပ္ပါရေန-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်
 သော တွန်းကန်လှုပ်ရှားမှု ဝါယောဓာတ်၏ ပျံ့နှံ့လှုပ်ရှားခြင်း
 ကြောင့်၊ သကလကာယဿ-တစ်ကိုယ်လုံး၏၊ ပုရတော အဘိနိ-
 ဟာရော-ရှေ့ဘက်သို့ တစ်ရွေ့တစ်ရွေ့ချင်း ရွေ့ဆောင် သွားခြင်း
 ကို၊ ဂမနန္တိဝုစ္ဆတိ-သွားခြင်းဟု ခေါ်ဆိုအပ်၏ စသည်ဖြင့်
 ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

အဲဒီ အဖွင့်ဖြင့် ဆိုလိုတာကတော့ “သွားတတ်တဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ သွားချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှု (ဝါယောရုပ်) အဆင့်ဆင့် ဖြစ်သွားခြင်း ကြောင့် တစ်ကိုယ်လုံးရုပ်တွေ တစ်ရွေ့ချင်း ရှေ့ဘက်သို့ ရွေ့ရှားခြင်းမျှသာ ရှိတယ်။ အဲဒါကိုပင် ငါသွားတယ် သူသွားတယ် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုနေကြတာပဲ။ စင်စစ်အားဖြင့် စိတ်အဆင့်ဆင့် နှင့် လှုပ်ရှားရပ်အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပျက်နေခြင်းမျှပဲ။ မမြဲတဲ့ သဘောမျှပဲ။ ဒုက္ခသဘော အနတ္တသဘောမျှပဲလို့ ယောဂီက သိသိသွားတယ်” လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဖောင်းပိန်ရှုတာ ဝါယောအတွေ့အထိရှုတာပဲ

ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်တာလဲ ဝမ်းဗိုက်ထဲက တောင့်တင်းတွန်းကန် လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောဓာတ် အတွေ့ အထိကို ရှုသိတာပဲ။ ဖောင်းတိုင်း ပိန်တိုင်း တောင့်တင်းလှုပ်ရှား မှု၏ ထိရာကိုယ်ရပ်လဲ ထင်ရှားတယ်။ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောရုပ်လဲ ထင်ရှားတယ်။ ထိသိမှုလဲထင်ရှားတယ်။ အဲဒါ တွေဟာ မရှုနိုင်လို့ အနိစ္စစသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း မသိရင် ငါကောင်အနေ ငါ့ဗိုက် ငါ့ကိုယ်အနေဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေပဲ။ ဖောင်းတိုင်း ပိန်းတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေရင် တော့ သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့အခါမှာ တောင့်တင်း လှုပ်ရှားမှု ရုပ်နဲ့ မှတ်သိမှုနာမ်ကိုလဲ ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ တောင့်တင်း

ဖောင်းပိန်ရှုက ဝါယောအက္ခေအထိရှုကမဲ

၄၃

လှုပ်ရှားမှုအဆင့်ဆင့်နဲ့ မှတ်သိမှုအဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပျက်နေတာကိုလဲ သိတယ်။ ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေတာကို သိရတော့ အနိစ္စ မမြဲတာ တွေချည်းပဲ။ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ။ အနတ္တ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တ သဘောတရားမျှချည်းပဲလို့ ဒီလိုလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရှင်းလင်းစွာ သိတယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိတဲ့အတွက် အဲဒီ ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှု၊ ရှုမှု၊ ရုပ်နာမ်တွေကို ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် မစွဲလမ်းတော့ဘူး။ အစွဲအလမ်း ဥပါဒါန်ကင်းသွားတယ်။ အဲဒီလို အစွဲအလမ်းဥပါဒါန် ကင်းအောင်လို့ ဝမ်းစိုက်၏ ဖောင်းမှုပိန်မှု အထိအသိကို ရှုမှတ်ရတာပဲ။

ဒီ အဖောင်းအပိန် ရှုမှတ်တာကတော့ လွယ်လဲလွယ်ကူ တယ်။ အာရုံကို မရှာကြံရဘဲ မပြတ် ရှုမှတ်နေရတဲ့အတွက် သမာဓိလဲ ဖြစ်လွယ်တယ်။ ဖောင်းတာပြီးတော့ ပိန်တာကို၊ ပိန်တာပြီးတော့ ဖောင်းတာကို ပြောင်းလဲပြီး ကြောင့်ကြစိုက် ရှုနေရတဲ့အတွက် သမာဓိလွန်ကဲခြင်းလဲ မရှိဘူး။ ဝီရိယနဲ့ သမာဓိ ညီမျှစွာဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် မကြာမီအတွင်းမှာ သမာဓိအားရှိပြီး ဖောင်းရုပ်က တခြား+မှတ်သိတဲ့ နာမ်ကတခြား စသည်ဖြင့် မှတ်သိရတဲ့ ရုပ်နဲ့ မှတ်တဲ့ သိတဲ့နာမ်ကို ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ အဲဒါဟာ နာမ်နဲ့ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ပဲ။

အဲဒီလို ဖောင်းတာ ပိန်တာကို ရှုရာက ရုပ်နာမ် နှစ်ပါး

(တုတ္တအကြိမ်)

ကွဲပြားလာရင်၊ ထိုင်ရာမှ ထတော့လဲ ထတာက တခြား+မှတ်သိ
တာက တခြား ခွဲခြားပြီး သိတယ်၊ ရပ်ရာမှာလဲ ရပ်တာက
တခြား+မှတ်သိတာက တခြား ခွဲခြားပြီး သိတယ်၊ သွားရာမှာ
လဲ သွားတာ ကြွတာ လှမ်းတာ ရုတာက တခြား+မှတ်သိ
တာက တခြား ခွဲခြားပြီး သိတယ်၊ ကွေးရာဆန့်ရာမှာလဲ ကွေး
တယ် ဆန့်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင်း ကွေးတာ ဆန့်တာက
တခြား+မှတ်သိတာက တခြား ခွဲခြားပြီး သိတယ်၊ ကိုယ်အမူအရာ
ကို ပြုတိုင်းပြုတိုင်း ရှုမှတ်နေရင်း မှတ်သိရတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ
က တခြား+မှတ်သိတာက တခြား ခွဲခြားပြီး သိတယ်၊ အဲဒီလို
သိတဲ့အတွက် ဒီကိုယ်ထဲမှာ သိစရာ ရပ်ကိုယ်နဲ့ သိတဲ့စိတ်နာမ်
ဒီနှစ်ပါးသာ ရှိတယ်၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင် သတ္တဝါ
ကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူးဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ဆုံး
ဖြတ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီကနောက် ဆက်ပြီး ရှုမှတ်နေရင် စုတင်က
ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အဖြစ်အပျက်ကိုသိပြီး အနိစ္စ စသောအခြင်းအရာ
ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိသိသွားတော့တာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင်း
ကိုယ်ထဲက ညောင်းတာ ပူတာ နာတာ ယားတာ အစရှိတဲ့
ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး သိရတာလဲ ဒီထိသိဆဲ ခဏနှင့်
ဆိုင်တာပဲ၊ အဲဒါကတော့ အထူးအားဖြင့် ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို
အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုမှတ်ရတာပါပဲ။

ကြံသိဆွဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပါး

၄၅

ကြံသိဆွဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပါး

ကြံသိတယ် ဆိုတာကတော့ အကျယ်ပြန့်ဆုံးပဲ၊ အိပ်မပျော်
ဘဲ နိုးနေတဲ့အခါဆိုရင် တစ်မျိုးမျိုးကို စိတ်ကူးကြစည်နေတာပဲ၊
ကြံတိုင်း ကြံတိုင်း ကြံသိမှု၏ တည်ရာ ကိုယ်ရပ်လဲ ထင်ရှား
တယ်၊ ဝမ်းသာပြီး ကြံစည်တဲ့အခါ သုခဝေဒနာထင်ရှားတယ်၊
စိတ်နှလုံး မသာဘဲ ကြံစည်တဲ့အခါ ဒုက္ခဝေဒနာ ထင်ရှားတယ်၊
ဝမ်းသာခြင်း နှလုံးမသာခြင်း မရှိဘဲ ကြံစည်နေတဲ့အခါ ဥပေက္ခာ
ဝေဒနာ ဖြစ်နေတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီဥပေက္ခာကတော့ ထင်ရှားခဲ့
တယ်၊ သူနဲ့တွဲပြီး ဖြစ်တဲ့ ဝိတက် ဝိစာရ လောဘ မာန သဒ္ဓါ
သတိ အစရှိသော တရားတွေသာ ထင်ရှားနေတတ်တယ်၊
နောက်ပြီးတော့ ကြံမိတဲ့အာရုံကို မှတ်သားတဲ့ သညာလဲ ထင်
ရှားတယ်၊ ကြံသိမှု ကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်မှု နှလုံးသွင်းမှု
အစရှိတဲ့ သင်္ခါရလဲ ထင်ရှားတယ်၊ ဒီသင်္ခါရကတော့ “ဘယ်လို
ဖြစ်စေ၊ ဘယ်လိုပြောလိုက်၊ ဘယ်လိုလုပ်လိုက်၊ ကွေးလိုက်
ဆန့်လိုက် ထိုင်လိုက် ထလိုက် သွားလိုက် ပေးလိုက် ယူလိုက်”
စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းတဲ့ အနေအားဖြင့်လဲ ထင်ရှားတယ်၊
လိုချင်ခြင်း မလိုချင်ခြင်း စိတ်ဆိုးခြင်း စိတ်မဆိုးခြင်း အထင်
ကြီးခြင်း ယုံကြည်ခြင်း အမှတ်ရခြင်း စသည်အနေအားဖြင့်လဲ
ထင်ရှားတယ်၊ သူက အလွန် ကျယ်ပြန့်ပါတယ်၊ ဝေဒနာ
သညာမှ တစ်ပါးသော စေတသိက်(၅၀) တို့၏ ဖြစ်ပုံအခြင်း
အရာအားဖြင့် ထင်ရှားတာဟာ ဒီသင်္ခါရ အခြင်းအရာဖြင့်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

ထင်ရှားတာတွေချည်းပဲ၊ စိတ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ ကိုယ်အမူ အရာ ဟူသမျှတွေကို ဒီသင်္ခါရ-က စီမံပြုလုပ်နေတာပဲ၊ ကြံသိရတဲ့ အာရုံတွေလဲ ထင်ရှားတယ်၊ အဲဒီ အာရုံတွေကတော့ ကိုယ့် သန္တာန် သူတစ်ပါး သန္တာန်များမှ ရုပ်နာမ်အာရုံတွေလဲ ရှိတယ်၊ ပညတ်အာရုံတွေလဲ ရှိတယ်၊ အလွန်များပြား ကျယ်ဝန်းပါတယ်၊ ကြံသိတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ် ထင်ရှားပုံကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။

စိတ်ကူးကြံစည်ဆဲမှာ မရှုနိုင်လို့ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း မသိရင် အဲဒီ ထင်ရှားတဲ့ စိတ်၏တည်ရာရုပ်နဲ့ ဝေဒနာ စသည်တွေကို ငါကောင် ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ စိတ်ကူးထဲမှာ ပေါ်လာတဲ့ အာရုံတွေကိုလဲ စွဲလမ်းတယ်၊ ကွေးမှု ဆန့်မှု ထိုင်မှု ထမှု သွားမှု ပြောဆိုမှု စသည်ဖြစ်အောင် စီမံ ပြုလုပ်တဲ့ သင်္ခါရတွေကို ငါကောင်အနေနဲ့ အထူးအားဖြင့် စွဲလမ်းတတ်တယ်၊ ကွေးအောင် ဆန့်အောင် ငါကပဲ ပြုလုပ် နေတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ အတွက် အဲဒီထင်ရှားတဲ့ စိတ်၏တည်ရာ ရုပ် စသည်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ဆိုရတာပဲ၊ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ကြံသိဆဲခဏ၌ ကြံသိစိတ်၏တည်ရာ ကိုယ်ရုပ်က ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ကြံလိုကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာ ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာ။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ကြံဆ၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပါ။

၄၇

ကြံသိရတဲ့ အာရုံကို မှတ်သားတာက သညာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ကြံသိမှု ပြောမှု ပြုမှု ကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ စီမံတိုက်တွန်းတာ နှလုံးသွင်းတာက သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ကြံသိရုံမျှ သဘောက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

ကြံသိဆဲမှာ ရှုပြီး အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိရင်တော့ အဲဒီ ထင်ရှားတဲ့ စိတ်၏ တည်ရာကိုယ်ရပ် စသည်တွေကို ငါ့ကောင် ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် မစွဲလမ်းတော့ဘူး၊ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် ကင်းသွားတယ်၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ကင်းအောင် လို့ စိတ်ကူး ကြံစည်တိုင်း ရှုမှတ်နေရတာပဲ။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်ဆဲကြားဆဲစသည်၌ ထင်ရှားတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေမှာ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် မဖြစ်နိုင်အောင် ရှုမှတ်ရတဲ့ အကြောင်းကို အမေးအဖြေဆောင်ပုဒ် နှစ်ခုစီထားတယ်၊ “ဘယ်အကျိုးငှာ၊ ထိုခန္ဓာ၊ ဘယ်ခါရှုအပ်ပါသနည်း၊ မစွဲဖို့ရာ ဖြစ်ဆဲမှာ မှန်စွာ ရှုအပ်ပါသတည်း” တဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဘယ်အကျိုးငှာ၊ ထိုခန္ဓာ၊ ဘယ်ခါရှုအပ်ပါသနည်း။

မြင်ဆဲကြားဆဲ စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ရှုရမယ်လို့ ဆိုတယ်၊ အဲဒါဟာ ဘယ်အကျိုးအတွက် ရှုတာပါလဲ၊ ဖြစ်ပြီးဖြစ်လတ္တံ့ကို ရှုရမှာလား၊ ဖြစ်ဆဲကို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ရှုရမှာလား၊ ဘယ်အခါ ရှုရမှာလဲလို့ မေးပါတယ်၊ ယခု အဖြေ
ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

မစွဲဖို့ရာ၊ ဖြစ်ဆဲမှာ၊ မှန်စွာ ရှုအပ်ပါသတည်း။

ငါကောင် ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် မစွဲလမ်းရအောင် အစွဲအလမ်း
ကင်းရအောင် ရှုရပါတယ်တဲ့၊ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ နံဆဲ စားသိဆဲ
ထိသိဆဲ ကြံသိဆဲဆိုတဲ့ ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ဆဲမှာ ရှုရပါတယ်တဲ့၊
ဖြစ်ဆဲ ဆိုပေမယ့် ဖြစ်ပြီးစ အခြားမဲ့၌ ရှုရတာပါပဲ၊ ဒါပေမယ့်
ရှုမှတ်တဲ့ ယောဂီအနေအားဖြင့်တော့ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ တွေ့ဆဲ
သိဆဲမှာပင် ရှုသိရတယ်လို့ပဲ ထင်ရသိရပါတယ်၊ သုတ္တန်ဒေသနာ
တော်များမှာလဲ အဲဒီလို သိတာကိုပင် ပစ္စုပ္ပန် သိတယ်လို့
ဟောထားပါတယ်။

ကြံသိမှုနှင့် စပ်ပြီး ရှုမှတ်ပုံကို ဆက်ပြောရဦးမယ်၊
ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်
နေရင်း စိတ်ကူးကြံစည်မှု ဖြစ်ပေါ်လာရင် စိတ်ကူးတယ်
ကြံစည်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်၊ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာတွေ
က များပါတယ်၊ အဲဒီ ဖြစ်တဲ့ အခြင်းအရာကို ခေါ်နေကျ
အမည်ဖြင့် ရှုမှတ်သွားရုံပါပဲ။ လိုချင်တယ်၊ နှစ်သက်တယ်၊
သာယာတယ်၊ စိတ်ဆိုးတယ်၊ စိတ်ပျက်တယ်၊ မုန်းတယ်၊
ရွံ့တယ်၊ ကြောက်တယ်၊ ရှက်တယ်၊ မလိုချင်ဘူး၊ ချမ်းသာစေလို
တယ်၊ သနားတယ်၊ ကြည်ညိုတယ်၊ ဝမ်းသာ
တယ်၊ စိတ်ညစ်တယ် စသည်ဖြင့် စိတ်အကြံဖြစ်ပုံအတိုင်းပင်

(တုတ္ထအကြိမ်)

ကြသိဆဲ၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး

၄၉

ရှုမှတ်သွားရုံပါပဲ၊ ကောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ ဆိုးသည်ဖြစ်စေ စိတ်ကူး ကြံစည်မှု ဟူသမျှကို သူဖြစ်တဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်ရတယ်။ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ် ဘင်္ဂဉာဏ်ဖြစ်လာတဲ့ အခါကျတော့ ရှုသိတဲ့ စိတ်နာမ် ခန္ဓာတွေကိုလဲ သူ့အလိုလိုပင် ရှုသိရှုသိသွားပါလိမ့်မယ်။

ယခု ပြောလာခဲ့တာဟာ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်၌ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားပုံနဲ့ အဲဒီ ထင်ရှားတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တွေကို မရှုမသိနိုင်ရင် စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ဖြစ်ပုံ၊ ရှုသိရင်တော့ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် ကင်းပုံတွေပါပဲ။

—ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာ ဘယ်မှာရှိသလဲ၊ သတ္တဝါတိုင်း လူတိုင်း၏ သန္တာန်မှာ ရှိတယ်၊ ဘယ်အခါမှာ ထင်ရှားပေါ်သလဲ၊ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ နံဆဲ စားသိဆဲ ထိသိဆဲ ကြံသိဆဲမှာ ထင်ရှား ပေါ်တယ်၊ မြင်ဆဲစသည်မှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေမှ တခြား တစ်ပါးသိစရာတရား ရှိသေးသလား၊ (မရှိပါဘုရား) ဒီလိုဆိုရင် မြင်ဆဲစသည်၌ ထင်ရှားပေါ်နေသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ရှုမှတ်ပြီးသိလျှင် သိစရာမှန်သမျှကို အကုန်သိခြင်း ကိစ္စ မပြီးပေဘူးလား၊ (သိခြင်းကိစ္စ ပြီးပါတယ် ဘုရား၊) မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း တွေ့ထိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ထင်ရှားတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုပြီးသိရင် သိစရာ ဟူသမျှကို အကုန်သိခြင်း ကိစ္စ ပြီးစီးပြည့်စုံတယ်၊ ဘယ်တရား ကိုမှလဲ မစွဲလမ်းဘူး၊ အစွဲအလမ်း ဥပါဒါန်လဲ ကင်းတယ်၊ ဒါကြောင့် သီလ၊ သုတနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းဟာ ဘယ်တရားများကို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ရှုအပ်ပါသလဲ-လို့ မေးတဲ့ အရှင်ကောဠိက၏ အမေးကို အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က (ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ယောနိသော မနသိကာတဗ္ဗာ) ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို နည်းမှန် လမ်းမှန်ဖြင့် နှလုံးသွင်းအပ်ရှုအပ်ကုန်၏-လို့ ဖြေကြားတော် မူပါတယ်။ အဲဒီ အမေးအဖြေနှင့် ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ် နှစ်ခုကို ထပ်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

၁။ သီလ သုတာ၊ ခံသုမ္မာ၊ ဘယ်ဟာ ရှုအပ်ပါသနည်း။

၂။ စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာ ရှုအပ်ပါသတည်း။

မြင်ဆဲစသည်၌ မရှုနိုင်လို့ အနိစ္စသည်ဖြင့် မှန်စွာ မသိရင် ငါကောင် ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို မစွဲလမ်းနိုင်အောင် အစွဲအလမ်းကင်းအောင် မှန်စွာရှုရမယ်တဲ့။ မှန်စွာရှု-ဆိုတာ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ဒီသုတ်ထဲမှာ ပြထားတဲ့ အတိုင်း အနိစ္စ ဒုက္ခ ရောဂ ဂဏှ အစရှိသော ၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုမြင်တာကို ဆိုတာပါပဲ။ အကျဉ်းအားဖြင့် တော့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဆိုတဲ့ သုံးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုတာကို ဆိုတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟော ထားတဲ့ သုတ် ရာပေါင်းများစွာတို့မှာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုသိပုံကိုသာ ပြထားပါတယ်။ ဒီသုတ်မှာ ပြထားတဲ့ အခြင်းအရာ ၁၁-ပါးထဲကလဲ ရောဂ ဂဏှ သဗ္ဗ အယ အာဗာဓ ပရ ပလောက သုညဆိုတဲ့ ရှစ်ပါးက အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာသုံးပါးထဲမှာ အတွင်းဝင်နေတဲ့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အနိစ္စဟု သိမြင်ပုံ

၅၁

အခြင်းအရာတွေပါပဲ၊ ဒါကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာ အားဖြင့် ရှုမြင်ဖို့က လိုရင်းပါပဲ။

အနိစ္စဟု ရှုမြင်ပုံ

မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုနေရင် သတိ သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့အခါ ရှုသိရတဲ့ အာရုံရော ရှုသိမှုရော အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်ပြီး တစ်ခဏချင်း ပျက်ပျက်သွား တာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ဖြစ်ပေါ် ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရှင်း လင်းစွာ သိမြင်ရတယ်။ အဲဒါဟာ အနိစ္စ အခြင်းအရာဖြင့် ရှုမြင်တဲ့ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ပါပဲ။ အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ပြီး သိဖို့ အရေးတကြီး လိုပါတယ်။ အဲဒီလို အနိစ္စ အခြင်းအရာဖြင့် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိမြင်ရင် ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်း အရာ တို့ဖြင့်လဲ သိမြင်တော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အနိစ္စမြင်ပုံကို ရှေးဦးစွာ ရှင်းပြမယ်။ အဋ္ဌကထာများမှာ အနိစ္စမြင်ပုံကို အစိတ် အပိုင်းသုံးခုဖြင့် ပြထားတယ်။

- (၁) အနိစ္စ ဝေဒိတဗ္ဗ-အနိစ္စကို သိရမည်။
- (၂) အနိစ္စတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ-အနိစ္စဟု မှတ်သိရကြောင်း အနိစ္စလက္ခဏာကို သိရမည်။
- (၃) အနိစ္စာနုပဿနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ-မမြဲဟု ရှုမြင်သော ဉာဏ်ကို သိရမည်-တဲ့။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၂

သီလဝရသုတ္တန်တရားစာ

အနိစ္စဆိုတာဘာလဲ

(၁) အဲဒီ သုံးခုထဲက အနိစ္စ ဆိုတာ ဘာလဲဆိုရင် အနိစ္စန္တိ-မမြဲသောတရားဟူသည်မှာ၊ ခန္ဓပဉ္စက-ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းပေတည်းလို့ ဖွင့်ပြပါတယ်။ မမြဲတဲ့ တရားဆိုတာ မြင်ဆဲကြားဆဲ တွေ့သိဆဲ ကြံသိဆဲမှာ ထင်ရှားဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာငါးပါးပါပဲတဲ့။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်လုပ်ထားတယ်။ “မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာက အနိစ္စတရား” တဲ့ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာက အနိစ္စတရား၊
ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် မြင်တယ် ကြားတယ် ညောင်းတယ် ပူတယ် နာတယ် ကြိတယ် စသည်ဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်လိုက်ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာ သတိ သမာဓိ ဉာဏ်အားကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို ခဏမစဲ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာတွေဟာ မမြဲတဲ့ အနိစ္စတရားတွေပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ အနိစ္စ တရားတွေကို ယောဂီက မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားတွေလို့ပဲ သိရပါတယ်။

အနိစ္စလက္ခဏာဆိုတာ ဘာလဲ

အဲဒီ အနိစ္စ သဘောတရားတွေကို အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့

(ဓတုတ္တအကြိမ်)

အနိစ္စလက္ခဏာသို့တာဘာလဲ

၅၃

အသိအမှတ်ပြုဖို့ အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာက ဘာလဲလို့ဆိုတော့ (ဟုတ္တာ အဘာဝါကာရော အနိစ္စလက္ခဏံ) ဟုတ္တာ-မူလက မရှိသေးဘဲ ရှိလာပြီး၍၊ ဝါ-ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍၊ အဘာဝါကာရော-မရှိပြန်သော အခြင်းအရာသည်၊ ဝါ-ပျောက်ကွယ်သွားသော အခြင်းအရာသည်၊ အနိစ္စလက္ခဏံ-မမြဲဟု မှတ်သိရကြောင်း အနိစ္စလက္ခဏာမည်တယ်-လို့ အဋ္ဌကထာက ပြဆိုထားပါတယ်။

မြင်မှု ကြားမှု တွေ့သိမှု ကြံသိမှု စသည်တွေဟာ မူလက မရှိသေးဘဲ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်ဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်၊ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့လဲ ချက်ချင်းပဲ ပျောက်ပျောက်သွားကြတယ်၊ အဲဒါဟာ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ကိုယ်တိုင် တွေ့သိမြင်ရတဲ့ ဖြစ်ပုံပျက်ပုံပဲ၊ ပကတိလူတွေအနေနဲ့တော့ အဲဒီလို မသိမမြင် နိုင်ကြပါဘူး၊ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်လာတယ်လို့လဲ ပကတိလူတွေ မသိကြဘူး၊ အရင်ကပင် ရှိနေတဲ့ ငါကမြင်တယ်၊ ကြားတယ် စသည်ဖြင့်သာ ထင်မှတ်နေကြပါတယ်၊ ပျောက်ပျောက်သွားတယ်လို့လဲ မသိကြ မထင်ကြဘူး၊ မြင်တဲ့ ငါကပဲ ကြံသိတယ် ကြားသွားတယ် စသည်ဖြင့် တည်မြဲအနေနဲ့သာ ထင်မှတ်နေကြပါတယ်။

မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိနေရတယ်၊ ဒီနေရာမှာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ မူလက မရှိသေးတဲ့ မြင်မှု စသည်တွေ အသစ်ပေါ်ပေါ်လာတာပါပဲ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အဲဒီလို အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံဟာ ပြတင်းပေါက်
ခေါင်းပြူးပြီး ဝင်လာသလိုပဲ ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပေါ်
လာပြီးတော့ တစ်ခဏချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာဟာ ပျက်သွား
တာပါပဲ။ အဲဒီ ပျောက်ပုံ ပျက်ပုံကလဲ လေတိုက်တဲ့အခါ
ဖယောင်းတိုင် မီးကလေးများ ဟုတ်ခနဲ ဟုတ်ခနဲ ငြိမ်းငြိမ်း
သွားတာလိုပင် ယောဂီမှာ ထင်ရှားပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် မိုးတိမ်ထဲက လျှပ်ရောင်ကလေးများ
ပေါ်လာပြီး ချက်ချင်း ပျောက်သွားသလိုပါပဲ။ အဲဒီ လျှပ်ရောင်
ဟာ မူလက မရှိသေးဘဲ လက်ခနဲပေါ်လာပြီးတော့ ချက်ချင်းပင်
ပျောက်သွားလို့ အဲဒါကို မမြဲဘူးလို့ အသိအမှတ်ပြုရသလိုပင်
မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေဟာလဲ မူလက မရှိသေးဘဲ ပေါ်ပေါ်
လာတယ်။ အဲဒီလို ပေါ်လာပြီးတော့ ချက်ချင်းပင် ပျောက်ပျောက်
သွားတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပေါ်ပြီး ချက်ချင်းပျောက်သွားလို့ မမြဲ
ဘူးလို့ အသိအမှတ်ပြုရတယ်။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်
သွားတာဟာ မမြဲဘူးလို့ မှတ်သိရကြောင်း အနိစ္စ လက္ခဏာ
မည်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကို “ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်
သွားတာက အနိစ္စလက္ခဏာ” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။
အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂) ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာက အနိစ္စ
လက္ခဏာ။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် အစစ်ဖြစ်ပုံ

၅၅

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် အစစ်ဖြစ်ပုံ

ဖြစ်ပေါ်ပြီး ကွယ်ပျောက်သွားတယ်ဆိုတဲ့ အဲဒီ အနိစ္စ လက္ခဏာကို ကိုယ်တိုင် တွေ့သိမြင်ဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒါကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်တွေ့မှ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာကို သိတဲ့ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် အစစ် ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထမှာ “တဿာ အနိစ္စတာယ- ဖြစ်ပြီးလျှင် ပျောက်ကွယ် သွားခြင်းဟူသော ထိုအနိစ္စလက္ခဏာ၏၊ ဝသေန-အစွမ်းအား ဖြင့်၊ ရူပါဒိသု-ရုပ်စသည်တို့၌၊ အနိစ္စန္တိ အနုပဿနာ-မမြဲဟု ရှုမြင်သော ဉာဏ်သည်၊ အနိစ္စာနုပဿနာတိ-အနိစ္စာနုပဿနာ မည်ပေ၏” လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ ပေါ်ပြီးပျောက်သွားတယ်ဆိုတဲ့ အနိစ္စလက္ခဏာကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ပြီးမှ အဲဒီလက္ခဏာအရဖြင့် မျက်စိ အဆင်း အစရှိသော ရုပ်စသည်တို့၌ မမြဲဘူးလို့ သိမြင် သဘောကျသွားတာဟာ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်အစစ်ပဲ။ အဲဒါကို “ရှုမှတ်ဆဲမှာ ပေါ်လာပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာက အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) ရှုမှတ်ဆဲမှာ ပေါ်လာပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွား တာကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာက အနိစ္စာနုပဿနာ ဉာဏ်။

တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ကို ရှုခြင်းမရှိဘဲ ကျက် မှတ်ထားတဲ့ စာပေကျမ်းဂန်အရ ဆင်ခြင်တာကို မဆိုလိုဘူး။

(တေုတ္တအကြိမ်)

တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ရင်း သိတာကိုသာဆိုလိုကြောင်း နားလည်စေလိုတဲ့အတွက် ရှုမှတ်ဆဲမှာ ဆိုတဲ့ အသိဉာဏ် ဖြစ်ရာ ကာလကိုလဲ ဖော်ပြထားပါတယ်။ တချို့က တကယ် ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်၏ အသစ်အသစ် ဖြစ်လာပုံ တစ်ခဏချင်း ပျောက်ပျောက်သွားပုံကို မတွေ့ရပါပဲ “ဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက်” လို့ ဆိုပြီး ရှုနေကြတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ သဘာဝ မကျဘူး။ ကောင်းကင်ကို မော်ကြည့်နေတုန်း တိမ်တိုက်ထဲမှ လျှပ်ရောင်ကလေး ဝင်းခနဲပေါ်လာပုံ ချက်ချင်း ကွယ်ပျောက်သွားပုံကို တွေ့မြင်ရသလို ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စိတ်ကူးတယ် မြင်တယ်ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ပေါ်ရာပေါ်ရာလိုက်ပြီး မပြတ် ရှုမှတ်နေရင်း အသစ်အသစ်ပေါ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက် သွားတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်းပေါ်ပြီး ပျောက်သွားတဲ့ အနိစ္စလက္ခဏာကို တွေ့ပြီးတော့ “မမြဲဘူး၊ မမြဲတဲ့တရားတွေချည်းပဲ” လို့ သိသိသွားတာဟာ အနိစ္စနုပဿနာ ဉာဏ် အစစ်ပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်တိုင် တွေ့ရှုမြင်ဖို့ ရာကို ရည်ပြီးတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က-

“ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်နိုင်သော ရုပ်နာမ်အစုတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-မမြဲဟူ၍၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အတိုင်း၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏” လို့ မိန့်ဆိုဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် အစစ်ဖြစ်ပုံ

၁၇

ဒုက္ခအခြင်းအရာ စသည်ဖြင့် ရှုမြင်ပုံတွေကိုတော့ နောက်
နောက် သိတင်းများကျမှ ပြောရမယ်။ အဲဒီလို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
တွေကို အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုနေဆဲမှာပင် သော
တာ ပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ပြီး သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို
မျက်မှောက် ပြုရကြောင်း၊ သောတာပန်ဖြစ်ရကြောင်း၊ သောတာ
ပန်က သကဒါဂါမ် ဖြစ်ရကြောင်း စသည်ဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည်
အထိ အကျိုးအာနိသင်များကိုလဲ ဆက်ပြီး ရှင်းလင်းဖြေကြား
တော် မူပါတယ်။ အဲဒါတွေလဲ နောက်နောက် သိတင်းများကျမှပဲ
ပြောရမယ်။ ဒီကနေတော့ ဒီတွင်ပဲရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ဤ သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူ
မှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ ဧတနာတို့၏ အစွမ်း
အာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာ ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်
ကောင်းတို့သည် မြင်မှု ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၌
စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် ဖြစ်ခွင့်မရအောင် မပြတ်ရှုမှတ်လျက် အနိစ္စ
အခြင်းအရာ စသည်တို့ဖြင့် မှန်ကန်စွာ သိမြင်ကြ၍ ဝိပဿနာ
ဉာဏ်အစဉ် အရိယမဂ်ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်း
ရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်
ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု။

သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော် ပထမပိုင်း ပြီး၏။

(တေတ္ထအကြိမ်)

၅၈

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

ဒုတိယပိုင်း

၁၃၂၈-ခုနှစ်၊ တပင်းလပြည့်နေ့၊ ဟောသည်

တရားအနုသန္ဓေ

တပို့တွဲလကွယ်နေ့က သီလဝန္တသုတ် တရားကို စပြီး ဟောခဲ့တယ်။ သီလနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မှန်စွာ ရှုအပ်ကြောင်း အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က မိန့်ကြားတော်မူပုံနှင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုပုံ၊ အနိစ္စလက္ခဏာဖြင့် သိမြင်ပုံ စသည်ကို ဟောခဲ့တယ်။ အတော်အသင့်တော့ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ တပေါင်းလပြည့် ဒီကနေ့တော့ သုတနှင့် ပြည့်စုံပုံက စပြီး ဟောရမယ်။

အကြားအမြင်သုတနှင့် ပြည့်စုံပုံ

သီလဝန္တသုတ်နှင့် ဆက်ပြီး ဟောထားတဲ့ သုတဝန္တသုတ် မှာလဲ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က “အကြားအမြင်သုတ နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းဟာ ဘယ်လိုတရားများကို မှန်စွာ ရှုအပ်

(တေတ္ထအကြိမ်)

အကြားအမြင်သုတနှင့် ပြည့်စုံပုံ

၅၉

ပါသလဲ” လို့ မေးတဲ့အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်က အကြားအမြင် သုတနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို မှန်စွာရှုအပ်ကြောင်း ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရှေးဦးစွာ သီလနှင့် ပြည့်စုံရသလို အကြားအမြင်သုတနှင့်လဲ ပြည့်စုံဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီ အကြားအမြင် သုတ-က ဘယ်လောက်ပြည့်စုံရမလဲဆိုရင် ညွှန်ပြမည့် ဆရာမရှိဘဲ တရားအားထုတ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်တော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် ဣန္ဒြေ သစ္စာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စသည်တွေကို ကျေပွန်စွာ သင်ကြား လေ့လာထားရင် ကောင်းပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ကာ အား ထုတ်နေဆဲမှာ အရှုပ်အထွေးပေါ်လာရင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရှင်းလင်းဆုံးဖြတ်နိုင်အောင်လို့ပါပဲ။

ပရိယတ် ပဋိပတ် ဗဟုသုတနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ကလျာဏမိတ္တ ဆရာသမားထံမှာ အားထုတ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်တော့ “ရုပ်နာမ် နှစ်ပါးမျှသာ ရှိတယ်။ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးတရားမျှသာရှိတယ်။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမျှသာ ရှိတယ်။ မိမိတို့ သန္တာန်မှာ ဒုက္ခသစ္စာနှင့် သမုဒယသစ္စာမျှသာ ရှိတယ်။ မဂ္ဂသစ္စာနှင့် နိရောဓသစ္စာကို သိရအောင် မိမိတို့သန္တာန်မှာ ရှိနေတဲ့ ဒုက္ခ သစ္စာနှင့် သမုဒယသစ္စာတရားတို့ကို ရှုရတယ်” လို့ ဒါလောက် ကြားဖူးရင်လဲ သုတနှင့် ပြည့်စုံပြီလို့ မှတ်ယူရပါတယ်။

ဒါကြောင့် “အဘယ်မျှလောက်ဆိုရင် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

တဏှာကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ပြီး လွတ်မြောက်ပါသလဲ၊ အကျဉ်းချုပ် ကျင့်စဉ်ကို ဟောကြားတော်မူပါ” လို့ သိကြားမင်းက မေးလျှောက်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဟောတော်မူပုံကတော့-

ဒေဝါနမိန္ဒ-နတ်တို့၏ အရှင် သိကြားမင်း၊ ဣဓ-ဤ သာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်းသည်၊ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ နာလံ အဘိနိဝေသာယာတိ-အားလုံးသော တရားတို့သည် (မြီသည်ချမ်းသာသည် အသက်ရှင်နေသည့် အတ္တကောင် ငါကောင်ပဲဟု) မြီမြီစွာ စွဲလမ်းရန် မသင့်ကုန်” ဟူ၍၊ သုတ-ကြားနာဖူးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏-တဲ့။

အဲဒါဟာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သုတပြည့်စုံပုံကို ပြတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ပါပဲ။ အားလုံးသော တရားတွေဟာ မြီတယ်လို့ ချမ်းသာတယ်လို့ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ မစွဲလမ်းထိုက်ဘူး၊ မမြီတာတွေ ဆင်းရဲတွေ အနတ္တသဘောတရားတွေ ချည်းပဲလို့ ဒါလောက် ကြားဖူးရင် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သုတပြည့်စုံပြီလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဟောပြီးတဲ့နောက် မြတ်စွာဘုရားက နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် စသည်ဖြစ်ပုံကို “သော သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိဇာနာတိ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။

သော-တရားအားလုံးသည် မစွဲလမ်းထိုက်ဟု ကြားနာဖူးသော ထိုရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗံ ဓမ္မံ-မြင်မှု ကြားမှု စသော တရား

အကြားအမြင်သုတနှင့်ဖြစ်စုံစုံ

၆၁

အားလုံးကို၊ အဘိဓာနာတိ-ရှေးရှုပြု၍ သိ၏၊ ဝါ-ထူးသော ပညာဖြင့် သိ၏တဲ။

အဲဒါဟာ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်နှင့်အညီ မြင်ဆဲခဏ စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ မြင်မှုစသော တရားအလုံးစုံကို သတိ ဉာဏ်ဖြင့် ရှေးရှုပြုပြီး မှတ်သိပုံကို ပြတာပါပဲ၊ အဲဒီလို ရှေးရှု ပြုပြီး မှတ်သိတာကို အဘိညာပညာလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ ဒုတိယတွဲ (နာ-၃၈၇) မှာ “သဘာဝဓမ္မာနံ-သဘောတရားတို့၏၊ လက္ခဏသလ္လက္ခဏ တော-သဘောလက္ခဏာကို ကောင်းစွာမှတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ညေယျာ ဘိမုခေါပညာ-သိအပ်၊ သိသင့်၊ သိထိုက်သော ရုပ်နာမ်တရားဆီ သို့ ရှေးရှုပြုသိသော ပညာသည်၊ အဘိညာပညာ-အဘိညာ ပညာမည်၏” လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ အဲဒီအဖွင့်ဟာ အလွန်ပင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားပါတယ်၊ သိသင့်သိထိုက်တဲ့ တရားဆိုတာ မြင်ဆဲခဏစသည်မှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တရားတွေပဲ၊ ရှေးရှုပြု၍ သိတယ်ဆိုတာ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တရားတွေဆီကို သတိဉာဏ်ဖြင့် မျက်နှာမူပြီး သိတာပါပဲ၊ တည့်တည့်ပြောရရင် မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် စူးစိုက် ပြီး မှတ်သိတာပါပဲ၊ အဲဒီလို မှတ်သိခြင်းဖြင့် သမာဓိဉာဏ်အား ရှိလာတဲ့ အခါကျတော့ မှတ်သိရတဲ့ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘော လက္ခဏာကို ထင်ရှားသိရတယ်၊ ဥပမာ-ပူနေတဲ့အခါ ပူတယ် ပူတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင် တေဇောဓာတ်၏ ဥဏှတ္တလက္ခဏာ

(တေတ္ထအကြိမ်)

၆၂

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ်တော်

ဆိုတဲ့ ပူမြင်းသဘောကို သိရတယ်။ ပူတာကတခြား မှတ်သိတာ
က တခြား ဒီလိုလဲ ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ အဲဒါဟာ နာမရူပ
ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ပဲ။

အဲဒီထက် သမာဓိဉာဏ်အားကောင်းတဲ့ အခါကျတော့
“မျက်စိရှိလို့ မြင်တယ်၊ မြင်စရာ အဆင်းရှိလို့ မြင်တယ်၊
ကွေးချင်လို့ ကွေးတယ်” စသည်ဖြင့် အကြောင်းနှင့် အကျိုးကို
လဲ ပိုင်းခြားပြီး သိတယ်။ အဲဒါက ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ပဲ။ ဒီ
နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို အဘိညာပညာ
လို့ ခေါ်တာပါပဲ။ အဲဒီ အဘိညာပညာဖြစ်ပုံကိုပင် မြတ်စွာဘုရား
က ဒီမှာ အဘိဇာနာတိ-ရှေးရှုပြု၍ သိ၏။ ဝါ-မှတ်သိ၏-လို့
ဟောတော်မူတာပဲ။

သုတ၊ စိန္တာမျှဖြင့် ဝိပဿနာ အစစ်မဖြစ်

တစ်နည်းအားဖြင့် အဲဒီ အဘိညာပညာကို ထူးသော
ပညာလို့လဲ ဖွင့်ပြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ
ဒုတိယတွဲ (နှာ-၅၀၇) မှာ “သုတမယာယ-သုတမယပညာထက်
လည်းကောင်း၊ စိန္တာမယာယ-စိန္တာမယ ပညာထက် လည်း
ကောင်း၊ ဧကစွဘာဝနာမယာယ စ-ဈာနသမ္ပယုတ် ပညာဟူသော
အရို့ ဘာဝနာပညာထက် လည်းကောင်း၊ အဘိဝိသိဋ္ဌာယ
ပညာယ-ထူးလောပညာဖြင့်၊ ဉာတာ-သိအပ်သောရုပ်နာမ်၊
အကြောင်းအကျိုးတရားတို့သည်၊ အဘိညာတာ-အဘိညာတ
မည်ကုန်၏” လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သုတ၊ စိန္တာမျှဖြင့် ဝိပဿနာအစစ်မဖြစ်

၆၃

ဒီအဖွင့်စကားထဲမှာ အဘိညာပညာ ဆိုတာကို ထူးတဲ့ ပညာလို့ ဆိုပါတယ်။ ဘယ်ပညာတွေထက် ထူးသလဲလို့ဆိုတော့ ကြားနာမှတ်သားပြီး သိတဲ့ သုတမယပညာထက်လဲ ထူးတယ်။ ကြံတွေး စဉ်းစားပြီး သိတဲ့ စိန္တာမယပညာထက်လဲ ထူးတယ်။ သမထဈာန်နှင့် ယှဉ်တဲ့ ဘာဝနာပညာထက်လဲ ထူးပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။ ဒီအဖွင့်စကားအရဖြင့် “အဘိဓမ္မာ ကျမ်းဂန်ထဲမှာ ပြဆိုထားတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတွေကို ကြားနာပြီး သိတဲ့ သုတမယဉာဏ်ထက်လဲ ဒီအဘိညာပညာဆိုတဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်က ထူးခြားတယ်။ ရုပ်နာမ်သဘောတွေကို စဉ်းစားကြံစည်ပြီးသိတဲ့ စိန္တာမယပညာလဲ ထူးခြားတယ်” ဆိုတာ သိနားလည်ထားကြရမယ်။ ဘယ်လိုထူးခြားသလဲဆိုတော့ကာ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ တကယ်ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ် သဘောတွေကို ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့်ပင် တွေ့သိပြီး ထူးခြားတာပါပဲ။ အဲဒီလို အသိထူးပုံကိုပဲ ရည်ပြီးတော့ ဓမ္မစကြာတရားတော်မှာ “မဇ္ဈိမပဋိပဒါဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်ဟာ (အဘိညာယ) ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိဖို့ရာလဲ ဖြစ်တယ်” လို့ ဟောထားတော်မူတာပါပဲ။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ဖွင့်ပြပုံကို ထောက်ဆကြည့်ရင် “သုတမယဉာဏ်မျှ စိန္တာမယဉာဏ်မျှဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်များ၏ အောက်ထစ်ဆုံး အခြေခံဖြစ်တဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်တောင် မဖြစ်ဘူး” ဆိုတာကိုလဲ ထင်ရှားသိရပါတယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ယခု ပြောလာခဲ့တာဟာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သုတမယ
ဉာဏ် ပြည့်စုံပြီးတဲ့နောက် ဉာတပရိညာခေါ်တဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ
ဉာဏ်နဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်များဖြစ်အောင် ရှုသိပုံဖြစ်ပါတယ်။
အဲဒီလို ရှုသိပြီးတဲ့နောက် တိရဏပရိညာ၊ ပဟာန ပရိညာခေါ်တဲ့
သမ္မသနဉာဏ် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဘင်္ဂဉာဏ် စသည်ဖြစ်အောင်
ရှုပုံကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက-

သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိညာယ-မြင်မှု
ကြားမှု စသော တရားအားလုံးကို ရှေးရှုပြုသိပြီး၍၊ ဝါ-မှတ်
သိပြီး၍၊ သဗ္ဗံ-ဓမ္မံ-မြင်မှု ကြားမှုစသော တရားအားလုံးကို၊
ပရိဇာနာတိ-အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပိုင်းခြား၍
သိ၏-စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒါဟာ အကျဉ်းချုပ် သုတမယဉာဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပြီးတော့
မြင်မှု ကြားမှု စသော တရားအားလုံးကို ရှုသိပြီး ဝိပဿနာ
ဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပုံပါပဲ။ အဲဒီမှာ မြတ်စွာဘုရား
ဟောတော်မူတာကတော့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်သည်အထိ
ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီမှာတော့ သုတနှင့် ပြည့်စုံပုံကို ပြောလိုရင်း
ဖြစ်တဲ့အတွက် အစပိုင်းလောက်ပဲ ထုတ်ပြပါတယ်။ အဲဒါကို
ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်ကလေးများ စီထားပါးတယ်။ “လုံးစုံ
ဓမ္မ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ အနတ္တာ၊ ဤ၍ဤမျှ၊ ကြားဖူးက၊ သုတ
လုံလောက်ပါ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ရှေးရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ မှတ်ပြုသိလေရာ၊

(တေတ္ထအကြိမ်)

သုတ၊ ဝိနည်းဖြင့် ဝိပဿနာအာရုံမပြု

၆၅

မမြဲဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ သိမြဲပိုင်းခြားကာ” တဲ့၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) လုံးစုံဓမ္မ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ အနတ္တာ။

(၂) ဤ၍ ဤမျှ၊ ကြားဖူးက၊ သုတလုံလောက်ပါ။

မြင်မှု ကြားမှု စသော တရားအားလုံးဟာ အနိစ္စ-မမြဲတာတွေချည်းပဲ၊ ဒုက္ခဆင်းရဲချည်းပဲ၊ အနတ္တ-အတ္တကောင်မဟုတ်-အစိုးမရတဲ့ သဘောတရားမျှချည်းပဲလို့ ဒါလောက်ကြားနာဖူးရင် ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ရန်အတွက် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သုတပြည့်စုံ လုံလောက်ပါပြီတဲ့၊ ဒါကြောင့် အဲဒါလောက်ပြည့်စုံရင်-

(၃) ဉာဏ်ဖြင့်ရှေးရှု၊ ရုပ်နာမ်စု၊ မှတ်ပြုသိလေရာ။

မြင်ဆဲခဏစသည်၌ မြင်မှု ကြားမှု အစရှိသော တရားအားလုံးကို ဉာဏ်ဖြင့် ရှေးရှု မှတ်မှတ်ပြီး သိသိနေပါ-တဲ့၊ အဲဒီလို သိသိနေရင်-

(၄) မမြဲ ဆင်းရဲ၊ သဘောပဲ၊ သိမြဲပိုင်းခြားကာ။

အဲဒီလို မပြတ်ရှုသိနေရင် မမြဲတဲ့တရားချည်းဘဲ၊ ဆင်းရဲချည်းပဲ၊ အနတ္တသဘောတရားမျှချည်းပဲလို့ ပိုင်းခြားပြီးသိတဲ့ တိရဏပရိညာ၊ ပဟာနပရိညာတွေ ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ယခု ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်အရဖြင့် “တရားအလုံးစုံဟာ နိစ္စ သုခ အတ္တဟု မစွဲလမ်းထိုက်ဘူး၊

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၆၆

သီလဝံသုတ္တန်တရားစာ

အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တချည်းပဲ” လို့ ဒါလောက်ကြားဖူးရင် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် အရောက် တရားအားထုတ်ရန် သုတမယဉာဏ် အကျဉ်းအားဖြင့် ပြည့်စုံပြီလို့ ဆိုနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားသိရပါတယ်။ အဋ္ဌကထာများမှာ သုတမယဉာဏ်ကို ပြထားပုံကတော့-

တတ္ထ-ထိုသစ္စာလေးပါးတို့တွင်၊ ပုရိမာနိ ခွေ သစ္စာနိ-ဒုက္ခနှင့် သမုဒယဟူသော ရှေးသစ္စာ နှစ်ပါးတို့သည်၊ ဝဋ်-ဝဋ်သစ္စာပေတည်း၊ ပစ္ဆိမာနိ-နိရောဓနှင့် မဂ္ဂဟူသော နောက်သစ္စာနှစ်ပါးတို့သည်၊ ဝိဝဋ်-ဝဋ်မှကင်းလွတ်သော သစ္စာပေတည်း၊ တေသု-ထိုဝဋ်သစ္စာ ဝိဝဋ်သစ္စာတို့တွင်၊ ဝဋ်-ဝဋ်သစ္စာ၌၊ ဘိက္ခုနော ကမ္မဋ္ဌာနာဘိနိဝေသော-ရဟန်း၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းအားထုတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ဝိဝဋ်-ဝိဝဋ်မည်သော နိရောဓနှင့် မဂ္ဂသစ္စာ၌၊ အဘိနိဝေသော-နှလုံးသွင်း အားထုတ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပေ၊ (ဒီစကားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို နှလုံးသွင်း၍ တရားအားမထုတ်ရ၊ မဂ်ကို နှလုံးသွင်း၍ တရားအားမထုတ်ရ၊ ဒုက္ခသစ္စာ သမုဒယသစ္စာ ထိုက်သော လောကီ ရုပ်နာမ်တို့ကိုသာ နှလုံးသွင်းရှုမှတ်၍ တရားအားထုတ်အပ်ကြောင်းကို ပြတ်သားစွာ ပြသည်။) ဟိ-မှန်ပေ၏။ ဝါ-အားထုတ်ပုံကို ချဲ့၍ပြရလျှင်၊ ပဉ္စကွန္ဓာ၊ ဒုက္ခံ၊ တဏှာ၊ သမုဒယောတိ-ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် ဒုက္ခသစ္စာမည်၏။ တဏှာသည် သမုဒယသစ္စာမည်၏ဟူ၍၊ ဧဝံ သင်္ခေပေန

(တေတ္ထအကြိမ်)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းချုပ်

၆၇

စ-ဤသို့ အကျဉ်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ကတမေ
ပဉ္စကွန္ဓာ ရူပကွန္ဓောတိအာဒိနာ နယေန-ခန္ဓာငါးပါး တို့ကား
အဘယ်သည်တို့နည်း၊ ရူပကွန္ဓာ ဝေဒနာကွန္ဓာ သညာကွန္ဓာ
သင်္ခါရကွန္ဓာ ဝိညာဏကွန္ဓာတို့ပေတည်း၊ ဤသို့ အစရှိသော
နည်းဖြင့်၊ ဝိတ္တာရေန စ-အကျယ်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊
ပုရိမာနိ ဓွေသစ္စာနိ-ဒုက္ခနှင့် သမုဒယဟူသော ရှေးသစ္စာ
နှစ်ပါးတို့ကို၊ အာစရိယဿ သန္တိကေ-ဆရာထံ၌၊ ဂဏှိတွာ-
သင်ယူ၍၊ ဝါစာယ ပုနပ္ပုနံ ပဋိဝတ္တေန္တော-နှုတ်ဖြင့် အဖန်ဖန်
ပြန်ဆိုလျက်၊ ယောဂါဝစရော-ယောဂီသည်၊ ကမ္မံ-ဝိပဿနာ
ရှုမှုကို၊ ကရောတိ-ပြု၏ တဲ့၊ (သုတ်မဟာဝါ-၌ ၃၉၁၊ မဟာဝဂ္ဂ
သံယုတ်-၌ ၁၆၀၊ ဝိဘင်္ဂ-၌ ၁၀၉)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျဉ်းချုပ်

အဲဒါဟာ သုတမယဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံပြီး ဝိပဿနာ
အလုပ် အားထုတ်ပုံကိုပြတဲ့ အဋ္ဌကထာ စကားများပါပဲ၊
အဲဒီမှာ ခန္ဓာ ငါးပါးက ဒုက္ခသစ္စာ၊ တဏှာက သမုဒယသစ္စာ-
လို့ ဒါလောက် ကြားနာသင်ကြားဖူးရင် အကျဉ်းအားဖြင့်
သုတနှင့်ပြည့်စုံကြောင်း ထင်ရှားပြဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီလို
ကြားနာပြီး သိရာမှာ တဏှာဆိုတဲ့ အကြောင်း သမုဒယကိုလဲ
သိရတယ်၊ လောကီ ရုပ်နာမ်အစု ခန္ဓာငါးပါးဆိုတဲ့ အကျိုးဒုက္ခ
ကိုလဲ သိရတယ်၊ အဲဒီလို အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို သိတဲ့အတွက်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၆၈

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

အကျဉ်းအား ဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုလဲ သိသည်မည်ပါတယ်၊
ဒါကြောင့်-

ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊

တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ။

တေသဉ္စ ယော နိရောဓော၊

ဧဝံဝါဒီ မဟာသမဏော-ဆိုတဲ့ ဂါထာဖြင့်-

သံယုတ်ပါဠိတော် သီဟနာဒသုတ်၌ အကျယ်ဟောထားတဲ့
အနုလုံပဋိလုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အကျယ်ချုပ်ပြထားခြင်း ဖြစ်
ကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ (၃-၂၃၀) မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

ပြဆိုပုံကတော့ သီဟနာဒသုတ်မှာ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ-
သင်္ခါရာ-အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့် သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ကြ
သည်၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်-သင်္ခါရဟူသော အကြောင်း
ကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ် အစရှိသော အကျိုးဝိပါက်ဝိညာဏ်ဖြစ်
သည်” စသည်ဖြင့် အကျယ်ဟောထားတဲ့ အနုလုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
ကို “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော
အာဟ-အကြောင်းလျှင် အမွန်အစရှိသော အကြင် အကျိုးတရား
များ ရှိကြ၏။ ထိုအကျိုးတရားများ၏ အကြောင်းကို ခြုတ်စွာ
ဘုရားက ဟောတော်မူ၏” ဟု အကျဉ်းချုံး၍ ဟောထားတယ်၊
အဲဒီသုတ်၌ “အဝိဇ္ဇာ နိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော-အဝိဇ္ဇာချုပ်
ခြင်းကြောင့် သင်္ခါရတို့ ချုပ်ကြသည်” စသည်ဖြင့် အကျယ်
ဟောထားတဲ့ ပဋိလုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို “တေ သဉ္စ ယော နိရော

(တေတ္ထအကြိမ်)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းချုပ်

၆၉

ဧက-ယင်းတို့၏ ချုပ်ခြင်းကိုလည်း ဟောတော်မူ၏” ဟု အကျဉ်းချုံး၍ ဟောထားတယ်လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် “အကြောင်းရှိလို့ အကျိုးဖြစ်တယ်၊ အကြောင်းမရှိရင် အကျိုး မဖြစ်ဘူး” လို့ ဒါလောက် ကြားနာပြီး သိရင်လဲ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် သိသည် မည်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ-အစ ချီသော ဂါထာကို ဝိနည်း အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပုံကတော့ ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ-ဟူသော ပထမ အပိုဒ်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာတရားကို ပြတယ်၊ တေသံ ဟေတု ဟူသော စကားဖြင့် သမုဒယသစ္စာကို ပြတယ်၊ တေသဉ္စ ယော နိရောဓော-ဟူသော စကားဖြင့် နိရောဓသစ္စာနှင့် မဂ္ဂသစ္စာကို ပြတယ်” လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာအဖွင့်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို ပြတယ်လို့ ယူရပါတယ်။ သစ္စာလေးပါးဆိုတာလဲ စင်စစ်မှာတော့ အကြောင်းနှင့်အကျိုးမျှပဲ၊ သမုဒယကအကြောင်း၊ ဒုက္ခက အကျိုး၊ မဂ္ဂသစ္စာက ရောက်ကြောင်း၊ နိရောဓသစ္စာက ရောက် အပ်သော အကျိုးပဲ၊ ဒါကြောင့် သစ္စာလေးပါးနဲ့ အနုလုံ-ပဋိလုံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ သဘောအားဖြင့် အတူတူပါပဲ၊ သဘောအားဖြင့် အတူတူပင် ဖြစ်တဲ့အတွက် သစ္စာလေးပါးကို ပြတယ်ဆိုတာနဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ပြတယ်ဆိုတာလဲ အတူတူပါပဲ၊ ဒါကြောင့် သစ္စာလေးပါးကို အကျဉ်းအားဖြင့် နာကြားရရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုလဲ အကျယ်အား ဖြင့် နာကြားရသည်မည်ပါတယ်။

(တုတ္ထအကြိမ်)

သို့ဖြစ်၍ အဋ္ဌကထာများမှာ ညွှန်ကြားထားတဲ့အတိုင်း သစ္စာလေးပါးကို အကျဉ်းအားဖြင့် ကြားနာမှတ်သားဖူးတဲ့ သုတနှင့် ပြည့်စုံရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သုတနှင့်လဲ အကျဉ်းအားဖြင့် ပြည့်စုံကြောင်း ခိုင်မြဲစွာ မှတ်ထားကြရမယ်။

ယခုလို သုတနှင့် ပြည့်စုံပုံကို အကျယ်ဖွင့်ပြပြောနေရတာက တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို လက်ကိုင်ပြုပြီးတော့ သူတို့ ဟောတဲ့အတိုင်း “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို နားမလည်ရင် ဝိပဿနာတရားကို အားမထုတ်ကောင်း သယောင်ယောင်နဲ့” တရားအားထုတ်တဲ့ သူများအား စိတ်ဓာတ်ပျက်ပြားအောင် ဟောနေကြတဲ့ ပဋိပတ္တိသာသနာဖျက် ပုဂ္ဂိုလ်အချို့က ရှိနေလို့ သာသနာ့ဘေးရန်ကိုကာကွယ်တဲ့အနေနဲ့ ယခုလို အကျယ်ပြောနေရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့လက်ကိုင်ပြုပြီး ဟောနေတဲ့ တရားကတော့ ဓန္ဒဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်က ဆန္ဒသုတ် ဆိုတာပါပဲ။

အဲဒီသုတ်မှာ ပြထားပုံအကျဉ်းချုပ်ကတော့ အရှင် ဆန္ဒဟာ ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် ဗြဟ္မဒဏ် အပေးခံရ၍ သံဝေဂဖြစ်ပြီးတော့ အခြားရဟန်းတော်များထံမှ ညွှန်ကြားချက်ကို ခံယူပြီးတော့ “ရုပ်မမြဲ၊ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ် မမြဲ၊ ရုပ် အနတ္တ အတ္တမဟုတ်၊ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်အနတ္တ-အတ္တမဟုတ်၊ သင်္ခါရတရားအားလုံးတို့ မမြဲကြ၊ သဘောတရားအားလုံးတို့ အတ္တမဟုတ်ကြ” လို့ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ကြည့်ပါသတဲ့၊ အဲဒီလို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင် ကြည့်တဲ့အခါ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းချုပ်

၇၁

သူ့မှာ မူလကပင် အတ္တစွဲက အားကြီးနေတဲ့အတွက် “ရုပ်
ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ သဘောတရား အားလုံး
ပင် အတ္တမဟုတ်” ဆိုတာကို မသက်ဝင်နိုင်ဘဲ ရှိနေပါသတဲ့၊
အတ္တပျောက်သွားမှာကို စိုးရိမ်တဲ့ ဘယပရိတဿနာနဲ့
“အတ္တမရှိရင် အနတ္တ-ရုပ်နာမ်တွေက ပြုလုပ်တဲ့ ကံဟာ ဘယ်
အတ္တမှာ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုး ပေးနိုင်ပါသလဲ” လို့ ယူဆစွဲလမ်း
တဲ့ ဒိဋ္ဌိဥပါဒါန်လဲ သူ့မှာ ဖြစ်နေပါသတဲ့၊ ဒီလိုဆိုရင် ငါ၏
အတ္တ-က ဘယ်မှာလဲလို့ သူ့စိတ်က အတ္တစွဲဆီ ပြန်ဆုတ်လာပါ
သတဲ့၊ အဲဒီလို ဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာမှာ
ဒီလိုပြထားပါတယ်။

အယံ ထေရော-ဤဆန္ဒမထေရ်သည်၊ ပစ္စယေ အပရိဂ္ဂဟေ
တွာ-အကြောင်းတရားတို့ကို မသိမ်းဆည်း-မရှုမှု၍၊ ဝိပဿနံ
ပဋ္ဌပေသိ ကိရ-ဝိပဿနာရှုခြင်းကိုဖြစ်စေသတဲ့၊ (ဒီစကားဖြင့်
တကယ်ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်ကို မရှုဘဲ ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် ရှုကြောင်း
သိရ၏၊ အဘယ့်ကြောင့်လဲဆိုရင် မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်၌
တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ကို ရှုပါမူ သမာဓိအားရှိလာ
သောအခါ ရှေးဦးစွာ ရုပ်နှင့် နာမ်ကို ခွဲခြား၍ သိရသည်၊ ထို့
နောင် အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို သိမ်းဆည်းရသည်၊ ထို့နောင်မှ
အသစ်အသစ်ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရသဖြင့်
အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု ရှုသိသော ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်
ဖြစ်မြဲပင် ဖြစ်သည်၊ အကြောင်းကို တွေ့သိတဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဉာဏ် မဖြစ်ဘဲ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်ကို မသိနိုင်သည်သာ၊ သို့ဖြစ်ပါလျက် အကြောင်းကို မသိမ်းဆည်းဘဲ အနိစ္စ အနတ္တဟု ရှုသော ဝိပဿနာကို ဖြစ်စေသည်ဟု ဆိုသည်မှာ ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် ရှုသော ဝိပဿနာ အတုမျှသာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။) အဿ-ထိုအရှင်ဆန္ဒ၏။ သာ ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ-ထိုအားနည်းသော ဝိပဿနာသည်၊ အတ္တဂါဟံ ပရိယာ ဒါဗေတုံ အသက္ကုဏန္တိ-အတ္တစွဲကို ကုန်စေရန် မစွမ်းနိုင် သည် ဖြစ်၍၊ သင်္ခါရေသု သုညတော ဥပဋ္ဌဟန္တေသု-သင်္ခါရ တို့သည် အတ္တမှ ဆိတ်သောအားဖြင့် ထင်ကုန်လတ်သော်၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌိဿာမိ ဝိနဿိဿာမိတိ-ပြတ်သွားတော့မည် ပျက်သွားတော့ မည်ဟု ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာစေ-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၏ လည်းကောင်း၊ ပရိတဿနာယ စ-အတ္တပျောက်သွားမည်ကို စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၏ လည်းကောင်း၊ ပစ္စယော-ဟောတိ-အကြောင်းဖြစ်လေသည်တဲ့။

အဲဒီ အဋ္ဌကထာ စကားထဲမှာ ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ ဆိုတဲ့ စကားဖြင့်လဲ တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်ကိုရှုပြီး အမှန်သိတဲ့ ဝိပဿနာအစစ် မဟုတ် ဝိပဿနာအတုမျှ ဖြစ်ကြောင်း သိရပါ တယ်။ ဘယ်ဟာလိုလဲဆိုရင်၊ ဒီခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (၂၅၄) မှာပင် ပြထားတဲ့ ပုဏ္ဏားတစ်ယောက် ဝိပဿနာအတုမျိုးပါပဲ၊ အဲဒီမှာ ပြထားပုံကတော့-

နော စသံ နော စ မေ သိယာတိ ပဝတ္ထော-ငါမရှိ ငြားအံ့၊ ငါ့ဥစ္စာလဲ မရှိရာဟု ဆင်ခြင်လျက်ဖြစ်သော၊ ယာဇဿာ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းချုပ်

၇၃

ဒုဗ္ဗလ ဝိပဿနာ-အကြင်အားနည်းသော ဝိပဿနာသည် ရှိ၏။ သာ-ထိုအားနည်းသော ဝိပဿနာသည်။ ယသွာ အတ္တသိနေဟံ ပရိယာ ဒါတုံ န သက္ကောတိ တသွာ-အတ္တ တဏှာကိုကုန်စေရန် မစွမ်းနိုင်သောကြောင့်၊ အသုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ-အကြား အမြင် မရှိသော ပုထုဇဉ်၏။ တာသောနာမ-ပူပန်ခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ဟိ-မှန်၏။ သော-ထိုသို့သော ပုထုဇဉ်သည်။ အဟံ-ငါသည်။ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌိဿာမိ-ပြတ်စဲသွားတော့မည်၊ နဒါနိ ကိဉ္စိ ဘဝိဿာမိတိ-ယခုအခါ တစ်စုံတစ်ရာမျှ မဖြစ်ရတော့အံ့ဟူ၍၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ ပပါတေပန္တံဝိယ ပဿတိ-ချောက်ကမ်းပါးသို့ ကျသွားသကဲ့သို့ ထင်မြင်တတ်၏။ အညတရော ဗြာဟ္မဏော ဝိယ-ပုဏ္ဏား တစ်ယောက်ကဲ့သို့ပင် တည်း၊ လောဟ ပါသာဒဿ ဟေဋ္ဌာ-ကြေးပြာသာဒ်ကျောင်း တော်အောက်ထပ်၌၊ တိပိဋကစူဠနာဂဂစ္ဆေရော-တိပိဋက စူဠ နာဂမထေရ်သည်၊ တိလက္ခဏာဟာတံ-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာသုံးပါး ထိစပ်ပါဝင်နေသော၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ ပရိဝတ္တေ တိ ကိရ-ပြန်ဆိုရွတ်ဖတ်နေပါသတဲ့၊ အထ-ထိုသို့ ပြန်ဆိုရွတ်ဖတ် နေစဉ် အခါ၌၊ ဧကမန္တေဌတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ-တစ်နေရာ၌ တည်၍ တရားကို နာနေသော၊ အညတရဿ ဗြာဟ္မဏဿ-တစ်ဦးသော ပုဏ္ဏားအား၊ သင်္ခါရာ-ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည်၊ သုညတော-အတ္တမှ ဆိတ်သောအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟိသု-ထင်ပေါ်ကြ ပါသတဲ့၊ သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ပပါတေ-ကမ်းပါးပြတ်၌၊

(ဓမ္မေတုတ္တအကြိမ်)

ပတန္တော ဝိယ ဟုတွာ-ကျသွားသလို ဖြစ်သောကြောင့်၊
 ဝိဝေဒ္ဓါရေန-ပွင့်နေသော တံခါးဖြင့်၊ တတော ပလာယိတွာ-
 ထိုကြေးပြာသာဒ်မှ ပြေးသွားခဲ့၍၊ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ-သူ့အိမ်သို့
 ဝင်ပြီးလျှင်၊ ပုတ္တံဥရေ သယာပေတွာ-သူ့သားကို ရင်ခွင်၌
 အိပ်စေ၍၊ “တာတ-ချစ်သား၊ သကျသမယံ အာဝဇ္ဇန္တော-
 သာကီဝင်ဘုရား၏ အယူ ကို ဆင်ခြင်မိသော ငါသည်၊ ဝါ-
 ဆင်ခြင်မိသောကြောင့်၊ မနမိ နန္ဒော-ပျက်စီးလုမတတ် ဖြစ်သွား
 သည်” ဣတိ အာဟ-ဤသို့ ပြောဆိုပါသတဲ။

ရွတ်ဖတ်နေသော တရားသံကို နားထောင်ရင်း ဆင်ခြင်
 ပြီး ဖြစ်တဲ့ ပုဏ္ဏား၏ ဝိပဿနာဟာ ဝိပဿနာ အစစ်မဟုတ်
 အတုမျှသာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီလို ဝိပဿနာ
 အတုကို အဋ္ဌကထာမှာ ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ လို့ ဆိုတာပဲ၊ နာမရူပ
 ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် စသည် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ဖြင့်
 ဖြစ်သော ဝိပဿနာ အစစ်ကိုတော့ အားမကောင်းသေးရင်
 တရုဏနုဿော ဝိပဿနာ လို့သာ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်
 ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် မပါဘဲ ခုန်ကျော်ပြီး ရှုဆင်ခြင်တဲ့ အရှင်
 ဆန္ဒ၏ ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာဆိုတာလဲ ဝိပဿနာအတုမျှသာ
 ဖြစ်ကြောင်း အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပစ္စယ
 ပရိဂ္ဂဟဉာဏ် မပါဘဲ ခုန်ကျော်ရှုတဲ့ အရှင်ဆန္ဒ၏ ဝိပဿနာ
 အတုကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ
 တကယ် ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို သဘာဝလက္ခဏာမှစ၍

(တေတ္ထအကြိမ်)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းချုပ်

၇၅

အစဉ်အတိုင်း မှန်ကန်စွာ ရှုသိနေကြတဲ့ ယောဂီတွေရဲ့ ဝိပဿနာ အစစ်ကိုတော့ “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မသိနားမလည်ဘဲနဲ့ မရှုကောင်းဘူး အားမထုတ်ကောင်းဘူး” စသည်ဖြင့် မပိတ်ပင် မတားမြစ် ကောင်းဘူး၊ “ပိတ်ပင်တားမြစ်ရင် ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကို ပိတ်ပင်ဖျက်ဆီးရာ ရောက်တယ်” ဆိုတာကို နားလည်ထားကြ ရမယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုနေတဲ့ ယောဂီများမှာ သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့အခါ ရုပ်နဲ့နာမ်ကို ရှေးဦးစွာ စွဲခြားပြီးသိတယ်၊ အဲဒီကနောက် “မျက်စိနဲ့ အဆင်း ရှိလို့ မြင်တယ်၊ နားနဲ့ အသံရှိလို့ ကြားတယ်၊ သွားချင်တဲ့စိတ် ရှိလို့ သွားတယ်၊ မရှုမိတဲ့ အာရုံမှာ အမှန်အတိုင်း မသိလို့ သာယာတပ်မက်တယ်၊ တပ်မက်လို့ စွဲလမ်းတယ်၊ စွဲလမ်းလို့ မိမိအလိုအတိုင်း ပြည့်စုံအောင် ပြုလုပ်အားထုတ်တယ်၊ ကံကောင်း လို့ ကောင်းတာကို ခံစားရတယ်” စသည်ဖြင့် အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းတဲ့ အသိဉာဏ်ဟာ သူ့အလိုလိုဖြစ်တော့တာပဲ၊ အဲဒီလို အကြောင်းကို သိပြီးတော့မှ အဖြစ်အပျက်များ ထင်ရှားပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိဉာဏ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်၊ အကြောင်းမသိ ဘဲနဲ့ ခုန်ကျော်ပြီး အနိစ္စ အသိဉာဏ် စသည်ဖြစ်ရိုးမရှိပါဘူး၊ ဒါကြောင့် စောစောပိုင်းက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အကျယ် လေ့လာ မထားပေမယ့် အရှင်ဆနူလို့ အရှုပ်အထွေး ဖြစ်စရာကတော့ မရှိပါဘူး။

(ဇေယျအကြိမ်)

နောက်ပြီးတော့ အရှင်ဆန္ဒဟာလဲ အရှင်အာနန္ဒာ ဟောကြားတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို နာရတော့ ချက်ခြင်းပင် အရှုပ်အထွေး ကင်းပျောက်ပြီး ဝိပဿနာလမ်းမှန်ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ဆိုက်ရောက်သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆရာသမားထံမှာ အားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ စောစောပိုင်းက သုတလိုနေတောင်မှ တရားအားထုတ်ခါနီးမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ဟောကြားတာကို နာရပြီးတော့ သုတပြည့်စုံသွားနိုင်ပါတယ်။ တရားအားထုတ်နေဆဲမှာ အရှုပ်အထွေး ပေါ်လာရင်လဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက ဟောပြောပြုပြင်ပေးတဲ့အတွက် အစစအရာရာ အဆင်ပြေသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆရာသမားထံ တရားအားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သုတနှင့်စပ်ပြီး စဉ်းစားစိစစ်စရာတောင် မလိုပါဘူး။ အကယ်၍ စိစစ်ချင်သေးရင်လဲ ယခု ဘုန်းကြီးပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း စိစစ်ရုံပါပဲ။

အဲဒီလို စိစစ်တော့ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ဆိုရင် “ရုပ်နာမ်တရား အလုံးစုံဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောချည်းပဲ” လို့ ဒါလောက် ကြားနားဖူးရင် သုတပြည့်စုံနေကြောင်း သိရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုချက်အရဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာ သမုဒယသစ္စာ နိရောဓသစ္စာ မဂ္ဂသစ္စာဆိုတဲ့ ဒီသစ္စာလေးပါးကို ကြားနားဖူးရင် သုတပြည့်စုံကြောင်းကို သိရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ အရဆိုရင် အကြောင်းတရားနှင့် အကျိုးတရားမျှ ရှိတယ်ဆိုတာ ကြားနားဖူးရင် အကျဉ်းအားဖြင့်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းချုပ်

၇၇

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သုတနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း သိရတယ်။ အဲဒီလို စောစောက မကြားဘူးသေးတောင်မှ တရားအားထုတ်ခါနီးမှာ “ရုပ်နှင့်နာမ် နှစ်ပါးရှိကြောင်း၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုးတရားမျှသာ ရှိကြောင်း၊ အဲဒီ ရုပ်နာမ်တွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ တရားချည်းဖြစ်ကြောင်း၊ အဲဒီ ရုပ်နာမ်၊ အကြောင်းအကျိုး၊ အဖြစ် အပျက်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိရအောင် ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ရကြောင်း စသည်များကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာထံမှ ကြားရ သဖြင့် သုတပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို သုတနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းဟာ ဘယ်လိုတရားတွေကို နှလုံးသွင်းအပ်-ရှုအပ်ပါသလဲ လို့ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က မေးမြန်းပါတယ်။ အဲဒီ တော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က-

သုတဝတာဝုသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ- ကာတဗ္ဗာ-စသည်ဖြင့် ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အာဝုသော ကောဠိက-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ သုတဝတာ- တရားအားထုတ်ရန် အကြားအမြင် သုတနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခတော- ဆင်းရဲဟူ၍ လည်းကောင်း။ပ။ အနတ္တတော-အစိုးရသည့် အတ္တ

၇၈

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားစက်

ကောင်း မဟုတ်-သဘောတရားမျှ ဟူ၍လည်းကောင်း။ ယောနိ
သော-သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန်လမ်းမှန်
အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ်-ရှုအပ်ကုန်၏-တဲ့။

သီလဝန္တသုတ်မှာ သီလနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းအတွက်
ရှုပုံကို ပြတယ်၊ သုတဝန္တသုတ်မှာတော့ သုတနှင့် ပြည့်စုံတဲ့
ရဟန်းအတွက် ရှုပုံကို ပြတယ်၊ အမှန်စင်စစ်ကတော့ သီလ
ရော၊ သုတရော နှစ်ပါးလုံး ပြည့်စုံမှ ဝိပဿနာတရားကို အား
ထုတ်ရပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ နှစ်သုတ်လုံးကို ပေါင်းပြီး
ဘုန်းကြီးက ဖွင့်ပြဟောကြားနေပါတယ်၊ အဲဒီမှာ ဆောင်ပုဒ်က
“သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာ ရှုအပ်ပါသနည်း၊ စွဲလမ်း
နိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာ ရှုအပ်ပါသတည်း”တဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြ
ရမယ်။

အမေးနှင့် အဖြေ ဆောင်ပုဒ်

(၁) သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာ ရှုအပ်ပါ
သနည်း။

(၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာ ရှုအပ်ပါသတည်း။

သီလရော သုတရော ပြည့်စုံရင် မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့်
နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်ပြီး ရောက်ချင်တဲ့သူဟာ ဥပါဒါ
နက္ခန္ဓာခေါ်တဲ့ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ရူပသမ္ဘာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ

၇၉

အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရူအပ်ပါ
တယ်တဲ့၊ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွေဆိုတာ မြင်တိုင်း
ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မိမိတို့သန္တာန်မှာ ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့
တရားတွေပဲ၊ အဲဒါတွေကို တပို့တွဲလကွယ်နေ့က အသေးစိတ်
ခွဲခြမ်းစေဖန်ပြီး ပြောခဲ့ပါပြီ၊ ယခု အကျဉ်းချုပ် ထပ်ပြီး ပြော
ဦးမည်။

ရူပသမ္ဘာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ

အဲဒီ ရူအပ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေဟာ အကျဉ်းအားဖြင့်
ရုပ်တရားနဲ့ နာမ်တရား ဒီနှစ်ပါးပါပဲ၊ ရုပ်တရားဆိုတာ ထင်ရှား
တွေ့နေရတဲ့ အရာဝတ္ထုတွေပဲ၊ မျက်စိဖြင့် မြင်ပြီးတော့လဲ ထင်
ရှားတွေ့ရတယ်၊ နားဖြင့် ကြားပြီးတော့လဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။
နာခေါင်းဖြင့် နံပြီးတော့လဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ လျှာဖြင့် စား
သောက်ပြီးတော့လဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ ကိုယ်ဖြင့် ထိသိပြီးတော့
လဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မျက်စိ နား နှာ လျှာ
ကိုယ်အကြည်ဆိုတာတွေကလဲ ရုပ်တရားတွေပဲ၊ အဲဒါတွေလဲ
ထင်ရှားတွေ့ရတာတွေပဲ၊ အဲဒါတွေဟာ အအေး အပူစသော
ဆန့်ကျင်ဘက်နှင့် ထိတွေ့တဲ့အခါ တစ်မျိုးတမည် ဖောက်ပြန်
တတ်လို့ သူတို့ကို ရူပ-ရုပ်လို့ ခေါ်တယ်၊ ဒါကြောင့်
ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ခန္ဓနိယသုတ် (၇၁) မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က
ဒီလိုဟောတော်မူပါတယ်။

(တုတ္ထအကြိမ်)

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားတော်

ဖောက်ပြန်တတ်လို့ ရုပ်ခေါ်သည်

ကိဉ္ဇ ဘိက္ခဝေ ရူပံ ဝဒေထ၊ ရုပ္ပတိတိ ခေါ
ဘိက္ခဝေ၊ တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ကေန ရုပ္ပတိ၊
သီတေနပိ ရုပ္ပတိ၊ ဥဏှေနပိ ရုပ္ပတိ၊ ဇီဃတ္ထာယပိ
ရုပ္ပတိ၊ ပိပါသာယပိ ရုပ္ပတိ၊ ခံသ မကသ ဝါတာတပ
သရိသပသမ္ပဿေတိ ရုပ္ပတိ၊ ရုပ္ပတိတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ
တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ-တဲ့။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ကိဉ္ဇ-အဘယ့်ကြောင့်၊ ရူပံ-ရုပ်ဟု၊
ဝဒေထ-ဆိုကြပါသနည်း၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ရုပ္ပတိ-ဖောက်
ပြန်တတ်၏၊ ဣတိ တသ္မာ-ဤသို့ ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့်၊
ရူပန္တိ-ရုပ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဆိုအပ်ပေသည်၊ (ဖောက်ပြန်တတ်
သောကြောင့် ရုပ်လို့ ခေါ်ရပါသတဲ့၊ ပျက်ခြင်းဆိုတဲ့ ဘင်ခဏ
အားဖြင့် ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့် ရုပ်လို့ ခေါ်ရတာပါလားလို့
ဆိုတော့၊ အဲဒီလို ရုပ်တိုင်း ရုပ်တိုင်း ပျက်ပျက်ပြီး ဖောက်ပြန်
တတ်လို့ မဟုတ်ဘူး၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းနဲ့ တွေ့တဲ့အခါ
မှာ တစ်မျိုးတမည် အထင်အရှား ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်လို့
ရုပ်ခေါ်တယ်ဆိုတာ ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ သိစေလိုတဲ့အတွက်
အမေးအဖြေဖြင့် ဒီလိုဆက်လက်ပြီး ရှင်းပြတော်မူပါတယ်)၊
ကေန ရုပ္ပတိတိ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ဖောက်ပြန်သနည်း
ဟူမူ၊ သီတေနပိ ရုပ္ပတိ-အအေးကြောင့်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်၏၊

အအေးကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ

၈၁

ဥဏှေ့နပိ ရုပ္ပတိ-အပူကြောင့်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဇိဃတ္ထာယပိ ရုပ္ပတိ-ဆာလောင်ခြင်းကြောင့်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ပိပါသာယ ပိ ရုပ္ပတိ-ရေငတ်ခြင်းကြောင့်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဒုံသ မကသ ဝါတာတပ သရိသပ သမ္ပဿေနပိ ရုပ္ပတိ-မှက်ကိုက် ခြင်း ခြင်ကိုက်ခြင်း လေဆိုးလေကြမ်း ထိပါးနှိပ်စက်ခြင်း နေပူလောင်ခြင်း မြွေ ကင်းစသည့် ကိုက်ခဲထိပါးခြင်းကြောင့်လဲ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ရုပ္ပတိတိ ခေါ တသ္မာ-ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့်၊ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ-ရုပ်ဟုခေါ်ဆို အပ်ပေသည်-တဲ့။

ဒီပါဠိနှင့် မြန်မာပြန် အနက်ကို ကြည့်ပြီး ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့်ပင် ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော အဆင်း အသံ အနံ့ မျက်စိ နား နှာ အစရှိသော ရုပ်တရားဟာ ဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းနဲ့ တွေ့ထိသောအခါ မူလကအတိုင်း မဟုတ်တော့ဘဲ တစ်မျိုးတမည် ပျက်စီးဖောက်ပြန်သွားတယ်။ ဒီလို တစ်မျိုးတမည် အထင်အရှား ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့် ရုပ်လို့ခေါ်ရတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါထက်ပိုပြီး ထင်ရှားအောင် အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားပုံကိုလဲ ထုတ်ပြပါဦးမယ်။

အအေးကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ

အအေးကြောင့် ဖောက်ပြန်တာဟာ လောကန္တရိုက်ငရဲ၌ ထင်ရှားပါတယ်တဲ့။ လောကန္တရိုက်ငရဲဆိုတာ စကြဝဠာသုံးခု

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၈၂

သီလဝိပဿနာသုတ္တန်တရားစာတော်

သုံးခုတို့၏အကြားမှာ ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီမှာ ငရဲခံနေရတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ မှောင်ကြီး မည်းမည်းထဲမှာ တစ်ကောင်နဲ့ တစ်ကောင် ဖမ်းစားကြဖို့ အားထုတ်ကြရင်း စကြဝဠာတောင် ကမ်းပါးမှ ပြုတ်ကျပြီးတော့ အလွန်အေးတဲ့ ရေထဲ ကျရောက် သွားကြပါသတဲ့။ ကျရောက်လျှင် ကျရောက်ချင်း အရေ နှစ်သွားပြီး တစ်ဖန် တောင်ကမ်းပါးမှာ ပြန်ဖြစ်နေပြန်သတဲ့-

ဒါကတော့ စာတွေ့မျှပဲ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့တော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်နိုင်တဲ့ ဖောက်ပြန်ပုံကိုလဲ ဒီလိုပြထားပြန်ပါတယ်။ အိန္ဒိယ အနောက်တောင်ပိုင်း မဟိသကတိုင်း စသည်တို့မှာ ဆီးနှင်းကျရာဌာနတွေ၌ အချို့ သတ္တဝါတွေဟာ အအေးဒဏ်ကြောင့် ဆေးကြာ ပျက်စီးကြပါသတဲ့။ ဒါကတော့ အဲဒီအရပ်ကလူတွေမှာ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ပြီး ထင်ရှားနေမှာပါပဲ။ တခြားအရပ်ကလူတွေလဲ အဲဒီအရပ် အဲဒီအေးတဲ့ ရာသီမှာ သွားကြည့်ရင် အအေးကြောင့် ရုပ်ဖောက်ပြန်ပုံကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ရှေးတုန်းက မဟိသကတိုင်းလို့ ခေါ်တဲ့ အရပ်ဟာ ယခု ပူနာမြို့ စသည်တို့တည်ရာ အရပ်တွေပါပဲ။ ယခုလဲဆောင်းရာသီမှာ အလွန်အေးတယ်လို့ပဲ ကြားသိရပါတယ်။ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မှ ပေပေါင်း ခြောက်ထောင်ကျော် မြင့်တယ်ဆိုတော့ အေးမှာပါပဲ။ မြန်မာပြည်ထဲက ပေလေးထောင်ကျော်မြင့်တဲ့ တောင်ကြီး မိုးကုတ် ကြပ်ပြင်တို့ဆိုတဲ့ အရပ်တွေမှာတောင် အလွန်အေးတာကို တွေ့ရပါတယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အပူကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ

၈၃

အဝတ်ခြုံထည် စသည် မပြည့်စုံရင် အအေးဒဏ်ကြောင့် သေနင် ပါတယ်၊ ကယားပြည်နယ် တောင်ပေါ်အရပ်က ပဒေါင်းအဘိုး ကြီး အဘွားကြီးတွေ တချို့ဟာ ဆောင်းရာသီမှာ အအေးဒဏ် ကြောင့် သေကြတယ်လို့ ကြားဖူးတယ်၊ အဲဒီရာသီကို ပဒေါင် သေတဲ့ လလို့တောင် ပြောဆိုလေ့ရှိကြတယ်ဆိုပဲ။

အလွန်အေးတဲ့ အရပ်ဒေသတွေမှာ ရေလဲခဲသွားတယ်၊ အုန်းဆီခဲတာကိုတော့ ပြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်း ဆောင်းရာသီမှာ တွေ့ရပါတယ်၊ အဲဒါလဲ အအေးကြောင့် ဖောက်ပြန်တာပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အလွန်အေးတဲ့ ရာသီမှာ သေလောက်အောင် မဟုတ်တောင်မှ မိမိတို့ ကိုယ်ထဲက ရုပ်တွေ အရင်ကလို မဟုတ်ဘဲ တစ်မျိုးတမည် ဖြစ်သွားတာကိုတော့ တွေ့ကြရမှာချည်း ပါပဲ၊ အဲဒါလဲ အအေးကြောင့် ဖောက်ပြန်တာပဲ၊ လိုရင်းအတိုချုပ် မှတ်ထားဖို့ကတော့ ပူအိုက်နေစဉ် ပူနွေးနေစဉ်က ရုပ်ဖြစ်စေ၊ အအေးအပူညီမျှစဉ်က ရုပ်ဖြစ်စေ ရေအေး လေအေး စသည် အအေးဓာတ်နဲ့ တွေ့ထိတဲ့အခါ အေးစက်ပြီး တစ်မျိုးဖြစ်သွား တယ်၊ ဒါလဲ အအေးကြောင့်ဖောက်ပြန်တာပဲ၊ အဲဒီလို အအေးနဲ့ တွေ့ထိပြီး တစ်မျိုးတမည် ဖြစ်သွားတာကို အအေးကြောင့် ဖောက်ပြန်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။

အပူကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ

အပူကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံကိုတော့ အဝီစိငရဲကြီးမှာ ထင်ရှား တယ်လို့ အဋ္ဌကထာက ပြဆိုထားပါတယ်၊ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ

(ဓမ္မစာအုပ်)

၈၄

ဘိလ္လဝိသုတ္တန်စာအုပ်

ဖြစ်နိုင်တာကတော့ နွေရာသီမှာ အပူဓာတ်ကြောင့် ချွေးများထွက်ပြီး ဖောက်ပြန်တာ၊ မီးလောင်လို့ အနာတရဖြစ်ပြီး ဖောက်ပြန်တာ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်ငွေ့ အပူလောင်ပြီး ဖောက်ပြန်တာ၊ ဒီလို ဖောက်ပြန်တာတွေဟာ အပူကြောင့် ဖောက်ပြန်တာတွေပါပဲ။ အဲဒီ ရာသီဥတု အပူ၊ မီးအပူဓာတ်ငွေ့ အပူတို့ကြောင့် သေသည်အထိလဲ ဖောက်ပြန်သွားနိုင်ပါတယ်။ အအေးထင်ပြီး ရုတ်တရက် သောက်မိလို့ ဟင်းရေပူ လက်ဖက်ရည်ပူလောင်ပြီး လျှာအာခေါင် တစ်မျိုးတမည် ဖြစ်သွားတာလဲ အပူကြောင့် ဖောက်ပြန်တာပဲ။ အေးတဲ့အခန်းထဲမှ ပူအိုက်တဲ့နေရာ ရောက်သွားလို့ ပူအိုက်ပြီး ချွေးကျတာလဲ အပူကြောင့် ဖောက်ပြန်တာပဲ။

ဆာလောင်ခြင်းစသည်ကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ

ဆာလောင်ခြင်းကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံကတော့ ပြိတ္တာဘုံမှာ ထင်ရှားပါသတဲ့။ လူ့လောကမှာလဲ အငတ်ဘေးသင့်တဲ့ အခါ ထင်ရှားပါသတဲ့။ စားချိန်တန်ပါလျက် မစားရဘဲ အလွန် ဆာနေတဲ့အခါ ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့်လဲဖောက်ပြန်ပုံကို သိနိုင်ပါတယ်။ ရေငတ်လို့ဖောက်ပြန်ပုံကတော့ ကာလကမ္ဘီက အသုရကာယံဘုံ စသည်မှာ ထင်ရှားပါသတဲ့။ တစ်ချိန်က ကာလကမ္ဘီက အသုရကာယံတစ်ဦးဟာ ရေဆာလွန်းလို့ ရေသံကြားရာလိုက်ပြီး ရှာနုတယ်။ ဂင်္ဂါမြစ်ရေပေါ် ရောက်နေတဲ့အခါလဲ ရေပြင်က သူ့မှာ ကျောက်ဖျာလိုဖြစ်နေသတဲ့။ တစ်ညလုံး ပြေးလွှားပြီး ရှာနေလိုက်တာ နံနက်လင်းသွားပါရောတဲ့။ အဲဒီအခါ ဆွမ်းခံ

(တောတ္ထအကြိမ်)

အာလောဋ်ခြင်း၊ သေဉ်ကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ ၈၅

သွားရန် ကြွလာတဲ့ ရဟန်းသုံးကျိပ်က တွေ့မြင်ကြလို့ မေးကြည့်တော့ ရေရှာနေတဲ့ အသုရကာယ် ပြိတ္တာဖြစ်ကြောင်း ပြန်ကြားတယ်။ ဒီဂင်္ဂါမြစ်ထဲမှာ ရေတွေပြည့်နေတာပဲ မတွေ့ဘူးလားလို့ မေးတော့ မတွေ့ကြောင်း မသုံးစွဲရကြောင်း ပြန်ကြားတယ်။ အဲဒီတော့ သဲသောင်ပြင်ပေါ်မှာ ပက်လက်အိပ်စေပြီးတော့ ရဟန်းသုံးကျိပ်က သပိတ်များဖြင့် ခပ်ယူပြီး သူ့ပါးစပ်ထဲ ရေလောင်းထည့်ပေးကြတယ်။ အချိန်က နာရီဝက်နီးပါးလောက် ကြာသွားဟန် ရှိပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဆွမ်းခံသွားချိန်ကျလို့ ရေပေးတဲ့ အလုပ် ရပ်နားပြီးတော့ “ဘယ့်နှယ်လဲ ရေတော်တော်ဝပါပြီလား” လို့ မေးကြည့်ကြတယ်။ အရှင်ဘုရားတို့ လောင်းထည့်ပေးတဲ့ ရေဟာ အကျွန်ုပ်၏ လည်ချောင်းအတွင်းဘက်သို့ လက်တစ်ဆွန်း စာလောက် ရောက်တယ်ဆိုရင် ပြိတ္တာဘဝမှ မလွတ်ရဘဲ ရှိပါစေလို့ ကျိန်ဆိုပြီး ပြောသတဲ့။ ဘယ်လောက် ဆင်းရဲရှာမယ်ဆိုတာ စဉ်းစားသာ ကြည့်ကြပေတော့။ အဲဒါကတော့ စာတွေ့မျှပဲ။ ကိုယ်တွေ့သိချင်ရင်တော့ ရေရှားတဲ့ အရပ်သွားပြီး စုံစမ်းကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။ ရှေးနှစ်ပေါင်း တစ်ရာကျော်လောက်ဆီက ဘုန်းကြီးတို့၏ ဇာတိအရပ် ဆိပ်ခွန်ရွာရဲ့ အရှေ့တောင်ဘက် တာလေးငါးရာလောက် ကွာနေတဲ့ ခုနစ်ခေါက်ကုန်းဆိုတဲ့ အရပ်မှာ ဓရီးသည်တစ်ယောက် ရေငတ်ပြီး သေဖူးတယ်လို့ ကြားဖူးတယ်။ ရေအလွန်ဆာငတ်နေတဲ့ အခါ မသေတောင် ရုပ်တွေတစ်မျိုး တမည် ဖောက်ပြန်နိုင်ပါတယ်။

(ဓမ္မစာအုပ်ကြီး)

ခြင်မှက် စသည်ကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ

မှက်ပေါတဲ့ တောအရပ်တွေမှာ မှက်ကိုက်လို့ ဖောက်ပြန်တယ်။ ခြင်ကိုက်လို့ ယားယံဖူးရောင်ပြီး အာသားအရေ ဖောက်ပြန်ပုံကိုတော့ ကိုယ်တိုင် တွေ့ဖူးကြမှာချည်းပါပဲ။ ဗိုက်ထဲကျောထဲက လေထိုး နှိပ်စက်ခံရတဲ့သူမှာ လေရောဂါဖြစ်ပြီး ရုပ်တွေဖောက်ပြန်တယ်။ တချို့မှာ သေသွားသည်အထိ ဖောက်ပြန်တယ်။ အပြင်ပက လေပူ လေအေး တိုက်လို့ ဖောက်ပြန်ပြီး မကျန်းမမာ ဖြစ်တာလဲ ရှိတာပဲ။ နေပူရောင်ကြောင့် ဖောက်ပြန်တာကတော့ သဲကန္တာရ စသည်မှာ ထင်ရှားပါတယ်တဲ့။ သဲကန္တာရမှာ ဟိုရှေးတုန်းက ခရီးသည်တွေဟာ နေ့အခါ တဲအုံကလေးများ လုပ်ပြီး နေခိုနေရတယ်။ ညဉ့်အခါမှ ခရီးသွားကြရတယ်။ တစ်ချိန်ကတော့ မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ ခရီးသည်အုပ်စုထဲမှ ကွဲပြီး ကျန်နေရစ်တယ်။ ခိုလှုံစရာမရှိတဲ့အတွက် နေပူထဲမှာပဲ နေရတယ်။ သဲတွေက အလွန်ပူတော့ ခေါင်းပေါ်က တောင်းကိုချပြီး အဲဒီတောင်းပေါ်မှာ နေရတယ်။ အဲဒီတောင်းက ပူလာပြန်တော့ အဝတ်ကိုချပြီး အဲဒီ အဝတ်ပေါ်မှာ နေရတယ်။ အဝတ်က အလွန်ပူလာလို့ မနေသာလှတော့ ရင်ခွင်က သားငယ်ကလေးကို ချပြီးတော့ ငိုယိုမြည်တမ်းနေတဲ့ သားငယ်ကလေးပေါ်မှာ တက်ပြီးနေရင်း သားအမိနှစ်ဦးလုံး နေပူလောင်ပြီး သေဆုံးသွားကြရရှာပါသတဲ့။ အဲဒါကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ “ကိုယ်မချီရင် အမိတောင်မှ သားတော်ခဲတယ်” ဆိုတဲ့ မြန်မာစကားပုံ ဖြစ်လာ

(တော့တ္တအကြိမ်)

ရှပ်တိုင်း ဖောက်ပြန်သည်မဟုတ်

၈၇

ခဲ့ပါတယ်။ နွေရာသီမှာ အေးမြတဲ့ အရိပ်အာဝါသထဲမှ နေပူထဲ ထွက်လိုက်တာနဲ့ ကိုယ်မှာပူအိုက်ပြီး ချွေးတွေထွက်လာတာကို တော့ အများအားဖြင့် တွေ့ဖူးကြမှာချည်းပါပဲ။ အဲဒါဟာ နေပူကြောင့် ရှပ်ဖောက်ပြန်တာပါပဲ။ မြွေကင်းစသည်ကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။ မြွေအကိုက်ခံရရင် သေသည်အထိ ဖောက်ပြန်တတ်တယ်။ ကင်းကိုက်ရင်လဲ နာကျင် ရောင်ရမ်းပြီး ဖောက်ပြန်တာပါပဲ။ အောက်ထစ်ဆုံး ပုရွက်ဆိတ် ကိုက်ရင် ခူကောင်နဲ့ ထိမိရင်တောင်မှ ယားယံဖူးရောင်ပြီး ဖောက်ပြန်တာပဲ။

ရှပ်တိုင်း ဖောက်ပြန်သည်မဟုတ်

ယခု ထုတ်ပြန်ခဲ့တဲ့ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများနှင့် အညီ ဆန့်ကျင်ဘက် အအေး အပူ စသည်တို့နှင့် တွေ့ထိတဲ့အခါ တစ်မျိုးတမည ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့် ရှပ်လို့ခေါ်တယ် ဆိုတာကို သေသေချာချာ မှတ်ထားကြရမယ်။ အဲဒီလို ဖောက်ပြန် ပုံကလဲ ဝိပဿနာဖြင့် သိရတာကို ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး။ ပကတိ လူတွေ ပကတိ မျက်စိ စသည်ဖြင့် သိရတဲ့ ဖောက်ပြန် ပုံကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။

တချို့က “ရှပ်တရားဟာ ရုပ္ပန (ဖောက်ပြန်ခြင်း) လက္ခဏာ ရှိတယ်” ဆိုတဲ့ အဋ္ဌကထာ စကားကို အမှီပြုပြီးတော့ “ဖောက်ပြန်ခြင်းသာ ရှပ်အစစ်ဖြစ်တယ်။ မာကြမ်းတာ ပူတာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သီလဝံသ ဘုရားတော်

ထောက်ကန်တောင့်တင်းတာ ကြည်လင်တဲ့ မျက်စိ မြင်ရတဲ့ အဆင်း စသည်တွေက ရုပ်အစစ်မဟုတ်ဘူး ပညတ်တွေ” လို့ ဉာဏ်ကွန့်ပြီး ပြောနေကြတယ်။ လူဝတ်ကြောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ တစ်ယောက်ကတော့ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၏ ရှုကွက်ကာယကိုတောင် ဖောက်ပြန် လို့ ပြဆိုထားသေးတယ်။ အဲဒီလို ပြောဟောပြဆိုပုံတွေဟာ ယခုထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ပါဠိအဋ္ဌကထာ တွေကို ကောင်းကောင်း သဘောမပေါက်လို့ပါပဲ။ အမှန်မှာတော့ ရုပ်ကဖောက်ပြန်တယ်ဆိုပေမယ့် ရုပ်တိုင်း ရုပ်တိုင်း ဖောက်ပြန် တယ်လို့ မဆိုလိုပါဘူး။ ဆန့်ကျင်ဘက်နဲ့ မတွေ့ရဘဲ အကြောင်း ညီညွတ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ရုပ်တွေဟာ မူလရှိရင်းအတိုင်း ဖြစ်မြဲဖြစ်ပြီး တည်နေပါတယ်။ အအေး အပူ စသော ဆန့် ကျင်ဘက်အကြောင်းနဲ့ တွေ့တဲ့အခါကျမှ တစ်မျိုးတမည် ဖြစ်သွား တယ်။ အဲဒီလို တစ်မျိုးတမည် ဖြစ်သွားတာကိုပင် ဖောက်ပြန် တယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ သေချာသည်ထက် သေချာအောင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ (၃-၈၆) အဖွင့်ကို ထုတ်ပြပါဦးမည်။

ဧတဿ-ဤရုပ်အား၊ ရူပနံ-ဖောက်ပြန်ခြင်းဟူသော၊ လက္ခဏံ-မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာသည်၊ ဝါ-မှတ်အပ်သော သဘောသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ရူပနလက္ခဏံ- မည်၏၊ ဧတ္ထ-ဤအရာ၌၊ ရူပနဉ္စ-ဖောက်ပြန်ခြင်း ဟူသည်မှာ လည်း၊ သီတာဒိဝိရောဓိပစ္စယ သနီပါတေ-အအေးစသော ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဆုံမိလတ်သော်၊ ဝိသဒ္ဓိ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ရုပ်တိုင်း ဖောက်ပြန်သည်မထုတ်

၈၉

သုပ္ပတ္တိ-ရှေးရုပ်အစဉ်နှင့် မတူသော နောက်ရုပ်အစဉ်၏ ဖြစ်ခြင်း ပင်တည်း။ (ဒီဋီကာ အဖွင့်ဟာလဲ ဘုရားဟော ပါဠိတော်နှင့် အညီ အလွန်ပင် ရှင်းလင်းပြတ်သားပါတယ်။)

ယဒိ ဧဝံ-ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဗြဟ္မလောကေ-ရူပဗြဟ္မာ လောက၌၊ ရူပသညာ-ဖောက်ပြန်သောကြောင့် ရုပ်ခေါ်သည် ဟူသော အမည်သည်၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်ပါသနည်း၊ တတ္ထာပိ-ထိုရူပဗြဟ္မာလောက၌လဲ၊ တံသဘာ ဝနာတိဝတ္ထန တော-ဆန့်ကျင်ဘက် အအေးစသည်နှင့် တွေ့ဆုံလျှင် ဖောက်ပြန် ခြင်းသဘောကို မကျော်လွန်သောကြောင့်၊ ဟောတိ ယေဝ-ရူပ သမညာ-ဟူသော အမည်ဖြစ်သည်သာတည်း-တဲ့။

ဒီဇောဒနာပုံနှင့် ဖြေရှင်းပြပုံ ဋီကာစကားကို အထူးသတိပြု ကြရမယ်။ ဗြဟ္မာလောကမှာ အအေးအပူစသော ဆန့်ကျင် ဘက် အကြောင်းများနှင့် မတွေ့ရတဲ့အတွက် ဗြဟ္မာသန္တာန်က ရုပ်တွေဟာ ပဋိသန္ဓေမှ စုတိကာလတိုင်အောင် တစ်မျိုးတမည် ပြောင်းလဲခြင်းမရှိဘဲ ဖြစ်မြဲဖြစ်ပြီး တည်မြဲနေတယ်။ အဲဒီ ဗြဟ္မာရုပ်တွေဟာ ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိသောကြောင့် “ရူပတိ- ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့် ရုပ်မည်တယ်” ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကို ရကောင်းပါ့မလားလို့ ဇောဒနာ ပါတယ်။ တကယ် ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိသော်လဲ အအေးအပူစသော ဆန့်ကျင်ဘက်နှင့် တွေ့ရင်တော့ ဖောက်ပြန်နိုင်တဲ့ သဘောရှိနေတယ်။ အဲဒီလို ဖောက်ပြန်နိုင်တဲ့ သဘောကို မကျော်လွန်သောကြောင့် ရူပ-ရုပ်ဆိုတဲ့အမည်ကို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၉၀

ဘိလက္ခသုတ္တန်တရားစာ

ရပါတယ်တဲ့၊ ဒါလောက်ဆိုရင် “ရုပ်တိုင်း ရုပ်တိုင်း ဖောက်ပြန် နေသည်မဟုတ်၊ အအေးအပူစသော ဆန့်ကျင်ဘက်နဲ့ တွေ့တဲ့ အခါသာ ဖောက်ပြန်တယ်၊ ဖောက်ပြန်တယ်ဆိုတာလဲ မီးလောင် ခံရလျှင် မီးသွေးတို့ ပြာတို့ ဖြစ်သွားတာမျိုးလို တစ်မျိုးတစ်မည် ဖြစ်သွားတာကို ဆိုတယ်” ဆိုတာနားလည်လောက်ပါပြီ။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမည်ပုံ အကျဉ်းချုပ်

ရုပ်ဖောက်ပြန်ပုံကို ရှင်းပြနေရတာနဲ့ အချိန်က အတော်ကုန် သွားပြီ၊ ယခု ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမည်ပုံကို အကျဉ်းချုပ် ပြောရမယ်၊ အဲဒီ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ ရုပ်ဟာ အကြမ်းဖျင်းပြောရရင်တော့ ထင်ရှားတွေ့နေရတဲ့ ရုပ်ကိုယ်ကြီး တစ်ခုလုံးပါပဲ၊ သဲလုံးကလေး တွေ စုပေါင်းပြီး သဲပုံကြီးဖြစ်နေသလို ရုပ်အသေးအမွှား ကလေးတွေ များစွာစုပေါင်းပြီး ရုပ်ကိုယ်ကြီးအနေနဲ့ တွေ့နေကြ ရတာပါပဲ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆန်မှုန့်ဂျုံမှုန့်ကလေးတွေကို သင့်တော်လောက်တဲ့ ရေနဲ့ ရောစပ်လိုက်ရင် အမှုန့်ကလေးတွေ အချင်းချင်း ပေါင်းစပ်မိပြီး အတုံးအခဲကြီး ဖြစ်လာတယ်၊ အဲဒီ အတုံးအခဲကြီးကို လူရုပ်လုပ်ရင် လူရုပ်ပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်လာတယ်၊ ဒါပေမယ့် တစ်လုံးတစ်ခဲတည်းတော့မဟုတ်ဘူး၊ အမှုန့် အသေး အမွှားကလေးတွေ များစွာစုပေါင်းပြီး တည်နေတာပဲ၊ အဲဒီလို ပင် လူ့ကိုယ်ထဲမှာလဲ ရုပ်အသေးအမွှားကလေးတွေ များစွာ

(တုတ္တအကြိမ်)

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနှစ်ပုံ အကျဉ်းချုပ်

၉၁

စုပေါင်းပြီး တည်နေပါတယ်။ အဲဒီ ရုပ်အပေါင်းအစုကိုယ်ကြီးကို တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ယောက်တည်း အနေဖြင့်လဲ စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက ယခုထက်တိုင် အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်လို့လဲ ထင်နေကြတယ်။ ကလေးဘဝကစ၍ တဖြည်းဖြည်းချင်း ကြီးလာတယ်။ တစ်ယောက်တည်းပဲလို့လဲ ထင်နေကြတယ်။ နှစ်သက်သာယာပြီးတော့လဲ စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒီလို ထင်မှတ်စွဲလမ်းနိုင်လို့ ရုပ်ကိုယ်ကြီး တစ်ခုလုံးကို ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်ရတယ်။ မျက်စိနှင့် အဆင်း နားနှင့် အသံစသည်၌ အသေးစိတ်အားဖြင့် စွဲလမ်းပုံကိုတော့ ပထမပိုင်းက ခွဲခြမ်းဝေဖန်ပြခဲ့ပါပြီ။

စိတ်ကူးကြသိမှု မြင်သိမှု ကြားသိမှု ထိသိမှု စသော စိတ်နာမ်တရားတွေကိုလဲ ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ငါက ကြံတယ်။ မြင်တယ်။ ကြားတယ်။ ထိသိတယ်။ ကြံတာဟာငါပဲ။ မြင်တာ ကြားတာ ထိသိတာဟာ ငါပဲ စသည်ဖြင့် ထင်မြင် စွဲလမ်းတယ်။ အဲဒီ ကြံသိမှု စသည်တွေကို နှစ်သက်သာယာပြီးတော့လဲ စွဲလမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ကြံသိမှု မြင်မှု ကြားမှု ထိသိမှု စသော နာမ်တရားတွေကိုလဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ ခေါ်တယ်။ ဝေဒနာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ စသည်ဖြင့် အသေးစိတ်ကိုတော့ ပထမပိုင်းက ပြောခဲ့ပါပြီ။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၉

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ ထင်ရှားရာခဏ

ဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေက ဘယ်အခါထင်ရှားသလဲဆိုတော့ မြင်ဆဲခဏ ကြားဆဲ နံဆဲ စားသိဆဲ ထိသိဆဲ ကြိသိဆဲခဏဆိုတဲ့ ဒီခဏခြောက်ပါးမှာ ထင်ရှားတယ်။ ဒီ ခဏ ခြောက်ပါးမှ အလွတ်ထင်ရှားတာ မရှိဘူး။ ဒီခဏခြောက်ပါးမှာ ထင်ရှားတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို မရှုနိုင်လို့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာဖြင့် အမှန်အတိုင်းမသိရင် အဲဒီထင်ရှားတဲ့ရုပ်နာမ်တွေကို ငါကောင် အနေ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းတော့တာပဲ။ ယခု လူတွေ စွဲလမ်းနေကြတာဟာ ဒီမြင်ရာ ကြားရာအစရှိတဲ့ ခြောက်ဌာနက ထင်ပေါ်ခဲ့တာတွေကို ပေါင်းစပ်ပြီး စွဲလမ်းနေကြတာပဲ။ မြင်စိုက် ကြားစိုက်စသည်မှာ ချက်ချင်းရှုမှတ်ပြီး အမှန်အတိုင်း သိသိသွား ရင်တော့ အဲဒီလို မစွဲလမ်းတော့ဘူး။ မဲစွဲလမ်းရင် အားထုတ်တဲ့ ကံသင်္ခါရ မဖြစ်တော့ဘူး။ ကံသင်္ခါရမရှိရင် ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း အိုခြင်း သေခြင်းစသော ဆင်းရဲတွေ အကုန် ကင်းငြိမ်းတယ်။ အဲဒီလိုဆင်းရဲတွေကင်းငြိမ်းရအောင်လို့ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ဥပါဒါ- နက္ခန္ဓာတွေကို မှန်စွာရှုရမယ်လို့ အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ် မြတ်က ဟောကြားတော်မူတာပါပဲ။ ကဲ-အဲဒီအမေးအဖြေ ဆောင်ပုဒ်များကို ထပ်ပြီးဆိုကြဦးစို့။

(၁) သီလ, သုတော, စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာရှုအပ်ပါသနည်း။

(၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှုအပ်ပါသတည်း။

(တုတ္တအကြိမ်)

ဆင်းရဲတူရှုမြင်ပုံ

၉၃

ဘယ်လို မှန်စွာရှုအပ်ပါသလဲဆိုတော့ အနိစ္စတော-
မမြဲဟူ၍လည်း ရှုရမယ် တဲ့၊ အဲဒီ မမြဲဟု ရှုပုံ သိမြင်ပုံကိုတော့
ပထမပိုင်းတုန်းက ပြောခဲ့ပါပြီ၊ ဒုက္ခတော - ဆင်းရဲဟူ၍လည်း
ရှုရမယ်တဲ့၊ အဲဒီ ဆင်းရဲလို့ ရှုပုံ သိမြင်ပုံကို ဒီကနေ့
ပြောရမယ်။

ဆင်းရဲဟု ရှုမြင်ပုံ

မြင်ဆဲ ကြားဆဲစသည်မှာ မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်
ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ သမာဓိဉာဏ်အားရှိလာတဲ့
အခါ သီစရာ ရပ်နဲ့ သိတဲ့စိတ်နာမ်ကိုလည်း ပိုင်းခြားသိတယ်၊
မျက်စိရှိလို့ မြင်တယ်၊ မြင်စရာရှိလို့ မြင်တယ် စသည်ဖြင့်
အကြောင်းနဲ့အကျိုးကိုလည်း ပိုင်းခြားသိတယ်၊ အဲဒီကနောက်
ရှုမှတ်နေရင်းပင် မှတ်သိရတဲ့အာရုံရော မှတ်သိတဲ့စိတ်နာမ်ရော
အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရလို့
မမြဲဘူး၊ မမြဲတာချည်းဘဲလို့ သဘောကျ သိမြင် သိမြင်သွားတယ်၊
အဲဒီလို မမြဲဘူးလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင် သဘောကျကျသွား
တာက အနိစ္စနုပဿနာဉာဏ် ပဲ၊ အဲဒီလိုသိမြင်ရင် မမြဲတာတွေ
ဟာ ဆင်းရဲဒုက္ခချည်းပဲလို့လဲ သိတော့တာပါပဲ၊ ဒါပေမယ့်
မြင်သိမှု ကြားသိမှု စသည်အားလုံးကို ကြောက်ဖွယ်ဒုက္ခ
ဆင်းရဲတွေပဲလို့ နက်နက်နဲနဲသက်ဝင်ပြီး သိဖို့က အရေးကြီးပါ
တယ်၊ အဲဒီ မြင်မှုစသည်အားလုံးကို တကယ်ပင် ကြောက်ဖွယ်

(ဓမ္မစာအုပ်ကြီး)

၆၄

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစက်

ဆင်းရဲအနေနဲ့ ထင်မြင်ပါမှ အဲဒီမြင်မှုအစရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေမှာ အပြစ်မြင်ပြီး ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဖြစ်မယ်၊ အဲဒီလို တကယ် ငြီးငွေ့ပါမှ “နိဗ္ဗိန္ဒဝိရုဇ္ဈတိ- ငြီးငွေ့သောကြောင့် တပ်မက်ကင်း တယ်၊ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်”လို့ ဟောတော်မူတဲ့ ဒေသနာတော်များနှင့်အညီ အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ် လာပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ်၊ ဒါကြောင့် ဒုက္ခာ နုပဿဉာဏ် ဖြစ်ပုံကို လည်း နည်းနည်းချဲ့ပြီး ပြောရဦးမယ်။

ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

ယဒနိစ္စံ- အကြင်တရားသည် မမြဲ၊ တံ ဒုက္ခံ- ထိုမမြဲသော တရားသည် ဆင်းရဲပင်လို့ ဟောတော်မူတဲ့အတိုင်း အသစ် အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူးလို့သိရတဲ့ တရားဟာ ဒုက္ခဆင်းရဲတရားပါပဲ၊ ဘာကြောင့် ဆင်းရဲလို့ဆိုရသလဲဆိုတော့ (၁) ဥပ္ပါဒဝယပဋိပိဋနုတယ- ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကဏ္ဍမစဲ အမြဲနိပ်စက်အပ်သောကြောင့်လည်း ဆင်းရဲမည်ပါတယ်၊ (၂) ဒုက္ခဝတ္ထုတယ- ဆင်းရဲအမျိုးမျိုး၏ တည်ရာအကြောင်း ဖြစ် သောကြောင့်လည်း ဆင်းရဲမည်ပါတယ်တဲ့၊ (၃) ဘယဋ္ဌေန- ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့်လည်း ဆင်းရဲမည်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒီ အကြောင်းပြသုံးပါးထဲမှာ ပထမအကြောင်းကတော့ ရှုမှတ်နေရင်းပင် ယောဂီမှာ မဆင်ခြင်ရတော့ဘဲ အလိုလိုထင်ရှား ပေါ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီပထမအကြောင်းအရဖြင့် ဒုက္ခာ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဒုက္ခနုပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

၉၅

ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခနုပဿနာတို့ကို ဒီလိုခွဲခြားပြီး မှတ်ထားရမယ်။ (၁) ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ် မပြတ် နှိပ်စက်ခံရတာက ဒုက္ခတရား၊ (၂) ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ် မပြတ်နှိပ်စက်တာက ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ (၃) ရှုမှတ်ဆဲမှာ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့ရ၍ ဆင်းရဲဟု သိမြင်တာက ဒုက္ခနုပဿနာ-တဲ့။ အဲဒီသုံးပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ် မပြတ်နှိပ်စက်ခံရတာက ဒုက္ခတရား။

“ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ်ကနှိပ်စက်တယ်” ဆိုရာမှာ တကယ် နှိပ်စက်တာကတော့ ပျက်မှုပါပဲ။ ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း သူက ဖျက်ဖျက်ပစ်နေသလိုပဲထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဖြစ်မှုကလည်း ပျက်ဖို့ရာ ဖြစ်ပေါ်ဖြစ်ပေါ် ပေးနေသလိုဖြစ်နေတဲ့အတွက် အဲဒီ ဖြစ်မှုကလည်း နှိပ်စက်ရာ ရောက်တာပဲ။ ဥပမာအားဖြင့် ပင်လယ်ကမ်းသဲသောင်ပြင်မှာ ဂဏန်းကောင်ကလေးတွေက သူတို့နေစရာ တွင်းကလေးတွေ ပြုလုပ်ကြတယ်။ ပြုလုပ်ပြီးလို့ မကြာမီမှာပဲ ရေတက်လာတော့ သူတို့တွင်းအိမ်လေးတွေ ပျက်ကုန်တယ်။ ရေကျသွားရင် သူတို့က တွင်းကလေးတွေ လုပ်ပြန်တယ်။ ရေတက်လာရင် ပျက်ကုန်ပြန်တယ်။ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် တွင်းကလေးတွေ ဖြစ်လာလိုက် ရေတက်လာတော့ ပျက်သွားလိုက်နဲ့ လူတို့၏အမြင်အားဖြင့် ဒုက္ခပဲလို့မြင်ရသလိုပါပဲ။ တံနည်းအားဖြင့် သားသမီးအဖတ်မတင်တဲ့ မိဘများမှာ သားကလေးရလာလိုက် မကြာခင် သေသွားလိုက်နဲ့ ဒုက္ခရောက်နေကြရတယ်။ သေသွားမှာအတူတူဆိုတော့ အစကတည်းက

(တေ့တ္တအကြိမ်)

၉၆

သီလဝဋ္ဌသုတ္တန်တရားစာ

သားကလေးမရဘဲနေရင် အကောင်းသားပဲ။ အဲဒီလို မဟုတ်ဘဲ မွေးလိုက် သေလိုက် မွေးလိုက် သေလိုက်နဲ့ တွေ့ကြုံနေရတာဟာ မုန်းစရာ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဒုက္ခအနေနဲ့ပဲ ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒါလိုပဲ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကလည်း ဖြစ်ပေါ်လာလိုက် ပျက်သွားလိုက်နဲ့ နှိပ်စက်နေသလိုပင် ထင်မြင်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ် မပြတ်နှိပ်စက်ခံနေရတဲ့ မြင်မှု ကြားမှုစသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို ဒုက္ခ- ဆင်းရဲတရားလို့ ဆိုရပါတယ်။ ဒုတိယဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၂) ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ် မပြတ်နှိပ်စက်တာက ဒုက္ခလက္ခဏာ။

လောကမှာ နှိပ်စက်တယ်ဆိုတာကတော့ ရံဖါရံခါမှ တွေ့ကြုံရတယ်။ ဒီဖြစ်ပျက် နှစ်ရပ်ကတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း မပြတ်နှိပ်စက်နေတာပဲ။ အဲဒီလို မပြတ်နှိပ်စက်နေလို့ မြင်မှု ကြားမှု စသောသဘောတရား တွေကို ဒုက္ခ- ဆင်းရဲလို့ အသိအမှတ်ပြုရတယ်။ အဲဒီလို ဒုက္ခလို့ အသိအမှတ်ပြုရခြင်း၏ အကြောင်းလက္ခဏာဖြစ်တဲ့ အတွက် အဲဒီ ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ်က မပြတ်နှိပ်စက်ခြင်းကို ဒုက္ခလက္ခဏာ- ဆင်းရဲလို့ သိမှတ်စရာ အမှတ်လက္ခဏာလို့ ဆိုတာပဲ။ အဲဒီ ဒုက္ခလက္ခဏာကိုရှုမှတ်နေရင်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီး သိဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရ သိရပါမှ မြင်မှု ကြားမှုစသည်တွေကို ရွံ့မုန်းစရာ ကြောက်စရာ ဆင်းရဲလို့ လေးလေးနက်နက် သိမြင်နိုင်ပါတယ်။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း

(တေုတ္တအကြိမ်)

ဒုက္ခနုပဿဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

၉၇

ဒွါရခြောက်ပါးက ပေါ်လာသမျှကို မပြတ်လိုက်ပြီးရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ်က မပြတ်နှိပ်စက်နေသလိုဘဲ ထင်မြင်ရပါတယ်။ အဲဒီလိုထင်မြင်တာ-သိတာဟာ ဒုက္ခာ နုပဿနာပဲ။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) ရှုမှတ်ဆဲမှာ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို တွေ့ရ၍ ဆင်းရဲဟု သိမြင်တာက ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်။

ဆင်းရဲအမျိုးမျိုး၏ တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်ပုံကိုတော့ ရှုမှတ်နေရုံမျှဖြင့် အပြည့်အစုံ မသိနိုင်ဘူး။ ရှုမှတ်နေရင်း ကိုယ် ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုး စိတ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုးတွေကို တွေ့ရတဲ့အခါမှာ ရုပ်ကိုယ်ကြီးနဲ့ အသိစိတ်နာမ်တရား ရှိနေလို့ ဒီဆင်းရဲတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲ-စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး သိရတယ်။ မျက်စိနဲ့ မြင်မှုရှိနေလို့ မကောင်းတာတွေကို မြင်ပြီး ဆင်းရဲရတယ်။ နားနဲ့ကြားမှု ရှိနေလို့ မကောင်းတာတွေကို ကြားပြီး ဆင်းရဲရတယ်။ နှာခေါင်းနဲ့ နံသိမှုရှိနေလို့ အနံ့ဆိုးတွေကို နံပြီး ဆင်းရဲတယ်။ လျှာနဲ့ စားသိမှုရှိနေလို့ မကောင်းတာတွေကို စားပြီး ဆင်းရဲရတယ်။ ကိုယ်ရပ်နဲ့ ထိသိမှုရှိနေလို့ ညောင်းညာပူပင် နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း စသော ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးတွေကို ခံစားနေရတယ်။ ကြံသိမှု ရှိနေလို့ စိတ်ညစ်ခြင်း နှလုံးမသာခြင်း ဝမ်းနည်းခြင်း စသော စိတ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုးတွေကို ခံစားနေရတယ်။ ရုပ်ကိုယ်ကြီး ရှိနေလို့ ရုပ်ကိုယ်နဲ့စပ်တဲ့ ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးကို ခံစား နေရတယ်။ စိတ်နာမ်တရား ရှိနေလို့ စိတ်နာမ်နဲ့ စပ်တဲ့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၉၈

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးကို ခံစားနေရတယ်။ ဒါကြောင့် မျက်စိနဲ့ မြင်မှု၊ နားနဲ့ ကြားမှု၊ ကိုယ်နှင့်ထိသိမှု၊ ကြံသိမှု အစရှိတဲ့ ဒီရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ဆင်းရဲအမျိုးမျိုး၏ အကြောင်းရင်း ဖြစ်တဲ့အတွက် ရွံ့မှန်းစရာ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲ တွေပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ သိရပါတယ်။

“ဘယဋ္ဌေန-ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့်” ဆိုတဲ့ တတိယအကြောင်းကိုတော့ ရှုမှတ်နေရင်း ခဏမစဲ လျင်မြန်စွာ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက်လဲ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲတွေပဲလို့ သိရတယ်။ သိပုံကတော့ လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတော့ ဒီလိုပျက်လွယ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကိုပင် အထည်ကိုယ်လုပ်ပြီး နေရတာဟာ ဘယ်အချိန်မဆို သေနိုင်တဲ့တွက် ကြောက်စရာပဲလို့ ထင်မြင်လာတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ပြိုလုနီးဖြစ်နေတဲ့ တိုက်အိုကြီးထဲ ဝင်နေရရင် ကြောက်စရာကောင်းတယ်လို့ သိရသလိုပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ဒုတိယအကြောင်းပြုထဲမှာ ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း ရုပ်ကိုယ်နဲ့ စိတ်နာမ်ကိုစိုပြီး ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးတွေ ဖြစ်ပေါ်နေတာကို ဆင်ခြင်ပြီးတော့လဲ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲတွေပဲလို့ သိမြင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း ကြောက်စရာဆင်းရဲတွေပဲလို့ သိမြင် သဘောကျကျ သွားတာဟာ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ် အစစ်ပါပဲ။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ပေါ်လာသမျှ

(တေ့တ္တအကြိမ်)

ရောဂတော-စသည်ကို ဖွင့်ပြချက်

၉၉

ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်ပြီး အဲဒီလိုဆင်းရဲဒုက္ခ အခြင်းအရာအား ဖြင့် သိမြင်ရမယ်လို့လဲ ရည်ရွယ်ပြီးတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က-

အာဝုသော ကောဠိက-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ သီလဝတာ- သီလနှင့်ပြည့်စုံသော၊ သုတဝတာ-အကြားအမြင်သုတနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခတော-ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ်-ရှုအပ်ကုန်၏-လို့ ဖြေရှင်းဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ရောဂတော-စသည်ကို ဖွင့်ပြချက်

နောက်ပြီးတော့ ရောဂတော-စွဲကပ်နေသော ရောဂါနှင့် တူသည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်တဲ့၊ ရုတ်တရက် သေလောက်အောင်လဲ မဟုတ်၊ အမြစ်ပြတ်လဲ ပျောက်အောင် မကုသနိုင်တဲ့ ပန်းနာ လေနာ အစာအိမ်နာ ဆီးချိုနာ သွေးတိုးနာ လေဖြတ်နာ အစရှိတဲ့ မတ်တတ်နာမျိုးကို ပါဠိလို ရောဂ-လို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီလို မတ်တတ်နာ ရောဂါတစ်မျိုးမျိုး စွဲကပ်နေတဲ့သူဟာ စားချင်တာလဲ မစားရ၊ သွားချင်ရာလဲ မသွားရ၊ လုပ်ချင်တာလဲ မလုပ်ရ၊ သူ့ရောဂါကို အမြဲမပြတ်စိုက်ပြီး ကုသပြုပြင်ပေးနေရတယ်၊ ပျောက်တယ်လို့လဲ မရှိဘူး၊ အဆင်သင့်တဲ့အခါ

(တေတ္ထအကြိမ်)

နေသာရုံမျှပဲရှိတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ အဆင်မသင့်ရင် ရောဂါထလာလို့ အကြီးအကျယ် ဒုက္ခရောက်ရတယ်။ မိမိတို့ ကိုယ်ထဲက ရုပ်နာမ်တရားတွေကလဲ အဲဒီ စွဲကပ်နေတဲ့ ရောဂါလိုပဲ နှိပ်စက်နေပါတယ်။ အမြဲတမ်း ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ပြုပြင်ပေးနေရတယ်။ မျက်နှာသစ်ပေးရတယ်။ ရေချိုးပေးရတယ်။ သင့်လျော်တဲ့ အစာကို ရှာကြံပြီး ကျွေးနေရတယ်။ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် စသည် အညစ်အကြေးတွေကို သုတ်သင်ပေးနေရတယ်။ သင့်တော်တဲ့ အဝတ်လဲဝတ်ဆင်ပေးနေရတယ်။ ရံခါ ထိုင်လိုက်၊ ရံခါ သလိုက်သွားလိုက်၊ ရံခါ အိပ်လိုက်၊ ရံခါ လက်ခြေကို ကွေးလိုက် ဆန့်လိုက် ဣရိယာပုထ် မျှတအောင်လဲ ပြုပြင်ပေးနေရတယ်။ ကိုယ်မှာ မျက်နှာမှာ အယားအယံ စသည်ကို လက်ဖြင့် ပွတ်သပ်ကုပ်ဖျောက်ပေးနေရတယ်။ ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ အာရုံများကိုလဲ စွမ်းနိုင်သမျှ ရှာကြံပေးနေရတယ်။ စွဲကပ်နေတဲ့ ရောဂါကို ပြုစုနေရသလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် ရောဂတော-စွဲကပ်နေသော အနာရောဂါနဲ့ တူသည်လို့လဲ ရှုအပ်ကြောင်း ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဒီရှုပုံကတော့ မိမိမှာ ရောဂါ စွဲကပ်နေရင် ဖြစ်စေ၊ ရောဂါ စွဲကပ်နေသူနှင့် နီးနီးကပ်ကပ် နေရရင်ဖြစ်စေ သာဠိထင်ရှားနိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဂဏ္ဍတော-ပေါက်ကွဲနေသော အိုင်းအမာ အဖုအလုံးကြီးနှင့် တူသည်လို့လဲ ရှုအပ်ပါတယ်တဲ့။ ကိုယ်မှာ သွေးစုနာ အစရှိတဲ့ အဖုအလုံးအနာများဟာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးလျှင်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ရောဂါတော-စသည်ကိုပွင့်ပြချက်

၁၀၁

ရင့်ကျက်ပြည်မှည့်ပြီး ပေါက်ကွဲသွားတဲ့အခါ သွေးပုပ်ပြည်ပုပ်
တွေနဲ့ ရွံစရာလဲ ကောင်းတယ်။ နာကျင်ကိုက်ခဲစေပြီး သူက
နှိပ်စက်လဲ နှိပ်စက်တတ်တယ်။ အနာပဆုပ်ဆိုတဲ့ အနာဆိုရင်
ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ အဲဒီ အနာအိုကြီးများလိုပဲ
ဒီရုပ်ကိုယ်နဲ့ စိတ်နာမ်တရားတွေက မခံသာမှု တစ်မျိုးမျိုးကို
ဖြစ်စေပြီးတော့လဲ နှိပ်စက်တတ်တယ်။ လောဘ ဒေါသ အစ
ရှိသော ကိလေသာဆိုတဲ့ သွေးပုပ်ပြည်ပုပ်တွေကိုလဲ ယိုထွက်စေ
တယ်။ မျက်စိမှလဲ ကိလေသာသွေးပုပ်ပြည်ပုပ်တွေကို ယိုထွက်စေ
တယ်။ နားမှ နှာခေါင်းမှ လျှာမှ ကိုယ်မှလဲ ကိလေသာ
သွေးပုပ် ပြည်ပုပ်တွေကို ယိုထွက်စေတယ်။ စိတ်နှလုံးမှလဲ
ကိလေသာ သွေးပုပ်ပြည်ပုပ်တွေကို ယိုထွက်စေတယ်။ ဒါကြောင့်
ဂဏ္ဍတော-ပေါက်ကွဲနေသော အိုင်းအမာကြီးလိုပင် ရွံစရာ
ကြောက်စရာ ကောင်းတယ်လို့ ရှုပါတဲ့။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ အနိစ္စ
အခြင်းအရာ၊ ဒုက္ခအခြင်းအရာ၊ ရောဂါနှင့်တူတဲ့အခြင်းအရာ၊
အိုင်းအမာနှင့် တူတဲ့ အခြင်းအရာ ဒီလေးခုကို ဆောင်ပုဒ်
တစ်ခုစီထားတယ်။ အမေးအဖြေဆောင်ပုဒ်များပါ ဆိုကြရမယ်။

(၁) သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာရှုအပ်ပါသနည်း။

(၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှုအပ်ပါသတည်း။

(၃) မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ ရောဂါစွဲ၊ ပေါက်ကွဲအိုင်းတူသည်။

မမြဲဘူးလို့လဲ ရှုမြင်ရမယ်၊ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့လဲရှုမြင်ရမယ်၊

စွဲကပ်နေတဲ့ ရောဂါနဲ့တူတယ်လို့လဲရှုမြင်ရမယ်၊ ပေါက်ကွဲပြီး

(တုတ္ထအကြိမ်)

သွေးပုပ်ပြည်ပုပ်တွေ ထွက်နေတဲ့ အိုင်းအမာကြီးနှင့်တူတယ်လို့လဲ ရှုမြင်ရမယ်တဲ့။ ဒီအမှတ် (၃)ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ ရှုပုံအခြင်းအရာ လေးပါးပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သလ္လတော- စူးဝင်နေသောငြောင့်နှင့် တူသည်လို့လဲ ရှုရမယ်တဲ့။ လက်ဝါး၊ လက်ချောင်း၊ ခြေဖဝါး၊ ခြေချောင်းထဲမှာ ငြောင့်စူးနေရင် မြက်မြက်မြက်မြက်နှင့် နာပြီး အခံရခက်နေတယ်။ မိမိကိုယ်ဆိုတဲ့ လက်ထဲခြေထဲမှာ အတွင်း ဝင်နေတဲ့အတွက် ထုတ်ပစ်ဖို့လဲမလွယ်ဘူး။ အဲဒီလိုပဲ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ တွေဟာ မိမိကိုယ်ထဲမှာ အတွင်းဝင်နေတဲ့အတွက် မကောင်းမှန်း သိပေမယ့် ထုတ်ပစ်ဖို့ခက်နေတယ်။ ဒါကြောင့် သလ္လတော- စူးဝင်နေတဲ့ငြောင့်လိုပင် နှိပ်စက်နေတဲ့တရားတွေပဲလို့လဲ ရှုမြင်ပါတဲ့။

နောက်ပြီးတော့ အယတော ဆိုတဲ့ပုဒ်ကို “ဒုက္ခဋ္ဌေန- ဆင်းရဲသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အယတော- ဆင်းရဲဟု ရှုရမယ်” လို့ ဒီသုတ်အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားတယ်။ အဲဒီအနက် ဆိုရင် ဒုက္ခတောဆိုတဲ့ ရှေ့နားကပုဒ်နဲ့ အနက်ထပ်တူဖြစ်နေတယ်။ မူလပါဌ်မှန် ဟုတ်ပုံမရပါဘူး။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာတော့ (ဝိဂရဟဏီ ယတာယ- မကောင်းမှုကဲ့သို့ အရိယာတို့က ကဲ့ရဲ့အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဝစိအာဝဟနတာယ-အကျိုးမဲ့ ကို ဆောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အယ- ဝတ္ထုတာယစ-မကောင်းမှု၏ တည်ရာအကြောင်း၏ အဖြစ်

ရောဂါတော-စသည်ကိုဖွင့်ပြချက်

၁၀၃

ကြောင့် လည်းကောင်း၊ အယတော-မကောင်းမှုနှင့်တူသည်ဟု ရှုအပ်ကြောင်း) ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဖွင့်ပြချက် အတိုင်းဆိုရင် ရှင်းလင်းပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ပထမပိုင်းတုန်းက “အယတော-မကောင်းမှုနှင့် တူသည်ဟူ၍ ရှုရမယ်” လို့ အနက်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ မကောင်းမှု ဆိုတာ မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်တယ်။ ရာဇဝတ်မှုဆိုတဲ့ မကောင်းမှုကို ပြုရင် ချက်ချင်းပင် မကောင်းကျိုး ပေးတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ဒီရုပ်နာမ်-ခန္ဓာတွေကလည်း အကျိုးမဲ့ မကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်ပါတယ်။ ကံမကောင်း အကြောင်း မညီညွတ်တဲ့သူတွေမှာ ဒီရုပ်နာမ်ခန္ဓာအတွက် စားဝတ်နေရေးမှစပြီး ဒုက္ခရောက်နေကြရတယ်။ သူတစ်ပါး အနှိပ်စက်လည်း ခံနေကြရတယ်။ ပြည့်စုံကြွယ်ဝတဲ့ သူတွေမှာလဲ မကျန်းမမာတဲ့အခါ အလွန်ဆင်းရဲကြရပါတယ်။ အိုမင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ အကျိုးမဲ့တွေကို များစွာပင် တွေ့ကြရပါတယ်။ ဒီ ရုပ်နာမ်ကိုယ်ကြီး ချမ်းသာရေးအတွက် မကောင်းမှုတွေကို ပြုမိရင် အဲဒီ မကောင်းမှုတွေက အပါယ်လေးပါးသို့ ကျရောက်စေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြင်မှု ကြားမှု အစရှိသော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွေကို မကောင်းမှုလို့ပဲ မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်တယ်လို့ ရှုရမယ်တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ အာဗာဓတော-ရံခါ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အဖျားအနာနှင့် တူတယ်လို့လဲ ရှုရမယ်တဲ့။ အစားမှား-ရေချိုးမှားတဲ့အခါ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်တဲ့အခါ စသည်မှာ တက်ဖျား

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၀၄

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

ကျပျား တိုက်ဖို့ကြံအများရောဂါ စသည် ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီ
 အများရောဂါတွေကတော့ ဖြစ်ဖူးကြတာပဲ များပါလိမ့်မယ်။
 အဲဒီ ရောဂါဖြစ်တဲ့အခါ အလွန်ပင်ပန်းဆင်းရဲပါတယ်။ အဲဒီလိုပဲ
 ဒီရုပ်နာမ်တွေကလဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်စေတတ်ပါတယ်။ ရောဂါ
 အမျိုးမျိုးဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲရတယ်ဆိုတာကိုက ဒီရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ
 ရှိနေလို့ပဲ။ အများရောဂါကတော့ သင့်လျော်တဲ့ ဆေးကုသလိုက်ရင်
 ပျောက်ကင်းပြီး ချမ်းသာခွင့် ရနိုင်ပါသေးတယ်။ ဒီရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ
 ကတော့ ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း လိုက်ပြီး နှိပ်စက်နေတာပဲ။
 အထူးအားဖြင့် ငရဲဘုံ ကျရောက်သွားရင် ငရဲဆင်းရဲတွေကို
 နှစ်ပေါင်း သိန်းသန်းမက ခံစားရတယ်။ ပြိတ္တာဘုံ ရောက်သွားရင်
 လဲ ပြိတ္တာဆင်းရဲတွေကို နှစ်ပေါင်း သိန်းသန်းမက ခံစားသွားရ
 တယ်။ နွား ကျွဲ ဆိတ် သိုး ကြက် ဝက် စသည် တိရစ္ဆာန် ဘဝ
 ရောက်ရင်လဲ အဲဒီ တစ်သက်လုံး တစ်ဘဝလုံး ဆင်းရဲတွေ
 ခံစားသွားရတယ်။ လူဆင်းရဲ နတ်ဆင်းရဲဘဝ ရောက်ရင်လဲ
 အဲဒီ လူတစ်ဘဝလုံး နတ်တစ်ဘဝလုံး ဆင်းရဲတွေ ခံစား
 သွားရတယ်။ လူချမ်းသာဘဝ ရောက်ရင်လဲ အိုခြင်း နာခြင်း
 အစရှိသော ဆင်းရဲတွေကို ခံစားသွားရတာပဲ။ နတ်ချမ်းသာဘဝ
 ရောက်ရင်လဲ အလိုမပြည့်ခြင်း သေခြင်းဆိုတဲ့ ဆင်းရဲတွေကို
 ခံစားသွားရတာပဲ။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေက မိမိကိုယ်ထဲမှာပင်
 ရှိနေတဲ့အတွက် ဘယ်လိုမှ ပြေးလို့ တိမ်းရှောင်လို့ မလွတ်နိုင်
 ဘူး။ ဖြစ်ရာဖြစ်ရာဘဝမှာ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွေက အများရောဂါ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ရောဂတော-စသည်ကိုဖွင့်ပြချက်

၁၀၅

လိုပင် အမြဲနှိပ်စက်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အာဗာဓတော-
 အဖျားအနာရောဂါလိုပင် နှိပ်စက်တတ်တယ်လို့လဲ ရှုရမယ်တဲ့။
 အဖျားရောဂါဟာ ကိုယ်ထဲ၌ရှိပြီး နှိပ်စက်နေတာလိုပင်
 ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကလဲ ကိုယ်ထဲ၌ရှိပြီး နှိပ်စက်နေတာကို မြင်
 အောင် ရှုရမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ရောဂတော-ဆိုတဲ့ အခြင်းအရာ
 မှ ဒီအာဗာဓတော-ဆိုတဲ့ အခြင်းအရာတိုင်အောင် ငါးခုရှိတယ်။
 အဲဒီ အခြင်းအရာ ငါးခုဟာ ဒုက္ခတော-ဆိုတဲ့ အခြင်းအရာနဲ့
 အရတူပါပဲ။ ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲသဘောချည်းပါပဲ။ အဲဒီ ငါးခု
 ထဲမှ ငြောင့်စသည်နှင့် တူပုံများကို လေးနံပါတ်ဆောင်ပုဒ်စီ
 ထားတယ်။

(၄) ငြောင့်၊ မကောင်းမှု၊ ဖျားနာဟု၊ မှတ်ရှုသူစိမ်းမည်။(၄)

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို စူးဝင်နေတဲ့ ငြောင့်နဲ့တူတယ်။
 မကောင်းမှုလိုပင် မကောင်းကျိုး ဖြစ်စေတတ်တယ်။ အဖျား
 အနာလိုပင် ကိုယ်ထဲကနေပြီး နှိပ်စက်တတ်တယ်။ သူစိမ်းလိုပင်
 စိမ့်ခန့်ခွဲလို့ မရဘူး အစိုးမရဘူးလို့ ရှုရမယ်တဲ့။ အဲဒီ လေးခုထဲမှာ
 သူစိမ်းလိုပင် စိမ့်လို့မရဘူး အစိုးမရဘူးဆိုတာကတော့ အနတ္တ
 လက္ခဏာနှင့် ဆိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကိုတော့ နောက်တစ်နေ့ကျမှ
 ပြောရမယ်။

ပထမပိုင်းက အနိစ္စလက္ခဏာကို ပြောခဲ့ပြီ။ ယနေ့
 ဒုက္ခလက္ခဏာကို ပြောလာတာ ဒုက္ခ၊ ရောဂ၊ ဂဏှ၊ သဗ္ဗ၊
 အယ၊ အာဗာဓ၊ ဆိုတဲ့ အခြင်းအရာ ခြောက်ပါးလုံး ပြီးသွားပြီ။

(တုတ္ထအကြိမ်)

အဲဒီ အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မြင်အောင်ရှုရမယ်တဲ့၊
 အဲဒီလို မြင်လို့ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါကျတော့
 ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အဲဒီ အနိစ္စသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုနေ
 ရင်းပင် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပြီး တော့
 နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် တွေ့မြင်ရပါတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်ပုံကိုလဲ
 အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က-

ဌာနံ ခေါ ပနေတံ အာဝုသော ဝိဇ္ဇတိ ယံ
 သီလဝါ ဘိက္ခု ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော
 ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ
 ကရောန္တော သောတာပတ္တိဖလံ သစ္စိကရေယျ-လို့ ဟောပြ
 တော် မူပါတယ်။

သောတာပန် ဖြစ်နိုင်သည်

အာဝုသော-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သီလဝါ ဘိက္ခု-သီလနှင့်
 ပြည့်စုံသော ယောဂီရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ-
 ငါးပါးသော ဤဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟူ၍
 လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟူ၍ လည်းကောင်း။ပ။
 အနတ္တတော-အနတ္တဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယောနိသော-နည်း
 မှန်လမ်းမှန်ဖြင့်၊ မနသိကရောန္တော-နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေစဉ်၊
 သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ-
 အကြင်မျက်မှောက်ပြုရာ၏၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤသို့ မျက်မှောက်
 ပြုနိုင်ခြင်း၏ အခွင့်အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါပေ၏တဲ့။

(တေတ္ထအကြိမ်)

သောတာပန် ဖြစ်နိုင်သည်

၁၀၇

မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်၌ ထင်ရှားတဲ့ မြင်မှု ကြားမှု အစရှိသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စဟု ဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခဟု ဖြစ်စေ။ ပ။ အနတ္တဟု ဖြစ်စေ သိမြင်နေတဲ့ ယောဂီမှာ အဲဒီလို သိမြင်နေရာက သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကိုလဲ “သို့ ရှုမြင်သန်၊ သောတာပန်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

သို့ ရှုမြင်သန်၊ သောတာပန်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

ဖြစ်ဆဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ စသည်ဖြင့် သိမြင်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အဲဒီလို ရှုသိနေဆဲမှာပင် သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလို သောတာပန် ဖြစ်ပုံကိုတော့ နောက်ရက်များကျမှ အပြည့်အစုံ ပြောရမယ်။ ဒီကနေတော့ ဒီတွင်ပဲ တရားသိမ်းကြစို့။

ဤ သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်ကို ရိသေ့စွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့်။ပ။ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု ... သာဓုသာဓု။

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော် ဒုတိယပိုင်း ပြီး၏။

* * *

(တုတ္တအကြိမ်)

သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်

တတိယပိုင်း :

၁၃၂၈-ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆန်း ၅-ရက် သင်္ကြန်အကျနေ့နှင့်

၂၉-ခုနှစ်၊ တန်ခူးလကွယ်နေ့များ၌ ဟောသည်

* * * * *

တရားအနုသန္ဓေ

သီလဝန္တသုတ် တရားကို ဟောလာတာ နှစ်ကြိမ်ရှိခဲ့ပြီ၊
ဒီကနေ့ သုံးကြိမ်မြောက် ဟောရမယ်၊ သင်္ကြန်အကျနေ့ဆိုတော့
တရားမှာ ပရိသတ်တွေထဲမှာ အရင်နေ့များက မကြားမနာရ
သေးတဲ့ သူတွေလဲ တော်တော်များများ ပါဝင်နေပေလိမ့်မယ်၊
ဒါကြောင့် အခြေခံအနေနဲ့ နည်းနည်း ပြန်ပြောရဦးမည်။

ဗာရာဏသီမြို့ မိဂဒါဝုန်တောကျောင်းမှာ သီတင်းသုံး
နေကြစဉ် အရှင်မဟာကောဠိကမထေရ်က အရှင်သာရိပုတ္တရာ
မထေရ်ကို ဒီလိုမေးပါတယ်။

အာဝုသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ သီလဝတာ-
သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သုတဝတာ-အကြားအမြင် သုတနှင့်

(ဓမ္မေတ္တအကြိမ်)

ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်
 တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊
 ဝါ-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့် မနသီ ကာတဗ္ဗော-နှလုံးသွင်း
 အပ်-ရှုအပ်ပါကုန်သနည်း-လို့ မေးပါတယ်။

အဲဒီလိုမေးတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်က ဒီလို
 ဖြေကြားတော် မူပါတယ်။

အာဝုသော ကောဠိက-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ သီလဝတာ-
 သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သုတဝတာ-သုတနှင့် ပြည့်စုံသော၊
 ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော ဥပါဒါ
 နက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသီ
 ကာတဗ္ဗော-နှလုံးသွင်းအပ်-ရှုအပ်ကုန်၏။

မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့
 မြင်မှု ကြားမှု နံမှု စားသိမှု ထိသိမှု ကြံသိမှု ဆိုတဲ့ ဥပါဒါ-
 နက္ခန္ဓာတရားတွေကို အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုရမယ်တဲ့၊
 မရှုနိုင်လို့ အမှန်အတိုင်း မသိရင် အဲဒီ မြင်မှု စသည်တွေကို
 ငါကောင်လို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်၊ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့လဲ
 နှစ်သက်သာယာပြီး စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီလို အမြင်မှားပြီး နှစ်
 သက်ပြီး စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီ မြင်မှု စသည်တွေကို
 ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်၊ ကဲ-အမေးအဖြေ ဆောင်ပုဒ်နှစ်ခုကို
 ဆိုကြရမယ်။

(၁) သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာရှုအပ်ပါသနည်း။

(တေတ္တအကြိမ်)

(၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊မှန်စွာ ရှုအပ်ပါသတည်း။

ဝိပဿနာ အလုပ်ကို အားထုတ်ချင်ရင် ရှေးဦးစွာ သီလနှင့် ပြည့်စုံစေရမယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်ပုံနည်း ကြားနာမှတ်သားထားတဲ့ သုတနှင့်လဲ ပြည့်စုံသင့်သမျှ ပြည့်စုံရမယ်၊ အဲဒီလို သီလနှင့် သုတနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းရှင်လူဟာ မိမိသန္တာန်မှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှု ထိသိမှု ကြံသိမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုရမယ်တဲ့၊ ဘယ်လို ရှုရမလဲဆိုတော့-

အနိစ္စတော-မမြဲဟူ၍လဲရှုမြင်ရမယ်၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟူ၍လဲ ရှုမြင်ရမယ်။ပ။ အနတ္တတော-အစိုးရတဲ့ အတ္တကောင်မဟုတ်၊ သဘောတရားမျှဟူ၍လဲ ရှုမြင်ရမယ်တဲ့၊ ယခု ဒီမှာ ရှုမှတ်နေကြတာလိုပဲ ရှုရှုပြီး သိမြင်ရမယ်တဲ့၊ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း စသည်ကို ရှုမှတ်ရမယ်ဆိုပေမယ့် စပြီး ရှုခါစ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ရှုခါစမှာ ထိသိစရာ ဓာတ်တစ်ပါးပါးကစပြီး ရှုရမယ်၊ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း စသည်ကို အကုန်လုံး စေ့ငှအောင်လိုက်ပြီး မရှုနိုင်သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် ထိသိစရာတစ်မျိုးမျိုးက ဓာတ်တစ်ပါးပါးကို စပြီး ရှုရတယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့ကတော့ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းလိုက် ပိန်လိုက်နဲ့ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားနေတဲ့ ဝါယောဓာတ် အတွေ့အထိကစပြီး ရှုမှတ်စေပါတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ကူးကြံစည်မှု ဖြစ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်၊ ညောင်းတာ ပူတာ နာကျင်တာ ယားတာ ဖြစ်ပေါ်လာရင်

(စတုတ္ထမကြိမ်)

အတ္တစွဲလေးပါး

၁၁၁

အဲဒီဒုက္ခဝေဒနာကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ ကွေးမှုဆန့်မှု လှုပ်ရှားမှု ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ ဘာမှ အထူးမရှိရင်တော့ ဖောင်းတာ ပိန်တာကိုပဲ မပြတ် မှတ်နေရတယ်။

အဲဒီလို ရှုမှတ်လို့ သမာဓိအားရှိလာတဲ့အခါကျတော့ မှတ်သိရတဲ့ ကိုယ်ရပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့ နာမ် ဒီရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ အဲဒီကနောက် အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကိုလဲ ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ အဲဒီကနောက်တော့ မှတ်သိရတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိတဲ့စိတ်ရော အသစ်အသစ်ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျောက် သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ရတော့ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာလို့ မမြဲဘူးလို့ သိမြင် သဘောကျသွားတယ်။ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နဲ့ ကြောက်စရာ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့လဲ သိမြင်သဘောကျသွားတယ်။ သူ့သဘော အတိုင်းသူ ဖြစ်နေတဲ့ အနတ္တ အစိုးမရတဲ့ တရားပဲလို့လဲ သိမြင် သဘောကျသွားတယ်။ အဲဒီလို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုရမယ် တဲ့။ အရင် နှစ်ရက်က အနိစ္စသိပုံ ဒုက္ခသိပုံများကို ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒီကနေတော့ အနတ္တသိပုံကို ပြောရမယ်။

အတ္တစွဲလေးပါး

အနတ္တ ထင်မြင်ပုံကို ပြောမယ်ဆိုတော့ အတ္တစွဲလမ်းပုံက စပြီး ပြောမှ အသိရှင်းမယ်။ ဒါကြောင့် ယခု အတ္တစွဲပုံလေးမျိုး

(တေတ္ထအကြိမ်)

ကို ပြောရမယ်၊ အိန္ဒိယမှာ အတ္တစွဲပုံကို ကျမ်းဂန်တွေနှင့် တကွ ပြထားတာ ရှိပါတယ်။ အဓိဝမ်းတွင်းမှစပြီး အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ဟာ တကယ်ရှိနေတယ်လို့ သူတို့၏ ကျမ်းများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ မြန်မာပြည်ထောင်စုသားတွေကလဲ အဲဒီ အိန္ဒိယ ကျမ်းအဆိုတွေနဲ့ အလားတူပဲ စွဲလမ်းနေကြပါတယ်။ ကိုယ်ထဲမှာ အလိုအတိုင်း အစိုးရတဲ့ အတ္တကောင် အသက်ကောင် ရှိနေတယ်လို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းတာက သာမီအတ္တစွဲ-တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ကိုယ်ထဲမှာ အလိုအတိုင်း အစိုးရတဲ့ ငါကောင် ရှိသည်ဟု ထင်တာက သာမီအတ္တစွဲ။

ကိုယ်သွားချင်ရင် သွားနိုင်တယ်။ ကိုယ်စားချင်ရင် စားနိုင်တယ်။ ကိုယ်ထိုင်ချင်ရင် ထိုင်နိုင်တယ်။ ကိုယ်ပြောချင်ရင် ပြောနိုင်တယ်။ ကိုယ်လုပ်ချင်ရင် လုပ်နိုင်တယ်။ ကိုယ်အလိုရှိတိုင်း အစိုးရနေတဲ့ (သာမီ-ပိုင်ရှင်ဆိုတဲ့) အတ္တကောင် ငါကောင်ဟာ တကယ်ရှိနေတယ်လို့ ထင်ရင် အဲဒါဟာ သာမီအတ္တစွဲပဲ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိလဲ ဖြစ်တယ်။ အတ္တဒိဋ္ဌိလဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီသာမီအတ္တစွဲကို ပယ်နိုင်အောင်လို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ-

(ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ) ရဟန်းတို့၊ ရုပ်သည် အစိုးရတဲ့ အတ္တကောင် မဟုတ်။ (ရူပံ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ) ဤရုပ်သည် အစိုးရသော အတ္တကောင် အကယ်၍

(တေတ္ထအကြိမ်)

အတ္တန္တလေပါး

၁၁၃

ဟုတ်ပါမူ၊ (နယိ ဒံရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္ထေယျ၊) ဤရုပ်သည် နှိပ်စက်ရန်အလို့ငှာ မဖြစ်တန်ရာ၊ (လန္တေထ စ ရူပေ ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီတိ၊) ထို့ပြင် ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့ အကောင်းချည်းသာ ဖြစ်ပါစေ၊ ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့ အဆိုးကား မဖြစ်ပါစေလင့်ဟု ရုပ်၌ လိုလားတောင့်တသည့် အတိုင်း ရလေရာ၏၊ (ယသ္မာ စ ခေါ ရူပံ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ၊) စင်စစ်သော်ကား ရုပ်သည် အစိုးရသည့် အတ္တကောင်မဟုတ်ပေ၊ ထို့ကြောင့် ရုပ်သည် နှိပ်စက်ရန် အလို့ငှာလဲ ဖြစ်ချေ၏၊ (န စ လဗ္ဘတိ ရူပေ ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီတိ၊) ထို့ပြင် ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့ အဆိုးကား မဖြစ်ပါစေလင့်ဟု ရုပ်၌ လိုလားတောင့်တသည့် အတိုင်း မရနိုင်ဘဲလဲ ရှိချေသည်။

ရဟန်းတို့ ဝေဒနာသည်၊ သညာသည်၊ သင်္ခါရတို့သည် ဝိညာဏ်သည် အစိုးရတဲ့ အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အကယ်၍ အတ္တကောင် ဟုတ်ပါမူ ဤဝေဒနာသည်၊ သညာသည် သင်္ခါရတို့သည်၊ ဝိညာဏ်သည် နှိပ်စက်ရန် အလို့ငှာ မဖြစ်တန်လေရာ၊ စင်စစ်သော်ကား ဝေဒနာသည်၊ သညာသည်၊ သင်္ခါရတို့သည်၊ ဝိညာဏ်သည် အစိုးရတဲ့ အတ္တကောင်မဟုတ်ပေ၊ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာသည်၊ သညာသည်၊ သင်္ခါရတို့သည်၊ ဝိညာဏ်သည် နှိပ်စက်ရန်အလို့ငှာလဲ ဖြစ်ချေ၏၊ ငါ၏ဝေဒနာသည်၊ သညာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၁၄

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တော်

သည်၊ သင်္ခါရတို့သည် ဝိညာဏ်သည် ဤသို့ အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဤသို့ အဆိုးကား မဖြစ်ပါစေလင့်ဟု ဝေဒနာ၌ သညာ၌၊ သင်္ခါရတို့၌၊ ဝိညာဏ်၌ လိုလားတောင့်တသည့်အတိုင်း မရနိုင်ဘဲလဲ ရှိချေသည်-လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အနတ္တာဆိုတဲ့ပုဒ်ဟာ န အတ္တာ-အတ္တမဟုတ်ဆိုတဲ့ ပုဒ်ရင်း နှစ်ခုဖြစ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် အနတ္တာ-အတ္တမဟုတ်လို့ ဒီလိုသာ အနက်ပြန်သင့်ပါလျက် ရှေးနိဿယ ဆရာများက အနတ္တာ-အစိုးမရ-လို့ အနက်ပြန်ခဲ့ကြတာလဲ ဒီသာမိအတ္တကို ရည်ပြီး ပြန်ခဲ့ကြတာပါပဲ။ ဒီသီလဝိညာဉ်သုတ်မှာ ပရတော- သူစိမ်းနှင့် တူသည်လို့ ရှုရမယ်ဆိုတာလဲ ဒီသာမိအတ္တကို ပယ်မြစ်ပြီး ရှုမြင်ဖို့ ညွှန်ပြတာပါပဲ။

မိမိနှင့် ရင်းနှီးတဲ့ အတွင်းသားထဲက လူဆိုရင် ဘာမဆို စိမ့်ခန့်ခွဲလို့ ခိုင်းလို့ရတယ်။ မသိမကျွမ်းတဲ့ လူတစ်ဦးကိုတော့ စိမ့်ခန့်ခွဲလို့ ခိုင်းလို့မရဘူး ကိုယ်ထဲက ရုပ်နာမ်တွေကလဲ ငါ ငါ့ကိုယ်လို့ ထင်မှတ်ရပေမယ့် အဲဒီလူတစ်ဦးလိုပဲ စိမ့်ခန့်ခွဲလို့ မရဘူး။ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ပရတော- အပြင်ပက သူတစ်ဦးလိုပင် ရှုရမယ်လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။ အဲဒါဟာ အစိုးမရဘူးလို့ ရှုတာနဲ့လဲ အရတူပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အတ္တစွဲသူတွေက အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်ဟာ မိမိတို့ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတည်ရှိနေတယ် လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြပါတယ်။ မဋိသန္ဓေနေစဉ်က တစ်ခြားမှ

(ဓမ္မစာအုပ်ကြီး)

အတ္တစွဲလေ့ပါ

၁၁၅

လာပြီး ကိုယ်ထဲ ဝင်တည်နေတယ်လို့ ထင်မှတ်ကြတယ်။
သေတဲ့အခါကျတော့လဲ လက်ရှိ ကိုယ်ထဲမှ ထွက်ခွာသွားတယ်
လို့ ထင်မှတ်ကြတယ်။ ပါးစပ်က ထွက်သွားသလိုလို နှာခေါင်းက
ထွက်သွားသလိုလို ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ မသေမီ
အတွင်းမှာတော့ မိမိတို့၏ ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့
ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒါဟာ နိဝါသီအတ္တစွဲပဲ။ အဲဒါကို
ဆိုကြရမယ်။

(၂) ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတည်နေတဲ့ ငါ့ကောင်ရှိ
သည်ဟု ထင်တာက နိဝါသီအတ္တစွဲ။

ဒီ နိဝါသီအတ္တစွဲရှိနေတဲ့ သူတွေက “ရုပ်ကိုယ်ကြမ်းကြီး
ပျက်စီးလို့ သေသွားပေမယ့် အတ္တကောင်ကတော့ မပျက်ဘူး၊
တခြားကိုယ်အသစ်ထဲ ဝင်ပြီးတည်နေတယ်။ အဲဒီလို ခန္ဓအိမ်
သစ်ကို ရှာတဲ့အခါမှာ ဒီအတ္တကောင်က စူးဖျားလောက်မက
သေးငယ်သွားနိုင်တယ်။ တော့ခံနံရံတွေကိုလဲ ဖောက်ထွင်းသွားနိုင်
တယ်လို့ယူဆပြောဆို ရေးသားထားကြတယ်။ ဒီ နိဝါသီအတ္တကို
ပယ်မြစ်ပြီး အမှန်အတိုင်း သိဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က “ န
ရူပသွို အတ္တာနံ၊ န ဝေဒနာယ၊ နသညာယ၊ နသင်္ခါရေသု၊ န
ဝိညာဏသွို အတ္တာနံ သမနုပဿတိ-ရပ်၌ အတ္တကိုမရှ၊
ဝေဒနာ၌၊ သညာ၌၊ သင်္ခါရတို့၌၊ စိတ်ဝိညာဏ်၌ အတ္တကိုမရှ”
စသည်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ စိတ်အမူအရာဟူသမျှကို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၁၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားတော်

အတ္တကောင် ငါကောင်ကပြုလုပ်နေတယ်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်း တာက ကာရကအတ္တစွဲ-တဲ့၊ အမူအရာဟူသမျှကို ပြီးစေတဲ့ သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ စွဲလမ်းတာပါပဲ။ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်၊ အမူအရာဟူသမျှကို ငါကောင် ကပင် ပြုလုပ်သည်ဟုထင်တာက ကာရကအတ္တစွဲ။

ငါက မြင်တယ်၊ ငါကံကြားတယ်၊ ငါကကြံတယ်၊ ငါက ပြောတယ်၊ ငါကပြုလုပ်တယ်၊ ငါက သွားတယ်၊ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ငါက ကွေးတယ် ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းတာဟာ ဒီ ကာရကအတ္တစွဲပဲ၊ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကွေးတိုင်း ဆန့်တိုင်း သွားတိုင်း ရပ်တိုင်း ထိုင်တိုင်း ပြောဆိုတိုင်း မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုသိနေရင် သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့အခါကျတော့ “မြင်အောင် ကြားအောင် ကြံသိအောင် စသည်ကို ပြုလုပ်တဲ့ ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးမျှသာ ရှိတယ်” လို့ အမှန်အတိုင်း သိလာတယ်၊ ကွေးအောင် ဆန့်အောင် သွားအောင် ရပ်အောင် ထိုင်အောင် စသည်ကို ပြုလုပ်တဲ့ အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ကွေးချင်တဲ့စိတ်နဲ့ ကွေးရုပ်၊ ဆန့်ချင်တဲ့စိတ်နဲ့ ဆန့်ရုပ်၊ သွားချင်တဲ့စိတ်နဲ့ သွားရုပ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းစိတ်နဲ့ အကျိုးရုပ်မျှသာ ရှိတယ်” လို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရှင်းလင်းစွာ သိရတယ်၊ အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင်အသိဉာဏ် ဖြစ်အောင်လို့ “မြင်တယ်

(တေဏှအကြိမ်)

ကြားတယ်” စသည်ဖြင့်လဲ ရှုရတယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ သွားတယ်၊ ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်” စသည်ဖြင့်လဲ ရှုရတာပဲ။ အဲဒီ အနက်အဓိပ္ပာယ်တွေကို သတိပဋ္ဌာနသုတ် အဖွင့် အဋ္ဌကထာ များမှာ အထင်အရှား ပြဆိုထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အကောင်းအဆိုးကို ခံစားတဲ့အခါ “ငါကပဲ ခံစားရတယ်၊ ငါပဲ ဆင်းရဲရတယ်၊ ငါပဲ နာတယ်၊ ပူတယ် ငါပဲ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်၊ ချမ်းသာတာ ကောင်းတာဟာ ငါပဲ” စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒါဟာ ဝေဒနာကို ငါအနေဖြင့် စွဲလမ်းတဲ့ ဝေဒက အတ္တစွဲပဲ။ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

(၄) အကောင်းအဆိုးဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ခံစား

သည်ဟု ထင်တာက ဝေဒကအတ္တစွဲ။

သုခဝါ-ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာ မိတိ ပဇာနာတိ-စသည်ဖြင့် သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ သုံးပါးကို ဖြစ်ဆဲဖြစ်ဆဲမှာ ရှုပြီးသိဖို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတာ ဟာ ဒီဝေဒကအတ္တစွဲကို ပယ်နိုင်အောင်လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။ တချို့က သုခ ဒုက္ခမရှုရဘူး၊ ဥပေက္ခာကိုသာ ရှုရမယ်လို့ ဉာဏ်ကွန့်ပြီး ဘုရားအလိုတော်နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ဟောပြော ရေးသားနေကြတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆရာတင်ထား မိတဲ့ သူတွေမှာတော့ သုခနှင့် ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို မရှုမသိတဲ့ အတွက် အဲဒီ သုခတို့နှင့်စပ်ပြီး အနုသယကိလေသာတွေလဲ ဖြစ်မြဲဖြစ်နေမယ်၊ ဝေဒကအတ္တစွဲလဲ ရှိမြဲရှိနေမယ်၊ ဥပေက္ခာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဆိုတာက မထင်ရှားလို့ အရှုရ အသိရခက်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဥပေက္ခာကို အမှန်အတိုင်း မရှုသိနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်စပ်ပြီးတော့လဲ အနုသယကိလေသာတွေ ဖြစ်မြဲဖြစ် နေမယ်၊ “မဆင်းရဲ မချမ်းသာညီမျှနေတာဟာ ငါပဲ” လို့ စွဲလမ်းတဲ့ ဝေဒကအတ္တစွဲလဲ ရှိမြဲရှိနေမယ်၊ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဘုရားအဆုံးအမ သာသနာတော်မှ အပြင်ဘက်သို့ ရောက်မှန်း မသိ ရောက်သွားရှာကြတာပဲ၊ သနားစရာပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ အတ္တစွဲလေးပါးကို သေသေချာချာ လေ့လာ စဉ်းစားကြည့်ရင် ဖြစ်ခိုက်ရပ်နာမ်တွေကို ရှုပြီး အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခသဘောတွေကို အမှန်အတိုင်း သိပါမှ အနတ္တဉာဏ် မှန် ဖြစ်ပြီးအတ္တစွဲတွေ ကင်းသွားမယ်၊ ရုပ်ကိုယ်ကြီးကို အမှုန့် အမှုန့်ပြုပြီး ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် ဒီအတ္တစွဲတွေကို မကင်းစေနိုင်ဘူး၊ ရုပ်ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ် ပျောက်သွားရုံနဲ့ အနတ္တ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ် မဖြစ်သေးဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် “ငါကရူတယ် ငါကသီတယ် ငါချမ်းသာနေတယ်” စသည်ဖြင့် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရဝိညာဏ်တွေကို စွဲပြီး အတ္တစွဲဖြစ်နိုင်သေး သောကြောင့်ပါပဲ၊ စဉ်းစားကြည့်ပါ၊ အရူပဗြဟ္မာဘုံမှာ ရုပ်ကိုယ် ဆိုတာ မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီဘုံက ပုထုဇဉ်ဗြဟ္မာတွေမှာ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ စိတ် ဝိညာဏ်တွေကို ငါကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိ ရှိနေနိုင်သေးတာပဲ။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ မြင်ဆဲကြားဆဲစသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့

အမေးအဖြေ ဆောင်ပုဒ်များ

၁၁၉

မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မပြတ်မစဲ ရှုမှတ်ပြီး သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး တစ်ခဏခြင်း ပျောက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့ရလို့ အစိုးရတဲ့ အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး၊ အမြဲတည်နေတဲ့ အတ္တကောင်လဲ မရှိဘူး၊ ပြုလုပ်တတ်-ခံစားတတ်တဲ့ အတ္တကောင်လဲ မရှိဘူး၊ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ သဘောတရားမျှချည်းပဲ” လို့ ဒီလို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရှင်းလင်းစွာ သိရပါမှ အနတ္တဉာဏ်မှန်ဖြစ်ပြီး အတ္တစွဲတွေ ကင်းငြိမ်းတယ်၊ အဲဒီလို အနတ္တဉာဏ်မှန် ဖြစ်ဖို့ရာအတွက် မိမိသန္တာန်မှာ တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုဖို့ အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဟောကြားတော်မူခဲ့တာပါပဲ။။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

အမေးအဖြေဆောင်ပုဒ်များ

- (၁) သီလ၊ သုတ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာရှုအပ်ပါသနည်း။
- (၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှုအပ်ပါသတည်း။
- (၃) မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ ရောဂါစွဲ၊ ပေါက်ကွဲအိုင်းတူသည်၊
(၄+)။
- (၄) ငြောင့်၊ မကောင်းမှု၊ ဖျားနာဟု၊ မှတ်ရှုသူစိမ်းမည်၊
(၄+)။

မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ မြင်မှု

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး မမြဲဘူးလို့လဲ သိမြင်ရမယ်၊ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့လဲ သိမြင်ရမယ်၊ စွဲကပ်နေတဲ့ ရောဂါနှင့် တူတယ်လို့လဲ သိမြင်ရမယ်၊ ပေါက်ကွဲနေတဲ့ အိုင်အမာအနာအိုကြီးနှင့် တူတယ်လို့လဲ သိမြင်ရမယ်၊ ဒီထိအောင် အခြင်းအရာ လေးပါး၊ အဲဒီလေးပါးကို ဆိုလတ္တံ့ အခြင်းအရာများ နှင့် ပေါင်းယူဖို့ အပေါင်းလက္ခဏာကလေးလဲ ဆောင်ပုဒ်အဆုံးမှာ ပြထားတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ စူးဝင်နဲ့ ပြောလိုပင် နိပိစက် နေတယ်လို့လဲ သိမြင်ရမယ်၊ မကောင်းမှုလိုပင် မကောင်းကျိုး ဖြစ်စေတတ်တယ်လို့လဲ သိမြင်ရမယ်၊ ကိုယ်ထဲက အဖျားအနာ လိုပင် နိပိစက်တတ်တယ်လို့လဲ သိမြင်ရမယ်၊ အပြင်ပက သူတစ်ပါးလိုပင် စိမ့်ခန့်ခွဲလို့ မရဘူး အစိုးမရဘူးလို့လဲ သိမြင်ရ မယ်တဲ့၊ ဒီအမှတ်(၄) ဆောင်ပုဒ်က ရှုရမည့် အခြင်းအရာ လေးပါး၊ အမှတ်(၃) ဆောင်ပုဒ်က လေးပါးနှင့် ပေါင်းလိုက်ရင် ရှုရမည့် အခြင်းအရာ ရှစ်ပါး ရှိသွားပါပြီ၊ အဲဒီ ရှစ်ပါးထဲမှာ ပရတော-အပြင်က သူတစ်ပါးနဲ့တူတယ်ဆိုတဲ့ ရှုသိပုံကတော့ အနတ္တ ရှုသိပုံထဲမှာ ပါဝင်တယ်၊ အဲဒါကို ခုတင်က ပြောပြီးပါပြီ။

ပလောကတော-စသည်ဖွင့်ပြချက်

အဲဒီကနောက်မှာ ပလောကတော-အကြီးအကျယ် အထင် အရှား ပျက်စီးတတ်သည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်တဲ့၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးလျှင် ဘင်ဓဏအားဖြင့်လဲ ပျက်တတ်တယ်၊ သေသောအားဖြင့်လဲ

(ဓမ္မစူဠအကြိမ်)

ပလောကတော စသည်ဖွင့်ပြချက်

၁၂၁

အကြီးအကျယ် ပျက်တတ်တယ်၊ ခိုင်ခံ့ခြင်းမရှိဘဲ အလွယ်တကူ အထင်အရှားလဲ ပျက်တတ်တယ်၊ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ ဘင်ဓဏအားဖြင့် ဓဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်၊ အလွန်လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ စက္ခု များကို ဆွဲဆုတ်လိုက်သလို အထင်အရှား ပျက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ အဲဒီလို တွေ့ရတော့ နောက်ဆုံးတစ်နေ့မှာ သေပြီးတော့လဲ ပျက်ရလိမ့်မယ်ဆိုတာကိုလဲ သဘောပေါက် သိမြင်သိမြင်သွားတယ်၊ အဲဒီလိုသိမြင်အောင်လဲ ရှုပါတဲ့၊ အဲဒီလို ပျက်လွယ်တာကိုတွေ့ရတော့ “အနိစ္စ-မမြဲဘူးဆိုတာဟာ သာပြီး ထင်ရှားတာပေါ့၊ ဒါကြောင့် ပလောကတော-အကြီး အကျယ် ပျက်တတ်တယ်-အလွန် ပျက်လွယ်တယ်ဆိုတာဟာ အနိစ္စ အခြင်းအရာထဲ အပါအဝင်ပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သုညတော-အတ္တကောင်မှ ဆိတ်သုဉ်း သည်ဟူ၍လဲ ရှုရမယ်တဲ့၊ ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အနေအားဖြင့် တော့ အသက်ရှင်နေတဲ့ သတ္တဝါ အကောင်အထည်ကြီးလိုက် ထင်ရှားနေတယ်၊ ရုပ်တွေကို ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှုန့် အမှုန့် ကြိတ်ခွဲပြီး ဆင်ခြင်လိုက်ပေမယ့် စဉ်းစားဆင်ခြင်နေတဲ့ ငါကောင်ကတော့ ရှိနေသလိုလို ထင်နေမှာပဲ၊ ဝေဒနာသညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတာတွေကို ခွဲခြမ်းပြီး ဆင်ခြင်လိုက်ပေမယ့် ဆင်ခြင်နေတဲ့ ငါကောင်ကတော့ ရှိတဲ့အနေနဲ့ပဲထင်ရှားနေမှာပဲ၊ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ မြင်မှု ကြားမှု

(တုတ္တအကြိမ်)

၁၂၂

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တော်

စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မပြတ်လိုက်ပြီးရှုနေတဲ့ ယောဂီ
မှာတော့ အရှင် အာရုံတွေရော၊ ရှုသိတဲ့ သဘောရော ရှုနေရင်း
ပင် ကုန်ဆုံးကုန်ဆုံးသွားကြတာကိုသာ တွေ့နေရတဲ့အတွက်
အတ္တကောင် ငါကောင်ဆိုတာဟာ လုံးဝကင်းဆိတ်နေတယ်၊
လူ အိမ် သစ်ပင် ဘာမျှမရှိတဲ့ ကွင်းပြင်ကြီးထဲ လျှောက်ကြည့်
လိုက်တဲ့အခါ လူစသည်ကို ဘာမျှမတွေ့ရသလိုပင် ရှုတိုင်း
ရှုတိုင်း အပြင်က အရှင် အာရုံရော၊ အတွင်းက ရှုသိတာရော
ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျက်သွားတာချည်း တွေ့နေရတဲ့အတွက်
အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်မှ ကင်းဆိတ်နေတယ်လို့သာ
သိရတယ်၊ ဒါလဲ အနတ္တအခြင်းအရာဖြင့် သိမြင်တာပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အနတ္တတော-အတ္တကောင်မဟုတ် အတ္တ
ကောင် မရှိဘူးလို့လဲ ရှုရမယ်တဲ့၊ အတ္တ-ဆိုတာ ရှေ့နားက
ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း “သာမိ-တစ်ကိုယ်လုံးကို အစိုးရတဲ့ ပိုင်ရှင်
နိဝါသီ-ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတည်ရှိနေတဲ့ ငါကောင်၊ ကာရက
ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ စိတ်အမူအရာ ဟူသမျှကို
ပြုတတ်တဲ့ ငါကောင်၊ ဝေဒက-အကောင်းအဆိုးကို ခံစားတတ်တဲ့
ငါကောင်” လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြတဲ့ အသက်ကောင်
ငါကောင်ပါပဲ၊ “ကိုယ်ထဲမှာ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်
ရှိနေတယ်၊ အဲဒီ အတ္တကောင်ကပင် မြင်ခြင်း ကြားခြင်း
သွားခြင်းစသော အမှုကိစ္စတွေကို ပြုလုပ်နေတယ်၊ အကောင်း
အဆိုးတွေကိုခံစားနေတယ်” လို့ ဒီလို ထင်မှတ်တဲ့ အတ္တစွဲက

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အနတ္တ အနတ္တလက္ခဏာ စသည်ခွဲပုံ

၁၂၃

ကင်းခဲပါတယ်။ “ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် နှစ်ပါးမျှ သာ ရှိတယ်။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာ ရှိတယ်” လို့ ကြားနာမှတ်သားပြီး ပြောဟောနေကြပေမယ့် ကိုယ်ထဲမှာ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အတ္တကောင် ရှိနေသလိုလိုပင် ထင်မှတ်တတ်ကြတယ်။ ပြောဟော စဉ်းစားနေတာကိုပင် ငါလို့ ထင်မှတ်နေတတ်ကြပါတယ်။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း မြင်မှု အစရှိသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို လိုက်ပြီး မပြတ်ရှုသိနေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့ အခါမှာ ရှုသိစရာရုပ်နဲ့ ရှုသိတဲ့စိတ်နာမ်ကိုလဲ ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ ရှုသိရတဲ့ အာရုံရော၊ ရှုသိတဲ့ စိတ်နာမ်ရော ရှုသိရှုသိနေရင်းပင် ကုန်ကုန်သွားတာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ “အတ္တကောင်-ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ခဏမစဲ ပျက်ပျက် သွားတဲ့ သဘောတရားမျှသာ ရှိတယ်” ဆိုတာ ထင်ရှား သိရပါတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်အောင် ရှုဖို့ ပြဆိုတာပါပဲ။

အနတ္တ အနတ္တလက္ခဏာ စသည်ခွဲပုံ

- အဲဒီလို ရှုသိရာမှာ (၁) အနတ္တ၊ (၂) အနတ္တလက္ခဏာ၊
- (၃) အနတ္တာနုပဿနာ ဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးကို ခွဲခြားသိထားရမယ်။
- (၁) အနတ္တ-ဆိုတာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၂၄

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

တွေပဲ၊ (၂) အနတ္တလက္ခဏာ-ဆိုတာ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေလို့ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်တာပါပဲ၊ (၃) အနတ္တာနုပဿနာ-ဆိုတာ ရှုမှတ်နေဆဲမှာ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်တာကိုတွေ့ရ၍ အစိုးမရဘူး၊ ငါကောင်မဟုတ်ဘူးလို့ သိမြင်တဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ပါပဲ၊ အဲဒါတွေကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာက အနတ္တတရား။

(၂) အလိုအတိုင်း မဖြစ်တာက အနတ္တလက္ခဏာ။

သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ သူ့သဘောအတိုင်းသာ ဖြစ်ပျက်နေတယ်၊ ကိုယ့်အလိုအတိုင်းတော့ မဖြစ်ဘူး၊ ကိုယ်အလိုအတိုင်း မဖြစ်ရင် အဲဒါကို အတ္တလို့ ငါလို့ မဆိုနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အလိုအတိုင်း မဖြစ်တာကို “အနတ္တလို့ အမှတ်ပြုရကြောင်း=အနတ္တလက္ခဏာ” လို့ ဆိုပါတယ်၊ အဲဒီ အနတ္တလက္ခဏာကို တွေ့ရင်တော့ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ် ဖြစ်တော့တာပါပဲ၊ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

(၃) ရှုမှတ်ဆဲမှာ အလိုအတိုင်း မဖြစ်တာကို တွေ့ရ၍ အစိုးမရ၊ ငါကောင်မဟုတ်ဟု သိမြင်တာက အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ “ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော” ဆိုတဲ့ အခြင်းအရာ သုံးပါးနဲ့ ရှေ့နားက ပြခဲ့ပြီးတဲ့ အခြင်းအရာ

(တေ့တ္တအကြိမ်)

အနတ္တ အနတ္တလက္ခဏာသည်ခွဲပုံ

၁၂၅

ရှစ်ပါးကိုပါ ပေါင်းလိုက်ရင် ရှုရမည့် အခြင်းအရာ ၁၁-
ပါးဖြစ်တယ်။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်တစ်ခု စီထားတယ်။ “ပျက်စီး
သုည အနတ္တ၊ ရှုရဆယ်တစ်မည်” တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) ပျက်စီး၊ သုည၊ အနတ္တ၊ ရှုရ ဆယ်တစ်မည်။

(+ ၃ = ၁၀)

အဲဒီ ရှုပုံပါဠိအနက်ကို ထပ်ပြီး ရွတ်ပြဦးမယ်။

အာဝုသော ကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သီလဝတာ-
သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သုတဝတာ သုတနှင့် ပြည့်စုံသော၊
ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော ဥပါဒါ
နက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊
ရောဂတော-စွဲကပ်နေသော ရောဂါနှင့် တူသည်ဟု၊ ဂဏ္ဍတော-
ပေါက်ကွဲနေသော အိုင်းအမာနှင့်တူသည်ဟု၊ သလ္လတော-စူး
ဝင်နေသော ငြောင့်နှင့်တူသည်ဟု၊ အဃတော-မကောင်းမှု နှင့်
တူသည်ဟု၊ အာဗာဓတော-အဖျားအနားနှင့် တူသည်ဟု၊
ပရတော-အပြင်ပလူသူတစ်စိမ်းနှင့် တူသည်ဟု၊ ပလောကတော-
ပျက်စီးတတ်သည်ဟု၊ သုညတော-အတ္တမှ ဆိတ်သုဉ်းသည်ဟု၊
အနတ္တတော-အစိုးမရ အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-သင့်သော
အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ-
ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ်၊ ရှုအပ်ကုန်၏ တဲ့။

အဲဒီမှာ ရှုပုံအခြင်းဆရာ (၁၁) ပါး ရှိတယ်။ အဲဒီ ၁၁-
ပါး ဟာ သဘောတူရာပေါင်းလိုက်ရင် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၂၆

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

ဆိုတဲ့ အခြင်းအရာ သုံးပါးမျှပါပဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့
 “ပလောကတော-ပျက်စီးတတ်တယ်” ဆိုတာဟာ အနိစ္စ-
 မမြဲဘူးဆိုတာထဲ ပါဝင် သွားပါတယ်” ပရတော-သူတစ်စိမ်းနှင့်
 တူတယ်” ဆိုတာဟာ “အစိုးမရလို့ အနတ္တ” ဆိုတာနဲ့
 အတူတူပဲ။ “သုညတော-အတ္တကောင်မှ ဆိတ်သုဉ်းနေတယ်”
 ဆိုတာဟာ “အတ္တကောင် မရှိ-အနတ္တ” ဆိုတာနဲ့ အတူတူပဲ။
 ကျန်တဲ့ “ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အယတော
 အာဇာတော”ဆိုတဲ့ ငါးခုက ဒုက္ခဆင်းရဲသဘောချည်းပါပဲ။
 ဒါကြောင့် အခြင်းအရာ ၁၁-ပါးဟာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဆိုတဲ့
 သုံးပါးထဲမှာပဲ အတွင်းဝင် ကြပါတယ်။ ဝိပဿနာ ရှုရာမှာ
 အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဆိုတဲ့ ဒီအခြင်းအရာ သုံးပါးကိုသိဖို့ရာက
 လိုရင်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် များစွာသော သုတ္တန်တရားတော်တွေမှာ
 အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဆိုတဲ့ ဒီအခြင်းအရာသုံးပါးဖြင့် ရှုမြင်ပုံကိုသာ
 ဟောကြားတော် မူပါတယ်။ အဲဒီ သုံးပါး သိမြင်အောင် ရှုပုံကို
 ရှင်းပြဦးမယ်။

လက္ခဏာရေး သုံးပါး သိမြင်အောင်ရှုပုံ

အဲဒီ သုံးပါးထဲက အနိစ္စလက္ခဏာဟာ ဘာကြောင့်
 မထင်နိုင်သလဲဆိုရင် ဥဒယဗ္ဗယာနံ အမနသိကာရာ-အဖြစ်
 အပျက်တို့ကို နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်၊ သန္တတိယာ-ရှေ့နောက်
 ဆက်စပ်လျက် မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်အစဉ် သန္တတိက၊

(ဓတုတ္တအကြိမ်)

လက္ခဏာအရယုဒါး သိမြင်အောင်ရှုပုံ

၁၂၇

ပဋိစ္စနုတ္တာ-ဖုံးကွယ်အပ်သည်အဖြစ်ကြောင့်၊ အနိစ္စလက္ခဏာ-
မမြဲဟု မှတ်သိရကြောင်း အနိစ္စလက္ခဏာသည်၊ န ဥပဋ္ဌာတိ-
မထင်ပေါ်ဘဲရှိသည်၊ ဥဒယဗ္ဗယ-အဖြစ်အပျက်ကို၊ ပရိစ္ဆဟေတွာ-
ဉာဏ်ဖြင့် သိမ်းဆည်း၍-ရှု၍၊ သန္တတိယာ ဝိကောပိတာယ-
သန္တတိကို ဖျက်အပ်ပြီးလတ်သော်၊ အနိစ္စလက္ခဏာ -မမြဲဟု
မှတ်သိရကြောင်း အနိစ္စလက္ခဏာသည်၊ ယာထာဝသရသတော-
ဟုတ်မှန်သော သူ့သဘောအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာတိ-ထင်ပေါ်လေ
တော့သည်တဲ့၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၃-၂၇၆)။

အနိစ္စလက္ခဏာဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ကွယ်ပျောက်သွားတာ
ကိုဆိုတာပါပဲ၊ ဟုတွာ-အစက မရှိသေးဘဲ ရှိပြီး ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍၊
အဘာဝါကာရော-မရှိပြန်သော အခြင်းအရာ ကွယ်ပျောက်သွား
သော အခြင်းအရာသည်၊ အနိစ္စလက္ခဏာ-မမြဲဟု မှတ်သိရ
ကြောင်း-အနိစ္စလက္ခဏာ မည်သည်လို့ ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့်
အညီပါပဲ၊ ဥပမာအားဖြင့် မိုးရွာနေတဲ့ အခါ တိမ်တိုက်ထဲမှ
လျှပ်ရောင်ကလေး လက်ခနဲ ပေါ်လာတယ်၊ ပြီးတော့လဲ ချက်
ခြင်း ပျောက်ကွယ်သွားတယ်၊ အဲဒီ လျှပ်ရောင်ကလေးဟာ
အစကမရှိသေးဘဲ ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်သွားတာပဲ၊ အဲဒါလို
ပင် မြင်မှု ကြားမှု အစရှိသော ရုပ်နာမ်တွေဟာ အစက မရှိ
သေးဘဲ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်
သွားကြတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွား တာဟာ မမြဲဘူးလို့
သိရကြောင်း အနိစ္စလက္ခဏာပဲ၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

၁၂၈

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တော်

ပေးခဲ့ပြီ၊ “ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာက အနိစ္စလက္ခဏာ” တဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာက အနိစ္စလက္ခဏာ။

ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေကြပါလျက် ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားတဲ့ အနိစ္စလက္ခဏာဟာ ဘာကြောင့်မထင်ပေါ်ဘဲ ရှိနေပါသလဲလို့ဆိုတော့ ရှေ့နောက်မပြတ် ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အစဉ် သန္တတိ-က ဖုံးကွယ်ထားလို့ပါပဲတဲ့၊ ဒါကြောင့် အနိစ္စကို သန္တတိက ဖုံးကွယ်သည်လို့ ပြောဟောလေ့ရှိကြပါတယ်၊ အဲဒါကို လဲ ဆိုကြရမယ်။

အနိစ္စကို သန္တတိ-က ဖုံးကွယ်သည်။

အဲဒီ ရုပ်နာမ်အစဉ် သန္တတိကလဲ ဘာကြောင့် ဖုံးကွယ်နိုင်သလဲဆိုတော့ မြင်မှု ကြားမှု စသော ရုပ်နာမ်တွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေပါလျက် အဲဒီ အဖြစ်အပျက်ကို မြင်အောင် မရှုနိုင်လို့ ဖုံးကွယ်တာပါပဲ၊ ဒီနေရာမှာ တကယ်ဖြစ်ပျက်တာကို မရှုမိဘဲ ဖြစ်ပျက်ဖြစ်ပျက်ဆိုပြီး ဆင်ခြင်နေရုံနဲ့တော့ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုမြင်ရာမရောက်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲ၊ အဲဒီလို ရွတ်ဆိုပြီး ဆင်ခြင်နေရုံနဲ့ တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်ရဲ့ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း သဘောကို မတွေ့နိုင်လို့ပါပဲ၊ အမှန်စင်စစ်ကတော့ မြင်မှု ကြားမှု နံ့မှု စားသိမှု ထိသိမှု ကြံသိမှု ဆိုတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီး မပြတ်ရှုမှတ်နေ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ အမှန်အတိုင်း သိသည်

၁၂၉

ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ရန်အတွက် (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ-စသည်ဖြင့်) သွားဆဲမှာ သွားတယ်လို့ သိရမယ်။ ရပ်ဆဲ ထိုင်ဆဲ လျောင်းဆဲမှာ ရပ်တယ် ထိုင်တယ် လျောင်းတယ်လို့ သိရမယ်။ ကွေးမှု ဆန့်မှု လှုပ်ရှားမှု စသော ကိုယ်အမူအရာ တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုဆဲမှာ အဲဒီ ကိုယ်အမူအရာကိုသိရမယ်။ သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာဆိုတဲ့ ခံစားမှုဝေဒနာ တစ်ခုခု ဖြစ်ဆဲမှာ အဲဒီ ခံစားမှုကို သိရမယ်။ တပ်မက်မှုနှင့်တကွ ကြံသိသော စိတ်စသည် ဖြစ်ဆဲမှာ အဲဒီ ကြံသိစိတ်ကို သိရမယ်။ လိုချင်မှု ကာမစ္ဆန္ဒ စသော သဘောတရား၊ မြင်ကာမျှ ကြားခါမျှ စသော သဘော တရား တစ်ခုခု ဖြစ်ဆဲမှာ အဲဒီ သဘောတရားကို သိရမယ် စသည်ဖြင့် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဟောကြားတော် မူခဲ့တာပါပဲ။

ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ အမှန်အတိုင်း သိသည်

အဲဒီ ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက်မှာ လိုက်ပြီး ရှုနေရင် သမာဓိအား ရှိလာတဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်တို့၏ ပင်ကိုယ်သဘောကိုလဲ အမှန်အတိုင်း သိရတယ်။ ပင်ကိုယ်သဘော ကို သိရပြီးတော့ အဲဒီ သဘောတရား၏ အစပေါ်လာမှုဆိုတဲ့ ဖြစ်ခြင်းကိုလဲ မှန်စွာတွေ့ပြီး သိရတယ်။ အဆုံးပျောက်ကွယ်သွားမှု ဆိုတဲ့ ပျက်ခြင်းသဘောကိုလဲ မှန်စွာတွေ့ပြီး သိရတယ်။

(ဓမ္မေတုဒ္ဓါအကြိမ်)

၁၃၀

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားစာတော်

ဥပမာအားဖြင့် လျှပ်လက်ခိုက်မှာ ကြည့်မိရင် အဲဒီ လျှပ်ရောင်၏ ပင်ကိုယ်သဘောကိုလဲ မြင်တွေ့ပြီး သိရတယ်။ အဲဒီ လျှပ်ရောင် ပေါ်လာပုံ ပျောက်သွားပုံကိုလဲ သိရတယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက “ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ၊ သဘာဝ၊ မုချသိနိုင်သည်။ သဘော သိမှ၊ ဥဒယ၊ ဝယ မြင်နိုင်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ဖြစ်ခိုက်ရှုမှ၊ သဘာဝ မုချသိနိုင်သည်။

(၂) သဘောသိမှ၊ ဥဒယ၊ ဝယမြင်နိုင်သည်။

မြင်မှု ကြားမှု အစရှိသော သဘောကို အမှန်အတိုင်း သိမှ အဲဒီသဘော၏ အစဖြစ်မှု-ဥဒယနှင့် အဆုံးပျောက်ကွယ်မှု-ဝယကို အမှန်အတိုင်း သိမြင်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်မှုပျက်မှုကို သိပါမှ အနိစ္စ-မမြဲဘူးဆိုတာကို အမှန်အတိုင်း သိမြင်နိုင် တယ်။ အဲဒါကိုလဲ “ဖြစ်ပျက်မြင်မှ၊ အနိစ္စ၊ ဒိဋ္ဌသိနိုင်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

(၃) ဖြစ်ပျက်မြင်မှ၊ အနိစ္စ၊ ဒိဋ္ဌ သိနိုင်သည်။

ဥပမာအားဖြင့် လျှပ်ရောင်လက်ခိုက်မှာ ကြည့်မိလိုမြင် ရရင် အဲဒီလျှပ်ရောင်ဟာ ပေါ်လာပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာကို သိရသလိုပင် မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ မြင်မှု စသည်တွေ အသစ်အသစ် ဖြစ်လာတာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ ချက်ခြင်းပင် ပျောက် ပျောက်သွားတာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် ရှေ့

(ဓမ္မစာအုပ်)

ဖြစ်ခိုက်မှ အမှန်အတိုင်းသိသည်

၁၃၁

နောက်ဆက်စပ်ပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ သန္တတိ-က မဖုံးကွယ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဥပမာ ခြကောင်တွေ သွားနေတဲ့ ခြတန်းကြီးဟာ ခပ်ဝေးဝေးကနေပြီး ကြည့်ရင် အပြတ်အခြားကို မတွေ့ရဘူး၊ တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်နေတယ်၊ အနီးသွားပြီး ကြည့်ရင်တော့ ခြကောင်ကလေးတွေ တစ်ကောင်စီ တစ်ကောင်စီ အပြတ်အပြတ် ဖြစ်ပြီး ကွဲပြားနေတယ်၊ အဲဒီလိုပါပဲ။

ဖြစ်ခိုက်မှာ မရှုနိုင်တဲ့သူတွေမှာတော့ မြင်တာတွေ ကြားတာတွေ ထိသိတာတွေ ကြံသိတာတွေဟာ အပြတ်အခြား မရှိဘူး တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီလို တစ်ဆက်တည်း အနေဖြင့် ထင်ရတာဟာ သန္တတိပညတ်ပဲ၊ အဲဒီ သန္တတိပညတ်ကိုသာ တွေ့နေရတဲ့ အတွက် မရှုနိုင်တဲ့ ပကတိလူတွေမှာ မြင်တာနဲ့ ကြားတာကိုလဲ ငါတစ်ယောက်တည်းပဲလို့ ထင်နေတယ်၊ ကြားတာနဲ့ ထိသိတာ ကြံသိတာကိုလဲ ငါတစ်ယောက်တည်းပဲလို့ ထင်နေတယ်၊ မြင်တာကြားတာ ထိသိတာ ကြံသိတာတွေ အားလုံးကို ငါတစ်ယောက်တည်းပဲလို့ ထင်နေတယ်၊ အကြာကြီး မြင်နေတာ ကြားနေတာ ထိသိနေတာ ကြံသိနေတာတွေကိုလဲ ငါတစ်ယောက်တည်း အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေတယ်၊ ငယ်ငယ်ကတည်းက ယခုထက်ထိ တစ်ယောက်တည်း အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ ရှေ့နောက်ဆက်စပ်ပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ သန္တတိ-က ဖုံးကွယ်ထားလို့ မြဲတယ်ထင်နေတာပါပဲ။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ခြတန်းကြီး အနီးသွားပြီး ကြည့်ရင်တော့ ခြကောင်ကလေးတွေ တစ်ကောင်စီ တစ်ကောင်စီ အပြတ်အပြတ်ဖြစ်ပြီး ကွဲပြားနေတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်ခိုက်မှာ လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ရှေ့အမြင်နဲ့ နောက်အမြင် မစပ်ဘူး တခြားစီပဲ။ ရှေးရှေးကြားတာ ထိသိတာ ကြံသိတာနှင့် နောက်နောက် ကြားတာ ထိသိတာ ကြံသိတာတွေလဲ တစပ်တည်း မဟုတ်ဘူး တခြားစီပဲ။ မြင်တာနှင့် ကြားတာ ထိသိတာတွေလဲ တခြားစီပဲ။ ကြားတာ စသည်နှင့် ထိသိတာ စသည်လဲ တခြားစီပဲ။ သူ့အခိုက်အတန့်နှင့်သူ ပျက်ပျက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒါဟာ သန္တတိ-က မဖုံးကွယ်နိုင်ပဲ ဖြစ်သွားတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေလျှင် အဖြစ်အပျက်ကို မြင်၍ သန္တတိ ပျက်သည်။ သန္တတိ ပျက်လျှင် ဖြစ်ပေါ်ပြီး နောက် ကွယ်ပျောက်သွားခြင်းဆိုတဲ့ အနိစ္စ လက္ခဏာ ထင်ပေါ်၍ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် အစစ်ဖြစ်လေတော့သည်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေလျှင် အဖြစ်အပျက်ကို မြင်၍ သန္တတိ ပျက်သည်။ သန္တတိ ပျက်လျှင် ဖြစ်ပေါ်ပြီး နောက် ကွယ်ပျောက်သွားခြင်းဆိုတဲ့ အနိစ္စလက္ခဏာ ထင်ပေါ်၍ အနိစ္စာ နုပဿနာဉာဏ်အစစ် ဖြစ်လေတော့သည်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဒုက္ခကို လူရိယာပုထ်က ဖုံးကွယ်သည့်

၁၃၃

ဒုက္ခကို လူရိယာပုထ်က ဖုံးကွယ်သည့်

အဘိဏ္ဍာသမ္ပဒိပိဋနဿ-မကြာခဏ (မပြတ်) နှိပ်စက်ခြင်းကို၊ အမနသိကာရာ-နလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်၊ လူရိယာပထေဟိ ပဋိစ္စနုတ္တာ-ပြုပြင်ပေးသော လူရိယာပုထ်တို့က ဖုံးကွယ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ-ဆင်းရဲဟု မှတ်သိရကြောင်း ဒုက္ခလက္ခဏာသည်၊ န ဥပဋ္ဌာတိ-မထင်ပေါ်ဘဲရှိသည့်၊ အဘိဏ္ဍာသမ္ပဒိပိဋန-မကြာခဏ (မပြတ်) နှိပ်စက်ခြင်းကို၊ မနသိကတွာ-နလုံးသွင်းရှုမှတ်၍၊ လူရိယာပထေဥဂ္ဂါဋီတေ-ပြုပြင်ပေးသည့် လူရိယာပုထ်ကို ခွါထုတ်လိုက်သည် ရှိသော်၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ-ဆင်းရဲဟု မှတ်သိရကြောင်း ဒုက္ခလက္ခဏာသည်၊ ယာထာဝသရသတော-ဟုတ်မှန်သော သူ့သဘောအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာတိ-ထင်ပေါ်လေတော့သည်တဲ့။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပင်)။

ဒုက္ခလက္ခဏာဆိုတာ မကြာခဏ နှိပ်စက်ခြင်း၊ မပြတ် နှိပ်စက်ခြင်း သဘောပါပဲ၊ (အဘိဏ္ဍာသမ္ပဒိပိဋနာကာရော ဒုက္ခလက္ခဏာ-ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့်အညီ ပြဆိုချက်ပါပဲ) အဘိဏ္ဍာ-ဆိုတဲ့ပုဒ်က ပုနပ္ပုန-ပုဒ်နှင့် အရတူဖြစ်တဲ့အတွက် မကြာခဏ အဖန်ဖန်လို့ ဒီအနက်လဲ ရပါတယ်၊ အဲဒါကတော့ လူရိယာပုထ် တစ်ခု တစ်ခုမှာ မကြာခင် မကြာခင်ပဲ မခံသာလို့ ပြင်ပြင်ပေးရတဲ့အတွက် မကြာခဏ နှိပ်စက်တယ်၊ အဖန်ဖန် နှိပ်စက်တယ် ဆိုတာကို ထင်ရှားစေပါတယ်၊ ငိုကာမှာ အဲဒီ အဘိဏ္ဍာ-ပုဒ်ကို နိရန္တရံ-လို့ ဖွင့်ထားတဲ့အတွက် အပြတ်အခြား မရှိဘဲ အမြဲနှိပ်စက်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၃၄

သီလသန္တုသုတ္တန်စာအုပ်

တယ်ဆိုတဲ့ အနက်လဲ ရပါတယ်။ အဲဒီ အနက်ကတော့ ဖြစ်မှု ပျက်မှုက မပြတ်နှိပ်စက်နေတယ်ဆိုတာကို ထင်ရှားစေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မကြာခဏ နှိပ်စက်ခြင်း၊ မပြတ် နှိပ်စက်ခြင်းလို့ နှစ်မျိုးလုံးကို ပြဆိုလိုက်ပါတယ်။ ဣရိယာပုထ်က ဖုံးကွယ်တယ် ဆိုတာနဲ့ စပ်ကြည့်ရင်တော့ မကြာခဏ နှိပ်စက်တယ်ဆိုတဲ့ အနက်က သာပြီး ထင်ရှားပါတယ်။

ပကတိ လူတွေမှာ မိမိကိုယ်ထဲ၌ ညောင်းလိုက် ပူလိုက် နာကျင်လိုက် စသည်ဖြင့် မကြာခဏ အခဲခက်ပြီး အနှိပ်စက် ခံနေရတာကို သတိမပြုမိကြဘူး။ မိမိတို့ အလိုရှိရာကို ကြံစည်ရင်း၊ ပြုလုပ်ပြောဆိုရင်း ကွေးထားရာက ဆန့်လိုက်၊ ဆန့်ထားရာက ကွေးလိုက်၊ ထိုင်ရာက ထလိုက် စသည်ဖြင့် ဣရိယာပုထ်ကို ပြုပြင်ပေးနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ထဲမှာ မကြာခဏ အခဲ ခက်ပြီး အနှိပ်စက်ခံနေရတာကို မသိကြဘူး။ နည်းနည်းပါးပါး မနေသာဖြစ်လာရင် ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း ထိုင်ခြင်း ထခြင်း စသည်ဖြင့် အမှတ်တမဲ့ ပြုပြင်ပေးနေကြတာနဲ့ ကိုယ်ထဲမှာ မခံ သာမှု ရှိမှန်း မသိရဘူး။ အမြဲတမ်း နေသာထိုင်သာ ရှိနေတယ်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ အမှတ်တမဲ့ ပြုပြင်ပေးတဲ့ ဣရိယာပုထ်က ဖုံးကွယ်သွားလို့ မခံသာတဲ့ ဒုက္ခလက္ခဏာ မထင်ပေါ်ဘဲ ရှိနေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခကို ဣရိယာပုထ်က ဖုံးကွယ်သည်-လို့ ပြောဟောလေ့ ရှိကြပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဒုက္ခကို ဣရိယာပုထ်က ဖုံးကွယ်သည့်

၁၃၅

ဒုက္ခကို ဣရိယာပုထ်က ဖုံးကွယ်သည်။

အဲဒီ ဣရိယာပုထ်က ဘာကြောင့် ဖုံးကွယ်နိုင်သလဲဆိုတော့ မကြာခဏ နှိပ်စက်နေတဲ့ မခံသာမှုကို နှလုံးမသွင်းမိဘဲ အမှတ်တမဲ့ ပြုပြင်ပေးနေလို့ပါပဲ။ မြင်တိုင်းကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် သိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း တစ်နေရာရာက ညောင်းမှု ပူမှု နာကျင်မှု ယားယံမှု စသည် ဖြစ်လာရင် အဲဒီ ညောင်းတာ ပူတာ စသည်ကို ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း ကိုယ်အနေအထားပြင်ချင်လာရင် ပြင်ချင်တယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး ညောင်းတာ ပူတာ စသည်ကိုပင် ရှုမှတ်နေရတယ်။ သို့မဟုတ်ရင်လဲ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေကျအတိုင်းသာ ရှုမှတ်နေရတယ်။ ရုတ်တရက် မပြင်ရသေးဘူး။ အဲဒီလို သည်းခံပြီး ရှုမှတ်နေရင် တချို့ ဒုက္ခဝေဒနာဟာ မပြုပြင်ရဘဲ သူ့အလိုလိုလဲ ပျောက်သွားတတ်ပါတယ်။ သည်းမခံနိုင်လောက်အောင် မခံသာလှတဲ့ အခါကျတော့ ပြုပြင်ချင်တဲ့ စိတ်ကစပြီး ပြုပြင်တာတွေရော အကုန်လုံး ရှုမှတ်ပြီး ပြုပြင်ရတယ်။ အဲဒီလို ဒုက္ခဝေဒနာတွေဟာ မကြာခဏပဲ ပေါ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ယောဂီက “ကိုယ်ထဲမှာ မခံသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေ မကြာခဏ ပေါ်ပေါ်လာတာပဲ။ ငါတို့ဟာ ရှေးက မရှုလို့ မသိကြတာပဲ။ ယခု မပြတ်ရှုမှတ်နေတော့ ဒီကိုယ်ကြီးဟာ ဒုက္ခအစုအစေးကြီးလို ဖြစ်နေတာပဲ” စသည်ဖြင့်

(ဓမ္မာစရိယအကြံ)

၁၃၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်စာအုပ်

သဘောပေါက် သိမြင်သွားပါတယ်။ အဲဒါဟာ မကြာခဏ နှိပ်စက်မှုကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး နှလုံးသွင်းနေတဲ့အတွက် ဣရိယာ ပုထ် ပြုပြင်မှုက မဖုံးကွယ်နိုင်သောကြောင့် ဒုက္ခလက္ခဏာ ထင်ပေါ်လာတာပါပဲ။ ကဲ-လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ဖြစ်နိုင်ရပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေလျှင် မကြာခဏ နှိပ်စက်မှုကို တွေ့ရသည်။ ပြုပြင်ချင်သော်လည်း အမှတ်တမဲ့ မပြုပြင်ဘဲ သည်းခံ၍ ရှုမှတ်နေသဖြင့် ပြုပြင်တဲ့ ဣရိယာ ပုထ်က မဖုံးကွယ်နိုင်သောကြောင့် မကြာခဏ နှိပ်စက်တဲ့ အခြင်းအရာ ဒုက္ခလက္ခဏာ ထင်ရှားပေါ်လာလေတော့ သည်။ ဒုက္ခလက္ခဏာ ထင်ရှားပေါ်လာလျှင် ဆင်းရဲအစု အနေဖြင့် သိမြင်သော ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ် အစစ် ဖြစ်လေတော့သည်။

နောက်ပြီးတော့ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ရှုမှတ် တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်သွားတာကိုချည်း မပြတ် တွေ့နေရတဲ့အတွက် မပြတ်နှိပ်စက်နေတဲ့ ဒုက္ခလက္ခဏာ လဲ ထင်ရှားတယ်။ ဒါကြောင့် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်ချည်ပျက်ချည် နှင့် မပြတ် နှိပ်စက်နေသောကြောင့် ကြောက်စရာဆင်းရဲဟု သိမြင်သော ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်အစစ်လဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အနတ္တကို ယန-က ဖုံးကွယ်သည်

နာနာဓာတုဝိနိဗ္ဗောဂဿ-အမျိုးမျိုးသော ရုပ်ဓာတ် နာမ် ဓာတ်တို့၏ အသီးသီး ကွဲပြားခြင်းကို၊ အမနသိကာရာ-နှလုံး

(တေတ္ထအကြိမ်)

အနတ္တဂိုဏ်း-က ပုံကျယ်သည်

၁၃၇

မသွင်းခြင်းကြောင့်၊ ယနေ့-တစ်လုံးတစ်ခဲတည်း တစ်ကိုယ်တည်းဟု ထင်ရသော ယနပညတ်က၊ ပဋိစ္စနက္ခတ္တ-ဖုံးကွယ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနတ္တလက္ခဏ-အတ္တမဟုတ်ဟု မှတ်သိရကြောင်း အနတ္တလက္ခဏာသည်၊ နဥပဋ္ဌာတိ-မထင်ပေါ်ဘဲ ရှိသည်၊ နာနာဓာတုယော-အမျိုးမျိုးသော ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ်တို့ကို၊ ဝိနိဗ္ဗုဒ္ဓိတွာ-အသီးအသီးခွဲခြား၍၊ ယနဝိနိဗ္ဗာဏကတေ-တစ်လုံးတည်း တစ်ခဲတည်း တစ်ကိုယ်တည်းဟု ထင်မှတ်ရသော ယနပညတ်၏ အသီးအသီး ကွဲပြားခြင်းကို ပြုအပ်ပြီးလတ်သော်၊ အနတ္တလက္ခဏ-အတ္တကောင်မဟုတ်ဟု မှတ်သိရကြောင်း အနတ္တလက္ခဏာသည်၊ ယာထာဝသရတော-ဟုတ်မှန်သော သူ့ သဘောအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာတိ-ထင်ပေါ်လေတော့သည်တဲ့။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပင်)။

အဝသဝတ္တနာရော-အလို၌ မဖြစ်ခြင်း-အလိုသို့ မလိုက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ အနတ္တလက္ခဏ-အတ္တကောင်ငါကောင်မဟုတ်ဟု မှတ်သိရကြောင်း အနတ္တ လက္ခဏာမည်၏-လို့ ပြဆိုချက်နှင့်အညီ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်တဲ့ အခြင်းအရာကို အနတ္တလက္ခဏာ ခေါ်တယ်၊ မြင်မှုကြားမှုစသော ဥပါဒါ-နက္ခန္ဓာ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို မရူမှတ်နိုင်တဲ့ ပကတိလူတွေက ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မြင်နိုင်တယ်၊ ကြားနိုင်တယ်၊ တွေ့ထိနိုင်တယ်၊ ကွေးနိုင်ဆန့်နိုင်တယ်၊ သွားလာလုပ်ကိုင်နိုင်တယ်၊ ပြောဆိုနိုင်တယ်၊ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ကြံစည်စိတ်ကူးနိုင်တယ်လို့

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

၁၃၈

ဘိလ္လဝုဒ္ဓသုတ္တန်တရားတော်

ထင်နေကြတယ်။ အစိုးရတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်အနေဖြင့်
 စွဲလမ်းနေကြတာပါပဲ။ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်၌ ထင်ရှားပေါ်
 လာတဲ့ မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မပြတ်
 ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့အခါ
 မှာ မျက်စိရုပ် အဆင်းရုပ်နဲ့ မြင်သိတဲ့ မှတ်သိတဲ့ နာမ်၊ နားရုပ်
 အသံရုပ်နဲ့ကြားသိတဲ့ မှတ်သိတဲ့ နာမ် စသည်ဖြင့် ရုပ်နဲ့နာမ်
 မျှကိုသာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီ ရုပ်နာမ်ကလဲ သူ့အကြောင်းအား
 လျော်စွာ ဖြစ်နေတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ မျက်စိနဲ့ အဆင်းရှိလို့
 မြင်မှုဖြစ်တယ်။ မြင်စရာ အဆင်းရှိနေရင်၊ မျက်စိကလဲ ဖွင့်ထားရင်
 မမြင်ချင်လို့ကို မရဘူး။ မြင်သွားတာပဲ။ နားနဲ့ အသံရှိလို့
 ကြားမှုဖြစ်တယ်။ ကြားစရာ အသံရှိနေရင် မကြားချင်လို့ကို
 မရဘူး ကြားသွားတာပဲ။ ကိုယ်နဲ့ ထိစရာရှိလို့ ထိသိမှု ဖြစ်
 တယ်။ ထိစရာရှိနေရင် မထိသိချင်လို့ကို မရဘူး ထိသိသွား
 တာပဲ စသည်ဖြင့် သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေတာ
 ကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ မကောင်းတာတွေ မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့လဲ
 တောင့်တ၍မရဘူး။ မကောင်းတာတွေချည်း ဖြစ်ပါစေ ကြာရှည်စွာ
 တည်နေပါစေလို့လဲ တောင့်တ၍ မရဘူး။ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တ
 သဘောတွေ ချည်းပဲလို့ ရှုမှတ်နေရင်း သဘောပေါက် သိမြင်လာ
 ပါတယ်။

အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိမြင်တာဟာ မြင်ခိုက် ကြားခိုက်
 စသည်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ ရုပ်ဓာတ်နာမ်ဓာတ်တွေကို

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

(၁) သန္တတိယန

၁၃၉

ရှုမှတ်ပြီး အသီးအသီး ခွဲခြမ်းသိလို့ ပါပဲ။ မရှုမမှတ်နိုင်တဲ့ ပကတိ လူတွေမှာတော့ အဲဒီလို ခွဲခြမ်းပြီး မသိနိုင်တဲ့အတွက် မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေဟာ တစ်လုံးတစ်ခဲတည်း တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ယောက်တည်း အနေဖြင့် ထင်ပေါ်နေတယ်။ အဲဒီလို ထင်ပေါ်နေတာကို ယနပညတ်က ဖုံးကွယ်ထားတယ်လို့ ဆိုတာပဲ။ ဒါကြောင့် အနတ္တကို ယန-က ဖုံးကွယ်သည်လို့ ပြောဟောလေ့ ရှိကြတာပဲ။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အနတ္တကို ယန-က ဖုံးကွယ်သည်။။

အဲဒီ ယနပညတ်က (၁) သန္တတိယန၊ (၂) သမူဟယန၊ (၃) ကိစ္စယန၊ (၄) အာရမ္မဏယန-လို့ လေးမျိုးရှိတယ်။

(၁) သန္တတိယန

အဲဒီ လေးမျိုးထဲက သန္တတိယနဆိုတာ ရှေးရှေးမြင်မှုကြားမှု စသည်နှင့် နောက်နောက်မြင်မှု ကြားမှု စသည်ကို တစ်လုံးတစ်ခဲတည်း တစ်ယောက်တည်း အနေဖြင့် ထင်ရတဲ့ဟာပါပဲ။ အဲဒီ သန္တတိယနအကြောင်းကိုတော့ အနိစ္စလက္ခဏာဖုံးကွယ်ပုံ အရာမှာ ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီ သန္တတိယနအကြောင်း ဆောင်ပုဒ်လဲ ရှိတယ်။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) ရှေးနောက်တရား ခဏပြားလျက်၊ ပိုင်းခြားမပြတ်၊
ငါ့ကောင်မှတ်၊ ပေါ်လတ် သန္တတိယန တည်း။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မြင်ပြီးတော့ စဉ်းစားတာ၊ မြင်ပြီးတော့ ကြားတာ၊ ရှေးရှေးမြင်တာနှင့် နောက်နောက် မြင်တာ စသည်တွေဟာ ဖြစ်ခိုက် ဓဏအားဖြင့် တခြားစီ ကွဲနေတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဖြစ်ခိုက်မှာ မရှုနိုင်တဲ့ သူတွေကတော့ မြင်တာလဲ ငါပဲ၊ စဉ်းစားတာလဲ ငါပဲ၊ ကြားတာလဲ ငါပဲ၊ ငါကပင် အကြာကြီး မြင်နေတယ် စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒါဟာ ရှေးနောက် တရားတွေကို တစ်ခုတည်း တစ်ယောက်တည်းအနေဖြင့် ထင်မှတ် တဲ့ သန္တတိဃနု ထင်ပေါ်နေတာပဲ။ အဲဒီလို သန္တတိဃနု ထင် ပေါ်နေရင် မမြဲဘူးလို့ မသိဘူး၊ မြဲတယ်လို့သာ ထင်မှတ်စွဲလမ်း နေတယ်။ အနတ္တလို့လဲ မသိဘူး၊ ငါတစ်ယောက်တည်း အမြဲ ရှိနေတယ်လို့သာ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေတယ်။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်းကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ရှုသိရတဲ့ အာရုံရော၊ ရှုသိတဲ့စိတ်ရော၊ ချက်ခြင်းပင် ပျောက် ပျောက်သွားတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်နေရတဲ့အတွက် မြင်မှု၊ ကြားမှု သိမှု စသည်တွေကို မြဲ-တည်နေတယ်လို့လဲ မထင်ဘူး။ တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ယောက်တည်း အမြဲတည်နေ တယ်လို့လဲ မထင်တော့ဘူး။ မမြဲတာချည်းပဲ အတ္တကောင် ငါကောင်မဟုတ်တဲ့သဘောတရားချည်းပဲလို့ အမှန်အတိုင်း သိမြင် တယ်။ အဲဒါဟာ သန္တတိဃနုကို ပျက်အောင် ရှုနိုင်လို့ အနိစ္စ ဉာဏ် အနတ္တဉာဏ် အစစ်တွေ ဖြစ်တာပါပဲ။

(တေုတ္တအကြိမ်)

(၂) သမ္မဟယန

သမ္မဟယနဆိုတာ မြင်မှု ကြားမှု စသည်ထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ မျက်စိ နား စသည်၊ အဆင်း အသံစသည်၊ မြင်သိမှုကြားသိမှု စသည်၊ မြင်တွေ့မှု ကြားတွေ့မှု စသည်၊ မြင်ခံစားမှု ကြားခံစားမှု စသည်တွေကို အကုန်လုံး ပေါင်းပြီး တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ယောက်တည်း အနေဖြင့် ထင်ရတဲ့ဟာပါ။ ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင် မရှိသေးတဲ့ ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေက အဲဒီ မြင်တာ ကြားတာ လှုပ်ရှားပြုပြင်တာ ကြံစည်တာ စသည်တွေကို ငါတစ်ယောက်တည်းက လုပ်နေတယ်လို့ မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ ရုပ်နာမ် အပေါင်းကို တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ယောက်တည်း ထင်ရတဲ့ သမ္မဟယနပညတ်ပါ။ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်၌ ဖြစ်ဆဲ ရုပ် နာမ်ကို မရှုဘဲ စာပေကျမ်းဂန်အရ အားဖြင့် ရုပ်တွေကို အမှုန့် အမှုန့်ပြုပြီး ဆင်ခြင်နေပေမယ်လို့ အဲဒီလို ဆင်ခြင်နေတဲ့ စိတ်နာမ်တရားတွေကိုတော့ ငါကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းမှုဟာ ရှိနေမှာပဲ။ မြင်ဆဲ ကြားဆဲစသည်မှာ မျက်စိနှင့် မြင်သိမှု စသည်တွေကိုလဲ ငါကောင်အနေဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေဦးမှာပဲ။ အဲဒီ သမ္မဟယနပညတ်ထင်ပုံ ဆောင်ပုဒ်ကိုလိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၂) ရုပ်နာမ်အများ၊ သဘောပြားလျက်၊ ပိုင်းခြား မပြတ်၊ ငါကောင်မှတ်၊ ပေါ်လတ် သမ္မဟယန တည်း။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ကိုယ့်လက် ကိုယ့်ခြေ စသည်ကို မြင်တဲ့အခါ မျက်စိရုပ်က
 တခြား+မြင်ရတဲ့ အဆင်းရုပ်က တခြား+မြင်သိတာက တခြား+
 မြင်တွေ့တာက တခြား+မြင်လို့ကောင်းတာ မကောင်းတာက
 တခြား ကွဲပြားနေတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မြင်ခိုက်မှာ မရှုနိုင်တဲ့
 ပကတိ လူတွေမှာတော့ မျက်စိနဲ့တစ်ကိုယ်လုံးလဲ ငါ၊ မြင်ရတဲ့
 လက် စသည်လဲငါ၊ မြင်သိတာလဲ ငါ၊ မြင်တွေ့တာလဲငါ၊
 မြင်လို့ကောင်းတာလဲ ငါ၊ မကောင်းတာလဲ ငါ-လို့ ထင်မှတ်
 စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ကြားခိုက်စသည်မှာလဲ နည်းတူပင် စွဲလမ်းနေ
 ကြတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ မြင်တာကြားတာ စသည်တွေ
 အကုန်လုံးကိုလဲ တစ်ပေါင်းတည်းပြုပြီး ငါ-လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်း
 နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ သမူဟဃန ထင်ပေါ်ပြီးတော့ အတ္တကောင်
 ငါကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းနေကြတာပါပဲ။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ရှုမှတ်နေ တဲ့
 ယောဂီမှာတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဘင်္ဂဉာဏ် စသည် ဖြစ်ပေါ်လာ
 တဲ့ အခါမှာ မျက်စိက တခြား+မြင်ရတဲ့ အဆင်းက တခြား+မြင်
 သိတာက တခြား စသည်ဖြင့် ကွဲပြားပြီး ထင်ပေါ်တယ်။ အဲဒီ
 ထင်ပေါ်သမျှဟာလဲ ရှုသိနေဆဲမှာပင် ပျောက်ပျောက်သွားတယ်လို့
 သိရတယ်။ ရှုသိနေတဲ့ စိတ်လဲ သိသိပြီး ပျက်ပျက်သွားတယ်လို့
 သိရတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်လုံးတစ်ခဲတည်း တစ်ကိုယ်တည်းလို့
 ထင်စရာ ဃနပညတ် ပျက်သွားတယ်။ ဃနပညတ် ပျက်သွားတဲ့
 အတွက်အနတ္တ-အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှပဲလို့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

(၃) ဃနကိစ္စ

၁၄၃

ရှင်းလင်းစွာ သိရတယ်။ အဲဒါဟာ သမူဟဃနပျက်ပြီး ရှင်းလင်းစွာ သိတဲ့ အနတ္တနုပဿနာဉာဏ်အစစ်ပါပဲ။

(၃) ဃနကိစ္စ

စက္ခုဝိညာဏ်က မြင်သိတယ်။ သောတဝိညာဏ်က ကြားသိတယ် စသည်ဖြင့် ကိစ္စအားဖြင့် ကွဲပြားနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မြင်ခိုက်စသည်၌ မရှုနိုင်တဲ့ သူတွေမှာတော့ မြင်သိတာလဲငါပဲ။ ကြားသိတာလဲ ငါပဲ စသည်ဖြင့် တစ်ကိုယ်တည်း အနေနဲ့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ မျက်စိက မြင်စေတယ်။ အဆင်းက အမြင်ခံတယ်။ စက္ခုဝိညာဏ်က မြင်သိတယ် စသည်ဖြင့် ကိစ္စအားဖြင့် ကွဲပြားနေပါတယ်။ လက်စသည်၌ အဆင်းက အမြင်ခံတယ်။ ထိစရာ ရုပ်က အတွေ့အထိခံတယ်။ ဝါယောရုပ်က လှုပ်ရှားတယ် စသည်ဖြင့်လဲ ကွဲပြားနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ကိုယ်လုံးက အဲဒီ မျက်စိ အဆင်းမြင်သိမှု တွေ့ထိရတာ လှုပ်ရှားတာ စသည်တွေကို တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ယောက်တည်း အနေဖြင့်ပဲ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ ကိစ္စအလိုအားဖြင့် အသီးအသီး ကွဲပြားနေကြပါလျက် တစ်လုံးတစ်ခဲတည်း တစ်ကိုယ်တည်း အနေဖြင့် ထင်ရတဲ့ ကိစ္စဃနပဲ။ ဒီ ကိစ္စဃန ထင်ပေါ်နေတဲ့ အတွက်လဲ အနတ္တလက္ခဏာမထင်ပဲ ရှိနေတာပဲ။ အဲဒီကိစ္စ ဃနဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) ရုပ်နာမ်အများ၊ ကိစ္စပြားလျက်၊ ပိုင်းခြားမပြတ်၊
ငါ့ကောင်မှတ်၊ ပေါ်လတ် ကိစ္စဃနတည်း။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ကိုယ့်လက် ကိုယ့်ခြေ စသည်ကို မြင်တဲ့အခါ ဉာဏ်ရင့်နေ
တဲ့ ယောဂီမှာတော့ မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး မျက်စိက
တစ်ခြား+အဆင်းက တစ်ခြား+မြင်သိတာက တစ်ခြား ကွဲပြား
လျက် ထင်တယ်၊ ထိသိတဲ့အခါလဲ ထိတယ် ထိတယ် စသည်
ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး မြင်ရတာနဲ့ ထိသိရတာကို ခွဲခြားပြီး သိရတယ်၊
ကျွေးဆန့်လှုပ်ရှားတဲ့အခါလဲ ကျွေးတယ် ကျွေးတယ် စသည်ဖြင့်
ရှုမှတ်ပြီး မြင်ရတဲ့ အဆင်းနဲ့ လှုပ်ရှားရပ်ကို ခွဲခြားပြီး
သိရတယ်၊ သို့သော် ရှုမှတ်ခါစတော့ အဲဒီလို ကွဲပြားမှာမဟုတ်
သေးဘူး၊ ဉာဏ်ရင့်တဲ့အခါကျတော့ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း
ကိစ္စမတူတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေဟာ တစ်ခြားစီကွဲပြားနေတယ်၊ ကွဲပြား
ရုံတွင်တောင် မဟုတ်သေးဘူး၊ သူ့အစိုက်အတန့်နဲ့သူ ချက်ခြင်းပဲ
ကွယ်ပျောက်ကွယ်ပျောက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့်
ကိစ္စသိတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေဟာ တစ်ကိုယ်တည်း အနေဖြင့် မထင်
တော့ဘူး၊ တစ်ခြားစီသာ ကွဲပြားလျက်ထင်တယ်၊ အဲဒီလို
ကွဲပြားလျက် ထင်တဲ့အတွက် အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး သဘော
တရားမျှချည်းပဲလို့ သိသိသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ ကိစ္စဃနက္ခဲပြီး
အနတ္တလက္ခဏာ ထင်ပုံ အနတ္တဉာဏ် ဖြစ်ပုံပါပဲ။

(၄) အာရမ္မဏဃန

အာရမ္မဏဃနဆိုတာ အာရုံမတူတဲ့ စိတ်နာမ်တရားတွေကို
မခွဲခြားနိုင်လို့ တစ်ကိုယ်တည်း၊ တစ်ယောက်တည်း ထင်ရတဲ့

(ဓမ္မေတုတ္တအကြိမ်)

(၄) အာရမ္မဏဃန

၁၄၅

ဟာပါပဲ၊ မြင်တာက အဆင်းကို အာရုံပြုတယ်၊ ကြားတာက အသံကို အာရုံပြုတယ်၊ နံတာက အနံ့ကို အာရုံပြုတယ်၊ စားသိတာက အရသာကို အာရုံပြုတယ်၊ ထိသိတာက ထိသိစရာကို အာရုံပြုတယ်၊ ကြံသိတာက အာရုံအမျိုးစုံကို အာရုံပြုတယ်၊ ဒီလို အာရုံအားဖြင့် ကွဲပြားနေပေမယ့်လို့ မြင်တာ ကြားတာ နံတာ စားသိတာ ထိသိတာ ကြံသိတာတွေကို တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ယောက်တည်း အနေဖြင့် ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ အဲဒါဟာ အာရမ္မဏဃနထင်ပေါ်ပြီး အတ္တကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းနေကြတာ ပါပဲ၊ အဲဒီ အာရမ္မဏဃနဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) နာမ်သဘောများ၊ အာရုံပြားလျက် ပိုင်းခြားမပြတ်၊

ငါကောင်မှတ်၊ ပေါ်လက် အာရမ္မဏဃန တည်း။

မြင်တိုင်းကြာတိုင်း စသည်ကို မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ဉာဏ်ရင့်တဲ့ အခါမှာ အဆင်းမြင်တာက တစ်ခြား+အသံကြားတာက တစ်ခြား စသည်ဖြင့် ကွဲပြားလျက်ထင်တယ်၊ မြင်တာ စသည် တစ်မျိုးတည်း ကိုတောင်မှ ရှေးရှေးမြင်တာ ကြားတာ စသည်တွေက တစ်ခြား+ နောက်နောက် မြင်တာ ကြားတာ စသည်တွေက တစ်ခြားစီ ကွဲပြားလျက်သာ ထင်တယ်၊ ကွဲပြားရုံတွင်တောင် မဟုတ် သေးဘူး၊ ထိုထိုမှတ်သိရတဲ့ ခဏမှာပင် ပျောက်ပျောက်သွား ကြတယ် ဆိုတာကိုလဲထင်ရှားသိရတယ်၊ ဒါကြောင့် မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ယောက်တည်း

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၄၆

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားစာ

အနေဖြင့် မထင်တော့ဘူး။ အသီးအသီး ကွဲပြားနေတဲ့ သဘောတရားမျှ အနေဖြင့်သာ ထင်တော့တယ်။ အဲဒါဟာ အာရမ္မဏဃနကွဲပြီး အနတ္တလက္ခဏာထင်ပုံ၊ အနတ္တဉာဏ် ဖြစ်ပုံပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့အတိုင်း ပကတိလူတွေမှာ သမူဟဃန စသည်ထင်ပေါ်နေပုံနှင့် ဝိပဿနာရှုနေသူမှာ အဲဒီ ဃနကွဲပြီး အနတ္တလက္ခဏာထင်ပုံကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ (၃-၄၃၇) မှာ ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

ဃနဝိနိဗ္ဗောဂေ ကတောတိ-ဃနပညတ်၏ အသီးအသီး ကွဲပြားခြင်းကို ပြုအပ်ပြီးလတ်သော် (အနတ္တလက္ခဏာ ထင်ပေါ်၏) ဟူရာ၌၊ သမူဟဃနေ-သမူဟဃနကို လည်းကောင်း၊ ကိစ္စာရမ္မဏဃနေ-ကိစ္စဃန အာရမ္မဏကိုလည်းကောင်း၊ ပဘောဒိတေ-ခွဲဖျက်အပ်ပြီးလတ်သော် (အနတ္တလက္ခဏာထင်၏ဟု ဆိုလို၏)၊ ဟိ-ထင်ပုံကို ဖွင့်ပြဦးအံ့၊ အညမညပတ္တဒွေသု-အချင်းချင်း ထောက်ပံ့ကုန်လျက်၊ သမုဒိတေသု-တသန္တာန်တည်း၌ တပေါင်းတည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါရူပဓမ္မေသု-ရုပ်နာမ်တရား တို့၌၊ ဧကတ္တာဘိနိဝေသဝသေန-တစ်ကိုယ်တည်း တစ်ယောက် တည်း အဖြစ်ကို နှလုံးသွင်းသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ (ဂယုမာနာ- ယူအပ်နှင့် စပ်) အပရိမဒ္ဓိတသင်္ခါရေဟိ ဂယုမာနာ-သင်္ခါရတို့ကိုရှုမှတ်လျက် မနင်းနယ် မချေမှုန်းဘူးသော ပကတိလူတို့သည် ယူအပ်ထင်မြင်အပ်သော၊ ယာဇသာသမူဟဃနတာ-အကြင် သမူဟဃနအဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏၊ တထာ-ထို့အတူပင်၊

(ဧကတ္တအကြိမ်)

(အပရိမဒ္ဓိတသင်္ခါရေဟိ-ကို အတိုချုံးပြသည်။ ဂယုမာနာ-နှင့်ပင် စပ်) တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ-မျက်စိ၊ အဆင်း၊ မြင်မှု စသော ထိုထိုတရားတို့၏။ ကိစ္စဘောဒဿ-မြင်စေခြင်း၊ အမြင် ခံခြင်း၊ သိမြင်ခြင်းစသောကိစ္စ အကွဲအပြား၏။ ပဋိနိယတဘာ ဝေ-အသီးအသီးကိန်းသေ သတ်မှတ်အပ်၏ အဖြစ်သည်။ သတိ ပိ-ရှိငြားသော်လည်း၊ ဧကတော ဂယုမာနာ-တစ်ပေါင်းတည်း တစ်ယောက်တည်း အနေဖြင့် ယူအပ်-ထင်မြင်အပ်သော၊ ယာ ဧသာ ကိစ္စဃနတာ-အကြင် ကိစ္စဃန အဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ တထာ-ထိုအတူပင်။ သာရမ္မဏဓမ္မာနံ-အာရုံပြုတတ်သော နာမ်တရားတို့၏။ သတိပိ အာရမ္မဏကရဏဘောဒေ-အာရုံပြုခြင်း အားဖြင့် ကွဲပြားခြင်းရှိငြားသော်လည်း၊ ဧကတော ဂယုမာနာ-တစ်ပေါင်းတည်း တစ်ယောက်တည်း အနေဖြင့် ယူအပ်ထင်မြင် အပ်သော၊ ယာ ဧသာ အာရမ္မဏဃနတာ စ-အကြင် အာရမ္မဏ ဃန အဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏။ တာ-ထိုသုံးပါးသော ဃနအဖြစ် တို့သည်၊ ဝါ-ဃနတို့သည်၊ (ဝိလယံ ဂစ္ဆန္တိနှင့်စပ်) ဓာတုသု-မျက်စိအဆင်း မြင်သိမှု စသော ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ်တို့ကို၊ ဉာဏေန-ရှုသိသော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ ဝိနိဗ္ဗုဒ္ဓိတွာ-ဖြစ်ခိုက်၌ ရှုမှတ်လျက် အသီးအသီးခွဲခြမ်း၍၊ ဒိဿမာနာသု-ရှုအပ်ကုန် လတ်သော်၊ ဝါ-ရှုလိုက်လျှင်၊ ဟတ္ထေန ပရိမဒ္ဓိယမာနော ဖေဏပိဏ္ဍော ဝိယ-လက်ဖြင့် ပွတ်ချေအပ်သော ရေမြှုပ်ခိုက်ကဲ့သို့၊ ဝိလယံ ဂစ္ဆန္တိ-ကြွေမှုပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်ကုန်၏။ ယထာပစ္စယံ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ပဝတ္တမာနာ သုညာ ဧတေ ဓမ္မာဓမ္မမတ္တာတိ-သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ ဖြစ်ကုန်သော ဤတရားတို့သည် အတ္တမှ ဆိတ် ကုန်၏ သဘောတရားမျှတို့သာ ဟူ၍၊ အနတ္တလက္ခဏာ- အနတ္တလက္ခဏာသည်၊ ပါကဋတရံ ဟောတိ-သာ၍ထင်ရှား လေတော့သည်-တဲ့။

မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်၌ ဖြစ်ခိုက်တရားကို မရှုနိုင် ရင် ယနလေးပါး ထင်ပေါ်ပြီး အတ္တကောင် ငါကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ ဖြစ်ခိုက်တရားကို ရှုပြီး အသီးသီး ခွဲခြားသိပါမှ ယန အစိုင်းအစဲကွဲပြီး အနတ္တဉာဏ် ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ် များကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

- (၅) ဖြစ်ခိုက်တရား၊ မပိုင်းခြား၍၊ လေးပါးယန၊ ထင်ပေါ်က၊ အတ္တစွဲလမ်းသည်။
- (၆) ဖြစ်ခိုက်တရား၊ ရှုပိုင်းခြား၍၊ လေးပါး ယန၊ ကြေပျက်မှ၊ အနတ္တဉာဏ်ဖြစ်သည်။
- (၇) ဉာဏ်မှန် အနတ္တ၊ ပြည့်စုံမှ၊ အရိယ မဂ်ဉာဏ် ဆိုက်ရောက်သည်။

အနတ္တထင်ပုံ အစစ် အတု နှစ်မျိုး

တချို့က ရုပ်တွေကို ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်၊ အမှန်၊ ပြုပြီးကြည့်ရုံနဲ့ ကိုယ်ကြီး ပျက်သွားရုံမျှဖြင့် အနတ္တထင်တယ်လို့ ယူဆကြတယ်၊ အမှန်ကတော့ ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ပျောက်ရုံနဲ့

(ဧတဗ္ဗအကြိမ်)

အနတ္တထင်ပုံ အစစ်အတု နှစ်မျိုး

၁၄၉

အနတ္တဉာဏ် အစစ်မဖြစ်ပါဘူး၊ ဘာဝနာ တစ်ပါးပါးကို နှလုံးသွင်းနေရင်း ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ပျောက်သွားရုံနဲ့လဲ အနတ္တဉာဏ် အစစ်ဖြစ်တယ်လို့ မဆိုနိုင်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် အဲဒီလို ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ပျောက်နေခိုက်မှာ ကြံသိတဲ့ စိတ်ကတော့ ရှိနေတာပဲ၊ အဲဒီ ကြံသိတဲ့စိတ်ကို ငါအနေနဲ့ စွဲလမ်းမှုက ရှိနေဦးမှာပဲ၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် အရူပဘုံက ပုထုဇဉ် ဗြဟ္မာတွေမှာ ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး မထင်ပေမယ့် အသိစိတ်ကို ငါအနေနဲ့ စွဲလမ်းနေကျသလိုပေါ့၊ ဒါကြောင့် ပုံသဏ္ဌာန်ပညတ် ပျောက်ရုံမျှဖြင့် အနတ္တဉာဏ် ဖြစ်တယ်လို့ မဆိုရဘူး။

ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ဟူသမျှတွေကို ရှုမှတ်ပြီး သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေလို့ အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘူး၊ အစိုးမရဘူးဆိုတဲ့ အနတ္တလက္ခဏာကို သိမြင်ပါမှ အနတ္တဉာဏ်အစစ် ဖြစ်တယ်၊ ဒီအနတ္တသဘောကို သာသနာပမှာ အပြောအဟောမရှိ ဘူး၊ “သာသနာပမှာ သရဘင်္ဂ အစရှိတဲ့ ဘုရားအလောင်းတော် ရသေ့ ပညာရှိကြီးများတောင်မှ အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခအကြောင်းကိုသာ ဟောနိုင်တယ်၊ အနတ္တကိုတော့ မဟောနိုင်ဘူး” လို့ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အနတ္တသဘောက အသိခက်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားတောင်မှ အနတ္တသက်သက်ဖြင့် သိအောင်ဟောဖို့ မလွယ်ကြောင်း၊ အနိစ္စဒုက္ခတို့ကို ပြပြီးတော့ အနတ္တသဘောကို ဟောတော်မူရကြောင်း ကိုလဲ အဲဒီ အဋ္ဌကထာမှာ ဆက်ပြီး ပြဆိုပါတယ်။

၁၅၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားတော်

အဲဒီလို ပြထားရာမှာ မူလဒီကာဆရာက “အနတ္တသဘောကို သိအောင်ပြတဲ့ အနိစ္စလက္ခဏာ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့ဟာလဲ သာသနာတွင်းမှာသာ သိရကြောင်း၊ သာသနာပမှာ သိရတဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခတို့ဖြင့် အနတ္တလက္ခဏာကို မဖော်ပြနိုင်ကြောင်း၊” စသည်ကို ထပ်ဆင့်ပြီး ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ သာသနာပ၌ ထင်ရှားတဲ့ အနိစ္စသဘော ဆိုတာက အိုးကွဲသွားလို့ လူသေ သွားလို့ မမြီဘူးလို့ သိရတာမျိုးကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဒုက္ခဆိုတာ ကလဲ ဆူးစူးလို့ ခလုတ်တိုက်မိလို့ နာတဲ့အခါ ဆင်းရဲလိုက်တာ လို့ သိရတာမျိုးကို ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒါတွေကတော့ ပညတ် အထည် ခြပ်အလိုက် ပျက်စီးသွားတာကို သိတဲ့ အနိစ္စဖြစ်သော ကြောင့် ပညတ်အနိစ္စ၊ အနိစ္စအတုမျှ ဖြစ်ပါတယ်။ နာကျင်လို့ ဆင်းရဲတယ်လို့ သိရတာကလဲ အခဲခက်တဲ့ ဝေဒနာ သဘော အနေဖြင့် သိတာ မဟုတ်ဘူး၊ ငါအနေနဲ့ သိတာသာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလို သိတာကလဲ ပညတ်ဒုက္ခ၊ ဒုက္ခအတုမျှသာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ပညတ်အနိစ္စ၊ ပညတ်ဒုက္ခတို့ဖြင့် အနတ္တသဘော ကို မသိစေနိုင်ဘူး။ ပညတ် အနိစ္စ ဒုက္ခတို့ ထင်ရုံမျှဖြင့် အနတ္တ ဉာဏ် အစစ် မဖြစ်နိုင်ဘူး။

ဖြစ်စိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုနေရင်း ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက် သွားတာကို တွေ့ရလို့ မမြီဘူး-လို့ သိတာကတော့ ပရမတ် အနိစ္စကို သိတာပဲ။ ဖြစ်ချည်ပျက်ချည်နဲ့ မပြတ် နှိပ်စက်နေလို့ ကြော်က်စရာ ဆင်းရဲလို့ သိတာကလဲ ပရမတ်ဒုက္ခ သိတာပဲ။

(တေတအင်္ဂါမိ)

အနတ္တထင်ပုံ အတုအစွဲနှစ်မျိုး

၁၅၁

အဲဒီ ပရမတ်အနိစ္စ ပရမတ်ဒုက္ခကိုသိရင်တော့ အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘဲ သူ့သဘောအတိုင်းသာ ဖြစ်ပျက်နေလို့ အစိုးမရဘူးလို့ သိတယ်။ အဲဒီလို သိတာကတော့ အနတ္တလက္ခဏာအစစ်ကို တွေ့မြင်ပြီးသိတဲ့ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ် အစစ်ပါပဲ။ အဲဒီ အနတ္တဉာဏ်အစစ် ဖြစ်ပေါ်မှ အရိယမဂ်ဉာဏ်သို့ ဆိုက်ရောက် နိုင်တယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ရည်ရွယ်ပြီးတော့ “ဉာဏ်မှန်အနတ္တ ပြည့်စုံမှ အရိယမဂ်ဉာဏ် ဆိုက်ရောက်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပညတ်အနိစ္စ၊ ပညတ်ဒုက္ခ သိရုံမျှဖြင့် အနတ္တဉာဏ်အစစ် မဖြစ်နိုင်ပဲ။ ပရမတ်အနိစ္စ၊ ပရမတ်ဒုက္ခကို သိပါမှ အနတ္တဉာဏ်အစစ် ဖြစ်နိုင်ပုံများကိုလဲ ဆောင်ပုဒ်တွေ စီထားပါတယ်။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်တွေလဲ ဆိုကြ ရမယ်။

(၈) ပညတ်အနိစ္စ၊ သိရုံမျှ၊ အနတ္တဉာဏ်မပိုင်။

(၉) ပညတ်ဒုက္ခ၊ သိရုံမျှ၊ အနတ္တဉာဏ်မပိုင်။

(၁၀) ပရမတ်အနိစ္စ၊ သိမြင်မှ၊ အနတ္တဉာဏ်ပိုင်သည်။

(၁၁) ပရမတ်ဒုက္ခ၊ သိမြင်မှ၊ အနတ္တဉာဏ်ပိုင်သည်။

ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်နေရင်း ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားခြင်းဆိုတဲ့ (ဟုတွာ အဘာဝါကာရ) ပရမတ် အနိစ္စလက္ခဏာကို သိရတော့ ဖြစ်ချည် ပျက်ချည်နဲ့ မပြတ် နှိပ်စက်နေတယ်ဆိုတဲ့ ဒုက္ခလက္ခဏာ အစစ်ကိုလဲ သိမြင်နိုင်ပါ တယ်။ အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘူး၊ အစိုးမရဘူးဆိုတဲ့ အနတ္တလက္ခဏာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၅၂

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

အစစ်ကိုလဲ သိမြင်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ
နိပါတ်ပထမသုတ်မှာ-

အနိစ္စသည်နော ဘိက္ခဝေ အနတ္တသညာ သဏ္ဍာတိ-လို့
ဟောတော်မူပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရန်တို့၊ အနိစ္စသည်နော-မမြဲဟု အမှတ်အသိ
အမြင်ရှိသူအား၊ အနတ္တသညာ-အနတ္တဟု အမှတ် အသိအမြင်
သည်၊ သဏ္ဍာတိ-ကောင်းစွာတည်၏၊ ဝါ-အလိုလိုပင် ဖြစ်လေ
တော့၏ တဲ့။

အဲဒီ ပါဠိကို အဋ္ဌကထာက ဒီလိုဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အနိစ္စလက္ခဏေ ဒိဋ္ဌေ အနတ္တ လက္ခဏံ ဒိဋ္ဌမေဝ
ဟောတိ၊ ဧတေသု ဟိ တိသု လက္ခဏေသု ဧကသ္မိံဒိဋ္ဌေ
ဣတရဒ္ဓယံ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတု။

အနိစ္စလက္ခဏေ ဒိဋ္ဌေ-အနိစ္စလက္ခဏာကို မြင်လျှင်၊
အနတ္တလက္ခဏံ-အနတ္တလက္ခဏာသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝ-မြင်အပ်ပြီး
သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေ၏။ ဟိ-မှန်ပေ၏။ ဧတေသု တိသု
လက္ခဏေသု-သုံးပါးသော ဤအနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာ
တို့တွင်၊ ဧကသ္မိံ-တစ်ခုသော လက္ခဏာကို၊ ဒိဋ္ဌေ-မြင်အပ်ပြီး
လတ်သော်၊ ဣတရဒ္ဓယံ-ဤမှတစ်ပါးသော လက္ခဏာ နှစ်ခုကို၊
ဒိဋ္ဌမေဝ-မြင်အပ်ပြီးသာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေ၏ တဲ့။

အဲဒီ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ အဆိုကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင်

(ဓမ္မစာအုပ်)

အနတ္တထင်ပုံ အစစ်အတုရှစ်မျိုး

၁၅၃

“လက္ခဏာစစ်တွင်၊ တစ်ခုမြင်၊ အကုန်ပင် သိတော့သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁၂) လက္ခဏာစစ်တွင်၊ တစ်ခုမြင်၊ အကုန်ပင် သိတော့ သည်။

ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ကွယ်ပျောက်သွားတယ်ဆိုတဲ့ အနိစ္စ လက္ခဏာအစစ်၊ ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ်က မပြတ် နှိပ်စက်နေတယ် ဆိုတဲ့ ဒုက္ခလက္ခဏာအစစ်၊ အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘူးဆိုတဲ့ အနတ္တလက္ခဏာအစစ်=ဒီလက္ခဏာအစစ် သုံးပါးထဲက တစ်ပါး ကို မြင်ရင် ကျန်တဲ့ လက္ခဏာအစစ်တွေလဲ မြင်နိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ခိုက်ရပ်နာမိတွေကို ဖြစ်ဆဲဖြစ်ဆဲမှာပင် မပြတ် လိုက်ပြီး ရှုနေတဲ့ ယောဂီဟာ သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့ အခါကျတော့ ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွား တာကို လက်ဖြင့် ကိုင်ကြည့်ရသလို ထင်ရှားတွေ့နေရတယ်။ အဲဒီတော့ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိရ တယ်။ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နဲ့ ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲ ဆိုတာလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိရတယ်။ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့အတွက် အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘူး၊ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တသဘော တရားမျှပဲ ဆိုတာလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသီလဝန္တသုတ်မှာ ဟောကြားထားတဲ့ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတောဆိုတဲ့ အခြင်းအရာများဖြင့် ရှုမြင်ပုံတွေကို ပြောလာတာ စုံသွားပါပြီ။ ဒီတော့ သုံးချက်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၅၄

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်စာအုပ်

အခြင်းအရာတွေဟာ သီလဝိသုဒ္ဓိ အရေးအကြီးဆုံးပါပဲ။ ဒီအခြင်းအရာ သုံးပါးကို သိမြင်ရင် ကျန်တဲ့ (ရောဂတော၊ ဂဏ္ဍတော၊ သလ္လတော၊ အယတော၊ အာဗာဓတော၊ ပရတော၊ ပလောကတော၊ သုညတော) ဆိုတဲ့ တောရှစ်ချက် အခြင်းအရာတွေကိုလဲ ပါရမီဉာဏ် အားလျော်စွာ သိမြင်နိုင်တော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောထားတဲ့ ဝိပဿနာဆိုင်ရာ သုတ်ပေါင်းများစွာတို့မှာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးကိုသာ ဟောတော်မူပါတယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ တော-သုံးချက် တော-တစ်ဆယ့်တစ်ချက် အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုမြင်တော့ ဘယ်လိုအကျိုးအာနိသင်တွေကို ရပါသလဲလို့ မေးစရာရှိတဲ့အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က အဲဒီ အကျိုးအာနိသင်ကိုလဲ ဒီလိုထုတ်ပြတော်မူပါတယ်။

ရှုမြင်ခြင်း၏ အကျိုးအာနိသင်

အာဝုသော-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သီလဝါ-သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သုတဝါ-သုတနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခု-ယောဂီ ရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အစိုးမရ အနတ္တသဘောတရားမျှဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကရောဇ္ဇော-နှလုံးသွင်းရှု

(ဓမ္မစူဠဝါဒ)

ရှုမြင်ခြင်း၏ အကျိုးအနိဿိသင်

၁၅၅

မှတ်နေစဉ်၊ (ဒီပုဒ်ထဲမှာ အန္တပစ္စည်းက ပစ္စုပ္ပန်အနက်ကိုပြတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ရှုနေတုန်း ရှုနေဆဲမှာလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကိုလဲ အထူးသတိပြုကြရမယ်) မနသိကဓောန္တော-ရှုနေစဉ် ရှုနေတုန်း၊ သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို၊ ယံသန္တိက ရေယျ-အကြင် မျက်မှောက်ပြုရာ၏။ ဧတံဌာနံ-ဤသောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်း အခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါသည်တဲ့။

မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုနေတုန်းမှာပဲ သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ ဒီတော့ သောတာပန် ဖြစ်သွားချင်ရင် မိမိတို့ သန္တာန်မှာ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိမြင်နိုင်အောင် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေရုံပါပဲ၊ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြစ်ပုံ စသည်တွေ ကိုတော့ နောက်တစ်ကြိမ်ကျမှ ပြောရမယ်၊ ဒီကနေတော့ ဒီတွင်ပဲရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ဤ သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝန ကုသိုလ်ကံစေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာ ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၌။ပ။ မှန်

(စေတုတ္ထအကြိမ်)

၁၅၆

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

ကန်စွာ သိကြ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ် အရိယမဂ်ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့်
ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လျင်မြန်စွာ
ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။ အစဉ်ဖြင့် ဆင်းရဲ
ခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍
မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု..... သာဓု..... သာဓု။

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော် တတိယပိုင်း ပြီး၏။

(ဆုတောင်းကြိမ်)

သီလဝန္တ သုတ္တန်တရားတော်

စတုတ္ထပိုင်း

၁၃၂၉-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နှင့် လကွယ်နေ့များ၌ ဟောသည်။

တရားအနုသန္ဓေ

သီလဝန္တသုတ်တရားကို ဟောလာတာ အကြိမ်အားဖြင့် လေးကြိမ်၊ အပိုင်းအားဖြင့် သုံးပိုင်းရှိသွားပြီ။ အဲဒီ လေးကြိမ် သုံးပိုင်းမှာ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ မြင်မှုကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စစသော ၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုပ်များနှင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုပုံ အကျဉ်းချုပ် များကို ဟောခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် တချို့က မြတ်စွာဘုရား ကိုယ် တော်တိုင် ဟောတဲ့ အဲဒီလို ရှုပ် ကြားနာချင်ပါသေးတယ်လို့ မျှော်လင့်တောင့်တဖွယ်လဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် ယခု အင်္ဂုတ္တရပါဠိ နဝကနိပါတ်မှ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော် မူတဲ့ ဈာနသုတ်ကို လိုရင်းလောက် ထုတ်ဆောင်ပြီး ဟောရမယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၅၈

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားစာ

ဈာန်သုတ် (အံ-တ/၂၂၀)

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒေ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု
 ရဟန်းသည်၊ ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိဇ္ဇ အကုသလေဟိ ဓမ္မေ
 ဟိ-ကာမတို့မှ ကင်းဆိတ်သည့်ပြင် အကုသိုလ်တို့မှလဲ ကင်းဆိတ်
 ၍သာလျှင်၊ သဝိတက္ကံ သဝိစာရ-ကြံမှုဝိတက်လဲ ရှိသည့်ပြင်
 သုံးသပ်ဆင်ခြင်မှု ဝိစာရလဲရှိသော၊ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ-နိဝ
 ရဏကင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည့် ပီတိသုခလဲရှိသော၊ ပထမံ
 ဈာန်-ပထမဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊
 သော-ပထမဈာန်ဝင်စား၍ နေပြီးနောက် ယင်းဈာန်မှထပြီးသော
 ထိုရဟန်းသည်၊ (သမနုပဿတိ-နှင့် စပ်) ယဒေဝ တတ္ထ
 ရူပဂတံ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ-
 ထိုပထမဈာန် ဖြစ်ခိုက်၌ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်
 ဟူသော အကြင်တရားအပေါင်းဖြစ်လျက် ရှိ၏။ တေ ဓမ္မေ-
 ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဟူသော ထိုတရားတို့ကို၊
 အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊ ရောဂတော-စွဲကပ်
 နေသော ရောဂါနှင့်တူသည်ဟု၊ ဂဏ္ဍတော-ပေါက်ကွဲနေသော
 အိုင်းအမာနှင့်တူသည်ဟု၊ သလ္လတော-စူးဝင်နေသော ငြောင့်နှင့်
 တူသည်ဟု၊ အယတော-မကောင်းမှုနှင့် တူသည်ဟု၊ အာဗာ
 ဓတော-အဖျားအနာနှင့် တူသည်ဟု၊ ပရတော-အပြင်ပလူ သူ
 တစ်စီးနှင့် တူသည်ဟု၊ ပလောကတော-အကြီးအကျယ် ပျက်စီး
 တတ်သည်ဟု၊ သုညတော-အတ္တဏောင် အသက်ကောင်မှ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ကင်းဆိတ်သည်ဟု၊ အနတ္တတော-အစိုးမရ အတ္တကောင်
မဟုတ်ဟု၊ သမနုပဿတိ-ရှု၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တေဟိ
ဓမ္မေဟိ-ထိုရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဟူသော
ခန္ဓာငါးပါး တရားတို့မှ-စိတ္တံ ပဋိဝါဟေတိ-စိတ်ကို ဆုတ်နစ်
စေ၏၊ (ထို ခန္ဓာတို့နှင့် စပ်သည့် ဆန္ဒရာဂ စသော ဥပက္ကိလေသကို
ကင်းကွာစေသောအားဖြင့် ဆုတ်နစ်သည်ဟု ဆိုသည်၊ ထိုခန္ဓာတို့၌
ကပ်ငြိမှု ကင်းစေခြင်းပင် ဖြစ်သည်) သော-ထိုရဟန်းသည်၊
တေဟိဓမ္မေဟိ-ထိုတရားတို့မှ၊ စိတ္တံပဋိဝါပေတွာ-စိတ်ကိုဆုတ်
နစ်စေပြီး၍၊ အမတာယဓာတုယာ-အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ဓာတ်၌၊ စိတ္တံ
ဥပသံဟရတိ-စိတ်ကို ဆောင်၏၊ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော-သင်္ခါရ
အားလုံးတို့၏ ငြိမ်းရာဖြစ်သော၊ သဗ္ဗုပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ-ဥပဓိ
မည်သော ခန္ဓာအားလုံးတို့ စွန့်ရာဖြစ်သော၊ တဏှာက္ခယော-
ဆာလောင်မှု တဏှာကုန်ရာဖြစ်သော၊ ဝိရောဂေါ-တပ်မက်
ကင်းရာဖြစ်သော၊ နိရောဓော-ဆင်းရဲချုပ်ရာ ချုပ်ခြင်းသဘော
ဖြစ်သော၊ ယဒိဒံနိဗ္ဗာနံ-အကြင်နိဗ္ဗာန်သည် ရှိ၏၊ ဧတံ သန္တံ-
ဤနိဗ္ဗာန်သည် ငြိမ်သက်ငြိမ်းအေးပေ၏၊ ဧတံပဏီတံ-
ဤနိဗ္ဗာန်သည် မွန်မြတ်ပေ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ စိတ်ကို ဆောင်၏၊
သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တတ္ထ ဌိတော-ထိုရှုမှု ဝိပဿနာ၌
တည်လျက်၊ အာသဝါနံ ဓယံ ပါပုဏ္ဏာတိ-အာသဝေါတို့၏
ကုန်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၏။

ယခု ထုတ်ပြတဲ့ ဈာနသုတ်ပါဠိ၌ သိစေလိုရင်းကတော့

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

“ပထမဈာန်ကို ဝင်စားပြီးနောက် ထိုဈာန်စိတ် ပြီးဆုံးသွားသော အခါ ထိုဈာန်စိတ်ဖြစ်နိုင်၍ ရှိသော တည်မှီရာရပ်၊ ထိုဈာန်စိတ် ကြောင့်ဖြစ်သော ထူးခြားသော ရုပ်၊ ထိုစိတ်ဝိညာဏ်နှင့် တကွ ယှဉ်ဖက်ဖြစ်ကြသော ဝေဒနာသညာ သင်္ခါရဆိုတဲ့ ခန္ဓာ ငါးပါး တရားတို့ကို အနိစ္စစသော ၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုသည်” ဆိုတဲ့ အချက်သည်သာလျှင် သိစေလိုရင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီရှုပုံဟာ ဒီသီလဝန္တသုတ်မှာပြတဲ့ ရှုပုံနှင့် ထပ်တူပါပဲ။ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဈာန်စိတ် ပြီးဆုံးသွားသောအခါ ကာမကုသိုလ် ဝိပဿနာစိတ် သတိညာဏ်ဖြင့် ထိုဈာန်ဖြစ်နိုင်၍ ဖြစ်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုတယ်။ ဈာန်မရတဲ့သူမှာ မြင်စိတ် ကြားစိတ်စသော ကာမစိတ်၏ အခြားမဲ့၌ ထိုမြင်မှု စသည်တွင် ပါဝင်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုတယ်။ အရှုခံ စိတ်တွင် ဈာန်စိတ်နှင့် ကာမစိတ် ဤမျှသာ ကွာခြားတယ်။ ရှုပုံနှင့် ရှုအပ်သည့် ခန္ဓာတို့မှာ သဘောအားဖြင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပါတယ်။ ထို့ပြင် ဒီသီလဝန္တသုတ်၌ ရှုအပ်သည့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တို့မှာ ဈာန်ရသူအတွက် ဈာန်ဆိုင်ရာ ခန္ဓာများလဲကြသိမှုထဲမှာ ပါဝင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယခုထုတ်ပြခဲ့သော ဈာနသုတ်နှင့် ဒီသီလဝန္တသုတ်ဟာ ထပ်တူပင် ဖြစ်ပါတယ်။

ဈာနသုတ်မှာ “စိတ်ကို နိဗ္ဗာန်ဓာတ်သို့ ဆောင်တယ်” ဆိုတာကတော့ သင်္ခါရတို့၏ အပြစ်ကို မြင်သဖြင့် ဝိပဿနာ

စိတ်က သင်္ခါရကင်းရာသို့ ညွတ်ကိုင်းခြင်းနှင့် အရိယမဂ်စိတ်က နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလျက် ဖြစ်ခြင်းများကို ဆိုတယ်လို့ ယူရပါတယ်။
ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ-

ဝိပဿနာစိတ္တံ-ဝိပဿနာစိတ်ကို၊ သဝနဝသေန-ကြားဖူးသည့် အလိုအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထုတိဝသေန-ချိုးမွမ်းသည့် အလိုအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရိယတ္တိဝသေန-ပရိယတ် ကျမ်းဂန်သိ အလိုအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပညတ္တိဝသေန-ပရမတ် အစစ်မဟုတ် ပညတ်နိဗ္ဗာန် အလိုအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဆောင်၏-နှင့်စပ်) သန္တံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဧဝံ-နိဗ္ဗာန်ငြိမ်းအေးပေသည်ဟု ဤသို့၊ အသင်္ခတာယ အမတာယ ဓာတုယာ-အသင်္ခတ အမြိုက်ဓာတ်၌၊ ဝါ-အမြိုက်ဓာတ်သို့၊ ဥပသံဟရတိ-ဆောင်၏၊ မဂ္ဂစိတ္တံ-မဂ်စိတ်ကို၊ အာရမ္မဏကရဏ ဝသေန-နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည့်အလိုအားဖြင့်သာလျှင် ဆောင်၏၊ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတန္တိ-ဤနိဗ္ဗာန်သည် ငြိမ်းအေးပေ၏ မွန်မြတ်ပေ၏ဟူ၍၊ န ဧဝံ ဝဒတိ-ဤသို့ မဆိုပေ၊ ပန-ထိုသို့ မဆိုသော်လဲ၊ ဣမိနာ အာကာရေန-ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တံ ပဋိဝိဇ္ဇန္တော-ထိုနိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်းသိသည်ဖြစ်၍၊ တတ္ထ-ထို နိဗ္ဗာန်၌၊ ဝါ-ထိုနိဗ္ဗာန်သို့၊ ဥပသံဟရတိ-ဆောင်သည်မည်ပေ၏၊ ဣတိ အတ္တော-ဤကား ဆိုလိုသော အနက်ပေတည်း၊ သော တတ္ထ ဌိတောတိ-ထိုရဟန်းသည် ထို၌တည်လျက်ဟူရာ၌၊ တိလက္ခဏာရမ္မဏာယ-လက္ခဏာသုံးပါးလျှင် အာရုံရှိသော၊

(ဧတုတ္ထအကြိမ်)

၁၆၂

သီလဝံသသုတ္တန်တရားစာ

တဿာ ဝိပဿနာယ-ထိုဝိပဿနာ၌၊ ဌိတော-တည်လျက် (ဟုဆိုလို၏)၊ (လက္ခဏာသုံးပါးကို ရှုမြင်လျက် အာရုံပြုနေသော ဝိပဿနာ၌ တည်လျက် အရိယမဂ်သို့ ရောက်သည်ဟု ဆိုသော ဒီစကားကို အထူးသတိပြုကြရမယ်၊ “ဝိပဿနာမရှဘေ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်မရှိဘဲ အရိယမဂ်ဉာဏ် မရောက်နိုင်ဘူး” လို့ ထင်ရှားသိစေပါတယ်)၊ အာသဝါနံ ခယံ ပါပုဏာတိတိ-အာသဝေါတို့၏ ကုန်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၏ဟူရာ၌၊ အနက္ကမေန စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂေ ဘာဝေတွာ-အရိယမဂ် လေးပါးတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပွားစေပြီး၍၊ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်(ဟု ဆိုလို၏) တဲ့။

ဒီ နောက်ဆုံး အဋ္ဌကထာ စကားဖြင့် “တစ်ကြိမ်တည်းဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်မဟုတ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန် ပြည့်စုံတဲ့အခါ ပထမအကြိမ် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သည်၊ ဒုတိယအကြိမ် သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သည်၊ တတိယအကြိမ် အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သည်၊ စတုတ္ထအကြိမ်မှာ အရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်ပြီးမှ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်” ဆိုတာကို သိစေပါတယ်၊ ဒီအနက်ဟာလဲ သီလဝံသသုတ်မှာ ပြသွားမည့် ဖိုလ်လေးပါးကို အစဉ်အတိုင်း မျက်မှောက်ပြသွားပုံနှင့် တစ်ထပ်တည်းပင် ညီနေပါတယ်၊ အဲဒီတော့ ဒီသီလဝံသသုတ်မှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဖြေရှင်း ဟောကြားပုံနှင့် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူတဲ့

(တေတ္ထအကြိမ်)

အနိစ္စသုတ် (ခန္ဓဝဂ္ဂသုတ်-၁၈)

၁၆၃

ဝိပဿနာရှုပုံ၊ အရိယဖိုလ်သို့ ရောက်ပုံများဟာ တစ်သားတည်း ညီညွတ်တယ်ဆိုတာ နိုင်မြဲစွာ မှတ်ယူနိုင်ပါပြီ။

ယခု ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ-ဟု ရှုမြင်၍ အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ရောက်နိုင်ကြောင်း ဟောကြားတော်မူသော အနိစ္စသုတ်ကို ထုတ်ပြပါဦးမယ်။

အနိစ္စသုတ် (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်-၁၈)

(ရှုပုံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စ ဝေဒနာ အနိစ္စာ သညာ အနိစ္စာ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ ဝိညာဏ် အနိစ္စ) ရဟန်းတို့ ရုပ်သည်မမြဲ၊ ဝေဒနာသည် မမြဲ၊ သညာသည်မမြဲ၊ သင်္ခါရတို့သည် မမြဲကြ၊ ဝိညာဏ်သည် မမြဲ၊ (ဧဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝ ကော ရူပသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝေဒနာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သညာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သင်္ခါရေသုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝိညာဏမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ) ရဟန်း တို့ အကြားအမြင်ရှိသည့် ဘုရားတပည့်သည် ဤဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မမြဲဟု သိမြင်လျှင် ရုပ်၌လဲ ငြီးငွေ့၏၊ ဝေဒနာ၌လဲ ငြီးငွေ့၏၊ သညာ၌လဲ ငြီးငွေ့၏၊ သင်္ခါရတို့၌လဲ ငြီးငွေ့၏၊ ဝိညာဏ်၌လဲ ငြီးငွေ့၏၊ (နိဗ္ဗိန္ဒံဝိရစ္ဆတိ) ငြီးငွေ့လျှင် တပ်မက်ကင်းလျက် အရိယမဂ် ဖြစ်၏၊ (ဝိရာဂါဝိမုစ္ဆတိ) တပ်မက်ကင်းခြင်းကြောင့် လွတ်မြောက်သည့် အရိယဖိုလ်ဖြစ်၏၊ (ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ၊) လွတ်မြောက်လျှင် “လွတ်မြောက်သွားပြီ” ဟု ဆင်ခြင်လျက် အသိဉာဏ်ဖြစ်၏၊ (ခီဏာ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၆၄

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

မြဟ္မစရိယံ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတိ၊) “ဘဝအသစ်ဖြစ်မှုကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ ပြုသင့်သည့် ကိစ္စဟူသမျှကို ပြုပြီးပြီ၊ ဤ ကိစ္စအတွက် တခြားတစ်ပါးပြုစရာ မရှိတော့ပြီ”ဟု ဆင်ခြင်လျက် သိလေတော့သည်။

အဲဒါဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့ တကယ်သိမြင်ပြီး ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များ အပြည့်အစုံဖြစ်ပုံကို ဟောကြားတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရား စကားတော်ပါပဲ။ အဲဒီ စကားတော်အရ အားဖြင့် “မြင်မှု ကြားမှု စသည်တို့၌ ပါဝင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တကယ် သိမြင်အောင် ရှုရမယ်၊ တကယ်သိမြင်ရင်လဲ မြင်မှု စသည်ဆိုင်ရာ ရုပ် ဝေဒနာ စသည်တို့၌ ငြီးငွေ့ရမယ်၊ ငြီးငွေ့ဆိုတာကလဲ မြင်မှု စသည်တွေကို မနှစ်သက် အလိုမရှိတဲ့ အနေဖြင့် တကယ်ငြီးငွေ့တာကို ဆိုလိုပါတယ်၊ တချို့က “ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စမှန်း သိနေတာပဲ ရှုဖို့မလိုပါဘူး” လို့ မရှိမသေ ပြောတတ်ကြတယ်၊ ပြီးတော့ အဲဒီလို ပြောနေတဲ့ လူတွေကလဲ မြင်မှုစသည်နှင့် စပ်ပြီး တကယ် ငြီးငွေ့တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီလို တော်စွာ လျော်စွာ သုတအသိလောက်နဲ့တော့ တကယ် ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် မဖြစ်ပါဘူး၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် မဖြစ်ရင် မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်တွေ ဆိုတာလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မြင်မှု

(တေတ္ထအကြိမ်)

တကယ်ငြီးငွေ့တဲ့ ဉာဏ်ဖြစ်အောင် ရှုဖို့ အရေးကြီးတယ် ၁၆၅

ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အပြစ်မြင်ပြီး ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်အစစ် စသည်ဖြစ်အောင်လို့ ဝိပဿနာရှုကြရတာပဲ။

အနိစ္စသုတ်၏ အခြားမဲ့မှာ ဒုက္ခသုတ် အနတ္တသုတ်များ ကိုလဲ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်မှာ တစ်ဆက်တည်းပင် ပြဆိုထား ပါတယ်။ ပြဆိုပုံကတော့ အတူတူပါပဲ။ ခန္ဓာငါးပါးကို ဒုက္ခလို့ အနတ္တလို့ မြင်တဲ့ဘုရားတပည့်မှာ ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဖြစ် ပြီးတော့ အရိယမဂ်ဖြင့် တပ်မက်မှုကင်းပြီး ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် လွတ်မြောက်သွားပုံနှင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပုံများကို အနိစ္စသုတ်မှာလိုပင် ပြထားပါတယ်။

တကယ်ငြီးငွေ့တဲ့ ဉာဏ်ဖြစ်အောင် ရှုဖို့ အရေးကြီးတယ်

ဒီမှတစ်ပါး အခြားသုတ်ပေါင်းများစွာတို့မှာလဲ ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာ-တို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု မြင်အောင် ရှုဖို့ မြတ်စွာ ဘုရားက ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု တကယ်မြင်ရင် ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ဖြစ်ပြီးတော့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တော်များဖြစ်ကြောင်းကို နည်းတူ ပင် ထုတ်ဖော်ဟောကြားတော် မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် တကယ် ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဖြစ်အောင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

ငြီးငွေ့တယ် ဆိုတာလဲ တကယ်အပြစ်မြင်မှ ဖြစ်ပါတယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

တချို့ မိုးခေါင်ရေရှားပြီး အစစအရာရာ ရှားပါးနေတဲ့ အရပ်
 တွေဆိုတာ ရှိကြပါတယ်။ အဲဒီလို အရပ်မှာ မွေးပြီး ကြီးလာတဲ့
 လူတွေဟာ သူ့အရပ်၏ အပြစ်ကို မမြင်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး
 အဲဒီအရပ်မှာပဲ ပျော်မွေ့နေကြတယ်။ ရင်းနှီးတဲ့သူတွေက တခြား
 အရပ် ပြောင်းရွှေ့ဖို့ နေဖို့ပြောပေမယ့် သူ့အရပ်မှ မခွာရက်နိုင်ဘူး။
 အစာရေရှားပါးတဲ့ဘေး ရောဂါဘေး ရန်သူဘေးတွေကို တွေ့ရတဲ့
 အခါကျတော့ အဲဒီအရပ်မှာ မပျော်တော့ဘူး။ နေ့ချင်း ညချင်း
 ရွှေ့ပြောင်းချင်လောက်အောင် ငြီးငွေ့လာတယ်။ အဲဒါကို တကယ်
 ငြီးငွေ့ပါမှ တခြားအရပ်သို့ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်တယ်။ အဲဒါလိုပဲ
 သတ္တဝါတွေဟာလဲ မိမိတို့ ရထားတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးဆိုတဲ့
 ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ပင် ပျော်မွေ့နေကြတယ်။ နွား ခွေး ကြက် ဝက်
 တွေလဲ ပျော်နေကြတာပဲ။ လူဆင်းရဲတွေလဲ ပျော်နေကြတာပဲ။
 လူချမ်းသာတွေ ပျော်ပုံတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ ဘာ
 ကြောင့် ပျော်နေကြသလဲဆိုရင် မိမိတို့ ရထားတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
 ငါးပါးဆိုတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်မှာ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
 သဘောတွေကို တကယ်မမြင်ကြလို့ပါပဲ။ တချို့က “အနိစ္စ
 ဒုက္ခ အနတ္တတွေကို သိပြီးသားပဲ။ အဲဒါတွေသိအောင် ရှုနေဖို့
 မလိုပါဘူး။ ဒုက္ခကို ရှုနေရင် ဒုက္ခတွေကိုလဲ တွေ့နေ မှာပေါ့”
 လို့ ဝိပဿနာအလုပ် အားမထုတ်ချင်အောင် ပိတ်ပင်ပြီး ပြော
 နေကြတာ ရှိတယ်။ အဲဒီလို ပြောနေတဲ့သူတွေဟာ တကယ်တော့
 အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို သူတို့ကိုယ်တိုင်လဲ မသိသေးလို့

(တုတ္တအကြိမ်)

မြင်မှုစသည်ကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမှန်း တချို့ကမသိကြ ၁၆၇

ဘုရားအလိုတော်နဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီး ပြောနေကြတာပါပဲ။ ပဋိပတ္တိ သာသနာ ဖျက်တွေပါပဲ။ အဲဒီလို စကားကို ယုံကြည် နေကြတဲ့ သူတွေလဲ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်လမ်း ပိတ်သွားတာပါပဲ။ အဲဒီ အချက်ကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။

မြင်မှုစသည်ကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာမှန်း တချို့ကမသိကြ

အမှန်စင်စစ်ကတော့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟော တော်မူတဲ့ ဈာနသုတ် အနိစ္စသုတ် အစရှိသော တရားတော်တွေ၊ ယခု ဘုန်းကြီး ဟောနေဆဲဖြစ်တဲ့ သီလဝန္တသုတ် တရားတော် စသည်တွေနှင့်အညီ မိမိတို့သန္တာန်မှာ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အနိစ္စစသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် တကယ်မြင်အောင် ရှုဖို့လိုပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက စာပေကျမ်းဂန်ထဲမှာ တွေ့ရတဲ့ ရုပ်နာမ် သရုပ် သဘောတွေကိုသာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ကျက်မှတ်ထားပြီးတော့ မိမိတို့ သန္တာန်က မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကိုတော့ ဝိပဿနာရှုရ မည့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေမှန်း မသိဘဲဖြစ်နေကြတယ်။ အဲဒီလို မသိသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ သိနားလည်ရအောင်လို့ မြင်မှု ကြားမှု စသည်ကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဖြစ်ကြောင်း ထပ်ခါ ထပ်ခါ ပြောနေရပါ တယ်။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ နိစ္စ သုခ အတ္တလို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းနေ ကြတာဟာ မိမိတို့ သန္တာန်က မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို

(ဓမ္မာနုပညာအကြိမ်)

၁၆၈

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

ထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတာပဲ။ အဲဒီ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေဟာ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေပဲ။ အဲဒီ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တမျှပဲလို့ ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင် မသိရင် အဲဒီ မြင်ရတာ ကြားရတာ စသည်တွေနဲ့ ပျော်မွေ့နေကြတယ်။ မငြီးငွေ့နိုင်ဘူး၊ မငြီးငွေ့ရင် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် အစစ် မဖြစ်ဘူး၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်အစစ် မဖြစ်ရင် အရိယမဂ်ဖိုလ် ဉာဏ်အစစ် မဖြစ်ဘူး၊ အဲဒါ ကိန်းသေပဲ။

ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်ဖြစ်၍ ငြီးငွေ့ပုံ

ယခု ပြောပြောနေဆဲဖြစ်တဲ့ သီလဝန္တသုတ် ဒေသနာတော် စသည်တို့နှင့်အညီ မိမိတို့ သန္တာန်မှာ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ သမာဓိဉာဏ်အားရှိလာတဲ့အခါ သိစရာရပ်နဲ့ သိတဲ့နာမ် ဒီ နှစ်ပါးကို ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ အဲဒီကနောက် အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကိုလဲ ခွဲခြားပြီးသိတယ်။ အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်နေရင်း ပင် ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရလို့ မမြဲဘူးလို့လဲ ဆင်ခြင်ပြီး သိတယ်။ ဖြစ်ချည်ပျက်ချည်နဲ့ ဒုက္ခဆင်းရဲချည်းပဲ လို့လဲ ဆင်ခြင်ပြီး သိတယ်။ သူ့သဘောအတိုင်းသာ ဖြစ်ပျက် နေတာကိုတွေ့ရလို့ အနတ္တ အစိုးမရဘူး အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး လို့လဲ ဆင်ခြင်ပြီး သိတယ်။ ဒါက သမ္မသနခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာ ဉာဏ် စ၍ ဖြစ်ပုံပါပဲ။

(ဓမ္မာတ္တအကြိမ်)

ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်ဖြစ်၍ ငြိမ်းငြိမ်း

၁၆၉

အဲဒီကနောက် မဆင်ခြင်တော့ဘဲ ရှုမှတ်ရုံသာ ရှုမှတ်နေရင်း သွက်လက်လျင်မြန်တဲ့ အမှတ်အသိတွေ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီအခါ မှာ မှတ်သိရတဲ့ အာရုံတွေဟာ အသစ်အသစ် ပေါ်ပေါ်လာပြီး ချက်ခြင်းပင် လျင်မြန်စွာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို စောင့်ကြည့်နေရသလို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့ရတယ်။ ထူးခြားစွာ ပေါ်လာတဲ့ အရောင်အလင်းတွေကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း တစ်ကိုယ်လုံးမှ ပီတိတွေ ဝမ်းမြောက်တက်ကြွမှုတွေ လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ကိုယ်ရော၊ စိတ်ပါ ငြိမ်းအေးနေတာ ပေါ့ပါးသွက်လက်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အမှတ်သတိနဲ့ အသိဉာဏ် အလွန်လျင်မြန်စွာ ဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဘယ်လိုကောင်းမှန်း မသိအောင် ကောင်းပြီး ချမ်းသာနေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်တဲ့အခါ တွေ့ရစမြဲဖြစ်တဲ့ ထူးခြားချက် တချို့ပါပဲ။ ဒီလို ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်ပုံကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသမျှ တောင် မတွေ့ရသေးရင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် မဖြစ်သေးဘူးလို့လဲ မှတ်ရမယ်။

အဲဒီ ထူးခြားချက်တွေကိုလဲ အလေးမပြုဘဲနဲ့ ပေါ်လာသမျှ ကို ရှုမှတ်သွားရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်သွားလို့ နိုင်နင်းတဲ့အခါကျတော့ အရောင်အလင်း ပီတိ အစရှိတဲ့ အထူးအထွေ မပေါ်လာတော့ အဖြစ်အပျက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိတဲ့ ဉာဏ်ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီက လွန်သွားတော့ မှတ်ရတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိတဲ့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

စိတ်ရော လျင်မြန်စွာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။
 ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ်လို့ ရှုမှတ်နေပေမယ့်လို့
 ဗိုက်ပုံသဏ္ဌာန် ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန် မထင်တော့ဘူး။ ကွေးတယ်
 ဆန့်တယ် ကြွေတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်လို့ ရှုမှတ်နေပေမယ့်လို့
 လက်ခြေပုံသဏ္ဌာန် ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန် မထင်တော့ဘူး။ ရိပ်ခနဲရိပ်ခနဲ
 ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ မှတ်သိရတဲ့
 အာရုံသာ မဟုတ်ဘူး။ မှတ်သိတဲ့ စိတ်လဲ သိပြီးရင်း ပျောက်သွား
 ရင်း သိပြီးရင်း ပျောက်သွားရင်းနဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း
 တွေ့နေရတယ်။ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း သိရတဲ့ အာရုံရော
 သိတဲ့စိတ်ရော အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ပျောက်သွားတာကိုချည်း
 တွေ့နေရတယ်။ အဲဒါဟာ အာရုံရော အာရမ္မဏိကရော ပျက်နေ
 တာကိုသိတဲ့ ဘင်္ဂဉာဏ် ဖြစ်ပုံပါပဲ။ ဒီဘင်္ဂဉာဏ် ဖြစ်ပုံကို
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

ဉာဏေ တိက္ခေ ဝဟန္တေ သင်္ခါရေသု လဟံ ဥပဋ္ဌ
 ဟန္တေသု ဥပ္ပါဒံ ဝါ ဌိတိံ ဝါ ပဝတ္တံ ဝါ နိမိတ္တံ ဝါ န
 သမ္မာပုဏ္ဏတိ၊ ခယ-ဝယ-ဘောဒ-နိရောဓောယေဝ သတိ
 သန္တိဋ္ဌတိ။ (ဒု-၂၇၇)

ဉာဏေ-ရှုသိဉာဏ်သည်၊ တိက္ခေ-ထက်မြက်သည် ဖြစ်၍၊
 ဝဟန္တေ-သူ့အလိုလိုပင် ဆောင်သွားသကဲ့သို့ ဖြစ်လတ်သော်၊
 သင်္ခါရေသု-ထိသိမှု ကြံသိမှု ကြားမှု မြင်မှု အစရှိသော ရှုသိ
 စရာ သင်္ခါရတို့သည်၊ လဟံ ဥပဋ္ဌဟန္တေသု-လျင်စွာ ထင်ပေါ်

(တေတ္ထအကြိမ်)

ကုန်လတ်သော်၊ သတိ-အမှတ်ရမှုသတိသည်၊ ဥပါဒ် ဝါ-အစ
 ဖြစ်ပေါ်မှုသို့လဲ မရောက်၊ ဌိတိ ဝါ-အလယ်ပိုင်း တည်မှုသို့လဲ
 မရောက်၊ ပဝတ္တံ ဝါ-မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်အယဉ်သို့လဲ
 မရောက်၊ နိမိတ္တံ ဝါ-အကောင်အထည် ခြပ်အနေဖြင့် ထင်သော
 သင်္ခါရ နိမိတ်သို့လဲ၊ န သမ္မာပုဏ္ဏာတိ-မရောက်တော့ပေ၊
 ခယ-ဝယ-ဘောဒ-နိရောဓဇယဝ-ကုန်ခြင်း၊ ပျောက်ခြင်း၊
 ပျက်ခြင်းဟူသော ချုပ်ခြင်း၌သာလျှင်၊ သတိ သန္တိဋ္ဌတိ-
 အမှတ်ရမှု သတိနှင့် ဉာဏ် တည်လေတော့၏-တဲ့။

ဥပယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်စဉ်က ရုပ်နာမ်တို့၏ အစဖြစ်ပေါ်မှု
 ဆိုတဲ့ ဥပါဒ်ကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ သမ္မသနဉာဏ် ဖြစ်စဉ်က
 ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူးလို့ သိရသော်လဲ သန္တတိအနေဖြင့်
 အဖြစ်အပျက်ကို သိတာဖြစ်တဲ့အတွက် အလယ်ပိုင်း ဌိလဲ
 ထင်ရှားခဲ့တယ်၊ သမ္မသနဉာဏ် မဖြစ်မီကဆိုရင် အဖြစ်အပျက်ကို
 မတွေ့ရသေးတဲ့ အတွက် ရေစီးအယာဉ်များလိုပင် မပြတ်မစဲ
 ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အယဉ် (ပဝတ္တံ) ကိုသာ တွေ့နေရတယ်၊
 မုံသဏ္ဌာန် နိမိတ်လဲထင်ပေါ်နေခဲ့တယ်၊ ဘင်္ဂဉာဏ်ဖြစ်တဲ့ အခါ
 ကျတော့ အစဖြစ်မှု ဥပါဒ်လဲ မထင်ပေါ်တော့ဘူး၊ အလယ်ပိုင်း
 တည်နေပုံလဲ မထင်ပေါ်တော့ဘူး၊ မြဲသည့်ပုံဟန်နှင့် သဏ္ဌာန်နိမိတ်
 တွေလဲ မထင်ပေါ်တော့ဘူးတဲ့၊ ဘာကထင်ပေါ်ပြီး ဘာကို
 တွေ့သိနေသလဲဆိုလို့တော့ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ကုန်ကုန်
 သွားတာ ပျောက်ပျောက်သွားတာ ပျက်ပျက်သွားတာဆိုတဲ့

ချုပ်ချုပ်သွားတာ ထင်ပေါ်ပြီး အဲဒါကိုသာ တွေ့သိနေပါတော့ တယ်တဲ့၊ အဲဒီလို တွေ့ပုံ သိပုံဟာ ဘုန်းကြီးတို့၏ သတိပဋ္ဌာန် အမှတ် ယောဂီတို့၏ တွေ့သိပုံနဲ့ အံကျကိုက်ညီနေပါတယ်။

နှစ်(၁၅၀၀) ကျော်က ရေးခဲ့တဲ့စာနှင့်ညီနေပုံ

ဖောင်းတာ ပိန်တာကစပြီး ပေါ်ရာပေါ်ရာ ရှုမှတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာ ရှေ့နားပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့ ဉာဏ်စဉ်အတိုင်း အရောင်အလင်း ပီတိ ပဿဒ္ဓိ စသည်တို့နှင့်တကွ ထူးခြားတဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပြီးတဲ့ နောက် အဲဒီ ဉာဏ်ကို ကျော်လွန် လာတဲ့ အခါမှာ ဒီလိုပြောကြပါတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် လို့ မှတ်နေပေမယ့် ဗိုက်ရယ် ကိုယ်ရယ်လို့လဲ မတွေ့ရဘူး၊ အရင်ကလို အစဖြစ်ပေါ်လာတာကိုလဲ မတွေ့ရဘူး၊ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ကုန်ကုန်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ ကွေးတယ် ဆန့်တယ်၊ ကြွေတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်လို့ မှတ်ရာမှာလဲ လက်ခြေပုံသဏ္ဌာန် ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလဲ မတွေ့ရဘူး၊ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ မရောက်ဘဲ ကုန်ကုန်သွားတာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့နေရတယ်၊ ကုန်တာ ပျောက်သွားတာက အရင်ကျပြီး မှတ်သိတာက နောက်ကျနေသလို ဖြစ်နေတယ်လို့ သူတို့၏ အတွေ့ကို ပြောတတ်ကြပါတယ်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကပြတဲ့ ဘင်္ဂဉာဏ် ဖြစ်ပုံနဲ့ အံကျကိုက်ညီနေပါတယ်၊ နှစ်ပေါင်း တစ်ထောင်ငါးရာ (၁၅၀၀) ကျော်က ရေးခဲ့တဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့်အညီ တွေ့သိရတဲ့အတွက်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၅၈(၁၅၀၀) ကျော်က ရေးခဲ့သည့်စာနှင့်ညီနေပုံ

၁၇၃

ဝိပဿနာပဋိပတ်ဘက်မှာ အလွန်ပင် အားတက်ဖွယ် ကောင်းပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မှတ်သိရတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိတဲ့ စိတ်ရော မှတ်သိရင်းပင် အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ပျက်ပျက် သွားတာကိုလဲ တပည့်ယောဂီတွေက သူတို့တွေ့သိပုံကို ပြောကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဖွင့်တို့နှင့် အညီ တွေ့သိတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိ (၅၅) မှာ ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

အာရမ္မဏဉ္စ ပဋိသင်္ခါ၊ ဘင်္ဂဉ္စ အနုပဿတိ။

သုညတော စ ဥပဋ္ဌာနံ၊ အဓိပညာဝိပဿနာ။

အာရမ္မဏဉ္စ ပဋိသင်္ခါ-ထင်ပေါ်လာသည့် ရုပ်အစရှိသော အာရုံကိုလဲ ပျက်သွားသည်ဟု သိပြီး၍၊ ဘင်္ဂဉ္စ-ရှုသိသော စိတ်၏ အပျက်ကိုလဲ၊ အနုပဿတိ-တစ်ဖန် ရှုမြင်ပြန်၏။ သုညတော-သင်္ခါရတို့သာ ပျက်ကြသည်၊ ပျက်တတ်သူမရှိဟု အတ္တမှ ဆိတ်သောအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာနံစ-ထင်ခြင်းလဲရှိ၏။ သော-ဤသို့ ရှုသိခြင်း ထင်ခြင်းသည်၊ အဓိပညာ ဝိပဿနာ-လွန်ကဲသော ဘင်္ဂဉ္စဏ်ပညာ ဝိပဿနာပေတည်းတဲ့။

အဲဒါဟာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပြချက်နှင့်အညီ ပြန်တဲ့အနက်ပဲ။ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရှုသိရတဲ့ အာရုံ ပျက်သွားတာကို သိမြင်ပြီးတော့ အဲဒီ သိမြင်တဲ့ ဝိပဿနာစိတ် ပျက်သွားတာကိုလဲ ပဋိဝိပဿနာဖြင့် သိမြင်ပြန်တယ်။ တချို့ ယောဂီမှာဆိုရင်

၁၇၄

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားစာ

ဒုတိယ သိမြင်တဲ့ စိတ်ပျက်သွားတာကိုတောင် သိမြင်သွားသေးတယ်။ အဲဒီလို အာရုံရော ရှုသိတဲ့ အာရမ္မဏိကစိတ်ရော အစုံလိုက် အစုံလိုက် ပျက်ပျက်သွားတာကိုချည်း သိနေရတော့ ငါက ရှုသိနေတယ်လို့ စွဲလမ်းစရာတောင် မရှိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ဘင်္ဂဉာဏ် ကောင်းကောင်း ဖြစ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ အရှင်အာရုံရော၊ ရှုသိတဲ့ အာရမ္မဏိကရော ခဏမစဲ ပျက်နေတဲ့ သင်္ခါရ သဘောတရားချည်းပဲ။ အတ္တကောင် ငါကောင်ရယ်လို့ ဘယ်မှာမှ မရှိဘူးလို့ အတ္တမှ ဆိတ်သောအားဖြင့် ဉာဏ်၌ ထင်ပေါ်နေပါတယ်။

အဲဒီလို ပေါ်လာတဲ့ အာရုံရော၊ ရှုသိတဲ့ စိတ်ရော လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတော့ ဘယ် အချိန်မဆို သေပျက်သွားနိုင်တဲ့ တရားတွေချည်းပဲလို့ မြင်ပြီး ကြောက်ဖွယ်ထင်လာတယ် ၊ ဘယဉာဏ်ပဲ။

ကြောက်ဖွယ်ထင်လာတော့ မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ အပေါ်မှာ အပြစ်မြင်လာတယ်။ အာဒိနဝ ဉာဏ်ပဲ။

အပြစ်မြင်လာတော့ အပြစ်ရှိနေတဲ့ မြင်မှုကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေမှာ မပျော်မမွေ့နိုင်တော့ဘဲ ငြီးငွေ့လာတယ်။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ပဲ။ ဒီငြီးငွေ့တဲ့ ဉာဏ် အစစ်ဖြစ်ဖို့ရာ ဝိပဿနာ ရှုရတာပဲ။

ဒီဉာဏ်ဖြင့် တကယ်ငြီးငွေ့တော့ မြင်မှု ကြားမှု စသော

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ငါးဖမ်းသူ ဥပမာ

၁၇၅

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ အတွင်းသွင်းပြီး သိမ်းပိုက်
မထားလိုတော့ဘူး၊ စွန့်လွှတ်လိုက်တဲ့ သဘော ပေါ်လာတယ်၊
မုဉ့်တုကမျှတာဉာဏ်ပဲ။

အဲဒီလို စွန့်လွှတ်ချင်တော့ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင် တစ်ဖန်
ထပ်ပြီး အထူးရှုရတယ်၊ အဲဒီလို တစ်ဖန်ရှုပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ
အနတ္တ အခြင်းအရာတွေကို အထူးသိတာက ပဋိသန္ဓါဉာဏ်ပဲ၊
ဒီပဋိသန္ဓါဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့ အခါကျတော့ အညီအမျှ လျစ်လျူရှု
နိုင်တဲ့ သန္ဓါရူပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်တယ်၊ ဒီနေရာမှာ ပေါ်လွင်
ထင်ရှားစွာ သိရအောင်လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဥပမာဖြင့် ပြထားပါ
တယ်၊ အဲဒီ ဥပမာကို အကြောင်းအားလျော်စွာ ထုတ်ဆောင်ပြီး
ပြောဖူးလှပါပြီ၊ ဒါပေမယ့် ဒီတရားထဲမှာလဲအဲဒီ ဥပမာကို
ထုတ်ပြဦးမှ အသိရှင်းမယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဥပမာကို ပြရဦး
မယ်။

ငါးဖမ်းသူ ဥပမာ

ငါးဖမ်းတဲ့သူဟာ မြူးထဲက သို့မဟုတ် ဆောင်းထဲက
ငါးကို လက်ဖြင့်နှိုက်ပြီး ဖမ်းယူတယ်၊ လက်တွင်းတစ်ဆုပ်ရှိတဲ့
ငါးကြီးကို ရပြီလို့ ထင်ပြီး ဝမ်းသာတယ်၊ ဒါပေမယ့် ရေပေါ်
မြောက်ကြည့်လိုက်တဲ့ အခါကျတော့ လည်ရေးသုံးဆင့်ကို
မြင်ရတာနဲ့ ငါးမဟုတ်ဘဲ မြွေဆိုးကြီးဖြစ်ကြောင်း သိရတဲ့
အတွက် ကြောက်တယ်၊ ဆုပ်ကိုင်ထားမိတာကို အပြစ်မြင်တယ်၊

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၇၆

သီလမဂ္ဂသုတ္တန်စာအုပ်တော်

ဆုပ်ကိုင်မထားချင်တော့ဘူး၊ လွှတ်လိုက်ချင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် အလွယ်တကူနဲ့ လွှတ်လိုက်ရင် ကိုက်သွားမှာ စိုးရိမ်တဲ့အတွက် အဲဒီ မြွေကြီးကို သူ၏ ခေါင်းပေါ်မှာ သုံးပတ်လောက်လှည့်ပြီး ဝှေ့ရမ်းလိုက်တယ်၊ အဲဒီလို ဝှေ့ရမ်းပြီးတော့မှ လွှတ်ပစ်လိုက် တယ်၊ မြွေကြီးဟာ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာ လွင့်စင်ပြီး ကျသွားတယ်၊ အဲဒီအခါ အဲဒီလူက လွှတ်လောက်ရာ အရပ်သို့ ပြေးသွားပြီး တော့ ပြန်လှည့်ကြည့်ပါသတဲ့၊ ဒါက ဥပမာပဲ။

ဥပမာ ဥပမေယျ နီးနောပြချက်

ယောဂီဟာ မြင်မှု ကြားမှု စသည်ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မသိမမြင်ရသေးမိကပင် မြင်မှု ကြားမှု စသော မိမိ၏ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို နှစ်သက် သာယာနေတယ်၊ အဲဒါဟာ ဟိုငါးဖမ်းတဲ့လူက မြွေကြီးကို ငါးထင်ပြီး နှစ်သက် ဝမ်းသာနေတာနဲ့ တူတယ်၊ မတူပေဘူးလား၊ တကယ်ကို တူနေပါတယ်၊ အနိစ္စအခြင်းအရာစသော လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို မြင်ရတဲ့ အခါကျတော့ မြင်မှု ကြားမှု စသော ရုပ်နာမ်တွေကို ကြောက်တယ်၊ အပြစ်မြင်တယ်၊ ငြီးငွေ့တယ်၊ အဲဒါတွေက လည်ရေးသုံးဆင့်ကို မြင်ပြီး မြွေဆိုးကြီးမှန်း သိရတော့ ကြောက် တာ၊ ဆုပ်ကိုင်ထားမှု၌ အပြစ်မြင်တာ၊ ဆုပ်ကိုင်မထားလိုတော့ တာများနှင့် တူပါသတဲ့၊ မတူပေဘူးလား၊ တကယ်ကို တူနေပါ တယ်၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ အပြစ်မြင်ပြီး ငြီးငွေ့သဖြင့် စွန့်လွှတ်ချင်

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဥပမာ ဥပမေယျ နှီးနှောပြချက်

၁၇၇

တာဟာ မြွေဆိုးကြီး ဆုပ်ကိုင်ထားမိခြင်း၌ အပြစ်မြင်ပြီး ဆုပ်ကိုင်မထားလိုတော့ဘဲ စွန့်လွှတ်ပစ်လိုက်ချင်တာနဲ့ တူပါသတဲ့။ အဲဒီ ငါးဖမ်းသူဟာ မြွေဆိုးကြီးကို ဆုပ်ကိုင်ထားမိခြင်း၌ အပြစ်မြင်တာလို ယောဂီမှာ မိမိ၏ မြင်မှု ကြားမှုစသော ရုပ်နာမ်တွေကို အပြစ်မြင်ဖို့ လိုပါတယ်။ မြွေဆိုးကြီးကို ဆုပ်ကိုင်မထားလိုတော့ဘဲ ငြီးငွေ့သလို မြင်မှု ကြားမှု စသော ရုပ်နာမ်တွေနဲ့ စပ်ပြီး မပျော်မွေ့ဘဲငြီးငွေ့ဖို့ လိုပါတယ်။ မြွေဆိုးကြီးကို လွှတ်ပစ်လိုက်ချင်တာလို မြင်မှု ကြားမှု စသော ရုပ်နာမ်တွေကို ငါ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ မစွဲလမ်းဘဲ စွန့်လွှတ်လိုတဲ့ အသိဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို ကြောက်ပြီး အပြစ်မြင်အောင် ငြီးငွေ့ပြီး စွန့်လွှတ်ချင်အောင် မြင်မှု ကြားမှု စသော ရုပ်နာမ်တွေကို ဝိပဿနာ ရှုနေကြရတာပဲ။

ဒီနေရာမှာ “အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တတွေ သိပြီးသားပဲ။ ရှုနေဖို့ မလိုပါဘူး” လို့ ကျမ်းဂန်လွတ် အရမ်းပြောနေကြတဲ့ သူတွေ၏ အသိနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီး ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပြောနေတဲ့ သူတွေရဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သိတယ်ဆိုတာက ကြားဖူးရုံ သုတ အသိမျှပဲ။ အဲဒီ သုတအသိတောင်မှ စာပေ ဗဟုသုတ ရှိသူတို့၏ အသိနှင့် နှိုင်းစာကြည့်ရင် သူတို့သိတာဟာ ဘာမှ မပြောလောက်ပါဘူး။ အဲဒီလို တစ်စွန်းတစ်စလောက် ကြားဖူးရုံမျှ အသိဖြင့် မိမိတို့၏ မြင်မှု ကြားမှု စသည်ကို ကြောက်ပါ့မလား။ ကြောက်စရာလို့တောင် ထင်မှာမဟုတ်ဘူး။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ကြောက်စရာကောင်းကြောင်း ပြောဟောနေကြတဲ့တရားစကား
ကိုတောင် အလကား ကြိဖန်ပြောနေကြတယ်လို့ ထင်ကြလိမ့်ဦး
မယ်၊ မြင်မှု ကြားမှု နံ့မှု စားသိမှု ထိသိမှုတွေကို အပြစ် မြင်
ပါ့မလား၊ ငြီးငွေ့ပါ့မလား၊ ဘာမှအပြစ်မရှိဘူးလို့လဲ ထင်နေ
ကြပေလိမ့်မယ်၊ ကိုယ်ကြိုက်တာတွေကို ကြည့်ရမြင်ရတာ၊
နားထောင်ရ ကြားရတာ၊ နမ်းရှူရတာ ပျော်စရာကောင်းတယ်
လို့လဲ ထင်နေကြပေလိမ့်မယ်၊ အရသာ ကောင်းတွေကို စားရတာ၊
အတွေ့အထိ ကောင်းတွေနဲ့ တွေ့ထိရတာဟာ အလွန်ကောင်း
တယ်လို့လဲ ထင်နေကြလိမ့်မယ်၊ စိတ်ကူးကြံစည်နေရတာကိုတော့
ပျော်စရာအကောင်းဆုံးလို့ ထင်နေကြမှာသေချာပါတယ်၊ လွတ်
လွတ်လပ်လပ် စိတ်ကူးနေရတာကို ပျော်စရာလို့ ထင်နေကြတဲ့
အတွက် စိတ်ကို ချုပ်ထိန်းပြီး တရားအားမထုတ်ချင်ကြတာပဲ၊
ဒါကြောင့် တရားအားမထုတ်ရဘဲ အလွယ်တကူ တရားရတဲ့နည်း
ဆိုပြီး ကြိဖန်ဟောနေကြတာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို လွတ်
လွတ်လပ်လပ် စိတ်ကူးနေရတာကလေး ပျောက်သွားမှာကိုလဲ
အလိုမရှိဘဲဖြစ်နေကြတာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ
ဆိုတာကို ကြားဖူးရုံမျှနဲ့ မြွေဆိုးကြီးကိုလွတ်ပစ်ချင်သလို မြင်မှု
ကြားမှု စသည်တွေကို စွန့်လွှတ်လိုတဲ့စိတ် ဖြစ်ပါ့မလား၊
အဲဒီလို စွန့်လွှတ်လိုတဲ့စိတ် ဖြစ်ဖို့ဆိုတာကတော့ ဝေးပါသေးရဲ့၊
ဗဟုသုတများတဲ့သူတွေတောင် တကယ် ငြီးငွေ့ ပြီး စွန့်လွှတ်လိုတဲ့
မုဒ္ဓိတုကမျတာဉာဏ် ဖြစ်ဖို့ဟာ မလွယ်လှပါဘူး။

(ဓမ္မစာအုပ်ကြီး)

ရှုပုံနှင့် သောတာပန်ဖြစ်ပုံ

၁၇၉

နောက်ပြီးတော့ နှိုးနှောပြချက်မှာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို စွန့်လွှတ်နိုင်အောင် တစ်ဆင့်တက်ပြီး အထူးရှုမှတ်တာက မြေဆိုးကြီးကို လွှတ်ပစ်ဖို့ ဝေ့ရမ်းနေတာနဲ့ တူပါတယ်တဲ့။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ခွဲခြားသိတဲ့ ဉာဏ်မှ စပြီး ပဋိသင်္ခါဉာဏ် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်များအထိ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပုံကတော့ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်မှာ ပြထားတဲ့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်စဉ်ပါပဲ။ အဲဒီ ဉာဏ်တွေထဲမှ ဘင်္ဂဉာဏ်အထိ ရှုမြင်ပုံကို အနိစ္စသုတ်” စသည်မှာ “ဧဝံ ပဿ-ဤသို့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု မြင်လျှင်” လို့ ပြထားပါတယ်။ အဲဒီကနောက် ဘယဉာဏ်မှ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် အနုလောမဉာဏ်အထိ ဝိပဿနာဉာဏ်များကိုတော့ အဲဒီ အနိစ္စသုတ် စသည်မှာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ-ငြီးငွေ့၏ နိဗ္ဗိန္ဒငြီးငွေ့သည်ရှိသော်လို့ ပြထားပါတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ်အားလုံးဖြင့် ရှုမြင်ပုံကို ဒီသီလဝန္တသုတ်မှာ “ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိကာတဗ္ဗာ-လို့ ပြထားပါတယ်။

ရှုပုံနှင့် သောတာပန် ဖြစ်ပုံ

ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အစိုးမရ၊ အတ္တကောင်မဟုတ်ဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန် အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ်ရှုအပ်ကုန်၏တဲ့။

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

အဲဒီ ရှုပုံကို အမေးဆောင်ပုဒ်ကစပြီး ဆိုကြရမယ်။

(၁) သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာရှုအပ်ပါသနည်း။

(၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာ ရှုအပ်ပါသတည်း။

(၃) မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ ရောဂါစွဲ၊ ပေါက်ကွဲအိုင်း::တူသည်။

(၄+)

မမြဲဘူးလို့လဲ ရှုမြင်ရမယ်၊ ဆင်းရဲလို့လဲ ရှုမြင်ရမယ်၊ စွဲကပ်နေတဲ့ ရောဂါနှင့် တူတယ်လို့လဲ ရှုမြင်ရမယ်၊ ပေါက်ကွဲနေတဲ့ အိုင်းအမာကြီးနှင့် တူတယ်လို့လဲ ရှုမြင်ရမယ် တဲ့။

(၄) ငြောင့်၊ မကောင်းမှု၊ ဖျားနာဟု၊ မှတ်ရှုသူစိမ်းမည်။

(၄+)

စူးဝင်နေတဲ့ ငြောင့်နှင့်တူတယ်လို့လဲ ရှုရမယ်၊ မကောင်းကျိုး ပေးတတ်တဲ့ မကောင်းမှုလို့ပဲလို့လဲ ရှုရမယ်၊ ဖျားနာတာနှင့် တူတယ်လို့လဲ ရှုရမယ်၊ အပြင်ပလူ သူတစ်စိမ်းနှင့် တူတယ်လို့လဲ ရှုရမယ်၊ ရှေ့ဆောင်ပုဒ်က လေးခု၊ ဒီက လေးခု၊ ပေါင်းရှစ်ခု ရှိသွားပြီ။

(၅) ပျက်စီး၊ သုည၊ အနတ္တ၊ ရှုရဆယ့်တစ်မည်။

(+၃=၁၁)

အကြီးအကျယ် ပျက်တတ်တယ် ပျက်စီးလွယ်တယ်လို့လဲ ရှုရမယ်၊ အတ္တကောင်မှ ကင်းဆိတ်နေတယ်လို့လဲ ရှုရမယ်၊ အနတ္တလို့လဲ ရှုရမယ်တဲ့၊ ရှေးကရှစ်ခု၊ ဒီက သုံးခု၊ ပေါင်း ၁၁-ခု ရှိသွားပြီ၊ အဲဒီ ၁၁-ခုသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုရ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဣပ္ပံနှင့် သောတာပန်ဖြစ်ပုံ

၁၈၁

မယ်တဲ့၊ အဲဒီလိုရှုရင် ဘယ်လို အကျိုးအာနိသင်ကို ရပါသလဲ ဆိုတော့-

အာဝုသော-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သီလဝါ-သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သုတဝါ-သုတနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခု-ယောဂီရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန် လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကရောဇ္ဈော-နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေစဉ် နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေတုန်း၊ သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ-အကြင် မျက်မှောက်ပြုရာ၏၊ ဧတံ-ဌာနံ-ဤသို့ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပေ၏လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဖြေရှင်းဟောကြားတော် မူပါတယ်။

ခုတင်က ရွတ်ဆိုခဲ့ကြတဲ့ မမြီတဲ့ အခြင်းအရာမှစ၍ အနတ္တအခြင်းအရာ အထိ ၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုနေတဲ့ ယောဂီရဟန်းဟာ အဲဒီလို ရှုနေဆဲမှာပင် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်ပြီး သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါကို “သို့ ရှုမြင်သန်၊ သောတာပန်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်၊ အဲဒီလို ၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုမြင်လို့ ရှေ့နားပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်း တက်လာပြီး ပဋိသင်္ခါရဉာဏ်က အားပြည့်တဲ့အခါ သင်္ခါရအာရုံတွေကို မချစ်

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

၁၈၂

သီလဝဋ္ဌသုတ္တန်စာအုပ်

မမုန်း အညီအမျှ ရှုနိုင်တဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ကတော့ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ မှတ်သိစရာ အာရုံပေါ်အောင်လဲ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘူး။ မှတ်သိမိအောင်လဲ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘူး။ ပေါ်လာသမျှ အာရုံကို သူ့အလိုလို သိသိသွားနေသလို ဖြစ်နေတယ်။ ကောင်းတဲ့ အာရုံပေါ်လာလို့လဲ နှစ်သက်ဝမ်းသာမှု မရှိဘူး။ မကောင်းတဲ့ အာရုံမှာလဲ နှလုံးမသာခြင်း မရှိဘူး။ အဲဒီလို အခါမှာ မကောင်းတဲ့ အာရုံကလဲ ပေါ်လာခဲ့ပါတယ်။ ပေါ်လာသမျှ အကောင်းအဆိုး အာရုံအညီအမျှ သိရုံသိရုံနဲ့ပဲ သိသိသွားနေတယ်။ တစ်နာရီ နှစ်နာရီ စသည်လဲ အရှိန်မပျက်ဘဲ တရှိန်ထဲ ရှုသိလျက် သွားနေတယ်။ အဲဒီလို သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် အချိုးတကျ ကောင်းနေတာထဲက ရင့်သန်ပြည့်စုံလာတဲ့ အခါကျတော့ အထူး သွက်လက်လျင်မြန်တဲ့ အမှတ်အသိတွေ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလို သွက်လက်ထူးခြားတဲ့ ရှုသိဉာဏ်တွေ ဖြစ်ပြီးတော့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းဓာတ်ထဲသို့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပြီး ကျရောက်သွားတယ်။ အဲဒီ မဂ်၏ အခြားမဲ့မှာ သောတာပတ္တိဖိုလ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ သောတာပတ္တိဖိုလ် ဖြစ်တဲ့ အချိန်မှစပြီး သောတာပန်အဖြစ် ရောက်တော့တာပဲ။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို “သို့ရှု မြင်သန်၊ သောတာပန်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်” လို့ ဆိုထားတယ်။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၆) သို့ ရှုမြင်သန်၊ သောတာပန်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

(တေုတ္တအကြိမ်)

နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံ မိလိန္ဒပဉ္စာ

၁၈၃

ဒီ သီလဝန္တသုတ်မှာ ၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာထဲက တစ်ပါးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုနေရင်း သောတာပတ္တိမဂ် ဖိုလ် ရောက်ပြီး မျက်မှောက်ပြုသွားတယ်ဆိုတာ အထူးသတိပြု ရမယ်။ “ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တဲ့ ထိသိမှု ကြံသိမှု ကြားမှု မြင်မှု စသည်ကို အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာတို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြင့် ရှုနေမှ အရိယမဂ်ဖိုလ် ရောက်တယ်။ အဲဒီလို မရှုဘဲ အခြားနည်းဖြင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်နိုင်ဘူး” ဆိုတာကို ကိန်းသေမှတ် ထားကြရမယ်။

အရိယမဂ်ဖိုလ်ရောက်လျက် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပုံက တော့ မိလိန္ဒပဉ္စာမှာပြထားတာက ပိုပြီး ထင်ရှားတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မိလိန္ဒပဉ္စာကို ထုတ်ပြဦးမယ်။

နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံ မိလိန္ဒပဉ္စာ

တဿ တံ စိတ္တံ အပရာပရံ မနသိ ကရောတော ပဝတ္တံ သမတိက္ကမိတွာ အပ္ပဝတ္တံ ဩက္ကမတိ၊ အပ္ပဝတ္တ မနပ္ပတ္တော မဟာရာဇေ သမ္မာပဋိပန္နော နိဗ္ဗာနံ သစ္စိကရောတိတိ ဝုစ္စတိ။ (မိလိန္ဒပဉ္စာ ၃၁၁)။

အပရာပရံ-တစ်မှတ်ပြီး တစ်မှတ် အဆင့်ဆင့်၊ မနသိ ကရောတော-နှလုံးသွင်းရှုသိနေသော၊ တဿ-ထိုယောဂီ၏၊ တံ စိတ္တံ-ရှုသိနေသော ထိုစိတ်သည်၊ (အပရာပရံ မနသိက ရောတော-တစ်မှတ်ပြီး တစ်မှတ် အဆင့်ဆင့် နှလုံးသွင်း ရှုသိ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၈၄

သီလဝရသုတ္တန်စာအုပ်

နေစဉ်၊) ပဝတ္တံ သမတိက္ကမိတွာ-မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ် အယဉ်ကို ကျော်လွန်၍၊ အပဝတ္တံ-မပြတ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ် အယဉ်၏ ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောသို့၊ ဩက္ကမတိ- သက်ဝင်သွားလေတော့သည်-တဲ့။

ယောဂီဟာ မူလက ထိသိမူ ကြံသိမူ ကြားမူ မြင်မူ စသော မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို တစ်မှတ်ပြီး တစ်မှတ် အဆင့်ဆင့် မပြတ် ရှုသိနေရတယ်၊ ရှုသိလို့ မကုန်နိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက်တွေကိုချည်း တွေ့သိနေရတယ်၊ အဲဒီလို မကုန်မဆုံးနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် ရှုသိနေရင်းထဲကနောက်ဆုံး တစ်မှတ်ပြီးတော့ အဲဒီ သိစရာတွေရော ရှုသိတဲ့ စိတ်ရော ပြတ်စဲ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘော ထဲသို့ ရုတ်တရက် ကျရောက်သွားတယ်၊ အဲဒီလို ကျရောက်သွား တာဟာ အရိယမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတာပါပဲတဲ့၊ ဒါကြောင့်-

မဟာရာဇ-မိလိန္ဒမင်းကြီး၊ သမ္မာပဋိပန္နော-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး ရှုသိမူအကျင့်ကို မှန်စွာကျင့်ခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ အပဝတ္တံ မနုပ္ပတ္တော-ရုပ်နာမ်အယဉ်၏ ဖြစ်ဆဲ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောထဲ သို့ အသိဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်သွားသော ယောဂီကို၊ နိဗ္ဗာန် သစ္စိကရောတိတိ-နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ပြောဆိုအပ်ပါတယ်-တဲ့။

မူလက ထိသိမူ ကြံသိမူ ကြားမြင်မူစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ

(တေတ္ထအကြိမ်)

နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံ မိလိန္ဒပဉ္စ

. ၁၈၅

တွေကို မပြတ်ရှုသိနေတဲ့ ယောဂီမှာ ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ဒုတိယက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ အညီအမျှ သိသိသွား နေတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီ ဉာဏ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါ အထူး သွက်လက်လျင်မြန်တဲ့ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ အနုလောမဉာဏ်ဖြစ်လာပြီးတော့ မှတ်သိစရာရော မှတ်သိမှု ရော သင်္ခါရအားလုံး ဆိတ်သုဉ်းချုပ်ငြိမ်းမှု သဘောထဲသို့ အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို ဆိုက် ရောက်သွားတာဟာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတာပါပဲ။ ဒီလို နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားရင် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလို သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်တွေ့ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားနိုင်ပုံကို အရှင်သာရိ ပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က-

ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ-မြင်မှု ကြားမှုစသော ဤငါးပါး သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော- ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန် လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကရောဇ္ဇော-နှလုံးသွင်း ရှုသိနေစဉ်၊ သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ- အကြင်မျက်မှောက်ပြုရာ၏။ ဧတံ-ဌာနံ-ဤသို့ မျက်မှောက်ပြုနိုင် ခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါတယ်လို့ ဟောကြား တော်မူပါတယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ကိလေသာ အစိုင်းအစဲ ဖောက်ခွဲရန် ခက်ပုံ

အဲဒီလို မျက်မှောက်ပြုသွားရင် သောတာပတ္တိမဂ်က အပဒါလိတပုဗ္ဗ-ရှေးကမဖောက်ခွဲ မပယ်ဖျက်ခွဲဖူးတဲ့ လောဘ ဒေါသ မောဟ ကိလေသာ အစိုင်းအစဲကိုလဲ ဖောက်ခွဲပယ်ဖျက် သွားတယ်လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က ပြဆိုထားပါတယ်။ လောဘ ဒေါသ မောဟ ဆိုတဲ့ ကိလေသာတွေဟာ အင်မတန် အားကောင်း တယ် ခိုင်မာတယ်။ သံတုံးခဲကြီးများကို ဖျက်ခွဲဖို့ မလွယ်သလိုပဲ အဲဒီ ကိလေသာတွေကို ဖျက်ခွဲဖို့ ပယ်ဖို့ မလွယ်ဘူး။ မဖြစ် ချင်ပေမယ့် နှစ်သက်စရာ အာရုံနဲ့ တွေ့ရင် နှစ်သက်သာယာ ပြီး လောဘ-က ဖြစ်တော့တာပဲ။ မုန်းစရာအာရုံနဲ့ တွေ့ရင် စိတ်ဆိုးပြီး ဒေါသ-က ဖြစ်တော့တာပဲ။ မောဟကတော့ အာရုံ တိုင်းမှာပင် မြဲတဲ့အနေ ကောင်းတဲ့အနေနဲ့ ထင်ပြီး ဖြစ်နေတာပဲ။ ဒါနကုသိုလ်ဖြင့် သူတို့ကို မပယ်နိုင်ဘူး။ တချို့က ငွေကြေးများ စွာ အကုန်ခံပြီး အလှူဒါနပွဲကြီး ပြုလုပ်တယ်။ အဲဒီ အလှူကိစ္စမှာ အငြိမ့်ပွဲ အဆိုအက အတီးအမှုတ်တွေလဲ ထည့်ထားတယ်။ ဒီတော့ အလှူရှင်မှာ အဲဒီ အတီးအမှုတ် အကအခုန်တွေ၊ ပွဲကြည့်သူတွေကို တွေ့မြင်ရကြားရပြီး နှစ်သက်သာယာမှုတွေ မဖြစ်ပေဘူးလား။ အဲဒါ လောဘတွေပဲ။ သူ့ဒါနကုသိုလ်တဲ့ အောင်မြင်ပြီးမြောက်ပါတယ်။ ထက်သန်သလောက် ကောင်းကျိုး တွေကို ပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါနကုသိုလ်က နှစ်သက် သာယာတဲ့ လောဘကိုတော့ မပယ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီ အလှူကိစ္စအတွင်း

(တေတ္ထအကြိမ်)

သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်သတ္တိအထူး

၁၈၇

အဆင်မပြေတာကို တွေ့ရတဲ့ အတွက် ဒေါသလဲ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ အဲဒီ ဒေါသကိုလဲ ဒါနက မပယ်နိုင်ဘူး။ နိစ္စ သုခ အတ္တ ထင်တဲ့ မောဟ မပယ်နိုင်တာကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။

ထို့အတူပင် သီလကလဲ ကာယကံမြောက် ဝစီကံမြောက် ကျူးလွန်တဲ့ ကိလေသာကိုသာ ပယ်နိုင်တယ်။ စိတ်ကူးထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ လောဘ ဒေါသ မောဟကိုတော့ မပယ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့်ပင် လိုချင်ရုံမျှ စိတ်ဆိုးရုံမျှဖြင့် သီလမပျက်ဘူးလို့လဲ ဆိုရတာပဲ။

သမထ ဘာဝနာဖြင့်လဲ ပရိယုဋ္ဌာန်ခေါ်တဲ့ စိတ်ကူး ကိလေသာကိုသာ ပယ်နိုင်တယ်။ ဒါတောင်မှ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဘဝရာဂ အစရှိသော သိမ်မွေ့တဲ့ ကိလေသာကိုတော့ မပယ်ခွာနိုင်ဘူး။ ကာမရာဂ ဗျာပါဒ အစရှိသော နိဝရဏကိလေသာ ကြမ်းတွေကိုသာ ပယ်ခွာနိုင်တယ်။ အဲဒါကလဲ ဈာန်သမာဓိရှိနေတုန်းမှာ ဖြစ်ပေါ်မှု ကင်းဝေးနေစေရုံမျှပါပဲ။ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဘဝရာဂ အစရှိတဲ့ ကိလေသာတွေကတော့ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလဲ ရှိနေတာပါပဲ။ ပုထုဇဉ်ဗြဟ္မာတွေမှာလဲရှိနေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် သမထ ဘာဝနာ ဖြင့်လဲ လောဘ ဒေါသ မောဟတွေကို မပယ်ဖျက်နိုင်ဘူး။

သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်သတ္တိအထူး

ဝိပဿနာကတော့ အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုမြင်ရတဲ့ အာရုံမှာ အာရမ္မဏာနုသယ ကိလေသာတွေကို

(တေ့တ္တအကြိမ်)

၁၈၈

သီလဝုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

ပယ်နိုင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် သန္တာန်မှာ ဖြစ်နိုင်ခွင့် ရှိတဲ့ သန္တာနာနု သယ ကိလေသာကိုတော့ မပယ်ဖျက်နိုင်သေးဘူး၊ အရိယမဂ်ကမှ အဲဒီ သန္တာနာနုသယကိလေသာကို အမြစ်ပြတ်ပယ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ရှေးက မဖောက်ခွဲ မပယ်ဖျက်နိုင်ခဲ့ဘူးတဲ့ လောဘ ဒေါသ မောဟ ကိလေသာ အစိုင်အခဲကို သောတာပတ္တိမဂ်က ဖောက်ခွဲဖျက်သွားတယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် လောဘ ဒေါသ မောဟတွေ အကုန်လုံးကိုတော့ မဆိုလိုပါဘူး၊ အပါယ် လေးပါး ကျရောက်စေနိုင်တဲ့ အပါယဂမနိယ ကိလေသာတွေ ကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီအကြောင်းကို စိထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ်တွေ ရှိတယ်၊ အဲဒါတွေကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) သောတာမဂ်ဉာဏ်၊ ထူးခြားဟန်၊ ထုတ်ပြန် ဤသို့ ဖော်ပြသည်။

(၂) မပယ်ဘူးမြို့၊ ကိလေခဲ၊ ဖောက်ခွဲ ပယ်ခွင်းသည်။

သောတာပတ္တိမဂ် မရောက်သေးမီက ပယ်နိုင်ရိုး မရှိတဲ့ မဖောက်ခွဲ မပယ်ဖျက်နိုင်ခဲ့တဲ့ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ လောဘ ဒေါသ မောဟ အစိုင်အခဲကို ဖောက်ခွဲပယ်ရှားပစ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီ အပါယ် ကျစေနိုင်တဲ့ ကိလေသာတွေ ပယ် တယ်ဆိုတော့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဆိုတဲ့ ကိလေသာတွေကိုလဲ ပယ်ရှင်းပြီး ဖြစ်သွားတယ်။

“ဓဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးမျှသာ ရှိတယ်၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်ဆိုတာမရှိဘူး” လို့

(တေတ္ထအကြိမ်)

သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်သတ္တိအထူး

၁၈၉

ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိပြီး ဖြစ်ပေမယ့် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ မရောက်သေးဘဲ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ရပ်နားထားရင် အတ္တကောင် အသက်ကောင် ငါကောင် ရှိသလိုလိုလဲ ပြန်ပြီးထင်မြင်နိုင်တယ်။ ဒီဘဝမှာ မထင်တာတောင်မှ နောက်ဘဝတွေကျတော့ အဲဒီလို ထင်မြင်စွဲလမ်းနိုင်တယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်သွားရင်တော့ အဲဒီလို အထင်အမြင် လွဲမှားမှု အတ္တဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဟာ ဘယ်တော့မှ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါဟာ သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်လိုက်လို့ ရပ်နာမိအစုကို ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်တဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းသွားတာပါပဲ။ အဲဒီလို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းသွားပုံကို ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။ “ရပ်နာမိအစု၊ ငါကောင်ဟု၊ ထင်မှုမရှိပါ” တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ရပ်နာမိအစု၊ ငါကောင်ဟု၊ ထင်မှုမရှိပါ။

မြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့ ရပ်နာမိအစုကို အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ သောတာပန်မှာ ထင်ရှား စွဲလမ်းမှု မရှိတော့ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် ကောင်းကောင်း မဖြစ်သေးခင်ကဆိုရင် မြင်တာကိုလဲ ငါ၊ ကြားတာကိုလဲ ငါ စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်နေခဲ့တယ်။ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ကိုယ်ထဲမှာ အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်ဟာ ရှိသလိုလိုလဲ ထင်တတ်တယ်။ တကယ် ရှိတယ်လို့လဲ ထင်တတ်တယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီးတဲ့ သောတာပန်မှာတော့ အဲဒီလို ထင်မှားစွဲလမ်းမှု မရှိတော့ဘူး။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၉၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားတော်

ရုမ္မတ်ကြည့်ရင် ဖြစ်စေ၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ဖြစ်စေ “ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးမျှသာ ရှိတယ်၊ အတ္တကောင် ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး” ဆိုတာ ရှင်းနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းနေပုံပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ “ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စ ပဿာဒေန သမန္နာဂတော-ဘုရား၌ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်မြင်သိ၍ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံတယ်” လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း ဘုရားကို ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီး ခိုင်မြဲတဲ့ ယုံကြည်မှုနှင့် ပြည့်စုံနေတယ်။ ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပုံကတော့ ဘုရားဟောထားတဲ့ တရားကို ကိုယ်တိုင်တွေ့သဖြင့် ဘုရားစစ် ဘုရားမှန်ပဲလို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်ဖြင့် တွေ့တာပါပဲ။ တရားအားထုတ်တဲ့ ယောဂီဟာ - အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘဲ ရုပ် နာမ်နှစ်ပါးမျှ ရှိတာကိုလဲ ရုမ္မတ်ရင်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သိရတယ်။ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှပဲဆိုတာကိုလဲ ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သိရတယ်။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုလဲ ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သိရတယ်။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တမျှပဲ ဆိုတာကိုလဲ ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သိရတယ်။ ဒါလောက် တွေ့ကတည်းက ဒီတရားကို ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ ဘုရားဟာ တရား အလုံးစုံကိုသိတဲ့ ဘုရားအစစ်ပဲလို့ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားဟာ ပိုပြီး ခိုင်မြဲလာပြီး နောက်ဆုံးမှာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝဆိတ်သုဉ်းချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ရတော့ ယုံကြည်မှုဟာ မပျက်နိုင်အောင် ခိုင်မြဲသွားတယ်။

(တေုတ္တအကြိမ်)

သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်သတ္တိအထူး

၁၉၁

ဥပမာအားဖြင့် တကယ် တတ်သိ ကျွမ်းကျင်တဲ့ ဆေးဆရာကြီး၏ ဆေးကောင်းကို သုံးဆောင်ရလို့ အလွန်ပျောက်ခဲတဲ့ ရောဂါဆိုးကြီး ပျောက်သွားတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ရတဲ့သူဟာ အဲဒီဆရာကြီးကို တကယ် တတ်သိကျွမ်းကျင်တဲ့ ဆရာကြီးပဲလို့ တထစ်ချဆုံးဖြတ် ယုံကြည်တာလိုပါပဲ။

ထို့အတူပင် အဲဒီရောဂါ ပျောက်တဲ့သူ အဲဒီ ဆေးကိုလဲ ဆေးစွမ်းကောင်းပဲလို့ တစ်ထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ယုံကြည်တယ်။ အဲဒီ ဆေးသုံးဆောင်တဲ့ အလားတူ သူနာတွေလဲ အဲဒီဆေးဖြင့် ရောဂါကင်းနေကြတာ ရှိတယ်လို့ တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်ယုံကြည် တယ်။ အဲဒါလိုပဲ သောတာပတ္တိဖိုလ်ရောက်ပြီး တရားသိမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တရားကို တွေ့ပြီး မဂ် ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားကို ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရား ခိုင်မြဲသွားတယ်။ မဂ်ဖိုလ်၏ အစွမ်းကြောင့် ကိလေသာတချို့ ငြိမ်းနေတာကို တွေ့ရတဲ့ အတွက်လဲ ကိလေသာငြိမ်းစေနိုင်တဲ့ တရားဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲသွားတယ်။ ကိလေသာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ငြိမ်းနေတဲ့ သံဃာဆိုတာ ငါလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်မှာပဲ။ ဆက်ပြီး ရှုမှတ်သွားရင် ကိလေသာအကုန်ငြိမ်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ရောက်မှာ ပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး ကိလေသာအားလုံးငြိမ်းတဲ့ ရဟန္တာအထိ သံဃာဆိုတာကို ယုံကြည်မှုလဲ ခိုင်မြဲသွားတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရား တရား သံဃာနှင့် စပ်ပြီး ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာ လုံးဝကင်း သွားတယ်။ တရား၏ စွမ်းရည်ဂုဏ်ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး

(ဓမ္မက္ခန္ဓာကြီး)

၁၉၂

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲသွားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မိမိကျင့်နေတဲ့ သီလအကျင့် သမာဓိအကျင့် ပညာအကျင့်ဆိုတဲ့ သိက္ခာသုံးပါးနှင့်စပ်ပြီးတော့လဲ အကျင့်ကောင်း အကျင့်မှန်ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲသွားတယ်။ အထူးအားဖြင့် မြင်မှုကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရှုမှတ်သိရတဲ့ ဝိပဿနာ ပညာအကျင့်နှင့် စပ်ပြီး ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲသွားတယ်။ “ဒီနည်းအတိုင်း ရှုမှ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေကို အမှန်အတိုင်း သိပြီး မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက် တွေ့မြင်နိုင်တယ်” ဆိုတာ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ ဆုံးဖြတ်ယုံကြည်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ရတနာသုံးပါးနှင့် အကျင့်သိက္ခာအပေါ်မှာ ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းသွားတာပဲ။ အဲဒါနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၂) ရတနာသုံးပါး၊ သိက္ခာအား၊ ယုံမှားမရှိပါ။

နောက်ပြီးတော့ သောတာပတ္တိမဂ်-က သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အကျင့်ဆိုင်ရာ အယူမှားကို ပယ်ရှားကင်းပျောက်စေတယ်။ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အကျင့်လမ်းမှန်ကို သိပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် အကျင့်လမ်းမှားကို ယုံကြည်လက်ခံခြင်း မရှိတော့ဘူး။ သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာအကျင့်ဖြင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်လာခဲ့တာက ကိုယ်တိုင်တွေ့ဖြစ်နေတဲ့အတွက် “သီလ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မပွားစေဘဲ သစ္စာလေးပါးကို သိအောင် မကျင့်ဘဲ အခြားတစ်ပါး အလေ့အကျင့်ဖြင့် သံသရာမှ လွတ်မြောက်တယ်။ နောင်ဘဝ နောင်အခါ ကောင်းကင်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်သတ္တိအထူး

၁၉၃

ဘုံကို ရောက်ပြီး မအို မသေ အမြဲတမ်း ချမ်းသာသွားတယ်” ဆိုတဲ့ အလေ့အကျင့်မျိုးကို သီလပဗ္ဗတခေါ်တယ်။ အဲဒီလို အလေ့အကျင့်ကို ယုံကြည်ယူဆတာဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိပဲ။ သောတာပန်မှာတော့ သီလကျင့်သုံးပြီးတော့ မြင်မှုကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေ ပွားစေခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီလို ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေခြင်းဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက်တွေ့သိပြီး ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် “သစ္စာလေးပါးကို သိအောင် မရှုဘဲ” ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို မပွားစေဘဲနဲ့ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်ဆိုတဲ့ အယူဝါဒကို ယုံကြည်လက်ခံခြင်း မရှိတော့ဘူး။ အဲဒါဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိ ကင်းတာပါပဲ။ အဲဒါနဲ့စပ်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) သစ္စာမမြင်၊ မဂ္ဂင်မပါ၊ လေ့ကျင့်ကာဖြင့်၊ ချမ်းသာ မြဲမည်၊ မယုံကြည်၊ ကုန်ပြီ သီလဗ္ဗတာ။

နွားလို နေထိုင်စားသောက်ခြင်း၊ ခွေးလို နေထိုင်စားသောက်ခြင်း စသည်ဖြင့် တိရစ္ဆာန်တို့၏ အလေ့အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ နွားစသည်ကို ကိုးကွယ်ခြင်း၊ နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာကို ကိုးကွယ်ခြင်းဖြင့် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်၍ ချမ်းသာသွားမယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိပဲ။ သစ္စာလေးပါးကို သိအောင် ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ကို မပွားစေဘဲ စိတ်ကို အငြိမ်းစားပေးထားခြင်း၊ ငြိမ်းအေးရာသို့ စိတ်ကိုပို့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၁၉၄

သီလဗ္ဗသုတ္တန်စာတော်

ထားခြင်းဆိုတာလဲ သီလဗ္ဗတပဲ။ အဲဒီလို အကျင့်ကို ယုံကြည်တာလဲ သီလဗ္ဗတပရမာသပဲ။ ပုထုဇဉ်ဟာ အဲဒီလို သီလဗ္ဗတအကျင့်တွေကိုလဲ အကျင့်ကောင်းအနေနဲ့ ယုံကြည်တာပဲ။ ကိုယ်တိုင်က အကျင့်မှန်ကို မသိသေးတော့ ဟိုအကျင့်က ဟုတ်နီးနီး ဒီအကျင့်က ဟုတ်နီးနီးနဲ့ အကျင့်လမ်းမှားတွေကို ယုံကြည်တဲ့ အယူမှားတွေကိုလဲ လက်ခံတာပဲ။ အဲဒီအကျင့်မှားတွေ ဟောတဲ့ ဆရာတွေကိုလဲ ယုံကြည်လက်ခံတာပဲ။ ဒါကြောင့် ပုထု-များ သော+ဇန-ဆရာတွေရှိသည်=ပုထုဇန-ဆရာများတဲ့ သူ(ပုထုဇဉ်) လို့ ခေါ်ရတာပဲ။ ကိုယ်တိုင်က တရားမှန်မသိသေးတဲ့အတွက် အခြားအယူအကျင့်တွေ၊ အခြားဆရာတွေကို အထင်ကြီးပြီး မော်ကြည့်ရတဲ့ သဘောပါပဲ။ သောတာပန်ကတော့ အကျင့်မှန် သိပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေမှု မပါတဲ့ အဲဒီ သီလဗ္ဗတ အလေ့အကျင့်ဟူသမျှတွေကို အကျင့်ကောင်းအဖြစ်ဖြင့် မယုံကြည် လက်မခံတော့ဘူး။ အဲဒီလို အကျင့်မှားဆရာတွေကိုလဲ အထင်မကြီးတော့ဘူး။ ငဲ့ကြည့်တဲ့ အခြေအနေမျိုးသာ ရှိတယ်။

ဘုရားလက်ထက်က ဝိသာခါဆိုတဲ့ဒါယိကာမ အိမ်ထောင် ကျစက သူ့ယောက္ခမကြီးက အဝတ်မဆီးတဲ့ အစေလက တက္ကတွန်းတွေကို ပင့်ပြီးအိမ်မှာကျွေးမွေးတယ်။ အဲဒီယောက္ခမကြီးက “ရဟန္တာတွေ ရှိခိုးကန်တော့ရန် လာပါလို့” ဝိသာခါကို ဖိတ်ခေါ်တယ်။ ဝိသာခါက ရဟန္တာအစစ်တွေကို ဖူးမြင်ရလိမ့်မယ် ထင်ပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ လိုက်သွားတယ်။ ဟိုရောက်တော့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သောတာပန်၏ ဂုဏ်သတ္တိအထူး

၁၉၅

အဝတ်မဆည်းတဲ့ တက္ကတွန်းတွေကို တွေ့မြင်ရတဲ့အခါ “ဒါတွေ ရဟန္တာလားတဲ့ ထို့ထို့”လို့ ရေရွတ်ပြီး ပြန်လာပါသတဲ့၊ အဲဒါဟာ သောတာပန်တွေက အခြားဆရာတွေကို အထင်မကြီးပုံနဲ့ ငဲ့ကြည့်တဲ့ အခြေအနေရှိပုံပါပဲ။

“သောတာပန်မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဆိုတဲ့ သံယောဇဉ် သုံးပါးကင်းတယ်” ဆိုတာကတော့ သုတ္တန်ပါဠိတော်တွေမှာ “တိဏိ သံယောဇနာနိ ပဟိယန္တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသော” လို့ ဟောထားတဲ့ စကားတော်အရအားဖြင့် အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ အဋ္ဌကထာများမှာတော့ သူတစ်ပါးကကိုယ့်ထက်သာတာကို မနာလိုတဲ့ ဣဿာ သံယောဇဉ်နဲ့ မိမိ၏ပိုင်နက်ကို သူတစ်ပါးနှင့်မဆက်ဆံစေလိုတဲ့ ဝန်တိုမှု မစ္ဆရိယ သံယောဇဉ်လဲကင်းကြောင်း ပြဆိုထားပါသေးတယ်။

အချုပ်အားဖြင့်ပြောရရင် သောတာပတ္တိမဂ်က သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဆိုတဲ့ သံယောဇဉ် သုံးပါးနှင့်တကွ အပါယ်ကျရောက်စေတတ်တဲ့ လောဘ ဒေါသ မောဟ အကြမ်းစားတွေကို ပယ်တယ်။ အဋ္ဌကထာ ပြဆိုချက်အရအားဖြင့် ဣဿာ မစ္ဆရိယဆိုတဲ့ သံယောဇဉ် နှစ်ပါးကိုလဲ ပယ်တယ်။ အဲဒါကိုရည်ပြီးတော့ (မပယ်ဘူးမြို့ ကိလေခဲ၊ ဖောက်ခွဲပယ်ရှားသည်)လို့ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါ ခုတင်ကဆိုခဲ့ပြီးပါပြီ၊ နောက်ပြီးတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဆက်ပြီး ပြဆိုထားပုံကတော့-

(တေုတ္တအကြိမ်)

အဆုံးမထင်တဲ့ ဝဋ်ရေယာဉ်ကိုလည်း မဂ်ကခြောက်စေသည်

စ-ဆက်၍ဖော်ပြစရာကား၊ ဒေသမဂ္ဂေါ-ဤသောတာပတ္တိ
မဂ်သည်၊ ကောဝလံ လောဘက္ခန္ဓာဒိန္နံ-လောဘအစိုင်းအခဲ စသည်
တို့သက်သက်ကို၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈနမေဝ-ခွဲဖျက်ရုံကိုသာလျှင်၊ နကရောတိ-
ပြုသည်မဟုတ်သေး၊ အပိ စ ခေါ-စင်စစ်သော်ကား၊ အနမတဂ္ဂ
သံသရာဝဋ် ၃ ကွသမုဒ္ဒစ-ဆုံး မထင်သည့် သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲ
ဟူသော သမုဒ္ဒရာကိုလဲ၊ သောသေတိ-ခြောက်စေ၊ ကင်းပျောက်
စေသေး၏ စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားပါတယ်။

အနမတဂ္ဂ-ဆိုတဲ့ပုဒ်ကို အခြားနေရာမှာတော့ “ရှေးအဖို့သို့
အဆင့်ဆင့်လိုက်ရှာကြည့်ရင် မသိအပ်သော အစရှိတယ်၊ အစ
မထင်ဘူး” လို့ ပြန်ဆိုရပါတယ်၊ ဒီနေရာမှာတော့ ရှေးအဖို့ထက်
နောက်အဖို့အဆုံးဘက်က ပိုပြီးအရေးကြီးပါတယ်၊ ရှေးအဖို့က
ဆင်းရဲကိုတော့ ပယ်လို့မဖြစ်ပါဘူး၊ နောင်ဖြစ်သွားမည့် ဆင်းရဲ
တွေကိုသာ ပယ်နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီနောက်အဖို့ ဆင်းရဲတွေ
ကလဲ အရိယမဂ်ဖြင့် မပယ်နိုင်ရင် အဆုံးမရှိဘူး၊ အဲဒီဆင်းရဲတွေ
ဟာ သမုဒ္ဒရာပင်လယ်ရေတွေ အတိုင်းအဆ မရှိသလိုပင်
အလွန်များသည့်အတွက် အဲဒီပင်လယ်ရေတွေနဲ့ တင်စားပြီး
ပြဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒါဟာလဲ သေသေချာချာတွက်စစ်ကြည့်
မယ်ဆိုရင် ပင်လယ်ရေထက် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက များဖို့ရှိပါ
တယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ပင်လယ်ရေကို ယခုခေတ်မှာ
သင်္ချာပါရဂူတွေက ခန့်မှန်းတွက်ချက်ပြီး တန်ပေါင်းမည်မျှရှိတယ်

(တုတ္ထအကြိမ်)

အဆုံးမထင်တဲဝဋ်ရေယာဉ်ကိုလည်းမဂ်ကခြောက်စေသည် ၁၉၇

လို့ ဖော်ပြကြတယ်။ အဲဒါကို အတိအကျမှန်တယ်လို့ မဆိုနိုင်ပေမယ့် အလွန်ကြီးတော့ ကွာခြားလှမယ် မဟုတ်ပေဘူး။ များလှရင် အဲဒီခန့်မှန်းတွက်ချက်ထက် နှစ်ဆလောက် ရှိမှာပေါ့။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကတော့ အရိယမဂ်ကို မရောက်သေးရင် ကမ္ဘာပေါင်း မည်ရွေ့မည်မျှလို့ အကန့်အသတ်မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက ပင်လယ်ရေတွေထက်များနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

သောတာပတ္တိမဂ်က အဲဒီပင်လယ်ရေတွေထက် များပြားတဲ့ အပါယ်ဆင်းရဲတွေကို လုံးဝငြိမ်းစေပါတယ်။ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ သုဂတိဘဝ၌ အို နာ သေခြင်းစသော ဆင်းရဲတွေထဲမှလဲ ခုနစ်ဘဝထက် ပိုပြီးတွေ့ရမည့် ဆင်းရဲတွေကိုငြိမ်းစေပါတယ်။ အဲဒီဆင်းရဲနှစ်မျိုးထဲမှာ အပါယ်ဆင်းရဲကတော့ အများဆုံးဖြစ်မှာပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သတ္တဝါတို့၏စိတ်ဟာ မကောင်းမှုထဲမှာ ပျော်မွေ့တာက များတယ်။ မကောင်းမှုများရင် အပါယ်ဘုံမှာ အဖြစ်ရများမှာ သေချာတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။ အဋ္ဌကထာများမှာလဲ-

ပမတ္တဿ ဟိ နာမ စတ္တာရော အပါယာ သကဂေဟ သဒိသာ လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။

ပမတ္တဿ နာမ-မေ့လျော့သူ မည်သည်မှာ၊ စတ္တာရော အပါယာ-လေးပါးသော အပါယ်ဘုံတို့သည်၊ သကဂေဟ-သဒိသာ-မိမိ၏ ကိုယ်ပိုင်နေအိမ်နှင့် တူကြပါတယ်တဲ့။ လူတွေ

၁၉၈

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

ဟာ ဘယ်မှာနေကြသလဲ ဆိုရင် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်နေအိမ်မှာပဲ
 နေကြရတယ်။ ကိစ္စရှိလို့ အရပ်တစ်ပါး သွားရတဲ့ အခါ ခေတ္တ
 လောက်သာ အခြားအိမ်မှာ နေကြရတယ်။ အများအားဖြင့်
 ကိုယ်ပိုင်အိမ်မှာသာ အမြဲနေကြရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ကုသိုလ်ရေး
 မှာ မေ့လျော့နေကြတဲ့သူတွေဟာ သုဂတိမှာ နေရတာက
 အလွန်နည်းပြီး အပါယ်ဘုံမှာ အမြဲလိုပင် နေကြရပါသတဲ့။
 အဲဒီတော့ သံသရာကာလ ရှည်ကြာနေသမျှ ပတ်လုံး အပါယ်
 ဆင်းရဲတွေကို အမြဲ လိုလိုပင် တွေ့ကြုံခံစားသွားကြရမယ်။
 အဲဒီလို အများဆုံး တွေ့ကြုံခံစားသွားကြရမည့် အများဆုံး
 အပါယ်ဆင်းရဲတွေကိုလဲ သောတာပတ္တိမဂ်က အကြွင်းမဲ့
 ကုန်ငြိမ်းစေတယ်။ ရံခါရံခါ တွေ့ကြုံရမည့် ကာမသုဂတိဘဝ
 ဆင်းရဲတွေထဲမှလဲ ခုနစ်ဘဝထက်ပိုပြီး တွေ့ကြုံရမည့် ဆင်းရဲ
 တွေကို ကုန်ငြိမ်းစေတယ်။ အဲဒါကို “အဆုံးမထင်၊ ဝဋ်ရေယာဉ်၊
 ကင်းစင်ခြောက်စေသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို
 ဆိုကြရမယ်။

(၃) အဆုံးမထင်၊ ဝဋ်ရေယာဉ်၊ ကင်းစင်ခြောက်
 စေသည်။

ပင်လယ်ထဲက ရေတွေလိုပင် အလွန်များပြားတဲ့ အဆုံး
 အပိုင်း အခြားလဲ မရှိတဲ့ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ ရေယာဉ်တွေကို
 ခြောက်သွေ့ကင်းစင်စေပါတယ်တဲ့။ နောက်ပြီးတော့-

သဗ္ဗအပါယဒ္ဓါရာနိ-အပါယ်လေးပါးသို့ ဝင်ပါကတံခါး

(တေတ္ထအကြိမ်)

အရိယသစ္စာ ခုနစ်ပါးကိုလဲ မဂ်ကရစေသည့်

၁၉၉

အားလုံးတို့ကို၊ ပိဒဟတံ-ပိတ်ပါတယ်တဲ့၊ သောတာပတ္တိမဂ်က အပါယ်လေးပါး ကျရောက်စေနိုင်တဲ့ ကိလေသာတွေကို အကုန် ပယ်လိုက်တဲ့အတွက် အပါယ်ကျရောက်ဖို့ လမ်းပေါက်တွေကိုလဲ ပိတ်စေပါတယ်၊ လောဘ ဒေါသ မောဟတွေ မကုန် သေးပေမယ့် အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်ကံကိုတော့ သောတာပန်က မပြုနိုင်တော့ဘူး၊ ရှေးရှေးကာလ ရှေးရှေးဘဝတွေ က ပြုခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံတွေဟာလဲ သောတာပတ္တိမဂ်က အပါယ်လား ကြောင်း ကိလေသာတွေကို ပယ်လိုက်တဲ့အတွက် အပါယ်ဘုံသို့ မရောက်စေနိုင်တော့ဘူး၊ လူ့လောကမှာတောင် အောက်တန်း ကျတဲ့ လူဆင်းရဲဘဝသို့ မရောက်စေနိုင်တော့ဘူး၊ ချမ်းသာ ပြည့်စုံတဲ့ လူ့ဘဝကောင်း နတ်ဘဝကောင်းများမှာသာ ဖြစ်ဖို့ ရှိတော့တယ်၊ သုဂတိလမ်းသာပွင့်ပြီး အပါယ်လမ်းပေါက်ကို ပိတ်စေပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါကို “အပါယ်လေးပါး၊ လမ်းပေါက်များ တံခါးပိတ်စေသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) အပါယ်လေးပါး၊ လမ်းပေါက်များ၊ တံခါးပိတ် စေသည်။

အရိယသစ္စာ ခုနစ်ပါးကိုလဲ မဂ်ကရစေသည့်

နောက်ပြီးတော့ “သတ္တန္တံအရိယဓနာနံ-ခုနစ်ပါးသော အရိယဥစ္စာတို့၏၊ သမ္ပုဇ္ဈိဘာဝံ-မျက်မှောက်အဖြစ်ကို၊ ကရောတိ-သောတာပတ္တိမဂ်က ပြုပေးဇာတ်ပါတယ်” တဲ့။

(ဇေယျအကြိမ်)

လောကမှာ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ ပစ္စည်းတွေ ကိုယ့်ရှေ့မှာ အသင့်ရောက်နေရင် အသင့်တွေ့နေရရင် ဝမ်းသာရတာပဲ။ ဝယ်ယူပြီး တစ်ဆင့်ရောင်းစရာ ပစ္စည်းတွေကိုလဲ အဆင်သင့် တွေ့နေရရင် ဝမ်းသာတာပဲ။ တောထဲမှာ ဟင်းရွက်ခူးတဲ့ သူ မှီရှာတဲ့သူဟာ သူ့အလိုရှိတဲ့ ဟင်းရွက်တွေ မှီတွေ့ကို တွေ့ရရင် ဝမ်းသာတာပဲ။ ကျောက်ကောင်းတွေ ရှာနေတဲ့သူဟာ အဖိုးတန် ကျောက်နီ ကျောက်စိမ်းတွေကို တွေ့ရရင် ဝမ်းသာကြတာပဲ။ အဲဒါတွေထက် အရိယာ သူတော်ကောင်း ဥစ္စာတွေကို တွေ့ပြီး ကိုယ်ပိုင်ရရင် သာပြီး ဝမ်းသာစရာ ကောင်းတာပေါ့။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လောကီဥစ္စာတွေဆိုတာ သိန်းပေါင်းများစွာ တန်ဖိုးကမူ ယခု မျက်မှောက်ဘဝတွင်သာ သုံးရတယ်။ နောင်ဘဝ ကိုယူသွားလို့ မရဘူး။ အရိယာ သူတော်ကောင်း ဥစ္စာတွေကတော့ တစ်သံသရာလုံး အသုံးကျတယ်။ နောက်နောက် ဘဝတွေလဲ ယူသွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အရိယဥစ္စာတွေနဲ့ ပြည့်စုံရင် ဘယ်တော့မှ မဆင်းရဲတော့ဘူး။ ယုတ်ညံ့တဲ့ ဘဝတွေလဲ မရောက်နိုင်တော့ဘူး။ အစဉ်ထာဝရ ချမ်းသာသွားတော့တာပဲ။ အဲဒီလို အစဉ်ထာဝရ ချမ်းသာစေနိုင်တဲ့ အရိယဥစ္စာတွေကိုလဲ သောတာပတ္တိမဂ်က မျက်မှောက်ရောက်စေလျက် အပိုင်ရစေ ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ အရိယဥစ္စာတွေက ဘာတွေလဲဆိုရင်-

သဒ္ဓါဓနံ သီလဓနံ၊ ဟိရိ သြတ္တပ္ပိယံ ဓနံ။

သုတဓနဉ္စ စာဂေါစ၊ ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဓနံ။

(တေုတ္ထအကြိမ်)

အရိယသုတ္တံ ခုနစ်ပါးကိုလဲ မဂ်ကရစေသည်

၂၀၁

ယဿ ဧတေ နော အတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ ဝါ။
 အဒလိဒ္ဓေါတိ တံ အာဟု၊ အမောဃံ တဿ ဇိဝိတံ။
 သဒ္ဓါနေ-သဒ္ဓါတရားဆိုတဲ့ ဥစ္စာက တစ်ပါးတဲ့၊ ဘုရားစစ်
 ဘုရားမှန် တရားစစ်တရားမှန် သံဃာစစ် သံဃာမှန်ကို ယုံကြည်
 တာ ကြည်ညိုတာဟာ သဒ္ဓါတရားနဲ့ပဲ၊ ဒီသဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့
 သူမှာ ဘုရား တရား သံဃာနဲ့စပ်ပြီး ကုသိုလ်တွေ များစွာ
 ဖြစ်ပွားရတယ်၊ ကံကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်တာလဲ သဒ္ဓါ
 တရားပဲ၊ ဒီ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူမှာလဲ ကုသိုလ်တွေ
 ဖြစ်ပွားတယ်၊ အဲဒီ ကုသိုလ်ကံ တွေကြောင့် မျက်မှောက်မှာရော
 သံသရာမှာရော ကြီးပွားချမ်းသာသွားနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် သဒ္ဓါ၊
 စာရားဟာ အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့၏ ဥစ္စာပဲတဲ့၊ “အရိယာ
 သူတော်ကောင်းတို့သာ ရနိုင်တဲ့ ဥစ္စာ၊ အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့
 အလေးပြုအပ်တဲ့ ဥစ္စာ” လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်
 ရောက်သွားရင်တော့ မလ္လပရား မပျက်စီးနိုင်အောင် ခိုင်မြဲတဲ့
 အဝေစ္စပဿာဒဆိုတဲ့ အကောင်းဆုံး သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသွား
 တယ်၊ အဲဒီလို ပြည့်စုံပုံကို (နာ ၁၈၁) ရှေ့နားပိုင်းမှာ ပြောခဲ့
 ပါပြီ၊ အဲဒီ ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာသုံးပါးမှာ မလ္လပရား
 မပျက်စီးနိုင်အောင် ခိုင်မြဲတဲ့ ယုံကြည်မှု (အဝေစ္စပဿာဒ)
 သဒ္ဓါတရားသုံးပါးဆိုတဲ့ အရိယဥစ္စာကို သောတာပတ္တိမဂ်က
 ရစေတာပဲ၊ အဲဒီ သဒ္ဓါတရား သုံးပါးဟာ သောတာပန်၏
 အင်္ဂါလေးပါးထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ အင်္ဂါသုံးပါးပဲ။

(ဧကုတ္တအကြိမ်)

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

နောက်ပြီးတော့ သီလဝိညာဉ်-ကိုယ်ကျင့်သီလဆိုတဲ့ ဥစ္စာက
 တစ်ပါးတဲ့၊ လူဝတ်ကြောင်မှာဆိုရင် ငါးပါးသီလ ပြည့်စုံစင်ကြယ်
 နေရင် အပါယ်လေးပါးသို့ မကျရောက်ပဲ သုဂတိဘဝများမှာသာ
 ဖြစ်ပြီး ကြီးပွားချမ်းသာသွားနိုင်ပါတယ်၊ ရှစ်ပါးသီလ၊ ဆယ်ပါး
 သီလများနှင့် ပြည့်စုံနေရင်တော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး၊
 ရှင်ရဟန်းများလဲ မိမိတို့နှင့် ဆိုင်တဲ့ သီလပြည့်စုံ စင်ကြယ်နေရင်
 အပါယ်မှ လွတ်မြောက်ပြီး ကြီးပွားချမ်းသာ သွားနိုင်ပါတယ်၊
 သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်သွားရင်တော့ အရိယကန္တဆိုတဲ့
 ငါးပါးသီလဟာ ဘယ်တော့မှ မပျက်နိုင်အောင် ပြည့်စုံစင်ကြယ်
 သွားတယ်၊ ဒီအရိယကန္တသီလ ဆိုတဲ့ မပျက်စီးနိုင်တဲ့ ငါးပါးသီလ
 ဥစ္စာကို သောတာပတ္တိမဂ်က ရစေပါတယ်၊ ဒီအရိယကန္တ သီလနှင့်
 ပြည့်စုံတဲ့အတွက် သောတာပန်ဟာ အပါယ်လေးပါးမှ အစဉ်ထာဝရ
 လွတ်မြောက်သွားတာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ဘုရား
 တရား သံဃာတို့၌ မလှုပ်မရှား မပျက်စီးနိုင်အောင် ယုံကြည်တဲ့
 အဝေဇ္ဇပသာဒခေါ်တဲ့ သဒ္ဓါဥစ္စာက သုံးပါး၊ အရိယကန္တဆိုတဲ့
 ဒီသီလဥစ္စာက တစ်ပါး ဒီလေးပါးဟာ သောတာပန်မှာ ဖြစ်မြဲ
 ဖြစ်တဲ့ အင်္ဂါလေးပါးပဲ၊ ဒီ အင်္ဂါ လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံရင် မိမိ
 ကိုယ်ကို သောတာပန် ဖြစ်ပြီလို့ ဆုံးဖြတ် ပြောကြားနိုင်ကြောင်း
 မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဓမ္မာဒါသ ဆိုတဲ့ တရားမှာ ဟောကြား
 ထားပါတယ်၊ ဓမ္မဆိုတာက တရားပဲ၊ အာဒါသဆိုတာက
 ကြည့်မှန်ပဲ၊ ဒါကြောင့် ဓမ္မာဒါသ ဆိုတာ ကြည့်မှန်နဲ့ တူတဲ့

(တေတ္ထအကြိမ်)

အရိယသစ္စာ ခုနစ်ပါးကိုလဲ မင်္ဂလာစေသည့်

၂၀၃

တရားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ မှန်ဆဲမှာကြည့် ပြီး ကိုယ့်အရိပ်ပုံကို မြင်ရရင် အချိုးကျမကျ သိရသလိုပင် ဒီဓမ္မာ ဒါသဆိုတဲ့ တရားမှန်နဲ့ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ပြီးတော့ အဲဒီ ဓမ္မာဒါသ ဂုဏ်အင်္ဂါ လေးပါးနဲ့ပြည့်စုံနေရင် မိမိကိုယ်တိုင်ပင် သောတာပန် ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားဆုံးဖြတ်နိုင်ပါ တယ်တဲ့။ အဲဒီ ဓမ္မာဒါသဂုဏ် အင်္ဂါလေးပါးကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ် စီထားပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ဉာဏ်စဉ်တရားထဲမှာ ဟောနေကျမို့ တချို့က နှုတ်တက်တောင်ရနေကြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါကို လိုက်ဆို ကြရမယ်။

- (၁) ဗုဒ္ဓစွမ်းရည်၊ တွေ့မြင်ပြီး ယုံကြည်မြဲလှစွာ။
- (၂) ဓမ္မစွမ်းရည်၊ တွေ့မြင်ပြီး ယုံကြည်မြဲလှစွာ။
- (၃) သံဃစွမ်းရည်၊ တွေ့မြင်ပြီး ယုံကြည်မြဲလှစွာ။
- (၄) အရိယကန္တ၊ ငါးသီလ၊ လုံးဝပြည့်စုံရာ။

အဲဒါဟာ တရားမှန်လေးခုပဲ။ သောတာပန်၏ အင်္ဂါ လေးပါးဆိုတာလဲဒီလေးပါးပါပဲ။ သောတာပန်အစစ်ဖြစ်ရင် ဒီဂုဏ်အင်္ဂါလေးပါးနဲ့ ပြည့်စုံရတယ်။ ကဲ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

- (၅) မြတ်သောတာပန်၊ တရားမှန်၊ လေးတန်စုံလင်ရာ။
- (၆) ကိုယ့်ဉာဏ်အဆင့်၊ ကိုယ်တိုင်ချင့်၊ အသင့် ဆုံးဖြတ်ရာ။

သဒ္ဓါဥစ္စာနဲ့ သီလဥစ္စာ နှစ်မျိုးအကြောင်းကတော့ နားလည် လောက်ပါပြီ။ နောက်ပြီးတော့ ဟိရိုဩတ္တပ္ပိယံဓနံ-မကောင်းမှုမှ ရှက်တဲ့ ဟိရိုဥစ္စာက တစ်ပါး၊ မကောင်းမှုမှ ကြောက်တဲ့

ဩတ္တပ္ပဥစ္စာက တစ်ပါး၊ ဒီ ဟိရိဩတ္တပ္ပနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူဟာ မကောင်းမှု ပြုရမှာ ရှက်တယ်၊ ကြောက်တယ်၊ ဒါကြောင့် မကောင်းမှုမှ အမြဲတမ်း စင်ကြယ်နေတယ်၊ လောကမှာလဲ ရာဇဝတ်ပြစ်မှုမှ ရှက်တဲ့လူ ကြောက်တဲ့လူတွေဟာ ရာဇဝတ်မှုကို မပြုဝံ့ဘဲ ရှောင်ကြဉ်နေကြလို့ အမြဲတမ်း အပြစ်ကင်းနေကြ သလိုပါပဲ၊ သောတာပန်မှာတော့ ဟိရိ ဩတ္တပ္ပဆိုတဲ့ ဒီအရိယ ဥစ္စာနဲ့ အမြဲပြည့်စုံနေတယ်၊ ဒါကြောင့် အကုသိုလ် ဒုစရိုက်တွေမှ ကင်းဝေးပြီး အမြဲတမ်း သီလစင်ကြယ်နေပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သုတဓနဉ္စ-အကြားအမြင် သုတဥစ္စာက တစ်ပါးတဲ့၊ တရားစကားကို သူတစ်ပါးထံမှ ကြားနာပြီးတော့ ဖြစ်စေ၊ စာအုပ်စာတမ်းကို ဖတ်ရှုပြီးတော့ ဖြစ်စေ သိရတာက အာဂမသုတတဲ့၊ အကြားသုတပေါ့၊ တရားအားထုတ်ပြီးတော့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိရတာက အဓိဂမသုတတဲ့၊ အမြင် သုတပေါ့၊ အဲဒီ အကြားအမြင် သုတ နှစ်ပါးဟာ အရိယဥစ္စာ တစ်မျိုးပါပဲတဲ့၊ သောတာပန်မှာတော့ တရားနာယူပြီး အကြား သုတနဲ့လဲ ပြည့်စုံတယ်၊ ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်တဲ့ အမြင်သုတနဲ့ လဲ ပြည့်စုံတယ်။

နောက်ပြီးတော့ စာဂေါစ-စွန့်လှူပေးကမ်းခြင်းက အရိယ ဥစ္စာ တစ်ပါးတဲ့၊ ဒီစွန့်လှူပေးကမ်းခြင်းဆိုတဲ့ ဥစ္စာကတော့ ဗုဒ္ဓ သာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ပြည့်စုံနေကြတာပဲ များပါတယ်၊ အနည်းနှင့်အများလောက်သာ ကွာခြားခြင်း ရှိပါတယ်၊ တတ်နိုင်

အရိယသစ္စာ ခုနစ်ပါးကိုလဲ မဂ်ကရစေသည့်

၂၀၅

သမျှတော့ ပေးကမ်းလှူဒါန်းနေကြတာချည်းပါပဲ။ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်ဆိုရင်တော့ မိမိမှာရှိတဲ့ ပစ္စည်းများကို သီလရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တွေအား အကန့်အသတ် မထားဘဲ ပေးလှူနိုင်တဲ့ အရည်အချင်းနဲ့ ပြည့်စုံနေပါတယ်တဲ့။ အဲဒီအကြောင်းကိုတော့ ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော် စာအုပ် သာရဏီယ တရား တော် ထဲမှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးဥစ္စာကတော့ ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဓနံ-အသိ ဉာဏ် ပညာဆိုတဲ့ ခုနစ်ခုမြောက် ဥစ္စာက တစ်ပါးတဲ့။ အသိ ဉာဏ်ပညာဆိုတာ ကြားနာမှတ်သားပြီး သိတဲ့ သုတမယ ပညာက တစ်မျိုး (အဲဒါကတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ သုတဥစ္စာ ထဲမှာ ပါဝင်သွားပါပြီ) စဉ်းစားကြံဆပြီး သိတဲ့ စိန္တာမယပညာ က တစ်မျိုး၊ ရှုမှတ်ပွားများပြီး ကိုယ်တိုင်တွေ့သိတဲ့ ဘာဝနာ မယပညာကတစ်မျိုး၊ ဒီလို သုံးမျိုးရှိပါတယ်။ သောတာပန်မှာ ဒီပညာသုံးမျိုးလုံးနှင့် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပြည့်စုံနေပါတယ်။ အဲဒီမှာ သုတမယ ပညာနှင့် သုတဟာ ထပ်တူဖြစ်နေပေမယ့် သုတအရာမှာ ကြားနာရခြင်းကို ပဓာနပြုပြီး ယူရမယ်။ ပညာ အရာမှာတော့ ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်ပညာကို ပဓာနပြုပြီး ယူရမယ်။

ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ ဝါ-မိန်းမဖြစ်စေ၊ ယောက်ျားဖြစ်စေ၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ၊ ဧတေဓနာ အတ္ထိ-ဤဥစ္စာ ခုနစ်ပါး တို့ ရှိကြလျှင်၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အဒလိဒ္ဒေါတိ-ဆင်းရဲနွမ်းပါး

(ဓမ္မစူဠဝါရ)

၂၀၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာတော်

သူ မဟုတ်-ချမ်းသာကြွယ်ဝသူဟူ၍၊ အာဟု-ဘုရားအစရှိသော ပညာရှိတို့က ဆိုကြပေသည်။ တဿ ဇီဝိတံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အသက်ရှင်ခြင်းသည်၊ အမောဃံ-အချည်းနှီး မဟုတ်ဘဲ အကျိုးများလှပါပေသည်တဲ့။

သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အား ယခုပြောခဲ့တဲ့ အရိယာ သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ ခုနစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် သောတာပတ္တိ မဂ်က ပြုပေးပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကို “အရိယဥစ္စာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ကောင်းစွာရစေသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၅) အရိယဥစ္စာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ကောင်းစွာရစေသည်။

သုပ္ပဗုဒ္ဓ (လူနုဝတ္ထု)

အဲဒါနဲ့စပ်ပြီး သဒ္ဓါတရား စသည် တိုးပွားရအောင် သုပ္ပဗုဒ္ဓဝတ္ထုကို ထုတ်ဆောင်ပြီး ပြောရဦးမယ်။ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာလတုန်းက ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှာ သုပ္ပဗုဒ္ဓဆိုတဲ့ ဆင်းရဲသား တစ်ယောက် ရှိခဲ့တယ်။ သူဆင်းရဲပုံကတော့ အမိဝမ်းထဲ ပဋိသန္ဓေနေကတည်းက ဆင်းရဲလာခဲ့တယ်။ အမိဝမ်းတွင်း ကတည်းက နှုနာရောဂါ စွဲကပ်လာခဲ့တယ်။ နှာခေါင်းနဲ့ နားရွက်တွေ ပျက်စီးလာခဲ့တယ်။ သူ့ မိခင်လဲ သူပဋိသန္ဓေ နေကတည်းက စားစရာမပြည့်စုံဘဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်လာခဲ့ရတယ်။ မွေးဖွားပြီးတဲ့နောက်လဲ ဆင်းဆင်းရဲရဲနဲ့ သူ့ကို စောင့်ရှောက်လာခဲ့ရတယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သုပ္ပဗုဒ္ဓ(လူနုဝတ္ထု)

၂၀၇

ခွက်လက်ဆွဲပြီး တောင်းရမ်းစားနိုင်လောက်တဲ့ အရွယ်ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ မိခင်ကလဲ သည်းမခံနိုင်တော့ဘူး၊ သူ့အား တောင်းရမ်းစားဖို့ ခွက်တစ်ခု ပေးပြီး စွန့်ပစ်သွားတယ်။ အဲဒီ ကလေးအရွယ်ကတည်းက စောင့်ရှောက်မည့်သူ မရှိဘဲ အလွန် ဆင်းရဲပင်ပမ်းစွာနဲ့ တောင်းရမ်းစားသောက်ပြီး အသက်မွေးလာ ခဲ့ရတယ်။ နေ့စရာလဲ သူ့မှာ မရှိဘူး၊ မြို့ထဲက လမ်းဘေးတစ်နေ ရာရာမှာ အိပ်ရတယ်။ နို့နာရောဂါကလဲ အပြင်းအထန် နှိပ်စက်လို့ အလွန်နာကျင်တဲ့အတွက် ညမှာလဲ ကောင်းကောင်းမအိပ်ရဘူး၊ ညည်းညူမြည်တမ်းနေရတယ်။ အဲဒီ ညည်းညူမြည်တမ်းသံကြောင့် အနီးအပါးကအိမ်များက လူတွေလဲ ကောင်းကောင်း မအိပ်ရဘူး၊ နိုးနေကြရတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ပုံကြောင့် သူ့ကို သုပ္ပဗုဒ္ဓလို့ ခေါ်ကြတယ်။ (သု-ကောင်းစွာ+ပဗုဒ္ဓ-နိုးစေတယ်-သုပ္ပဗုဒ္ဓ- ကောင်းစွာနိုးစေလျက် အိပ်ရေးပျက်စေတဲ့ အကောင်လို့ ဆိုလို ပါတယ်။)

အဲဒီလို အတိဒုက္ခ ဖျောက်ရခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ သူဟာ တစ်ခုသော ဘဝတုန်းက တဂရသိဒ္ဓိအမည်ရှိတဲ့ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါကို “အနာကြီးရောဂါသည် အဝတ်ကိုရုံပြီး လည်လည်နေတဲ့ လူနူကြီးဟာ ဘယ်သူလဲ” လို့ ဆဲရေးပြီး ပြစ်မှားခဲ့ဖူးတဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့်တဲ့၊ အဲဒီ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ငရဲကျပြီး တော့ ကြာမြင့်စွာ ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရတဲ့ပြင် အဲဒီ ကံကြွင်းကြောင့် လူနူလူဆင်းရဲ ဖြစ်ပြီး ဒုက္ခရောက်နေရရှာပါသတဲ့။

(တေတ္ထအကြိမ်)

တစ်နေ့သောအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းခံကြွ၍ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးနောက် မြို့ထဲတွင် သင့်လျော်တဲ့ တစ်နေရာမှာ ခေတ္တနေစဉ် ရဟန်းတော်များနှင့် ဆွမ်းလှူတဲ့ ဒါယကာတွေ လာရောက်ပြီး စုစေးမိတဲ့အခါ တရားတော်ကို ဟောကြားနေတော် မူတယ်။ အဲဒီအခါ သုပ္ပဗုဒ္ဓ-က အရပ်ထဲလှည့်ပြီး တောင်းရမ်း နေရင်း လူထုပရိသတ်ကို တွေ့မြင်ရတော့ စားစရာ ဝေငှနေ တယ်ထင်ပြီး တောင်းခံဖို့ရာ ချဉ်းကပ်လာတယ်။ ချဉ်းကပ်မိတဲ့ အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားသံကို ကြားနာရပြီးတော့ အစွန့်အများကပင် ထိုင်ပြီး ရိုသေစွာ တရားနာနေတယ်။ အဲဒီ အခါ မြတ်စွာဘုရားက သုပ္ပဗုဒ္ဓ၏ ဥပနိဿယကို သိတော်မူတဲ့ အတွက် သူနဲ့သင့်လျော်တဲ့ တရားကို ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ တရားကို နာနေရင်း နှလုံးသွင်းရှုသိပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်ဖြင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုရောက်ပြီး သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ သောတာ ပန် ဖြစ်သွားပါသတဲ့။

သုပ္ပဗုဒ္ဓ သောတာပန် ဖြစ်ရာမှာ ပဓာနအကြောင်းက နှစ်ခုရှိတယ်။ တစ်ခုက မဂ်ဖိုလ်ရနိုင်လောက်တဲ့ ပါရမီ ဥပနိဿယ ပါပဲ။ အခြားတစ်ခုကတော့ ဆင်းရဲအကြောင်းပြုပြီး သံဝေဂစိတ် ဖြင့် တရားကို ရိုရိုသေသေနာပြီး ရိုရိုသေသေ တရားကို နှလုံးသွင်းတာပါပဲ။ လူတွေဟာ ချမ်းသာနေရင် အများအားဖြင့် သံဝေဂစိတ် မဖြစ်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ တရားနဲ့ စပ်ပြီး သဒ္ဓါ တရားလဲ မထက်သန်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ သုပ္ပဗုဒ္ဓမှာတော့

(တုတ္တအကြိမ်)

စားရမဲ့ သောက်ရမဲ့ ဖြစ်နေတာက တစ်ကြောင်း၊ နှုနာရောဂါ နှိပ်စက်ခံနေရတာက တစ်ကြောင်း၊ ဒီ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့ အကြောင်း နှစ်ပါးကြောင့် သံဝေဂရပြီး သဒ္ဓါတရားထက်သန်စွာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် တရားကို ရိုရိုသေသေ နာယူနှလုံး သွင်းပြီး တရားနာနေစဉ်မှာပဲ သေတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို ရသွားတယ်။ အဲဒီလို တရားထူးရပြီးတော့ မိမိရထားတဲ့ တရားထူးကို မြတ်စွာ ဘုရားအား လျှောက်ထားချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် လူထုပရိသတ် ကြီးထဲ မဝင်ဝံ့တာနဲ့ မြတ်စွာဘုရားကျောင်းသို့ ပြန်ကြွ သွားတဲ့ အခါ လျှောက်ထားရန် မြတ်စွာဘုရား၏ ကျောင်းတော်သို့ လိုက်သွားတယ်။

အဲဒီအခါ သိကြားမင်းက စုံစမ်းလိုတဲ့အတွက် လမ်းခု လတ်က ဆီးကြိုပြီး သုပ္ပဗုဒ္ဓအား မိမိ၏ တန်ခိုးအရှိန်အဝါများ ကိုလဲ ပြပြီး ဒီလိုပြောတယ်။ “ဟေ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ သင်ဟာ အင်မတန် ဆင်းရဲတယ်။ ငါပြောတဲ့စကားကို လိုက်နာပြီး ပြုကျင့်ရင် သင့်အား ငါက မစ၊မယ်။ သင့်ရောဂါကိုလဲ ပျောက် စေမယ်။ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကိုလဲ ပေးမယ်” လို့ ပြောပြီးတော့ “ဂေါတမဘုရားဟာ ဗုဒ္ဓဘုရား မဟုတ်ဘူး၊ ဂေါတမဘုရား ဟောတဲ့ တရားဟာလဲ တရားအစစ်မဟုတ်ဘူး၊ ဂေါတမဘုရား၏ တပည့်သံဃာဟာလဲ သံဃာအစစ် မဟုတ်ဘူး၊ ငါဟာ ဂေါတမ ဘုရားဖြင့် အလိုမရှိ၊ တရားဖြင့် အလိုမရှိ၊ သံဃာဖြင့် အလိုမရှိ ဘူးလို့ ကြေညာပြောဆိုပါ။ အဲဒီလို ကြေညာပြောဆိုရင် သင့်အား

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အတိုင်းမသိ များစွာသော ဥစ္စာကို ပေးမယ်” လို့ သိကြားမင်းက ပြောတယ်။

ခင်ဗျားက ဘယ်သူလဲလို့ သုပ္ပဗုဒ္ဓ-က မေးတယ်၊ ငါက သိကြားမင်းပဲလို့ သိကြားမင်းက ဖြေကြားတယ်၊ ဒီတော့ သုပ္ပဗုဒ္ဓက-

“ခင်ဗျားဟာ သိကြားမင်းဆိုပေမယ့် မပြောသင့်တာတွေ ကို ပြောတယ်၊ အန္ဓဗာလ-မိုက်ကန်းတဲ့သူ၊ အဟိရိက-အရှက်မဲ့ တဲ့သူပဲ၊ ကျွန်ုပ်နှင့် စကားပြောဖို့တောင် မထိုက်တန်ပါဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ ခင်ဗျားက ကျွန်ုပ်ကို အင်မတန် ဆင်းရဲတဲ့ သူလို့ ဆိုတယ်၊ ကျွန်ုပ်ဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဩရသပုတ္တ- သားတော်အစစ် ဖြစ်ပါတယ်၊ လူဆင်းရဲလူမွဲမဟုတ်ပါ၊ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာဆိုတဲ့ အရိယာ သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ခုနစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူကို ဆင်းရဲသူ မဟုတ် ချမ်းသာကြွယ်ဝသူလို့ ဘုရားအစရှိသော ပညာရှိတို့က မိန့်ဆိုတော်မူကြပါတယ်၊ အဲဒီ အရိယာ သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ခုနစ်ပါး ကျွန်ုပ်မှာ ရှိနေပါတယ်” လို့ ချေပပြောဆိုလိုက်ပါသတဲ့။

သိကြားမင်းက မြတ်စွာဘုရားထံ အရင်သွားရောက်ပြီး အဲဒီ အကြောင်းအရာများကို လျှောက်ထားတယ်၊ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက သုပ္ပဗုဒ္ဓကို ဘုရားမဟုတ် စသည်ဖြင့် ယူဆစေရန် ပြောဆိုစေရန် သင်သိကြားမင်းလို့ နတ်တွေ တစ်ရာလဲ မဖြား ယောင်းနိုင်ဘူး၊ တစ်ထောင်လဲ မဖြားယောင်းနိုင်ဘူး” လို့ မိန့်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

တော်မူလိုက်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ တရားအစစ်အမှန်ကို တကယ်
 တွေ့သိထားပြီး ဖြစ်လို့ပါပဲ။ သုပဗ္ဗဒ္ဓလဲ မြတ်စွာဘုရားထံ သွား
 ရောက်ပြီးတော့ သူ့ ရသိထားတဲ့ တရားဂုဏ်များကို လျှောက်
 ထားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလဲ သင့်လျော်တဲ့ တရားစကားကို
 ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ တရားစကားကို ရိုသေစွာ
 နာယူပြီး မြို့ဆီသို့ ပြန်လာတဲ့အခါ-

အစိရပက္ကန္တ-ဘုရားထံမှ ပြန်လာစဉ် မကြာမီပင်။ သုပဗ္ဗ
 ကုဋ်-သုပဗ္ဗဆိုတဲ့ လူနုကို၊ ဂါဝိတရုဏဝတ္ထာ-သားငယ်ရှိသော
 နွားမသည်။ အမိပတိတွာ-ရေ့၍၊ ဇိဝိတာ ဝေါရာပေသိ-
 အသက်မှကျစေ-သေစေသည်-လို့ ဥဒါန်းပါဠိမှာ ပြဆိုထားပါ
 တယ်။ ဒီပါဠိအရဆိုရင် နွားမရေ့သတ်လို့ သေတာပါပဲ။

အဋ္ဌကထာများမှာတော့ တစ်ခုသော ဘဝတုန်းက သေဋ္ဌေး
 သား လေးယောက်ဟာ အစားလိုက်တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ကို
 ဆိတ်ကွယ်တဲ့အရပ်သို့ ခေါ်လာခဲ့ပြီး ကာမဂုဏ်ဖြင့် ပျော်ပါး
 ကြတယ်။ ပျော်ပါးပြီးတော့ အဲဒီ မိန်းမကို သတ်ပြီး သူ့
 လက်ဝတ်လက်စား ပစ္စည်းတွေကို ယူကြတယ်။ အဲဒီတော့
 အဲဒီ မိန်းမက “တယ်ဆိုတဲ့လူတွေပဲ၊ ငါ့ကိုလဲ ခေါ်လာပြီး
 ပျော်ပါးကြတဲ့အပြင် ငါ့ကိုသတ်ပြီး ပစ္စည်းဥစ္စာတွေကိုလဲ ယူကြ
 သေးတယ်။ သူတို့က ငါ့ကို ဒီတစ်ကြိမ်သတ်တာ ငါ့ခါစ
 တော့၊ နောက်နောက်ဘဝတွေမှာ ငါက ဘီလူးမဖြစ်ပြီး သူတို့ကို
 အကြိမ်များစွာ သတ်ရပါစေ” ဟု ဆုတောင်းသွားသတဲ့။ အဲဒီ

ဆုတောင်းအတိုင်း အဲဒီ လူလေးယောက်ကို အဲဒီ မိန်းမက ဘီလူးမအဖြစ်နဲ့ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ လိုက်သတ်နေပါသတဲ့။

ဘုရားလက်ထက်က နောက်ဆုံးဘဝမှာလဲ ပုတ္တုသာတိရယ်၊ ဒါရုစီရိယရယ်၊ တမ္ပဒါဠိကရယ်၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓရယ် ဒီလေးဦးဟာ အဲဒီ သေဋ္ဌေးသား လေးယောက်က ဖြစ်လာတဲ့ သူတွေလို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီလေးဦးကို ဝေ့သတ်တဲ့ နွားမဟာလဲ ဟိုတုန်းက အသတ်ခံရတဲ့ မိန်းမက ဖြစ်လာတဲ့ ဘီလူးမပဲလို့လဲ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ ဘီလူးမက ရန်ငြိုးရှိခဲ့တဲ့အတွက် နွားမယောင် ဖန်ဆင်းပြီး ဝေ့သတ်တယ်လို့လဲ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာ အဆိုကို ယခုခေတ် လူငယ်တွေ တချို့က သဘောမကျဘဲ ရှိကောင်း ရှိကြပေလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို သဘောမကျရင် ဘီလူးမက နွားမကိုယ်မှာ ပူးကပ်ပြီး ဝေ့သတ်တယ်လို့လဲ ယူနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကိုလဲ သဘောမကျနိုင်ရင်တော့ ပါဠိတော်မှာ ရှိရင်းအတိုင်း နွားမကပဲ ဝေ့သတ်တယ်လို့ ယူရုံရှိတာပဲ။

ဒီနေရာမှာ အထူးသတိပြုစရာ အချက်တစ်ခု ရှိပါတယ်။ ဘာလဲဆိုတော့ ရန်ငြိုးထားပြီး လက်စားချေရန် ဆုတောင်းတာဟာ မိမိအတွက် အကျိုးမဲ့ နစ်နာဖို့သာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာပါပဲ။ ဟိုအသတ်ခံရတဲ့ မိန်းမဟာ ရန်ငြိုးဖွဲ့ပြီး လက်စားချေဖို့ ဆုတောင်းခဲ့တယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော်က နောက်ဆုံးအကြိမ် ကျတော့ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ အရှင်ဒါရုစီရိယကို သတ်ရတယ်။ အလွန်အပြစ်ကြီးမှာပေါ့။ အနာဂါမ်ဖြစ်တဲ့ ပုတ္တုသာတိကိုလဲ

သတ်ရတယ်၊ ဒါလဲ အပြစ်ကြီးမှာပဲ၊ တမ္မဒါဠိက ဆိုတာကတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်လောက်သာရတဲ့ ပုထုဇဉ်ပါပဲ၊ အဲဒီ တမ္မဒါဠိကကို သတ်တာလဲ သာမန်ပုထုဇဉ် သတ်တာထက်တော့ အပြစ်ကြီး မှာပဲ၊ သေသွားရတဲ့ သူတွေမှာတော့ ဘာမှ မနစ်နာလှပါဘူး၊ ဒါရုစီရိယက ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတယ်၊ ပုဏ္ဏုသာတိက သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာဘုံကို ရောက်သွားတယ်၊ တမ္မဒါဠိက-က တုသိတာ နတ်ပြည် ရောက်သွားတယ်၊ ယခုပြောနေတဲ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာလဲ သောတာပန်ပဲ၊ သောတာပန် သတ်တာလဲ အပြစ်ငယ်လှမယ် မဟုတ်ဘူး၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓဘက်ကနေ ကြည့်ရင် အမြတ်ထွက်တယ် လို့တောင် ဆိုနိုင်ပါသေးတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ စားဝတ်နေရေးအတွက် ဆင်းရဲသည့်ပြင် နှုနာရောဂါက အကြီးအကျယ် နှိပ်စက်နေတဲ့ အတွက်လဲ အလွန်ပင် ဆင်းရဲနေပါတယ်၊ နွားမက ဝှေ့သတ်လို့ စုတိစိတ်ဖြင့် သေသွားသည်နှင့် တပြိုင်နက် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာ ဘုံဗိမာန် နတ်သမီးများစွာ အခြွေအရံနှင့်တကွ အိပ်ရာမှ နိုးလာတဲ့လူလိုပင် နတ်သားကြီး ဖြစ်သွားတယ်၊ ရှေ့ဘဝမှစုတိဆိုတဲ့ နောက်ဆုံးစိတ် ပြတ်သွားသည်နှင့် တပြိုင်နက် ပဋိသန္ဓေစိတ်ဆိုတဲ့ နတ်ဘဝ၌ အစဆုံးစိတ်ဖြင့် နတ်ဖြစ်သွား တာဟာ တစ်စက္ကန့်လောက်တောင် မကြာခင် ပြောင်းလဲသွား တာပဲ၊ ရှေးဘဝက ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် နှုနာရောဂါတွေလဲ ဘာမှမရှိတော့ဘူး၊ လူ့ရုပ်ကိုယ် အယုတ်အညံ့ထဲမှ နတ်ရုပ်ကိုယ်

၂၁၄

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တော်

အမြင့်အမြတ်ထဲ ဝင်ရောက်ပြီး ဖြစ်ရသလိုပင် ချက်ခြင်းပဲ ချမ်းသာသွားတယ်။ ဒါပေမယ့် အများကထင်ကြသလို လူ့ဘဝ အသက်ကောင်က နတ်ဘဝကိုယ်ထဲ ဝင်ရောက်သွားတာ တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ လူ့ဘဝက စုတိစိတ် ချုပ်ဆုံးသွားတာနဲ့ နတ်ဘဝ ပဋိသန္ဓေစိတ် အသစ် ဖြစ်သွားတာပါပဲ။ အကယ်၍ သာ နွားမက မဝေ့မသတ်ရင် သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ လူ့ဘဝမှာ ဆင်းဆင်း ရဲရဲနေရဖို့ ရှိပါတယ်။ နွားမက ဝေ့သတ်လိုက်တော့ အဲဒီ လူ့ဘဝ ဆင်းရဲတွေမှ တစ်ခုဏကလေး အတွင်းမှာပဲ လွတ် မြောက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သုပ္ပဗုဒ္ဓဘက်ကနေ ကြည့်ရင် အမြတ်ထွက်တယ်လို့ ဆိုနိုင်တဲ့အကြောင်း ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဋ္ဌကထာများမှာလဲ အလွန်ယုတ်ညံ့တဲ့ သူ့ကိုယ်နဲ့ သောတာပန် အဖြစ်ဟာ မသင့်လျော်တဲ့အတွက် မြန်မြန်သေဖို့ အကြောင်း ပေါ်လာရတဲ့ သဘောကို ပြဆိုထားကြပါတယ်။

သုပ္ပဗုဒ္ဓလူန၏ နတ်ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်ကံ

ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားစရာ အချက်တစ်ခု ရှိတယ်။ ဘာလဲဆို တော့ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ စောစောပိုင်းက ပြောလောက်ဆိုလောက် ဘာကုသိုလ်မှ ရှိခဲ့ပုံ မရဘူး။ နတ်ပြည်၌ဖြစ်ရတာ ဘယ်ကုသိုလ် ကြောင့်လဲလို့ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားရင်က ဒီလိုဟောကြားတော် မူခဲ့ပါတယ်။

လော - ထိုသုပ္ပဗုဒ္ဓသည်၊ တထာဂတပွဏ္ဍိတံ-ဘုရားရှင်

(တေုတ္တအကြိမ်)

သုပ္ပဗုဒ္ဓလူနုဏ် နတ်ဖြစ်ကြောင်းကုသိုလ်ကံ

၂၁၅

ဟောကြားအပ်သော၊ ဓမ္မဝိနယံ-တရားဝိနည်းဟူသော သာသနာတော်ကို၊ အာဂမ္မ-လာရောက်စွဲမှီ၍၊ သဒ္ဓံ သမာဒိယိ-သဒ္ဓါကို ခံယူဆောက်တည်ခဲ့ပြီ၊ ဝါ-သဒ္ဓါကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီ၊ သီလံ သမာဒိယိ-သီလကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီ၊ သုတံ သမာဒိယိ-သုတကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီ၊ စာဂံ သမာဒိယိ-စာဂကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီ၊ ပညံ သမာဒိယိ-ပညာကို ပြည့်စုံစေခဲ့ပြီ၊ သော-ထိုသုပ္ပဗုဒ္ဓသည်၊ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ-ဘုရားရှင် ဟောကြားအပ်သော သာသနာကိုစွဲမှီ၍၊ သဒ္ဓံ သမာဒိယိတွာ သီလံ သုတံ စာဂံ ပညံ သမာဒိယိတွာ-သဒ္ဓါသီလ သုတ-စာဂ ပညာကိုပြည့်စုံစေပြီး၍၊ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ-ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေသည်မှ နောက်၌၊ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ-သုဂတိနတ်ပြည် လောကသို့၊ ဥပပန္နော- ကပ်ရောက်၍ ဖြစ်လေသည်တဲ့။

အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ ဥဒါန်းပါဠိတော် (၁၃၆) ပါပဲ၊ အဲဒီမှာ သဒ္ဓါတရား ပြည့်စုံစေပုံ စသည်ကို အဋ္ဌကထာက ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ “ဘုရားရှင်ဟာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားအစစ်ပဲ၊ တရားတော်ဟာ သွာက္ခာတ တရားအစစ်ပဲ၊ သံဃာတော်ဟာ သုပ္ပဋိပနုဂဏ်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ သံဃာတော်အစစ်ပဲ” လို့ ယုံကြည်တဲ့ ရှေးအဖို့ သဒ္ဓါနှင့် လောကုတ္တရာ သဒ္ဓါဆိုတဲ့ သဒ္ဓါတရား နှစ်ပါးကို အပြီးအပိုင် ကောင်းစွာခံယူစေခဲ့ပြီ၊ မိမိ၏ စိတ်အစဉ် သန္တာန်၌ ဖြစ်စေခဲ့ပြီ၊ သီလ-ဟူရာ၌ ရှေးအဖို့ သီလနှင့်တကွ မဂ်သီလ ဖိုလ်သီလကို ဖြစ်စေခဲ့ပြီ၊

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၂၁၆

သီလသန္တသုတ္တန်တရားတော်

သုတ-ဟူရာ၌ ပရိယတ္တိ သုတနှင့် ပဋိဝေဓသုတ နှစ်ပါးလုံးကို ပြည့်စုံစေခဲ့သည်။ ပရိယတ္တိသုတကို တရားနာစဉ်က ပြည့်စုံစေခဲ့သည်။ စာဂဟူရာ၌ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်သတ်အပ်သော ကိလေသာနှင့် အဘိသင်္ခါရတို့ကို ပယ်စွန့်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကို ပယ်လိုက်သဖြင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လူ့ဖွယ်ဝတ္ထုတို့၌ ငြိတွယ်ခြင်း မရှိဘဲ လွတ်လွတ်ပေးလှူနိုင်ကြပေသည်။ (ဤအဖွင့်ဖြင့် သုပ္ပဗုဒ္ဓမှာ ပေးလှူမှုမရှိ သော်လည်း ပေးလှူနိုင်ကြောင်းနှင့်ပြည့်စုံသောကြောင့် စာဂနှင့်လဲ ပြည့်စုံသည်ဟု ဆိုအပ်ကြောင်း ပြဆို၏)ပညာဟူရာ၌ ဝိပဿနာပညာနှင့် မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာကိုပြည့်စုံစေခဲ့ပြီဟု ဆိုလိုပါသတဲ့။

အဲဒီ ပါဠိနှင့် အဋ္ဌကထာတို့မှာ ပြဆိုထားတဲ့ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာဆိုတဲ့ တရားငါးပါးဟာ သုပ္ပဗုဒ္ဓ၏ နတ်ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်ကံတွေပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မဂ်ဖိုလ်သဒ္ဓါ စသည်တွေကတော့ ဘဝကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ တရားများ မဟုတ်ကြဘူး။ ချုပ်သာချုပ်စေတတ်တဲ့ တရားများ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် မဂ်ကုသိုလ်ကို အဘိဓမ္မာ၌ အပဓယဂါမိ တရားလို့ ဟောတော်မူထားပါတယ်။ လောကီသဒ္ဓါ စသည်တွေထဲမှာလဲ သဒ္ဓါကြောင့် နတ်ဖြစ်ရသလား စသည်ဖြင့် စိစစ်စရာ ရှိပါတယ်။ သဒ္ဓါကြောင့် ဆိုရင်လဲ ဘုရားကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါကြောင့်လား၊ တရား သံဃာကို ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါကြောင့်လား စသည်ဖြင့် စိစစ်စရာ ရှိပါတယ်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

သုပ္ပဗုဒ္ဓလူနုဏ် နတ်ဖြစ်ကြောင်းကုသိုလ်ကံ

၂၁၇

အဲ-ဘုန်းကြီး သဘောကျတာကတော့ သဒ္ဓါစသည် အထောက်အပံ့အများနှင့်တကွ ဝိပဿနာကုသိုလ်ကြောင့် သုပ္ပဗုဒ္ဓ နတ် ဖြစ်ရတယ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်တုန်းဆိုရင် ကာမာဝစရ ကုသိုလ်တွေထဲမှာ “ဝိပဿနာကုသိုလ်ဟာ အမြင့် အမြတ်ဆုံး၊ အားအကြီးဆုံး ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ ဝိပဿနာ ကုသိုလ် ဟာ ဘဝဆင်းရဲကို ချုပ်စေတတ်တယ် မဟုတ်ပါလား” လို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ ဝိပဿနာကုသိုလ်က ဘဝဆင်းရဲကို ချုပ်စေတာ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူချုပ်စေပုံက ဒီလိုပါ။ ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အနေဖြင့် အမှန်အတိုင်းသိရတဲ့ အာရုံတွေမှာ နိစ္စ သုခ အတ္တ အနေဖြင့် စွဲလမ်းတဲ့ ကိလေသာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါဟာ အာရမ္မဏာနုသယ ဆိုတဲ့ ကိလေသာကို ဝိပဿနာဉာဏ် ကုသိုလ်က ချုပ်စေတာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ကိလေသာမှ ဆက်ပြီး ဖြစ်မည့် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံလဲ မဖြစ်ရတော့ဘူး။ အဲဒီ ကံများမှ ဆက်ပြီးဖြစ် မည့် ဘဝတွေလဲမဖြစ်ရတော့ဘူး။ အဲဒါတွေဟာ ကံနှင့် ဘဝတွေကို ဝိပဿနာက ချုပ်စေတာပါပဲ။ အဲဒီ ချုပ်ငြိမ်းသွားကြတဲ့ ကိလေသာ တွေ၊ ကံနှင့် ဘဝတွေဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိရတဲ့ အာရုံကို အကြောင်းပြုပြီး မဖြစ်ရတော့ဘဲ ချုပ်သွားကြ တာတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာကုသိုလ်ထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ ကုသိုလ်စေတနာကြောင့် ဖြစ်မည့် သုဂတိ ဘဝတွေကိုတော့ မချုပ်စေနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာ ကုသိုလ်တရားတွေကိုလဲ

(တေတ္ထအကြိမ်)

၂၁၈

သီလဝဋ္ဌသုတ္တန်တရားတော်

အဘိဓမ္မာ၌ အာစယဂါမိတရား (အာစယမည်တဲ့ စုတိပဋိသန္ဓေ
ဂတိ ပဝတ္တ ဘဝသို့ ရောက် စေတတ်သောတရား) လို့ ဟော
တော်မူထားပါတယ်။

ဂေါတြဘူကုသိုလ်ကတောင် ဘဝကိုဖြစ်စေနိုင်သေး၏

နောက်ပြီးတော့ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် (၃-၃၇၅) မှာ “မဂ်
ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ အပ္ပမာဏ တရားကို အာရုံပြုတဲ့ ကုသိုလ်စေတနာ
က ကာမကို အာရုံပြုတဲ့ ဝိပါက်ခန္ဓာတို့အား ကမ္မပစ္စယ
သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတယ်” လို့ ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ
အဋ္ဌကထာ (၄၈၉) က “အပ္ပမာဏကို အာရုံပြုတဲ့စေတနာ”
ဆိုတာ ဂေါတြဘူစေတနာ၊ ပစ္စုပ္ပန်စေတနာကို ယူရမယ်လို့
ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒီပဋ္ဌာန်းပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့အရအားဖြင့်
“သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ ဝိပဿနာ ကုသိုလ်ထဲက အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့
ဂေါတြဘူ စေတနာကြောင့် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရတယ်” လို့
ယူရင် အသင့်မြတ်ဆုံး ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်။

အဲဒီ သုပ္ပဗုဒ္ဓနတ်သားဟာ တာဝတိံသာ နတ်ဘဝရောက်
တော့ သာသနာပ ကုသိုလ်ကြောင့် ဖြစ်နေနှင့်ကြတဲ့ နတ်တွေ
ထက် ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးနေပါသတဲ့။ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါ
အဆင်းအားဖြင့်လဲ အဲဒီ အခြား နတ်တွေထက် သာနေတယ်။
အခြွေအရံ စည်းစိမ်ချမ်းသာ စသည်ဖြင့်လဲ သာနေပါသတဲ့။
ဒါကြောင့် အဲဒီ အခြားနတ်တွေက သူ့ကို မနာလိုဖြစ်ပြီး

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဝေါတြာကုသိုလ်ကတောင် အာရုံဖြစ်စေနိုင်သော၏ ၂၁၉

ရှုတ်ချပြောဆိုကြတယ်။ ဒီသုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ လူ့ဘဝတုန်းက အလွန် ဆင်းရဲပြီး အောက်တန်းကျတဲ့ လူနဲ့ လူစုတ် လူနတ်ကလေးပဲ။ ယခုတော့ သူက ငါတို့ထက် သာနေတယ် စသည်ဖြင့် ရှုတ်ချ ပြောဆိုနေကြပါသတဲ့။ အဲဒီလို ပြောဆိုကြတာကို အကြောင်းပြု ပြီးတော့ သိကြားမင်းက အဲဒီနတ်သားတွေအား သတိပေး တရားစကား ပြောကြားပါတယ်။ အချင်းနတ်တို့ သုပ္ပဗုဒ္ဓနတ်အား မနာလို ပြီး မရှုတ်ချကြနဲ့။ သူဟာ လူ့ဘဝတုန်းက မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မှာ သဒ္ဓါတရားကို ဖြစ်ပွားစေခဲ့တယ်။ သီလ သုတ စာဂ ပညာကို ဖြစ်ပွားစေခဲ့တယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပွားစေခဲ့တဲ့ သူ့ကံကြောင့် တန်ခိုးကြီးတဲ့ နတ် ဖြစ်လာတာပဲ။ သူ့အား မနာလို မရှိကြနဲ့ စသည်ဖြင့် ဟောကြားပါသတဲ့။

ဒီ သုပ္ပဗုဒ္ဓ၏ ဝိပဿနာကုသိုလ်ကြောင့် ထူးခြားတဲ့ တန်ခိုးကြီး နတ်ဖြစ်ပုံကို ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် ဝိပဿနာကုသိုလ်ကို ပွားများအားထုတ် နေကြရတာဟာ အလွန်ပင် အားတက်ဖွယ် ဝမ်းမြောက်ဖွယ် ကောင်းပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ စားစရာလဲ မရှိ၊ ဝတ်စရာလဲ မရှိ၊ နေစရာလဲ မရှိ၊ ကူညီစောင့်ရှောက်မည့်သူလဲ မရှိ၊ အပေါင်းအဖော် မိတ်ဆွေလဲ မရှိ၊ နှုနာကလဲ စွဲကပ်နေတယ်။ အဆင်းရဲဆုံး လူပါပဲ။ သူ့ထက်ဆင်းရဲတဲ့လူတော့ ရှိမှာမဟုတ် ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို နာရင်း နှလုံး သွင်း ရှုမှတ်ပြီး သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို ရသွားတဲ့အခါကျတော့

(တေတ္ထအကြိမ်)

၂၂၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် သဒ္ဓါသီလ အစရှိသော အရိယာဥစ္စာ ခုနစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသွားတယ်။ အဲဒီလို ပြည့်စုံ သွားတဲ့အတွက် သေသည်၏ အခြားမဲ့မှာ (မဂ်ဖိုလ်ရပြီးနောက် တစ်နာရီလောက်အတွင်း ရှိမှာပေါ့၊ အဲဒီအခါ) တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ တန်ခိုးကြီးပြီး ချမ်းသာကြွယ်ဝတဲ့ နတ်ဖြစ်သွား တယ်။ အဲဒါဟာ “အရိယာဥစ္စာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ကောင်းစွာရစေသည်” လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း သောတာပတ္တိမဂ်က အရိယဥစ္စာ ခုနစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။

ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဖြစ်နေရတာထက်တောင် မြတ်သေးတယ်

သောတာပန် ဖြစ်ရတာဟာ ဗြဟ္မာမင်းကြီး ဖြစ်ရတာထက် တောင် မြတ်တဲ့ အကြောင်း၊ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဟောတော် ပါမူတယ်။

ပထဗျာ ဧကရဇ္ဇေန၊ သဂ္ဂဿ ဂမနေန ဝါ။

သဗ္ဗ လောကာဓိပဇ္ဇေန၊ သောတာပတ္တိဖလံ ဝရံ။

သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပန်အဖြစ် သောတာပတ္တိဖိုလ် သည်၊ ပထဗျာ ဧကရဇ္ဇေန-တပြေထောင်လုံးကို အစိုးရတဲ့ စကြဝတေးမင်း (အဖြစ်) စည်းစိမ်ချမ်းသာထက်လဲ၊ ဝရံ- သာလွန်ကောင်းမြတ်လှပေ၏၊ သဂ္ဂဿ ဂမနေန ဝါ-နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည်သို့ ရောက်ရသည်ထက်လဲ၊ ဝရံ-သာလွန်ကောင်းမြတ် လှပေ၏၊ သဗ္ဗလောကာဓိပဇ္ဇေန ဝါ-တလောကလုံးကို အစိုးရ

(တေတ္ထအကြိမ်)

မြဟူမင်းကြီး ဖြစ်နေရတာထက်တောင် မြတ်သေးတယ် ၂၂၁

တဲ့ မဟာဗြဟ္မာမင်းကြီး အဖြစ်ထက်လဲ၊ ဝရံ-သာလွန်ကောင်းမြတ် လှပေ၏ တဲ့။

ဒီဂါထာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျယ်နှင့် ဆိုင်ရာ ဝတ္ထု ကြောင်းကိုတော့ နိဗ္ဗာန်ဆိုင်ရာ တရားတော်စာအုပ်(၂၅၃) မှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။ ဒီကနေ့ အချိန်ကုန်သွားပါပြီ။ သောတာ ပတ္တိမဂ်ဂုဏ်တွေကတော့ ပြောစရာ ကျန်ပါသေးတယ်။ အဲဒါ တွေကို နောက်တစ်ကြိမ်ကျမှ ဆက်ဟောရမယ်။ ဒီကနေ့ ဟောခဲ့တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်ဆောင်ပုဒ်တွေကို ဆိုပြီး တရားသိမ်းကြရမယ်။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

(၁) သောတာမဂ်ဉာဏ်၊ ထူးခြားဟန်၊ ထုတ်ပြန် ဤသို့ ဖော်ပြသည်။

(၂) မပယ်ဘူးမြို့၊ ကိလေခဲ၊ ဖောက်ခွဲပယ်ခွင်းသည်။

(၃) အဆုံးမထင်၊ ဝဋ်ရေယဉ်၊ ကင်းစင်ခြောက်စေ သည်။

(၄) အပါယ်လေးပါး၊ လမ်းပေါက်များ၊ တံခါး ပိတ် စေသည်။

(၅) အရိယဥစ္စာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ကောင်းစွာ ရစေသည်။

နောက်လဲ ဆောင်ပုဒ် လေးခု ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကိုတော့ နောက်တစ်ကြိမ်ကျမှ ဟောရမယ်။ တရားသိမ်းကြစို့။

၂၂၂

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

တရားသိမ်းပတ္တနာ

ဤသီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်ကို ရိသေ့စွာ နာယူမှတ်
သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနု
ဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာ ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်း
တို့သည် ဤဒေသနာတော်၌ ဟောကြားသည့်အတိုင်း ဥပါဒါ
နက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ ရောဂ အစရှိသော အခြင်း
အရာတို့ဖြင့် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ရှုမြင်နိုင်ကြ၍ ဝိပဿနာ
ဉာဏ်အစဉ် အရိယမဂ်ဉာဏ် အစဉ်ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရာ
နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်
ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု။

သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော် စတုတ္ထပိုင်းပြီး၏။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်

ပဉ္စမပိုင်း

၁၃၂၉-ခုနှစ်၊ နယုန်လကွယ်နှင့် ဝါဆိုလဆုတ်
ဂ-ရက်နေ့များ၌ ဟောသည်

တရားအနုသန္ဓေ

သီလဝန္တသုတ်တရားကို ဟောလာတာ ခြောက်ကြိမ်
ရှိခဲ့ပြီ ယနေ့ ခုနစ်ကြိမ်မြောက်ပဲ။ ယခင်အကြိမ်များက သီလဝန္တ
သုတ်မှာ ညွှန်ပြထားတဲ့ အတိုင်း မြင်မှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
တွေကို ရှုပြီး အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သိပုံကိုလဲ
ဟောခဲ့ပြီ။ ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ် တက်ပုံကိုလဲ ဟောခဲ့ပြီ။
အရိယမဂ်ဖိုလ် ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံကိုလဲ အကျဉ်း
ချုပ်အားဖြင့် ဟောပြီးတော့ သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်ကို
ဟောနေစဉ် အချိန်ကုန်သွားလို့ တရားသိမ်းရတယ်။ အဲဒီ
ဆောင်ပုဒ်များကို ထပ်ပြီး ဆိုကြဦးနိ။

(ဓမ္မရာဇာအကြိမ်)

သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများ

- (၁) သောတာမဂ်ဉာဏ်၊ ထူးခြားဟန်၊ ထုတ်ပြန်
ဤသို့ ဖော်ပြသည်။
- (၂) မပယ်ဘူးမြို့၊ ကိလေခဲ၊ ဖောက်ခွဲပယ်ခွင်းသည်။
- (၃) အဆုံးမထင်၊ ဝဋ်ရေယဉ်၊ ကင်းစင်ခြောက်စေ
သည်။
- (၄) အပါယ်လေးပါး၊ လမ်းပေါက်များ၊ တံခါး ပိတ်
စေသည်။
- (၅) အရိယသစ္စာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ကောင်းစွာ ရစေသည်။

ဆောင်ပုဒ်က ငါးခု၊ ဂုဏ်ကတော့ လေးခုပဲ၊ အဲဒါတွေ
ပြောပြီးခဲ့ပါပြီ၊ ငါးခုမြောက်ဂုဏ်ကိုတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က ဒီလိုပြထား
ပါတယ်။

အဋ္ဌကိကံ-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ မိစ္ဆာမဂ္ဂ-လမ်းမှားကို၊
ပဗ္ဗဟတိ-သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်ပါတယ်တဲ့၊ သောတာပန်
ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မိစ္ဆာမဂ်ဆိုတဲ့ လမ်းမှားကို မသွားမိအောင် သောတာ
ပတ္တိမဂ်က ပယ်ထားပါတယ်တဲ့၊ သိပ်ကောင်းတာပဲ၊ သောတာပန်
ဟာ လမ်းမှားသွားမိမှာ မစိုးရိမ်ရတော့ဘူး၊ သမ္မာမဂ်မှာ အင်္ဂါ
ရှစ်ပါး ရှိသလိုပင် မိစ္ဆာမဂ်ဆိုတဲ့ လမ်းမှားကလဲ အင်္ဂါရှစ်ပါး
ရှိတာပါပဲ၊ ဘာတွေလဲဆိုရင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပစသော
သမ္မာမဂ်၏ အင်္ဂါများကိုပင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ မိစ္ဆာဝါစာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်က မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စသည်ကိုယ်ပုံ

၂၂၁

မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝ မိစ္ဆာဝါယာမ မိစ္ဆာသတိ မိစ္ဆာသမာဓိဆိုတဲ့
ဒီရုပ်ပါးပါပဲ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်က မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစသည်ကို ပယ်ပုံ

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဆိုတာ မှားသော အမြင်အယူအဆပဲ။ ရုပ်နာမ်
အစုမျှကို အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်အနေဖြင့်
ထင်မြင်မှားတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိသက္ကာယဒိဋ္ဌိမှ စပြီး သဿတဒိဋ္ဌိ
ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ စသည်တွေဟာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပါပဲ။ ဒီ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ
အကြောင်းကိုတော့ ပြောရတာ များလှပါပြီ။ အဲဒါတွေထဲမှာ
“အတ္တကောင်ဟာ ဘယ်တော့မှ မပျက်ဘူး အမြဲတမ်း တည်
ရှိနေတယ်” လို့ ယူဆတာက သဿတဒိဋ္ဌိပဲ။ ဒိဋ္ဌိခိုင်မြဲနေရင်
ဝိပဿနာတရားကို အားမထုတ်နိုင်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ “အတ္တ
ကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ရင်
ရုပ်နာမ် အစဉ်ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်” ဆိုတာကို အဲဒီ သဿတ
အစွဲရှိတဲ့သူက မယုံကြည်တဲ့အတွက်ကြောင့် အားမထုတ်နိုင်တာ
ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီလို ခိုင်မြဲတဲ့ အယူကို မဂ္ဂန္တရယ်-မဂ်ကို
မရအောင် အန္တရယ်ပြုတတ်တယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။

“မသေခင်သာရှိတယ်၊ သေပြီးရင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူး။
နောက်ဘဝရယ်လို့ မရှိဘူး” လို့ ယူတာက ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပဲ။
ဒီအယူက နောက်ဘဝ မရှိဘူးလို့ ယူဆထားတဲ့အတွက် နောက်
ဘဝ အကျိုးကို ရည်မျှော်ပြီး ကုသိုလ်ကိုလဲ ပြုစရာမလိုဘူး။

(တေတ္ထအကြိမ်)

၂၂၆

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တော်

အကုသိုလ်ကိုလဲ ရှောင်ကြဉ်စရာ မလိုဘူး၊ ဒါကြောင့် ဥစ္ဆေဒ အယူရှိတဲ့သူက “ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ မရှိဘူး၊ ကံ၏ အကျိုးလဲ မရှိဘူး” လို့ ယူဆထားတယ်၊ အဲဒါက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အကြီးစားပေါ့။

အဲဒီ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ ကံ-ကံ၏ အကျိုးမရှိလို့ ယူတဲ့ ဒိဋ္ဌိတွေကို သမ္မာဒိဋ္ဌိက ပယ်တယ်၊ ပယ်ပုံ ကတော့ ကံ-ကံ၏ အကျိုးရှိတယ်လို့ သိမြင်တဲ့ ကမ္မဿက တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိက ကံ-ကံ၏ အကျိုးမရှိလို့ ယူတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်တယ်၊ “ရုပ်နာမ်မျှသာ ရှိတယ်၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုးမျှသာ ရှိတယ်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောမျှပဲ” လို့ သိမြင်တဲ့ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ က အတ္တဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတွေကို ပယ်တယ်၊ ပယ်ဆိုတာကလဲ အမှန်အတိုင်းသိတဲ့အတွက် အမှား သိတွေ မဖြစ်တော့ဘဲ ကင်းသွားတာကို ဆိုတာပါပဲ၊ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိသိသွားတာဟာ အမှန်သိတွေပဲ၊ မမြင်ဘဲ မကြားဘဲနဲ့ မြင်တယ် ကြားတယ်လို့ သိတာ မဟုတ်ဘူး၊ တကယ်မြင်တာ ကြားတာ စသည်ကို ရှုပြီး သိလို့ အမှန်သိ ဖြစ်တာပဲ၊ မြင်တယ် လို့ ရှုမှတ်တဲ့အခါ မျက်စိနဲ့ အဆင်းက တခြား မြင်သိတာ မှတ်သိတာက တခြား ဒီလိုလဲ ခွဲခြားပြီး သိတယ်၊ ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်တဲ့ အခါတွေမှာလဲ နည်းတူပင် ခွဲခြားပြီး သိတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ “မျက်စိနဲ့ အဆင်းရှိလို့ မြင်တယ်”

(တေုတ္တအကြိမ်)

သမ္မာသင်္ကပ္ပဖြင့် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပကိုယ်ပုံ

၂၂၇

စသည်ဖြင့်လဲ သိတယ်။ ကွေးချင်တဲ့စိတ်ရှိလို့ ကွေးမှုဖြစ်တယ်၊ သိစရာရှိလို့ သိတယ်” စသည်ဖြင့်လဲ သိတယ်။ အဲဒီလို ရုပ်နှင့် နာမ်မျှ၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုးမျှ ရှိတာကို သိတဲ့အတွက် အတ္တ ကောင် မရှိဘူးဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိသွားတယ်။ အဲဒီလို သိတော့ အတ္တဒိဋ္ဌိ သဿတဒိဋ္ဌိ ဥဇ္ဈေဒိဋ္ဌိ ကင်းသွားတယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ အကြောင်းရှိလို့ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်နေ တာကို တွေ့ရရင် ဥဇ္ဈေဒိဋ္ဌိ ကင်းတယ်။ ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရရင် သဿတဒိဋ္ဌိ ကင်းတယ်။

ဒါပေမယ့် ဝိပဿနာကြောင့် ဒိဋ္ဌိကင်းတယ်ဆိုတာက၊ တဒင်္ဂ ဝိက္ခမ္ဘနအနေဖြင့်သာ ကင်းတာပဲ။ အမြဲတမ်း လုံးဝ ကင်းတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်မှ ဒိဋ္ဌိဟူသမျှ လုံးဝကင်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ ယခုဘဝတွင် သာ မဟုတ်ဘူး။ နောက်နောင် ဘဝတွေမှာလဲ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါဟာ သောတာပတ္တိမဂ် သမ္မာဒိဋ္ဌိက အမြဲပြတ်ပယ်လိုက်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒီလိုပယ်ပုံ ကိုလဲ ရည်ပြီးတော့ သောတာပတ္တိမဂ်က မိစ္ဆာမဂ်ခေါ်တဲ့ လမ်း မှားကို ပယ်တယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကင်းရင် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ စသော မိစ္ဆာမဂ္ဂင်တွေလဲ ကင်းတော့တာပါပဲ။

သမ္မာသင်္ကပ္ပဖြင့် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပကိုယ်ပုံ

မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဆိုတာ ကာမဝိတက် ဗျာပါဒဝိတက် ဝိဟိသ ဝိတက်ဆိုတဲ့ အကြံဆိုးသုံးပါးပါပဲ။ လိုချင်စရာတွေနဲ့ စပ်ပြီး

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ကြိတာကို ကာမဝိတက်လို့ ခေါ်တယ်။ သောတာပန်မှာ ကာမဂုဏ်
 ခံစားမှုက မကင်းသေးဘူး။ ဒါကြောင့် အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့
 ကာမအကြံဆိုးကိုသာ သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်တယ်လို့
 ယူရတယ်။ ဘယ်လိုအကြံတွေလဲဆိုရင် သူတစ်ပါး ဥစ္စာကို
 ခိုးယူဖို့ လုယက်ဖို့ မတော်မတရားပြုဖို့ လိမ်ဖို့ စသည် ကြံစည်
 မှုတွေပါပဲ။ သောတာပန်မှာ အဲဒီလို အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့
 လမ်းမှား အကြံမျိုးကို မကြံဘူး။ နောက်ပြီးတော့ သောတာပန်မှာ
 ဒေါသမကင်းသေးတဲ့အတွက် စိတ်ဆိုးမှုတော့ ရှိတန်သလောက်
 ရှိမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် သူတစ်ပါးအား သေပါစေလို့ ကြံတဲ့ ဗျာပါဒ
 ဝိတက်ကိုတော့ သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်တယ်လို့ ယူရပါတယ်။
 ညည်းဆဲဖို့ ကြံတဲ့ ဝိဟိံသဝိတက်ကတော့ အကုန်လုံး ကင်းမှာ
 မဟုတ်ပေဘူး။ နွား မြင်း စသည်နှင့် အလုပ်လုပ်နေရရင် အဲဒီ
 နွား မြင်း စသည်ကို မောင်းနှင်မှုနှင့် စပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အကြံကတော့
 ကင်းပေဘူး။ ဒါပေမယ့် ဆင်းရဲအောင် သက်သက်နှိပ်စက်ဖို့
 ကြံတဲ့ ဝိဟိံသဝိတက်မျိုးကတော့ ကင်းသင့်တာပါပဲ။

သမ္မာဝါစာဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကိုပယ်ပုံ

ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးတဲ့သူမှာ မုသာဝါဒါ
 ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-လို့ ဆောက်တည်ပြီးတော့
 လိမ်ပြောခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ရတယ်။ မုသာဝါဒနှင့် အလားတူ
 ဖြစ်တဲ့ ကုန်းတိုက်စကား ဆဲဆိုစကား အပြန်အဖျင်းစကားများ

(တေတ္ထအကြိမ်)

သမ္မာဝါစာဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကိုပယ်ပုံ

၂၂၉

မှလဲ ကြဉ်ရှောင်ရတယ်၊ ဒါကတော့ ဆောက်တည်တဲ့ သမ္မာဝါစာဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်ပုံပါပဲ။ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးတဲ့ သူမှာတော့ ဆောက်တည်ထားတဲ့အတိုင်း ဝစီဒုစရိုက် လေးပါးလုံးမှ ကြဉ်ရှောင်ရတယ်၊ ဒါလဲ ဆောက်တည်တဲ့ သမ္မာဝါစာဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်ပုံပါပဲ။ ဝိပဿနာ ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ရှုမိတဲ့ အာရုံတိုင်းနှင့်စပ်ပြီး မိစ္ဆာဝါစာကို ပြောဆိုနိုင်ခွင့် မရှိတော့ဘူး၊ ဒါကတော့ ဝိပဿနာ သမ္မာဝါစာဖြင့် မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်ပုံပါပဲ။ ဒီလောက်သမ္မာဝါစာ တွေကတော့ မိစ္ဆာဝါစာတွေကို အမြစ်ပြတ် မပယ်နိုင်ကြဘူး၊ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘန အနေဖြင့်သာ ပယ်နိုင်ကြတယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်မှာ ပါတဲ့ သမ္မာဝါစာကတော့ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ မိစ္ဆာဝါစာတွေက အမြစ်ပြတ်ပယ်သွားတယ်၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ လိမ်မှု စသော ဝစီဒုစရိုက်တွေ လုံးဝ ကင်းတယ်၊ ဒါပေမယ့် “မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ ပိသုဏဝါစာ ဖရသဝါစာတို့ကို အနာဂါမိမဂ်က အကြွင်းမဲ့ ပယ်တယ်၊ သမ္မပ္ပလာပ မိစ္ဆာ ဝါယာမ မိစ္ဆာသတိ မိစ္ဆာ သမာဓိတို့ကို အရဟတ္တမဂ်က အကြွင်းမဲ့ ပယ်တယ်”လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (၃-၃၂၅) မှာ ပြဆိုထားတဲ့အတွက် အပါယ်ကျစေနိုင်လောက်အောင် မဆိုးတဲ့ ပိသုဏဝါစာ ဖရသဝါစာ သမ္မပ္ပလာပ များကတော့ သောတာပန်မှာ ဖြစ်နိုင်သေးတယ်လို့ ယူရပါတယ်။

၂၃၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားတော်

သမ္မာကမ္မန္တဖြင့် မိစ္ဆာကမ္မန္တကို ပယ်ပုံ

ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးတဲ့သူမှာ သတ်မှုစသော ကာယဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်မှု-သမ္မာကမ္မန္တ ဝိရတိမဂ္ဂင်ဖြင့် သတ်မှု၊ ခိုးမှု၊ မတရားကျူးလွန်မှု ဆိုတဲ့ မိစ္ဆာကမ္မန္တကို ပယ်တယ်။ ဝိပဿနာယောဂီမှာတော့ ရှုမိတဲ့ အာရုံတိုင်းနှင့် စပ်ပြီး သတ်မှုစသော ကာယဒုစရိုက်ကို ပြုနိုင်ခွင့် မရှိတော့ဘူး။ အဲဒါကတော့ ဝိပဿနာ သမ္မာကမ္မန္တဖြင့် မိစ္ဆာကမ္မန္တဖြင့် မိစ္ဆာကမ္မန္တကို တဒင်္ဂအလိုဖြင့် ပယ်တာပဲ။ သောတာပတ္တိမဂ်မှာ ပါတဲ့ သမ္မာကမ္မန္တ မဂ္ဂင်ကတော့ သတ်မှု အစရှိသော မိစ္ဆာကမ္မန္တ ကာယ ဒုစရိုက်ကို အကြွင်းမဲ့ အမြစ်ပြတ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ သတ်ခြင်း ခိုးယူလုယက်ခြင်း မပိုင်မဆိုင်သော ကာမဂုဏ်တို့၌ မတရား ကျူးလွန်ခြင်းဆိုတာ လုံးဝ မရှိတော့ဘူး။

သမ္မာအာဇီဝဖြင့် မိစ္ဆာအာဇီဝကိုပယ်ပုံ

သီလကို ရိုရိုသေသေ စောင့်ရှောက်နေတဲ့ သူဟာ သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း လိမ်ခြင်း စသော ကိုယ်အမှု နှုတ်အမှုများဖြင့် စီးပွားမရှာဘူး။ တရားသဖြင့် ရှာကြံ၍ရသော စင်ကြယ်တဲ့ ပစ္စည်းဖြင့်သာ အသက်မွေးတယ်။ အဲဒါဟာ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးတဲ့ သမ္မာအာဇီဝသီလဖြင့် မိစ္ဆာအာဇီဝ ကင်းနေပုံပါပဲ။ ဝိပဿနာယောဂီမှာတော့ ရှုမိသော အာရုံတိုင်းနှင့်စပ်ပြီး မတရားသော

(တေတ္ထအကြိမ်)

သမ္မာဝါယာမဖြင့် မိစ္ဆာဝါယာမကိုပယ်ပုံ

၂၃၁

နည်းဖြင့် စီးပွားရှာမှု ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘူး။ အဲဒါကတော့
ဝိပဿနာ၌ ပါဝင်ပြီးစီးသော သမ္မာအာဇီဝဖြင့် မိစ္ဆာအာဇီဝ
ကင်းပုံပါပဲ။ သောတာပတ္တိမဂ်မှာပါတဲ့ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ကတော့
မတရားသော ပစ္စည်းရှာမှု မိစ္ဆာအာဇီဝ ဟူသမျှကို အကြွင်းမဲ့
အမြစ်ပြတ်ပယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ မတရား
သဖြင့် ပစ္စည်းရှာမှု လုံးဝကင်းတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဒုစရိုက်နှင့် ဒုရာဇီဝကို ဒီလို ခွဲခြားရတယ်။
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် မဆိုင်တဲ့ ကာယကံ ဝစီကံ မကောင်းမှု
ကို ဒုစရိုက်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်တာကို
သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာဝါစာ ခေါ်တယ်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း
နှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့ ကာယကံ ဝစီကံ မကောင်းမှုကို ဒုရာဇီဝ
ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဒုရာဇီဝမှ ကြဉ်ရှောင်တာကို သမ္မာအာဇီဝ
ခေါ်တယ်။ ဒုရာဇီဝဆိုတာ မကောင်းတဲ့ အသက်မွေးမှုပါပဲ။
မိစ္ဆာအာဇီဝ-မှားသော အသက်မွေးမှုလို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။

သမ္မာဝါယာမဖြင့် မိစ္ဆာဝါယာမကို ပယ်ပုံ

အကုသိုလ်နှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့ အမှုကိစ္စတွေကို ကြံတိုင်း
ပြောတိုင်း ပြုတိုင်း မိစ္ဆာဝါယာမ ဆိုတဲ့ မှားယွင်းစွာ အားထုတ်မှု
ပါတယ်။ သူမပါရင် ဘယ်အကုသိုလ်အမှုမှ မဖြစ်နိုင်ဘူး။
ကုသိုလ်နှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့ အမှုကိစ္စတွေကို ကြံတိုင်း ပြောတိုင်း
ပြုတိုင်း သမ္မာဝါယာမ ဆိုတဲ့ မှန်စွာ အားထုတ်မှု ပါတယ်။

(ဓမ္မစာအုပ်)

အကုသိုလ်စိတ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် စာပေကြည့်ရှုခြင်း မပြတ် ရှုမှတ်ခြင်းများကို ပြုလုပ်နေတဲ့အခါ သမ္မာဝါယာမဖြင့် မိစ္ဆာဝါယာမကို ပယ်နေတာပဲ။ အထူးအားဖြင့် ဝိပဿနာယောဂီမှာ ရှုမှတ်မှုဖြစ်အောင် ကြောင့်ကြစိုက်မှုဟာ မှတ်ချက်တိုင်း၌ ပါဝင်နေတယ်။ အဲဒီလို ကြောင့်ကြမစိုက်မှု သမ္မာဝါယာမ မရှိရင် ရှုမှတ်မှုဟာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီ ကြောင့်ကြစိုက်မှု လျော့နေတဲ့ အခါ မရှုမိဘဲ လွတ်သွားတတ်တယ်။ သူ့အားကောင်းနေတဲ့ အခါ မရှုမိတာရယ်လို့ မရှိဘဲ အကုန်လုံး ရှုမှတ်မိလျက်ချည်း ဖြစ်နတယ်။ အဲဒီလို ရှုမိတိုင်း သမ္မာဝါယာမ-က မိစ္ဆာဝါယာမကို ပယ်နေတာပဲ။ အဲဒီလိုအခါမှာ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်ကိုလဲ ပယ်နေသည် မည်တယ်။ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်လဲ မဖြစ်အောင် အားထုတ်နေသည် မည်တယ်။ မဖြစ်သေးတဲ့ ဘာဝနာ ကုသိုလ်နဲ့ မဂ်ကုသိုလ်ကိုလဲ ဖြစ်အောင် အားထုတ်နေသည် မည်တယ်။ ဖြစ်ပြီး ဘာဝနာကုသိုလ်ကို တည်တဲ့အောင်၊ တိုးပွားအောင်၊ အရိယမဂ်အရောက်ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်နေသည်လဲမည်တယ်။

သောတာပတ္တိမဂ်မှာပါတဲ့ သမ္မာဝါယာမကတော့ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ မိစ္ဆာဝါယာမကို ပယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်ဟာ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ သတ်မှု ခိုးမှု စသည်တွေကို အားမထုတ်ဘဲ ရှိနေတာပဲ။

သမ္မာသမာဓိဖြင့် မိစ္ဆာသမာဓိကိုပယ်ပုံ

၂၃၃

သမ္မာသတိဖြင့် မိစ္ဆာသတိကို ပယ်ပုံ

မိစ္ဆာသတိဆိုတာ အကုသိုလ်အမှုတွေကို စိတ်ပါဝင်စားပြီး အမှတ်ရတဲ့ စိတ်စေတသိက် အပေါင်းပါပဲ။ ရှေးက ပျော်ပါးခဲ့ ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်အမှုတွေကို အားရကျေနပ်တဲ့ အနေနဲ့ အမှတ်ရတာဟာ မိစ္ဆာသတိပဲ။ ခင်မင်ရင်းနှီးတဲ့ သူတွေအကြောင်း ကို ပြန်လည် သတိရတာလဲ မိစ္ဆာသတိပဲ။ အကုသိုလ် အမှုကို ပြုဖို့ရာ သတိရတာလဲ မိစ္ဆာသတိပဲ။ အဲဒီ မိစ္ဆာသတိကို ကုသိုလ် ရေးရာမှာ အမှတ်ရတဲ့ သမ္မာသတိက ပယ်တယ်။ ဘုရားဂုဏ်တော် စသည်ကို အမှတ်ရတဲ့ သမ္မာသတိကလဲ ပယ်တယ်။ ဝိပဿနာ ယောဂီမှာ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို ရှုမှတ်မိတိုင်း ပါဝင်တဲ့ သမ္မာသတိက အလွဲကို မှတ်ရအောက်မေ့မည့် မိစ္ဆာသတိကို ပယ်တယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်မှာပါတဲ့ သမ္မာသတိကတော့ အပါယ် လေးပါးကို ကျစေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ် ကိစ္စတွေ အမှတ်ရမည့် မိစ္ဆာသတိကို အမြစ်ပြတ်ပယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန် မှာ အဲဒီလို အကုသိုလ်ကိစ္စတွေကို ပြုလုပ်ဖို့ အမှတ်မရဘဲ ရှိနေတယ်။ ဒါပေမယ့် အပါယ်မကျစေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်ကိစ္စ အသေးအဖွဲ့များကိုတော့ ပြုဖို့ အမှတ်ရသေးတာပါပဲ။

သမ္မာသမာဓိဖြင့် မိစ္ဆာသမာဓိကို ပယ်ပုံ

မိစ္ဆာသမာဓိဆိုတာ ကာမဂုဏ်အရေး သတ်ရေး ခိုးရေး ပျော်ရေး စသော အကုသိုလ်ဆိုင်ရာ ကိစ္စတွေ ကြံနေတဲ့ အခါ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ပြောနေတဲ့ အခါ ပြုလုပ်နေတဲ့အခါ၊ စိတ်တည်ကြည်မှုပါပဲ။
 အဲဒီလို စိတ်တည်ကြည်မှု မရှိရင် ကြံမှု ပြောမှု ပြုမှုတွေ မပြီး
 မြောက်နိုင်ဘူး။ အဲဒီ မိစ္ဆာသမာဓိကို ကုသိုလ်ကိစ္စ၌ တည်နေတဲ့
 သမ္မာသမာဓိက ပယ်တယ်။ ဘုရားဂုဏ် စသည်ကို အာရုံပြုနေတဲ့
 သမ္မာသမာဓိကလဲ ပယ်တယ်။ ဝင်သက် ထွက်သက် အာရုံ၊
 ကသိုဏ်းစသော သမထအာရုံ၌ တည်နေတဲ့ သမ္မာသမာဓိကလဲ
 ပယ်တယ်။ ဈာန်သမာဓိတွေကတော့ အဲဒီ မိစ္ဆာသမာဓိကို
 အဖြစ်စေးကွာ သွားအောင်လဲပယ်တယ်။ ဝိပဿနာ ယောဂီမှာ
 ရှုမိတဲ့ အာရုံ၌ အခိုက်အတန့်မျှ တည်တည်နေတဲ့ ခဏိက
 သမာဓိကလဲ အဲဒီ မိစ္ဆာသမာဓိကို ပယ်တာပဲ။ သောတာပတ္တိ
 မဂ်မှာပါတဲ့ သမ္မာ သမာဓိကတော့ အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ မိစ္ဆာ
 သမာဓိဟူသမျှကို ပယ်တယ်။

ဒါကြောင့် “အဋ္ဌင်္ဂီကံ-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ မိစ္ဆာမဂ္ဂ-
 လမ်းမှားကို၊ ပဟေတိ-သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်သည်” လို့
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က ပြဆိုထားတာပါပဲ။ အဲဒါကို “အင်္ဂါရှစ်ပါး၊ မဂ်
 လမ်းမှား၊ ပယ်ရှားသုတ်သင်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။
 အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၆) အင်္ဂါရှစ်ပါး၊ မဂ်လမ်းမှား၊ ပယ်ရှားသုတ်သင်သည်။
 မိစ္ဆာမဂ်ဆိုတဲ့ မဂ်လမ်းမှားက ဘယ်ရောက်စေတတ်သလဲ
 ဆိုရင် အပါယ်လေးပါးလဲ ရောက်စေတတ်တယ်။ လူ့ဘဝရောက်
 လာရင်လဲ အသက်တိုခြင်း၊ အနာများခြင်း၊ စားဝတ်နေရေး

သမ္မာသမာဓိဖြင့် မိစ္ဆာသမာဓိကိုပယ်ပုံ

၂၃၅

မပြည့်စုံခြင်း စသည်ဖြင့် အတိဒုက္ခ ရောက်စေတတ်တယ်။
 ဟိုတစ်နေ့က ပြောခဲ့တဲ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓလူနုဟာ တစ်ခုသော ဘဝက
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ အရှင်မြတ်ကို လူနုကြီးလို့ ပြစ်မှားခဲ့တဲ့ ဖရသဝါစာ
 မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ကြောင့် ငရဲလဲ ကျရောက်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆာဝါစာကို
 ပြောဆိုရာမှာ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဖြင့် မတော်ရာ ကြံမှု အကူအညီလဲ
 ပါတယ်။ မတော်တဲ့ စကားကို ပြောဆိုရန် အားထုတ်မှု၊
 အမှတ်ရမှု၊ စိတ်တည်မှုဆိုတဲ့ မိစ္ဆာဝါယာမ၊ သတိ၊ သမာဓိမဂ္ဂင်
 အကူအညီတွေလဲ ပါတယ်။ အဲဒီ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်များဖြင့် ဆဲရေးမိတဲ့
 အတွက် ငရဲကျပြီးတဲ့နောက် လူ့ဘဝ ရောက်လာတဲ့အခါ
 အလွန်ဆင်းရဲတဲ့ နူနာရောဂါသည်ကြီး ဖြစ်ရတယ်။ တစ်ခုသော
 ဘဝက မိန်းမတစ်ယောက်ကို သတ်ခဲ့မိလို့ ဘဝများစွာမှာ အဲဒီ
 မိန်းမ၏ အသတ်ခံခဲ့ရတယ်။ အဲဒါလဲ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပသော
 အကူအညီ များနှင့်တကွ မိစ္ဆာကမ္မန္တဆိုတဲ့ မင်္ဂလမ်းမှားကြောင့်ပဲ။

သောတာပန်မှာတော့ အဲဒီလို (အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့အပြင်
 လူဆင်းရဲဘဝသို့လဲ ရောက်စေနိုင်တဲ့) မိစ္ဆာမဂ္ဂင်တွေကို
 သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ
 အပါယ်လေးပါးသို့ မကျရောက်နိုင်သည့်ပြင် ဆင်းရဲတဲ့ လူ့ဘဝ
 နတ်ဘဝဆိုတဲ့ ယုတ်ညံ့တဲ့ ဘဝများသို့လဲ မရောက်ရတော့ဘူး။
 အင်မတန် ကောင်းတာပါပဲ။ ယခု ယောဂီတွေ ရှုမှတ်နေကြရ
 တာဟာ အဲဒီလို အင်မတန်ကောင်းတဲ့ အဆင့်သို့ ရောက်အောင်
 ရှုမှတ်နေကြရတာပဲ။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၂၃၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

ဘေးရန်စပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းစေသည်

နောက်ပြီးတော့ “သဗ္ဗဝေရဘယာနိ-အလုံးစုံသော ရန်ဘေးတို့ကို၊ ဂူပသမေတိ-သောတာပတ္တိမဂ်က ငြိမ်းစေပါတယ်” တဲ့၊ ဝေရ-ဆိုတာ ရန်သူပဲ၊ ဘယ-ဆိုတာ ကြောက်ဖွယ်ဘေးပဲ၊ အဲဒီ ရန်သူနဲ့ ဘေးကို သံယုတ်အဋ္ဌကထာ(၃-၆၈)မှာ “အတ္တတောဇက-အနက်အရအားဖြင့် အတူတူ” ပဲလို့ ပြဆိုထားပါတယ်၊ (၁) ပါဏာတိပါတ-သူ့အသက်သတ်ခြင်းက တစ်ပါး၊ (၂) အဒိန္နာဒါန-သူ့ဥစ္စာခိုးခြင်းက တစ်ပါး၊ (၃) ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ-မပိုင်မဆိုင်သော မေထုန်ကာမတို့ ကျူးလွန်ခြင်းက တစ်ပါး၊ (၄) မုသာဝါဒ-လိမ်ပြောခြင်းက တစ်ပါး၊ (၅) သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာန-သေရည်အရက် စသည်ကို သောက်သုံးခြင်းက တစ်ပါး၊ ဒီငါးပါးပဲ၊ ဝေရ-ရန်သူဆိုတာလဲ သတ်ခြင်းစသော ဒီအကုသိုလ် စေတနာငါးပါးပဲ၊ ဘယ-ဘေးဆိုတာလဲ ဒီအကုသိုလ် စေတနာ ငါးပါးပဲ၊ ဒါကြောင့် “ဝေရဘယ-ရန်ဘေးအားလုံးတို့ကို သောတာပတ္တိမဂ်က ငြိမ်းစေတယ်” ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စကားဟာ ဒီအကုသိုလ် စေတနာ ငါးပါးကိုပင် ရည်ရွယ်တယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်၊ အဲဒီ အဆိုကို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မှတ်ယူနိုင်အောင် အင်္ဂုတ္တရပါဠိကို ထုတ်ပြပါဦးမယ်။

ဂဟပတိ-အနာထပိဏ်သေဋ္ဌေး၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ ဘယာနိ-ဘေးတို့ကို၊ ဝေရာနိ-ရန်သူတို့ကို၊ အပ္ပဟာယ-မပယ်

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဘေးရန်ခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းစေသည်

၂၃၇

လျှင်၊ ဒုဿီလော ဣတိ-သီလမရှိသူဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။
 နိရယဉ္ဇ-ငရဲသို့လည်း၊ ဥပပဇ္ဇတိ-ရောက်၏။ ကတမာနိ ပဉ္စ-
 အဘယ်ငါးပါးတို့ကိုနည်းဟူမူ၊ ပါဏာတိပါတ်-သတ်ခြင်းကို
 လည်းကောင်း၊ အဒိန္နာဒါန-ခိုးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကာမေသု
 မိစ္ဆာစာရ်-မေထုန်ကာမ၌ မှားယွင်းကျူးလွန်ခြင်းကို လည်း
 ကောင်း၊ မုသာဝါဒ်-လိမ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သုရာမေရယ
 မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ-မူးယစ်မေ့လျော့ကြောင်း သေရည်အရက်သောက်
 စားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဣမာနိ-ဤငါးပါးတို့ကို မပယ်လျှင်
 ဟု ဆိုလို၏။

ဂဟပတိ-အနာထပိဏ်သေဌေး၊ ပဉ္စ ဝေရာနိ ဘယာနိ
 ပဟာယ-ငါးပါးသော ရန်ဘေးတို့ကို ပယ်လျှင်၊ သီလဝါဏတိ
 ဝုစ္စတိ-သီလရှိသူဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ သုဂတိဉ္စ ဥပပဇ္ဇတိ-လူ့ဘဝ
 နတ်ဘဝဟူသော သုဂတိသို့လဲ ရောက်၏-စသည်ဖြင့်-

အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (ဒု-၁၈၀) မှာ ဟောထားပါတယ်။ သံယုတ်
 ပါဠိ(ပ-၂၉၇) မှာလဲ ပဉ္စ ဝေရ ဘယသုတ်ဆိုတဲ့ အမည်ဖြင့်
 အလားတူပင် ဟောထားပါတယ်။ ပါဠိ အနေအထား အနည်းငယ်
 မျှသာ ထူးပါတယ်။

အဲဒီ ပါဠိ၏ အဖွင့်ကတော့ သံယုတ် အဋ္ဌကထာ (ဒု-
 ၆၈) မှာ အကျယ်ရှိပါတယ်။ ဘယ် ဝေရန္တိ အတ္တတော ဧကံ-
 ဟူ၍လဲ အဲဒီ အဋ္ဌကထာမှာ ဘေးနှင့်ရန် အရတူပဲလို့ ပြဆို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၂၃၈

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း၊ ကာမတို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်ခြင်း၊ လိမ်ခြင်း၊ သေရည်အရက် သောက်စားခြင်း ဆိုတဲ့ ဒီအကုသိုလ် စေတနာငါးပါးကိုပင် ဝေရ-ရန်သူလို့လဲ ဆိုတယ်။ ဘယ-ဘေးလို့လဲ ဆိုတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအကုသိုလ် စေတနာငါးပါးကို ပယ်ပြီးဖြစ်တဲ့ သူကို သောတာပန်လို့လဲ အဲဒီသုတ်တွေမှာ ဟောထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ရန်ဆေးအားလုံးတို့ကို သောတာပတ္တိမဂ်က ငြိမ်းစေတယ်” လို့ ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စကားဟာ သတ်ခြင်း၊ အစရှိသော ဒီအကုသိုလ် စေတနာငါးပါးကိုပင် ဆိုတယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။ အဲဒီ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဆိုကို “ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ ရှောင်ခွာတိမ်း၊ ကင်းငြိမ်းစေပါသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၇) ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ ရှောင်ခွာတိမ်း၊ ကင်းငြိမ်းစေပါသည်။

သတ္တဝါကို သတ်ခြင်း အစရှိသော သီလပျက်ကြောင်း အကုသိုလ် စေတနာငါးပါးဟာ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသူရကာယ် ဘဝများသို့လဲ ကျရောက်စေတတ်တယ်။ ကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ ရောက်တဲ့ အခါလဲ အသက်တိုခြင်း၊ အနာများခြင်း စသည်ဖြင့် ဆင်းရဲစေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကြောက်စရာဘေးလဲ မည်တယ်။ ကိုယ်တွင်းရန်သူလည်း မည်တယ်။ အဲဒီ ကိုယ်တွင်းရန်သူနဲ့ ကြောက်စရာဘေးများကို သောတာပတ္တိမဂ်က ကင်းငြိမ်းစေပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကတော့ ရှင်းနေပါပြီ။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဘေးကြီး ၂၅-ပါး စိစစ်ချက်

၂၃၉

ဒါပေမယ့် မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ (၃-၂၂) အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (အ-၃၂) တို့မှာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် သက္ကာယကို မပယ်ရသေးလျှင် (ပဉ္စဝိသတိမဟာဘယ) ဘေးကြီး ၂၅-ပါးတို့မှ မလွတ်သေးကြောင်း ပြဆိုထားချက် ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီမှာ အဖွင့်ဋီကာများက ယင်းဘေးကြီး ၂၅-ပါးကို “ရာဘေယ စသည်တို့ပင်” လို့ ဒါလောက်သာ ပြဆိုထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၏ အဖွင့်ဋီကာမှာလဲ (ပါဏာတိ ပါတာဒိ ပဉ္စဝေရာနိ စေဝ ပဉ္စဝိသတိ မဟာဘယာနိ စာတိ သဗ္ဗဝေရဘယာနိ (သတ္တဝါကို သတ်ခြင်း အစရှိသော ရန်ငါးပါး နှင့် ဘေးကြီး ၂၅-ပါး ဟူသော ရန်ဘေး အားလုံးတို့ကို ငြိမ်းစေသည်” လို့ ပြဆိုထားချက် ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့မှာ ဘေး ၂၅-ပါး၏ သရုပ်ကိုတော့ ပြဆိုထားချက် မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီဘေးကြီး ၂၅-ပါးဆိုတာက ဘာတွေလဲ၊ အဲဒီ ဘေးတွေကို သောတာပတ္တိမဂ်က ဘယ်လိုငြိမ်းစေသလဲ ဆိုတာ စိစစ်ပြဖို့ လိုပါသေးတယ်။

ဘေးကြီး ၂၅-ပါး စိစစ်ချက်

မိလိန္ဒပဉ္စာကျမ်း (နာ-၁၉၄) မှာ ဗျဿနငါးပါးနှင့် ဘေး ၂၀-တို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း ပြထားတာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ ၂၅-ပါးကိုပင် ဘေး ၂၅-ပါးအဖြစ်ဖြင့် သံဝေဂ ဝတ္ထု ဒီပနီကျမ်းမှာ ထုတ်ပြပြီးတော့ ပရိတ်ကြီးထဲမှ ရာဇတောဝါ-မှ ရက္ခသာဒီဟိ

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

၂၄၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

အထိ ဘေး ၂၈-ပါး* ရှိနေရာတွင် မဏိသပ္ပ-မြွေစိမ်းကို၊
 အဟိ-မြွေ၌သွင်း၍ လည်းကောင်း၊ ယက္ခ ရက္ခသ-ဘိလူးနှင့်
 ရက္ခိသ်တို့ကို၊ အမနုဿ-ဘိလူးဘေး၌ သွင်း၍ လည်းကောင်း၊
 ဘေး ၂၅-ပါးကို တစ်နည်းပြထားပါတယ်။ အဲဒီလို နှစ်နည်း
 ပြထားရာမှာ မိလိန္ဒပဉ္စက ပြထားတဲ့ ဘေးများကို အဋ္ဌကထာ
 ဋီကာတို့က ရည်ရွယ်ခဲ့ဟန် ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဘိ
 ဓမ္မာဝိဘင်း ပါဠိမှာ ပြဆိုချက်ကသာ၍ ခိုင်မာလိမ့်မယ်လို့လဲ
 ထင်ပါတယ်။ အဲဒီ ပြဆိုချက်ဟာလဲ မိလိန္ဒပဉ္စ ပြဆိုချက်နှင့်
 အများအားဖြင့် တူညီပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိဘင်းပါဠိတော်မှ
 ပြဆိုချက်ကို အရင်းခံပြုပြီး ထုတ်ပြပါမယ်။

(၁) ဇာတိဘေး၊ (၂) ဇရာဘေး၊ (၃) ဗျာဓိဘေး၊ (၄)
 မရဏဘေး၊ ဒီလေးပါးကို ဘေးလေးပါးအနေဖြင့် ဝိဘင်းပါဠိမှာ
 ရှေးဦးစွာ ဟောထားပါတယ်။ သောတာပန်မှာ ခုနစ်ဘဝအထိ
 ဖြစ်ခြင်း အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းဆိုတဲ့ ဘေးလေးပါးနှင့်
 တွေ့နိုင်သေးသောကြောင့် “သောတာပတ္တိမဂ်က ဒီပထမဘေး

မှတ်ချက်

* ယခုလက်ရှိ ပရိတ်ကြီး စာအုပ်တို၌ (၂၉)ပါး ရှိနေသည်။
 ထို့ကြောင့် မဏိသပ္ပ ယက္ခ ရက္ခသတို့ကို တူရာ၌ သွင်း၍ ယူသော်
 လည်း (၂၆) ပါးပင် ရှိနေ၏။ ဝိသာစတောဟူသော တစ္ဆေ မြေဘုတ်
 ဘေးကိုလည်း အမနုဿဘေးတဲမှာ သွင်းယူမှ ဘေး (၂၅) ပါးအတိအကျ
 ဖြစ်မည်။

(တုတ္ထအကြိမ်)

လေးပါးကို လုံးဝပယ်တယ်” လို့တော့ မဆိုနိုင်ပေဘူး၊ ခုနစ် ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး တွေ့ရမည့် အဲဒီ ဘေးလေးပါးကို ပယ် တယ်” လို့ ယူရင်တော့ သင့်ဖွယ်ရှိပါတယ်။

(၅) မင်းဘေး၊ (၆) ခိုးသူဘေး၊ (၇) မီးဘေး၊ (၈) ရေဘေး ဒီလေးပါးကို ဒုတိယ ဘေးလေးပါးအနေဖြင့် ဟော ထားပါတယ်၊ ဒီလေးပါးလဲ မျက်မှောက်ဘဝမှာ ငြိမ်းဖို့ကတော့ မသေချာပါ၊ သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် နောက်ဘဝများ မှာ ကင်းတယ်လို့ ယူရင်လဲ သင့်စရာရှိပါတယ်၊ သို့မဟုတ် ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး ဖြစ်မည့်ဘဝများနှင့် စပ်၍ တွေ့ကြုံ ရမည့် ဘေးများကင်းတယ်လို့ ယူရင်လဲ သင့်စရာ ရှိပါတယ်။

(၉) လှိုင်းဘေး၊ (၁၀) မိကျောင်းဘေး၊ (၁၁) ဝဲဘေး၊ (၁၂) ငါးကြမ်းဘေး ဒီလေးပါးကို တတိယဘေး လေးပါးအနေဖြင့် ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီ ဘေးလေးပါးကတော့ တိုက်ရိုက်အား ဖြင့် မြစ်ရေ ပင်လယ်ရေများသို့ ကူးသွားတဲ့ သူများနှင့်သာ ဆိုင်ပါတယ်၊ သို့သော်လဲ မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်ကတော့ အဲဒီ လေးပါးကို ဥပမာအဖြစ် ထားပြီး ဟောတော်မူလိုရင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ကာ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း စသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ် မြောက်ရန် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မှာ ရဟန်းပြုလာတယ်၊ အဲဒီလို ရဟန်းပြုလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆရာ သမား ရဟန်းတော်များက နေရေး ထိုင်ရေး သွားလာရေး

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သင်္ကန်းဝတ်ရုံရေး စားသောက်ရေးမှ စပြီး ကျင့်ဝတ်တွေကို သင်ပြပေးကြရတယ်။ အဲဒီလို သင်ပြပေးတဲ့ ရဟန်းများက ခပ်ငယ်ငယ်လဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ရဟန်းပြုလာခါစ ရဟန်းသစ်က အရွယ်ကြီးသူ၊ လူ့ဘဝတုန်းက အဆင့်အတန်း မြင့်ခဲ့သူလဲ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ အဲဒီ ရဟန်းသစ်က “ငါတို့ဟာ လူ့ဘဝတုန်းက သူများတွေကို ဆုံးမညွှန်ကြားလာခဲ့တဲ့သူပဲ။ ယခုတော့ ဘာမဟုတ်တဲ့ ကိုယ်တော်ကလေးတွေက ငါတို့အားဆရာလုပ်ပြီး ညွှန်ကြားနေတယ်။ ဒီအတိုင်းဆိုရင်တော့ ရဟန်းဘဝ မနေချင်တော့ဘူး” လို့ သည်းမခံနိုင်တဲ့ ဒေါသစိတ်တွေ ဖြစ်ပြီး သာသနာတော်မှ လူထွက်သွားပါရောတဲ့။ အဲဒါဟာ ဘုရားရှင် လက်ထက်တော် ကာလက ဖြစ်ဖူးခဲ့တဲ့ ပုံစံပါပဲ။ အဲဒီလို သည်းမခံနိုင်လို့ လူ့ဆောင်ပြန်ထွက်သွားတာဟာ မြစ်ထဲပင်လယ်ထဲက လှိုင်းဒဏ်မခံနိုင်လို့ နစ်မြုပ်ရတာနဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒါကို လှိုင်းဆေးလို့ တင်စားပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။ ယခုကာလမှာလဲ ဒုလ္လဘရဟန်းပြုကြရာမှာ ရဟန်းငယ်များ၏ ဆုံးမညွှန်ကြားချက်ကို သည်းမခံနိုင်လို့ ဒေါသဖြစ်ပြီး မူလက ရည်မှန်းထားတဲ့ ရက်မစေ့ခင် လူထွက်သွားရင် အဲဒီ လှိုင်းဆေးသင့်တယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သာသနာတော်မှာ ရဟန်းပြုလာခါစ ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆရာသမားများက ဒီလိုဟာ မစားကောင်းဘူး၊ ဒီလိုအချိန် မစားကောင်းဘူး စသည်ဖြင့် ဆုံးမညွှန်ကြားကြ

တယ်၊ အဲဒီလို ဆုံးမညွှန်ကြားတာကို သဘောမကျတဲ့ ရဟန်းသစ်က ဒီလိုဆင်ခြင်မိတယ်၊ “ငါတို့ဟာ လူ့ဘဝတုန်းက ဘာမဆို စားချင်တာကို စားနိုင်တယ်၊ ဘယ်အချိန်မဆို စားနိုင်တယ်၊ ယခုတော့ ဟိုဟာ မစားကောင်းဘူး၊ ဒီဟာ မစားကောင်းဘူး၊ ဒီအချိန် မစားကောင်းဘူး စသည်ဖြင့် အချုပ်အချယ်တွေ သိပ်များတယ်၊ မတတ်နိုင်ပါဘူး” လို့ ဆင်ခြင်ပြီး လူ့ဘောင်ပြန်သွားပါသတဲ့၊ အဲဒါဟာ ဝမ်းရေးအကြောင်းပြုပြီး ပျက်စီးဆုံးရှုံးရတာဖြစ်တဲ့ အတွက် အစားကြီးတဲ့ မိကျောင်းနဲ့ တူလို့ မိကျောင်းဆေး သင့်တာတဲ့၊ ဒီလိုဟာလဲ ယခုအခါ အနည်းအကျဉ်းတော့ သိရှိနိုင်တာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ရဟန်းဟာ စက္ခုမြေ့ စသည်ကို မစောင့်ရှောက်ဘဲ မြို့ထဲရွာထဲကိုသွားတဲ့အခါ သမီးခင်ပွန်း အစုံအလင်နှင့် ကာမဂုဏ် အာရုံတွေကို အလိုရှိတိုင်း သုံးဆောင်ခံစားလျက် ပျော်မွေ့နေတာကို တွေ့ရတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို မြင်ရတော့ “ငါ့မှာလဲပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ရှိနေတာပဲ၊ ငါလဲ သူတို့လိုပင် ကာမဂုဏ် အာရုံတွေနဲ့ ပျော်မွေ့နေနိုင်တာပါပဲ” လို့ မြင်တွေ့ရတာကို အားကျပြီး လူ့ဘောင်ပြန်ရောက်သွားပါသတဲ့၊ အဲဒါဟာ ဝဲနဲ့တူတဲ့ ကာမဂုဏ်က ဆွဲငင်သွားတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ရေဝဲစုတ်ပြီး နစ်မြုပ်ပျက်စီးသွားတာနဲ့ တူပါသတဲ့၊ ဒါကတော့ ငယ်ရွယ်တဲ့ ရဟန်းများနဲ့ ပိုပြီး သက်ဆိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ခုတင်က ရဟန်းလိုပါပဲ စက္ခုမြေ့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

စသည်ကို မစောင့်စည်းဘဲ ဖြို့ထဲရွာထဲကို သွားတော့ ဝတ်ပုံဆည်းပုံ နေရာမကျတဲ့ မာတုဂါမကိုမြင်ရတွေ့ရတယ်။ အဲဒီတော့ ကာမ-ရာဂတွေ အပြင်းအထန် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အတွက် ရဟန်းဘဝမှာ မနေနိုင်တော့ဘူး။ လူ့ဘဝ ရောက်သွားရပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ ငါးကြမ်းဆေးကြောင့် ဆေးပျက်ရတာနဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ ငါးကြမ်းဆိုတာ ဒီနေရာမှာ မာတုဂါမ ကို တင်စားပြီး ဟောထားပါတယ်တဲ့။ ဒါလဲ ရဟန်းငယ်များနဲ့ ပိုပြီး သက်ဆိုင်ပါတယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ လှိုင်းဆေး စသည်ကတော့ သောတာပန် ရဟန်းမှာ ဖြစ်ဖွယ် မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် သောတာပန်ရဟန်းမှာ သောတာပတ္တိမဂ်က လှိုင်းဆေး၊ မိကျောင်းဆေး၊ ဝဲဆေး၊ ငါးကြမ်းဆေးဆိုတဲ့ ဆေးလေးပါးကို ပယ်ပြီး ဖြစ်တယ်လို့ ယူနိုင်ပါတယ်။ ဒီ ဆေးလေးပါးက လူဝတ်ကြောင့် သောတာပန်နဲ့ တော့ မဆိုင်ဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ (အင်္ဂုတ္တရ ပ-၄၃၈-စသည်မှာ ၇)

စတုတ္ထဆေး လေးပါးကတော့ (၁၃) မိမိကိုယ်ကို မိမိကိုယ်တိုင် စွပ်စွဲသည့် အတ္တာနုဝါဒဆေး၊ ဒါကတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် စွပ်စွဲတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှန်လို့ ဖြစ်မှာပဲ။ သောတာပန်မှာတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ်စွပ်စွဲလောက်အောင် သီလချွတ်ယွင်းမှု မရှိနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီဆေးကို သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်ကြောင်း ထင် ရှားပါတယ်။ (၁၄) သူတစ်ပါးက စွပ်စွဲတဲ့ ပရာနုဝါဒဆေး၊ ဒီဆေးလဲ အမှုမှန်ဖြစ် စွပ်စွဲခံရတာ သောတာပန်မှာ မရှိနိုင်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဘေးကြီး ၂၅-ပါး စိစစ်ချက်

၂၄၅

ဘူး၊ (၁၅) မင်းဒဏ်ဘေး၊ ဒါကတော့ မတရား စွဲချက်တင်ပြီး မင်းဒဏ်သင့်တာလဲ သောတာပန်မှာ မကင်းနိုင်ဘူး၊ သို့ပေမယ့် နောက်ဘဝတွေမှာတော့ အရိယမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် ဒီဘေးမျိုးလဲ ကင်းနိုင်ပါတယ်၊ (၁၆) အပါယ်လေးပါးကျရောက်ရတဲ့ ဒုဂ္ဂတိဘေး၊ ဒါကတော့ သောတာပန်မှာ လုံးဝကင်းကြောင်း ထင်ရှားနေပါပြီ။

ယခု ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ဘေး ၁၆-ပါးဟာ အဘိဓမ္မာဝိဘင်း ပါဠိ (၃၉၀၊ ၃၉၁) မှာ အစဉ်အတိုင်း ရှိပါတယ်၊ အင်္ဂုတ္တရစတုက္ကနိပါတ် (၄၃၆) စသည်မှာလဲရှိပါတယ်၊ သမ္မောဟဝိနောဒနိ အဋ္ဌကထာမှာတော့ ဒီဘေး ၁၆ ပါးကို သောဠသမဟာဘယ-ဘေးကြီး ၁၆-ပါးလို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ (၁၇) ဉာတိဗျဿန-ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်း၊ (၁၈) ဘောဂဗျဿန-စီးပွားဥစ္စာတို့၏ ပျက်စီးခြင်း၊ (၁၉) ရောဂဗျဿန-ရောဂါဆိုး နှိပ်စက်ပျက်ဆီးခြင်း၊ (၂၀) သီလဗျဿန-သီလပျက်စီးခြင်း၊ (၂၁) ဒိဋ္ဌိဗျဿန-အယူပျက်စီးခြင်း၊ ဒီဗျဿန ငါးပါးကိုလဲ ဘေးအဖြစ်ဖြင့် ယူရတယ်၊ ဒါတွေကတော့ သိသာထင်ရှားနေပါပြီ၊ ဒီအထိ ဘေး ၂၁-ပါး ရှိသွားပြီ၊ ၂၅-ပါးပြည့်ရန် လေးပါးပဲ လိုတော့တယ်။

အဲဒီကနောက် အက္ခန္တိ-သည်းမခံခြင်း၏ အပြစ်ငါးပါးကို ပြပြီးသည်၏ အခြားမဲ့မှာ ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဘေးငါးပါးကို ပြထားပြန်ပါတယ်၊ အဲဒီ ငါးပါးထဲမှာ မရဏဘေးနဲ့ ဒုဂ္ဂတိဘေး

၂၄၆

ဒီလဝန သုတ္တန်တရားတော်

ဆိုတာ နှစ်ပါးကတော့ ရှေ့ပိုင်းက ဘေး ၂၀-ထဲမှာ ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ ကျန်တဲ့ ဘေး သုံးပါးကတော့ (၂၂) အာဇီဝိက ဘေး (၂၃) အသိလောကဘေး၊ (၂၄) ပရိသသာရဇ္ဇဘေးဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးပါပဲ။ အဲဒီ သုံးပါးထဲက အာဇီဝိကဘေး ဆိုတာ အသက်မွေးမှုကို အစွဲပြုပြီး ဖြစ်တဲ့ဘေးပဲ။ ဖြစ်ပျက်တော့ မတရားတဲ့ နည်းဖြင့် ပစ္စည်းရှာပြီး အသက်မွေးတဲ့ သူမှာ သေခါနီးကျတော့ အကုသိုလ်ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ် ထင်တဲ့အခါ ကြောက်ခြင်းဖြစ်ရတယ်။ အဲဒါကို အာဇီဝိကဘေးလို့ သမ္မောဟဝိနောဒနီ စသည်မှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒီဘေးကိုတော့ သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ အသိလောက ဘေး ဆိုတာကတော့ အကဲ့ရဲ့ခံရလို့ ကြောက်ခြင်းပါပဲတဲ့။ ဒီဘေးလဲ ဟုတ်လို့ အကဲ့ရဲ့ခံရတာ ဆိုရင်တော့ သောတာပန်မှာ ကင်းသင့်တာပါပဲ။ ပရိသသာရဇ္ဇဘေး ဆိုတာကတော့ မကောင်းမှု ရှိနေတဲ့သူမှာ ပရိသတ်ထဲ ဝင်ရမှာ ကြောက်တဲ့ ဘေးလို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒီဘေးလဲ သောတာပန်မှာ ကင်းသင့်ပါတယ်။

မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော် (၂၈၉) မှာလဲ ဘေးတွေကို ဝိဘင်း ပါဠိ၊ အင်္ဂုတ္တရပါဠိများနှင့် အတူပင် ပြထားပါတယ်။ အဲဒီ ဘေးတွေ ယခုပြောလာတာ ၂၄-ပါးတော့ ရှိသွားပြီ။ တစ်ပါးပဲ လိုတော့တယ်။ အဲဒီ တစ်ပါးအတွက် ဘာကိုယူရမလဲ ဆိုရင် မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိမှာ ယခု ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ဘေး ၂၄-ပါး ထဲက အမှတ် (၂၃) အသိလောကဘေးဆိုတာ မပါဘဲ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဝေရီဘေး ဒုတ္တိက္ခဘေးဆိုတဲ့ ဒီနှစ်ပါးနှင့်တကွ ဘေးက (၂၀) ဗျဿန-က ငါးပါး ပြထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ပြထားတဲ့ ဝေရီ ဘေးနဲ့ ဒုတ္တိက္ခဘေးဆိုတာ နှစ်ပါးလုံးကို ထည့်ယူမယ်ဆိုရင် အသိလောကဘေးကို နှုတ်ပယ်ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို နှုတ်ပယ်ရန် တော့ မသင့်ပေဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီ အသိလောက ဘေးက အင်္ဂုတ္တရ၊ ဝိဘင်း၊ မဟာနိဒ္ဒေသ သုံးကျမ်းလုံးမှာ တညီတည်း ရှိနေသောကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒီတော့ ဝေရီဘေးနဲ့ ဒုတ္တိက္ခဘေး ဒီနှစ်ပါးထဲက တစ်ပါးပါးကိုသာ ယူသင့်တယ်။ ဘယ်ဟာကို ယူမလဲဆိုရင် ဒုတ္တိက္ခ-ဆိုတဲ့ အစာရှားပါးတဲ့ ဘေးကို ယူရမယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ ဝေရီဘေး ကျန်မနေပေ ဘူးလားလို့ မေးစရာ ရှိတယ်။ မကျန်ဘူးလို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ဝေရီဝေရ-ရန်ဆိုတာ အတွင်းရန်သူ၊ အပြင် ရန်သူ နှစ်မျိုးရှိတယ်။ သတ်ခြင်းစသော အကုသိုလ် စေတနာ ငါးပါးကို အတွင်းရန်သူဖြစ်ကြောင်း ရှေ့နားက ပြဆိုခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီ အတွင်းရန်သူကို မှီပြီး အပြင်ရန်သူဖြစ်ပွားပုံကို ဝေရသုတ် အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ယခု ပြဆိုခဲ့တဲ့ ဘေးတွေထဲမှာ သီလဗျဿနဆိုတာ ပါတယ်။ အဲဒီ သီလပျက်မှု သီလဗျဿနဟာ အတွင်းရန်သူပဲ။ အဲဒီ သီလဗျဿနဆိုတဲ့ အတွင်းရန်သူကို သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်လိုက်ရင် အပြင်ရန်သူဆိုလို့ ဝေရီဘေးလဲ ကင်းနိုင်တော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဝေရီဘေးကို သီလဗျဿနထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီးတော့ ဒီမှာလိုနေတဲ့ ၂၅-ခုမြောက် ဘေးအရာမှာ

(တေတ္ထအကြိမ်)

၂၄၈

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

ဒုတ္တိကွဘေးကို ထည့်ယူသင့်တယ်လို့ ဘုန်းကြီးက သဘောကျ နေပါတယ်။

ဒါကြောင့် ရှေ့နားက ပြထားခဲ့တဲ့ ဘေး (၂၄) ပါးထဲမှာ (၂၅) ဒုတ္တိကွ-အစာရှားပါးတဲ့ အငတ်ဘေးကို ထည့်သွင်းယူ ရမယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီအငတ်ဘေးကတော့ သောတာပန် ဖြစ်ရုံနဲ့ မျက်မှောက်ဘဝတွင် ဧကန်ကင်းငြိမ်းမယ်လို့ မဆိုနိုင်ပေဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလတုန်း က အရှင် လောသကတိဿမထေရ် ဆိုတာဟာ ရှေးအကုသိုလ် ကံ၏ အကျိုး ဝိပါကဝဋ်က လိုက်လာလို့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည့်တိုင် အောင် ဆွမ်းမပြည့်စုံဘဲ ရှိနေခဲ့ပါသတဲ့။ နောက်ဆုံး ပရိနိဗ္ဗာန် စံမည့်နေ့မှာတောင် ဆွမ်းမဘုဉ်းပေးရဘဲ ရှိနေရာမှာ အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က စတုမဓုဆေး အလှူခံကျွေးလို့ အဲဒီ တစ်ကြိမ်ပဲ စတုမဓုကို ဝဝလင်လင်ဘုဉ်းပေးရပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် ပါပဲ။ သို့သော်လည်း သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် နောက်နောက် ဘဝတွေအတွက်ကတော့ ဒီဒုတ္တိကွဘေးလဲ လုံးဝကင်းတယ်လို့ ယူဆနိုင်ပါတယ်။

သောတာပတ္တိမဂ်က ရန်ဘေးအားလုံးကို ငြိမ်းစေတယ် ဆိုရာမှာ ဘေးကြီး ၂၅-ပါးအကြောင်း စိစစ်ပြောနေရတာနဲ့ အချိန်အတော် ကုန်သွားပြီ။ ကဲ-သူ့ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ပြီး ဆိုကြဦးစို့။

(တေုတ္တအကြိမ်)

ဘုရားသားတော်အစစ်

၂၄၉

(၇) ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ ရှောင်ရွာတိမ်း၊ ကင်းငြိမ်းစေပါသည်။

ဓမ္မစကြာ မဟာဋီကာသစ် ကျမ်းကြီးမှာတော့ သံဝေဂ ဝတ္ထုဒီပနီမှာပြထားတဲ့ နှစ်နည်းထဲမှ ဒုတိယနည်းအရ ပရိတ်ကြီးထဲက ရာဇတော ဝါ-စသည်ကိုသာ ဘေး ၂၅-ပါးအဖြစ် ထုတ်ပြထားပါတယ်။ အဲဒါဟာ (ရာဇာယာဒီနိ ပဉ္စဝိသတိ မဟာဘယာနိ) လို့ ဖွင့်ပြထားတဲ့ ဋီကာများနှင့် ညီညွတ်သလိုလို ရှိပေမယ့် အဲဒီ ဘေး ၂၅-ပါးထဲမှာ အလွန် သေးနုတဲ့ (ခါဏုက-သစ်ငုတ်ဘေး၊ ကဏ္ဍက-ဆူးငြောင့်ဘေး၊ စဏ္ဍကုက္ကရ-ခွေးကြမ်းဘေး၊ စဏ္ဍဝိစ္ဆိက-ကင်းမြီးကောက် ကင်းပုဖွန်ကြမ်းဘေး အစရှိတဲ့) ဘေးများလဲ ပါဝင်နေတဲ့အတွက် အရိယမဂ်က ပယ်တယ်လို့ ဆိုရာမှာ ဂုဏ်မြောက်ဖွယ် မရှိသောကြောင့် ဒီနေရာမှာ မသင့်ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ အသေးအနုတ်ဘေးတွေဟာ မဟာဘယဆိုတဲ့ အမည်လဲ မဟပ်မိဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။

ဘုရားသားတော်အစစ်

နောက်ပြီးတော့- သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ- မြတ်စွာဘုရား၏ ဩရသပုတ္တဘာဝံ-ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်အစစ်အဖြစ်သို့၊ ဥပနေတိ-ဆောင်ပို့တတ်ပေသည်တဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားကို ဘယ်လို လေးလေးစားစား ယုံကြည်ကိုးကွယ် နေပေမယ်လို့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ် မရောက်သေးဘဲ ပုထုဇဉ်အဖြစ်နဲ့ ဆိုရင် မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော် သမီးတော်အစစ် မဖြစ်သေးဘူး။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်လို့ သောတာပန်ဖြစ်မှ မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော် သမီးတော်အစစ် ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်က မြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်စစ် သမီးတော်စစ် အဖြစ်သို့လဲရောက်စေပါတယ်တဲ့။

မြတ်စွာဘုရားကို အလွန်လေးစား ကြည်ညိုနေပါလျက် ပုထုဇဉ်ဟာ ဘုရား ၏သားတော်စစ် သမီးတော်စစ် ဘာကြောင့် မဖြစ်ပါသလဲလို့ဆိုတော့ ပုထုဇဉ်ဆိုတာ ဆရာများတယ်။ ယခု ဘုရားစစ် ဘုရားမှန်ကို ယုံကြည် ကိုးကွယ်နေပေမယ့်လို့ နောက်တစ်ချိန်မှာ ဘုရားတုတွေ ဂိုဏ်းဆရာတွေကို ယုံကြည် ကိုးကွယ်သွားတာလဲ ရှိနိုင်တယ်။ ယခုဘဝမှာ မပြောင်းလဲပေမယ့်လို့ နောက်နောက်ဘဝတွေကျတော့ ပြောင်းလဲသွားနိုင်သေးတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။ သောတာပန် ဖြစ်သွားရင်တော့ ဘုရားစစ်ကို ယုံကြည်မှု ကြည်ညိုမှု ကိုးကွယ်မှုဟာ မပျက်နိုင်တော့ဘူး။ ဘုရားဟောထားတဲ့ တရားတော်ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲနေတော့တာပဲ။ အဲဒီလို ဘုရားရွှေရင်တော်မှ ထုတ်ပြီး ဟောတဲ့ တရားကိုသိပြီး ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ ယုံကြည်တဲ့အတွက် ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်စစ် သမီးတော်စစ် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရတယ်။ အဲဒီလို ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်စစ် အဖြစ်သို့လဲ ရောက်စေပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကို “ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်

အကျိုးအာနိသင်များစွာကိုလဲ ရစေမည်

၂၅၁

ဖြစ် စင်စစ်ရောက်စေသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၈) ရွှေရင်တော်နှစ်၊ သားတော်ဖြစ်၊ စင်စစ်ရောက်စေသည်။

သားတော်အဖြစ်လို့ ဆိုသင့်ရာမှာ သံပေါက်လင်္ကာစပ်နည်း နှင့်ညီအောင် သားတော်ဖြစ်လို့ စီထားပါတယ်၊ အမျိုးသမီး သောတာပန်အတွက်ဆိုရင်တော့ သမီးတော်ဖြစ်-လို့ ပြင်ဆိုရုံ ပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်အဖြစ် သမီးတော်အဖြစ်သို့ သောတာပတ္တိမဂ်က ရောက်စေတယ်ဆိုတော့ အမြင့်ဆုံးအဆင့် သို့ ရောက်စေတာပေါ့၊ အင်မတန် အားတက်စရာ ကောင်းပါတယ်။

အကျိုးအာနိသင်များစွာကိုလဲ ရစေသည်

နောက်ပြီးတော့ အညေသံ-ဆိုခဲ့ပြီးများမှ တစ်ပါးကုန် သော၊ အနေကသတာနံ အာနိသံသာနံ ပဋိလာဘာယ စ-ရာ ပေါင်းများစွာသော အကျိုးအာနိသင်တို့ကို ရခြင်းငှာလဲ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါတွေက ဘယ်လိုအကျိုးအာနိသင် တွေလဲလို့ဆိုတော့ ရတနတ္ထယေနိဝိဋ္ဌသဒ္ဓါဒီနံ-ရတနာသုံးပါး အပေါင်း၌ သက်ဝင်သော သဒ္ဓါစသော အကျိုးအာနိသင်တွေပါပဲ လို့ ဇိုကာက ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ သောတာပန် ဖြစ်သွားရင် ဘုရား တရား သံဃာအစစ်အမှန်မှာ ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲသွားတယ်၊

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဒါကြောင့် ဟိုဆရာ ဒီဆရာတွေကို မော့ကြည့်နေဖို့ မလိုတော့ဘူး၊ တရားအသစ် ရှာနေဖို့ မလိုတော့ဘူး၊ အခြားဆရာတွေ အခြား ဘာသာတရားတွေကို မော့မကြည့်ရတော့ဘူး၊ ငဲ့ကြည့်ရတဲ့ အနေ ရောက်နေပါတယ်၊ အဲဒါဟာ တရားမှန်ကို သိထားလို့ ချမ်းသာနေတာပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ သောတာပန်ဟာ ကာမဘဝမှာ အများဆုံး ခုနစ်နှစ်ဘဝအတွင်း အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်ရမယ်၊ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးမီအတွင်းမှာလဲ ကိုယ့်တရားနဲ့ကိုယ် ခိုင်လုံတဲ့ အားကိုးစရာ အမြဲရှိနေတယ်၊ ယုတ်ညံ့တဲ့ ဘဝမှာ မဖြစ်ရဘူး၊ ပြည့်စုံချမ်းသာတဲ့ ဘဝကောင်း ဘဝမြတ်များမှာသာ ဖြစ်ရတယ်- စသည်ဖြင့် ဒီလို အကျိုးအာနိသင်တွေကို သောတာပတ္တိမဂ်က ရစေပါတယ်၊ အဲဒါကို “ရာပေါင်းများစွာ၊ နိဿိသာ၊ သောတာမဂ်ကပေးပါသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၉) ရာပေါင်းများစွာ၊ နိဿိသာ၊ သောတာမဂ်ကပေးပါသည်။

ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် နှစ်မျိုး

သောတာပတ္တိမဂ်က ပေးတဲ့ အကျိုးအာနိသင်တွေကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြထားတဲ့အတိုင်း ဟောလာတာ ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ ယခု ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်အကြောင်းကို ဆက်ဟောရမယ်။

ပစ္စဝေက္ခဏာဆိုတာ (၁) တွေ့သိခဲ့ရတဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်

(တေ့တ္တအကြိမ်)

(၁) ဖြစ်မြဲ ပစ္စဝေက္ခဏာ

၂၅၃

စသည်ကို ပြန်လှည့်၍ ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ-က တစ်မျိုး၊

(၂) မိမိ၏ အခြေအနေကို စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာက တစ်မျိုး ဒီလို နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။

(၁) ဖြစ်မြဲ ပစ္စဝေက္ခဏာ

ထိုသို့မူ ကြံသိမူ ကြားမှု မြင်မှု စသည်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားတွေကို သိနေရင်းပင် သိစရာအာရုံရော ရှုသိမှုရော ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲကို ကျရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို ကျရောက်သွားတာဟာ ဂေါတြဘူမင်ခေါ်တဲ့ တရားထူးတွေပဲ။ ချုပ်ငြိမ်းတာကတော့ နိဗ္ဗာန်ပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကျရောက်သွားတဲ့အခါ ချက်ခြင်းပင် ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်မိတယ်။ ဆင်ခြင်ပုံကတော့ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတွေကို ရှုသိနေရင်းထဲက ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်သွားပုံကိုလဲ ဆင်ခြင်မိတယ်။ အဲဒါဟာ လာခွဲရာလမ်းကို ပြန်လှည့်ပြီး ကြည့်တာလိုပင် မင်္ဂကိုဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာပဲ။ ချုပ်ငြိမ်းရာမှာ ခေတ္တမျှတည်ပုံကိုလဲ ဆင်ခြင်မိတယ်။ အဲဒါက အကျိုးဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာပဲ။ ဒီပစ္စဝေက္ခဏာကတော့ ဖလသမာပတ် ရောက်ပြီးတဲ့ အခါမှာမှ ပိုပြီး ထင်ရှားတယ်။ ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်နေဆဲတွင် ဖြစ်ပျက်တဲ့ သဘော ကင်းဆိတ်နေပုံကိုလဲ ဆင်ခြင်မိတယ်။ အဲဒါက ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာပဲ။ ဒီဆင်ခြင်ပုံ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သုံးမျိုးကတော့ မဂ်ဖိုလ်ရောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ငါးမှာ ဧကန်ဖြစ်စမြဲ ပါပဲ။ ဥပမာအားဖြင့် လမ်းလျှောက်နေရင်း ရှိငုံထဲ ကျသွားရင် ဆင်ခြင်မိတာလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်းမှာ-

မဂ္ဂံ ဖလဉ္စ နိဗ္ဗာနံ၊ အဝဿ ပစ္စဝေက္ခတိ-လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ မဂ္ဂ-မဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဖလဉ္စ-ဖိုလ်ကို လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနံ-နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း၊ အဝဿ-မချွတ်ဧကန်၊ ပစ္စဝေက္ခတိ-ပြန်လှည့်၍ ဆင်ခြင်မြဲပါပဲတဲ့။ ပယ်ပြီး ငြိမ်းပြီး ကိလေသာနဲ့ မပယ်ရသေး မငြိမ်းသေးတဲ့ ကိလေသာများကို ဆင်ခြင်တာကတော့ အဲဒီ ကိလေသာတွေနဲ့ စပ်ပြီး ကြားနာမှတ်သားဖူးတဲ့ သုတရှိသူများမှာသာ ဖြစ်တယ်။ သုတ မရှိသူများမှာတော့ မဖြစ်ဘဲလဲ ရှိတတ်ပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်းနှင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ကျမ်းများမှာ-

ဟိနေ ကိလေသေ သေသေ စ၊

ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါ န ဝါ-လို့

ပြဆိုထားကြပါတယ်။

ဟိနေ-ပဟိနေ ကိလေသေ-ပယ်အပ်ပြီး ကိလေသာတို့ကို လည်းကောင်း၊ သေသေ စ-မပယ်ရသေး၍ ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါ-ဆင်ခြင်သည်လည်း ရှိ၏၊ န ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါ-မဆင်ခြင်သည်လည်း ရှိ၏-တဲ့။

(ဓမ္မက္ခန္ဓာကြိမ်)

(၂) စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ

၂၅၅

“သကဒါဂါမိ မဂ်က မည်သည့်ကိလေသာများကို ပယ်တယ်” ဆိုတာ မကြားဘူး မမှတ်သားဘူးတဲ့ အတွက် သကဒါဂါမိဖြစ်တဲ့ မဟာနာမ်မင်းဟာ သူ့သန္တာန်မှာ ကင်းတဲ့ ကိလေသာနဲ့ မကင်းသေးတဲ့ ကိလေသာတွေကို မဆင်ခြင်မိဘူး၊ မဆင်ခြင်မိတဲ့အတွက် သူ့သန္တာန်မှာ ရံခါရံခါ ဖြစ်ပေါ်လာကြတဲ့ လောဘဒေါသ မောဟတွေဟာ ဘာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ကြပါသလဲလို့ မြတ်စွာဘုရားကို မေးလျှောက်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီလောဘ ဒေါသ မောဟတွေဟာ မပယ်ရသေးလို့ ဖြစ်ကြတာပဲလို့ မိန့်ကြားတော် မူပါတယ်။

(၂) စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ

သောတာပန်၏ စွမ်းရည်ဂုဏ်များကို စူးစမ်းဆင်ခြင်ကြည့်ရန် မူလ ပဏ္ဏာသပါဠိတော် ကောသမ္ဘိယသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ခုနစ်မျိုး ဝေဖန်ပြီး ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီ ဆင်ခြင်ပုံတွေဟာ ဖြစ်မြဲ ပစ္စဝေက္ခဏာထက် ကျယ်ပြန့်တဲ့ အတွက် မဟာပစ္စဝေက္ခဏာလို့လဲ ခေါ်တယ်၊ အကျယ်ကိုတော့ ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော် စာအုပ်မှာ နောက်ဆက်တွဲအနေနဲ့ ဖော်ပြထားပြီး ရှိနေပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီသီလဝန္တသုတ် တရားကို ဟောစဉ်ကတည်းက ထည့်သွင်းပြီး အကျယ် ဟောထားခဲ့တဲ့အတွက် ဒီနေရာမှာ အကျဉ်းချုပ်တော့ ပြရဦးမှာပဲ။

(တုတ္ထအကြိမ်)

ပထမ မဟာပစ္စေကေကော

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-
 သောတာပန် ရဟန်းသည်၊ ဝါ-သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
 အရညဂတော ဝါ-သစ်ပင်ရင်း သစ်ပင်အောက်သို့ ကပ်ရောက်
 လျက် ဖြစ်စေ၊ သုညာဂါရဂတော ဝါ-လူသူဆိတ်သည့် ကမ္မဋ္ဌာန်း
 ကျောင်းသို့ ကပ်ရောက်လျက် ဖြစ်စေ၊ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ-
 ဤပုံဤနည်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ကြည့်၏၊ (ရှုဆင်ခြင်ပုံကတော့)
 ယေနပရိယုဋ္ဌာနေန-အကြင် ဖြစ်ပေါ်လျက် လွှမ်းမိုးတတ်သော
 (ပရိယုဋ္ဌာန်) ကိလေသာက၊ ပရိယုဋ္ဌိတ စိတ္တော- စိတ်ကို
 လွှမ်းမိုးလျက် ဖြစ်နေသောကြောင့်၊ အဟံ-ငါသည်၊ ယထာဘူတံ-
 ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဝါ-တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ရုပ်နာမ်သဘော
 ကို၊ နပ္ပဇာနေယျံ န ပဿေယျံ-မသိနိုင်မမြင်နိုင်ဘဲ ရှိရာ၏၊
 မေ အဇ္ဈတ္တံ-ငါ၏ ကိုယ်ထဲ၌၊ အပ္ပဟိန္တံ-မပယ်ရသေး-
 မကင်းသေးသော၊ တံ ပရိယုဋ္ဌာနံ-ထိုသို့သော ပရိယုဋ္ဌာန်
 ကိလေသာသည်၊ အတ္ထိ နုခေါ-ရှိသေးသလော၊ ဣတိ ပဋိ
 သဉ္စိက္ခတိ-ဤသို့ ရှုဆင်ခြင်ကြည့်၏။

ပထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တရားနုလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေတဲ့အခါ
 (ကာမစ္ဆန္တ အစရှိသော) စိတ်ကူး ကြံစည်မှု (ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေ
 သာ) တွေက မကြာခဏ ဖြစ်ပေါ်နေလို့ ဒွါရ ခြောက်ပါးက
 တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ကို အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ဘဲ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ရှိနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို ထကြွလွှမ်းမိုးပြီး ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ (ပရိယုဋ္ဌာန်) စိတ်ကူးကိလေသာတွေများ ရှိသေးသလားလို့ သောတာပန်က ဆင်ခြင်ကြည့်ပါတယ်တဲ့။ ဒါပေမယ့် သက်သက် ဆင်ခြင် ကြည့်ရုံနဲ့တော့ အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ဘူး။ မြင်မှု ကြားမှု စသော ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်ရတဲ့ ဝိပဿနာ ရှုနည်းဖြင့် ရှုမှတ်လျက် ဆင်ခြင်ကြည့်ရတယ်။ အဲဒီလို ဆင်ခြင် ကြည့်တဲ့အခါ ကာမစွန္ဒ အစရှိသော အလွတ်စိတ်ကူး ကြံစည်မှု တွေ လုံးလုံး မဖြစ်ဘဲရင်လဲ ရှိရမယ်။ တစ်ရံတစ်ခါ ဖြစ်လာရင်လဲ ချက်ခြင်းပင် မှတ်သိနိုင်ပြီး ကင်းပျောက်သွားစေနိုင်ရမယ်။ နာရီဝက်ခန့် ဖြစ်စေ၊ တစ်နာရီ ဖြစ်စေ၊ ထိုထက် အလွန်ဖြစ်စေ တကယ် ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အမှန်အတိုင်း မပြတ် ရှုသိပြီး နေနိုင်ရမယ်။ အဲဒီလို သိနေရင် အမှန်အတိုင်း မသိနိုင် အောင် လွှမ်းမိုးတဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန်စိတ်ကူးတွေ ကင်းငြိမ်းနေတာပဲ။ အဲဒီလို ကင်းငြိမ်းနေတာကို တွေ့ပြီး ဒီလို ဆုံးဖြတ်နိုင်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီ ဆုံးဖြတ်ပုံကို ဒီလိုဟောထားပါတယ်။

သော-ထိုသို့ ရှုမှတ်လျက် ဆင်ခြင်ကြည့်သော ထိုသောတာ ပန် ရဟန်းသည်၊ မေ အဇ္ဈတ္တံ-ငါ၏ကိုယ်ထဲ၌၊ အပ္ပဟိန္ဒ-မပယ်ရသေးသော၊ တံ ပရိယုဋ္ဌာန်-အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်အောင် လွှမ်းမိုးလျက် ဖြစ်ပေါ်သော ထိုပရိယုဋ္ဌာန် စိတ်ကူးမျိုးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့ပေ၊ သစ္စာနံ ဗောဓာယ-သစ္စာလေးပါး အမှန် တရားတို့ကို ထိုးထွင်းသိရန်အတွက်၊ မေ မာနသံ-ငါ၏စိတ်ကို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၂၅၈

သီလဝဋ္ဌသုတ္တန်တရားစာ

သုပ္ပဏိဟိတန္တိ-ကောင်းစွာ ထားအပ်ပေပြီဟု၊ ပဇာနာတိ-
သိမြင်ဆုံးဖြတ်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်များ
စီထားတယ်၊ အဲဒါတွေကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(က) ဆိတ်ငြိမ်ရာတွင်၊ ချဉ်းကပ်ဝင်၍၊ ဆင်ခြင်ရှုကြည့်၊
ဖြစ်ဖျက်မိ၊ အသိရှင်းသည်သာ။

အဲဒီမှာ ဆိတ်ငြိမ်ရာတွင် ချဉ်းကပ်ဝင်၍-ဆိုတာကတော့
ရှုမှတ် ဆင်ခြင်ကြည့်ဖို့ရာ သင့်လျော်တဲ့ အရပ်ကို ညွှန်ပြတာပါပဲ၊
တောအရပ်၊ သစ်ပင်အောက်၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာဆိုတဲ့ ဒီအရပ်သုံးပါး
ထဲက တစ်ပါးပါးကို ညွှန်ပြတာပါပဲ၊ လိုရင်းကတော့ ဖြစ်ခိုက်
ရပ်နာမ်တွေ ရှုကြည့်တဲ့အခါ အဖြစ်အပျက်ကို ရှင်းလင်းစွာ
သိရတယ်-ဆိုတာက လိုရင်းပါပဲ၊ ကဲ ဆက်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

(ခ) ယထာဘူတ၊ မသိရအောင်၊ ထကြွလွှမ်းမိုး၊
ကိလေဆိုး၊ ဖြစ်ရိုး မရှိပါ။

(ဂ) ဤသို့ သိရ၊ ပထမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

ဖြစ်ခိုက် ရပ်နာမ်တွေကို မရှုနိုင် မသိနိုင်အောင် လွှမ်းမိုး
ပြီး ဖြစ်တဲ့ ပရိယုဋ္ဌာန် စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေ ကိလေသာကြမ်း
တွေ မရှိဘူးလို့ သိရတယ်၊ အဲဒါဟာ ပထမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ
ပါပဲ၊ ဒါကြောင့်-

ဣဒံ-ဤဆင်ခြင်ဉာဏ်သည်၊ အဿအဓိဂတံ-ထိုသော
တာပန် ရသော၊ ပထမံ ဉာဏံ-ပထမ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်၊
ဟောတိ-ဖြစ်ပေသည်၊ အရိယံ လောကုတ္တရံ-လောကုတ္တရာ

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

ဒုတိယ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ

၂၅၉

အရိယမဂ်ကိုမှီ၍ ဖြစ်သော ဉာဏ်ပေတည်း၊ အသာဓာရဏံ ပုထုဇ္ဇနေဟိ-ပုထုဇဉ်တို့နှင့် မဆိုင်သော ဉာဏ်ပေတည်း-လို့ နိဂုံးချုပ်ပြီး ဟောထားပါတယ်။

ဘယ်နည်းနဲ့ပဲ အားထုတ်သည်ဖြစ်စေ မိမိကိုယ်ကို သောတာပန်ဖြစ်ပြီလို့ ယုံကြည်ယူဆထားတဲ့ သူတိုင်း ဒီ ပထမ ပစ္စဝေက္ခဏာနည်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ကြည့်သင့်ပါတယ်။ သောတာပန် မဟုတ်သေးရင်တော့ မရှုမသိနိုင်ဘဲ စိတ်ကူးအကြံတွေက လွှမ်းမိုးနေတာကို တွေ့ရမှာပဲ သောတာပန် အစစ်ဖြစ်နေရင်တော့ ပလိဗောဓ မရှိဘဲ ရှုမှတ်နေတဲ့ခါ အလွတ်စိတ်ကူး အကြံတွေ လုံးဝ မဖြစ်လာဘဲ ကင်းငြိမ်းနေတာကိုရင်လဲ တွေ့ရမယ်။ ဖြစ်လာရင်လဲ ချက်ခြင်း မှတ်သိနိုင်တဲ့အတွက် အနှောင့်အယှက် မရှိဘဲ ရှုမှတ်နိုင်ပြီး တကယ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှင်းလင်းစွာ သိသိနေတာကိုရင်လဲ တွေ့ရမယ်။

ဒုတိယ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ

ဒီကနောက်တော့ ပါဠိအနက်ကို မရွတ်တော့ဘဲ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုပြီး ရှင်းပြသွားမယ်။ ပါဠိအနက်ကို အလိုရှိရင်တော့ ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် နိဗ္ဗာန်ဝင် တရားတော် စာအုပ်မှာ နောက်ဆက်တွဲ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ တရားတော် ကို ကြည့်ကြပေတော့၊ ကဲ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(က) မဂ်သိပြီးဟန်၊ ဝိပဿ်ဉာဏ်၊ ဖန်ဖန်မှီဝဲကာ။

(ဓမ္မစက္ခုအကြိမ်)

(ခ) အကြမ်း၊ အနု၊ ကိလေစ၊ ငြိမ်းမှုထင်ရှားရာ။

သောတာပန်မှာ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောကို တွေ့မြင်ပြီးတော့ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမျှပဲလို့ သိတဲ့ ဉာဏ်အမြင်ဟာ ခိုင်မြဲသွားတယ်။ ထပ်ခါ ထပ်ခါ ရှုမှတ်နေရင်း အဲဒီမဂ် အသိအမြင်ကို မှီဝဲ ပွားများနေသည် မည်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး မှီဝဲပွားများနေတဲ့အတွက် ကိလေသာငြိမ်းမှုကို ရ၊ မရ ဆင်ခြင် ကြည့်ပါတယ်။ အဲဒီ ဆင်ခြင်ပုံ ပါဠိထဲမှာ (“ပစ္စတ္တံ သမထံ” မိမိစိတ်၌ နိဝရဏကိလေသာကို ငြိမ်းစေတဲ့ သမာဓိကို ရပါရဲ့လား” လို့ ဆင်ခြင်တာက “ရှုမှတ်နေစဉ်မှာ စိတ်ကူးကြံစည်မှု ကိလေသာတွေ ကင်းလောက်အောင် သမာဓိ ကောင်းပါရဲ့လား” လို့ ဆင်ခြင်တာပါပဲ။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ အကြမ်း ကိလေသာ ငြိမ်းမှု ထင်ရှားရမယ်လို့ ဆိုထားတယ်။ ပရိယုဋ္ဌာန် ခေါ်တဲ့ စိတ်ကူးကိလေသာတွေကို ကိလေသာကြမ်း တွေလို့ ဆိုတာပါပဲ။ အရိယမဂ် မရမီကဆိုရင် အဲဒီလို အပြင်ထွက်တဲ့ စိတ်ကူးတွေကို မပယ်နိုင်တဲ့အခါလဲ ရှိတယ်။ သောတာပန်မှာ ဆိုရင်တော့ ပလိဗောဓ ကြောင့်ကြစရာ မရှိဘဲ အေးအေး ဆေးဆေး ရှုမှတ်နေတဲ့အခါ အဲဒီလို စိတ်ကူး ကိလေသာတွေကို ပယ်ခွာနိုင်တာကပဲ များရမယ်။ အဲဒီလို ပယ်ခွာနိုင်တဲ့ သမာဓိကို ရပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ပုံပါပဲ။ (“ပစ္စတ္တံ နိဗ္ဗုတိံ” မိမိစိတ်၌ ကိလေသာ ငြိမ်းခြင်းကို ရပါရဲ့လား” လို့ ဆင်ခြင်တာကတော့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

တတိယ မဟာပစ္စေကေကဏာ

၂၆၁

“သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသ စသော ကိလေသာ ကင်းငြိမ်းပါရဲ့လား” လို့ ဆင်ခြင်တာပါပဲ။ အဲဒါကတော့ ပယ်ပြီးကိလေသာ ဆင်ခြင်တာနဲ့လဲ ခပ်တူတူပါပဲ။ အဲဒီ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသည်ကတော့ အနုသယခေါ်တဲ့ သိမ်မွေ့သော ကိလေသာများ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ အနုစား ကိလေသာ အနေဖြင့် ပြထားပါတယ်။

ရှုမှတ်ပြီး ဒီလို ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ရှုမှတ်နေဆဲမှာ စိတ် ကူး ကိလေသာအကြမ်းတွေ မဖြစ်လာဘဲ ငြိမ်းနေတာကို တွေ့ရမယ်။ ရှုမိတဲ့ အာရုံတိုင်းနှင့်စပ်ပြီး မြဲတယ် ချမ်းသာ တယ် စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်မည့် အနုသယကိလေသာ ငြိမ်းနေ တာလဲ ထင်ရှားရမယ်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအစရှိသော ကိလေသာ တွေ လုံးဝမဖြစ်နိုင်တာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရမယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် ဒီလိုဆုံးဖြတ်ချက် ရလာရမယ်။ မှတ်သိစရာ ရော မှတ်သိမှုရော ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲသို့ ကျရောက်သွား ပြီးကတည်းက ရှုမှတ်ဆဲမှာလဲ စိတ်ကူးကိလေသာတွေ ငြိမ်းနေ တယ်။ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ စသည်လဲ ရှေးကလို မရှိတော့ဘူး” လို့ ဒီလို သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရမယ်။ အဲဒါဟာ ဒုတိယ မဟာ ပစ္စေကေကဏာပါပဲ။

တတိယ မဟာပစ္စေကေကဏာ

မြင်မှု ကြားမှု စသည်ကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု သိလျက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေရတဲ့ ဤ သာသနာ

(တေုတ္တအကြိမ်)

၂၆၂

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားစာ

တော်မှ အပြင်ဘက်မှာ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောတိုင်အောင် သိမြင်တဲ့ ဒီအသိအမြင်မျိုးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ရှိနိုင်သေးသလားလို့ သောတာပန်က ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဒီသာသနာမှ အပြင်ဘက်၌ မရှိနိုင်ဘူးလို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရမယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ဆုံးဖြတ်တာဟာ တတိယ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာပါပဲ။ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ရှုမှတ်သိရ၊ ဤလမ်းမှ၊ ပြင်ပတခြားမှာ။

(ခ) ကိလေငြိမ်းဘိ၊ မြတ်အရိ၊ မရှိဆုံးဖြတ်ရာ။

“ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာတို့ ဖြင့် ရှုရမယ်။ အဲဒီလို ရှုနေရင်း သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်တယ်” လို့ ဟောထားတဲ့ ဒီသီလဝန္တသုတ် စသည်နှင့်အညီ “မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဒုက္ခသစ္စာကို မရှုသိဘဲ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မပွားစေဘဲ တခြားနည်းဖြင့် တရားထူးမရနိုင်ဘူး” ဆိုတာ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် သဘောကျနေတဲ့အတွက် “ဒီသာသနာ ဒီနည်းလမ်းမှ အပြင်ဘက်၌ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ အရိယာမရှိဘူး” လို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါ တယ်တဲ့။

စတုတ္ထ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ

နောက် ဆင်ခြင်ပုံ တစ်ခုကတော့ အရိယာဉာဏ်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံမြဲဖြစ်တဲ့ ဓမ္မတာသဘော ဆိုတာရှိတယ်။ အဲဒီ ဓမ္မတာ သဘောနှင့် ငါ့မှာ ပြည့်စုံပါရဲ့လား-

(စတုတ္ထအကြိမ်)

လို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီ ဓမ္မတာက ဘယ်လိုဟာလဲဆိုရင်၊ အရိယာမှာ သင့်နိုင်တဲ့အာပတ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ ကုစားပြုပြင်လို့ ရနိုင်တဲ့ အာပတ်ပါပဲ။ လောကဝဇ္ဇမဟုတ်တဲ့ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ အာပတ်ထဲက ပါပဲ။ အဲဒီ အာပတ်တွေထဲမှာလဲ မသိနားမလည် လို့ဖြစ်စေ စိတ်မပါဘဲဖြစ်စေ သင့်တဲ့အာပတ်ပါပဲ။ လူ သာမဏေ များနှင့် သုံးညဉ့်ထက် အလွန် အမိုးအကာတူတဲ့ အဆောက်အအုံ အတွင်းမှာ လျောင်းအိပ်ခြင်း၊ တိစီဝရိက်အဓိဋ္ဌာန်တင်ထားတဲ့ သင်္ကန်းနှင့် အရက်တက်ချိန်၌ ကင်းကွာနေခြင်းစသည်ကြောင့် သင့်တဲ့ အာပတ်မျိုးပါပဲ။ အဲဒီလို အာပတ်မတော်တဆသင့်ခဲ့ လျှင် လျင်မြန်စွာ ဒေသနာပြောကြားပြီး ကုစားပါတယ်တဲ့။ လျင်မြန်ပုံ ဥပမာကတော့ ကလေးသူငယ်ဟာ လက်ဖြင့် မီးကျိုးခဲကို ထိမိရင် ချက်ခြင်း လက်ကို ပြန်ရုပ်သိမ်းသလိုပါပဲတဲ့။ လူကြီးဆိုရင် ရုတ်တရက် မပူသေးတဲ့အတွက် လက်ကိုပြန်ရုပ် သိမ်းတာ ဖင့်နေးနိုင်တယ်။ ကလေးသူငယ်ကတော့ အသားက နုလို့ မြန်မြန်ပူပြီး မြန်မြန်ရုပ်သိမ်းတယ်။ အဲဒီလိုပဲ အာပတ်ကို အမြန်ကုစားတယ်။ နောင်လဲ အဲဒီ အာပတ်မျိုး မသင့်ရအောင် ရိုသေစွာ စောင့်ရှောက်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ သောတာပန် ရဟန်းမှာ ပြည့်စုံမြဲ ဓမ္မတာပါပဲ။ လူဝတ်ကြောင် သောတာပန် များမှာလဲ အပါယ်ကျလောက်အောင် မကြီးကျယ်တဲ့ သာမန် ပြောမှားပြုမှားတာ ကလေးများရှိရင် အဲဒါမျိုးကို နောင်မဖြစ်

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

၂၆၄

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားစာ

စေရတော့ဘူးလို့ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးသွားဖို့ လိုပါတယ်။
အဲဒါနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ကုစားနိုင်ကောင်း၊ အာပတ်ပေါင်း၊ တိမ်းစောင်း
ရောက်သေးရာ။

(ခ) မဖုံးကွယ်ဘဲ၊ ကုစားမြဲ၊ နောင်လဲ စောင့်ရိုးပါ။

မိမိ၏အပြစ်ကို မဖုံးကွယ်ဘဲ ကုစားရမယ် နောင်လဲ
အဲဒီ အပြစ်မျိုး မဖြစ်ရအောင် ရှိရှိသေသေ စောင့်ရှောက်သွားရမယ်။
အဲဒါဟာ သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံမြဲ ဓမ္မတာပဲ။ အဲဒီ ဓမ္မတာနှင့်
ပြည့်စုံသည် မပြည့်စုံသည်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရမယ်။ သောတာပန်
အစစ်မှာဆိုရင် အဲဒီ ဓမ္မတာနှင့် ပြည့်စုံနေကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်
မယ်တဲ့။

သာမန်ပုထုဇဉ်တွေက ကာမဂုဏ် ခံစားမှုမျိုးကို အကုသိုလ်
ဖြစ်မှန်း မသိကြဘူး၊ အပြစ်မမြင်ကြဘူး၊ အမြတ်တနိုး အားရ
ဝမ်းသာနဲ့ ခံစားလေ့ရှိကြတယ်။ သောတာပန်မှာတော့ ကာမရာဂ
မကင်းသေးလို့ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေကို ခံစားသုံးဆောင်နေရ
ပေမယ့် နှစ်သက်သာယာမှု ရာဂကိလေသာဖြစ်ကြောင်း၊ အပြစ်
ရှိတဲ့ အကုသိုလ်ဖြစ်ကြောင်း သိကြတယ်။ စွမ်းနိုင်ရင် ပယ်
ရမည့် အကုသိုလ်ဖြစ်ကြောင်းလဲ သိကြတယ်။ ဥပမာအားဖြင့်
အသန့်အပြန့်ကြိုက်တဲ့ ဗြာဟ္မဏ လူမျိုးဟာ မုန့်ယစ်နေတဲ့
ဆင်ကြီးကို ကြောက်လို့ တိမ်းရှောင်ရတဲ့အခါ မစင်တွေရှိရာ

(ဓမ္မာနုပညာအကြိမ်)

ပဉ္စမ မဟာပစ္စင်္ကေတော

၂၆၅

အရပ်သို့ ချဉ်းကပ်ရသလိုပါပဲတဲ့၊ အဲဒါဟာ သာမန် ပုထုဇဉ်နှင့် သောတာပန် ထူးခြားပုံပါပဲ။

ပဉ္စမ မဟာပစ္စင်္ကေတော

သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံမြဲဖြစ်တဲ့ အခြားဓမ္မတာ တစ်ခုလဲ ရှိပါသေးတယ်၊ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် မလွဲမရှောင်သာလို့ ကိစ္စကြီးငယ် တွေကို ဆောင်ရွက်နေရမယ့် သီလသမာဓိ ပညာ အကျင့်ကို ကျင့်လိုတဲ့စိတ်ကတော့ ထက်သန်စွာရှိတဲ့ သဘော ဓမ္မတာပါပဲ၊ အထူးအားဖြင့်တော့ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကို ကျင့်ဖို့ လိုလားတဲ့ဆန္ဒ ထက်သန်စွာရှိတဲ့ သဘောပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့၏ တပည့်ယောဂီအချို့ဟာ စားဝတ်နေရေး လောက ရေးအတွက် မလွဲမရှောင်သာလို့ စီးပွားရေး အလုပ်တွေကို လုပ်ကိုင်နေရပေမယ့် အဲဒီ အလုပ်တွေမှာ စိတ်က သိပ်ပြီး မပျော်မွေ့ဘဲ ရှုမှတ်နေဖို့ရာသာ စိတ်ဝင်စားနေကြတာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် အချိန်ရသလောက်တော့ မမေ့မလျော့ဘဲလဲ ရှုမှတ် အားထုတ်နေတတ်ကြပါတယ်၊ ဥပမာအားဖြင့် မွေးပြီးခါစ သားငယ်ကလေးရှိတဲ့ နွားမကြီးဟာ မလွဲမရှောင်သာလို့ မြက်ကို စားနေရသော်လဲ သားငယ်ကလေးကိုတော့ ပစ်မထားဘူး၊ တစေ့တစောင်း ကြည့်ရှုနေသလိုပါပဲတဲ့၊ အဲဒီ ဓမ္မတာနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

၂၆၆

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တော်

(က) ရှောင်လွှဲမရ၊ မှုကိစ္စ၊ ပြုရလေသောခါ။

(ခ) သိက္ခာသုံးပါး၊ ကျင့်ရန်ကား၊ စိတ်အားသန်မြဲသာ။

သောတာပန်မှာ မလွှဲမရှောင်သာတဲ့ ကိစ္စကြီးငယ်ကို ဆောင်ရွက်နေရပေမယ့် သိက္ခာသုံးပါးကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် တင်းတင်းရင်းရင်း ကျင့်လိုတဲ့ စိတ်ဆန္ဒက ထက်သန်နေမြဲပဲ ဆိုတဲ့ ဓမ္မတာသဘောနဲ့ ပြည့်စုံရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ပြည့်စုံနေကြောင်း သိရတွေ့ရပါလိမ့်မယ်တဲ့။ ဒါကတော့ အထူးတောင် မဆင်ခြင်ရဘဲနဲ့ တွေ့နေရတတ်ပါတယ်။

ဆဋ္ဌမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ

နောက် ပစ္စဝေက္ခဏာ တစ်ခုကတော့ သောတာပန်၏ ခွန်အားနဲ့ ပြည့်စုံပါရဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ ပါပဲ။ ဘယ်လို ခွန်အားနဲ့ ပြည့်စုံရမလဲဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ တရားတော်ကို ကြားနာရတဲ့အခါ ရိုရိုသေသေ လေးလေးစားစား နာတဲ့ ခွန်အားနဲ့ပြည့်စုံဖို့ပါပဲ။ ဟောကြားတဲ့ တရားစကားလုံးတွေကို တစ်လုံးမျှ လွတ်မသွားရအောင် စူးစူးစိုက်စိုက် နာရမယ်တဲ့။ ဥပမာအားဖြင့် စီးပွားအလုပ် လုပ်ကိုင်ရာမှာ တစ်ပြားတစ်ချပ်မျှ မဆုံးရှုံး မနစ်နာရအောင် ကြောင့်ကြစိုက် သလိုပင် စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်းဖြင့် စူးစိုက်ပြီး နာယူရမယ်တဲ့။ အဲဒါဟာ အရိယာ၏ ခွန်အားပဲ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ “ဗုဒ္ဓဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောခါ၊ လုံးစုံမကြွင်း။

(ဇေယျအကြိမ်)

နလုံးသွင်း၊ နာခြင်းအားကောင်းစွာ” လို့ ဆိုထားပါတယ်။
အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ဗုဒ္ဓဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောအခါ။

(ခ) လုံးစုံမကြွင်း၊ နလုံးသွင်း၊ နာခြင်းအားကောင်းစွာ။

ဒီနေရာမှာ ပိုပြီး သဘောပေါက်သွားအောင် ပုထုဇဉ်၏ ခွန်အားကိုလဲ ပြောရဦးမယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့၊ တရားနဲ့ အလှမ်းဆေးနေတဲ့ ပုထုဇဉ်တွေက တရားနာတဲ့အခါ ဟောတဲ့ တရားကို ဂရုမစိုက်ဘဲနဲ့ ဟိုဟိုဒီဒီ လျှောက်ပြီး စိတ်ကူးကြံစည် နေတတ်တယ်။ အချင်းချင်း စကားလဲ ပြောနေတတ်တယ်။ သင်္ဂါယနာခေတ်တုန်းက သင်္ဂါယနာ အမေးအဖြေကို အသံလွှင့် ဌာနက အဲဒီအမေးအဖြေတရားကို ဖြန့်လွှင့်ပေးတယ်။ သဒ္ဓါတရား ရှိတဲ့ သူတွေက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ ရိုရိုသေသေ နာကြတယ်။ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို မနာဘူးသေးတဲ့ သူတွေ တချို့ကတောင် ရိုရိုသေသေနဲ့ နာနေကြသတဲ့။ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓဘာသာအမည်ခံ အမျိုးသမီးကြီး တစ်ယောက်ကတော့ အဲဒီ သင်္ဂါယနာ အမေး အဖြေ အသံကို ကြားရရင် “ဟဲ့ ရေဒီယို ပိတ်လိုက်၊ ယံ တေန-ကြီး လာနေပြီ၊ တယ် နားပူတယ်” လို့ ဆိုသတဲ့။ အဲဒါဟာ ပုထုဇဉ်ရဲ့ ခွန်အားပါပဲ။ သောတာပန် အစစ်ကတော့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဟောတဲ့ တရား တော်ကို တစ်လုံးတစ်ပါဒမျှ မလွတ်ရအောင် စိတ်တိုင်းစိတ် တိုင်းဖြင့် စူးစိုက်ပြီး နာယူတဲ့ ခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံနေကြောင်း

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၂၆၈

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်စာအုပ်

တွေ့ရပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ဆဋ္ဌမ (၆-ခုမြောက်) ပစ္စဝေက္ခဏာ ပါပဲ။

သတ္တမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ

သတ္တမ ပစ္စဝေက္ခဏာကလဲ အရိယာခွန်းအားနှင့် ပြည့်စုံရဲ့ လားလို့ ဆင်ခြင်တာပါပဲ။ ဘယ်လိုခွန်အားလဲဆိုတော့ မြတ်စွာ ဘုရား ဟောထားတဲ့ တရားကို နာကြားရတဲ့အခါ နှစ်သက် သဘောကျပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပီတိတွေ ဖြစ်တဲ့ ခွန်အားပါပဲ။ ဒီနေရာမှာလဲ ပုထုဇဉ်တို့၏ ခွန်အားကတော့ အလွမ်းအဆွေ တွေ ပါတဲ့ ဝတ္ထုအကြောင်းတရားကို ကြိုက်တယ်၊ ရယ်စရာ ပျက်လုံးတွေကို ကြားရရင် တဟားဟားနဲ့ ရယ်မောပြီး သဘော ကျနေတယ်၊ အလွမ်းအဆွေ ရယ်စရာပျက်လုံးတွေ မပါတဲ့ တရားရိုးရိုးကို နာရတဲ့အခါကျတော့ ပျင်းရိငြီးငွေ့ပြီး တသန်းသန်း တဝေဝေရင်လဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ အိပ်ငိုက်ရင်လဲ နေတတ်တယ်၊ တရားက ရှည်လိုက်တာ ပြီးခဲလိုက်တာလို့ စိတ်ဖြင့် ညည်းညူ ပြီးတော့လဲ နေတတ်တယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့ ဟောနေတဲ့ ဝိပဿနာ သက်သက် တရားဆိုရင်တော့ သူတို့က သာပြီး မကြိုက်တာပဲ၊ အဲဒါဟာ တရားနာမှုနဲ့စပ်ပြီး အညံ့စား ပုထုဇဉ်တွေရဲ့ ခွန်အား ပါပဲ။

သောတာပန်ကတော့ ဘုရားဟောတဲ့ တရားကို ပါဠိအနက် ရိုးရိုးကလေး ဟောနေပေမယ့်လို့ သဘောကျပြီး ပီတေ ဖြစ်နေ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

တတ်တယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ ဟောနေတဲ့ ဝိပဿနာတရားကို နာနေကြတဲ့ ယောဂီတွေဆိုရင် ပါဠိရွတ်သံ ကြားရရုံနဲ့လဲ ကိုယ်ထဲမှာ ဖြိုးဖြိုးဖျင်းဖျင်းနဲ့ ပီတိတွေ ဖြစ်တတ်ကြတာပဲ။ အနက်အဓိပ္ပာယ်တွေကို သဘောကျပြီးတော့လဲ ပီတိတွေ ဖြစ်တတ်ကြတာပဲ။ အဲဒီလို ဒေသနာကို သဘောကျပြီးတော့ ပီတိဖြစ်တာ အနက်ကို သဘောကျပြီးတော့ ပီတိဖြစ်တာတွေဟာ အရိယာတို့၏ ခွန်အားပဲ။ အဲဒီခွန်အားနဲ့ ငါ့မှာပြည့်စုံပါရဲ့လား လို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် သောတာပန်မှာ ပြည့်စုံကြောင်း တွေ့ရ ပါတယ်တဲ့။ အဲဒါဟာ သတ္တမ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာပဲ။ အဲဒါနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

(က) ဗုဒ္ဓဟောထား၊ မြတ်တရား၊ နာကြားရသောခါ။

(ခ) အနက်သိမြင်၊ စိတ်ကြည်ရွှင်၊ ကိုယ်တွင်သိမှ သိမှဖြာ။

(ဂ) ဤသို့သိရ၊ သတ္တမ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာ ခုနစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံရင် သောတာပန် အစစ်ပဲလို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒါနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

(က) ပစ္စဝေက္ခဏာ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ညီစွာ ဖြစ်ပါမူ။

(ခ) အရိယာမှန်၊ သောတာပန်၊ ဧကန်ဆုံးဖြတ်ယူ။

သီလဓန္တသုတ်မှာ “ဥပါဒါနက္ခဏါးပါးကို အနိစ္စသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုနေရင်း သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို မျက်

၂၇၀

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

မှောက်ပြုပြီး သောတာပန် ဖြစ်နိုင်တယ်” လို့ ဟောထားတဲ့ စကားရပ်နှင့် စပ်ပြီးတော့ “သောတာပတ္တိမဂ်က မဖောက်ခွဲဘူးတဲ့ ကိလေသာအစုအခဲကို ဖောက်ခွဲခြင်း” အစရှိသော အရိယမဂ်၏ စွမ်းရည်ဂုဏ်တွေကိုလဲ ဟောခဲ့ပြီ။ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ဆင်ခြင်မြဲဖြစ်သော သာမန် ပစ္စဝေက္ခဏာများကိုလဲ ဟောခဲ့ပြီး၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ မဟာပစ္စဝေက္ခဏာ ခုနစ်ပါးကိုလဲ ဟောခဲ့ပြီ။ အလွန်နက်နဲတဲ့ တရားတွေပါပဲ။ သိနားလည်ရန် မှတ်ထားရန် အလွန်ကောင်းတဲ့ တရားတွေလဲဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါ တွေ ပြည့်စုံတန်သလောက် ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ယခု တရားသိမ်းတော့မယ်။

ဤတရားတော်ကို ရှိသေ့စွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာ ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ယခု ဟောပြောတဲ့ ထူးခြားမြင့်မြတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံကြ၍ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု.....။”

သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော် ပဉ္စမပိုင်းပြီး၏။

(တုတ္တအကြိမ်)

သီလဝန္တ သုတ္တန်တရားတော်

ဆဋ္ဌမပိုင်း

၁၃၂၉-ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၈-ရက်နှင့် လပြည့်နေ့
ဟောသည်

တရားအ နုသန္ဓေ

သီလဝန္တသုတ် တရားကို ဟောလာတာ ရှစ်ကြိမ်ရှိခဲ့ပြီ။
အဲဒီ ရှစ်ကြိမ်ထဲမှာ ခြောက်ကြိမ်မြောက် ကဆုန်လကွယ်နေ့က
စပြီး သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို ဟောခဲ့တယ်။
နယုန်လကွယ်နှင့် ဝါဆိုလဆုတ် ရှစ်ရက်နေ့များမှာ အပြီးသတ်
ခဲ့တယ်။ အဲဒီကနောက် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များကိုလဲ ဟောခဲ့
တယ်။ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်ပြီး သိသင့်တဲ့အကြောင်းအရာတွေ
တော်တော်စုံသွားပါပြီ။ ဒီကနေ့တော့ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် သုံးပါး
ကွဲပုံကစပြီး ဟောရမယ်။ ဒါပေမယ့် သီလဝန္တသုတ်တရားကို
ဟောနေတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီ သုတ်ကိုလဲ အခြေခံအဖြစ်ဖြင့်
ဖော်ပြရဦးမယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကိုရူပ သောတာပန် ဖြစ်သည်

သီလသုတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းဟာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရအောင် ဘယ်တရားကို ရှုအပ်ပါသလဲလို့ အရှင် မဟာကောဠိက မထေရ်က မေးတယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုအပ်ကြောင်း၊ အဲဒီလို ရှုလျှင် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက် ပြုပြီး သောတာပန်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအမေးအဖြေ ဆောင်ပုဒ်ကလေး များကို တစ်ခေါက်စီဆိုကြဦးစို့။

(၁) သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာရှုအပ်ပါ သနည်း။

(၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာ ရှုအပ်ပါသတည်း။

(၃) မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ ရောဂါစွဲ၊ ပေါက်ကွဲအိုင်းတူသည်။

(၄) ငြောင့်၊ မကောင်းမှု၊ ဖျားနာဟု၊ မှတ်ရှုသူစိမ်းမည်။

(၅) ပျက်စီး၊ သုည၊ အနတ္တ၊ ရှုရဆယ့်တမည်။

(၆) သို့ ရှုမြင်သန်၊ သောတာပန်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးဆိုတာ မိမိတို့ သန္တာန်မှာ မပြတ် ထင်ရှား ဖြစ်နေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေပဲ။ အဲဒါတွေကို မြင်စိုက် စသည်မှာ မရှုနိုင်လို့ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း မသိရင် အဲဒီ မြင်မှု စသည်တွေကို နိစ္စ သုခ အတ္တအနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်။ ယခုလူတွေဟာ အဲဒီအတိုင်း စွဲလမ်းနေကြတာပဲ။

(တုတ္ထအကြိမ်)

သောတာပန် သုံးပါး

၂၇၃

အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်လို့ အဲဒီ မြင်မှု စသည်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်ရတာပဲ။ အဲဒီ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ မြင်မှု စသည်တွေကို တဏှာဒိဋ္ဌိ တို့ဖြင့် မစွဲလမ်းနိုင်အောင် မြင်ခိုက် ကြားခိုက်စသည်မှာ အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုပြီး မှန်စွာသိနေရမယ်။ အဲဒီလို ရှုပြီး အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မှန်စွာသိနေရင် အဲဒီလို ရှုသိနေဆဲမှာပင် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး သောတာပန် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်ပုံကို ရှေ့ပိုင်း များတုန်းက အကြိမ်ကြိမ် ပြောခဲ့ပြီးပါပြီ။ အဲဒီလို သောတာပန် ဖြစ်တဲ့အခါ ကင်းသင့်တဲ့ ကိလေသာတွေ ကင်းပုံ၊ အပါယ်မှ လုံးဝ လွတ်မြောက်ပုံ စသည်ကိုလဲ ပြောခဲ့ပါပြီ။

သောတာပန် သုံးပါး

အဲဒီ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာဟာ (၁) သတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန်၊ (၂) ကောလံကောလ သောတာပန်၊ (၃) ဧက ဗီဇ သောတာပန်-လို့ သုံးပါးရှိတယ်။ အဲဒီ သုံးပါးထဲက သတ္တက္ခတ္တုပရမ သောတာပန်အကြောင်းကို အဘိဓမ္မာ ပုဂ္ဂလ ပညတ်ပါဠိတော်မှာ ဒီလိုဟောထားပါတယ်။

ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော-အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တိဏ္ဍံ သံယောဇနာနံ (ဒိဋ္ဌိ ဝိဇိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသဟူသော) သံယောဇဉ် သုံးပါးတို့၏၊ ပရိက္ခယာ-လုံးဝကုန်ခြင်းကြောင့်၊ သောတာပနော ဟောတိ-သောတာပန်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဖြစ်၏။ အဝိနိပါတဓမ္မော-အပါယ်ဘုံသို့ ကျခြင်း၊ သဘောမရှိပေ၊ နိယတော-မြဲသောဂတိဉာဏ်ရှိ၏၊ သမ္မောဓိပရာယဏော။ ကိုယ်တိုင် သိအပ်သော အထက်မဂ်ဉာဏ်လျှင် လားရောက်ရာရှိ၏၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒေဝေစ-နတ်လောက၌လည်းကောင်း၊ မာနသေစ-လူ့လောက၌ လည်းကောင်း၊ သတ္တက္ခတ္တံ သန္တာဝိတွာ သံသရိတွာ-ခုနစ်ကြိမ်ပြေးသွား ကျင်လည်ပြီး၍၊ ဒုက္ခဿန္တံ-ဆင်းရဲ၏အဆုံးကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ အယံ ပုဂ္ဂလော-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမော-သတ္တက္ခတ္တု ပရမသောတာပန်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဆိုအပ်သည် တဲ့။

အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (ပ-၂၃၄) မှာလဲ အလားတူ ပါဠိရှိပါတယ်။ သတ္တက္ခတ္တု-ခုနစ်ကြိမ်+ပရမ-အတိုင်းအရှည်-သတ္တက္ခတ္တု ပရမ-ဘဝခုနစ်ကြိမ်-ခုနစ်ဘဝအတိုင်း အရှည်ရှိတဲ့ သောတာပန်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကောလံကောလ သောတာပန်ကိုတော့-

ဒွေ ဝါ တိဏီ ဝါ ကုလ္လနီ-နှစ်ဘဝ သုံးဘဝတို့သို့၊ သန္တာဝိတွာ သံသရိတွာ-ပြေးသွားကျင်လည်ပြီး၍၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရော တိ-ဆင်းရဲ၏အဆုံးကို ပြုတယ်-လို့ ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ နှစ်ဘဝ သုံးဘဝဆိုတာက သာမန်ပြဆိုတဲ့ ဒေသနာမျှ ဖြစ်ကြောင်း၊ ခြောက်ဘဝအထိ ကျင်လည်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ သောတာပန်လဲ ကောလံကောလပင် မည်ကြောင်း အဋ္ဌကထာများ မှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အမျိုးကြီး အမျိုးမြတ် ဘဝတစ်ခုမှ အမျိုးကြီး အမျိုးမြတ်ဘဝတစ်ခုသို့ သွားရောက်တတ်သောကြောင့်

(တေတ္ထအကြိမ်)

သောတာပန် သုံးပါး

၂၇၅

ကောလံကောလမည်သည်၊ သောတာပန်ဖြစ်သည်မှစ၍ ယုတ်ညံ့ သောအမျိုး၌ မဖြစ်၊ စီးပွားဥစ္စာ ပေါများသော အမျိုးကြီး အမျိုးမြတ်တို့၌သာလျှင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုကြောင်းကိုလဲ ထို အဋ္ဌကထာတို့မှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဧကဗီဇီဆိုတာကတော့ တစ်ခုသော ခန္ဓာမျိုးစေ့ (ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်) တစ်ခုသော ဘဝသာ ဖြစ်ဖို့ရှိတဲ့ သောတာပန်လို့ ဆိုလဲ ပါတယ်။ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် လူ့လောကမှာ ဖြစ်စေ၊ နတ်လောကမှာ ဖြစ်စေ တစ်ဘဝသာဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံမည့် သောတာပန်ကို ဧကဗီဇီ ခေါ်တယ်။ နှစ်ဘဝ ဖြစ်စေ၊ သုံးဘဝ၊ လေးဘဝ၊ ငါးဘဝဖြစ်စေ၊ ခြောက်ဘဝ ဖြစ်စေ ဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံမည့် သောတာပန်ကို ကောလံကောလ ခေါ်တယ်။ အဲဒီတော့ နှစ်ဘဝသာရှိတဲ့ ကောလံကောလ၊ သုံးဘဝသာရှိတဲ့ ကောလံကောလ စသည်ဖြင့် ကောလံကောလ သောတာပန် ငါးပါးရှိတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ သတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန် ကတော့ လူ့လောက နတ်လောက မှာ ခုနစ်ဘဝအထိ ဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရမည့် သောတာပန်ပဲ။

ဒီသောတာပန် သုံးပါးဟာ နောက်ဆုံးဘဝအထိ သောတာ ပန် အဖြစ်မှာသာ တည်နေတယ်။ ကြားထဲမှာ သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် မဖြစ်ဘူး၊ နောက်ဆုံး ဘဝကျမှ အထက် မဂ်ဖိုလ် သုံးဆင့်လုံးကို တက်ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သေတာပန် သုံးမျိုး ကွဲပြားခြင်း၏ အကြောင်းက ဘာလဲဆိုရင် အထက်မဂ်ဖိုလ်ရအောင် အားထုတ်မှု ဝိပဿနာထက်သန်ခြင်း နှင့် မထက်သန်ခြင်းပဲလို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဆုံးဖြတ်ထားပါတယ်။ အထက်မဂ်ဖိုလ်ရအောင် အားထုတ်မှု ဝိပဿနာ ထက်သန် အားကောင်းရင် ဧကမီဇိဖြစ်တယ်။ လူ့လောက၌ဖြစ်စေ နတ် လောက၌ဖြစ်စေ တစ်ဘဝမျှဖြစ်ပြီး အဲဒီ ဘဝမှာလဲ ရဟန္တာ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံရတယ်။ အဲဒီလောက် မထက်သန်ရင် ကောလံကောလ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ကောလံကောလ ငါးပါးထဲမှာလဲ၊ ဝိပဿနာ အထက်သန်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်မှာ နှစ်ဘဝသာဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်မယ်။ အညံ့ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ခြောက်ဘဝအထိ ဖြစ်ပြီး အဲဒီ နောက်ဆုံးဘဝမှာ ရဟန္တာဖြစ်မယ်။ အဲဒီ ကောလံ ကောလထက် ဝိပဿနာညံ့ရင် သတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန်ပဲ။ ခုနစ်ဘဝအထိ ဖြစ်ပြီး အဲဒီနောက်ဆုံးဘဝမှာ ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရမယ်။ အဲဒီတော့ သောတာပန် ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် မြန်မြန်ရဟန္တာဖြစ်ပြီး နိဗ္ဗာန်သို့ မြန်မြန်ရောက်ချင်ရင် အထက် မဂ်ဖိုလ်များကို ရအောင် ဝိပဿနာအလုပ်ကို ကြိုးကြိုးစားစား ထက်သန်စွာ အားထုတ်ရုံပါပဲ။

ဝိပဿနာက အလွန်ထက်သန်ရင်တော့ မျက်မှောက်ဘဝ တွင်ပဲ သကဒါဂါမ်လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အနာဂါမ်လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ရဟန္တာလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို အထက်မဂ်ဖိုလ် အဆင့်များ ရောက်သွားရင်တော့ သောတာပန်လို့ မခေါ်ရတော့ဘူး။ သကဒါ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်

၂၇၇

ဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာလို့သာ ခေါ်ရတယ်။ တချို့မှာ ဝိပဿနာ ထက်သန်တဲ့အတွက် တစ်ထိုင်အတွင်း တစ်ခဏ အတွင်းမှာပင် အထက်မဂ်ဖိုလ်များသို့ ရောက်သွားကြတယ်။ ဘုရား လက်ထက်တော်ကာလတုန်းက အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတွေ များစွာပင် ရှိခဲ့ပါတယ်။

ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်

တချို့သော သောတာပန်ကတော့ ဒုတိယ ဘဝ တတိယ ဘဝ စသည်မှာ သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ဖြစ်ပြီးတော့ သုဒ္ဓါဝါသ ဘုံမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြတယ်။ အဲဒီလို သောတာပန် ကတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ သောတာပန်သုံးပါးထဲမှာ မပါဝင်ဘူး။ ရှေးရှေး မြန်မာဆရာမထေရ်မြတ်တို့က အဲဒီလို သောတာပန်ကို ဘုံစဉ်စံသော သောတာပန်လို့ ခေါ်ဝေါ်ရေးသားကြတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို “ဝဋ္ဋဇ္ဈာသယ-ဝဋ်ဉ်လို့လားသူ၊ ဝဋ္ဋဘိရတ-ဝဋ်ဉ် ပျော်မွေ့သူ” လို့ လဲ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ပြဆိုပုံကတော့-

ဧကဇ္ဈော သောတာပန္နော-အချို့ သောတာပန်သည်။
ဝဋ္ဋဇ္ဈာသယော-ဝဋ်ဉ် လို့လားခြင်းရှိသည်။ ဝဋ္ဋဘိရတော-
ဝဋ်ဉ် ပျော်မွေ့သည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ဝဋ္ဋသို့ယေဝ-ဝဋ်ထဲ၌
သာလျှင်၊ ပုနပ္ပုန-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဝိစရတိ-ကျက်စား၏။
သန္နိဿတိ-ထင်၏။ အနာထပိဏ္ဍိကော သေဋ္ဌိ။ပ။ နာဂဒတ္တော

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဒေဝပုတ္တောတိ-အနာထပိဏ်သေဋ္ဌေး၊ ဝိသာခါ ဒါယိကာမကြီး၊
 စူဠရထနတ်သား၊ မဟာရထနတ်သား၊ အနေကဝဏ္ဏနတ်သား၊
 သိကြားနတ်မင်း၊ နာဂဒတ္တနတ်သားဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဣမေ
 ဇတ္တကာဇနာ-ဤမျှသော ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝဋ္ဋဇ္ဈာသယာ
 ဝဋ္ဋဘိရတာ-ဝဋ်၌လိုလားခြင်း ရှိကြ၏။ ဝဋ်ထဲ၌ ပျော်မွေ့ကြ၏။
 အာဒိတော ပဋ္ဌာယ-အစမှစ၍၊ ဆဒေဝလောကေ-ကာမာဝစရ
 နတ်ပြည် ခြောက်ထပ်တို့ကို၊ သောဓေတွာ-စင်ကြယ်စေကုန်၍၊
 ဝါ-ထိုဘုံတို့ဆိုင်ရာ စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို ခံစားသောအဖွင့်
 တင့်တယ်စေကုန်၍၊ (ထိုဘုံတို့၌ တန်ခိုးကြီးသော နတ်များ
 ဖြစ်ကြလျက် ထိုနတ်ပြည်တို့ကို သန့်စင်စေကြသည် ဂုဏ်ကျက်
 သရေ ရှိစေကြသည်ဟု ဆိုလို၏) အကနိဋ္ဌေတွာ- အကနိဋ္ဌဘုံ၌
 တည်ကုန်လျက်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ-ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့၊ ဣမေပိ-
 ဤအနာထပိဏ် စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း၊ ဣဓ-ဤ သော
 တာပန်သုံးပါးအရာ၌၊ နဂဟိတာ-မယူအပ်ကုန်လို့ ပုဂ္ဂလပညတ်
 အဋ္ဌကထာ(၄၇) သံယုတ် အဋ္ဌကထာ (တတိယ-၂၇၁) တို့၌
 ပြဆိုထားပါတယ်။

အနာထပိဏ်သေဋ္ဌေး အစရှိတဲ့ ဝဋ်ကြိုက်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ
 ကာမာဝစရနတ်ပြည် ခြောက်ထပ်မှာဖြစ်ပြီးတော့နောက်ဆုံး သုဒ္ဓါ
 ဝါသ ငါးဘုံထဲက အမြင့်မြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ အကနိဋ္ဌဘုံမှာ ဖြစ်ကြ
 မယ်၊ အဲဒီ ဘုံကျတော့မှ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြမယ်၊
 အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ နောက်ဆုံးဘဝကျအောင် သောတာပန်အဖြစ်

ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်

၂၇၉

ဖြင့် တည်နေကြတာ မဟုတ်ဘူး၊ ကြားထဲမှာ သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးတော့ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံမှာ အစဉ်အတိုင်း တက်ပြီး နောက်ဆုံး အကနိဋ္ဌဘုံမှာ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြမယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သတ္တက္ခတ္တုပရမ စသော သောတာပန် သုံးပါးထဲ ထည့်မယူရကြောင်း ပြဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီလို သောတာပန်ကို ဘယ်လိုခေါ်ရမလဲဆိုတော့ မြန်မာဆရာတော် များက ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း ဘုံစဉ်စံလို့ ခေါ်ရုံရှိတာပါပဲ၊ ဘယ်လို ဘုံစဉ်စံသလဲဆိုတော့ (ဆ ဒေဝလောကေ သောဓေတွာ- စသည်ဖြင့်) ဆိုထားတဲ့အတိုင်း “ကာမာဝစရ နတ်ပြည် ခြောက်ထပ် ဘုံစဉ်အတိုင်း၊ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီး စံသွားလို့ ဘုံစဉ်စံခေါ်တယ်” လို့ တချို့က ယူဆကြ ပါတယ်၊ ဘုန်းကြီး သဘောကျတာကတော့ သောတာပတ္တိ ဖိုလ်ဘုံအဆင့်မှ သကဒါဂါမ်ဖိုလ်ဘုံအဆင့် အနာဂါမ်ဖိုလ်ဘုံ အဆင့်များသို့ တစ်ဘဝချင်း ရောက်ပြီး နောက်ဆုံးဘဝကျမှ အရဟတ္တဖိုလ်ဘုံအဆင့်သို့ ရောက်လျက် ပရိနိဗ္ဗာန် စံသွားတဲ့ အတွက် ဘုံစဉ်စံခေါ်တယ်လို့ သဘောကျပါတယ်၊ အဲဒီ ဘုံစဉ် စံယူပုံကတော့ ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်မှာ ပဌမာယ ဘူမိယာ၊ ဒုတိယဘူမိယာ-စသည်ဖြင့် ဖိုလ်လေးပါးကို ဘုံလေးပါးအဖြစ် ဟောထားတဲ့ စကားနှင့်အညီပါပဲ၊ ရှင်းလဲရှင်းပါတယ်။

ကာမာဝစရနတ်ဘုံ ခြောက်ထပ် အစဉ်အတိုင်း တက်တယ် ဆိုတာကတော့ မသေချာပါဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သက္ကပဉ္စ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သုတ် အဖွင့် အဋ္ဌကထာ (၃၃၂) မှာ “သိကြားမင်းဟာ လူ့
 ဘဝ၌ ဖြစ်ပြီး သကဒါဂါမ်ဖြစ်မည့်အကြောင်း၊ တစ်ဖန် သိကြား
 မင်းဖြစ်ပြီး အနာဂါမ်ဖြစ်မည့် အကြောင်း၊ အဲဒီသိကြားမင်း
 အဖြစ်မှ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံ၌ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားမည့်
 အကြောင်းများကို “ပြဆိုထားသောကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒါဟာလဲ
 အဋ္ဌကထာ သက်သက် မဟုတ်ပါဘူး။ သက္ကပဉ္စသုတ် ပါဠိတော်မှာ
 ပင် ဂါထာများဖြင့် ပြဆိုချက် ရှိပါတယ်။ အဋ္ဌကထာ ပြဆိုပုံ
 ကတော့-

အယံ-ဤသိကြားမင်းသည်၊ တတော သက္ကတ္တဘာဝ
 တော-လူ့ဘဝမှ ပြန်လာ၍ဖြစ်သော ထိုဒုတိယအကြိမ် သိကြား
 မင်းအဖြစ်မှ၊ စုတော-စုတေလတ်သော်၊ တသ္မိံ အတ္တဘာဝ-
 ထိုသိကြား အတ္တဘော သိကြားဘဝ၌၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဿ ပဋိ
 လဒ္ဓတ္တာ-အနာဂါမိမဂ်ကို ရခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ဥဒ္ဓံသောတော
 အကနိဋ္ဌဂါမိဟုတွာ-အထက်သို့ ဆန့်တက်လျက် အကနိဋ္ဌဘုံသို့
 သွားရောက်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍၊ အဝိဟာသုနိဗ္ဗတ္တန္တော-အဝိဟာဘုံ
 စသည်တို့၌ ဖြစ်လျက်၊ အဝဿာနေ အကနိဋ္ဌေ-နောက်ဆုံး
 အကနိဋ္ဌဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိကီရ-ဖြစ်လိမ့်မည်တဲ့၊ တံ-ထိုသို့
 ဖြစ်မည် ကို၊ သန္နာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဧဝံအာဟ-နောက်ဆုံးဘဝ၌
 ထိုအကနိဋ္ဌဘုံသည် နေရာဖြစ်လိမ့်မည်-ဟူသော ဤစကားကို
 ဆိုပေသည်။ ဧသ-ဤသိကြားမင်းသည်၊ အဝိဟေသု-
 အဝိဟာဗြဟ္မာတို့၌၊ ဝါ-အဝိဟာဘုံ၌၊ ကပ္ပသဟဿံ ဝသိဿတိ

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

ဘုံစဉ်မံ သောကန်

၂၈၁

ကိရ-ကပ္ပိတစ်ထောင် နေရလိမ့်မည်တဲ့၊ အတပေသု ဒွေကပ္ပ သဟဿာနိ-အတပ္ပိတုံ၌ ကပ္ပိ နှစ်ထောင် နေရလိမ့်မည်တဲ့၊ သုဒဿေသု စတ္တာရိကပ္ပသဟဿာနိ-သုဒဿာတုံ၌ ကပ္ပိ လေးထောင် နေရလိမ့်မည်တဲ့၊ သုဒဿီသု အဋ္ဌ-သုဒဿီတုံ၌ ကပ္ပိရှစ်ထောင် နေရလိမ့်မည်တဲ့၊ အကနိဋ္ဌေသု သောဠသ- အကနိဋ္ဌတုံ၌ ကပ္ပိ တစ်သောင်း ခြောက်ထောင် နေရလိမ့်မည်တဲ့၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဧကတိသ ကပ္ပသဟဿာနိ-ကပ္ပိသုံးသောင်း တစ်ထောင်ပတ်လုံး၊ ဗြဟ္မအာယု-ဗြဟ္မာ အသက်ကို၊ အနု ဘဝိဿတိ ကိရ-ခံစားရလိမ့်မည်တဲ့၊ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ဝိသာခါ မဟာဥပါ သိကာတိ- သိကြားနတ်မင်း အနာထပိဏ္ဍိသေဋ္ဌး ဝိသာခါ ဒါယိကာမကြီးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တယောပိ ဣမေ-ဤ သုံးဦးတို့သည်၊ ဧကပ္ပမာဏအာယုကာဇဝ-အသက်အတိုင်းအရှည် တူကြပါ သည်တဲ့။

အဲဒီ အဋ္ဌကထာ စကားထဲမှာ “သိကြားမင်းဟာ သိကြား ဘဝမှာပင် အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာဘုံ ရောက်သွားမယ်” လို့ ပြဆိုထားတဲ့အတွက် တာဝတိံသာမှ တစ်ပါး အခြားနတ်ပြည် တွေမှာ မဖြစ်ရတော့ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ အနာထပိဏ္ဍိ ဝိသာခါတို့လဲ သူတို့ဖြစ်နေဆဲနေရာ တုသိတာနှင့် နိမ္မာနရတီဘုံ များမှာပင် အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး သုဒ္ဓါဝါသသို့ သိကြားနတ်မင်းလိုပင် ဖြစ်သွားဖွယ် ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် နတ်ပြည် ခြောက်ထပ်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်တယ်ဆိုတာကတော့ မသေချာဘူး၊ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံမှာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်တယ်ဆိုတာကတော့ သေချာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် “အရိယဖိုလ်လေးပါးဆိုတဲ့ ဘုံလေးပါးကို တစ်ဆင့် ချင်း တက်သွားလို့ ဘုံစဉ်စံခေါ်တယ်” ဆိုတာက ပိုပြီး အသင့် ယုတ္တိ ရှိပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ လူ့ဘဝမှာ သောတာပန် ဖြစ်ပြီးတော့ လူ့လောကတွင်ပဲ ခုနစ်ကြိမ်တိုင်အောင်ဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးဘဝ မှာ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ နတ်ဘဝမှာ သောတာပန်ဖြစ်ပြီး တော့ နတ်လောကတွင်ပဲ ခုနစ်ကြိမ်တိုင်အောင် ဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးဘဝမှာ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်=ဒီပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးကိုလဲ သတ္တကုတ္တုပရမလို့ မဆိုရဘူးတဲ့၊ ရံခါ လူ့ဘုံမှာ ဖြစ်လိုက် ရံခါ နတ်ဘုံမှာဖြစ်လိုက်နဲ့ ခုနစ်ကြိမ်တိုင်အောင် ပြောင်းလဲဖြစ်တဲ့ သောတာပန်ကိုတာ သတ္တကုတ္တုပရမ ခေါ်တယ်တဲ့၊ ကောလံ ကောလမှာလဲ နည်းတူပါပဲ။

ဘဝရေတွက်ပုံ

တစ်ဘဝ နှစ်ဘဝ စသည် ယူရာမှာ ပဋိသန္ဓေဖြင့် ပိုင်း ခြားပြီး ယူရပါသလားလို့ဆိုတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး၊ အမျိုးကွဲ ဘဝဖြင့်သာ ပိုင်းခြားပြီး ယူရတယ်၊ အဲဒီလို ယူရကြောင်းကို ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋီကာ (၁၁၇) မှာ-

ဧကံ ဘဝန္တိ-တစ်ခုသော ဘဝကို၊ ယူရာ၌၊ တတ္ထေဝ-

(တေတ္ထအကြိမ်)

ထိုရူပဘဝ၊ အရူပဘဝ၌သာလျှင်၊ အနေကက္ခတ္တ၌ ဥပပစ္ဆန္တဿ-
 အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ အနာဂါမိနော-အနာဂါမိ
 ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ အနာဂမနဝသေန-အောက်ကာမဘုံသို့မလာ
 သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဧကော ဘဝေါတိ၊ ဂဟေတွာ-တစ်ခု
 သော ရူပဘဝ (ဝါ-အရူပဘဝ) ဟု ယူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပေသည်-
 လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အဲဒါဟာ “သကဒါဂါမ်မှာလို နှစ်ဘဝ မဖြစ်ရဘူး၊
 တစ်ဘဝသာ ဖြစ်ရတယ်” လို့ ဆိုထားတဲ့ အဋ္ဌကထာမှာ
 စောဒနာစရာရှိလို့ ဖွင့်ပြတဲ့ မူလဋီကာပါပဲ၊ စောဒနာဖွယ်
 ရှိပုံကတော့ အနာဂါမ်ဟာ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံမှာ ငါးဘဝအထိ
 ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အရူပဘုံမှာ ဆိုရင်လဲ လေးဘဝအထိ ဖြစ်နိုင်တယ်၊
 သို့ဖြစ်ပါလျက် တစ်ဘဝကိုချန်ထား၍ ထို့ထက်အလွန် ဒုတိယ
 ဘဝ၌ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူးလို့ ဆိုရာမှာ ဘယ်လိုယူဆ၍ ဆိုပါသလဲ
 လို့ စောဒနာဖွယ် ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ စောဒနာဖွယ်ကို ဖြေရှင်းပြ
 တာပါပဲ၊ ဆိုလိုတာကတော့ အနာဂါမ်မှာ သုဒ္ဓါဝါသ၌ ငါးကြိမ်
 အထိ၊ အရူပဘုံ၌ လေးကြိမ်အထိ ပဋိသန္ဓေအစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော်လဲ
 အောက်ကာမဘုံ၌ ပြန်၍မဖြစ်သောကြောင့် ရူပဘဝ /တစ်ပါး
 တည်းသာ ဖြစ်တယ်၊ သို့မဟုတ် အရူပဘဝ တစ်ပါးတည်းသာ
 ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို ကာမဘဝနှင့်မရောဘဲ ရူပဘဝ သက်သက်၊
 သို့မဟုတ် အရူပဘဝသက်သက်သာ ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ဘဝဟု
 ဆိုတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီမှာ ပဋိသန္ဓေအလိုအားဖြင့်

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

ငါးဘဝ၊ လေးဘဝ ရှိကြားသော်လဲ အခြားဘဝနှင့် မရောသော ကြောင့် တစ်ဘဝလိုသာ ယူရသလို “သောတာပန်မှာ ခုနစ်ဘဝ၊ သကဒါဂါမ်မှာ နှစ်ဘဝ” လို့ ဆိုရာများမှာလဲ ပဋိသန္ဓေဖြင့် မပိုင်းခြားဘဲ ဘဝမျိုးကွဲဖြင့်သာ ပိုင်းခြား၍ ယူသင့်ကြောင်း အနုဋီကာ (ပ-၁၂၄) မှာ ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

ဧကော ဘဝေါတိ ဂဟေတွာ ဝုတ္တန္တိ-တစ်ခုသော ရူပဘဝ (ဝါ-အရူပဘဝ) ဟု ယူ၍ဆိုအပ်ပေသည်-ဟူသော၊ ဧတေန-ဤဖွင့်ပြချက်ဖြင့်၊ သတ္တ ဘဝေ ဒွေ ဘဝေတိ ဣဒမ္ဗိ-ခုနစ်ဘဝတို့ကို နှစ်ဘဝတို့ကို (ချန်ထား၍) ဟူသာ ဤစကား နှစ်ရပ်ကိုလည်း၊ အဓိပ္ပါယ်ဝသေန နေတဗ္ဗံ-ဆိုလိုသောအနက်၏ အစွမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်၍သိအပ်၏၊ န ယထာရုတဝသေနာတိ-တိုက်ရိုက်ဆိုထားသည့် အနက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မယူအပ်-မသိအပ်ဟူ၍၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏၊ (ဒီစကားဖြင့် ပဋိသန္ဓေ အရ ခုနစ်ဘဝတိတိ၊ နှစ်ဘဝတိတိ မယူအပ်ကြောင်းကို ပြသည်) တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ အဓိပ္ပါယော-ဤသည်ကား ဆိုလိုသော အနက်ဖြစ်သည်၊ ဧကဝါရံ ကာမာဝစရဒေဝေသု ဧကဝါရံ မနဿေသုတိ-ကာမာဝစရနတ်ဘုံတို့၌ တစ်လှည့်၊ လူတို့၌ တစ်လှည့်ဟူ၍၊ ဧဝံ ဝိမိသသိတုပဝတ္တိဝသေန-ဤသို့ ရောနှောသော ပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် (ခုနစ်ဘဝ၊ နှစ်ဘဝတို့ ကို ဆောင်၍ သိအပ်၏)၊ တေသု-ထိုနတ်ဘုံ လူ့ဘုံတို့၌၊ ဧကိဿာ ဧဝ ဥပပတ္တိယာ-တစ်ခုတည်းသာဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ၏

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဘဝရေထွက်ပုံ

၂၈၅

အစွမ်းအားဖြင့်၊ အယံ ပရိစ္ဆေဒေါ-ခုနစ်ဘဝ၊ နှစ်ဘဝဟူသော ဤအပိုင်းအခြားကို၊ န (နေတဗ္ဗော)-မသိအပ်-မယူအပ်ပေတဲ့။

(နာယံ-ဟူသော ရှေးမူသာသင့်သည်) အဲဒီမှာ ဆိုလိုတာ ကတော့ နတ်လောက၌ ဆက်တိုက် ဖြစ်နေလျှင် ဘဝပေါင်း မည်မျှပင် ရှိစေကာမူ လူ့ဘဝနှင့် မရောသောကြောင့် တစ်ဘဝ ဟူ၍သာ ယူရမယ်၊ လူ့လောက၌လဲ ဆက်တိုက်ဖြစ်နေလျှင် ဘဝပေါင်း မည်မျှပင် ရှိစေကာမူ နတ်ဘဝနှင့် မရောသော ကြောင့် တစ်ဘဝဟူ၍သာ ယူရမယ်၊ အဲဒီလို အပြောင်းအလဲ မရှိလျှင် တစ်ဘဝဟူ၍သာ ယူပြီးတော့ ပြောင်းလဲသွားတဲ့အခါ ကျမှ နှစ်ဘဝ၊ သုံးဘဝ စသည်ဖြင့် ယူရမည်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို ယူပုံဟာ ကာမဘဝနှင့် မရောသော ရူပဘဝငါးခုကို၊ အရူပဘဝ လေးခုကို တစ်ဘဝလို့ ယူပုံနှင့် ထပ်တူပါပဲ၊ တချို့ ကတော့ နတ်ဘဝမှ သေရင် လူဖြစ်လိုက်၊ လူ့ဘဝမှသေရင် နတ်ဖြစ်လိုက်နဲ့ တစ်ဘဝချင်း တစ်လှည့်စီဖြစ်ပုံကို ယူလိုကြ တယ်၊ အဲဒီလို တစ်လှည့်စီ အတိအကျ ဖြစ်ဖို့ကတော့ ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုဆိုရင် အနဂါမ်၏ ရူပဘဝငါးခုနှင့် အရူပဘဝ လေးခုကို တစ်ဘဝဟု ယူပုံနှင့်လဲ မဟပ်မိပါဘူး၊ အဲဒါ အထူးသတိပြုစရာပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ကဿပမြတ်စွာ ဘုရား လက်ထက်တော်က သောတာပန်တွေဟာ ယခု ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အထိ နတ်ပြည်လောက၌ ရှိနေကြ တာကို ထောက်ဆကြည့်ရင်လဲ ပဋိသန္ဓေဖြင့် မပိုင်းခြားဘဲ

(ဓမ္မာနုပဋ္ဌာနကြိမ်)

၂၈၆

သီလဝံသသုတ္တန်တရားစာ

အမျိုးကွဲဘဝဖြင့် ပိုင်းခြားပြီး ယူတာက ပိုပြီး သင့်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

ဖိုလ်ဝင်စားပုံ

သောတာပန် သုံးပါးအကြောင်းကိုတော့ နားလည်လောက် ပါပြီ။ ယခု သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖိုလ်ဝင်စားပုံကို ပြောရမယ်။ ဒါကတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ထင်ရှားပြထားပြီး ရှိနေပါတယ်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန် စတုတ္ထတွဲ (နာ ၅၀၄- စသည်) မှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီမှာတော့ ကျမ်းဂန်ခေါ်ဟာရတွေနဲ့ ပြထားတယ်။ ယခု ဒီမှာတော့ ယောဂီများ၏ ကိုယ်တွေ့ဖြင့် သိလွယ်အောင် အရပ်သုံးစကားလုံးများဖြင့် ပြောရမယ်။

သောတာပတ္တိဖိုလ်ဆိုတာ အရိယမဂ် ရောက်ခဲ့စဉ်က တွေ့ခဲ့ရပြီး ဖြစ်တဲ့ အငြိမ်းဓာတ်သို့ ပြန်ရောက်နေတဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒီလိုရောက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရသလဲဆိုရင် ဝိပဿနာ ရှုမှတ်နေကျအတိုင်း ဒွါရ ခြောက်ပါးက ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှု စသော ရုပ်နာမ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုမြဲရှုမှတ်နေရုံ ပါပဲ။ ရုပ်နာမ်တွေ ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ပါစေလို့ စိတ်ညွတ် ပြီးတော့ ရှုမှတ်နေကျအတိုင်း ရှုမှတ်နေရုံပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ် နေရင် အဖြစ်အပျက်ကိုသိတဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကစပြီး ဖြစ်တယ်။ ဒါကတော့ အထူးအဆန်း မဟုတ်ပါဘူး။ အရိယမဂ်ဖိုလ်ရောက် ပြီး ပုဂ္ဂိုလ် ဝိပဿနာရှုရင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကချည်း စ၊ဖြစ်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

တာပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုသိနေရင်း ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီး မကြာမီပင် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်တယ်။ ရှုမှတ်မှု အလေ့အလာ အရှိန်ရနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင် တစ်မိနစ် နှစ်မိနစ် လောက် အတွင်းလဲ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်နိုင်တယ်။ လေး ငါး ဆယ်ချက်လောက် ရှုမှတ်ရုံနဲ့လဲ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်နိုင်တယ်။

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က အားရှိလာရင် ရှုသိ ရှုသိနေရင်း ပင် ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရှေးကလိုပင် ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်သွားတာဟာ သောတာပတ္တိဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတာပါပဲ။ မဂ်၏အခြားမဲ့မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ဖိုလ်က စိတ် ခဏ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်ဆိုတော့ ဘာမှ မကြာဘူး။ ယခု သမာပတ်ဝင်တဲ့ ဖိုလ်ကတော့ ကြာရှည်စွာလဲ တည်နေနိုင်တယ်။ နှစ်မိနစ် သုံးမိနစ်ဖြစ်စေ၊ ငါးမိနစ်ဖြစ်စေ၊ ထိုထက် အလွန်ဖြစ်စေ သီစရာ ရပ်နာမ်လဲ မပေါ်၊ ရှုသိမှုလဲ မဖြစ်ဘဲ ငြိမ်းတဲ့သဘော မှာသာ တည်နေတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောကို မျက်မှောက်ပြုလျက် ဖိုလ်စိတ်အစဉ် ဖြစ်နေတာပါပဲ။

အဲဒီ ဖိုလ်စိတ်အစဉ် ပြတ်သွားတဲ့ အခါ ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဆိုတာကတော့ ဖြစ်ရိုးပါပဲ။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ပြီး ရှုမှတ်မြဲ ရှုမှတ်လျက် ဖြစ်နေတယ်။ အဖြစ်အပျက် ကို သိမြဲသိနေတယ်။ အဲဒါက ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ပဲ။ အဲဒီကနောက် ဆက်ပြီးရှုမှတ်နေလျှင် မကြာမီပင် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်

ပြန်တယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်က အားကောင်းပြန်ရင် ချုပ်ငြိမ်းရာသို့လဲ ရောက်သွားတတ်တယ်။ အဲဒီလို ချုပ်ငြိမ်း ရာသို့ အမြန်ရောက်အောင်လဲ လေ့လာရတယ်။ အဲဒီ ချုပ်ငြိမ်း ရာမှာ ဆယ်မိနစ်ခန့်၊ မိနစ် ၂၀ ခန့်၊ နာရီဝက်ခန့်၊ တစ်နာရီ ခန့် စသည်ဖြင့် ကြာရှည်စွာ တည်နေအောင်လဲ အဓိဋ္ဌာန် ပြုပြီး ရှုမှတ်အားထုတ်ရတယ်။ သမာဓိအားရှိတဲ့ သူမှာဆိုရင် ချုပ်ငြိမ်း ရာသို့ အမြန်လဲ ရောက်တယ်။ တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီ စသည်ဖြင့် အလိုရှိသည့်အတိုင်း အဓိဋ္ဌာန်ပြုထားသည့် အတိုင်းလဲ တည်နေနိုင် တယ်။ တချို့ထူးခြားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ မဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး ကတည်းက ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ခဏခဏလဲ ရောက်နေတယ်။ ဘာမျှ အထူးမလေ့လာရတော့ဘဲ ကြာရှည်စွာ တည်နေတယ်။

သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်ရောက်အောင် အားထုတ်ပုံ

အဲဒီလို အမြန်ရောက်အောင် ကြာရှည်စွာ တည်အောင် လေ့လာသင့်သမျှ လေ့လာပြီးတော့ မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာ တွေကို ပယ်နိုင်အောင်၊ မရောက်သေး မရသေးတဲ့ ဉာဏ်ထူး တရားများကို ရောက်အောင် ရအောင်လဲ အားထုတ်ရတယ်။ ဘယ်လိုအားထုတ်ရသလဲဆိုတော့၊ အဲဒီကိစ္စအတွက် ဒီသီလဝိသုဒ္ဓိ သုတ်မှာ အရှင် မဟာကောဠိက မထေရ်က မေးလို့ အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က ဖြေရှင်းမိန့်ကြားထားပြီး ရှိနေပါတယ်။ မေးပုံကတော့-

(တေတ္ထအကြိမ်)

သမာဓိဝိမ္မိမဂ်ပို့ချော့ကံအောင်အားထုတ်ပုံ

၂၈၉

သောတာပန္နေန ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ
ကတမေ ဓမ္မာ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

အာဝုသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ သောတာ
ပန္နေန ပန ဘိက္ခုနာ-သောတာပန် ရဟန်းသည်ကား၊ ကတ
မေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သော
အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ
ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါကုန်သနည်း-လို့ မေးပါတယ်၊
ဖြေပုံကတော့-

သောတာပန္နေနပိ ခေါ အာဝုသော ကောဋ္ဌိက
ဘိက္ခုနာ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော
ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ
ကာတဗ္ဗာ-

စသည်ဖြင့် ဖြေရှင်းမိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အာဝုသောကောဋ္ဌိက-ငါ့ရှင် ကောဋ္ဌိက၊ သောတာပန္နေနပိ
ဘိက္ခုနာ-သောတာပန် ရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါ
နက္ခန္ဓာ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-
မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော- ဆင်းရဲဟု၊ (ပါဠိပြရာမှာ ပ-ဆိုတာက
ပေယျာလ-လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ပေယျာလဆိုတာ ရှေးကပြခဲ့ပြီး
စကားရပ်များကို သိနိုင်လောက်လို့ မပြတော့ဘဲ ချန်ထားတယ်၊
အလိုရှိရင် ရှေးကအတိုင်းပင် ဖော်ထုတ်နိုင်တယ်လို့ဆိုလိုတာ
ပါပဲ၊ ရှေးက ပထမပိုင်း စာမျက်နှာ ၁၉-မှာ ပြထားခဲ့တဲ့အတိုင်း

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၂၉၀

သီလဝုဒ္ဓါသုတ္တန်တရားစော်

“ရောဂတောမှ သုညတော” အထိ၊ ပါဠိကို ထုတ်ဖော်ဖို့ပါပဲ) အနတ္တတော-အစိုးမရ အတ္တကောင်မဟုတ် သဘောတရားမျှဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်သည်တဲ့။

အဲဒီ ဖြေကြားချက်ကို သေသေချာချာ သတိပြုပြီး ဆင်ခြင် ကြည့်ကြရမယ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ် ရောက်အောင် ပုထုဇဉ်၏ ရှုပ်ကို ပြတဲ့ ပါဠိနဲ့ သောတာပန်၏ ရှုပ်ကို ပြတဲ့ ယခု ပါဠိဟာ ဘာထူးခြားသေးသလဲ၊ ရှုပ်ချင်း ဘာမျှမထူးဘူး၊ ပုထုဇဉ်ရှုပ်မှာလဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးပဲ၊ ယခု သောတာပန် ရှုပ်မှာလဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးပဲ၊ ပုထုဇဉ်ရှုပ်မှာလဲ အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာ ၁၁-ပါးပဲ၊ ယခု သောတာပန် ရှုပ်မှာလဲ အခြင်းအရာ ၁၁-ပါးပဲ၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက အဲဒီ အမေးအဖြေ များကို အတိုချုံးပြီး ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ “သောတာပန်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရူပွားအပ်သနည်း၊ သောတာပန်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်” တဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

သောတာပန်လဲပုထုဇဉ်တုန်းကလို ရှုရတာပဲ

(၁) သောတာပန်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရူပွားအပ်သနည်း။

(၂) သောတာပန်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

သောတာပန်လဲရှေးနည်းတူပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုရတယ်၊ ရှုတော့လဲ အနိစ္စ အစရှိသော ၁၁-ပါးသော အခြင်း

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သောတာပန်လဲ ပုထုဇဉ်တုန်းကလို ရှုရတာပဲ

၂၉၁

အရာတို့ဖြင့်ပင် နည်းတူရှုရတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အလွန်ပင် ရှင်းလင်းပြတ်သားပါတယ်။ ပုထုဇဉ်ရှုတဲ့ တရားနဲ့ သောတာပန် ရှုတဲ့ တရားဟာ အတူတူပဲ။ မြင်ဆဲ ကြားဆဲစသည်မှာ ထင်ရှား တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တရားတွေချည်းပဲ။ ပုထုဇဉ်မှာ မရှုမိလို့ အမှန်အတိုင်းမသိရင် တဏှာဒိဋ္ဌိဖြင့် နိစ္စ သုခ အတ္တလို့ စွဲလမ်း နိုင်တဲ့တရားတွေကို ရှုသိရတာပဲ။ သောတာပန်မှာတော့ ဒိဋ္ဌိဖြင့် မစွဲလမ်းနိုင်ဘူး။ ဒါပေမယ့် တဏှာဖြင့် သာယာပြီးတော့ စွဲလမ်းနိုင်တယ်။ မာန ဖြင့်လဲ အသွိ-ငါဖြစ်တယ်၊ ငါတတ်တယ်၊ သိတယ် စသည်ဖြင့် တက်ကြွထောင်လွှားပြီး စွဲလမ်းမှု ရှိနေ သေးတယ်။ အဲဒီမာနဟာ ဒိဋ္ဌိနှင့် ခပ်တူတူဖြစ်နေလို့ သူ့ကို ဒိဋ္ဌိမာန လို့လဲ ခေါ်တယ်။ ဒိဋ္ဌိမာနခေါ်တဲ့ အဲဒီ အသွိမာနကို ပယ်နိုင်ရန်အတွက် သောတာပန် ဖြစ်ပြီးတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးပါးကို မြတ်စွာဘုရားက အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားကို ဟောကြားတော် မူခဲ့တာပဲ။ ဒါကြောင့် ပုထုဇဉ်မှာ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှုသိရသလိုပင် သောတာပန်ကလဲ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုသိရတာပဲ။ ရှုအပ်တဲ့ တရား ရော၊ ရှုသိပုံရော ပုထုဇဉ်နှင့် သောတာပန်ဟာ အတူတူပါပဲ။

ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ရှေးကလိုပင် ရှုမြဲဆက်ပြီး ရှုနေရတယ်။ ဒါပေမယ့် ရပြီးတရား ပြန်ရောက်အောင် အားထုတ်ရမှာလို့ မလွယ်ကူလှဘဲ ရှိနေတတ် တယ်။ ရောက်နေကျဖြစ်တဲ့ ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်အောင် ရှုမှတ်ရင်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

တော့ လွယ်တယ်၊ မကြာမီပင် အမှတ်အသိကောင်းပြီး ရောက်နေကျ ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်ရောက်သွားတတ်တယ်၊ ချုပ်ငြိမ်းရာကို မရောက်တောင် ငြိမ်သက်သိမ်မွေ့ပြီး ရှုသိလို့ ကောင်းနေတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာကိုတော့ အလွယ်တကူပင် ရောက်နေတာပဲ။ ဒါပေမယ့် မရသေးတဲ့ ဉာဏ်ထူးတရားထူးအတွက် ယခု အားထုတ်တဲ့ အခါကျတော့ ရှုမှတ်လို့တောင် မကောင်းဘဲ ခပ်ခက်ခက် ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ကိုယ်ထဲက အခဲရခက်တဲ့ ဒုက္ခ ဝေဒနာတွေ ကိုလဲ တွေ့နေရတတ်တယ်။ မရှုမမှတ်မိဘဲ လွတ်လွတ်သွားလိုတဲ့ စိတ်ကူးကြံစည်မှုများကိုလဲ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တွေ့ရတတ်တယ်။ အာရုံနဲ့ အမှတ်အစဉ်မကျဘဲ ဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတတ်တယ်။ အဲဒီလို အခက်အခဲတွေကို တွေ့ရတာဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မရသေးတဲ့ တရားအတွက် သမ္ပပ္ပဓာန်လုံ့လဖြင့် အထူးအားပေးပြီး ရှုမှတ်ရလိုပါပဲ။ ရပြီး ဖိုလ်တရားအတွက်ဆိုတော့ နှုတ်တက်ရပြီး စာကို ရွတ်ဆိုရတာ လွယ်ကူသလိုပင် ရှုမှတ်ရတာ လွယ်တယ်။ သမ္ပပ္ပဓာန် လုံ့လဖြင့် အထူးအားပေးစရာ မလိုဘူး။ ဒါကြောင့် တရားဟောင်းအတွက် လွယ်ပြီးတော့ တရားသစ်အတွက် မလွယ်ဘဲ ခပ်ခက်ခက် ဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။

ဒါပေမယ့် ပထမစပြီး အားထုတ်ခါစတုန်းက ရှုရတာ လောက်တော့လဲ မခက်ပါဘူး။ တစ်နာရီ နှစ်နာရီ စသည် အတွင်းမှာပင် အမှတ်ကောင်းပြီးတော့ အထက်ပိုင်း ဉာဏ်များသို့

သကဒါဂါမ် ဖြစ်သွားပုံ

၂၉၃

ရောက်သွားတတ်ပါတယ်။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့လဲ ရောက်သွားတတ်ပါတယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့၊ ဣန္ဒြေမရင့်ကျက်သေးရင် ရှေ့သို့မတိုးဘဲ အမှတ်အသိကောင်းရုံမျှသာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အရင်က ငါးမိနစ် ဆယ်မိနစ်အတွင်း ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်နေကျဖြစ်ပေမယ့် ယခု တရားသစ်အတွက် ဆိုတော့ နာရီပေါင်းများစွာ ကြာသော်လဲ ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ မရောက်ဘဲ ဖြစ်နေတာလဲရှိတယ်။ ရက်ပေါင်းများစွာ ကြာသော်လဲ မရောက်ဘဲ ဖြစ်နေတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီလို အခါမှာ ရောက်နေကျ တရားသို့ ရောက်ဖို့ စိတ်ညွတ်လိုက်ရင်တော့ မကြာမီပင် ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ အလွယ်တကူ ရောက်ရောက် သွားတတ်တယ်။

သကဒါဂါမ် ဖြစ်သွားပုံ

အထက်မဂ်ဖိုလ်ရောက်ဖို့ ဣန္ဒြေရင့်ကျက် ပြည့်စုံရင်တော့ အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာဖြင့် ထင်ရှားသိမြင်နေတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့အခါ ထူးခြားလျင်မြန် ထက်သန်တဲ့ အသိများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ သိစရာနှင့် သိမှုဆိုတဲ့ သင်္ခါရအားလုံး ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲသို့ ကျရောက်လျက် သကဒါဂါမ် မဂ်ဖိုလ်များ ဖြစ်ပေါ်သွားတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဆက်လက်ပြီး ဒီလို မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဌာနံ ခေါ ပနေတံ အာဝုဿာ ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံဿာတာ-

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဘိလေခန္တသုတ္တန်တရားတော်

ပန္နော ဘိက္ခု၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခ
တော။ပ။ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကရောန္တော
သကဒါဂါမိဖလံ သဒ္ဓိကရေယျ-တဲ့။

အာဝုသော- ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သောတာပန္နော ဘိက္ခု-
သောတာပန်ရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ- မြင်မှုကြားမှု
စသော ဤဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ အနတ္တတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခ
တော-ဆင်းရဲဟု ။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-
နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကရောန္တော- နှလုံးသွင်းရှုမှတ်
စဉ်၊ သကဒါဂါမိဖလံ- သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို၊ ယံ သဒ္ဓိကရေယျ-
အကြင်မျက်မှောက်ပြုရာ၏၊ စတံ ဌာနံ-ဤသို့မျက်မှောက်ပြုရခြင်း
၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါပေ၏လို့ အရှင်သာရိ
ပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က မိန့်ကြာတော်မူပါတယ်။

အဲဒီမိန့်ကြားချက်ကို ဘုန်းကြီးက “သို့ရှုမြင်သန်၊
သကဒါဂါမ်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊
အဲဒါကို အမှတ်(၂) ဆောင်ပုဒ်နှင့်တွဲပြီး ဆိုကြရမယ်။

(၂) သောတာပန်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

(၃) သို့ရှုမြင်သန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

အဲဒီလို သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးရင် ထူးခြားတဲ့
ရှုသိခွဲပုံများနှင့်တကွ ချုပ်ငြိမ်းရာ ၇ရာက်သွားပုံ ချုပ်ငြိမ်းနေပုံများ
ကိုလဲပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တယ်၊ ပယ်ပြီး ကင်းငြိမ်းပြီးကိလေသာ
နှင့် မပယ်ရသေး မကင်းငြိမ်းသေးတဲ့ ကိလေသာများကို

(တေုတ္တအကြိမ်)

မဟာနာမ်မင်းစက္ခု

၂၉၅

ဆင်ခြင်တာကတော့ သုတရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များမှာသာ ဖြစ်တတ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းအရာကို မဟာနာမ်မင်း၏ ဝတ္ထုဖြင့် နားလည်နိုင်ပါတယ်။

မဟာနာမ်မင်းဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရား၏ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးမှာ သုက္ကောဒန သာက္ကာဒန ဇောတောဒန အမိတောဒနဆိုတဲ့ ညီလေးယောက်ရှိ တယ်။အဲဒီလေးယောက်ထဲက သုက္ကောဒနမှ မဟာနာမ်နှင့်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်တို့ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြတယ်။ အရှင်အာနန္ဒာက အမိတောဒန၏သားဖြစ်တယ်။ (သော ဘဂဝတော ကနိဋ္ဌောလို့) ဆိုတဲ့အတိုင်း အရှင်အာနန္ဒာက မြတ်စွာဘုရားအောက်ငယ်တယ်။ (မဟာနာမော မဟလ္လကတရော သကဒါဂါမီအရိယသာဝကော-လို့) ဆိုထားတဲ့အတိုင်း မဟာနာမ်က မြတ်စွာဘုရားထက်ကြီးတယ်။ သကဒါဂါမ် အရိယာသာဝကပါပဲ။ အဲဒီမဟာနာမ်မင်းက မြတ်စွာဘုရားကို ဒီလိုမေးလျှောက်ပါတယ်။

“လောဘ ဒေါသ မောဟတွေဟာ စိတ်၏အညစ်အကြေး၊ စိတ်ကိုပူလောင်စေတတ်တဲ့ တရားတွေပဲလို့ တပည့်တော် သိနားလည်သဘောပေါက်တာ ကြာပါပြီ၊ ဒီလိုသိနေပါလျက် ရဲဖန်ရဲခါမှာ လောဘ ဒေါသ မောဟတရားတွေက ကုသိုလ်စိတ်ကို ကုန်ပျောက်စေလျက် လွှမ်းမိုးပြီး တည်နေကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်ပါလဲ”တဲ့။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဒီမဟာနာမ်မင်းက “သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့်ပင် လောဘဒေါသ မောဟတွေကို အကြွင်းမဲ့ပယ်တယ်”လို့ ထင်မှတ်ထားတယ်။ သို့ပေမယ့် “မပယ်ရသေးတာ ရှိတယ်” လို့လဲသူက သိတယ်။ “မပယ်ရသေးတာကို စွဲမိပြီး ပယ်ပြီး ကိလေသာက တစ်ဖန် နောက်မှ ပြန်လာတယ်”လို့လဲ ထင်ပါတယ်တဲ့။ (ပုန ပစ္ဆတော ဝါ ဝတ္ထုတိတိ သညိ ဟောတိ-ဟု ရှိသော ယခု လက်ရှိပါဌ်နှင့်အညီ ဖော်ပြသည်)။ အဲဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက ဒီလို စိစစ်ပြပါတယ်။

အရိယသာဝကဿ-အရိယတပည့်အား၊ ဧဝံ သန္နေဟော- ဤသို့သော ယုံမှားသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဖြစ်တတ်ပါသလော ဟူမူ၊ အာမဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တတ်သည် မှန်ပေ၏။ ကသ္မာ-အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ပဏ္ဏတ္တိယာ အကောဝိဒတ္တာ- ဒေသနာပညတ်၌ မကျွမ်းကျင်သောကြောင့်ပင်၊ ဟိ-ချဲ့၍ပြရလျှင်၊ အယံ ကိလေသော အသုကမဂ္ဂဝဇ္ဈောတိ-ဤကိလေသာကို ဤ မည်သော မဂ်က ပယ်သတ်အပ်သည်ဟု ပြဆိုသော၊ ဣမိဿာ ပဏ္ဏတ္တိယာ-ဤဒေသနာပညတ်၌၊ အကောဝိဒဿ- မကျွမ်းကျင်လျှင်၊ အရိယသာဝကဿပိ- အရိယတပည့် အားသော်လည်း၊ ဧဝံ ဟောတိ-ဤသို့ယုံမှားဖြစ်တတ်ပေ၏။ ကိံ တဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ နတ္ထိတိ-ဘယ်နှယ်လဲ ထိုအရိယာမှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ မရှိသလောဟူမူ၊ အတ္ထိ-ရှိပေ၏။ ပန-ရှိပင်ရှိငြားသော်လည်း၊ သာ-ထိုပစ္စဝေက္ခဏာ သည်၊ သဗ္ဗေသံ-အရိယာအားလုံးတို့မှာ၊ န ပရိပုဏ္ဏာ ဟောတိ-

(ဓမ္မစာအုပ်)

အပြည့်အစုံချည်းဖြစ်သည်ကား မဟုတ်ပေ။ ဟိ-မပြည့်ပုံမှာ၊
 ဧကော ပဟိနကိလေသမေဝ ပစ္စဝေက္ခတိ-အရိယာတစ်ပါးသည်
 ပယ်ပြီးကိလေသာကိုသာ ဆင်ခြင်၏။ ဧကော အဝ သိဋ္ဌကိလေ
 သမေဝ-တစ်ပါးသော အရိယာကမူ ကြွင်းသော ကိလေသာကို
 သာ ဆင်ခြင်၏။ ဧကော မဂ္ဂမေဝ-တစ်ပါးက မဂ်ကိုသာ ဆင်
 ခြင်၏။ ဧကော ဖလမေဝ-တစ်ပါးက ဖိုလ်ကိုသာဆင်ခြင်၏။
 ဧကော နိဗ္ဗာနမေဝ-တစ်ပါးက နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ဆင်ခြင်၏။
 ဣမာသု ပန ပဉ္စသု ပစ္စဝေက္ခဏာသု-ဤပစ္စဝေက္ခဏာ ငါးပါး
 တို့တွင်၊ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ-တစ်ပါးဖြစ်စေ၊ နှစ်ပါးဖြစ်စေ၊ နော
 လဒ္ဓါ န ဝဇ္ဇန္တိ-မရရန် မသင့်ကြသည် မဟုတ်၊ သင့်ကြသည်ပင်၊
 ဣတိယဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ န ပရိပုဏ္ဏာတဿ-ဤဆိုခဲ့သည့်
 အတိုင်း ပစ္စဝေက္ခဏာ မပြည့်စုံသော အရိယာမှာ၊ မဂ္ဂဝဇ္ဇ
 ကိလေသပဏ္ဏတ္တိ ယံ-မဂ်ဖြင့် ပယ်သတ်အပ်သည့် ကိလေသာကို
 ပြသည့် ဒေသနာပညတ်၌၊ အကောဝိဒတ္တာ-မကျွမ်း ကျင်သော
 ကြောင့်၊ ဧဝံ ဟောတိ-ဤသို့ ယုံမှားဖြစ်တတ်ပေ၏-တဲ့၊အဲဒါဟာ
 မူလ ပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ (ပ-၃၆၆) ၌ စိစစ် ပြဆိုချက်ပါပဲ။

ဒီအဋ္ဌကထာမှာ “အရိယာတစ်ပါးသည် ပယ်ပြီး ကိလေ
 သာကိုသာ ဆင်ခြင်တယ်” စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားပေမယ့်
 “ပယ်ပြီးကိုသာ ဆင်ခြင်တယ်၊ မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာနှင့်
 မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုတော့ မဆင်ခြင်ဘူး” လို့ ဒီလိုတော့ မယူရဘူး၊
 ရှေးပဉ္စမပိုင်းတုန်းက (နှာ ၂၄၄-မှာ) ထုတ်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း

၂၉၈

သီလဝဋ္ဌသုတ္တန်တရားတော်

“မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ဧကန်မုချ ဆင်ခြင်တယ်၊ ပယ်ပြီးနှင့် မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာကိုတော့ ဒေသနာပညတ်၌ ကျွမ်းကျင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များသာ ဆင်ခြင်နိုင်တယ်” လို့ ဒီလိုသာ မှတ်ယူရမယ်၊ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာလဲ “ပဟိနာဝသိဋ္ဌကိလေသပစ္စဝေက္ခဏံ- ပယ်ပြီး ကိလေသာ မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ သေက္ခာနမ္ပိ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလည်း၊ ဟောတိဝါ-ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏၊ န-ဝါ-မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏” လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။

သကဒါဂါမိမဂ်က ဘာကိုပယ်သလဲ

သောတာပတ္တိမဂ်က သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အစရှိတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟူသမျှကို ပယ်တယ်၊ ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာကိုလဲ ပယ်တယ်၊ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသဆိုတဲ့ ဘာသာရေးအကျင့် အယူမှားကိုလဲ ပယ်တယ်၊ အပါယ်ကျရောက်စေတတ်တဲ့ လောဘ ဒေါသ မောဟစသော ကိလေသာတို့ကိုလဲ ပယ်တယ်၊ အဲဒီလို ပယ်တဲ့ အတွက် သောတာပန်မှာ အပါယ်လေးပါးသို့လဲ မကျရောက်နိုင်ဘူး၊ ကာမသုဂတိ၌လဲ ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး မဖြစ်ရတော့ဘဲ ဆင်းရဲစပ်သိမ်း ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်သို့ ဝင်စံရတယ်၊ အဲဒါကတော့ ရှေ့ပိုင်းများက ပြောခဲ့လို့ ထင်ရှားနေပါပြီ။

သကဒါဂါမိမဂ်ကတော့ ဘယ်ကိလေသာများကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ပါသလဲဆိုရင် အကြွင်းမဲ့ ပယ်တဲ့ သီးခြားကိလေသာရယ်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သကဒါဂါမိမဂ္ဂက ဘာဂီပယ်သလဲ

၂၉၉

လို့တော့ မရှိဘူး၊ ကာမရာဂ ဗျာပါဒဆိုတဲ့ အကြမ်းစား ကိလေသာတွေကို ပယ်ပါတယ်၊ အကြမ်းစားဆိုပေမယ့် ပုထုဇဉ်မှာ ဖြစ်နေတဲ့ ကာမရာဂဗျာပါဒတို့လောက်တော့လဲ မကြမ်းပါဘူး၊ ပုထုဇဉ်မှာတော့ အဲဒီ ကာမရာဂဗျာပါဒတွေက အလွန်ကြမ်းပါတယ်၊ အမိအဘကို သတ်နိုင်သည်အထိ ကြမ်းတမ်းပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဇာတသတ်မင်းဟာ ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကို သတ်နိုင်တာပဲ၊ အရှင်ဒေဝဒတ်ဟာလဲ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို တောင် သတ်ဖို့ အားထုတ်နိုင်တာပဲ၊ သောတာပန်မှာတော့ အဲဒီ အကြမ်းစား ကိလေသာတွေကို ပယ်ပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် ပိုးမွှား သတ္တဝါကလေးများကိုတောင် မသတ်နိုင်တော့ဘူး၊ သူတစ်ပါး ဥစ္စာကိုလဲ မလုယက် မစိုးယူနိုင်တော့ဘူး၊ မပိုင် မဆိုင်သော ကာမဂုဏ်တို့၌လဲ မမှားယွင်း မကျူးလွန်နိုင်တော့ဘူး၊ မူးယစ်စေတတ်တဲ့ သေရည်အရက် စသည်ကိုလဲ မသောက်စားနိုင်တော့ဘူး၊ သူတစ်ပါးအား အကျိုးမဲ့ ဖြစ်အောင် လိမ်မပြောနိုင်တော့ဘူး။

ဒါပေမယ့် သကဒါဂါမိမှာ ကျန်ရှိနေတဲ့ ကာမရာဂ စသည်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင် သောတာပန်မှာ မပယ်ရသေးတဲ့ ကာမရာဂ စသည်တွေက ကြမ်းတမ်းတယ်လို့ပဲ ဆိုရတယ်၊ အဲဒီလို ကြမ်းတဲ့ ကာမရာဂ ဗျာပါဒတွေကို သကဒါဂါမိမဂ္ဂက ပယ်ပါတယ်တဲ့၊ ပယ်ဆိုပေမယ့် လုံးဝ ငြိမ်းစေတာတော့ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီ ကာမရာဂဗျာပါဒတွေကို အားနည်းစေရုံမျှ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၀၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစက်

ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် (ကာမရာဂဗျာပါဒါနံတနုဘာဝါယ) ကာမရာဂဗျာပါဒတို့၏ သေးငယ်ခြင်း ပါးခြင်းအကျိုးငှာ သကဒါဂါမိမဂ်ကို ဖြစ်စေတယ် စသည်ဖြင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ ပါဠိ၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာမှာလဲ ဒီလိုဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အဓိစူပုတ္တိယာ စ-ရံခါ ဖြစ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိယုဋ္ဌာန မန္တတာယ စ-ထကြွဖြစ်ပေါ်မှု အားနည်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒွိဟိကာရဏေဟိ-ဤအကြောင်း နှစ်ပါးတို့ဖြင့်၊ တနုဘာဝေါ-သေးငယ်သည်၏ အဖြစ်-ပါးသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိအပ်၏၊ ဟိ-ချဲ့၍ပြရလျှင်၊ သကဒါဂါမိသ-သကဒါဂါမိ၏ သန္တာန်၌၊ ဝဇ္ဇာနုသာရိ မဟာဇနဿေဝ-ဝဋ်သို့ အစဉ်လိုက်နေသောပုထုဇဉ်လူများစုမှာကဲ့သို့၊ ကိလေသာ အဘိဏ္ဍနပုဇ္ဈိ-ကိလေသာတို့ ထပ်တလဲလဲ အမြဲမဖြစ်ကုန်၊ ကဒါစိ ကဒါစိ ဥပုဇ္ဈိ-ရံခါ ရံခါသာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဥပုဇ္ဈိာပိ-ဖြစ်ကုန်သော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သော အခါ၌လည်း၊ ဝိရဠာကာရာ ဟုတွာ ဥပုဇ္ဈိ-ကျဲကျဲပါးပါး အခြင်းအရာရှိလျက် ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝိရဠဝါပိတဓေတ္တော အကုံရာ ဝိယ-ကျဲကျဲစိုက်ပျိုးထားသော လယ်ယာထဲ၌ ပေါက်လာကြသည့် အညောင့် အညွန့်များကဲ့သို့ ပင်တည်း၊ စ-ဆက်၍ ပြောရလျှင်၊ ဥပုဇ္ဈမာနာပိ-ဖြစ်ဆဲ ကိလေသာ တို့သည်လည်း၊ ဝဇ္ဇာနုသာရိမဟာဇနဿေဝ-ဝဋ်သို့ အစဉ်လိုက်နေသော ပုထုဇဉ်လူများစုမှာကဲ့သို့၊ မဒ္ဒန္တာ ဖရန္တာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သကဒါဂါမိမဂ်က အာဂီပယ်သလဲ

၃၀၁

ဆာဒေန္တဝ-ဖိနိပိတြ ယုံနဲ့ကြ ဖုံးလွမ်းကြလျက်၊ အန္တကာရ်
 ကရောန္တာ-မှောင်မိုက်စေကုန်လျက်၊ နပုဇ္ဈိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်
 ကုန်၊ ပန-စင်စစ်သော်ကား၊ ဒွိဟိ မဂ္ဂေဟိ ပဟိနတ္တာ-နှစ်ပါး
 သော မဂ်တို့ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်၊ မန္တမန္တာဥပဇ္ဈိ-
 နဲ့နဲ့နဲ့သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ တနုကာရာဟုတွာ ဥပဇ္ဈိ-ပါးလွှာသော
 အခြင်းအရာ ရှိကုန်လျက် ဖြစ်ကုန်၏၊ အဗ္ဘပဋ္ဌလံဝိယ-ပါးသော
 တိမ်လွှာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မက္ခိကာပတ္တံဝိယစ-ယင်ကောင်၏
 အတောင်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း ဖြစ်ပေသည် တဲ့။

အဲဒါဟာ အဋ္ဌကထာ ဆရာများ၏ သဘောကျပြဆိုချက်ပဲ၊
 ဆိုလိုရင်း အတိုချုပ်ကတော့ သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကာမဂုဏ်
 ကို နှစ်သက်သာယာတဲ့ ကာမရာဂနှင့် စိတ်ပျက်စိတ်ဆိုးတတ်တဲ့
 ဗျာပါဒဒေါသတွေဟာ ဖြစ်ခဲ့တယ်၊ တစ်ရံတစ်ခါလောက်သာ
 ဖြစ်တယ်၊ ဖြစ်ပြန်တော့လဲ အားမကြီးဘူး မထက်သန်ဘူး၊
 ပါးပါး တိမ်လွှာလို ယင်၏အတောင်လို ပါးပါးကလေးသာ
 ဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါဆိုလိုတဲ့ အတိုချုပ်ပါပဲ၊ စိတ်ဆိုးတဲ့အခါ
 ဘယ်အထိ ဖောက်ပြန်သလဲ၊ မျက်နှာပျက်ရုံလောက်ပဲလား၊
 ဝိသဘာဂ အာရုံနှင့်စပ်ပြီး ကြည့်ရှုရုံလောက်ပဲလား၊ ထိတွေ့ရုံ
 လောက်ပဲလား၊ မေထုန်အမှုကို မပြုတော့ဘူးလား စသည်ဖြင့်
 အတိအကျ သိဖို့ကတော့ ဖော်ပြချက် မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့်
 ထိတွေ့ရုံလောက်ပဲ၊ မေထုန်မှ ပြုသည်အထိ မရောက်ဘူးလို့တော့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဆိုလိုဟန် ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကေစိဝါဒကို ထုတ်ပြပြီးတော့ ဒီလိုပယ်သွားပါတယ်။

တတ္ထ-ထိုအရာ၌၊ ကေစိ ထေရာ ဝဒန္တိ-အချို့ မထေရ် တို့က ဆိုကြသည်မှာ “သကဒါဂါမိဿ ကိလေသာ-သကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ကိလေသာတို့သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ စိရေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ကြာမြင့်မှ ဖြစ်ကြသည်ကား မှန်ပေ၏။ ပန-သို့သော် လည်း၊ ဗဟလာဝ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်သောအခါ ထူထဲအား ကောင်းစွာသာ ဖြစ်ကုန်၏။ တထာဟိ-ထိုစကားမှန်ပေ၏။ အဿ-ထိုသကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပုတ္တာ စ ဓိတရော စ ဒိဿန္တိ-သားတွေ သမီးတွေကို တွေ့မြင်ကြရသောကြောင့် ပင်တည်း” ဣတိ-ဤသို့ ဆိုကုန်၏။ ဧတံ ပန-ဤသားသမီးများ ရှိနေ ခြင်းသည်ကား၊ အပ္ပမာဏံ-ခိုင်လှသော သာဓကမဟုတ်ပါ။ ဟိ-မှန်ပေ၏။ ပုတ္တဓိတရော-သားသမီးတို့သည်၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂပရာ မသနမတ္တေနပိ-အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ထိပါးသုံးသပ်ရုံမျှဖြင့် လည်း၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏-စသည်ဖြင့် ပယ်ပြီးတော့ ပြခဲ့တဲ့ အဋ္ဌကထာ ဝါဒကိုပင် ထပ်ပြီး အတည်ပြုသွားပါတယ်။

ဒါကြောင့် မေထုန်မှ ပြုနိုင်လောက်အောင် ကာမရာဂ ထက်ထက်သန်သန် မဖြစ်ဘူးလို့ အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့က ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ယခုခေတ် အနောက်တိုင်း ဆရာဝန် များ၏ အဆိုကို ကြိုက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ သကဒါဂါမိမှာ သုံးသပ်ထိပါးရုံနဲ့ သားသမီးတွေ ရတယ်ဆိုတာကိုတော့ လက်ခံလို

(တေတ္ထအကြိမ်)

သကဒါဂါမိမဂ္ဂ အာဂီပယ်သလဲ

၃၀၃

ကြမယ် မထင်ပါဘူး၊ အကြောင်းကတော့ မြင်ရုံ ကြားရုံ ထိပါး
 ရုံမျှဖြင့် ပဋိသန္ဓေရတာက အလွန်ရှားပါလိမ့်မယ်၊ တစ်သိန်း
 တစ်သောင်းမှ တစ်ယောက်တောင်ရှိဖို့ရာ ခဲယဉ်းမည့် လက္ခဏာ
 ပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ကာမာဝစရနတ်ပြည် ခြောက်ထပ်မှာ
 ကာမရာဂကင်းတဲ့ အနာဂါမ်များ မတည်နေနိုင်ကြဘူးလို့လဲ
 ဆိုပါတယ်၊ သကဒါဂါမိနတ်သား နတ်သမီးတွေတော့ ရှိနေ
 ကြတယ်လို့လဲ ဆိုပါတယ်၊ သိကြားမင်းဟာ လူ့ဘဝမှာ ဖြစ်
 ပြီးတော့ သကဒါဂါမိ ဖြစ်မယ်၊ အဲဒီဘဝက စုတေတော့
 တစ်ဖန် သိကြားမင်းပဲ ပြန်ဖြစ်မယ်လို့ ပြောဆိုလိုချက်လဲ
 ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ သကဒါဂါမိနတ်သား နတ်သမီးတွေနဲ့ သိကြား
 မင်းက ကိုယ်လက်ဖြင့် သုံးသပ်ထိပါးပေးရုံမျှဖြင့် သကဒါဂါမိ
 မဟုတ်တဲ့ သူ့အခြေအရံ နတ်သမီး နတ်သားတွေက ကျေနပ်မှု
 ရှိပါ့မလားလို့လဲ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ကေစိမထေရ်
 တို့၏ ဝါဒကိုလဲ သတိပြုသင့်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ရာဂ ဒေါသတွေ အားနည်းသွားတာကတော့
 ထင်ရှားပါတယ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
 ဟာ သောတာပန်ဖြစ်ခိုက်က ရာဂဒေါသ ဖြစ်ပုံနှင့် နှိုင်းစာကြည့်ရင်
 ရာဂဒေါသ အားနည်းသွားပုံ ထင်ရှားရမှာပဲ၊ အဲဒီလို အားနည်း
 သွားတဲ့အတွက် သောတာပန်လို ကာမသုဂတိမှာ ခုနစ်ဘဝထိ
 အောင် မဖြစ်ရတော့ပဲ နှစ်ဘဝမျှသာ ဖြစ်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်တာပဲ၊
 လူ့ဘဝမှာ သကဒါဂါမိဖြစ်ရင် နတ်ဘဝ၌ ဖြစ်ပြီးနောက် လူ့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၀၄

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

ဘဝသို့ ပြန်လာတဲ့အခါ ရဟန္တာ ဖြစ်မယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ သကဒါဂါမိ-သကဒါဂါမ် လို့ ခေါ်ရတာပဲ၊ သင်္က-တစ်ကြိမ်+အာဂါမိ-ပြန်လာမည်= သကဒါဂါမိ၊ တစ်ကြိမ် ပြန်လာမည့် ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ နတ်ဘဝမှာ သကဒါဂါမ် ဖြစ်ရင်လဲ လူ့ဘဝမှာ ဖြစ်ပြီးနောက် နတ်ဘဝသို့ ပြန်လာပြီး ရဟန္တာဖြစ်တယ်။

ယခု ပြောခဲ့ဒါဟာ သကဒါဂါမ်နှင့် စပ်ပြီး သိမှတ်စရာ တော်တော် စုံသွားပါပြီ၊ ဒါကြောင့် ရှေ့သို့တိုးပြီး အားထုတ်ပုံနှင့် အနာဂါမ်ဖြစ်ပုံ အကြောင်းကို ပြောရမယ်။

အနာဂါမိမဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်ပုံ

သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မြန်မြန်ရောက်အောင် ကြာကြာတည် အောင် လေ့လာပုံကတော့ ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်းပေါ့၊ အဲဒီလို လေ့လာပြီးတော့ မပယ်ရသေးတဲ့ ကာမရာဂနှင့် ဗျာပါဒ အကြွင်းအကျန်များကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်အောင် မရသေးတဲ့ ဉာဏ်ထူး တရားထူးတွေကို ရအောင် အားထုတ်ရတယ်၊ အားထုတ်ပုံကတော့ နည်းတူပါပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ အားထုတ်ပုံ နှင့် စပ်ပြီးတော့ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က ဒီလိုမေးပါ တယ်။

သကဒါဂါမိနာ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ
ကတမေ ဓမ္မာ ယောနိသော မနဿိ ကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

(တေုတ္တအကြိမ်)

အာရုံစိုက်မှုပညာရပ်အား အားထုတ်ပုံ

၃၀၅

အာရုံသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ သကဒါဂါမိ
နာ ပန ဘိက္ခုနာ-သကဒါဂါမိ ရဟန်းသည်ကား၊ ကတမေ
ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်း
အားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-
နှလုံးသွင်းအပ်-ရှုအပ်ပါကုန်သနည်း-တဲ့၊ အဲဒီ အမေးကို အရှင်
သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဒီလိုဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

သကဒါဂါမိနာပိ အာရုံသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ ဣမေ
ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော
ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ-စသည်ဖြင့် ဖြေကြားတော်မူပါ
တယ်။

အာရုံသော ကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သကဒါဂါမိနာပိ
ဘိက္ခုနာ-သကဒါဂါမိရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါ
နက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊
ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-
နည်းမှန် လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ၊ နှလုံးသွင်းအပ်-
ရှုအပ် ကုန်၏-တဲ့။

အဲဒီ အမေးအဖြေ နှစ်ရပ်ကို “သကဒါဂါမိကား၊ ဘယ်
တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း၊ သကဒါဂါမိလဲ ခန္ဓာပဲ၊-ရှုမြဲနည်း
တူသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

- (၁) သကဒါဂါမိကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။
- (၂) သကဒါဂါမိလဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲ နည်းတူသည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ပုထုဇဉ် သောတာပန်များ ရှုပုံနှင့် သကဒါဂါမ်ရှုပုံ ဘာထူးသေးလဲ၊ ဘာမျှ မထူးပါဘူး၊ သကဒါဂါမ်ဖြစ်အောင် ရှုပုံမှာလိုပင် မရောက်သေး မရသေးတဲ့ အနာဂါမ်မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ဖို့ရာ စိတ်ညွှတ်ပြီးတော့ မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာ တရားတွေကို မပြတ်ရှုနေရုံပါပဲ၊ အဲဒီလို ရှုရာမှာလဲ ရောက်ပြီးတရား ရောက်ဖို့ကတော့ ရှုမှတ်လို့ လွယ်တယ်၊ မရောက်သေးတဲ့ တရားကို ရောက်ဖို့ရှုတော့ အစမှာ နည်းနည်း ခက်နေတတ်တယ်၊ ဒါပေမယ့် မကြာခင်ပဲ အမှတ်အသိကောင်း ပြီးတော့ သင်္ခါရုပေက္ခာ ဉာဏ်အထိ ရောက်သွားပါတယ်၊ အဲဒီ ဉာဏ်ရောက်တော့ အမှတ်အသိကောင်းရုံမျှသာ ကောင်းပြီး ရှေ့သို့ မတိုးတက်နိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်၊ သောတာပန်က သကဒါဂါမ် ဖိုလ်ရောက်ဖို့ရာ ထက် သကဒါဂါမ်က အနာဂါမ်ဖိုလ် ရောက်ဖို့ရာက သာပြီး ခက်ခဲကြန့်ကြာနေတတ်တယ်၊ အဲဒါ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင်-

သောတာပန်နှင့် သကဒါဂါမ်ကို သီလေသု ပရိပူရကာရီ- သီလ၌ အပြည့်အစုံ ကျင့်သူလို့ ဟောထားတယ်၊ အနာဂါမ်ကို တော့ သမာဓိသို့ ပရိပူရကာရီ-သမာဓိ၌ အပြည့်အစုံ ကျင့်သူလို့ ဟောထားတယ်၊ အဲဒီလို ဟောထားတဲ့အတိုင်း သီလအဆင့် ချင်း တူတဲ့ သကဒါဂါမ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ဖို့က လွယ်တယ်၊ သီလနှင့် အဆင့်အတန်းချင်း မတူတဲ့ သမာဓိအဆင့် အနာဂါမ်ဖိုလ် သို့ ရောက်ဖို့က မလွယ်ဘဲ ရှိနေတယ်လို့ မှတ်ယူရမှာပဲ၊ အဲဒီ

အနာဂါမိမဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်ပုံ

၃၀၇

လို ဖြစ်ပုံဟာ ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို ရကြတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အရေအတွက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင်လဲ အတော်အတန်တော့ ထင်ရှားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ကား-

မြတ်စွာဘုရားဟာ တစ်ချိန်က ဝေသာလီမြို့နယ်ထဲက နာတိကာဆိုတဲ့ ရွာ အုတ်တိုက်ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူတယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက ကွယ်လွန်သွားကြတဲ့ နာတိကာရွာသား ဥပါသကာ ၅၀-ကျော်က အနာဂါမိဖြစ်သွားကြကြောင်း၊ ဥပါသကာ ၉၀-ကျော်က သကဒါဂါမိ ဖြစ်သွားကြတဲ့အကြောင်း၊ ဥပါသကာ ၅၀၀-ကျော်က သောတာပန် ဖြစ်သွားကြတဲ့အကြောင်း မြတ်စွာဘုရား ထုတ်ဖော်ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ဟောကြားချက်ထဲမှာ သောတာပန်က အများဆုံးပဲ၊ သကဒါဂါမိက အလယ်အလတ်ပဲ၊ အနာဂါမိက အနည်းဆုံးပဲ၊ အဲဒါဟာ ဥပါသကာတွေ အကြောင်းပဲ၊ ဥပါသိကာမတွေလဲ အဲဒီ အရေအတွက်ထက် နည်းမှာ မဟုတ်ဘူး၊ တစ်ရွာတည်းက အရိယပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဒါလောက်များတယ်ဆိုတော့ အလွန်ပင် အားရစရာ ကောင်းတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် ယခုနေအခါမှာ တစ်လကျော် နှစ်လ စသည် တရားအားထုတ်လို့ တရားထူးရသွားကြတယ်ဆိုတာကို တချို့က ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချပြီး ပြောတတ်ကြတယ်။ “ရလွယ်တယ် များလွန်းတယ်” လို့ ပြောတတ်ကြတယ်။ ကိုယ်တိုင်ကတော့ ဘာတရားမှ ထိထိရောက်ရောက် အားမထုတ်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၀၈

သီလဝဋ္ဌသုတ္တန်တရားစက်

ဘဲ ဒီလိုပြောဆိုကြတာကတော့ သူတော်ကောင်း လက္ခဏာ မဟုတ်ပါဘူး။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ အရိယာအရေအတွက်တွေ ခြားနားနေပုံဟာ အထက် အထက် မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ဖို့ မလွယ်ဘူးဆိုတာ နှိုင်းယှဉ်ပြီး သိမှတ်ဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဣန္ဒြေရင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ အဲဒီလို ရှုသိနေရင်းပင် အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောကို မျက်မှောက်ပြုသွားပါတယ်။ အဲဒီလို မျက်မှောက် ပြုနိုင်ပုံကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဆက်လက်ပြီး ဒီလိုမိန့်ကြားတော့မူပါတယ်။

ဌာနံ ခေါ ပနေတံ အာဝုသော ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ သကဒါဂါမိဘိက္ခု၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိကရော-
န္တော အနာဂါမိဖလံ သစ္စိကရေယျ-တဲ့။

အာဝုသော-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သကဒါဂါမိ ဘိက္ခု- သကဒါဂါမိရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ-ဤငါးပါး သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော- ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန် လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကရောန္တော-နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေစဉ်၊ အနာဂါမိဖလံ-အနာဂါမိဖိုလ်ကို၊ ယံ-သစ္စိကရေယျ-အကြင် မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း၏၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤသို့၊ မျက်မှောက်ပြုနိုင် ခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပေ၏-တဲ့။

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

ဥဂ္ဂါသုတ္တံ

၃၀၉

အဲဒီ မိန့်ကြားချက်ကို “သို့ ရှုမြင်သန်၊ အနာဂါမ်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို အမှတ်(၂) ဆောင်ပုဒ်နှင့်တွဲပြီး ဆိုကြရမယ်။

(၂) သကဒါဂါမ်လံ၊ ဓန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

(၃) သို့ရှုမြင်သန်၊ အနာဂါမ်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

အနာဂါမ်မှာ ကင်းငြိမ်းတဲ့ ကိလေသာများ

အနာဂါမ်မဂ်က ကာမရာဂနဲ့ ဗျာပါဒကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အနာဂါမ်မှာ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေကို နှစ်သက်တပ်မက်တဲ့ ကာမရာဂ လုံးဝကင်းငြိမ်းသွားတယ်၊ အဖိုအမ ဝိသဘာဂ အာရုံတွေနဲ့ စပ်ပြီး တပ်မက်သာယာမှု လုံးဝ မရှိတော့ဘူး၊ ဝိသဘာဂဖြစ်တဲ့ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့အာရုံတွေကို အလိုမရှိတော့ဘူး၊ အင်မတန် ကောင်းတာပဲ၊ ယခု လူအများတွေမှာ ဒီကာမရာဂ ရှိနေတဲ့အတွက် ဆင်းရဲဒုက္ခ အမျိုးမျိုးနဲ့ တွေ့ကြုံခံစားနေကြရတယ်၊ အဲဒီ ကာမရာဂ လုံးဝကင်းသွားတဲ့အတွက် အလွန်ချမ်းသာသွားတာပဲ။

ဥဂ္ဂါ သုတ္တံ

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလက ဓဿာလီ ပြည်က ဥဂ္ဂါဆိုတဲ့ သူကြွယ်ဟာ အနာဂါမ်မဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီး အနာဂါမ်ဖြစ်သွားတဲ့အခါ သူ့ဇနီးလေးယောက်ကို ဒီလိုပြောပါ

(ဓတုတ္တအကြိမ်)

၃၁၀

သီလဝဋ္ဌသုတ္တန်တရားတော်

သတုံ၊ “(ဘင်္ဂနီယော) နမတို့၊ ငါဟာ ဗြဟ္မစရိယခေါ်တဲ့ အကျင့်မြတ်လျှင် ငါးခုမြောက်ရှိတဲ့ သိက္ခာပုဒ်များကို ဆောက်တည်လိုက်ပြီ၊ (မေထုန်အမှုကို မပြုတော့ဘူးလို့ သိစေလိုရင်း ပါပဲ) ဒီအိမ်မှာပဲ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကို သုံးမြဲသုံးနေလိုက နေနိုင်တယ်၊ ကောင်းမှုများကိုလဲ ပြုနေနိုင်တယ်၊ အကယ်၍ ခင်ပွန်းယောက်ျား အလိုရှိရင်၊ ဘယ်သူ့ထံ ပို့အပ်ပေးပါ” လို့ ပြောသတုံ၊ အဲဒီတော့ အကြီးဆုံး ဇနီးက မည်သူ့ထံ ပို့အပ်ပေးပါလို့ ပြောတယ်၊ အဲဒီလို ပြောတဲ့တိုင်း ဥဂ္ဂါသူကြွယ်က အဲဒီ ယောက်ျားကို ခေါ်ယူပြီးတော့ သူ့ဇနီးကို ရေကရားဖြင့် ရေသွန်းချပြီး ပေးအပ်လိုက်ပါသတုံ၊ အဲဒီလို အပျိုစင်အရွယ် ဇနီးကိုပေးအပ်ရာမှာ စိတ်ထဲတွင် တမျိုးတမည် ထူးထူးခြာခြား ဘာမျှမဖြစ်ပါဘူးတဲ့၊ အဲဒါဟာ ကာမရာဂ လုံးဝကင်းနေပုံ သာကေ တစ်ခုပါပဲ။

ဝိသာခ သေဋ္ဌေးဝတ္ထု

နောက်ပြီးတော့မြတ်စွာဘုရား ရာဂေါဟ်သို့ ပထမ ကြွရောက်စဉ်က မဂဓတိုင်း ပြည့်ရှင် ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရမင်းက လူထု ပရိသတ် တစ်သိန်းနှစ်သောင်းနှင့်တကွ ကြိုဆိုကန်တော့တယ်၊ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက သင့်လျော်တဲ့ တရားကို ဟောတော်မူတဲ့အတွက် ဘုရင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းနှင့်တကွ တစ်သိန်း တစ်သောင်းသော လူထုဟာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး

(တေတ္ထအကြိမ်)

သောတာပန် ဖြစ်သွားကြတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ဝိသာခသေဋ္ဌေးကြီး
 ဆိုတာလဲ ပါတယ်။ အဲဒီ ဝိသာခ သေဋ္ဌေးကြီးဟာ သောတာပန်
 ဖြစ်ပြီးကတည်းက မြတ်စွာဘုရားကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်
 ပြီး တရားနာလေ့ရှိပါတယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာတော့ တရားနာ
 ရင်း နှလုံးသွင်းပြီး အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ရောက်လျက် အနာဂါမိ
 ဖြစ်သွားတယ်။ ကျောင်းတော်မှ ပြန်ချိန်မှာ သေဋ္ဌေးကတော်
 ဓမ္မဒိန္နာ-က ပြတင်းပေါက်ကနေပြီး သေဋ္ဌေးကြီးလာမည့် လမ်း
 ဘက်ကို မျှော်ကြည့်နေတယ်။ ဝိသာခ သေဋ္ဌေးကြီးက အခါတိုင်း
 ဆိုရင် သေဋ္ဌေးကတော်ရှိရာ ပြတင်းပေါက်ဆီကို ကြည့်ရင်း
 လာတယ်။ မျက်နှာချင်းဆိုင် ဆုံမိတဲ့အခါ နှစ်ဦးစလုံး အပြုံးဖြင့်
 နှုတ်ဆက်ကြသတဲ့။ အနာဂါမိဖြစ်လာတဲ့နေ့မှာတော့ ဝိသာခ
 သေဋ္ဌေးကြီးက ဘယ်ကိုမျှ မကြည့်ဘဲ စက္ခုမြေကိုချပြီး တည်
 ကြည်တဲ့ ဣန္ဒြေကြီးနဲ့ လာနေသတဲ့။

အဲဒီလို ဣန္ဒြေကြီးနဲ့ လာနေတာကို မြင်ရတော့ ဓမ္မဒိန္နာ
 က “အခါတိုင်းနဲ့ မတူဘူး၊ ဘာဖြစ်လာလို့ပါလိမ့်” လို့ စိုးရိမ်
 စိတ်နဲ့ စဉ်းစားပြီးတော့ အခါတိုင်းလိုပင် ကြိုနေကျအတိုင်း
 တိုက်အိမ်လှေခါးရင်းသို့ ဆင်းပြီးကြိုတယ်။ တူနှစ်ကိုယ် လက်တွဲပြီး
 အိမ်ပေါ်တက်ရန် လက်ကိုကမ်းလှမ်းပေးတယ်။ သေဋ္ဌေးကြီးက
 မိမိလက်ကို အတွင်းဘက် တွန့်ဆုတ်ခဲ့ပြီး တစ်ယောက်တည်း
 လှေကားပေါ် တက်သွားတယ်။ ဒီတော့ ဓမ္မဒိန္နာက “အခါတိုင်း
 လို မဟုတ်ဘူး၊ ဘာဖြစ်လာလို့ပါလိမ့်၊ နံနက်စာ ထမင်းစားတဲ့

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အခါ သိရမှာပေါ့လေ” လို့ စဉ်းစားပြီး နောက်က တက်လိုက် လာရတယ်။ ထမင်းပွဲကို ပြင်ဆင်ပြီး သေဋ္ဌေးကြီးကို ကျွေးတယ်။ အခါတိုင်းဆိုရင် သေဋ္ဌေးကြီးဟာ သေဋ္ဌေးကတော်နှင့် အတူတူ စကားတပြောပြောနဲ့ ထမင်းစားတယ်။ ဒီတစ်ခါတော့ ဓမ္မဒိန္နာ ကို စောင်းငဲ့တောင် မကြည့်ဘဲ ယောဂီရဟန်းလိုပင် သူ တစ်ယောက်တည်း စားနေပါသတဲ့။ ဘုန်းကြီးတို့ သတိပဋ္ဌာန် ယောဂီတွေအမှတ်နဲ့ စားနေတာမျိုး ဖြစ်မှာပေါ့။

ဓမ္မဒိန္နာက ညဉ့်ကျတော့ သိရမှာပေါ့လို့ စဉ်းစားမိတယ်။ ဝိသာခ သေဋ္ဌေးကြီးက အဲဒီ ညဉ့်မှာ ဓမ္မဒိန္နာနှင့် အတူအိပ်နေကျ အခန်းကို မဝင်တော့ဘဲ အခြားအခန်းမှာ သင့်တော်တဲ့ ခုတင် ကိုပြင်ပြီး တစ်ယောက်တည်း အိပ်တယ်။ ဒီတော့ “ဘယ့်နှယ် လဲ၊ သူ့မှာ တခြားမိန်းမကို တောင့်တမှုများ ရှိနေလေသလား၊ သို့မဟုတ် တစ်ယောက်ယောက်က ကုန်းတိုက်ထားလေသလား၊ သို့မဟုတ် ငါ့မှာ အပြစ်ရှိနေသလား” လို့ ကြံတွေးပြီး အကြီး အကျယ် စိတ်ပူနေရှာသတဲ့။ ဒါပေမယ့် နှစ်ရက် သုံးရက်လောက် တော့ စောင့်ကြည့်ဦးမှပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး အောင့်နေခဲ့တယ်။

နှစ်ရက် သုံးရက် ကြာတော့လဲ အခြေအနေက မထူးခြား ဘူး။ ဒါကြောင့် ဓမ္မဒိန္နာက မအောင့်နိုင်တော့တဲ့အတွက် ဝိသာခသေဋ္ဌေးကြီးထံ ဝင်ရောက်ပြီး လက်အုပ်ချီရှိခိုးလျက် တည်နေတယ်။ ဟဲ့ ဓမ္မဒိန္နာ အချိန်အခါမဟုတ်ဘဲ ဘာကြောင့် လာသလဲလို့ ဝိသာခ သေဋ္ဌေးကြီးက မေးတယ်။ အရှင်သေဋ္ဌေးကြီး

လာရပါသော်ကော၊ အရှင်သေဋ္ဌေးကြီးက အရင်ကလိုမှ မဟုတ်
 တော့ဘဲဟာကိုး၊ ဘယ်နှယ်လဲ တခြား မိန်းမကိုများ တောင့်တနေ
 သလားလို့ မေးတယ်၊ အဲဒီလို တောင့်တမှု မရှိပါဘူး ဓမ္မဒိန္နာ
 ရယ်လို့ ဖြေတယ်၊ သူများက ကုန်းတိုက်ထားသလားလို့
 မေးပြန်တယ်၊ အဲဒီလို ကုန်းတိုက်တာလဲ မရှိပါဘူးကွယ်လို့
 ဖြေတယ်၊ ဒီလိုဆိုရင် ကျွန်မမှာ အပြစ်ရှိလို့ ဖြစ်မှာပေါ့လို့
 ဓမ္မဒိန္နာက ဆိုတယ်၊ သင့်မှာလဲ အပြစ်မရှိပါဘူးကွယ်လို့
 ဝိသာခ သေဋ္ဌေးကြီးက ပြောတယ်၊ ဒါဖြင့် အရှင်သေဋ္ဌေးကြီး
 ဟာ ကျွန်မနှင့် ဘာကြောင့် အရင်ကလို စကားကိုတောင်
 မပြောဘဲ နေပါသလဲလို့ ဓမ္မဒိန္နာက မေးတယ်။

အဲဒီတော့ ဝိသာခ သေဋ္ဌေးကြီးက “လောကုတ္တရာ
 တရားထူးဆိုတာ အလွန်အလေးပြုသင့်တဲ့ တရားပဲ၊ မပြောပြ
 သင့်တဲ့ တရားပဲ၊ ဒါပေမယ့် ငါက အကြောင်းမှန်ကို ထုတ်ဖော်
 မပြောရင် ဓမ္မဒိန္နာဟာ နှလုံးသားကွဲပြီး သေရှာလိမ့်မယ်” လို့
 စဉ်းစားပြီးတော့ ဓမ္မဒိန္နာအား ငဲ့ညှာသောအားဖြင့် ဒီလိုထုတ်ဖော်
 ပြီး ပြောပြလိုက်တယ်၊ “ဓမ္မဒိန္နာရေ၊ ငါဟာ မြတ်စွာဘုရား၏
 တရားတော်ကို ကြားနာပြီးတော့ ဒီလို လောကုတ္တရာ တရားထူး
 ကို ရလာတယ်ကွယ်၊ အဲဒီ တရားထူးကို ရလာကတည်းက
 သမီးခင်ပွန်းအဖြစ်ဖြင့် အရင်ကလို ဆက်ဆံမှုမျိုးကို မပြုနိုင်
 တော့ဘူးကွယ်၊ ဒီအိမ်မှာ သင့်ဥစ္စာက ကုဋေ ၄၀၊ ငါ့ဥစ္စာက
 ကုဋေ ၄၀-ပေါင်း ကုဋေ ၈၀-ရှိတယ်၊ အဲဒီ ဥစ္စာတွေကို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သင်က အပိုင်အုပ်ချုပ်ပြီးတော့ သင်က မိခင်လို နှမရင်းလို သဘောထားပြီး ဒီအိမ်မှာပဲ နေလိုလျှင်နေပါ။ သင်ပေးသမျှ ကျွေးသမျှဖြင့် ငါက မျှတနေပါမယ်။ အကယ်၍ အိမ်ထောင် အသစ် ပြုချင်ရင် ဒီဥစ္စာတွေကို ယူပြီး သင့်မိဘအိမ် ပြန်သွားပါ။ အဲဒီလို မဟုတ် ရင်လဲ ဒီအိမ်မှာ နေမြဲနေပါ။ ငါက သင့်ကို နှမရင်း သမီးရင်းအရာမှာ ထားပြီး ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက် သွားပါ့မယ်” လို့ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီတော့ ဓမ္မဒိန္နာက စဉ်းစားဆင်ခြင်မိတယ်။ “ပကတိ ယောကျ်ားဆိုရင် ဒီလိုစကားကိုမပြောနိုင်ဘူး။ တကယ်ကောင်းတဲ့ လောကုတ္တရာ တရားထူးကို ရလာတယ်ဆိုတာ ဧကန် ဟုတ် ပေလိမ့်မယ်။ သားမယား စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကို မတွယ်တာဘဲ စွန့်နိုင်တဲ့ တရားဟာ တကယ်ကောင်းတဲ့ တရားပဲ။ ဒီတရား ကို ယောကျ်ားများသာ ရနိုင်သလား၊ မိန်းမများတော့ မရနိုင် ဘူးလား” လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ အဲဒီအကြောင်းကို မေးတယ်။ ဒီတော့ ကျားမ မရွေး ကျင့်သူတိုင်း ရနိုင်ကြောင်း ဝိသာခ သေဋ္ဌေးကြီးက ပြောပြတယ်။ အဲဒီအခါ ဓမ္မဒိန္နာက ရဟန်း မပြုပြီး တရားကျင့်လိုကြောင်း ခွင့်တောင်းတဲ့အတွက် ဝိသာခ သေဋ္ဌေးကြီးက ခွင့်ပြုပြီးတော့ အခမ်းအနားနှင့်တကွ ဘိက္ခုနီ ကျောင်းသို့ ပို့ပြီး ရဟန်းမ ပြုစေပါတယ်။ ဓမ္မဒိန္နာလဲ ရဟန်းမ ပြုပြီး မကြာမီမှာပင် တရားကျင့်ပြီး အာသဝေါကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားပါတယ်။ နောက်တစ်ချိန်၌ ဓမ္မဒိန္နာကို

(ဇေတုတ္တအကြိမ်)

ယခုခေတ် ယောဂီမတစ်ဦး၏ ထူးခြားပုံ

၃၁၅

မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မကထိကအရာ၌ ဇောဒဂ်ဂုဏ်ထူးဖြင့် ချီးကျူးချီးမြှောက်တော် မူပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဝိသာခ သေဋ္ဌေးနှင့် ဓမ္မဒိန္နာအကြောင်း အရာထဲမှာ သီစေလိုရင်းကတော့ ဝိသာခသေဋ္ဌေးကြီးဟာ အနာဂါမ်ဖြစ်သွားတဲ့အခါ ကာမရာဂ လုံးဝကင်းတဲ့အတွက် သေဋ္ဌေးကတော် ဓမ္မဒိန္နာနှင့်တကွ ကုဋေ ၈၀-သော ဥစ္စာတွေကို တပ်မက်တွယ်တာမှု ကင်းငြိမ်းပုံပါပဲ။

ယခုခေတ် ယောဂီမတစ်ဦး၏ ထူးခြားပုံ

လွန်ခဲ့သော ရှစ်နှစ် ကိုးနှစ်လောက်က ယောဂီအမျိုးသမီးတစ်ယောက်၏ ထူးခြားတဲ့ ပုံကိုလဲ ဒီနေရာမှာ ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်တဲ့အနေဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြောချင်ပါတယ်။ အရွယ်ကတော့ အသက် ၄၀-ကျော် ၅၀-အတွင်းလောက် ရှိပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ အမျိုးသမီးက တရားအားထုတ်ပြီးတဲ့အခါ ကာမအာရုံတွေမှာ တပ်မက်မှု ကင်းနေပုံကို ပြောပြတယ်။ သူ့မှာ ယောက်ျား၏ကိုယ်နှင့် ထိတွေ့ရုံမျှဖြင့် ပူလောင်ပြီး ခံခက်နေပါသတဲ့၊ ဒါကြောင့် သူ့ခင်ပွန်းကို သူ့ညီမနှင့် လက်ဆက်ပေးပြီးတော့ သူက လူလွတ်အဖြစ်နဲ့ နေပါသတဲ့။ သူ့ အိမ်ထောင်စုကလဲ ဆင်းရဲတဲ့ အိမ်ထောင်စု မဟုတ်ပါဘူး။ အတော်အတန် ပြည့်စုံတဲ့ အိမ်ထောင်စုပါပဲ။ အဲဒီ အမျိုးသမီးမှာ သူ့ခင်ပွန်းနှင့် အာလယပြတ် ကင်းကွာ နေနိုင်တာရယ်။

(ဓတုတ္တအကြိမ်)

၃၁၆

ဘိလ္လဝိသုတ္တန်တရားစာ

သူ့ညီမနှင့် လက်ဆက်ပေးနိုင်တာရယ် ဒီအချက်များဟာ သာမန် အနေဖြင့် မဖြစ်နိုင်ပေဘူး၊ တရားသဘောကြောင့်ပဲ ဆိုတာကတော့ ထင်ရှားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ရှေးကသာ မဟုတ်ဘူး၊ ယခုနေ့ အခါလဲ တကယ်အားထုတ်ရင် ကာမအာရုံတွေကို မငဲ့ကွက်ဘဲ စွန့်လွှတ်သည်အထိ ထူးခြားချက်ကို တွေ့နိုင်တယ်ဆိုတာကို သိနားလည်ထားကြဖို့ပါပဲ။

ဆေးလိပ်ကွမ်း ကြိုက်တာလဲ ကင်းသင့်တယ်

ဝိသဘာဂ ကာမ အာရုံတွေမှာသာ မဟုတ်ဘူး၊ အဝတ် အဆင်တန်ဆာ အာရုံတွေ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ အာရုံတွေ အိပ်ရာနေရာ တွေ အစားအသောက်တွေ ဒီလို ကာမအာရုံတွေမှာလဲ တပ်မက် သာယာမှု ကင်းတယ်၊ ဒီလို အသားဟင်းကလေးကို စားချင် လိုက်တာ ဆိုတာမျိုးဟာ အနာဂါမ်မှာ မရှိသင့်ဘူး၊ ဆေးလိပ် ကြိုက်တာ ကွမ်းကြိုက်တာ ဒီလိုဟာတွေလဲ အရသာအာရုံ ကာမဂုဏ်၌ တပ်မက်သာယာမှုတွေပဲ၊ ဘိန်း၊ အရက်များ ကြိုက်တဲ့ တဏှာကင်းတာလိုပင် အဲဒီ ဆေးလိပ် ကွမ်းကြိုက်တဲ့ ကာမတဏှာလဲ ကင်းသင့်တာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အနာဂါမ်မှာ စိတ်ဆိုးစိတ်ပျက်တဲ့ ဗျာပါဒ ဒေါသလဲကင်းတယ်၊ နှလုံးမသာတာ ဝမ်းနည်းတာ စိုးရိမ်တာ စိတ်ပူတာ ဒီလို စိတ်မချမ်းသာမှု ဒေါမနဿတွေလဲ ကင်းတယ်၊ ကြောက်တာ စက်ဆုပ်ရွံရှာတယ်ဆိုတာတွေလဲ ဒေါသအထူး

(တေ့တ္တအကြိမ်)

ဈာနအနာဂါမ်

၃၁၇

တွေပဲ။ အဲဒါတွေလဲ ကင်းတယ်။ ဣဿ-မနာလိုမှု၊ မစ္ဆရိယ-
 ဝန်တိုမှု ဆိုတာတွေကတော့ သောတာပန်မှာပင် ကင်းငြိမ်းကြောင်း
 အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားကြပါတယ်။ အဲဒီ မနာလိုမှု
 ဝန်တိုမှုတွေက ဒေါသနှင့် တွဲဖြစ်တဲ့ တရားတွေပဲ။ ဒါကြောင့်
 အနာဂါမ်မှာတော့ အဲဒီ မနာလိုမှု ဝန်တိုမှု ကင်းငြိမ်းကြောင်း
 အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကုက္ကုစ္ဆ-
 နောင်တပူပန်မှုဆိုတာလဲ ဒေါသမရှိတဲ့အတွက် လုံးဝ ကင်းငြိမ်း
 တယ်။

အဲဒီလို ကာမရာဂနှင့် ဗျာပါဒတွေ လုံးဝကင်းငြိမ်းနေတဲ့
 အတွက် အထူးအားဖြင့် ကာမအာရုံကို သာယာမှု လုံးဝ မရှိ
 တော့တဲ့အတွက် အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကာမဘဝမှ စုတေလျှင်
 ရူပဘုံ အရူပဘုံသို့ ရောက်တယ်။ အထူးအားဖြင့် သုဒ္ဓါ ဝါသ
 ခေါ်တဲ့ ရူပါဝစရဘုံသို့ ရောက်တယ်။ အဲဒီ ဗြဟ္မာ့ဘုံမှ ကာမ
 ဘုံသို့ ပြန်မလာတော့ဘူး။ အဲဒါကြောင့် န+အာဂါမီ= အနာဂါမ်
 ပြန်လာမည့်သူ မဟုတ်လို့ ခေါ်ဆိုပါတယ်။ အဲဒါက အနာဂါမ်
 အစစ်ပါပဲ။

ဈာနအနာဂါမ်

သောတာပန် သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်များက ရူပအရူပဗြဟ္မာ
 ဘုံများကို ရောက်သွားရင်လဲ အဲဒီဘုံများမှာပင် အထက်မဂ်ဖိုလ်
 များကို ရပြီးတော့ အဲဒီ ရူပ အရူပဗြဟ္မာဘုံမှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန်

(ဧတုတ္ထအကြိမ်)

၃၁၈

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

စံကြတယ်။ အဲဒါကိုတော့ ဈာန အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်တယ်။ ဈာန်၏ အစွမ်းကြောင့် ကာမဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ပြန်မလာတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းအရာကို ဥဏ္ဏဘာပုဏ္ဏား အကြောင်းပြုပြီး မိန့်ကြားတော်မူတဲ့ စကား တော်ဖြင့် ထင်ရှားသိရပါတယ်။

အခါတစ်ပါးမှာ ဥဏ္ဏဘာဆိုတဲ့ ပုဏ္ဏားဟာ မြတ်စွာဘုရား ထံ၌ တရားနာရင်း နှလုံးသွင်းပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်။ လောကီပထမဈာန်ကိုလဲ ရသွားတယ်။ အဲဒါကို အကြောင်းပြုပြီး တော့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဣမမ္မိ စေ ဘိက္ခဝေ သမယေ ဥဏ္ဏဘော ဗြာဟ္မ
ဏော ကာလံ ကရေယျ။ နတ္ထိ တံ သံယောဇနံ၊ ယေန
သံယောဇနေန သံယုတ္တော ဥဏ္ဏဘော ဗြာဟ္မဏော။

ပုန ဣမံ လောကံ အာဂစ္ဆေယျ-တဲ့။ (သံ-တ ၁၉၂)

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣမမ္မိ သမယေ-တရားနာရာမှ ပြန်သွားခါစ ယခု အချိန်ကာလ၌၊ ဥဏ္ဏဘော ဗြာဟ္မဏော- ဥဏ္ဏဘာ ပုဏ္ဏားသည်၊ စေ ကာလံ ကရေယျ-အကယ်၍ သေငြားအံ့၊ (သူ့အိမ်ပြန်မရောက်မီအတွင်း သေသွားရင်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သူ့ အိမ်ပြန်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ သားမယား အာရုံတွေကြောင့် ရထားတဲ့ လောကီဈာန်က ပျက်သွားနိုင်တယ်။ အဲဒီ ဈာန်ပျက်သွားရင်တော့ ဗြဟ္မာ့လောကလဲ မရောက်နိုင်ဘူး။ ကာမဘုံတွင်သာ ဖြစ်ရမှာပဲ၊ ဒါကြောင့် ပြန်သွားခါစ ယခု

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဈာနအနာဂါမ်

၃၁၉

အချိန်ကာလဖြင့် ပိုင်းခြားကန့်သတ်ပြီး မိန့်တော်မူတာပါပဲ။) ဧဝံ သတိ-ဤသို့ ယခုလောလောဆယ်တွင် သေခဲ့ပါမူ၊ ဥဏ္ဏာဘော ဗြာဟ္မဏော-ဥဏ္ဏာဘပုဏ္ဏားသည်၊ ယေန သံယောဇနေန-အကြင်သံယောဇဉ်နှင့်၊ သံယုတ္တော-ယှဉ်အပ် ချည်နှောင် အပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဣမံ လောကံ-ဤကာမလောကသို့၊ ပုန အာဂစ္ဆေယျ-တစ်ဖန် ပြန်လာရာ၏။ တံ သံယောဇနံ-ထိုသို့ ပြန်လာကြောင်း ဖြစ်သော သံယောဇဉ် ချည်နှောင်ကြီးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပေ-တဲ့။

သောတာပန်မျှပင် ဖြစ်သော်လဲ ရထားတဲ့ ဈာန်မပျက်ဘဲ သေသွားရင် ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်တဲ့အခါ ကာမရာဂ ဗျာပါဒ ဆိုတဲ့ သံယောဇဉ် ကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရှိတဲ့အတွက် ကာမဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ပြန်မလာတော့ဘူး၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဈာနအနာဂါမ်ခေါ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ပထမဈာန်ဘုံ၌၊ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးရင် ဒုတိယဈာန်ဘုံ တတိယဈာန်ဘုံတွေမှာ ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီဘုံတွေမှာ မဖြစ်သေးရင်တော့ ဝေဟပျိုလ် ဘုံမှာ ဖြစ်ပြီးတော့ ဧကန်ပင် ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရတယ်။

အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ကာမရာဂ ဗျာပါဒတွေကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အနာဂါမ်အစစ်ကတော့ ကာမဘုံမှ စုတေပြီး အဝိဟာဆိုတဲ့ အောက်ဆုံး သုဒ္ဓါဝါသဘုံမှာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘုံမှာ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးရင် အတပ္ပါဘုံ စသည်မှာဖြစ်ပြီးတော့လဲ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံနိုင်တယ်။ အောက်လေးဘုံမှာ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးရင် နောက်ဆုံး အကနိဋ္ဌဘုံမှာ ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီ အကနိဋ္ဌဘုံကျတော့ ဧကန်ပင် ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရတော့တာပဲ။ အဲဒီလို အနာဂါမ်ကို ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမီ အနာဂါမ်လို့ ခေါ်တယ်။ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံကို အစဉ်အတိုင်း တက်ပြီး အကနိဋ္ဌရောက်တဲ့ အနာဂါမ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို အနာဂါမ်မှာ ပဋိသန္ဓေ ဘဝအားဖြင့် ငါးဘဝရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ကာမဘဝနှင့် မရောဘဲ ရူပဘဝချည်းဖြစ်တဲ့အတွက် တစ်ဘဝလို့သာ ခေါ်ရတယ်။ အနာဂါမ်မှာ တစ်ဘဝထက် ပိုလွန်တဲ့ ဘဝဆင်းရဲတွေ အကုန် ချုပ်ငြိမ်းတယ် ဆိုရာမှာ တစ်ဘဝဆိုတာဟာ ဒီလို ရူပဘဝ သို့မဟုတ် အရူပဘဝကို ရည်ပြီး ဆိုတာပဲ။ သကဒါဂါမ်မှာ နှစ်ဘဝသာ ရှိတယ်။ သောတာပန်မှာ အများဆုံး ခုနစ်ဘဝသာ ရှိတယ်ဆိုတာတွေလဲ။ ဒီနည်းအတိုင်း ယူရမယ်။ ပဋိသန္ဓေဖြင့် ပိုင်းခြားတဲ့ ဘဝ မဟုတ်ဘူးလို့ မူလဋီကာ အနုဋီကာတို့မှာ ပြဆိုထားကြပါတယ်။ အဲဒါကို ရွှေ့နားက ပြောခဲ့ပါပြီ။ အချိန်လဲ တော်တော်များသွားပါပြီ။ အနာဂါမ်ဖိုလ်ဆိုင်ရာ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

- (၁) သကဒါဂါမ်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရူပားအပ်သနည်း။
 - (၂) သကဒါဂါမ်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။
 - (၃) သို့ရှုမြင်သန်၊ အနာဂါမ်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။
- ဤ သီလဝတ္ထုသုတ္တန်တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူမှတ်

သားကြသော ကုသိုလ်ကံစေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်
ကြောင့် ယခု တရားနာ ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့
သည် ဤသုတ္တန်၌ ဟောကြားညွှန်ပြထားသည့်အတိုင်း
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို အနိစ္စသော အခြင်း
အရာတို့ဖြင့် မှန်ကန်စွာ ရှုမြင်နိုင်ကြ၍ မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော
မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်
ချမ်းသာကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်
ကြပါစေ။

သာဓု... သာဓု ... သာဓု ...။

သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော် ဆဋ္ဌမပိုင်း ပြီး၏။

၃၂၂

သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်

သတ္တမပိုင်း

၁၃၂၉-ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လဆုတ် ၈-ရက်နှင့် တော်သလင်း
လပြည့်နေ့တို့၌ ဟောသည်

တရားအနုသန္ဓေ

ပြီးခဲ့တဲ့ ဝါခေါင်လပြည့်နေ့က အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးသည်အထိ
ဟောခဲ့တယ်။ အနာဂါမ်မှာ ကာမရာဂ ဗျာပါဒ ကင်းငြိမ်းပုံများ
ကိုလဲ ဟောခဲ့တယ်။ အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ကိလေသာ
များကိုတော့ မပြောခဲ့ရသေးဘူး။ ဒီကနေ့ အဲဒီ ကိလေသာတွေကို
ပယ်ရန် အားထုတ်ပုံကစပြီး ပြောရမယ်။

အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ကိလေသာများ

အနာဂါမ်မှာ (၁) ရူပရာဂ-ရူပဗြဟ္မာဘဝ၌ တမ်မက်သာ
ယာခြင်း၊ (၂) အရူပရာဂ-အရူပဗြဟ္မာဘဝ၌ ဣပ္ပိမက်သာယာ
ခြင်း၊ (၃) မာန-နှိုင်းပြိုင် မာန်တက်ခြင်း၊ (၄) ဥဒ္ဓစ္စ-ပျံ့လွင့်
ခြင်း၊ (၅) အဝိဇ္ဇာ-ရူပဘဝ စသည်၌ အကောင်းအမြတ် ထင်

(တေတ္ထအကြိမ်)

မဟာထေရ် ၆၀-နှင့် အရှင်သေမက

၃၂၃

နေသေးခြင်း-ဆိုတဲ့ ဒီသံယောဇဉ် ငါးပါးက အကုန်မကင်း ငြိမ်းသေးဘူး၊ အချို့ ကျန်နေသေးတယ်။

အဲဒီ သံယောဇဉ် ငါးပါးထဲမှာ ရူပရာဂ အရူပရာဂ မကင်းသေးတဲ့ အတွက် ရူပဗြဟ္မာဘုံ၊ အရူပဗြဟ္မာဘုံများ၌ ဖြစ်နေရသေးတယ်ဆိုတာကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ၊ အထူးပြော စရာ မလိုပါဘူး၊ မာနဆိုတာက ဘယ်လိုမာနလဲဆိုရင် မဟုတ်တဲ့ ဂုဏ်နဲ့ အထင်ကြီးပြီး ထောင်လွှားတဲ့ (အယာထာဝ) မာနကတော့ သောတာပန်မှာ ကတည်းက မယ်ခဲ့ပြီး ကင်းငြိမ်းပြီး ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဟုတ်မှန်တဲ့ ဂုဏ်ဖြင့် နှိုင်းပြိုင်တဲ့ ယာထာဝ မာနသာ ရှိပါတယ်၊ ဒီမာနဟာလဲ သကဒါဂါမိမဂ် အနာဂါမိမဂ်တို့၏ အစွမ်ကြောင့် အားနည်းတန်သလောက်တော့ အားနည်းနေဖွယ် ရှိပါတယ်၊ သို့သော်လဲ အကြွင်းအကျန်ကတော့ ရှိနေပါသေးတယ်၊ အဲဒါကို အသွိမာနလို့ ခေါ်ဆိုရပါတယ်၊ ဒီဌိမရှိတော့တဲ့အတွက် အတ္တကောင်အနေဖြင့် ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု မရှိပေမယ့် “ငါသိတယ်၊ ငါတတ်တယ်၊ ငါကသူ့ထက်မြတ်တယ်” စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း နှိုင်းပြိုင်မှုကတော့ လုံးဝမကင်းသေးဘဲ ရှိနေသေးတာပဲ၊ ဒါကြောင့် အနာဂါမိဖြစ်တဲ့ ရှင်ခေမကထေရ်က မဟာထေရ် ၆၀-အား ဒီလိုရှင်းပြပါတယ်။

မဟာထေရ် ၆၀နှင့် အရှင်ခေမက

အခါတစ်ပါးမှာ မဟာထေရ် ခြောက်ကျိပ်က အရှင်ဒါသက ကို စေလွှတ်ပြီး ပြဿနာများကို မေးစေပါတယ်၊ မှာလိုက်သည့်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အတိုင်း ရှင်ဒါသက-က မေးလျှောက်တဲ့အခါ အရှင်ဓမ္မက ထေရ်က မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၌ အတ္တကောင်ကိုသော် လည်းကောင်း၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာကိုသော် လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုမျှ မမြင်ပါဘူး-လို့ ဖြေကြားတယ်။ အဲဒီအခါ ဒီလိုဆိုရင် အရှင်ဓမ္မကဟာ ရဟန္တာဖြစ်နေပြီပေါ့-လို့ လျှောက်တယ်။ ဒီတော့ အရှင်ဓမ္မကထေရ်က ငါဟာ ရဟန္တာ မဖြစ်သေးပါဘူး။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၌ (အသ္မိတိ အဓိဂတံ) ငါဖြစ်သည်ဟု-အသိအထင်ကိုတော့ ရရှိနေပါသေး တယ်။ သို့သော်လဲ “ဒါက ငါဖြစ်သည်” လို့တော့ မရူမမြင်ပါဘူး- လို့ ဖြေရှင်းပြလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီအခါ မထေရ်ခြောက်ကျိပ်က “အသ္မိ-ငါဖြစ်သည်လို့ဆိုတာက ဘာကိုဆိုတာလဲ ရုပ်ကိုဆိုတာ လား၊ ရုပ်မှအခြား တစ်ပါးကို ဆိုတာလား၊ ဝေဒနာကို ဆိုတာ လား၊ သညာကို ဆိုတာလား၊ သင်္ခါရတို့ကို ဆိုတာလား၊ ဝိညာဏ်ကို ဆိုတာလား၊ ဝိညာဏ်မှ အခြားတစ်ပါးကို ဆိုတာ လား” လို့ တစ်ဖန်မေးစေပါတယ်။

အဲဒီ မေးစေတဲ့အခါ အရှင်ဓမ္မကထေရ်က မဟာထေရ် ခြောက်ကျိပ်ထံ လာရောက်ပြီး ဒီလိုရှင်းပြပါတယ်။

အရှင်ဓမ္မက၏ ရှင်းပြချက်

“ငါ့ရှင်တို့ ငါဟာ ရုပ်ကိုလဲ အသ္မိလို့ မဆိုပါ၊ ရုပ်မှ အခြားတစ်ပါးကိုလဲ မဆိုပါ၊ ဝေဒနာကိုလဲ မဆိုပါ၊ သညာကိုလဲ မဆိုပါ၊ သင်္ခါရတို့ကိုလဲမဆိုပါ၊ ဝိညာဏ်ကိုလဲ အသ္မိလို့မဆိုပါ။

(တေတ္ထအကြိမ်)

အရှင်ဇေယျက၏ ရှင်းပြချက်

၃၂၅

ဝိညာဉ်မှ အခြား တစ်ပါးကိုလဲမဆိုပါ။ သို့သော်လဲ ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အသွိ-ငါဖြစ်သည်လို့ အသိအထင်ကိုတော့ ရရှိနေပါသေးသည်။ “ဒါက ငါဖြစ်သည်” လို့တော့ မရူမမြင် ပါဘူး။ အဲဒီ စကားဖြင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတစ်ခုခုကို ကွက်ပြီး အသွိလို့ ထင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးလုံး၌ တစ်ပေါင်းတည်း သာမန်အသိ အထင်ကလေး ရှိနေသေးတယ်” လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အသွိ-ငါဖြစ်သည်ဆိုတဲ့ စကားက “ငါ သိတတ်သူဖြစ်သည်၊ ငါတတ်သူဖြစ်သည်၊ ငါမြတ်သူဖြစ်သည်၊ ငါ စင်ကြယ်သူဖြစ်သည်” စသည်ဖြင့် မှန်ကန်တဲ့ ဂုဏ်ကိုမှီ၍ မာနဖြစ်ပုံကို ပြတယ်။ “အဲဒီလို မာနကတော့ မကင်းသေးဘူး ရှိနေသေးတယ်” လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ (ဥပမာအားဖြင့် ပြရလျှင် ကြာပန်း၏ အနံ့ကို ပွင့်ဖတ်၏ အနံ့ပဲ၊ အညှာ၏ အနံ့ပဲ၊ ဝတ်ဆံ၏ အနံ့ပဲလို့ မခွဲခြားနိုင်၊ ပန်းနဲ့လို့သာ ဆိုရသကဲ့သို့ ရုပ်သင်္ကေသင်္ကေကိုလဲ အသွိ-လို့ မဆိုပါ။ ပ။ ဝိညာဏ်သင်္ကေသင်္ကေကို လဲ အသွိလို့ မဆိုပါ။ ဝိညာဏ်မှ အခြား တစ်ပါးကိုလဲ အသွိလို့ မဆိုပါ။ သို့သော်လဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၌ အသွိလို့ အသိ အထင်ကိုတော့ ရရှိနေပါသေးသည်။ “ဒါက ငါဖြစ်သည်” လို့တော့ မရူမမြင်ပါဘူး။

“ငါ့ရှင်တို့ အရိယာတပည့်မှာ (သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသ ကာမရာဂ ပဋိယ-ဆိုတဲ့) အောက်ပိုင်း သံသရာ၌ ကျင်လည်စေတတ်တဲ့ သံယောဇဉ်ငါးပါးကို ပယ်ပြီး

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဖြစ်သော်လည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၌ ငါဖြစ်သည်လို့ ထင်တဲ့ သိမ်မွေ့သော အသွိမာန၊ သိမ်မွေ့သော အသွိဆန္ဒ-အလို ကိန်းနေတဲ့ အနုသယမာနကိုတော့ မပယ်သတ်ရသေးပါ။ ယင်း အရိယာတပည့်သည် နောင်တစ်ချိန်မှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၌ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုနေလျှင် ယင်းသိမ်မွေ့သော မာန၊ ဆန္ဒ၊ အနုသယဟာ အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်ပြီး ဖြစ်သွားပါတယ်။

“ငါ့ရှင်တို့ ဥပမာဖြင့် ပြရလျှင် ခဝါသည်ဟာ ညစ်ပေနေသော အဝတ်ကို ပြာရည် ဆပ်ပြာရည် နွားချေးရည်၌ နင်းနယ်ပြီးနောက် ရေကြည်ဖြင့် ဖွတ်လျှော်လိုက်လျှင် ထိုအဝတ်ဟာ ဖြူစင်သွားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပြာရည်နဲ့ စသည်ကတော့ ရှိနေသေးတယ်။ အဲဒီအဝတ်ကို နဲ့သာအမွှေးအကြိုင်တို့ဖြင့် ထုံတဲ့ ကြုတ်ဆေတ္တာထဲ ထည့်ထားသောအခါ အဲဒီ ပြာရည်နဲ့ စသည်ဟာ ကင်းပျောက်သွားသလိုပင်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုနေလျှင် ထိုသိမ်မွေ့သော အသွိမာနဆန္ဒ အနုသယဟာ လုံးဝ ကင်းပျောက်သွားပါတယ်” လို့ အရှင်ခေမက ထေရ်က ရှင်းပြပါတယ်။

အဲဒီလို ရှင်းပြရင်း နှလုံးသွင်းရှုမှတ်ထားတဲ့ အတွက် အရှင် ခေမကထေရ်နှင့်တကွ မဟာထေရ် ခြောက်ကျိပ်ဟာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြပါသတဲ့။ ပါရမီထူးရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ တယ်လွယ်တာပဲ။ ယခု တရားနာ ပရိသတ်တွေလဲ အားမငယ်ကြနဲ့။ ယခု မပြည့်စုံသေးပေ

(တေတ္ထအကြိမ်)

အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် အဝိဇ္ဇာ

၃၂၇

မယ့် နောင်တစ်ချိန်မှာ ဒီလိုပင် လွယ်လွယ်နဲ့ အထက်မဂ်ဖိုလ် တွေကိုလဲ ရသွားနိုင်ပါတယ်။

အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် အဝိဇ္ဇာ

အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ ဥဒ္ဓစ္စဆိုတာကတော့ အသေး အဖွဲ့လောက် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်ကို “သမာဓိသို့ ပရိပူရကာရီ-သမာဓိသိက္ခာမှာ အပြည့် အစုံပြုကျင့်သူ” လို့ ဟာထားပါတယ်။ သမာဓိအရာမှာ ပြည့်စုံ နေတယ်ဆိုတော့ စိတ်ပျံ့လွင့်မှု ဥဒ္ဓစ္စဟာ အကြီးအကျယ် ဖြစ်နိုင်စရာ မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ စောစော ပိုင်းက ဈာန်မရခဲ့ပေမယ့် စုတေခါနီးမှာ ဈာန်ကိုရပြီး ဗြဟ္မာ့ လောက-ရောက်သွားနိုင်တာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ အဝိဇ္ဇာကလဲ ဖြစ်ရာနယ်ပယ် သိပ်မကျယ်တော့ပါဘူး။ ဝိပလ္လာသ ၁၂-ပါး ရှိတဲ့ အနက်က နှစ်ပါးသာ ရှိပါတော့တယ်။ အဲဒီ နှစ်ပါးက ဘယ်ဟာတွေလဲဆိုရင် ရူပဘဝ အရူပဘဝနှင့်စပ်ပြီး ချမ်းသာ တယ် ကောင်းတယ်လို့ အမှတ်မှား အသိမှားတဲ့ သညာ ဝိပလ္လာသနှင့် စိတ္တဝိပလ္လာသ ဒီနှစ်ပါးပါပဲ။ ဒါကြောင့် အနာဂါမ် မှာ အမှန်အတိုင်း မသိဘဲ အလွဲသိနေတဲ့ အဝိဇ္ဇာဆိုတာဟာ အဲဒီ ရူပဘဝ အရူပဘဝဆိုင်ရာ ရုပ်နာမ်တွေကို ချမ်းသာတဲ့ အနေ ကောင်းတဲ့အနေဖြင့် ထင်နေသေးတဲ့ သဘောပါပဲ။

(တေတ္ထအကြိမ်)

၃၂၈

သီလဝန္တသုတ္တန်စာစုတော်

အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အဲဒီ မကင်းသေးတဲ့ ရူပရာဂ အရူပရာဂ မာန ဥဒ္ဓစ္စ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ သံယောဇဉ် ငါးပါးကို ပယ်နိုင်ဖို့ရာ မရသေးတဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ထူးများကို ရဖို့ရာ အံးထုတ်ရတယ်။ အားထုတ်ပုံကတော့ ရှေးက ရှုမှတ် အားထုတ်ခဲ့တဲ့ အတိုင်းပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ရှုမှတ်ပြီး သိတာပါပဲ။ အဲဒီလို အားထုတ်ရကြောင်းကို ထင်ရှားသိမှတ်ကြ ရအောင် အရှင် မဟာကောဠိက မထေရ်က မေးလို့ အရှင်သာရိ ပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဖြေရှင်းထားပြီး ရှိပါတယ်။ မေးပုံကတော့-

သီလဝန္တသုတ်မှ အမေးအဖြေ

အနာဂါမိနာ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ ကတမေ ဓမ္မာ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

အာဝုသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ အနာဂါမိနာ ပန ဘိက္ခုနာ-အနာဂါမ်ရဟန်းသည်ကား၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်းအား ဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံး သွင်းအပ်-ရှုအပ်ပါကုန်သနည်းတဲ့။

အဲဒီ အမေးကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကဒီလို ဖြေကြားပါတယ်။

အနာဂါမိနာပိ အာဝုသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ

(တေတ္ထအကြိမ်)

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ်မှ အမေးအဖြေ

၃၂၉

ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။

အနတ္တတော ယောနိသော မနသိကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

အာဝုသော ကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ အနာဂါမိနာပိ
ဘိက္ခုနာ-အနာဂါမိ ရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမေ-ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-
ဤငါးပါးသောဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခ
တော-ဆင်းရဲဟု။ပ။အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-
နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ်-
ရူအပ်ကုန်၏-တဲ့။

အဲဒါဟာ အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်က ရဟန္တာဖြစ်အောင် အား
ထုတ်ပုံပါပဲ၊ ပုထုဇဉ်စသည်က သောတာပန်စသည်ဖြစ်အောင်
ရှုပုံအားထုတ်ပုံနှင့် တစ်ထပ်တည်း အတူတူပါပဲ၊ ရှုတဲ့အခါ
သိမြင်ပုံချင်းကတော့ ကွဲပြားပေလိမ့်မယ်၊ ပုထုဇဉ်ကရှုတဲ့အခါ
မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသည်ကို ပယ်နိုင်လောက်ရုံပဲ အနိစ္စသော
အခြင်းအရာများကို သိပေလိမ့်မယ်၊ သောတာပန်ကရှုတဲ့အခါ
မှာ ကာမရာဂ ဗျာပါဒ အကြမ်းတွေကို ပယ်နိုင်လောက်ရုံပဲ
အိပေလိမ့်မယ်၊ သကဒါဂါမိက ရှုသိတဲ့အခါမှာ အဲဒီ ကာမရာဂနှင့်
ဗျာပါဒတွေကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်အောင် သိမြင်ပေလိမ့်မယ်၊
ယခု အနာဂါမိက ရှုတဲ့အခါမှာတော့ ရူပရာဂ အစရှိတဲ့
သံယောဇဉ် ကိလေသာဟူသမျှကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်လောက်
အောင် အပြည့်အစုံ သိမြင်ပေလိမ့်မယ်၊ အထူးအားဖြင့် ရုပ်နာမ်
သင်္ခါရဟူသမျှကို ဆင်းရဲချည်းပဲလို့ အပြည့်အစုံ သိမြင်ပေလိမ့်

(တုတ္တအကြိမ်)

၃၃၀

သီလမဂ္ဂသုတ္တန်စာအုပ်

မယ်၊ အဲဒီလို သိမြင်ပုံချင်းကတော့ ထူးခြားရမှာပဲ။ အဲဒီလို ဝိပဿနာ အသိအမြင်က ထူးခြားတဲ့ အတွက်ကြောင့် ထူးခြားတဲ့ အံ့ထက်အထက် မဂ်ဖိုလ် ဉာဏ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ရှုပ်အခြင်းအရာကိုတော့ ယခုဟောနေတဲ့ သီလဝန္တ သုတ်မှာရော၊ ဒီတရားတော်စတုတ္ထပိုင်း၏ အစ၌ ထုတ်ဆောင် ပြခဲ့တဲ့၊ ဈာနသုတ်စသည်မှာရော (၁၁)ပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ထပ်တူပင် ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးကလဲ ယခု ရွတ်ပြခဲ့တဲ့ အမေးအဖြေ နှစ်ရပ်ကို “အနာဂါမ်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း၊ အနာဂါမ်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲ နည်းတူသည်” လို့ နည်းတူပင် ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) အနာဂါမ်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။

(၂) အနာဂါမ်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

အနာဂါမ်က အဲဒီလိုရုံတော့ ရဟန္တာဖြစ်သွားပုံကို အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဒီလိုဆက်ပြီး မိန့်ကြားတော် မူပါတယ်။

အနာဂါမ်က ရဟန္တာဖြစ်သွားပုံ

ဌာနံ ခေါပနေတံ အာဝုသော ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ အနာ ဂါမိ ဘိက္ခု ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကရောန္တော အရဟတ္တဖလံ သစ္စိကရေယျ-တဲ့။

(ဇေယျအကြိမ်)

အနာဂါမ် ရဟန္တာဖြစ်သွားပုံ

၃၃၁

အာဝုသော-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ အနာဂါမ် ဘိက္ခု-အနာဂါမ် ရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကရောဇ္ဇော-နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေစဉ်၊ အရဟတ္တဖလ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ယံ သန္တိကရေယျ-အကြင်မျက်မှောက်ပြုရာ၏၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤသို့ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါပေ၏-တဲ့။

အဲဒီ မိန့်ကြားချက်ကိုလဲ “သို့ ရှုမြင်သန်၊ အရဟံ၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို အမှတ်(၂) ဆောင်ပုဒ်နှင့် တွဲပြီး ဆိုကြရမယ်။

(၂) အနာဂါမ်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲ နည်းတူသည်။

(၃) သို့ ရှုမြင်သန်၊ အရဟံ၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်လဲ မြင်မှုကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုရတယ်၊ ရှုတဲ့အခါလဲ အနိစ္စ ဒုက္ခ စသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် နည်းတူပင် ရှုရတာပဲ၊ အဲဒီလိုရှုလို့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့အခါ (ဓမ္မရာဂ ဓမ္မနန္ဒိ-ဆိုတဲ့)ဝိပဿနာ၌ သာယာတဲ့ တဏှာကို ပယ်နိုင်ရင် အနုလောမဉာဏ် ဂေါတြ ဘူဉာဏ်များဖြစ်ပြီး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောသို့ အရဟတ္တ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်။

(ထေရ်အကြွယ်)

ဒီစကားရပ်ထဲမှာ “ဝိပဿနာ၌ သာယာတဲ့ တဏှာကို ပယ်နိုင်ရင်” ဆိုတဲ့ (ပရိကပ္ပ) ကြံဆမှု-ခြင်းချက်စကားကို ထည့်ပြီး ပြောရခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ ဒီသီလဝန္တသုတ် တရားတော်စတုတ္ထပိုင်း အစမှာ ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ဈာနသုတ်မှာ ဟောထားပုံကိုလည်း မှတ်သားရအောင်လို့ ထည့်ပြီး ပြောရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီသုတ်မှာ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်ပုံကို ဟောပြီး တော့ ဒီလိုလဲ ဆက်ဟောထားပါတယ်။

**ဓမ္မရာဂကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်
မရောက်ဘဲရှိတတ်ကြောင်း**

သော-ထိုယောဂီ ရဟန်းသည်၊ အာသဝါနံဓယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ကုန်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ နော စေ ပါပုဏာတိတေနော ဓမ္မရာဂေနတာယေဝ ဓမ္မနန္ဒိယာ-ဓမ္မရာဂ ဓမ္မနန္ဒိ၏သည့် သမထ ဝိပဿနာတရား၌ တပ်စွဲနှစ်သက်မှု ကြောင့်ပင် အကယ်၍ မရောက်ဘဲရှိငြားအံ့၊ ဧဝံ သတိ-ဤသို့၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်နိုင်သည်ရှိသော်၊ ပဉ္စန္ဒံ ဩရုဇ္ဈာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ-အောက်ပိုင်းသံသရာ၌ ကျင်လည် စေတတ်သော သံယောဇဉ် ငါးပါးတို့၏၊ ပရိက္ခယာ-ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ ဩပပါတိကော ဟောတိ-ဗြဟ္မာ့ လောက၌ ကပ်ရောက်၍ ဖြစ်၏၊ တသ္မာ လောကာ-ထိုဖြစ်ရာ ဗြဟ္မာ့လောကမှ၊ အနာဝတ္ထိ

(ဇေယျအကြိမ်)

ဓမ္မရာဇကြီး အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်မရောက်ဘဲရှိတတ်ကြောင်း ၃၃၃

ဓမ္မော-ကာမဘုံသို့ ပြန်မလာခြင်းသဘောရှိသည်ဖြစ်၍၊ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယ-ထိုဗြဟ္မာ့လောက၌ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံလေတော့၏တဲ့။

အဲဒါဟာ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ နဝနိပါတ် ဈာနသုတ် စသည်မှာ ဟောထားတဲ့ မြတ်စွာဘုရားစကားတော်ပါပဲ။ အဲဒီမှာ သမထ ဝိပဿနာတို့၌ တပ်စွဲနှစ်သက်မှုကို မပယ်နိုင်လျှင် အရဟတ္တ မဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်ဘူး၊ အနာဂါမ်လောက်သာ ဖြစ်တယ်လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ သမထဆိုတာကတော့ အဲဒီသုတ်မှာပါဒက ဈာန်အဖြစ်ဖြင့် ဝင်စားခဲ့တဲ့ သမထပါပဲ။ ဝိပဿနာဆိုတာကတော့ အမြင့်ဆုံး အကောင်းဆုံးဖြစ်တဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ပါပဲ။ ယခု ဟောနေတဲ့ သီလဝန္တသုတ်မှာတော့ သမထဈာန်ကို အခြေခံ ပြုခဲ့တာ မဟုတ်လို့ ဝိပဿနာမှာပဲ တပ်စွဲနှစ်သက်မှု ဖြစ်စရာ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို စပြီးရှုတဲ့ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၌ နှစ်သက်သာယာ နေရင် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်အောင် မတိုးတက်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေ တတ်တယ်ဆိုတာကို အထူးမှတ်သားကြဖို့ပါပဲ။ ဒီသင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်က အလွန်သိမ်မွေ့ပြီး အလွန်ကောင်းပါတယ်။ လောကီ ဉာဏ်တွေထဲမှာ နှစ်သက်သာယာဖွယ် အကောင်းဆုံးလို့ ဆိုရ မှာပေါ့။ အနုလောမဉာဏ် ဂေါတြဘူဉာဏ်တွေက ပိုပြီး သာယာ ဖွယ် မကောင်းဘူးလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီ ဉာဏ်တွေ ကတော့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ရောက်အောင် တဟုန်တည်း တက်သွား တဲ့ ဉာဏ်တွေဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒါတွေကိုတော့ နှစ်သက်သာယာမှု

(ဓတုတ္တအကြိမ်)

၃၃၄

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တော်

ဖြစ်စွင့်မရှိတော့ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၌ နှစ်သက်သာယာတာကိုပင် ဒီနေရာမှာ ဓမ္မရာဂ ဓမ္မနန္ဒီလို့ ခေါ်တယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

အဲဒီ ဓမ္မရာဂ ဓမ္မနန္ဒီခေါ်တဲ့ နှစ်သက်သာယာမှုကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတာပဲ၊ အဲဒါကို ပယ်နိုင်ရင်တော့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုပြီး ရဟန္တာအစစ် ဖြစ်သွားတော့တာပါပဲ။

ရဟန္တာ၏ ပစ္စဝေက္ခဏာ

အဲဒီလို ရဟန္တာဖြစ်ပြီးလျှင်ပြီးခြင်း ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်ကြတယ်၊ ဖြစ်ပေါ်ပုံကတော့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုသိနေရင်း ထဲက ထူးခြားတဲ့ အသိတွေ ဖြစ်လာပြီး ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်သွားပုံကိုလဲ ဆင်ခြင်မိတယ်၊ အဲဒီလို ရောက်နေခိုက်မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ သင်္ခါရတွေ ချုပ်ငြိမ်း ကင်းဆိတ်နေပုံလဲ ဆင်ခြင်မိတယ်၊ အဲဒီ နှစ်မျိုးက မဂ်ဖိုလ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ပုံပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကင်းပုံ စသည်ကိုလဲဆင်ခြင်မိတယ်၊ အဲဒါကတော့ ပယ်ပြီး ကိလေသာကို ဆင်ခြင်ပုံပဲ၊ အဲဒီ ဆင်ခြင်ပုံကိုတော့ သုတ်ပေါင်းများစွာမှာ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

ဇာတိ-ဘဝအသစ် ဖြစ်မှုသည်၊ ခိဏာ-ကုန်ပေပြီ၊ ဗြဟ္မစရိယံ-အကျင့်မြတ်ကို၊ ဝုသိတံ-ကျင့်သုံးအပ်ပြီ၊ ဝါ-

(တေတ္ထမကြိမ်)

ကျင့်သုံးခြင်း ကိစ္စ ပြီးပေပြီ၊ ကရုဏိယ-ပြုဖွယ်ကိစ္စဟူသမျှကို၊
ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ပြုခြင်းကိစ္စပြီးပေပြီ၊ ဣတ္ထတ္တာယ-ဤကိစ္စ
အလိုငှာ၊ နာပရံ-အခြားပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီ၊ ဣတိ -ပဇာနာတိ-
ဤသို့ ဆင်ခြင်၍ သိလေတော့သည်-လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒါဟာ ပယ်ပြီး ကိလေသာကို ဆင်ခြင်ပုံပါပဲ၊ ကိုယ့်
ဘဝ ကိုယ့်ကိုယ်မှစပြီး မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
တွေကို နှစ်သက်သာယာတဲ့ ကိလေသာရှိနေရင် ဘဝအသစ်
ဖြစ်ဖြစ် နေရမှာပဲ၊ အဲဒီလို နှစ်သက်သာယာတဲ့ ကိလေသာလုံးဝ
မရှိတော့တာကို သိရတဲ့အတွက် ဘဝသစ် ဖြစ်မှု ကုန်ပြီလို့
သိမြင်ဆင်ခြင်မိတာပဲ၊ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း စသည်ဖြင့် ဒွါရ
ခြောက်ပါးက ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး
အနိစ္စ ဒုက္ခစသော အခြင်းအရာဖြင့် သိသိနေရတာ၊ အဲဒီလို
သိအောင် ရှုမှတ်နေရတာဟာ အဲဒီ နှစ်သက်သာယာမှု အစရှိတဲ့
ကိလေသာတွေကို ပယ်ဖို့ကင်းငြိမ်းစေဖို့ပဲ၊ ယခု အဲဒီ ကိလေသာ
တွေ မဖြစ်နိုင်တာ၊ မရှိတော့တာကို သိရတဲ့အတွက် အကျင့်မြတ်
ကျင့်သုံးခြင်း ကိစ္စ ပြီးပြီ စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ် တာပဲ။

ဒါကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရှုသိလာခဲ့ပုံနှင့် ချုပ်ငြိမ်းရာ
ရောက်ပုံကို ဆင်ခြင်တာက လာခဲ့ရာ လမ်းဆိုတဲ့ မင်္ဂကို
ဆင်ခြင်ပုံပဲ၊ အဲဒါဟာ ရှေ့ပိုင်းက ပြခဲ့တဲ့ ငါးဖမ်းသမား
ဥပမာထဲမှာ မြွေဆိုးကြီးကို လွှတ်လိုက်ပြီးတော့ လွှတ်လောက်
ရာသို့ ပြေးသွားခဲ့ပြီး ပြန်လှည့်ကြည့်ပုံမျိုးပါပဲ၊ ချုပ်ငြိမ်းရာမှာ

(တေတ္ထအကြိမ်)

၃၃၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်စာအုပ်

တစ်ခဏမျှ တည်နေပုံကို ဆင်ခြင်တာက ဖိုလ်ကိုဆင်ခြင်ပုံပဲ။ အဲဒါကတော့ ဖိုလ်ဝင်စားပြီး ဖလသမာပတ်က ထတဲ့အခါကျမှ ပိုပြီး ထင်ရှားတယ်။ ချုပ်ငြိမ်းရာ ရောက်နေခိုက်မှာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ အားလုံး ချုပ်ငြိမ်းကင်းဆိတ် နေပုံကို ဆင်ခြင်တာက နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ပုံပဲ။ အဲဒီ မဂ်ဆင်ခြင်မှု၊ ဖိုလ်ဆင်ခြင်မှု၊ နိဗ္ဗာန်ဆင်ခြင်မှု တို့နှင့်တကွ ပယ်ပြီး ကိလေသာ ဆင်ခြင်မှုဆိုတဲ့ ဒီလေးပါးဟာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးခါစ၌ ဖြစ်မြဲ ပစ္စဝေက္ခဏာတွေပါပဲ။ ရဟန္တာမှာ မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာ မရှိတော့တဲ့အတွက် မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာ ဆင်ခြင်တာကတော့ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘူး။

အောက်မဂ်ဖိုလ် သုံးဆင့်၏ အခြားမဲ့မှာတော့ အပြည့်အစုံ ဆိုရင် မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာဆင်ခြင်မှုနှင့်တကွ ပစ္စဝေက္ခဏာ ငါးပါးစီ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ငါးပါးသုံးလီ တစ်ဆယ့် ငါးပါးနဲ့ ရဟန္တာ၏ ပစ္စဝေက္ခဏာ လေးပါးကို ပေါင်းလိုက် ရင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ၁၉-ပါး ဖြစ်တယ်။ ရဟန္တာမှာ အဲဒီ ပစ္စဝေက္ခဏာ ၁၉-ပါးလုံး ပြည့်စုံသွားကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ များမှာ (ဧကူနဝိသတိ) တစ်ခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်များ ပြည့်စုံတယ်လို့ ဖော်ပြလေ့ရှိပါတယ်။ ဒါကတော့ ဗဟုသုတအဖြစ် မှတ်သားဖို့ ထည့်သွင်းပြောရတာပါပဲ။

ယခုလို အနာဂါမ်က ရဟန္တာဖြစ်အောင် ရှုပုံတွေကို ဟောရတာကလဲ လူဝတ်ကြောင်များအတွက် ဆိုရင်တော့ ယခုနေ အခါမှာ ဗဟုသုတဖြစ်ရုံလောက် ရှိမှာပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲ

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဒီဏာသဝဗလသုတ် (အ- ၁၉၆)

၃၃၇

ဆိုတော့ လူဝတ်ကြောင်အဖြစ်နဲ့ ရဟန္တာဖြစ်ဖို့ဆိုတာ ဘုရား
 လက်ထက်တော်ကတော့မင်း မလွယ်ပါဘူး၊ လူဝတ်ကြောင်ဘဝနဲ့
 ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံရတယ်ဆိုတာ အလွန်နည်းပါတယ်၊
 သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၊ သန္တတိအမတ်ကြီး စသည် အနည်းငယ်
 သာ ထင်ရှားပါတယ်၊ ဒါကြောင့်ပါပဲ၊ ယခု ရဟန္တာဖြစ်ပုံအထိ
 ဟောရတာကတော့ ဒေသနာအစဉ်အရအားဖြင့်လဲ ပြည့်စုံအောင်၊
 ရဟန္တာ၏ ဂုဏ်တွေကို သိပြီး ကြည်ညိုကြရ အောင် ဟောရတာပဲ၊
 ယခု ရဟန္တာ၏ ကြည်ညိုဖွယ် ဂုဏ်များ ထင်ရှားသိရအောင်
 ရဟန္တာ၏ ခွန်အားများကို ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောရဦးမယ်။

ဒီဏာသဝဗလသုတ် (အ-တ ၃၉၆)

အခါတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားရှင်က အရှင်သာရိပုတ္တရာကို
 ဒီလို မေးတော်မူပါတယ်။

သာရိပုတ္တ-သာရိပုတ္တရာ၊ ယေဟိ ဗလေဟိ-အကြင်
 ခွန်အားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-ပြည့်စုံ
 သော၊ ဒီဏာသဝေါဘိက္ခု-အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာ
 ရဟန်းသည်၊ ဒီဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါ ကုန်
 ပြီဟူ၍၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊
 ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံ၏၊ ဒီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-အာသဝေါ
 ကုန်ပြီးသော ရဟန္တာရဟန်း၏၊ တာနိ ဗလန္တိ-ထိုခွန်အားတို့
 သည်၊ ကတိ-အဘယ်မျှ ရှိပါကုန်သနည်းလို့ မေးတော်မူပါတယ်။

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

၃၃၈

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားတော်

အဲဒီ အမေးကို အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဒီလို ဖြေကြားလျှောက်ထားပါတယ်။

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ယေဟိ-ဗလေဟိ-အကြင်ခွန်အားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-ပြည့်စုံသော၊ ဓိဏာသဝေါ ဘိက္ခု-အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ဓိဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါမှာ အာသဝေါ ကုန်ပြီဟူ၍၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံ၏၊ ဓိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာ ရဟန်း၏၊ တာနိဗလာနိ-ထိုခွန်အားတို့သည်၊ ဒသ-ဆယ်ပါးတို့ ရှိကြပါသည်-လို့ အကျဉ်းချုပ်လျှောက်ကြားပြီးတော့၊ ကတမေဒသ-အဘယ်ဆယ်ပါးတို့လဲ ဆိုလျှင် စသည်ဖြင့် အသေးစိတ် အကျယ်ကို ဒီလိုလျှောက်ကြားသွားပါတယ်။

(၁) ရဟန္တာ၏ ပထမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဓေ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဓိဏာ-သဂဿ ဘိက္ခုနော-အာသဝေါ ကုန်ပြီးသော ရဟန္တာ ရဟန်းအား၊ ဝါ-ရဟန္တာရဟန်သည်၊ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ-အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္ပပ္ပညာယ-မှန်စွာသိသော ဝိပဿနာပညာ အရဟတ္တမဂ်ပညာဖြင့်၊ သုဒ္ဓိဋ္ဌာ-ကောင်းစွာ မြင်အပ်ကုန်ပြီး

(စတုတ္ထအကြိမ်)

(၁) ရဟန္တာ၏ ပထမခွန်အား

၃၃၉

သည်။ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကြပါသည်။ ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္မိ - အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့ကို မမြဲဟု ဤမှန်စွာ မြင်ခြင်းသည် လည်း၊ ခိဏာ သဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါးဖြစ်ပါပေသည်။ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍၊ ဝါ-စွဲမှီ၍၊ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ခိဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါ တရား ကုန်ပြီဟူ၍၊ အာသဝါနံ ဓယံ-အာသဝေါတရားတို့၏၊ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရားတဲ့။

ယခုခေတ် အသုံးနဲ့ဆိုရင် စကားထပ်နေတယ်လို့ ထင်စရာ ရှိတဲ့ ပုဒ်တစ်ချို့ကို ချန်ထားတယ်။ အတိုချုပ် ဆိုလိုတာကတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရအားလုံးကို မမြဲတာတွေချည်း ဘဲလို့ အမှန်အတိုင်း သိမြင်နေပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်နေတာ ဟာ ရဟန္တာ၏ ခွန်အားတစ်ခုပါပဲ။ အဲဒီ ခွန်အားကို စွဲမှီပြီးတော့ အာသဝေါကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုနိုင်ပါတယ်တဲ့။

အဲဒီမှာ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတရားတွေ မမြဲဘူးလို့ သိမြင်တာကို ရဟန္တာ၏ ခွန်အားလို့ဆိုတော့ ရဟန္တာမဖြစ်သေး တဲ့ အခြားအရိယာတွေမှာ ဒီလို အသိအမြင် မပြည့်စုံသေးဘူးဆို တာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒီအချက်ကို စိစစ်ပြောပြဖို့လိုပါတယ်။

ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ဝိပဿနာရှုနေရင် ဘင်္ဂဉာဏ် စသည် ထက်သန်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ သင်္ခါရတရား ဟူသမျှကို အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့ သိမြင်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၄၀

သီလဝိပဿနာသုတ္တန်စာအုပ်

ထက်သန်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်နေစိုက်မှာသာ ကောင်းကောင်း သိမြင်နိုင်တယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ် မထက်သန်တဲ့အခါ၊ မရှုနိုင်တဲ့ အခါတွေမှာတော့ အဲဒီလို မသိနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အသိအမြင်ကတော့ ရဟန္တာ၏ အသိအမြင်နဲ့ အများကြီး ကွာခြားနေပါတယ်။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြဲတယ်လို့ ထင်တဲ့ သညာဝိပလ္လာသ၊ စိတ္တဝိပလ္လာသ၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ-ဒီသုံးပါးလုံး အကုန်ကင်း နေတယ်လို့ စိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ အဆိုအရအား ဖြင့် “သောတာပန်မှာလဲမြဲတယ်လို့ ထင်မှားသိမှားတဲ့ ဝိပလ္လာသ မရှိဘူး” ဆိုတော့ သင်္ခါရအားလုံးကို မမြဲဘူးလို့ သိမြင်နေတယ် လို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒီလိုဆိုတော့ သောတာပန်မှာလဲ မမြဲဘူးလို့ သိမြင်တဲ့ ခွန်အားပြည့်စုံနေရာ ရောက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သောတာပန်မှာ မာနလဲ ရှိနေတယ်။ မာနဆိုတာ မြဲတဲ့အနေနဲ့ အထင်အစွဲရှိမှဖြစ်တာပဲ။ ခဏမစဲ ပျက်နေတာချည်းပဲ မမြဲတာ ချည်းဘဲလို့သာ သိမြင်နေရင် မာန ဖြစ်ဖွယ်မရှိပေဘူး။ ဒါကြောင့် အသွိမာနကို ပယ်ရန်အတွက် အနိစ္စသညာကို ပွားစေရမယ်ဆိုတာ ကို မြတ်စွာဘုရားက အရှင်မေဃိယအား ဒီလို ဟောထားတာ ရှိပါတယ်။

အနိစ္စသညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ အသွိမာနသမုဋ္ဌိတာယ၊
အနိစ္စ သညိနော မေဃိယ အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ၊ အနတ္တသညိ
အသွိမာနသမုဋ္ဌိတံ ပါပုဏာတိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဗ္ဗာနံ-တဲ့။

(ဓမ္မစာအုပ်)

(၁) ဂုဏ်ရှိ၏ ပထမချွန်အား

၃၄၁

အသို့မာနသမုဂ္ဂါတာယ-ငါဖြစ်သည် ငါတတ်သည်
 စသည်ဖြင့် ထောင်လွှားသော အသို့မာနကို ပယ်နုတ်ရန်အတွက်၊
 အနိစ္စသညာ-မမြဲဟု မှတ်သားမှု သညာကို၊ ဝါ-မမြဲဟုသိသော
 ပညာကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ-ပွားစေအပ်၏၊ မေဃိယ-မေဃိယရဟန်း၊
 အနိစ္စသညီနော-မမြဲဟု အမှတ်သညာရှိသော သူအား၊ အနတ္တ-
 သညာ-အတ္တဟု မှတ်သားမှုသညာသည်၊ ဝါ-အနတ္တဟု သိ
 သော ပညာသည်၊ သဏ္ဍာတိ-ကောင်းစွာ တည်၏၊ ဝါ-သူ
 အလိုလိုပင် ဖြစ်လေတော့၏၊ အနတ္တသညီ-အနတ္တဟု အမှတ်ရှိ
 သော သူသည်၊ အသို့မာနသမုဂ္ဂါတံ-အသို့မာန ပယ်နုတ်ခြင်း
 ကင်းခြင်းသို့၊ ပါပုဏ္ဏာတိ-ရောက်၏၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ-မျက်မှောက်
 အတ္တဘော-မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်လျှင်၊ နိဗ္ဗာန်-ဆင်းရဲငြိမ်းသည့်
 နိဗ္ဗာန်သို့လည်း ရောက်၏-တဲ့။

အဲဒါဟာ မာနကင်းအောင် အနိစ္စသညာ ပွားစေဖို့
 ဟောတော်မူတာပါပဲ၊ မာနဟာ မြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်ပြီး
 ဖြစ်တတ်တာပဲ၊ ယခုပဲ သေရတော့မယ်ဆိုရင် မာနဟာ ကျသွား
 တတ်တာပဲ၊ ခဏမစဲ ပျက်နေတာချည်းပဲ ဘယ်ဟာမှ မမြဲဘူး
 လို့ အမှန်အတိုင်း သိမြင်နေရင် မာနဟာ ဖြစ်နိုင်ဖွယ် မရှိပါ
 ဘူး၊ အတ္တကောင် အနေဖြင့် စွဲလမ်းတာကလဲ တစ်ဘဝလုံး
 အသက်ရှင်ပြီး တည်နေတယ်ထင်ပြီး စွဲလမ်းတာပဲ၊ ခဏမစဲ
 ပျက်နေတာချည်းပဲ မမြဲတာချည်းပဲလို့ တကယ် သိမြင်ရင်
 အဲဒီ အတ္တစွဲလဲ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် “ (အနိစ္စသညီ

နော အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ) မမြဲဘူးလို့ မှတ်သိနေသူမှာ အတ္တမဟုတ် သဘောတရားမျှပဲလို့ အသိဉာဏ်ပညာ အလိုလို ဖြစ်ပြီး တည်နေတယ်” လို့ ဟောတော်မူတာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက-

အနိစ္စလက္ခဏာ-မမြဲဟု မှတ်သိရကြောင်း အနိစ္စလက္ခဏာ ကို၊ ဒိဋ္ဌေ-မြင်အပ်ပြီးလွှတ်သော်၊ အနတ္တဗုဒ္ဓိလက္ခဏာ-အနတ္တဟု မှတ်သိရကြောင်း အနတ္တလက္ခဏာသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝဟောတိ- မြင်အပ်ပြီးသာ ဖြစ်လေတော့၏။ ဟိ-မှန်ပေ၏။ ဧတေသု လက္ခဏေသု-ဤသုံးပါးသော အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာ တို့တွင်၊ ဧကသ္မိံ ဒိဋ္ဌေ-တစ်ပါးကိုမြင်လျှင်၊ ဣတရဒ္ဓယံ- အခြားလက္ခဏာ နှစ်ပါးသည်၊ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ-မြင်အပ်ပြီးသာ ဖြစ်လေတော့သည်-လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဒီ အနိစ္စလက္ခဏာ စသည် အကြောင်းကိုတော့ ဒီတရား တော် တတိယပိုင်း စာမျက်နှာ ၁၂၁-မှ ၁၄၇-အထိ အကျယ် ပြခဲ့ပါပြီ။

ယခု ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့ အရအားဖြင့်လဲ အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့ ကောင်းကောင်း အပြည့်အစုံ သိမြင်နေရင် မာနလဲ ဖြစ်ဖွယ်မရှိဘူး၊ သောတာပန်မှာတော့ မာနကလဲ မကင်းသေးဘူး၊ သောတာပန်မှာသာ မဟုတ်သေးဘူး အနာဂါမိ မှာတောင် ဒီအသိမာနဆိုတာက ရှိသေးတာပဲ၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ မြဲတယ်လို့ အမှတ်မှား အသိမှား အမြင်မှားတဲ့

ဝိပလ္လာသတရားတွေ အကုန်ကင်းတယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုကင်း
တာလဲလို့ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ သောတာပန်မှာ ဒိဋ္ဌိကို
ပယ်ပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ ကင်းတာကိုတော့ ယုံမှား
ဖွယ် မရှိပါဘူး။ သညာဝိပလ္လာသနှင့် စိတ္တဝိပလ္လာသ ကင်းပုံက
တော့ တမင် စဉ်းစားဆင်ခြင်မိတဲ့အခါ ဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်တဲ့အခါ
ဖြစ်စေ ပုထုဇဉ်အဖြစ်တုန်းကလို မြဲတဲ့အနေနဲ့ စွဲလမ်းမှု မရှိတာ
ကို ဆိုလိုတယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း အခါ
ခပ်သိမ်း မမြဲတဲ့ သဘောထင်နေတယ်။ မမြဲတာကို သိနေတယ်လို့
တော့ မယူသင့်ပေဘူး။ အဲဒီလိုသာ သိမြင်နေရင်တော့ မာနလဲ
ဖြစ်ဖွယ် မရှိဘူး။ ကာမအာရုံတွေလဲ နှစ်သက်သာယာဖွယ်
မရှိတော့ဘူး။ ဘဝနှင့်စပ်ပြီးတော့လဲ နှစ်သက်သာယာမှု ဖြစ်ဖွယ်
မရှိတော့ဘူး။

ယခု ရဟန္တာမှာ အနိစ္စတော သုဒ္ဓိဋ္ဌာ-မမြဲဘူးလို့ ကောင်းစွာ
မြင်တယ် ဆိုတာကတော့ ဘယ်အချိန်မဆို မြဲတဲ့ အရိပ်အယောင်
မထင်ဘဲ မမြဲတဲ့အနေဖြင့်သာ ထင်ရှားသိမြင်နေတဲ့ သဘောပါပဲ။
အဲဒါကလဲ အရဟတ္တမဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်စဉ်ကတည်းက
ဝိပဿနာဖြင့် ကောင်းစွာမြင်လာခဲ့ပြီးတော့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်
ဖြင့် အပြီးအပြတ် အပြည့်အစုံ သိမြင်လာခဲ့တာပဲ။ ဒါကြောင့်
သမ္မပ္ပညာယ-ပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာတို့၌ “သဟ ဝိပဿနာယ
မဂ္ဂပညာယ-ဝိပဿနာနှင့် တကွသော အရိယမဂ်ပညာဖြင့်
ကောင်းစွာမြင်သည်” လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီစကားဖြင့်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မဂ်ပညာဟာ ဝိပဿနာပါပဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဝိပဿနာနှင့်တကွသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သိစေပါတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာနှင့်တကွ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်အမြင်၏ အစွမ်းကြောင့် ရဟန္တာမှာ ဘယ် အချိန်အခါမျှ မြဲတဲ့ အရိပ်အယောင်မထင်တော့ဘူး၊ ရုပ် နာမ် သင်္ခါရ ဟူသမျှကို မမြဲတဲ့အနေဖြင့်သာ သိမြင်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြဲတဲ့အနေဖြင့် ထင်ပြီးဖြစ်တဲ့ အသ္မိမာနဟာလဲ လုံးဝ ကင်းနေတယ်။ ရူပဘဝ, အရူပဘဝနှင့် စပ်ပြီးတော့ ဖြစ်တဲ့ ဘဝရာဂလဲ လုံးဝကင်းနေတယ်။

အနိစ္စတော သုဒိဋ္ဌာ-မမြဲ ကောင်းစွာ မြင်တယ်ဆိုရာမှာ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲချည်းပဲလို့ သိမြင်ပုံလဲ အတွင်းဝင်ပြီး ပါသွားပါတယ်။ အနတ္တ-အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး သဘောတရားမျှချည်းပဲလို့ သိမြင်ပုံလဲ အတွင်းဝင်ပြီး ပါသွားပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတာချည်းဘဲလို့ သိမြင်ရင် အဲဒီ မမြဲတာတွေကို ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့ မထင်တော့ပါဘူး၊ တစ်ဘဝလုံး အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့လဲ မထင်တော့ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် မမြဲဘူးလို့ သိမြင်ထားသံမှာ အတွင်းဝင်သွားကြတာပါပဲ။ အဲဒီလို အတွင်းဝင်တဲ့ အတွက် ရဟန္တာမှာ သင်္ခါရတရားဟူသမျှကို ဒုက္ခဆင်းရဲချည်းပဲလို့လဲ ကောင်းစွာ သိမြင်တယ်။ အနတ္တလို့လဲ ကောင်းစွာ သိမြင်တယ်။ အဲဒီလို သိမြင်နေသောကြောင့် မြဲတဲ့အနေ ချမ်းသာတဲ့အနေ အတ္တကောင်အနေဖြင့် အလွဲအမှားကို သိတဲ့ အဝိဇ္ဇာသဝဆိုတာလဲ

(၂) ရဟန္တာ၏ ဒုတိယခွန်အား

၃၄၅

ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီအနိစ္စသိမြင်တဲ့ ခွန်အားကို စွဲမှီပြီးတော့ ငါ့မှာ အာသဝေါတရားတွေ ကုန်ပြီလို့ ရဲရဲရင့်ရင့် ဝန်ခံပြောကြားနိုင်တာပါပဲ။

ကာမာသဝကင်းတာကတော့ အနာဂါမ်အဖြစ်ကတည်းက ထင်ရှားလာခဲ့ပါတယ်၊ ယခုဆက်ပြီး ပြောရမည့် ဒုတိယခွန် အား၏ အစွမ်းဖြင့် ပိုပြီး ထင်ရှားပါတယ်၊ ဒိဋ္ဌာသဝကတော့ သောတာပန်ကတည်းက ကင်းလာခဲ့လို့ အထူးပြောစရာ မလို ပါဘူး၊ ရဟန္တာမှာတော့ ဒိဋ္ဌိမာနလို့ခေါ်တဲ့ အသိမာနတောင် ဖြစ်ခွင့်မရှိအောင် အနတ္တ အသိအမြင်က စင်ကြယ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြင်မှု ကြားမှု စသော သင်္ခါရ အားလုံးဟာ-အနိစ္စ-မမြဲတာချည်းပဲလို့ ကောင်းစွာ မြင်ပြီးတော့ ဒုက္ခဆင်းရဲချည်းပဲ၊ အနတ္တ-အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့ သဘော တရားမျှချည်းပဲလို့ ကောင်းကောင်း သိမြင်တဲ့ ဉာဏ်ပညာ အထူးကို အာသဝေါကုန်ပြီလို့ ဝန်ခံနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်တဲ့ ရဟန္တာခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါတယ်လို့ အရှင်သာရိ ပုတ္တရာမထေရ်က မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားတာပါပဲ။

(၂) ရဟန္တာ၏ ဒုတိယခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ- တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခိဏာသဝဿဘိက္ခုနော-အာသဝေါ ကုန်ပြီးသော ရဟန္တာ ရဟန်းအား၊ ဝါ-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ကာမာ-နှစ်သက်လိုချင်စရာ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့နှင့် အသုံးအဆောင်ဟူသော ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ အင်္ဂါရကာ သူပမာ-မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းကြ သည်ဟု၊ ယထာဘူတ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္မပ္ပညာယ-မှန်စွာ သိသော ဝိပဿနာပညာ အရဟတ္တမဂ်ပညာဖြင့်၊ သုဒိဋ္ဌာ- ကောင်းစွာ မြင်အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါကုန်သည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ကာမဂုဏ်တို့ကိုမီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုပမာ ကြောက်စရာ ကောင်းလှသည်ဟု ဤမှန်စွာ မြင် ခြင်းသည်လည်း၊ ခိဏာသဝေသ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်း၏၊ ဗလံဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါပေသည်၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ- ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍-စွဲမှီ၍၊ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု- ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ခိဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါ တရား ကုန်ပြီဟူ၍၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရားတဲ့။

ဒီစာပိုဒ်အရ ဆိုလိုရင်း အတိုချုပ်ကတော့၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို မီးကျိုးတွင်းမီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်စရာ ကောင်းကြောင်း သိမြင်နေပါတယ်၊ အဲဒီလို သိမြင်နေတာဟာ ရဟန္တာ၏ ခွန်အားတစ်ခုပါပဲ၊ အဲဒီ ခွန်အားကို စွဲမှီပြီးတော့ အာသဝေါကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုနိုင်ပါတယ် တဲ့။

ကာမဂုဏ် အာရုံတွေဆိုတာ လိုချင်နှစ်သက်စရာ ဖြစ်တဲ့ သက်ရှိသက်မဲ့ အာရုံဝတ္ထုတွေပါပဲ၊ တည်ရာမိန်းမ ယောက်ျား

စသော ဝတ္ထုနှင့်တကွ အဆင်းအာရုံတွေ၊ ထို့အတူ အသံအာရုံတွေ၊ အနံ့အာရုံတွေ၊ အတွေ့အထိ အာရုံတွေ၊ ချက်ပြုတ်ပြုပြင်ပေးသူများနှင့်တကွ အရသာ အာရုံတွေ-ဒါတွေဟာ လိုချင်နှစ်သက်စရာ ကာမဂုဏ်အာရုံ ငါးပါးပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အဝတ်အဆင် တန်ဆာ အိပ်ရာနေရာ အိမ်အဆောက်အအုံ နွားကျွဲ မြင်း ဆင် ယာဉ်ရထား၊ ရွှေ ငွေ အစရှိတဲ့ အသုံးအဆောင်တွေလဲ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေပါပဲ။ အဲဒီ ကာမဂုဏ်တွေကို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်စရာကောင်းတယ်လို့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က ကောင်းကောင်း သိမြင်နေပါတယ်တဲ့။ ကြောက်စရာကောင်းပုံကတော့ လေးငါးတောင်လောက်နက်တဲ့ တွင်းကြီးထဲမှာ ရဲရဲတောက်နေတဲ့ မီးကျိုးများဖြင့် ပြည့်နေတယ် ဆိုပါတော့။ သို့မဟုတ် မီးကျိုးအစုအပုံကြီး ရှိနေတယ်ဆိုပါတော့။ အားကြီးတဲ့လူ နှစ်ယောက်က မိမိ၏ လက်မောင်းနှစ်ဖက်ကို ဆွဲကိုင်ပြီးတော့ အဲဒီလို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုထဲ ပစ်ချမယ် ဆိုရင် မကြောက်ပေဘူးလား၊ ကြောက်ပြီးတော့ လွတ်မြောက်အောင် အတင်းမရုန်းကန်ပေဘူးလား။ အဲဒီ မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုဟာ ကြောက်စရာကောင်းသလိုပင် ကာမဂုဏ်တွေကို ကြောက်စရာအနေဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က ကောင်းစွာ သိမြင်နေပါတယ်တဲ့။

ဘာကြောင့် ကြောက်စရာကောင်းသလဲဆိုတော့ ဒီကာမဂုဏ်တွေက ပူလောင်စေတတ်တဲ့ ကိလေသာတွေကို ဖြစ်ပွားစေတတ်တယ်။ လိုချင်မက်မောပြီးတော့လဲ ပူပန်စေတတ်တယ်။

(တုတ္ထအကြိမ်)

စိုးရိမ်ကြောင့်ကြပြီးတော့လဲ ပူပန်စေတတ်တယ်။ မနာလိုဝန်တိုပြီးတော့လဲ ပူပန်စေတတ်တယ်။ ပင်ပန်းဆင်းရဲပြီးတော့လဲ ပူပန်စေတတ်တယ်။ အပါယ်ဘုံသို့ ကျရောက်ပြီးတော့လဲ ပူပန်စေတတ်တယ်။ သံသရာထဲမှ မထွက်ခွာနိုင်အောင် ဆွဲဆောင်ပြီးတော့လဲ ပူပန်စေတတ်တယ်။

အဖိုအမ သတ္တဝါတွေဟာ အမ-အဖိုတွေကို လိုချင်မက်မောပြီး အကြီးအကျယ် ပူပန်ကြရတယ်။ မနီးစပ်သေးရင် နီးစပ်ဖို့ ကြိုးစားကြံစည်ကြရတယ်။ မပိုင်ဆိုင်သေးရင် ပိုင်ဆိုင်ဖို့ ကြံစည်ကြရတယ်။ ပိုင်ဆိုင်ပြန်တော့လဲ တကွဲတခြား ဖြစ်စရာ အကြောင်းရှိရင် စိုးရိမ်ပူပန်ကြရတယ်။ သူတစ်ပါးနဲ့ နီးစပ်မှာ ရင်းနှီးခင်မင်သွားမှာကို စိုးရိမ်ကြရတယ်။ ကိုယ့်ထက် သူတစ်ပါးက သာလွန်မှာကို မနာလိုပြီး ပူပန်ကြရတယ်။ ကိုယ်နဲ့ဆိုင်ရာတွင် သူတစ်ပါးနဲ့စပ်ဆိုင်သွားမှာ ဝန်စိုပြီး ပူပန်ကြရတယ်။ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေဆိုရင်လဲ မရသေးတာကို ရအောင်အားထုတ်ပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲ ကြရတယ်။ ရပြီးတွေအတွက် စောင့်ရှောက်ရသဖြင့်လဲ ဆင်းရဲ ကြတယ်။ အလိုရှိတာတွေကို ရအောင် မကောင်းမှုတွေကို ပြုမိရင် အပါယ်ဘုံသို့ ကျရောက်ပြီး ဆင်းရဲပူပန်ကြရတယ်။ ကာမဂုဏ်တွေကို သုံးဆောင်နေရတာသည်ပင် နှစ်သက်တပ်စွဲတဲ့ ရာဂဖြင့် ပူပန်နေရတာပဲ။ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အနေဖြင့် အဲဒီလို သုံးဆောင်ခံစားနေရတာကို အကောင်းဆုံးလို့ ထင်ရပေမယ့် ရဟန္တာတို့၏ အမြင်ဖြင့် အဲဒီလို နှစ်သက်တပ်စွဲပြီး ကောင်းနိုးနိုး

(တုတ္ထအကြိမ်)

၂) ရဟန္တာ၏ ဒုတိယနှိဗ္ဗာန်အား

၃၄၀

ခံစားနေရတာကိုပင် အကျိုးမဲ့ ဆင်းရဲပင်ပန်း နေရတာလို့ ထင်မြင်နေပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် နွား ကျွဲ စသော သားကောင် တိရစ္ဆာန်တွေမှာ မြက်စားရတာကို နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်နေပေမယ့် လူတွေ၏ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ ဘာမှ နှစ်သက်ဖွယ် မရှိဘူး။ ခွေး ဝက် ကြက် ငှက် ပိုးကောင်တွေမှာ အညစ်အကြေးတွေ စားရတာကို နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်နေပေမယ့် လူတွေအမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ ရွံစရာ ဖြစ်နေတယ်။ ကလေးသူငယ်များမှာ ကစားစရာ အရပ်ကလေး စသည်ဖြင့် ကစားနေရတာ ပျော်စရာကောင်းပေမယ့် လူကြီးတွေ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ ဘာမျှ ပျော်စရာမကောင်းဘူး။ ဆေးလိပ်ကြိုက် တတ်တဲ့ သူတွေမှာ ဆေးလိပ်သောက်နေရတာ အရသာရှိတယ် ထင်နေပေမယ့်လို့ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်တဲ့သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ အလဟဿ ပင်ပန်းနေတယ်လို့သာ ထင်ရတယ်။ သေရည်အရက် ဘိန်းကြိုက်တဲ့ သူတွေမှာ သေရည်အရက် ဘိန်းကို သုံးဆောင်နေရတာ ကောင်းတယ်ထင်ပေမယ့် မကြိုက် တတ်တဲ့ သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ သက်သက် ဆင်းရဲနေ တယ်လို့သာ မြင်ရတယ်။ ပွဲကြိုက်တဲ့သူတွေမှာ ပွဲကြည့်ရတာ အရသာရှိတယ် ပျော်စရာကောင်းတယ် ထင်ရပေမယ့် ပွဲမကြိုက် တဲ့သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ ငွေကုန် လူပန်း အိပ်ရေးပျက် ဒုက္ခရောက်နေတယ်လို့သာ ထင်ရတယ်။ အဲဒီလိုပါပဲ။ ရဟန္တာ တို့၏ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ ကာမဂုဏ်တွေကို မက်မက်မောမော

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၅၀

သီလမဂ္ဂသုတ္တန်တရားစာ

သုံးဆောင်နေကြတာကို အကျိုးမဲ့ ဆင်းရဲပင်ပန်းနေကြတယ် လို့သာ မြင်ကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကာမာ-ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ အင်္ဂါရကာသုပမာ-မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသူဟု၊ ယထာဘူတ-ဟုတ် တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္မပ္ပပညာယ-မှန်စွာသိသော ဝိပဿနာပညာ အရဟတ္တမဂ်ပညာဖြင့်၊ သုဒိဋ္ဌာ-ကောင်းစွာ မြင်အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်-လို့ ပြဆိုထားပေတာပဲ၊ အဲ ဒါဟာလဲ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ သိတာမဟုတ်ပါဘူး၊ အရဟတ္တမဂ်ရအောင် ဝိပဿနာ ရှုနေကတည်းက သိမြင်လာခဲ့ပြီးတော့ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အပြည့်အစုံ သိမြင်ခဲ့ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကာမဂုဏ်တွေမှာ တပ်စွဲမှုအားကြီးနေတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ သံသရာထဲမှာတောင် ကာမဂုဏ်မရှိတဲ့ ရူပဘဝ အရူပဘဝမျိုးကို အလိုမရှိဘူး၊ အရူပဘဝဆိုတာ ရုပ်ကိုယ်ကြီး မရှိဘူး၊ စိတ် စေတသိက် နာမ်သက်သက်သာ ရှိတယ်၊ မျက်စိ မရှိလို့ အမြင်အာရုံ မခံစားနိုင်ဘူး၊ နား နှာ လျှာ ကိုယ်ဆိုတာ တွေလဲ မရှိလို့ အကြားအာရုံ အနံ့အာရုံ အရသာ အာရုံ အတွေ့ အထိ အာရုံတွေလဲ မခံစားနိုင်ဘူး၊ စိတ်ကူးအာရုံကိုသာ ခံစား နိုင်တယ်၊ အဲဒီ အရူပဘဝမှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို မခံစား နိုင်တဲ့အတွက် ကာမဂုဏ်ကြိုက်တဲ့ သူတွေက အလိုမရှိဘူး။

ရူပဘဝဆိုတဲ့ ရူပါဝစရဗြဟ္မာဘုံမှာတော့ မျက်စိရှိလို့

(တေတ္ထအကြိမ်)

(၂) ရတနာ၏ ဒုတိယနှစ်အား

၁၅၁

မြင်နိုင်ပါရဲ့၊ နားရှိလို့ ကြားနိုင်ပါရဲ့၊ ဒါပေမယ့် နှာခေါင်းပုံသဏ္ဌာန်
သာရှိပြီး ပသာဒနှာခေါင်း ရုပ်မရှိလို့ အနံ့အာရုံကို မခံစားနိုင်ဘူး၊
လျှာ ပုံသဏ္ဌာန်ရှိလို့ စကားပြောနိုင်ပေမယ့် ပသာဒ လျှာရုပ်
မရှိလို့ အရသာအာရုံကို မခံစားနိုင်ဘူး၊ လက် ခြေ ခေါင်း
မျက်နှာ ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ရှိပေမယ့် ပသာဒကိုယ်ရုပ်မရှိလို့
အတွေ့အထိ အာရုံကိုမခံစားနိုင်ဘူး၊ အဖိုအမ အင်္ဂါလဲ မရှိ
ဘူး၊ အဖိုအမစိတ်လဲ မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ် အာရုံတွေကို
မခံစားရဘူး၊ ခံစားချင်တဲ့ စိတ်လဲ မရှိဘူး၊ အလွန်အေးချမ်းမှာ
ပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ကာမဂုဏ်ကြိုက်တဲ့ သူတွေက အဲဒီလို
ရူပါဝစရ ဗြဟ္မာဘဝကိုလဲ အလိုမရှိဘူး။

အဲဒီလို ရူပဘဝ အရူပဘဝတွေကို အလိုမရှိကြတဲ့အတွက်
အဲဒီလို ဘဝများသို့ ရောက်စေနိုင်တဲ့ ဈာန်ကုသိုလ်ကို အား
မထုတ်လိုကြဘူး၊ ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်၌ တပ်မက်မှု အားကြီးတဲ့
သူတွေဟာ ကမ္ဘာနှင့်ချီပြီး အသက်ရှည်စွာနေရတဲ့ အဲဒီ ရူပ
အရူပဘုံတွေတောင် မရောက်နိုင်တဲ့ အသက်တိုတဲ့ ကာမဘုံမှာ
သာ ဖြစ်လိုက်-အိုလိုက် သေလိုက်နဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကိုများစွာ
ခံစားနေကြရတယ်၊ ကာမဂုဏ်ကိုသာ အလိုရှိနေကြတဲ့ သတ္တဝါ
တွေဟာ ရုပ်နာမ်လုံးဝမရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုတော့ သာပြီး အလိုမရှိ
ကြတော့တာပဲ၊ အဲဒီလို နိဗ္ဗာန်ကို အလိုမရှိတာဟာ ဘာ
ကြောင့်လဲ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ကြိုက်နှစ်သက်မှု အားကြီး
နေလို့ပဲ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုအလိုမရှိတော့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာ

(ဓတုတ္တအကြိမ်)

၃၁၂

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာတော်

တရားကို အားမထုတ်နိုင်ကြဘူး၊ အဲဒီလို အားမထုတ် နိုင်တော့ သံသရာမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘူး၊ အဲဒီလို သံသရာမှ မလွတ်မြောက်နိုင်အောင် ဆွဲဆောင်ထားသောကြောင့်လဲ ကာမ ဂုဏ်တွေဟာ မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်စရာကောင်း ပါတယ်တဲ့။

ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ “ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပူလောင်စေတတ်တဲ့ ကိလေသာတွေကို ဖြစ်စေပြီးတော့ ပူပန်ဆင်းရဲစေတတ်တဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်စရာကောင်းတယ်” ဆိုတာကို ကောင်းကောင်းသိမြင်နေတဲ့ အတွက် ကာမဂုဏ်တွေကို လိုလားနှစ်သက်တဲ့ ကာမာသဝကင်းနေကြောင်း အလွန်ပင်ထင်ရှားနေပါတယ်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ကောင်းကောင်းသိမြင်တဲ့ ပထမခွန်အား၏ အစွမ်းကြောင့် အခြား အာသဝေါတွေ ကင်းနေကြောင်းလဲ ထင်ရှားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်တွေကို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုပမာ သိမြင်တဲ့ ဒီဒုတိယယခွန်အားကိုလဲ အမှီပြုပြီးတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က မိမိမှာ အာသဝေါ ကိလေသာကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပါတယ်တဲ့၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ရဟန္တာဖြစ်ပြီလို့ ယုံကြည်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ စပ်ပြီး နှစ်သက်သာယာမှု လုံးဝကင်းရဲ့လား၊ မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကာမဂုဏ်တွေကို ကြောက်စရာလို့ ထင်ရဲ့လားဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ဖို့ပါပဲ။

အချို့မှာ ဆေးလိပ်အာရုံ ကွမ်းအာရုံ ကာမဂုဏ်ကလေးများ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

(၂) ရဟန္တာ၏ ဒုတိယဉာဏ်

၃၅၃

ကို မစွန့်နိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ ကြိုက်တတ်တဲ့ စားဖွယ်
သောက်ဖွယ်အာရုံ ကာမဂုဏ်ကလေးတွေကို တမင်စိမ့်ပြီး သုံး
ဆောင်နေတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ ကြိုက်တတ်တဲ့ အဝတ်အိပ်ရာ
နေရာကို တမင်ရွေးချယ်ပြီး သုံးဆောင်နေတာလဲ ရှိတတ်တယ်။
အဲဒီလိုဆိုရင် ကာမာသဝဆိုတဲ့ အာသဝေါကုန်ပြီလို့ ဝန်ခံဖို့
သင့်မသင့် စဉ်းစားဖို့ပါပဲ။ သူတစ်ပါးက စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ဖို့
ကတော့မလွယ်ဘူး။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်မှ ဖြစ်မယ်။

ဒါပေမယ့် သာသနာတော် ခုနစ် ၇၀၀-လောက်ဆီက
သီဟိုဠ်မှာ ဝသဘမင်းဆိုတာ ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက ရဟန္တာ
လေလားလို့ ထင်ရတဲ့ မထေရ်တစ်ပါးကို အဲဒီမင်းက စမ်းသပ်
ကြည့်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ အဲဒီမင်းက အဲဒီ မထေရ်ကို
ပင့်ပြီး သူ့အိမ်တော်မှာ ထိုင်နေစေပါတယ်။ အဲဒီ မထေရ်၏
အနီး မျက်မှောက် (ဗဒရသာဠဝ) ခေါ်တဲ့ ဆီးသီးဖျော်ရည်ကို
နယ်စေ-ညှစ်စေပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ မထေရ်မှာ တံတွေး သွား
ရည်ယိုတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် အဲဒီ မထေရ်ကို ရဟန္တာ
မဟုတ်ဘူးလို့ သိပါသတဲ့။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာက ဒီလို ထောက်ခံ
ချက် ပေးထားပါတယ်။

ဟိ-ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း သိရခြင်း၏ အကြောင်းကား၊
ဝိဏာသဝဿ-အာသဝေါ ကုန်ပြီးသော ရဟန္တာအစစ်မှာ၊
ရသတဏှာ နာမ-အရသာ၌ တပ်မက်ဆာလောင်သော ရသ-
တဏှာမည်သည်ကို၊ သုပ္ပဟိနာ-အကြွင်းမဲ့ ကောင်းစွာ ပယ်အပ်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ပေပြီ၊ ဒီဗွေသုပိရသေသု-နတ်လောက အရသာတို့၌ သော်လည်း၊
နိကန္တိ နာမ-နှစ်သက်လိုလားခြင်းမည်သည်၊ နဟောတိ- မဖြစ်
တော့ မရှိတော့ပြီလို့ ထောက်ခံထားပါတယ်၊ (ဥပရိပဏ်-၄
၆၇)။

(၃) ရဟန္တာ၏ တတိယခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရ-
တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခိဏာသဝဿဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ
ရဟန်း၏၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ ဝိဝေကနိန္ဒဟောတိ-သင်္ခါရကင်း
ဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ညွတ်ပါသည်၊ ဝိဝေကပေါဏံ-ဝိဝေကပဗ္ဗာရ-
ကင်းဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ကိုင်းရှိုင်းပါသည်၊ ဝိဝေကဌ-ကင်းဆိတ်ရာ
နိဗ္ဗာန်၌ (ဖလသမာပတ် ဝင်စားလျက်) တည်ပါသည်၊ နေက္ခမ္မာ
ဘိရတံ-ကာမမှ ထွတ်မြောက်ရာ ရဟန်းအဖြစ်၌ မွေ့လျော်ပါ
သည်၊ အာသဝဋ္ဌာနိယေဟိ ဓမ္မေဟိ-အာသဝေါ၏ ယှဉ်ဘက်
အကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှ၊ ဗျန္တိဘူတံ-တစ်စိတ်တစ်
ဒေသ အစွန်းအစမျှပင် မစပ်ဘဲ ကင်းကွာလျက် ရှိပါသည်၊
ဝါ-လုံးဝကင်းရှင်းနေပါသည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္မိ-
ဤဝိဝေက၌ ညွတ်ကိုင်းရှိုင်းခြင်းသည်လည်း၊ ခိဏာသဝဿ
ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်း၏၊ ဖလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါး
ဖြစ်ပါသည်။ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍
စွဲမှီ၍၊ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ခိဏာ မေ

(၃) ရဟန္တာ၏ တတိယဥ္စနအား

၃၅၅

အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိစာနာတိ-ဝန်ခံ ပါသည်၊ မြတ်စွာဘုရားတဲ့။

အတိုချုပ်ဆိုလိုတာကတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်ဟာ ဖိုလ်ဝင်စားသော အားဖြင့် သင်္ခါရအာရုံတို့မှ ကင်းဆိတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်၌ ညွတ်ကင်းနေပါတယ်တဲ့၊ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များဟာ အခွင့်သာတိုင်း ဖလသမာပတ် ဝင်စားပြီး နေလေ့ရှိပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ယေဘုယျသဘောပါပဲ၊ အနည်းငယ်အားဖြင့် ဆိုရင် တော့ အခြားဈာန်သမာတ်များကို ဝင်စားနေကြတာလဲ ရှိပါသေး တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒုတိယသင်္ခါယနာမှာ ခေါင်းဆောင် ရဟန္တာ မထေရ်တစ်ပါးဖြစ်တဲ့ အရှင်ရေဝတဟာ မေတ္တာဈာန်ဖြင့် နေလေ့ ရှိကြောင်း ပြဆိုထားတာလဲ ရှိပါတယ်၊ မြတ်စွာ ဘုရားမှာတော့ တရားဟောတော်မူနေရင်းတောင်မှ တရားနာပရိသတ်က သာဓု ခေါ်နေစိုက်မှာ ဖလသမာပတ်ဝင်စားတော် မူသေးတာပဲ၊ အဲဒါ ဟာ သင်္ခါရကင်းဆိတ်တဲ့ ဝိဝေကမှာ စိတ်ညွတ်ကင်းနေပုံ သာဓကပါပဲ။

လူအများစု အနေအားဖြင့် ဆိုရင်တော့ အဖော်လူသူ ကင်းဆိတ်တာတောင် တယ်မကြိုက်ကြဘူး၊ ကာမဘုံသားတွေ ဆိုရင် ကာမဂုဏ်သင်္ခါရတွေနဲ့မှ ပျော်မွေ့လေ့ရှိကြတယ်၊ ကာမ ဂုဏ် မရှိတဲ့ ရူပဘဝ အရူပဘဝကိုတောင် တယ်မကြိုက်ကြဘူး၊ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝမရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆီကို စိတ်ညွတ်နိုင်တဲ့

(တေုတ္ထအကြိမ်)

၃၅၆

သီလဝဋ္ဌသုတ္တန်တရားစဉ်

ပုဂ္ဂိုလ်က အလွန်နည်းပါတယ်။ ရုပ်နာမ်တွေ အကုန်လုံး ချုပ်
ပျောက် ကင်းငြိမ်းသွားမှာကို တချို့က စိုးရိမ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့်
ပရိနိဗ္ဗာန် စံသွားတော်မူကြတဲ့ ဘုရားရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တွေဟာ
နိဗ္ဗာန်မှာ ရုပ်ထူးနာမ်ထူးနဲ့ အကောင်အထည်လိုက် ရှိနေကြ
သယောင် ယောင်တောင် ကြံဖန်ပြီး ပြောဆိုနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ
ရှိနေကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဘုရားရဟန္တာ အရှင်မြတ်တွေကတော့
ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝကင်းဆိတ်တဲ့ ဥပဓိဝိဝေက နိဗ္ဗာန်ဆီသို့သာ
စိတ်ဖြင့် ညွှတ်ကိုင်နေတော်မူကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရုပ်နာမ်
သင်္ခါရတွေနဲ့ အသက်ရှင်နေရတာကိုလဲ အလိုမရှိကြောင်း ဒီလို
မိန့်ဆိုတော်မူကြပါတယ်။

နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။

ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာ-တဲ့။

မရဏံ-ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ပျက်စီး၍ သေရခြင်းကိုလဲ၊ နာဘိ
နန္ဒာမိ-မနှစ်သက် မတောင့်တမိ အလိုမရှိပါ။ (ယခု လောကမှာ
အတိ ဒုက္ခရောက်နေတဲ့ သူတွေက သေချင်ပါပြီလို့ ပြောတတ်ကြ
တယ်။ အဲဒါဟာ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် တကွ ရုပ်နာမ်တွေကို မုန်းတဲ့
ဒေါသဖြင့် ပြောတာပဲ။ ရဟန္တာမှာတော့ အဲဒီလို ရုပ်နာမ်တွေကို
မုန်းတဲ့ဒေါသ မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ရုပ်နာမ်တွေ ပျက်စီးပါစေ
သေပါစေလို့လဲ တောင့်တခြင်း လိုလားခြင်း မရှိပါဘူးတဲ့။)
ဇီဝိတံ-အသက်ရှင်နေခြင်းကိုလဲ၊ နာဘိနန္ဒာမိ-မနှစ်သက်
မတောင့်တမိ အလိုမရှိပါ။ (အသက်ရှင်နေတာကို အလိုရှိတာက

(တေတ္ထအကြိမ်)

(၃) ရဟန္တာ၏ တတိယဂ္ဂါနာ

၃၅၇

ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ တွေကို အကောင်းအမြတ်ထင်ပြီး နှစ်သက်တဲ့ လောဘပဲ၊ ရဟန္တာမှာ အဲဒီလို သင်္ခါရတွေကို အလိုရှိတဲ့ လောဘကလဲ မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် အသက်ရှင်နေရတာကိုလဲ အလိုမရှိတာပါပဲ၊ ဒါဖြင့် ဘာကို အလိုရှိသလဲဆိုတော့) ကာလဉ္စ-ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရမည့် အချိန်ကာလကိုသာလျှင် ပဋိကင်္ခါမိ-မျှော်လင့်နေ ပါသည်-တဲ့၊ (ဘာလိုလဲဆိုတော့) ဘတကော-နေ့စားလစား အလုပ်သမားသည်၊ နိဗ္ဗိသံ-လုပ်ခ လခကို၊ ဝါ-လုပ်ခ လခ ရမည့်အချိန်ကို၊ ပဋိကင်္ခါမိ ယထာ-တောင့်တမျှော်မိ အလိုရှိသကဲ့သို့ ပါပဲတဲ့။

နေ့စားလစား အလုပ်သမားဟာ အလိုမရှိဘဲ အလုပ် လက်မဲ့ ဖြစ်နေမှာလဲ အလိုမရှိဘူး၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း မလွဲသာတဲ့ ကိစ္စမို့သာ လုပ်နေရတယ်၊ အဲဒီလို လုပ်နေတာလဲ အလိုမရှိဘူး(အလုပ်မလုပ်ဘဲ စားဝတ်နေရေး ပြည့်စုံနေမယ် ဆိုရင် အပင်ပန်းခံပြီး အလုပ်လုပ်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ)၊ ဒါဖြင့် သူက ဘာကိုအလိုရှိနေသလဲဆိုတော့ လုပ်ခ လခထုတ်ယူရတဲ့ အချိန်ကိုသာ အလိုရှိနေပါတယ်၊ အဲဒါလိုပဲ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်လဲ ဒေါသမရှိတဲ့အတွက် သေခြင်းကိုလဲ အလိုမရှိ မတောင့်တဘူး၊ လောဘမရှိတဲ့အတွက် ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတွေနှင့် အသက်ရှင်နေ ခြင်းကိုလဲ အလိုမရှိ မတောင့်တဘူး၊ ဒါဖြင့် ဘာကိုအလိုရှိပါ သလဲဆိုတော့ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရမည့် အချိန်ကာလကိုသာ

(တေ့ဗ္ဗအကြိမ်)

၃၅၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်စာအုပ်

မျှော်လင့်နေပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ကင်းဆိတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆီသို့ စိတ်ညွတ်နေပုံကို ပြဆိုထားတဲ့ စကားပါပဲ။

နေက္ခမ္မာဘိရတံ-ပုဒ်ကို ပဗ္ဗန္ဓာဘိရတံလို့ ဖွင့်ပြချက်အတိုင်း “ရဟန်းအဖြစ်နဲ့ မွေ့လျော်ပါသည်” လို့ အနက် ပြန်ခဲ့တယ်၊ နေက္ခမ္မ-သဒ္ဒါက နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ ဟောပါတယ်၊ ဒါကြောင့် “နေက္ခမ္မာဘိရတံ-နိဗ္ဗာန်၌ မွေ့လျော်ပါသည်” လို့ အနက်ပြန်လျှင် ပိုပြီးသင့်မြတ်ဖွယ် ရှိပါတယ်၊ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝကင်းဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ စိတ်ညွတ်ကိုင်နေရင် ကာမဂုဏ်ကို အလိုရှိတဲ့ ကာမာသဝလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ရူပဘဝ အရူပဘဝကို အလိုရှိတဲ့ ဘဝါသဝလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတွေကို အကောင်းအမြတ်ထင်တဲ့ အဝိဇ္ဇာသဝလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒိဋ္ဌိအာသဝ ဖြစ်ဖို့ကတော့ အလွန်ဝေးကွာနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ဥပဓိဝိဝေက၌ စိတ်ညွတ်ကိုင်တဲ့ ခွန်အားကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ အာသဝေါ ကုန်ကြောင်း ရဟန္တာဒက ဝန်ခံပါတယ်တဲ့။

(၁) ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတွေကို မမြဲတာတွေ ချည်းပဲလို့ ကောင်းစွာသိမြင်ပြီးတော့ ဒုက္ခ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ၊ အနတ္တ အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့သဘောတရားမျှ ချည်းပဲလို့ သိမြင်တဲ့ ပထမ ခွန်အားက တစ်ပါး၊ (၂) ကာမဂုဏ်တွေကို မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစုလိုပင် ကြောက်စရာကောင်းတယ်လို့ ကောင်းစွာ သိမြင်တဲ့ ဒုတိယခွန်အားက တစ်ပါး၊ (၃) ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝကင်းဆိတ်ရာ ဥပဓိဝိဝေက နိဗ္ဗာန်၌ စိတ်ညွတ်ကိုင်ပြီး လျော်မွေ့တဲ့

(တေတ္ထအကြိမ်)

(၄) ရဟန္တာ၏ စတုတ္ထခွန်အား

၃၅၉

တတိယခွန်အားက တစ်ပါး၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒီခွန်အားကြီး သုံးပါးကတော့ ပြီးသွားပြီ။ ကျန်နေသေးတဲ့ ခွန်အားတွေက ခုနစ်ပါး ရှိသေးတယ်။ အဲဒီ ခုနစ်ပါးကတော့ မှတ်ဖို့လွယ်ပါတယ်။ ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇) ပါးရှိရာမှာ အစုအားဖြင့်တော့ ခုနစ်စု ရှိပါတယ်။ (၁) သတိပဋ္ဌာန်၊ (၂) သမ္မပ္ပဓာန်၊ (၃) ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ (၄) ဣန္ဒြေ၊ (၅) ဗိုလ်၊ (၆) ဗောဇ္ဈင်၊ (၇) မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ ဒီခုနစ်စုပါပဲ။ အဲဒီ ခုနစ်စုကို ကောင်းစွာပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်တာဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ခွန်အားဗလကြီး ခုနစ်ပါးပါပဲ။ ယခု အဲဒီ ခုနစ်ပါးထဲက သတိပဋ္ဌာန်ခွန်အားကို ပြောရမယ်။

(၄) ရဟန္တာ၏ စတုတ္ထခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရ-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခိဏာသဝဿဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ စတ္တရော သတိပဋ္ဌာန်-လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့ ကို၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်။ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒ္ဓမ္မိ-ဤသတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်း သည်လည်း၊ ခိဏာသဝဿဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု-

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၆၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တော်

ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ခိဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါမှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရားတဲ့။

ဆိုလိုရင်း အတိုချုပ်ကတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးကို လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းကောင်း ပွားစေပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒါဟာ ရဟန္တာ၏ ခွန်အားတစ်ပါးပါပဲ။ အဲဒီခွန်အားကို အကြောင်းပြုပြီးတော့လဲ မိမိမှာ အာသဝေါ ကိလေသာတွေ ကုန်နေကြောင်း၊ ဝန်ခံပါတယ်တဲ့။

အဲဒီ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားစေပြီးဖြစ်တဲ့ ခွန်အားကို တော့ အထူးချဲ့မပြောဘဲ ဒါလောက်နဲ့ပဲ နားလည်လောက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သတိပဋ္ဌာန် ပွားစေပုံက အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးကပြောခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေမယ့် ယခုတစ်ဖန် ထပ်ပြီး ပြောရဦးမယ်။

ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားစေပြီး ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဘယ်အခါက ပွားစေခဲ့လို့လဲဆိုရင် အရဟတ္တမဂ် ရောက်သည့်တိုင်အောင် အနာဂါမ်အဖြစ်က ပွားစေခဲ့တယ်လို့ မှတ်ထားကြရမယ်။ အနာဂါမ်မှာလဲ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးဟာ ပြီးစီးလုနီးပါး ပြည့်စုံနေပါတယ်။ အဲဒါ ဘယ်တော့က ပွားစေခဲ့လို့ ပါလဲဆိုရင် သကဒါဂါမ်အဖြစ်က ပွားစေခဲ့လို့ပါပဲ။ သကဒါဂါမ်မှာလဲ အတော်အတန်တော့ ပြည့်စုံနေပါတယ်။ အဲဒါ ဘယ်တော့က ပွားစေခဲ့ပါလဲဆိုရင်၊ သောတာပန်အဖြစ်က ပွားစေခဲ့လို့ပါပဲ။ သောတာပန်မှာလဲ အပါယ်တံခါးပိတ်အောင်၊ အပါယ်ကျ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သာသနာတွင်းရောက်ကတည်းကပွားစေအပ်ကြောင်း

၃၆၁

စေတက်တဲ့ အကုသိုလ်ကံ မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးကို ပွားစေပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒါ ဘယ်တော့က ပွားစေခဲ့ပါသလဲဆိုရင် ပုထုဇဉ်အဖြစ်ကစပြီး ပွားစေခဲ့တယ်ဆိုတာ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် သံယုတ် ပါဠိတော် (တတိယ-၁၂၅) သာလသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ရဟန်းတော်များကို ဒီလို ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်း ရောက်လာကတည်းက
ပွားစေအပ်ကြောင်း

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အစိရပဗ္ဗဇိတာ-မကြာမီကမှ ရဟန်း ပြုလာကြသော၊ ယေတေ ဘိက္ခု နဝါ-အကြင် ရဟန်းသစ်တို့ သည်၊ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အဓနာဂတာ-ဤသာသနာတော်သို့ ယခုမှ ရောက်လာကြပေသည် (ရောက်လာခါစ ဖြစ်ကြသည်)၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဝေါ-သင်တို့သည်၊ တေ ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသစ်တို့ကို၊ စတုန္တံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာယ-လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန် တို့ကို ပွားစေရန်အတွက်၊ သမာဒပေတဗ္ဗာ-ဆောက်တည်စေအပ်-ခံယူစေအပ်ကုန်၏၊ နိဝေတဗ္ဗာ-သွင်းထားအပ်ကုန်၏၊ ပတိဋ္ဌာ ပေတဗ္ဗာ-တည်စေအပ်ကုန်၏-တဲ့။

ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက သာသနာတော် ရောက်လာခါစက ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ တကယ့်ကို ရောက်လာခါစပဲ၊ မူလကတော့ အခြားဘာသာဝင်ထဲကပဲ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တရား

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၆၂

သီလသန္တုသုတ္တန်တရားစက်

တော်ကို ကြားနာရပြီးတော့ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါတရား ဖြစ်လို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ဝင်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ။ ယခု ကာလမှာလဲ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်အနည်းအကျဉ်းတော့ ရှိပါတယ်။ အခြားဘာသာမှ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သို့ ဘာကြောင့် ပြောင်းလာသလဲလို့ ဘုန်းကြီးက မေးကြည့်တဲ့အခါ “ကိုယ်တိုင် တွေ့သိရတယ်ဆိုတာ သဘောကျလို့ ပြောင်းလာတယ်” လို့ ဒီလိုလဲ ပြောကြပါတယ်။ သူ့ဟာ သဘာဝကျပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ကိုယ်တိုင်တွေ့သိစေနိုင်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ညွှန်ပြပေးဖို့ သာပြီး အရေးကြီးတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီသာသနာတော် ရောက်လာခါစ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်များကို သတိပဋ္ဌာန်တရားအားထုတ်စေရန် မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလိုဘာသာပြောင်းလာခါစ ပုဂ္ဂိုလ်သာမဟုတ်ပါဘူး။ မူလက တည်းက ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲက ရဟန်းဖြစ်လာခါစ ရဟန်းသစ်များကိုလဲ သတိပဋ္ဌာန်တရားပွားများအားထုတ်စေရန် နည်းတူပင် မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီစကားတော်ကို ထောက်ဆကြည့်ရင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ရဟန်းဖြစ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဘုရားလက်ထက် ကာလက သတိပဋ္ဌာန်တရားပွားများအားထုတ်စေခဲ့ကြကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ ရဟန်းဖြစ်ခါစမှာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်ဖို့ အလွန်လဲအရေးကြီးပါတယ်။ ရဟန်းဖြစ်ခါစဆိုတော့ သီလကလဲ စင်ကြယ်နေတယ်။ သဒ္ဓါတရားကလဲ ထက်သန်အား

(တေုတ္တအကြိမ်)

ဘာသာစကားရပ်ကမ်းခြေကြောင်း

၃၆၃

ကောင်းနေတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများ
 အားထုတ် လိုက်ရင် ဉာဏ်ထူးတရားထူးများကို မြန်မြန်ရောက်ဖို့
 ရဖို့အလွန်နီးစပ်ပါတယ်။ အဲဒီလို တရားတူးရသွားရင် အဲဒီရဟန်း
 ဟာ တစ်သက်လုံးစင်ကြယ်တဲ့ ရဟန်းကောင်းအဖြစ်မှာ တည်နေ
 မယ်။ စာပေသင်ကြားရာမှာလဲ ခက်ခဲတဲ့အရာတွေကို မှန်ကန်စွာ
 သိမြင် သဘောပေါက်သွားဖို့ရှိပါတယ်။ တရားထူးကိုမရတောင်မှ
 မိမိ၏ စိတ်ကိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ဖို့ အခြေခံကိုတော့ ကောင်း
 ကောင်းရသွားမှာ သေချာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန်းဖြစ်ပြီးခါစ
 ရဟန်းသစ်တိုင်း မြတ်စွာဘုရား၏ ညွှန်ကြားချက်အရ သတိ
 ပဋ္ဌာန်တရားကို အနည်းဆုံး နှစ်လ သုံးလလောက်တော့ အား
 ထုတ်သင့်လှပေတယ်။ ဘယ်လို အားထုတ်စေရမလဲဆိုတော့-

အာဝုဿာ-ငါ့ရှင် ရဟန်းသစ်တို့၊ ဧဝ-လာကြကုန်လော့၊
 ကာယဿ-ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ကို၊ ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-
 ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှာ၊ ကာယေ-ရုပ်အပေါင်း ကိုယ်၌၊
 ကာယာနုပဿိနော-ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ကို ရှုကြလျက်၊ ဝိဟရ
 ထ-နေကြကုန်လော့-တဲ့။

ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ဟာ အနိစ္စ-မမြဲဘူး၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပဲ
 အားမကိုးလောက်တဲ့ သဘောပဲ၊ အနတ္တသဘောမျှပဲ၊ အသုဘ-
 စက်ဆုတ်ရှံဖွယ် မတင့်တယ်တဲ့ သဘောပဲ၊ အဲဒီ မမြဲတဲ့
 အခြင်းအရာ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်းသိအောင် ကိုယ်ကို
 ရှုနေကြရမယ်တဲ့။ အဲဒီလို ရှုမြင်နိုင်ရန် လုံ့လ သမာဓိ ဉာဏ်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၆၄

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားတော်

အကူအညီတွေလဲ လိုတဲ့အတွက် အဲဒါတွေကိုလဲ ဒီလိုဆက်ပြီး
ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။

အာတာပိနော-ကိလေသာကို ပူလောင်သွေ့ခြောက်ကင်း
ပျောက်စေနိုင်သော သမ္ပပ္ပဓာန် လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-
အပြင်းအထန် ကြောင့်ကြစိုက်၍၊ သမ္ပဇာနာ-ကောင်းစွာသိကြ
လျက်၊ ဧကောဒိဘူတာ-ရှေ့စိတ်နောက်စိတ်တည်ငြိမ်ပုံ တစ်မျိုး
တည်း ရှိကြသည်ဖြစ်၍၊ ဝိပ္ပသန္နစိတ္တာ-ကြည်လင်သော စိတ်
ရှိကုန်လျက်၊ သမာဟိတာ-ကောင်းစွာထားနိုင်ကြသဖြင့်၊
ဧကဂ္ဂစိတ္တာ-တည်ငြိမ်သော စိတ်ရှိကြလျက်၊ ဝိဟရထ-နေကြ
ကုန်လော့-လို့ ဒီလိုညွှန်ကြားရမယ်တဲ့။

အဲဒီ ညွှန်ကြားချက် စကားတွေထဲမှာ အာတာပိနော-
အရ အပြင်းအထန် ကြောင့်ကြစိုက်ဖို့နဲ့ သမာဟိတာအရ
ကိုယ်ရုပ် အာရုံမှာ ကောင်းစွာထားဖို့ဆိုတဲ့ နှစ်ပုဒ်က လိုရင်းပါပဲ။

အာနာပါနပိုင်းအရ ရှုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် နာသီးဖျားမှာ
တိုက်ခိုက်ပြီး ဝင်တဲ့လေ ထွက်တဲ့လေကိုသာ ရှုတိုင်း ရှိုက်တိုင်း
ရှုမိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ရမယ်၊ အဲဒီ ရှုရှိုက်လေ အာရုံ၌သာ
စိတ်ကို ကောင်းစွာထားရမယ်၊ အဲဒီလို စိတ်ကို ကောင်းစွာ
ထားပြီး ကြောင့်ကြစိုက်ရှုနေရင် စိတ်ကြည်လင်မှာ၊ စိတ်တည်
ငြိမ်မှာ၊ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း တည်ငြိမ်ပုံတစ်မျိုး ဖြစ်နေမှာ သေချာ
ပါတယ်၊ ဝိပဿနာပိုင်းအရာဆိုရင် အဖြစ်အပျက် စသည်ကို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သာသနာ့ထွင်းရောက်ကတည်းက မှားစေအပ်ကြောင်း

၃၆၅

အမှန်အတိုင်း သိမှားလဲ သေချာပါတယ်။ ဆံပင် မွေးညင်း စသည်ကို ရှုရာမှာလဲ နည်းတူပင် ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်။

ဣရိယာပထပိုင်း စသည်အရ ဝိပဿနာကစပြီး ရှုရင်လဲ သွားနေဆဲဆိုရင် ခြေထောက်ကြွတာ လှမ်းတာ ချတာ စသည် ကို မလွတ်တမ်း ရှုမိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်ရမယ်။ အဲဒီ ခြေကြွမှု လှမ်းမှု စသည်၌သာ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားရမယ်။ ရပ်နေဆဲမှာလဲ ရပ်မှု၌သာ စိတ်ကိုကောင်းစွာ ထားရမယ်။ ထိုင်နေဆဲမှာလဲ ထိုင်ရပ်၌သာ ကောင်းစွာထားရမယ်။ ထိုင်နေရင်း ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းတာပိန်တာကို ရှုရင်လဲ အဲဒီ ဖောင်းပိန် လှုပ်ရှားမှု၌သာ စိတ်ကိုကောင်းစွာထားပြီး “ဖောင်းတယ် ပိန် တယ်” လို့ ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ရှုနေရမယ်။ အဲဒီလို ကြောင့်ကြ စိုက်ပြီး ရှုနေရင် လေ့ကျင့်သားရလာတဲ့ အခါကျတော့ စိတ် ကြည်လင်တာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ မှတ်ရတဲ့ အာရုံနဲ့ မှတ်စိတ် ကပ်လျက် ကပ်လျက် တည်ငြိမ်နေတာကိုလဲ ထင်ရှား တွေ့ရတယ်။ ရှေ့အမှတ်နှင့် နောက်အမှတ် စိတ်တည်ငြိမ်ပုံချင်း တူနေတာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ မှတ်သိရတဲ့ရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့ စိတ် စသည်ဖြင့် ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကိုလဲ ပိုင်းခြားသိတယ်။ အကြောင်းနဲ့အကျိုး နှစ်ပါးကိုလဲ ပိုင်းခြားသိတယ်။ ဖြစ်ပေါ် လာပြီး ပျောက်ကွယ်သွားလို့ မမြဲဘူးလို့လဲ အမှန်အတိုင်း သိရတယ်။ ဖြစ်ချည်ပျက်ချည်နဲ့ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့လဲ အမှန်အတိုင်း သိရတယ်။ သူ့သဘောအတိုင်းသူ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနတ္တသဘော

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၆၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်စာအုပ်

တရားမျှပဲလို့လဲ ထင်ရှားသိရတယ်။ သိပုံအကျယ်တွေကိုတော့ ရှေ့ပိုင်းများက အထပ်ထပ်ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီလို သိတဲ့အတွက် “သမ္မဇာနာ-ကောင်းစွာ မှန်စွာ သိလျက်နေကြ” ဆိုတာနဲ့အညီ ပြည့်စုံသွားပါတယ်။ “ကာယဿ ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-ကိုယ်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိအောင် ရှုနေကြ” ဆိုတာနဲ့လဲအညီ ပြည့်စုံသွားပါတယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိပြီးတော့ ဝိဿနာ ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားနိုင် ပါတယ်။ အဲဒီလို မျက်မှောက်ပြုပုံတွေကိုလဲ ရှေ့ပိုင်းများမှာ ပြောခဲ့ပါပြီ။

ယခု ပြောခဲ့တာဟာ ရဟန်းသစ်များအား ကာယာ နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ပွားစေဖို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ညွှန်ကြား တိုက်တွန်းပုံပဲ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို တကယ်ကြည်ညိုရင် ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို တကယ်ယုံကြည်ရင် အဲဒီ ကာယာ-နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို ကိုယ်တိုင်လဲ ပွားစေကြရမယ်။ မိမိတို့၏ တပည့်များကိုလဲ ပွားစေရန် တိုက်တွန်းဟောပြောကြ ရမယ်။ သူတစ်ပါးက ဟောပြောနေတဲ့နည်းကို မကြိုက်ရင် မိမိကြိုက်တဲ့နည်းဖြင့် ပွားများဖို့ လိုပါတယ်။ “ဘာတရားကိုမျှ မပွားများဘဲ အားမထုတ်ဘဲ သူတစ်ပါးနည်းကို အပြစ်တင်နေ ရင်တော့ အကုသိုလ်ပွားဖို့ ရှိတာပဲ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမကို မယုံကြည်ရာ မလိုက်နာရလဲ ရောက်တယ်” ဆိုတာကို အထူးသတိပြုသင့်ပါတယ်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဝေဒနာသုံးပါးလုံး ရှုအပ်ကြောင်း

၃၆၇

နောက်ပြီးတော့ ဝေဒနာနုပဿနာ စသည်ကိုလဲ ပွားစေရန် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဆက်ပြီး တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။

ဝေဒနာနု ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-ခံစားမှု ဝေဒနာတို့ကို ယူတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလိုငှာ၊ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿနော ဝိပာရိယ-ခံစားမှု ဝေဒနာတို့၌ ခံစားမှုဝေဒနာကို ရှုကြလျက် နေကြကုန်လော့-စသည်ဖြင့် ဝေဒနာနုပဿနာ ပွားစေရန် ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။

ဝေဒနာသုံးပါးလုံး ရှုအပ်ကြောင်း

ဝေဒနာဆိုတာ အကောင်းအဆိုး ခံစားမှုပဲ။ ကိုယ်ထဲက ညောင်းတာ ပူတာ နာကျင်တာ ယားတာ အခံခက်တာ ဆိုတာတွေဟာ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခဝေဒနာတွေပဲ။ အဲဒါတွေ ဖြစ်ပေါ်လာရင် “ညောင်းတယ် ပူတယ် နာတယ်” စသည်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ အတွေ့ကောင်းများနဲ့ တွေ့ထိပြီး ချမ်းသာတာ ကောင်းတာက ကိုယ်ချမ်းသာပဲ။ အဲဒါကိုလဲ “ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်” စသည်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ စိတ်ညစ်တာ စိတ်ပျက်တာ နှလုံးမသာတာ ဝမ်းနည်းတာ စသည်တွေက စိတ်ဆင်းရဲတွေပဲ။ အဲဒါတွေလဲ ဖြစ်ခိုက်မှာ “စိတ်ညစ်တယ် စိတ်ပျက်တယ်” စသည်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ စိတ်ရွှင်တာ ဝမ်းသာတာ စသည်က စိတ်ချမ်းသာတွေပဲ။ အဲဒါတွေကိုလဲ ဖြစ်ခိုက်မှာ “စိတ်ရွှင်တယ် ဝမ်းသာတယ်” စသည် စူးစိုက်ပြီး

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၆၈

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်စာအုပ်

ရှုမှတ်ရတယ်။ စိတ်ထဲမှာ ဆင်းရဲတာလဲ မဟုတ်၊ ချမ်းသာတာလဲ မဟုတ်ဘဲ အလယ်အလတ် ခံစားမှုလဲ ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ ဥပေက္ခာဝေဒနာပဲ။ အဲဒါကိုတော့ သိနိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ ဥပေက္ခာနဲ့ ယှဉ်တွဲပြီးဖြစ်တဲ့ စိတ်ဓမ္မတာနာ လောဘ သဒ္ဓါ သတိ စသည်ကိုသာ ထင်ရှားသိရတတ်တယ်။ အဲဒီ ထင်ရှားသိရတဲ့ တရားတွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်အားကောင်းတဲ့ အခါ ကျတော့ အဲဒီ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာလဲ ထင်ရှားပေါ်လာတတ်တယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ ထင်ရှားတဲ့ အဲဒီ ဥပေက္ခာကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီ ဝေဒနာ သုံးမျိုးလုံးကို ရှုမှတ်ပြီး သိဖို့ မြတ်စွာဘုရားက “ဝေဒနာသု-ဝေဒနာတို့၌” လို့ ဗဟုဝစ်ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါကို လဲ အထူးသတိပြုရမယ်။

ဒါမေယ့် ပုဂ္ဂိုလ် နှစ်ဦးသုံးဦးလောက်က ဉာဏ်ကွန့်ပြီး ဟောပြောရေးသားထားကြတာ ရှိတယ်။ ဝေဒနာသုံးပါးထဲက သုခနှင့် ဒုက္ခကို မရှုရဘူး၊ ဥပေက္ခာကိုသာ ရှုရတယ်တဲ့။ အဲဒါကတော့ မိစ္ဆာဂါဟ သက်သက်မျှပါပဲ။ မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက “သုခံ ဝါ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော-သုခဝေဒနာကို ခံစားလျှင်လဲ၊ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမိတိ-သုခ ဝေဒနာကို ခံစားသည်ဟူ၍၊ ပဇာနာတိ-သိ၏” စသည်ဖြင့် သုခဒုက္ခ ဥပေက္ခာဝေဒနာသုံးပါးလုံးကိုပင် ရှုပြီးသိဖို့ အထင်အရှား ဟောထားတော် မူပါတယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဝေဒနာသုံးပါးလုံး ရှုအပ်ကြောင်း

၃၆၉

နောက်ပြီးတော့ သဠာယတနသုတ် ပါဠိတော် စသည်မှာ
 လဲ စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာ-မျက်စိ အတွေ့၊ မြင်တွေ့ဟူသော
 အကြောင်းကြောင့်၊ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ-
 သုခဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခဖြစ်စေ၊ ဥပေက္ခာဖြစ်စေ၊ ယမ္ပိ ဣဒံ ဝေဒယိတံ-
 အကြင်ခံစားမှုသည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပေါ်၏၊ တမ္ပိ-ထိုသုံးပါး
 သော ခံစားမှုကိုလည်း၊ အဘိညာ-ရှေးရှုပြုလျက်သိ၍၊ ပရိညာ-
 အနိစ္စစသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိ၍၊ ပဟာတဗ္ဗံ-ပယ်အပ်၏ (၂၄၉)၊
 တမ္ပိ- ထိုသုံးပါးသော ခံစားမှုကိုလည်း၊ အနိစ္စတော ဇာနတော
 ပဿတော-မမြဲဟု သိမြင်သူအား၊ အဝိဇ္ဇာ ပဟိယတိ-အဝိဇ္ဇာကို
 ပယ်အပ်၏၊ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်၏ (၂၅၉)၊
 သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သုခဇ္ဈ ဝေဒနံ ဝေဒယတိ- သုခဝေဒနာကို
 ခံစားလျှင်၊ သာ အနိစ္စာတိ ပဇာနာတိ-ထိုသုခသည် မမြဲဟုသိ၏၊
 ဒုက္ခဇ္ဈ ဝေဒနံ ဝေဒယတိ-ဒုက္ခဝေဒနာကိုခံစားလျှင်၊ သာ
 အနိစ္စာတိ ပဇာနာတိ- ထိုဒုက္ခသည် မမြဲဟုသိ၏ (၄၁၄)၊ သုခံ
 ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ- သုခဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခဖြစ်စေ၊
 ဥပေက္ခာဖြစ်စေ၊ ယံကိဉ္စိ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ-တစ်စုံတစ်ခုသော
 အကြင်ဝေဒနာကို ခံစားလျှင်၊ သော- ထိုရဟန်းသည်၊ တာသု
 ဝေဒနာသု-ထိုသုံးပါးသောဝေဒနာတို့၌၊ အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတိ-
 မမြဲဟု ရှုလျက်နေ၏ (မူလပဏ် ၃၁၈) ဤသို့ စသည်ဖြင့်
 ဝေဒနာသုံးပါးလုံးကိုပင် ရှုအပ်ကြောင်း အထင်အရှားဟော
 ထားသည့် ဘုရားစကားတော်များစွာပင် ရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၇၀

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

သုခဒုက္ခကို မရှုရလို့ ဟောပြောရေးသားတာကတော့ ဘုရားအလို တော်နှင့်ဆန့်ကျင်ပြီး ဉာဏ်ကွန့်ချက်မျှပါပဲ။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ ဒွါရ ခြောက်ပါးက ထင်ရှားဖြစ် ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ဝိပဿနာ ရှုအပ်တဲ့ ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာတွေချည်းပဲလို့ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။ အထူးအားဖြင့် ဝေဒနာနုပဿနာ အရာမှာ ဝေဒနာ သုံးပါးလုံး ကိုပင် ရှုအပ်တယ်။ နာကျင်မှုစသော ဒုက္ခဝေဒနာကို ထင်ရှားနေ ပါလျက် မရှုမသိလျှင် ပဋိဃာနုသယကိန်းတယ်။ ငါနာတယ်၊ နာလိုက်တာ စသည်ဖြင့် ဒေါသဖြစ်ခြင်း စိတ်ဆိုးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်တယ်။ အတွေ့အထိ ကောင်းမှု၊ ဝမ်းသာမှု စသော သုခဝေဒနာကို ထင်ရှားနေပါလျက် မရှုမသိလျှင် ရာဂါနုသယကိန်းတယ်။ နှစ်သက်သာယာမှု ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်တယ်။ နာတယ် အခံခက်တယ်၊ ကောင်းတယ် ဝမ်းသာတယ် စသည်ဖြင့် ဒုက္ခ သုခ ဝေဒနာများကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း စူးစိုက်ပြီး ရှုသိနေလျှင် အဲဒီ ပဋိဃာနုသယ၊ ရာဂါနုသယတွေ မကိန်းနိုင်ဘူး။ ကင်းငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သုခ ဒုက္ခဝေဒနာကို အကြောင်းပြုပြီး စိတ်ဆိုးခြင်း၊ နှစ် သက်ခြင်း မဖြစ်ရတော့ဘူး။

ဒီနေရာမှာ မိမိ၏ ကိုယ်တွေ့ကလေးကို ထည့်ပြောချင် တယ်။ တစ်ခါက မိမိမှာ ကင်းမြီးကောက် အထိုးခံရတယ်။ ကင်းမြီးကောက် ထိုးရင် အလွန်နာတာပဲ။ ရက်တစ်ပတ်လည်

(ဓမ္မစူဠဝါဒ)

စိတ္တနုပဿနာပျားစေ့

၃၇၁

အောင် နာနေတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အခါတုန်းက နာတဲ့ နေရာကို သေသေချာချာ စူးစိုက်ပြီး နာတယ် နာတယ်လို့ ရှုမှတ်နေတော့ နာတာလဲ သိပ်အခံမခက်ဘူး သက်သာတယ်။ စိတ်ဆိုးတဲ့ မခံချင်တဲ့ ဒေါသလဲ မဖြစ်ဘူး။ နာတာကလေးတွေက တစ်ဆက်တည်း မဟုတ်ဘဲ တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ်ပြီး ထင်ပေါ်နေတယ်။ ကိုယ်ထဲမှာ အသစ်အသစ် ကျကျလာသလိုပဲ ထင်ရှားနေတယ်။ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေလို့ အမှန်အတိုင်း သိပြီး ပဋိဃာနုသယ ကင်းနေပုံ ကိုယ်တွေ့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် “ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ ရှုမှတ်ပြီး သိနေတာဟာ အလွန်ကောင်းမြတ်တဲ့ နည်းပဲ” ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ “ဝေဒနာတွေကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှာ ရှုနေကြ” ဆိုတဲ့ ညွှန်ကြားချက်နှင့်လဲ ညီညွတ်တဲ့ အကျင့်မြတ်ပါပဲ။

စိတ္တနုပဿနာ ပွားစေ့ပုံ

နောက်ပြီးတော့ စိတ္တဿယထာဘူတညဏာယ-စိတ်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန် အလို့ငှာ၊ စိတ္တေစိတ္တနုပဿနာပဿိနောဝိဟရထ-စိတ်၌ စိတ်ကို ရှုကြလျက် နေကြကုန်လော့တဲ့၊ ဒါက စိတ္တနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားစေရန် ညွှန်ကြားပုံပဲ။

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာတော့ “သရာဂံဝါ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ-တပ်မက်မှုနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်ကို

(တေတ္ထအကြိမ်)

တပ်မက်မှုနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်ဟုသိ၏” စသည်ဖြင့် စိတ်ရှုသိပုံကို ပြထားတယ်။ စိတ်ဆိုတာ ပကတိ လူတွေမှာ သူဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်နေတယ်။ သူသွားလိုရာ သွားနေတယ်။ ဘယ်သူကမှ ကန့်ကွက်တားမြစ်ခြင်း ချုပ်ထိန်းခြင်း မရှိဘူး။ အဲဒီလို အချုပ်အထိန်းမရှိဘဲ လွတ်လွတ် လပ်လပ် အလိုရှိရာ စိတ်ကူးနေရတာကို လူအများက ကြိုက်နေကြတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ကို မထိန်းသိမ်းဘဲ လွတ်ထားတဲ့အတွက် လောဘ ဒေါသ စိတ်တွေ အားကြီးလာတဲ့အခါကျတော့ သူတစ်ပါးကို မငဲ့ဘဲ ကိုယ်လုပ်ချင်ရာ လျှောက်လုပ်တတ်တယ်။ ရာဇဝတ်မှုကို ပြုမိရင် မကောင်းကျိုးကို လက်ငင်းခံစားရတော့ တာပဲ။ ဒုစရိုက်အမှု တွေ ပြုမိရင်လဲ သံသရာတစ်လျှောက်လုံး အပါယ်လေးပါး စသည် ကျရောက်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို ခံစားသွားကြရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီစိတ်ကိုရှုမှတ်ပြီး ထိန်းသိမ်းဖို့ လိုပါတယ်။ ဘယ် လိုလဲဆိုတော့ တပ်မက်နှစ်သက်တဲ့ စိတ် ဖြစ်တဲ့အခါ အဲဒီစိတ်ကို တပ်မက်တယ် နှစ်သက်တယ် လိုချင်တယ် သာယာတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ အဲဒါဟာ သရာဂစိတ်ကို သိပုံပဲ။ သရာဂစိတ်ဆိုတာ လောဘနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်ရှစ်ခုလို့ အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ဆိုထားပါတယ်။

အဲဒါဟာ အဘိဓမ္မာနည်းအရ သရုပ်ခွဲပြီး ဖွင့်ပြထားတာပဲ။ ဒါပေမယ့် တကယ်ရှုသိတဲ့ အခါကျတော့ အရေအတွက်တွေနဲ့ ဆင်ခြင်ပြီး ရှုရတာ မဟုတ်ဘူး။ ဖြစ်ပေါ်တဲ့ လောဘစိတ်

စိတ္တနုပဿနာများစေပုံ

၃၇၃

ကလေးကို ရှုရတာပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုသိလိုက်တော့ အဲဒီ လောဘ
စိတ်က ရပ်စဲသွားတယ်။ ရှုသိတဲ့ ကုသိုလ်စိတ်သာ ဖြစ်နေတယ်။
အဲဒီ စိတ်ကို ဝိတရာဂစိတ် ခေါ်တယ်။ အဲဒီလိုလဲ ရှုသိရတာပဲ။
ထို့အတူ ဒေါသစိတ် ပျံ့လွင့်စိတ် ယုံမှားစိတ် စသည်ဖြစ်ရင်လဲ
အဲဒီစိတ်များကို ရှုသိရတာပဲ။ ဒါပေမယ့် စိတ်သက်သက်ကစပြီး
ရှုလို့ကတော့ သမာဓိဉာဏ် ဖြစ်ဖို့မလွယ်ဘူး။ ထင်ရှားတဲ့
ရုပ်ကစပြီး ရှုရတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ကတော့ ဖောင်းရုပ် ပိန်ရုပ်က
စပြီး ရှုဖို့ ညွှန်ပြနေတယ်။ ဒါကြောင့် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်
ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရုပ်အမူအရာကို ရှုမှတ်နေရင်း
လိုချင်တဲ့ စိတ် ဖြစ်လာရင် လိုချင်တယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီးသိရတယ်။
အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး သိလိုက်ရင် အဲဒီလိုချင်တဲ့စိတ်ဟာ ကင်းပျောက်
သွားလိမ့်မယ်။ အကယ်၍ တစ်ကြိမ် ရှုရုံနဲ့ မပျောက်သေးရင်
နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် စသည်ဖြင့် မပျောက်မချင်း ရှုရတယ်။
ဆေးစားရတာလိုပေါ့။ တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ် ဆေးစားရုံနဲ့ ရောဂါက
မပျောက်သေးရင် ဆေးကို အကြိမ်ကြိမ် ထပ်ပြီး စားရတယ်။
အဲဒါလိုပဲ လိုချင်တဲ့စိတ် မပျောက်မချင်း အကြိမ်ကြိမ် ထပ်ပြီး
ရှုမှတ်နေရတယ်။ ပျောက်သွားတဲ့အခါ ရှုမှတ်နေကျ ဖောင်းမှု
ပိန်မှု စသည်ကို ပြန်ပြီး ရှုမှတ်နေရတယ်။ ထို့အတူပင်
ဒေါသစိတ် ပျံ့လွင့်စိတ် စသည် ဖြစ်လာရင်လဲ အဲဒီစိတ်များ
ကို ရှုမှတ်ရတာပဲ။ ပျောက်သွားတဲ့အခါ မှတ်နေကျ ပြန်မှတ်ရ
တယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အဲဒီလို စိတ်ကူးကြံစည်မှုသာ မဟုတ်သေးဘူး၊ ညောင်းမှု ပူမှု စသည်တွေကို ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာရင်လဲ လိုက်မှတ်ရတာပဲ၊ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေ ပေါ်လာရင်လဲ လိုက်မှတ်ရတာပဲ၊ “အဲဒီလို ပေါ်ရာပေါ်ရာ လိုက်မှတ်တော့ စိတ်မပျံ့လွင့်ပေဘူးလား” လို့ တချို့က စောဒနာကြတယ်၊ အဲဒါကတော့ ဝိပဿနာ သမာဓိအကြောင်းကို နားမလည်လို့ စောဒနာတာပါပဲ၊ အမှန်ကတော့ ဝိပဿနာ သမာဓိဆိုတာ တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌သာ ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ကလဲ တစ်ခု တည်းသော သဘောတရားကိုသာ သိရတာမဟုတ်ဘူး၊ (သဗ္ဗံ ပရိညေယျံ) အလုံးစုံကို ပိုင်းခြားသိရမည်လို့ ဟောထားတဲ့အတိုင်း ဒွါရ ခြောက်ပါးက ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသမျှ အကုန်လုံးကို သိရတယ်၊ “ဝိပဿနာဉာဏ်က အကုန်လုံးသိရတယ်” ဆိုတော့ ဝိပဿနာ သမာဓိကလဲ ပေါ်ရာပေါ်ရာ အာရုံမှာ အခိုက်အတန့် အားဖြင့် တည်တည်သွားရတယ်၊ ဒါကြောင့် သမာဓိမပျက်ပါဘူး၊ ရှုမှတ်ရာ အာရုံမှာ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ တည် တည်သွားပါတယ်၊ အဲဒီလို တည်တည်သွားလို့ ဉာဏ်ကလဲ အနိစ္စ စသည်ကို အမှန်အတိုင်း သိသိသွားပါတယ်။

ဓမ္မာနုပဿနာ ပွားစေပုံ

နောက်ပြီးတော့-ဓမ္မာနု ယထာဘူတံ ဉာဏာယ- သဘောတရားတို့ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှာ၊ ဓမ္မေသု

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဓမ္မာနုပဿနာများစေပုံ

၃၇၅

ဓမ္မာနုပဿီနော ဝိဟရထ-သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားကို ရှုကြလျက် နေကြကုန်လော့-တဲ့၊ ဒါက ဓမ္မာနုပဿနာ သတိ ပဋ္ဌာန်ကို ပွားစေရန် ညွှန်ကြားပုံပဲ။

သဘောတရားဆိုတာက ကာယဆိုတဲ့ ရုပ်အပေါင်း၊ ခံစားမှုဝေဒနာ၊ ကြံစည်စိတ်ကူးမှု စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးအဖြစ်ဖြင့် မထင်ရှားဘဲ သာမန်သဘောတရားအနေဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာ တာတွေပါပဲ။ နှစ်သက်လိုချင်မှု စိတ်ဆိုးမှုအနေ စသည်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ မျက်စိအဆင်းမြင်မှုအနေ စသည်ဖြင့်ဖြစ်စေ ပေါ်လာတာ တွေကို သဘောတရားအနေဖြင့် ရှုသိဖို့ပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ တိုက်တွန်းညွှန်ကြားပုံထဲမှာ “ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှာ ရှုရမယ်” ဆိုတာကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။ ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မ ဆိုတဲ့ ရုပ် နာမ်တရားတွေကို အမှန်အတိုင်း သိဖို့ ရှုရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ဘယ်လို သိရမှာလဲ ဆိုလျှင်-ရုပ်နှင့်နာမ် နှစ်ပါးမျှ ရှိတယ် ဆိုတာလဲ အမှန်အတိုင်းသိဖို့၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုးမျှ ရှိတယ် ဆိုတာလဲ အမှန်အတိုင်း သိဖို့၊ ဓဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတယ်ဆိုတာ လဲ အမှန်အတိုင်းသိဖို့၊ အနိစ္စ-မမြဲဘူး၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပဲ၊ အနတ္တ- အစိုးမရ-အတ္တမဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှပဲ ဆိုတာလဲ အမှန် အတိုင်း သိဖို့ပါပဲ။ အဲဒါတွေဟာ မူလက ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မသိရသေးတာတွေပဲ၊ အဲဒါတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန် အတိုင်း သိဖို့ရာ ရှုရတယ်ဆိုတာ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၇၆

သီလဝဋ္ဌသုတ္တန်စာအုပ်

ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ စောစောက သုတမယဉာဏ်ဖြင့် ကျက်မှတ်ပြီးတော့ ရုပ်နာမ်တွေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကြောင်း အကျိုးတွေ၊ အဖြစ်အပျက်တွေ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေကို ကျက်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း ဆင်ခြင်နေခြင်းဖြင့် အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင် အသိဉာဏ်ထူး ဖြစ်ပါမည်လား။ ကျက်မှတ်ထားတဲ့ သိပြီးသား အတိုင်းသာ သိရုံမျှရှိမှာပဲ။ ထူးခြားတဲ့ ကိုယ်ပိုင် အသိဉာဏ်ကတော့ ဖြစ်ဖွယ်မရှိကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားစေတယ်ဆိုတာ တကယ် ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မဆိုတဲ့ အာရုံလေးပါးကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သိအောင် လိုက်ပြီး ရှုနေဖို့သာ လိုတယ်။ သုတမယဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ဖို့တော့ မလိုဘူး။ ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက် မှာ စူးစူးစိုက်စိုက် မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုနေရင် ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မတို့ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိနိုင်တယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိတဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ထူး ဖြစ်ဖို့ရာ အတွက် ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက “ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိရန်အလို့ငှာ” ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ကိုပါ ထည့်သွင်းဟောတော်မူတယ်ဆိုတာကို မြဲမြဲစွာ မှတ်ထား ကြရမယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားစေဖို့ တိုက်တွန်းညွှန်ကြားတာကတော့ ရဟန်းသစ်များ အတွက်ပါပဲ။ ဘယ်ထိအောင် ပွားစေရမလဲဆိုတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်

(တုတ္တအကြိမ်)

အောင် ပွားစေရမယ်တဲ့၊ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်ရင် သေကွဆိုတဲ့ ကျင့်ဆဲအရိယပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သွားပြီ၊ အဲဒီ ကျင့်ဆဲ သေကွပုဂ္ဂိုလ် တွေ ကျင့်ပုံကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောတော်မူပြန် ပါတယ်။

သေကွပုဂ္ဂိုလ်များလဲ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားနေကြတယ်

တောပိ-ထိုကျင့်ဆဲ သေကွပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ကာယဿ ပရိညာယ-ရုပ်အပေါင်းကာယကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ပိုင်နိုင်စွာ သိ၍ စွန့်ပယ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ၊ ကာယေ ကာယာနုပဿိနော ဝိဟရန္တိ-ရုပ်အပေါင်းကိုယ်၌ ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ကို ရှုလျက်နေ ကြကုန်၏-စသည်ဖြင့် အရဟတ္တမဂ်အထိ ပဟာနုပရိညာဖြင့် ပယ်နိုင်ရန်အတွက် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားနေကြကြောင်း ပြတော်မူပါတယ်။

ကျင့်ဆဲ သေကွပုဂ္ဂိုလ်တွေသာ မဟုတ်သေးဘူး၊ ကျင့်ခြင်း ကိစ္စ ပြီးစီးပြည့်စုံပြီးဖြစ်တဲ့ အသေကွခေါ် ရဟန္တာအရှင်မြတ် တွေလဲ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားစေလျက်ပင် နေကြကြောင်းကို ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပြန်ပါတယ်။

ရဟန္တာများလဲ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားနေကြတယ်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ယေပိ တေ ဘိက္ခု။ အရဟန္တာ- ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော အကြင်ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ခိဏာသဝါ- ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိကုန်၏၊ ဝါ-အာသဝေါ ကုန်ကာ ကိလေသာ ကင်းကြပေပြီ၊ ဝုသိတဝန္တော-ကျင့်သုံးခြင်းကိစ္စ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၇၈

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တော်

ပြီးစီးကြလေပြီ။ ကတကရဏိယာ-ပြုဖွယ်ကို ပြုခြင်းကိစ္စ ပြီးကြပေပြီ။ ဩဟိတတာရာ-ဝန်ထုပ်သုံးမျိုးကို ချထားပြီးကြ ပေပြီ။ အနုပ္ပတ္တသဒတ္တာ-အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော မိမိ၏ အကျိုးကို ရောက်ပြီးရပြီး ဖြစ်ကြပေပြီ။ ပရိက္ခိဏဘဝသံယောဇနာ-ဘဝ သံယောဇဉ်ဟူသမျှ လုံးဝကုန်ကြပေပြီ။ သမ္ပဒညာဝိမုတ္တာ- မှန်စွာသိ၍ လွတ်မြောက်ကြပေပြီ။ တေဝိ-ထိုရဟန္တာ ရဟန်း တို့သည်လည်း၊ ကာယေ ကာယာနုပဿိနော ဝိဟရန္တိ-ရုပ် အပေါင်းကိုယ်၌ ရုပ်အပေါင်းကိုယ်ကို ရှုလျက်နေကြကုန်၏။ အာတာပိနော-ပြင်းစွာကြောင့်ကြ ပြုကုန်လျက်၊ သမ္ပဇနာ- မှန်စွာသိကြလျက်၊ ဧကောဒိဘူတာ-ရှေးစိတ် နောက်စိတ် တည်ငြိမ်ပုံကို တစ်မျိုးတည်း ရှိကြသည်ဖြစ်၍၊ ဝိပ္ပသန္နစိတ္တာ- ကြည်လင်သောစိတ် ရှိကုန်လျက်၊ သမာဟိတာ-ကောင်းစွာ ထားနိုင်ကြသဖြင့်၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ-တည်ငြိမ်သော စိတ် ရှိကြလျက်၊ ကာယေန ဝိသယုတ္တာ-ရုပ်အပေါင်းကိုယ်နှင့် ယှဉ်တွဲခြင်း မရှိကြ ဘဲ။ ဝိဟရန္တိ-နေကြကုန်၏-စသည်ဖြင့် သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး ပွားစေလျက် ရှိနေကြကြောင်း ပြတော်မူပါတယ်။

ဥပါဒါနကုမ္ဘာရူတာနှင့် သတိပဋ္ဌာန်သာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းမှတ်

ဒီ သီလဝိညာဉ်သုတ်မှာ ပုတုဇဉ် ရဟန်းသစ်ကစပြီး သေက္ခ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရော၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရော သတိပဋ္ဌာန်

(ဓမ္မစာအုပ်)

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနှင့်သတိပဋ္ဌာန်သမုပ္ပါဒ်ရေးကြောင်း ၃၇၉

လေးပါး ပွားစေလျက် နေကြကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော် မူပါတယ်။ အဲဒါဟာ သီလဝန္တသုတ်မှာ ပုထုဇဉ်ကစပြီး သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်တွေရော၊ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေရော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုအပ်ကြောင်း ပြဆိုချက်နှင့် သဘောအားဖြင့် တူပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားစေတယ်ဆိုတာက သမ္မာသတိနှင့်တကွ အာရမ္မဏိက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေပုံကို ပြတယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရှုတယ်ဆိုတာက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၏ အာရုံကို ပြတယ်။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရှုတယ်ဆိုရင် သမ္မာသတိ စသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဖြစ်ပွားတာပဲ။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပွားစေတယ် ဆိုရင်လဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရှုရတာပဲ။ ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မ ဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၏ အာရုံတွေဟာ မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေပါပဲ။ ကာယဆိုတာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ အရဆိုရင် ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ။ ဝေဒနာဆိုတာက ဝေဒနာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ။ စိတ္တဆိုတာက ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာပဲ။ ဓမ္မဆိုတာက သညာ သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ နှစ်ပါးနှင့်တကွ သာမန်ရုပ် ဝေဒနာ စိတ်သဘောတရားတွေပဲ။ ဒါကြောင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ယခုဘဝတွင် မျက်မှောက် ပြုချင်ရင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုပြီး သမ္မာသတိ အစရှိတဲ့ မဂ္ဂင်တရားတွေကို ဖြစ်ပွားစေရမယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရရင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးနှင့် အရတူတဲ့ ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မ ဆိုတဲ့ အာရုံလေးပါးကို ရှုပြီး သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားစေရမယ်။

(ဓမ္မေတုတ္ထအကြိမ်)

၃၈၀

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

ဒီနည်း နှစ်ပါးထဲက တစ်ပါးပါးဖြင့် မှန်ကန်စွာ ရှုပြီး မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးပွားစေမှ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်တယ်။ ဒီနှစ်နည်းမှတစ်ပါး မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အခြားနည်း မရှိဘူးဆိုတာ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

ဒီ စကားရပ်ထဲမှာ စောဒနာစရာ ရှိပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အစရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်း တွေလဲ ရှိသေးတယ် မဟုတ်ပါလားလို့ စောဒနာစရာ ရှိပါတယ်။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော သမထကမ္မဋ္ဌာန်းတွေ ရှိတာကတော့ မှန် ပါတယ်။ သို့ပေမယ့် အဲဒီ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းတွေက ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ပွားစေမှု၏ အခြေခံမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာမဂ္ဂဘဲ အဲဒီ သမထဘာဝနာ သက်သက်မျှဖြင့် အရိယာမဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်နိုင်ပါဘူး။ သမထဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့် နိဝရဏကင်း နေတဲ့အခါ အဲဒီအခိုက်မှာ ထင်ရှားတဲ့ သမထဘာဝနာ စိတ် စေတသိက်များကို ဖြစ်စေ၊ အခြားရုပ်နာမ်ကို ဖြစ်စေ ရှုပြီး အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာဖြင့် မှန်စွာသိပါမှ ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်ဖြင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန် ပွားစေတဲ့နည်း၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာရှုတဲ့ နည်းများမှတစ်ပါး မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အခြားနည်းမရှိဘူးလို့ ပြောခဲ့ တာပါပဲ။

ယခု ပြောခဲ့တာတွေဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးကို အပြည့်အစုံပွားစေပြီး ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ရဟန္တာ

(တုတ္ထအကြိမ်)

ဥပါဒါနုက္ခာဟတနှင့် သတိပဋ္ဌာန်သနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ၃၈၁

ခွန်အားကို ပြောလာခဲ့တာတွေပဲ၊ ရဟန္တာမှာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို လိုလေသေးမရှိ ပွားစေပြီး ဖြစ်တယ်ဆိုတော့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို အလိုရှိတိုင်း ပွားစေနိုင်တယ်၊ အမှတ်တမဲ့ပြုမိတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ရဟန္တာများမှာ အကြောင်းမဲ့ လက်ခြေဆော့ခြင်းဆိုတဲ့ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စ ပါဒကုက္ကုစ္စတွေ ကင်းနေတာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အမှတ်တမဲ့ ပြောမှားမိတာလဲ မရှိဘူး၊ မရှုနိုင် မသိနိုင်တဲ့ စိတ်တွေ သဘောတရားတွေဆိုတာလဲ မရှိဘူး၊ ဒုက္ခဝေဒနာကို မရှုနိုင်လို့ ညည်းညူခြင်း လှုပ်ရှားခြင်းလဲ ရဟန္တာမှာ မရှိဘူးလို့ သိရပါတယ်၊ အဲဒီလို သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးလုံးမှာ နိုင်နင်းပြည့်စုံနေတဲ့အတွက် အဲဒီ ခွန်အားကို အကြောင်းပြုပြီးတော့လဲ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က ငါ့မှာ အာသဝေါကုန်ပြီလို့ အာသဝေါ ကိလေသာကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပါသတဲ့။

အပိုင်းအရအားဖြင့် သတ္တမပိုင်း၊ နေ့ရက်အရအားဖြင့် ဝါခေါင်လဆုတ် (၈) ရက်နဲ့ တော်သလင်းလပြည့်နေ့များမှာ အနာဂါမ်က ရဟန္တာဖြစ်အောင် ဥပါဒါနုက္ခာဟငါးပါး ရှုလျက် အားထုတ်ပုံလဲ ဟောခဲ့ပြီ၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတော့ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်ပုံလဲ ဟောခဲ့ပြီ၊ အဲဒီကနောက် ရဟန္တာ၏ ခွန်အား (၁၀) ပါးကိုတော့ ဟောခဲ့ရာမှာ ခွန်အား လေးပါးတော့ ပြီးသွားပြီ၊ အဲဒီမှာ စတုတ္ထ ခွန်အားအရ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ရဟန္တာများလဲ ပွားများနေပုံနှင့် သီလဝိတတို့မှာ ရဟန္တာများလဲ ဥပါဒါနုက္ခာဟငါးပါးကို ရှုအပ်ကြောင်း ပြဆိုချက်ကို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၈၂

သီလဝိညာဉ်တရားစင်

နိုးနောပြီး မှတ်သားဖို့ရာ ယခု သီလဝိညာဉ်သုတ်မှ နောက်ဆုံးပိုင်း အမေးအဖြေကို အကျဉ်းချုပ် ဆက်ပြီးဟောရမယ်။

ရဟန္တာ ဘာကိုရှုရသလဲ

အရဟတာ ပနာဝသော သာရိပုတ္တ ကတမေ
ဓမ္မာ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ။

အာဝသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ အရဟတာ ပန-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရား တို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန် လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါကုန် သနည်း-တဲ့။

အဲဒီလို အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က မေးပါတယ်။ မေးသင့် မေးထိုက်တာတွေကို အကုန်မေးတာပဲ။ ဒီသုတ်မှာ ဝိပဿနာရှုပုံနှင့် စပ်ပြီး အကုန်လုံး ပြည့်စုံနေတာပဲ။ အဲဒီအမေး ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဒီလိုဖြေကြားတော် မူပါတယ်။

အရဟတာပိ ခေါ အာဝသော ကောဠိက ဣမေ
ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော
ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ-တဲ့။

အာဝသော ကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ အရဟတာပိ-
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဤငါးပါး

(တေတ္ထစကြိမ်)

သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏-တုံ၊ ပုထုဇဉ် သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်ရှုပုံတွေနဲ့ အတူတူပါပဲ၊ အဲဒီအမေးအဖြေ နှစ်ရပ်ကို “ရဟန္တာကား ဘယ်တရား၊ ရူပားအပ်သနည်း၊ ရဟန္တာလဲ၊ ဓန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ရဟန္တာကား၊ ဘယ်တရား၊ ရူပားအပ်သနည်း။

(၂) ရဟန္တာလဲ၊ ဓန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲ နည်းတူသည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကလဲ ပုထုဇဉ် သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်များလိုပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ အစရှိသော-၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် နည်းတူပင် ရှုနေပါတယ်-တုံ၊ အဲဒီတော့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုတာဟာ ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မတို့ကို ရှုပုံနှင့် တစ်ထပ်တည်း တူနေပါတယ်၊ ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မ ဆိုတာလဲ တရားကိုယ်အားဖြင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အတူတူပါပဲ၊ အမည်မျှသာ ကွဲပါတယ်၊ အဲဒီ ကာယစသည်ကို ရှုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ဆိုတာလဲ ကျန်တဲ့ သမာဓိပညာ မဂ္ဂင်နှင့် တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ကြတဲ့ အတွက် မဂ္ဂင်ငါးပါးပဲ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုတယ်ဆိုတာလဲ မဂ္ဂင်ငါးပါးပါပဲ၊ သီလမဂ္ဂင်ပါ ပေါင်းယူရင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပဲ၊ ဒါကြောင့် ကာယစသည်ကို ရှုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတာနဲ့ ဥပါဒါ-

(ဓမ္မေတုတ္တကကြိမ်)

၃၈၄

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

နက္ခန္ဓာကို ရှုတယ်ဆိုတာ အရအားဖြင့်လဲ အတူတူပဲ၊ ပုထုဇဉ် အဖြစ်မှ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည့်တိုင်အောင် ရူပားအပ်တဲ့ တရားချည်း ဖြစ်တဲ့အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်အနေအားဖြင့်လဲ ထပ်တူပင် ဖြစ်နေပါတယ်၊ အဲဒီအချက်ကို အထူးသတိပြုပြီး မှတ်ထားကြရမယ်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ရှုတဲ့အတွက် ဘယ်လိုအကျိုးများကို ရတယ်ဆိုတာကိုတော့ နောက် သီတင်း များကျမှ ဟောရမယ်၊ ဒီကနေတော့ ဒီတွင်ပဲရပ်ပြီး တရား သိမ်းကြစို့။

သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်ကို အရင်းခံပြု၍ ဟောကြား သော ဤတရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတာနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာ ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ကိုယ်၏ ချမ်းသာခြင်း စိတ်၏ချမ်းသာခြင်းတို့နှင့် အခါခပ်သိမ်း ပြည့်စုံကြ၍၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို ရှုလျက်၊ ကာယဝေဒနာ စိတ္တဓမ္မတို့ကို ရှုလျက် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးနှင့် တကွ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားတို့ကို ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်ပွားစေနိုင်ကြ၍ မိမိတို့အလိုရှိအပ် သော မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်းရဲသိမ်း ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ မြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု ...။

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော် သတ္တမပိုင်း ပြီး၏။

(တုတ္တအကြိမ်)

သီလဝန္တ သုတ္တန်တရားတော်

အဋ္ဌမပိုင်း

၁၃၂၉-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၈-ရက်နှင့်
လပြည့်နေ့များ၌ ဟောသည်

တရားအနုသန္ဓေ

၁၃၂၉-ခုနှစ် တော်သလင်းလပြည့်နေ့က သီလဝန္တသုတ္တန်
တရားမှ ရဟန္တာဖြစ်သည့်တိုင်အောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ပုံကို
ဟောပြီးတော့ ရဟန္တာ၏ ခွန်အား ၁၀-ပါးကို ဟောခဲ့ရာမှာ
စတုတ္ထခွန်အားအထိ ဟောပြီးခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီ စတုတ္ထခွန်အားကို
ဟောရာမှာ သံယုတ်ပါဠိတော်မှ သာလသုတ်ကို ထုတ်ဆောင်
ပြီးတော့ ပုထုဇဉ်သေက္ခများနှင့် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည်အထိ သတိ
ပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ရှုပွားရကြောင်းလဲ ဟောခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ
သတိပဋ္ဌာန် ပွားစေပုံနှင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ရှုပုံတူကြောင်းကိုလဲ
သီလဝန္တသုတ်မှ နောက်ဆုံးအမေးအဖြေကို ထုတ်ပြပြီး တရား
သိမ်းခဲ့တယ်။ ယနေ့ အဲဒီအမေးအဖြေကစပြီး ကျန်တဲ့ ရဟန္တာ
ခွန်အားများကို ဟောသွားရမယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတော့လဲ ရှုအပ်သည့်တရား

အာရဟတာ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ ကတမေ
ဓမ္မာ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ။

အာဝုသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ အရဟတာ
ပန-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရား
တို့ကို၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်း
မှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါ-
ကုန်သနည်းလို့ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က မေးပါတယ်။

အရဟတာပိ ခေါ် အာဝုသော ကောဠိက ဣမေ
ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တ
တော ယောနိသော မနသိကာတဗ္ဗာ။

အာဝုသော-ကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ အရဟတာပိ-
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဤငါးပါး
သော ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-
ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်
လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ်-ရှုအပ်ကုန်၏
လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။
အဲဒီ အမေးအဖြေ နှစ်ရပ်ကို “ရဟန္တာကား၊ ဘယ်တရား၊
ရှုပွားအပ်သနည်း။ ရဟန္တာလဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်” လို့
ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ရဟန္တာဖြစ်ပြီးကျေလဲစွာအပ်သည့်တရား

၃၈၇

(၁) ရဟန္တာကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။

(၂) ရဟန္တာလဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်လဲ ပုထုဇဉ် သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်များလိုပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုရတာ ပါပဲတဲ့၊ ဒါဖြင့် ရဟန္တာဟာ အဲဒီလို ရှုနေတော့ ဘယ်လိုအကျိုး အာနိသင်ကို ရပါသလဲ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်သွားနိုင်သလား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရား ဖြစ်သွားနိုင်ပါသလားလို့ဆိုတော့၊ အဲဒီလို တော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ရဟန္တာ ဟာ အမြင့်မြတ်ဆုံးပဲ၊ ရဟန္တာ ဖြစ်ရင် အာသဝေါ ကိလေသာ ခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းပြီးတော့ ဆင်းရဲငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်လဲ ရောက် တော့တာပါပဲ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆိုတာကတော့ ဆုတောင်း ပါရမီ ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သာသနာပကာလမှာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် နှလုံးသွင်းပြီး (ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ) ဖြစ်ကြပါတယ်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားဆိုတာကတော့ တစ်ဆူတစ်ဆူ ပွင့်ထွန်းဖို့ရာ အလွန်ခဲယဉ်း ပါတယ်၊ ကမ္ဘာပေါင်း သိန်းသန်းကုဋေ အသင်္ချေတိုင်အောင် ဘုရားမပွင့်တဲ့ သုညကမ္ဘာတွေဆိုတာလဲ ရှိတတ်ပါတယ်၊ ပွင့်ပြန်တော့လဲ တစ်ကမ္ဘာမှာ တစ်ဆူမျှ ပွင့်တာလဲရှိတယ်၊ နှစ်ဆူ သုံးဆူ လေးဆူမျှ ပွင့်တာလဲ ရှိတယ်၊ အများဆုံးအားဖြင့် ယခု ကမ္ဘာမှာလို ငါးဆူပွင့်တာလဲရှိတယ်၊ ဒါလောက်ပါပဲ၊ အဲဒီ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်များနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တွေ ကတော့ သူတစ်ပါး၏ နည်းနိဿယကို မခံယူဘဲ ကိုယ်ပိုင်

(ဧတတ္ထအကြိမ်)

၃၈၈

သီလဝိနာသုတ္တန်တရားစာ

ဉာဏ်ဖြင့် နှလုံးသွင်းအားထုတ်ပြီးတော့ ပွင့်တော်မူ ဖြစ်တော်မူကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကိလေသာ ကင်းငြိမ်းပြီးတော့ ဆင်းရဲငြိမ်းရာ ရောက်ပုံချင်းကတော့ ရဟန္တာများနှင့် အတူတူပါပဲ။ ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ နောက်ဆုံးဝင်စံရတဲ့ ပရိနိဗ္ဗာန်နဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝင်စံရတဲ့ ပရိနိဗ္ဗာန်ဟာ အတူတူပါပဲ။ ဒါက ထေရဝါဒ ပိဋကတရားတော် မူမှန်အရပါပဲ။

မဟာယာန ဝါဒကတော့ ရဟန္တာဖြစ်ရုံနဲ့လဲ ကိစ္စမပြီးသေးဘူးတဲ့။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ • ဖြစ်ရုံနဲ့လဲကိစ္စ မပြီးသေးဘူးတဲ့။ ဘုရားဆုတောင်းပြီး ဘုရားအလောင်း အကျင့်တွေကို ကျင့်ရဦးမယ်တဲ့။ အဲဒီလိုကျင့်ပြီးတော့ ဘုရားဖြစ်ရမယ်။ ဘုရားဖြစ်ပြီးတော့လဲ နိဗ္ဗာန်ကို မဝင်ရသေးဘူးတဲ့။ သတ္တဝါတွေ ရှိရှိသမျှ အကုန်လုံး ဘုရားဖြစ်ကြပြီးမှ နိဗ္ဗာန်ကို တပေါင်းတည်းပြိုင်တူ ဝင်ကြရမှာတဲ့။ အဲဒါဟာ မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာတရားအရ ဝါဒပဲ။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက စဉ်းစားကြည့်တယ်။ တချို့ သတ္တဝါတွေက ယခုနေအခါ ဘာမျှမသိတတ်တဲ့ ပိုးမွှားကလေးများ ဘဝမှာ ရှိနေကြတယ်။ အဲဒီလို သတ္တဝါတွေပါ အကုန် ဘုရားဖြစ်မှ နိဗ္ဗာန်ဝင်ရမယ်ဆိုတော့ အလွန်တာဝန်လေးတာ ခက်ခဲတာပဲ။ စောစောက ဖြစ်ပြီး ဘုရားရှင်တွေ နိဗ္ဗာန်မဝင်ရသေးဘဲ ဘယ်လိုအခြေအနေနဲ့ ဘယ်လိုများ စောင့်ဆိုင်းနေရမှာပါလိမ့်မလဲလို့ စဉ်းစားကြည့်မိတယ်။ ယုံကြည်ဖွယ် အသင့်ယုတ္တိ

(ဓမ္မကုဏ္ဍအကြိမ်)

ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတော့လဲ ရှုအပ်သည့်တရား

၃၈၉

ရှာလို့မရပါဘူး၊ အဲဒီ မဟာယာနဝါဒတွေကတော့ ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးတဲ့နောက် နှစ်ပေါင်းသုံးလေးရာ လောက်ကမှ စပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဝါဒသစ်တရားတွေ ဖြစ်တယ်လို့ စူးစမ်း ဆင်ခြင်တဲ့ ပညာရှိများက ယူဆဆုံးဖြတ်ကြပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သာသနာတော်နှစ် ၂၃၀-ကျော် တတိယ သင်္ဂါယနာခေတ်က အဲဒီလို ဝါဒ မရှိသေးကြောင်း ခိုင်လုံတဲ့ အထောက်အထားများ ရှိနေတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါ။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တယ်ဆိုတာ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏ အစွမ်းကြောင့် ကိလေသာတွေ ကံတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားတဲ့ အတွက် ဘဝသစ် ရပ်နာမိခန္ဓာဆင်းရဲတွေ မဖြစ်ပေါ်လာဘဲ ငြိမ်းခြင်းသဘောမျှပါပဲ။ အဲဒီ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောသို့ ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ ဝင်ရောက်ကြရသလိုပင် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေလဲ ဝင်ရောက်ကြရတာပါပဲ။ ဘယ်သူ့ကိုမျှ ငဲ့ပြီး ငဲ့လင့်နေဖို့ မရှိပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ရဟန္တာဖြစ်တယ်ဆိုရင် ပြုသင့်တဲ့ ကိစ္စအားလုံး ပြီးဆုံးသွားတော့တာပဲ။ အဲဒီလို ကိစ္စ အားလုံး ပြီးဆုံးသွားတဲ့အတွက် အသစ်ထပ်ပြီး အားထုတ်ဖို့ မရှိတော့ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုတဲ့ ဝိပဿနာ၏ အကျိုးအနိသင်ကတော့ ရှိပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်း အရာများကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဒီလိုမိန့်ကြားတော် မူပါတယ်။

(ဓမ္မဉာဏ်)

၃၉၀

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တော်

ရဟန္တာ ဝိပဿနာရှုခြင်း၏အကျိုး

နတ္ထိ ခွါဝသော အရဟတော ဥတ္တရိ ကရဏိယံ၊
ကတဿ ဝါ ပတိစယော အပိစ ဣမေ ဓမ္မာ ဘာဝိတာ
မဟုလိကတာ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ စေဝ သံ ဝတ္တန္တိ
သတိ သမ္ပဇဉာယ စ-တဲ့။

အာဝသော-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ အရဟတော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
မှာ၊ ဥတ္တရိ ကရဏိယံ-ထို့ထက်အလွန် ပြုကျင့်ဖွယ်သည်၊ ဝါ-
တစ်ဆင့်တိုးတက်၍ ပြုကျင့်ဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ ခေါ်-မရှိတော့သည်
သာတည်း၊ ကတဿ ဝါ ပတိစယော-ပြုကျင့်ပြီး တရားကို
တစ်ဖန် ပွားစေခြင်းသည်လည်း၊ နတ္ထိ ခေါ်-မရှိတော့သည်
သာတည်းတဲ့။

ရဟန္တာမှာ အရဟတ္တမဂ်ထက် တိုးတက်ပြီး ကျင့်စရာ
မရှိတော့ဘူး၊ အကျင့်ဆုံးနေပြီလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့
ကျင့်ပြီးဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ် သီလ သမာဓိ ပညာကိုလဲ ကြီး
ပွားထူးခြား မြင့်မြတ်အောင် ကျင့်ဖို့လဲ မရှိပါဘူးတဲ့၊ ဒါဖြင့်
ဥပါ ဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုခြင်းဟာ အကျိုးမရှိတော့ ဘူးလား၊
အကျိုးမရှိရင် ရှုနေဖို့ မလိုဘူး မဟုတ်ပါလားလို့ မေးစရာ
ရှိတဲ့အတွက် အဲဒီအကျိုးကို ဒီလိုဆက်ပြီး ဖော်ပြတော်မူပါတယ်။

အပိစ-စင်စစ်သော်ကား၊ ဝါ-ထိုသို့ တိုးတက်အောင်
ပွားများအောင် ပြုကျင့်ဖွယ်မရှိငြားသော်လည်း၊ ဣမေ ဓမ္မာ-

(တုတ္တအကြိမ်)

ဝိပဿနာရှု၍ မျက်မှောက်၌ ချမ်းသာပုံ

၃၉၁

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို ရှုမှုဟူသော ဤဝိပဿနာ မဂ္ဂင်တရားတို့ သည်၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည် ရှိသော်၊ ဗဟုလိကတာ-အကြိမ်များစွာ ပြုအပ်ပွားစေအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခ ဝိဟာရာယ စေတသံဝတ္တန္တိ-မျက်မှောက်အတ္တဘော-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းဟူသော အကျိုးအာနိသင် အလိုငှာလဲ ဖြစ်ပါကုန်၏။ ဝါ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းအကျိုးလည်း ရှိပါကုန်၏။ သတိ သမ္ပဇညာယ စ-အမှတ်ရလျက် ရှိသော သတိသမ္ပဇေ အမြဲယှဉ်ရန် အလိုငှာလဲ ဖြစ်ပါကုန်၏။ ဝါ-အမှတ်ရလျက် မပြတ်သိနေခြင်းအကျိုးလဲ ရှိပါကုန်၏-တဲ့။

ဝိပဿနာရှု၍ မျက်မှောက်၌ ချမ်းသာပုံ

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြင်မှု ကြားမှုအစရှိသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တွေကို ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိသိနေတဲ့ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်တရားတွေဟာ ပွားများနေလို့ရှိရင် မျက်မှောက်ကိုယ်မှာ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း ဆိုတဲ့ အကျိုးကိုလဲ ရစေပါတယ်။ သတိသမ္ပဇေ အမြဲယှဉ်ခြင်း အကျိုးကိုလဲ ရစေပါတယ်တဲ့။ ရှုမှတ်နေတဲ့အတွက် မျက်မှောက်ဘဝ မျက်မှောက် ကိုယ်မှာ ဘယ်လိုချမ်းသာစွာ နေရသလဲ ဆိုတော့ ရဟန္တာမှာ စိတ်ဆင်းရဲဆိုတဲ့ ဒေါမနဿ-ကတော့ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်ပင် ကင်းငြိမ်းခဲ့ပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့်

(တေုတ္ထအကြိမ်)

မကောင်းတဲ့ အာရုံဆိုး တွေကို မြင်ရ ကြားရ နံရ တွေ့ထိရသော်လဲ
 စိတ်မချမ်းသာခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်းကတော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊
 သူ့အလိုလိုပင် ကင်းငြိမ်း နေပါတယ်၊ မကောင်းတဲ့ သဘော
 အာရုံတွေကိုတော့ စိတ်ကူး ကြံစည်မိစရာတောင် မရှိပါဘူး၊
 မကောင်းတာတွေကို စားရတယ် ဆိုတာကလဲ သတိသမ္ပဇဉ်
 အမြဲယှဉ်နေတဲ့အတွက် ဖြစ်ဖွယ်မရှိ ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် မဂ္ဂမမှတ်ဘဲ
 နေတာထက် ရှုမှတ်နေရတာက ပိုပြီး ချမ်းသာပါတယ်၊ ဘယ်လို
 လဲဆိုရင်၊ စာကြည့်ဝါသနာ ပါနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ စာမကြည့်ဘဲ
 နေရတာထက် စာကြည့်နေရ တာက ပိုပြီး စိတ်ချမ်းသာသလိုလဲ
 မှတ်ယူသင့်ပါတယ်၊ မတတ်မသိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ တတ်သိသော်လဲ
 ဝါသနာမပါတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ စာကြည့်ရမှာပျင်းတယ်၊ ဝါသနာ
 ပါတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် မှာတော့ စာကြည့်ရတာက ပျော်စရာ ဖြစ်နေတယ်။

အဲဒါလိုပဲ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အနေအားဖြင့် မြင်တိုင်း
 ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေရတာကို “ပျင်း
 စရာပဲ၊ ပင်ပန်းတယ်” လို့ ထင်တတ်ကြတယ်၊ ရဟန္တာမှာတော့
 အလွန်နိုင်နင်း ကျေပွန်နေတဲ့ အလုပ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ရှုမှတ်နေရ
 တာက ပျော်မွေ့စရာ ဖြစ်နေတယ်၊ ချမ်းသာနေတယ်လို့ ဒီလို
 လဲ ယူဆနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို ယခု ယောဂီတွေဟာ
 အိမ်မှာ နေရတာထက် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းမှာ ရှုမှတ်နေရတာက
 ပိုပြီး ချမ်းသာတာနဲ့လဲ နှိုင်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။

အထူးအားဖြင့် ဆိုရင်တော့ ရဟန္တာလဲ အကြောင်းအား

ဝိပဿနာရှု၍ မျက်မှောက်၌ ချမ်းသာပုံ

၃၉၃

လျော်စွာ ကိုယ်ထဲ၌ နာကျင်ကိုက်ခဲမှု စသော ကိုယ်ဆင်းရဲတော့ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ မပြတ်ရှုမှတ်နေရင်တော့ အတော်အတန် အခဲခက်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲတွေဟာ လုံးဝမဖြစ်လာဘဲ ကင်းငြိမ်းနေနိုင်ပါတယ်။ ဝိပဿနာအားကောင်းရင် ကြီးမားတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲလဲ ကင်းငြိမ်းနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ကင်းငြိမ်းပုံကို ယခု ယောဂီတို့၏ ကိုယ်တွေ့ဖြင့်လဲ ထင်ရှားသိနိုင်ပါတယ်။ ချောင်းဆိုးတို့ ယားနာတို့ ရှိနေတဲ့ ယောဂီမှာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ကောင်းကောင်း ဖြစ်နေတဲ့အခါ မပေါ်လာဘဲ ကင်းငြိမ်းနေတာကို တွေ့ရတယ်။ တစ်နာရီ နှစ်နာရီ စသည်ဖြင့် အမှတ်ကောင်းနေတဲ့အခါ အဲဒီ အမှတ်ကောင်းနေတဲ့အတွင်း အဲဒီလို ဒုက္ခဝေဒနာတွေ လုံးဝ မပေါ်လာဘဲ ငြိမ်းနေတာကို တွေ့ရတယ်။ တချို့မှာဆိုရင် အကြီးအကျယ် ရောဂါတောင် ပျောက်ကင်းသွားတာကို တွေ့ရပါသေးတယ်။

အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို အရှင်မဟာကဿပစသည်တို့မှာ ဗောဇ္ဈင်တရားနာပြီး ရောဂါပျောက်ပုံနှင့်လဲ နှိုင်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခါနီး နောက်ဆုံးဝါကို ဝေဠုဝရွာ၌ ကပ်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီဝါတွင်းမှာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလောက်အောင် ပြင်းထန်တဲ့ ရောဂါကပ်ရောက်ပါတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဝိပဿနာကို အကျယ်အားဖြင့် တင်းတင်းရင်းရင်း ရှုတော်မူပြီး အဲဒီ ရောဂါကို ပျောက်ကင်းစေပါတယ်။ အဲဒီလို ရောဂါပျောက်ကင်းစေနိုင်တဲ့အတွက်လဲ ဝိပဿနာရှုနေ

၃၉၄

သီလဝိပဿနာသုတ္တန်စာအုပ်

ခြင်းဖြင့် ရဟန္တာမှာ မျက်မှောက်ကိုယ်၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း၊
ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရ အကျိုး အာနိသင်ကိုလဲ ရပါတယ်။

သတိသမ္ပဇင်္ဂ မပြတ်ယှဉ်နေလျှင် အလိုရှိတိုင်း ဖိုလ်ဝင်စားနိုင်သည်

နောက်ပြီးတော့ ဝိပဿနာကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး ပွားစေတဲ့
အတွက် သတိသမ္ပဇင်္ဂ အမြဲယှဉ်နေပါတယ်။ အဲဒီလို သတိသမ္ပဇင်္ဂ
အမြဲယှဉ်နေတဲ့အတွက် ဘယ်အချိန်မဆို အရဟတ္တဖလသမာပတ်
ကို ဝင်စားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ဥပရိပဏ္ဏာသ အဋ္ဌ
ကထာ (၄၆) မှာ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

ဒီဏာသဝါ-ရဟန္တာတို့သည်၊ သတတဝိဟာရီ-သမထ
ဝိပဿနာဖြင့် မပြတ်နေလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၊ နော
သတတဝိဟာရီ စ-မပြတ်နေလေ့ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး၊
ဣတိဗွေ-ဤသို့ နှစ်မျိုးရှိကြပါသည်။ တတ္ထ-ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင်၊
သတတဝိဟာရီ-ဘာဝနာဖြင့် မပြတ်နေလေ့ရှိသော ရဟန္တာ
သည်၊ ယံ ကိန္တိ ကမ္မံ ကတွာပိ-အမှုကိစ္စ တစ်စုံတစ်ခုကို
ပြုပြီး၍သော်လည်း၊ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပတ္တိတုံ သက္ကောတိ-
ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်ပေ၏။ နောသတတဝိဟာရီပန-
ဘာဝနာဖြင့် မပြတ်နေလေ့မရှိသော ရဟန္တာသည်ကား၊ အပ္ပမတ္တ
ကောပိ ကိစ္စေ-ကိစ္စအသေးအငယ်မျှ၌သော်လဲ၊ ကိစ္စပ္ပသုတော
ဟုတွာ-ကြောင့်ကြစိုက်ထုတ်ပြီးလတ်သော်၊ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သတိသမ္ပဇ်ယုဉ်းလျှင် အလိုရှိတိုင်း ဖိုက်ဝင်စာနိုင်သည့် ၃၉၅

တုံ နသက္ကောတိ-ဖလသမာပတ်သို့ ဝင်ရောက်ရန် မစွမ်းနိုင်တော့
ချေ-တဲ့။

အမြဲမပြတ် ရှုမှတ်နေရတဲ့ ရဟန္တာက ကိစ္စကြီးငယ်
တစ်စုံတစ်ခုကို ကြောင့်ကြစိုက်၍ ပြုလုပ်ပြီးတဲ့အခါပေမယ့်
ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်တယ်။ အမြဲမပြတ် ရှုမှတ်ခြင်းမရှိတဲ့
ရဟန္တာကတော့ ကိစ္စအသေးအဖွဲ့ကလေးကို ကြောင့်ကြစိုက်၍
ပြုရလျှင်ပင် ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စားနိုင်ဘဲ ရှိတတ်ပါတယ်တဲ့။
အဲဒီလို ဖြစ်တတ်ပုံကို အဲဒီ အဋ္ဌကထာမှာပဲ ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

တပည့် သာမဏေတစ်ပါးနှင့် ဆရာမထေရ်ကြီး တစ်ပါး
တောကျောင်းမှာ နေကြရာတွင် မထေရ်ကြီးသာ နေရာရပြီး
သာမဏေမှာ နေရာမရဘဲ ရှိပါသတဲ့။ မထေရ်ကြီးမှာ တပည့်
နေရာမရတာကို ကြံစည်နေတဲ့အတွက် အဲဒီဝါတွင်းမှာ တစ်ရက်မျှ
ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စားနိုင်ဘူးတဲ့။ သာမဏေ ကတော့
တစ်ဝါတွင်းလုံး ဖလသမာပတ် ဝင်စားလျက် ပျော်မွေ့ ခြင်းဖြင့်
အချိန်ကို ကုန်စေသတဲ့။ ဝါကျွတ်တဲ့အခါကျတော့ သာမဏေက
“တောကျောင်းမှာ နေရတာဟာ သင့်လျော်ပါရဲ့ လား ဘုရား”
လို့ မေးလျှောက်တယ်။ မထေရ်ကြီးက ငါ့မှာ မသင့်လျော်ဘူးလို့
မိန့်ဆိုပါသတဲ့။ ဒီဝတ္ထုမှာ တပည့် သာမဏေက သတိသမ္ပဇ်
အမြဲယုဉ်နေတဲ့ (သတတဝိဟာရီ) ရဟန္တာပဲ။ ဒါကြောင့် နေရာ
မရပေမယ့် ဖလသမာပတ်ကို အလိုရှိတိုင်း ဝင်စားနိုင်ပေတယ်။
ဆရာမထေရ်ကြီးကတော့ သတိသမ္ပဇ် အမြဲမယုဉ်တဲ့ (နော

၃၉၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တော်

သတတဝိဟာရီ) ရဟန္တာပဲ၊ ဒါကြောင့် တပည့်နေရာ မရတာကို အကြောင်းပြပြီး ကြောင့်ကြစိုက် ကြံစည်နေတာနဲ့ ဖလသမာပတ် ကို မဝင်စားနိုင်ဘဲ ရှိပါတယ်-တဲ့။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ်ပါဠိအရ ရဟန္တာ၏ ရှုမှတ် ခြင်း အကျိုးများကို ဒီလိုဆောင်ပုဒ်များစီထားပါတယ်။ “သို့ ရှုသော်ငြား၊ သစ်၊ဟောင်းကား၊ တိုး၊ပွားမရှိပြီ၊ သတိသမ္ပဇဉ်၊ ရှုတိုင်းယှဉ်၊ မျက်မြင်ချမ်းသာသည်” တဲ့၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်များကို ရှေ့နှစ်ပုဒ်တွဲပြီး ဆိုကြရမယ်။

(၁) ရဟန္တာကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။

(၂) ရဟန္တာလဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြီနည်းတူသည်။

(၃) သို့ရှုသော်ငြား၊ သစ်၊ ဟောင်းကား၊ တိုး၊ပွားမရှိပြီ။

ရဟန္တာမှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှုသိနေသော်လဲ ရပြီးဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ထက် ထူးကဲ လွန်မြတ်တဲ့တရားသစ်လဲ မတိုးပါဘူး၊ ရပြီးတရားဟောင်း၏ ပွားခြင်း ကျယ်ပြန့်ခြင်းလဲ မရှိပါဘူးတဲ့၊ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ သစ်ဆိုတာနဲ့ တိုးဆိုတာကို ဆက်စပ်ပြီး ယူရမယ်၊ တရားသစ် တိုးခြင်း မရှိဘူးလို့ ယူဖို့ပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ဟောင်းဆိုတာနဲ့ ပွားဆိုတာကိုလဲ ဆက်စပ်ပြီးတော့ “တရားဟောင်း ပွားခြင်းလဲ မရှိဘူး” လို့ ယူရမယ်၊ နောက်တစ်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) သတိသမ္ပဇဉ်၊ ရှုတိုင်းယှဉ်၊ မျက်မြင်ချမ်းသာသည်။

မြင်မှု ကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မပြတ်ရှုသိ

(တုတ္တအကြိမ်)

နေတဲ့အတွက် ရဟန္တာမှာ သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲယှဉ်ခြင်း ဆိုတဲ့ အကျိုးနဲ့ မျက်မြင်ဘဝမှာ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း အကျိုးများကို ရတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ မြန်မာလင်္ကာသွားအရ ကာရန်ကိုက အောင် အကျိုးနှစ်ပါးကို ရှေ့နောက်ပြန်ပြီး စိထားရပါတယ်။

သီလဝန္တသုတ်က အနက်အဓိပ္ပာယ်ကတော့ စုံသလောက် ရှိသွားပါပြီ။ ယခု ရဟန္တာခွန်အား (၁၀) ပါးထဲက မပြောရသေးတဲ့ ခွန်အားများကို ဆက်ဟောရမယ်။

(၅) ရဟန္တာ၏ ပဉ္စမဉ္စနအား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရ-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ စတ္တာရော သမ္ပပ္ပဓာနော-လေးပါးသော သမ္ပပ္ပဓာန်တို့ကို၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာ ပွားစေ အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာ ဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ဤသမ္ပပ္ပဓာန် လေးပါးကို ကောင်းစွာ ပွားစေ အပ်ပြီးဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ခိဏာသဝဿဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်း၏၊ ဗလံဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါးဖြစ်သည်၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမိ၍၊ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ ခိဏာမေအာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၃၉၈

ဒီလူနဲ့ သူတို့တရားတော်

တရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရားတဲ့။

သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးဆိုတာ သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်ကို ဟောတိုင်း ဖွင့်ပြပြီး ဟောနေကျ တရားပါပဲ၊ တရားကိုယ်အားဖြင့် တော့ ဝိရိယတစ်ပါးတည်းပါပဲ၊ သူက ပြီးစေတဲ့ ကိစ္စ လေးပါးကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ သူ့ကို သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးလို့ ဟောထားပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ (၁) မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ မဖြစ်နိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်းက တစ်ပါး၊ (၂) ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်တွေကို ပယ်နိုင်အောင် အားထားခြင်းကတစ်ပါး၊ (၃) မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်းက တစ်ပါး၊ (၄) ဖြစ်ပြီး ကုသိုလ်တွေ တည်တံ့တိုးပွားပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ခြင်းက တစ်ပါး၊ ဒီအားထုတ်မှု လုံ့လဝိရိယလေးပါးပါပဲ၊ အဲဒီ လေးပါးကို မှတ်မိအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ မဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း။

(၂) ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်တွေကို ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်း။

(၃) မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း။

(၄) ဖြစ်ပြီး ကုသိုလ်တွေ တည်တံ့တိုးပွား ပြည့်စုံသွား

(တေ့တ္တအကြိမ်)

(၅) ရဟန္တာ၏ ပဉ္စမဉ္စနာ

၃၉၉

အောင် အားထုတ်ခြင်း၊ ဒီလေးပါးကို သမ္မပ္ပဓာန်ဟု
ခေါ်သည်။

မိမိမှာ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ သူများမှာ
ဖြစ်နေတာကို မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရရင် အဲဒီ အကုသိုလ်မျိုးတွေ
မိမိမှာမဖြစ်အောင် လုံ့လပြုပြီး စောင့်ရှောက်နေရတယ်။ ဘာကိုလဲ
ဆိုရင် ကူးစက်ဖြစ်ပွားတတ်တဲ့ တုပ်ကွေးအဖျားရောဂါ စသည်
သူများမှာ ဖြစ်နေတာကို ကြားသိရရင် အဲဒီ ရောဂါမျိုး မိမိမှာ
မဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်ရ သတိပြုရသလိုပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့
မိမိမှာ လောဘ ဒေါသ အလျောက် တစ်ကြိမ်တစ်ခါ အကုသိုလ်
ဖြစ်ဖူးရင် အဲဒီ အကုသိုလ်မျိုး နောက်ထပ်မဖြစ်အောင် စောင့်
ရှောက်နေရတယ်။ တကယ်ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော်လဲ ဒေသနာ
နည်းအရအားဖြင့် ဖြစ်နေတယ်။ ကိန်းနေတယ်လို့ ဆိုရတဲ့
(အကြောင်းညီညွတ်သောအခါ ဖြစ်နိုင်သော) အနုသယ ကိလေ
သာတွေကို အရိယမဂ်ဖြင့် ပယ်နိုင်အောင်လဲ ဝိပဿနာအလုပ်
အားထုတ်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒါနသီလ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ်
ဘာဝနာ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ် မိမိမှာ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ အဲဒီလို
ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်အောင် အားထုတ်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့
ဖြစ်ဖူး ပြုဖူးတဲ့ အဲဒီလို ဒါနသီလကုသိုလ်တွေကို ဖြစ်မြဲဖြစ်ပြီး
တည်တံ့အောင်လဲ အားထုတ်ရတယ်။ တိုးပွားအောင်လဲ အားထုတ်
ရတယ်။ သမထဘာဝနာ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေကိုလဲ
တည်မြဲတည်နေအောင် တိုးတက်အောင် ဈာန်တရား အရိယ

(တေတ္ထအကြိမ်)

မဂ်တရား ရသည်အထိ ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ရတယ်၊ စွမ်းနိုင်ရင် အရဟတ္တမဂ်ကုသိုလ်အထိ ပြည့်စုံသွားအောင် အားထုတ်ရတယ်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် အဲဒီ ကုသိုလ် တရားတွေကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်နေပါတယ်၊ အဲဒါဟာ သမ္မပ္ပဓာန် လေးပါးကို လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံပွားစေတဲ့ ခွန်အားပါပဲ၊ အဲဒီ ခွန်အားကို အကြောင်းပြုပြီးတော့လဲ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က အာသဝေါ ကိလေသာကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ ပဉ္စမခွန်အားပဲ၊ ယခု ဆဋ္ဌမခွန်အားကို ပြောရမယ်။

(၆) ရဟန္တာ၏ ဆဋ္ဌမခွန်အား

ဘန္ဓေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ -တစ်ဖန်လည်း၊ အပရ-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ စတ္တာရောလေးပါးကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိပါဒါ ပြီးမြောက်ကြောင်း ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို၊ ဘာဝိတာ-မိမိသန္တာန်၌ ပွားစေအပ် ကုန်သည်၊ သုဘာဝိတာ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်၊ ဘန္ဓေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒ္ဓမ္မိ-ဤဣဒ္ဓိပါဒ် လေးပါးကို ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါးဖြစ်ပါသည်၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမိ၍၊ ခိဏာသဝေါ

(တေတ္ထအကြိမ်)

(၆) ရတနာ၏ ဆဋ္ဌမဂ္ဂအား

၄၀၁

ဘိက္ခု-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ ဒီဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသပါနံ ခယံ-အာသဝေါတရား တို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရားတဲ့။

ဣဒ္ဓိပါဒ-ပုဒ်မှာ ဣဒ္ဓိ-ဆိုတာက ပြည့်စုံပြီးမြောက်ခြင်း လို့ အနက်ရှိတယ်၊ ပါဒဆိုတာက အကြောင်းလို့ အနက်ရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် ဣဒ္ဓိပါဒ-ဣဒ္ဓိပါဒ်ဆိုတာ ပြီးမြောက်ကြောင်းတရားလို့ အနက်ရတယ်၊ အဲဒီပြီးမြောက်ကြောင်း ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးဆိုတာက တရားကိုယ်အားဖြင့် ထက်သန်အားကောင်းတဲ့ လိုလားမှု ဆန္ဒက တစ်ပါး၊ လုံ့လဝီရိယက တစ်ပါး၊ စိတ်က တစ်ပါး၊ ဝိမံသာခေါ်တဲ့ ဉာဏ်ပညာက တစ်ပါး၊ ဒီလေးပါးပါပဲ၊ အဲဒီ လေးပါးကို မှတ်မိအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) ထက်သန်အားကောင်းတဲ့ လိုလားမှု ဆန္ဒကို ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ် ခေါ်သည်။
- (၂) ထက်သန်အားကောင်းတဲ့ လုံ့လ ဝီရိယကို ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ် ခေါ်သည်။
- (၃) ထက်သန်အားကောင်းတဲ့ စိတ်ကို စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ် ခေါ်သည်။
- (၄) ထက်သန်အားကောင်းတဲ့ ဉာဏ်ပညာကို ဝိမံသိဒ္ဓိ ပါဒ် ခေါ်သည်။

လောကဘက်ဆိုင်ရာ ကိစ္စတွေမှာလဲ ဒီ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး သဲက တစ်ပါးပါး ထက်သန်အားကောင်းမှ ပြီးမြောက်နိုင်တယ်။

(ဧကုတ္တအကြိမ်)

အမှုကိစ္စ ကြီးကျယ်လေလေ ဒီလူဒွိပါဒ်တစ်ပါးပါး ထက်သန်
 အားကောင်းဖို့ လိုလေလေပဲ၊ သာမန် ဒါန သီလ ကုသိုလ်ကိစ္စတွေ
 မှာလဲ ဒီလူဒွိပါဒ်လေးပါးထဲက တစ်ပါးပါး ထက်သန်အားကောင်း
 ရင် ပြီးမြောက်လွယ်တာပဲ၊ သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာ အရာမှာ
 တော့ ဒီလူဒွိပါဒ်လေးပါးထဲက လိုလားမှု ဆန္ဒရင်လဲ ထက်သန်
 အားကောင်းရမယ်၊ လုံ့လဝီရိယရင်လဲ ထက်သန် အားကောင်း
 ရမယ်၊ စိတ်ရင်လဲ ထက်သန်အားကောင်းရမယ်၊ ဝိမံသာခေါ်တဲ့
 ဉာဏ်ပညာကလဲ ထက်သန်အားကောင်းရမယ်၊ တစ်ပါးပါးက
 ထူးထူးခြားခြား ထက်သန်အားကောင်းပါမှ သမထဘာဝနာအရာ
 မှာ ဈာန်အဘိညာဏ်အထိ ပြည့်စုံပြီးမြောက်နိုင်တယ်၊ ဝိပဿနာ
 အရာမှာလဲ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူးများနှင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များ
 ပြည့်စုံပြီးမြောက်နိုင်တယ်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ထက်သန်အားကောင်းတဲ့ ဒီလူဒွိပါဒ်
 လေးပါးဖြင့် သမထဝိပဿနာတွေကို ပွားစေခဲ့တယ်၊ အရဟတ္တ
 မဂ်တိုင်အောင် ဝိပဿနာလူဒွိပါဒ်တွေကို အပြည့်အစုံပွားစေခဲ့
 တယ်၊ အဲဒီလို လူဒွိပါဒ်လေးပါးကို အရဟတ္တမဂ်အထိ လိုလေသေး
 မရှိ အပြည့်အစုံပွားစေခဲ့တာဟာ ရဟန္တာ၏ ခွန်အားတစ်ပါးပါပဲ၊
 အဲဒီ ခွန်အားနဲ့ပြည့်စုံတဲ့အတွက်လဲ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အာသဝေါ
 ကိလေသာကုန်ကြောင်း ဝန်ခံပါတယ်တဲ့။

ဒါကြောင့် ယခုတရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေလဲ
 ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ်ဝိမံသာဆိုတဲ့ ဒီလူဒွိပါဒ်လေးပါးထဲက တစ်ပါးပါး

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

(၇) ရဟန္တာ၏ သတ္တမခွန်အား

၄၀၃

တော့ထက်သန်ဖို့ အားကောင်းဖို့လိုပါတယ်။ တစ်ပါးမှ မထက်သန်ဘူး၊ အားမကောင်းဘူးဆိုရင်တော့ မိမိတို့အလိုရှိတဲ့ ဉာဏ်ထူးတရားထူးကို ရဖို့ မျှော်လင့်ဖွယ်မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် လိုလားတဲ့ ဆန္ဒ ထက်သန်အားကောင်းရင် ပြည့်စုံပြီးမြောက်မှာပဲလို့ ဆန္ဒကိုရင်လဲ အားကိုးအားပေးပြီး အားထုတ်ရမယ်။ သို့မဟုတ် လုံ့လဝီရိယ ထက်သန်အားကောင်းရင် ပြည့်စုံပြီးမြောက်မှာပဲလို့ လုံ့လဝီရိယကိုရင်လဲ အားကိုးပြီး အားထုတ်ရမယ်။ သို့မဟုတ် ထက်သန်အားကောင်းတဲ့စိတ်ရှိရင် ပြည့်စုံပြီးမြောက်မှာပဲလို့ စိတ်ကိုရင်လဲအားကိုးအားပေးပြီး အားထုတ်ရမယ်။ ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်တဲ့သူမှာတော့ ဝိမံသာခေါ်တဲ့ ဉာဏ်ပညာကိုအားကိုးပြီး အားထုတ်ရုံပါပဲ။ ဉာဏ်ထက်တဲ့သူကတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူးတရားထူးများကို လျင်မြန်စွာရောက်တတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဉာဏ်ကောင်းတဲ့သူကလုံ့လဘက်က အားနည်းနေလို့ သမာဓိ ဉာဏ်ထူး အဖြစ်နှေးနေတာလဲရှိတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် လုံ့လဘက်က မလျော့စေဘဲ တင်းတင်းရင်းရင်းအားထုတ်သွားဖို့လိုပါတယ်။ ယခု သတ္တမခွန်အားကို ပြောရမယ်။

(၇) ရဟန္တာ၏ သတ္တမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုနစ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရ-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ-ငါးပါးသော ဣန္ဒြေတို့ကို၊

(ဓမ္မစက္ခုအကြိမ်)

၄၀၄

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်စာအုပ်

ဘာဝိတာနိ-မိမိသန္တာန်၌ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်။ သုဘာဝိတာနိ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်။ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်။ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ဤဣန္ဒြေငါးပါးကို ကောင်းစွာပွားစေအပ်ပြီးဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော- ရဟန္တာ ရဟန်း၏၊ ဗလံ ပောတိ-ခွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ယံ ဗာလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကိုရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ခိဏာမေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရားကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဓာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

ဣန္ဒြိယ-ဣန္ဒြေဆိုတာ အစိုးရတယ်လို့ အနက်ရှိပါတယ်။ သူ့နေရာနှင့်သူအစိုးရတဲ့သဘောသတ္တိရှိလို့ ဣန္ဒြိယဆိုတဲ့အမည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ရုပ်နာမ်တွေဟာ ၂၂-ပါးရှိပါတယ်။ (၁)မြင်မှုကိစ္စမှာ အစိုးရတဲ့အတွက် မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို စက္ခုန္ဒြေလို့ခေါ်တယ်။ (၂-၅)တို့အတူ ကြားမှု နံမှု စားသိမှု ထိသိမှုတို့၌ အစိုးရတဲ့အတွက် နားအကြည်စသည်ကို သောတိန္ဒြေ ဃာနိန္ဒြေ ဇီဝိတန္ဒြေ ကာယိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။ (၆-၇) အမ အဖိုအသွင်စသည်တို့ဖြစ်စေရာ၌ အစိုးရတဲ့အတွက် ဘာဝရုပ်နှစ်ခုကို ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။ (၈) အသက်ရှင်ရေး၌ အစိုးရတဲ့အတွက် ရုပ်သက်နှင့်နာမ်သက်ကို ဇီဝိတိန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။ ဒီထိအောင် ရုပ်ရှစ်ပါးနှင့် နာမ်သက်တစ်ပါးဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေများကတော့ ပွားစေ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

(၇) ရဟန္တာ၏ သတ္တမဉ္စန်အား

၄၀၅

အပ်တဲ့သဘောများ မဟုတ်ကြပါဘူး၊ ပွားအောင်လုပ်လို့လဲမဖြစ်ဘူး။

(၉) အာရုံကို သိမှု၌အစိုးရတဲ့အတွက် စိတ်ကိုမနိဇ္ဈေလို့ ခေါ်တယ်၊ ဒီမနိဇ္ဈေ ခေါ်တဲ့စိတ် ၈၉-ခုထဲက ကုသိုလ်စိတ်နှင့် ဟိတ်ရှိကြိယာ စိတ်တွေကတော့ ဖြစ်ပွားစေအပ်တဲ့ သဘောတရားတွေပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဒီမနိဇ္ဈေကိုတော့၊ ဗောဓိပက္ခယတရားထဲမှာ ထည့်သွင်းပြမထားဘူး၊ (၁၀-၁၄)ခံစားမှုများ၌ အစိုးရတဲ့အတွက် ဓဇနာငါးမျိုးကို သုခိဇ္ဈေ ဒုက္ခိဇ္ဈေ သောမနဿိဇ္ဈေ ဒေါမနဿိဇ္ဈေ ဥပေက္ခိဇ္ဈေလို့ခေါ်တယ်၊ ဒီငါးပါးထဲမှာ ကုသိုလ်၊ သဟိတ် ကြိယာဖြစ်တဲ့ သောမနဿိဇ္ဈေဥပေက္ခိဇ္ဈေများကတော့ ဖြစ်ပွားစေအပ်တဲ့ သဘောတရားတွေပါပဲ၊ သဒ္ဓိဇ္ဈေစသည်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲဖြစ်တဲ့ တရားတွေပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဗောဓိပက္ခိယ တရားထဲမှာတော့ ထည့်သွင်းပြမထားဘူး။

(၁၅-၁၉) ယုံကြည်မှုစသည်မှာ အစိုးရတဲ့ သဒ္ဓါအစရှိသော တရားငါးပါးကိုသာ သဒ္ဓိဇ္ဈေ ဝီရိယိဇ္ဈေ သတိဇ္ဈေ သမာဓိဇ္ဈေ ပညိဇ္ဈေဆိုတဲ့အမည်များဖြင့် ဗောဓိပက္ခိယတရားထဲမှာ ထည့်သွင်းပြထားတယ်၊ အဲဒီငါးပါးထဲက ပညိဇ္ဈေအရ ပညာကို လောကီ လောကုတ္တရာ နှစ်မျိုးခွဲခြားပြီးတော့ လောကုတ္တရာ ပထမ မဂ်ပညာကို (၂၀) အနုညာဓာညဿာမိတိဇ္ဈေလို့ခေါ်တယ်၊ အောက်ဖိုလ်ပညာသုံးပါးနှင့် အထက်မဂ်ပညာသုံးပါးကို (၂၁)

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၀၆

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

အညိဋ္ဌေလို့ခေါ်တယ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ပညာကို (၂၂)အညာတာ ဝိဋ္ဌေလို့ခေါ်တယ်။

ရဟန္တာခွန်အားကိုပြတဲ့ ဝိပဿနာမှာတော့ လောကီလော ကုတ္တရာမခွဲခြားဘဲ ပညာဟူသမျှကို ပညိဋ္ဌေလို့ပင် ပြဆိုထားပါ တယ်။ အဲဒီဣန္ဒြေငါးပါးထဲက သဒ္ဓိဋ္ဌေဆိုတာ ယုံကြည်မှု ကြည်လင်မှု၌ အစိုးရတဲ့သဒ္ဓါပါပဲ။ ယုံကြည်တဲ့သဒ္ဓါ ကြည်လင်တဲ့ သဒ္ဓါပေါ့၊ ဒါပေမယ့် ယုံကြည်မှုတိုင်းလဲသဒ္ဓါလို့မဆိုဘူး၊ ယုံကြည် သင့်တာကို ယုံကြည်မှ သဒ္ဓါလို့ဆိုတယ်၊ မယုံကြည်သင့်တဲ့ ဘုရားတု ဘုရားယောင်တွေ ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေ၊ ဒီလိုဟာတွေ ယုံကြည်တာကိုတော့ မိစ္ဆာအဓိမောက္ခလို့ ဆိုထားပါတယ်၊ မှား ယွင်းတဲ့ ယုံကြည်မှုလို့ ဆိုလိုတာပေါ့၊ ဘုရား တရား သံဃာ အစစ်အမှန်သုံးပါးနှင့် ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်တာကမှ သဒ္ဓါတရားအစစ်မည်ပါတယ်၊ ယုံကြည်သင့်တဲ့အစစ်အမှန်နှင့် မယုံကြည်သင့်တဲ့အတုအယောင် အမှားကို ဘယ်လိုခွဲခြားသိရ မည်လဲဆိုရင်၊ အရဟံအစရှိတဲ့ ဂုဏ်တော်ကိုးပါးနှင့် ပြည့်စုံရင် ယုံကြည်သင့်တဲ့ တရားအစစ်အမှန်ပဲ၊ အဲဒီဂုဏ်တော်တွေနှင့် မပြည့်စုံရင်တော့ အတုအယောင်အမှားတွေပဲလို့ ခွဲခြားသိရမယ်။

သွာက္ခာတ အစရှိတဲ့ ဂုဏ်တော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ အရိယမဂ်လေးပါး အရဟတ္တဖိုလ်လေးပါး နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ဒီ လောကုတ္တရာ တရား ကိုးပါးဟာ ယုံကြည်သင့်တဲ့ တရားစစ် တရားမှန်ပဲ၊ အဲဒီ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးကို သိအောင်

(တုတ္တအကြိမ်)

(၇) ရတနာ၏ သက္ကမုန်ဘာ

၄၀၇

ရအောင် ကျင့်ဖို့ ဟောထားတဲ့ ဒေသနာတရားဟာလဲယုံကြည်သင့်တဲ့ တရားစစ် တရားမှန်ပဲ။ အဲဒီ ဂုဏ်တော် ခြောက်ပါးနှင့် မစပ်ဆိုင်တဲ့ တရားဟူသမျှကိုတော့ မယုံကြည်သင့်တဲ့ အတုအယောင် တရား၊ မူမမှန်တဲ့ တရားလို့ သိရမယ်။

လောဘ ဒေါသ မောဟ ကိလေသာကင်းကြောင်း အကျင့်ဖြစ်တဲ့ သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကို ကောင်းစွာ ကျင့်တဲ့ သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ် အစရှိတဲ့ ဂုဏ်တော်ကိုးပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ပါး အပေါင်းကို ယုံကြည်သင့်တဲ့ သံဃာ အစစ်အမှန်လို့ သိရမယ်။ သီလစသည်ကို ရိုသေစွာ ကျင့်နေတဲ့ ကလျာဏ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်လဲ အဲဒီသံဃာထဲမှာ ပါဝင်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် သောတာပတ္တိဖိုလ်ရအောင် ကျင့်နေဆဲဖြစ်၍ သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ် စသည်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်ပါပဲ။ သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ် စသည်နှင့် မပြည့်စုံတဲ့ ဘာသာရေးရှေ့ဆောင် ဆရာအပေါင်း အစုကို အတုအယောင် သံဃာလို့ ဆိုရမယ်။

အဲဒီ ဘုရား တရား သံဃာ အစစ်ဆိုတဲ့ ရတနာသုံးပါးနှင့် ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်တာဟာ သဒ္ဓါတရားအစစ်ပဲ။ အဲဒီ သဒ္ဓါတရားဟာ ဘုရား စသည်ကိုယုံကြည်မှု၌ အစိုးရတဲ့ အတွက် သူ့ကို သဒ္ဓါန္တရို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ သဒ္ဓါန္တရို့ ခိုင်မြဲ ပြည့်စုံအောင် ပွားစေရတယ်။ သို့ပေမယ့် ဘုရားဂုဏ် စသည်ကို ဆင်ခြင်နေရုံမျှဖြင့်တော့ အဲဒီ သဒ္ဓါက မခိုင်မြဲသေးဘူး။ သောတာပတ္တိမဂ်တိုင်အောင် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေမှ ကောင်းကောင်း

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၀၈

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

ခိုင်မြဲတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ဝိပဿနာရှုလို့ ရုပ်နှင့် နာမ်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိရင် အဲဒီသဒ္ဓါကပိုပြီး ခိုင်မြဲလာတယ်။ ကွေးချင်တဲ့စိတ် စသော အကြောင်းကြောင့် ကွေးရပ်စသော အကျိုးဖြစ်နေတယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်းနဲ့အကျိုးကို ပိုင်းခြား သိရရင် ပိုပြီး ခိုင်မြဲလာတယ်။ ရှုမှတ်နေရင်း ခဏမစဲ ဖြစ် ပျက်နေတာကို တွေ့ရလို့ မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲချည်းပဲ၊ အနတ္တသဘော တရားမျှပဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိရင် ပိုပြီး ခိုင်မြဲလာတယ်။ သောတာတ္ထိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ သဒ္ဓါဟာ မလှုပ်မရှား မပျက်စီးနိုင်လောက်အောင် ခိုင်မြဲ ပြည့်စုံသွားတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကြည်လင်တဲ့ သဒ္ဓါဆိုတာက ကုသိုလ်စိတ် တိုင်းမှာ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသော ဝိပဿနာဉာဏ်များ ဖြစ်သောအခါ အဲဒီ ကြည်လင်မှုသဒ္ဓါဟာ ထင်ရှားပေါ်နေပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်မှာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ တစ်ကိုယ်လုံး ပျောက် နေပြီး ဟင်းလင်းပြင်ထဲမှာ ကြည်လင်တဲ့ အသိစိတ်ကလေး တစ်ခုတည်းကိုသာ ရှုသိနေရတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ် ခဏ ကျတော့ အဲဒီ ကြည်လင်တဲ့ သဒ္ဓါလဲ ပြည့်စုံသွားပါတယ်။ အရဟတ္တမဂ်ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီ ယုံကြည်မှု ကြည်လင်မှု ဆိုတဲ့ သဒ္ဓါမြေကို ပွားစေမှုကိစ္စ လုံးဝပြည့်စုံသွားပါတယ်။

ဝီရိယိန္ဒြေဆိုတာ ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့ သမ္မပ္ပဓာန်နှင့်

(တေတ္ထအကြိမ်)

(၇) ရဟန္တာ၏ သက္ကမဉ္စနိအား

၄၀၉

အရတူပါပဲ။ အဲဒီ သမ္မပ္ပဓာန်ကို ပွားစေမှုကိစ္စ ပြည့်စုံရင် ဒီဝိရိယိန္ဒြေကို ပွားစေမှုလဲ ပြည့်စုံတော့တာပါပဲ။ သမ္မပ္ပဓာန် ဆိုတာက ကောင်းစွာ အပြင်းအထန် အားထုတ်တယ်လို့ အနက်ရတယ်။ ဝိရိယိန္ဒြေဆိုတာက အားထုတ်မှုကိစ္စမှာ အစိုးရတယ်လို့ အနက်ရတယ်။ ဒီလို ဝေါဟာရ အနက်မျှသာ ကွဲပြားပါတယ်။ တရားကိုယ်ကတော့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင် အရိယမဂ္ဂင်တို့၌ ပါဝင်တဲ့ ဝိရိယပါပဲ။ ဒီဝိရိယကလဲ အရေးကြီးပါတယ်။ လျော့ရဲရဲ အားထုတ်နေရုံမျှဖြင့်တော့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ထူးတွေတောင် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အရိယမဂ်ဉာဏ် မဖြစ်နိုင်တာကိုတော့ ပြောစရာ မလိုတော့ပါဘူး။ ဒွါရခြောက်ပါးမှ ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ် သဘောတွေကို မပြတ်မစဲ တင်းတင်းရင်းရင်း ရှုမှတ်အားထုတ် နေပါမှ ဝိပဿနာဉာဏ်ထူးတွေ ဖြစ်ပေါ်ပြည့်စုံပြီးတော့ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ အားထုတ်မှုဟာ အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ဖြစ်ပေါ်သွားရင် ဒီဝိရိယိန္ဒြေကို ပွားစေမှု ပြည့်စုံတော့တာပဲ။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဲဒီ အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ဝိရိယိန္ဒြေကို ပွားစေပြီး ဖြစ်နေပါပြီတဲ့။

သတိန္ဒြေဆိုတာလဲ ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်နှင့် အရတူပါပဲ။ အမှတ်ရမှုမှာ အစိုးရတဲ့အတွက် သူ့ကို သတိန္ဒြေလို့ ခေါ်ရတာပါပဲ။ ဒီသတိန္ဒြေ ပွားစေပုံကိုတော့ ရှေ့ပိုင်းက အထပ်ထပ် ပြောခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီနေရာမှာ ထပ်ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။

(တေတ္ထအကြိမ်)

သမာဓိ၌ ဆိုတာကတော့ စိတ်တည်ကြည်မှု ဧကဂ္ဂတာဆိုတဲ့ သမာဓိပါပဲ။ သူက စိတ်ကိုတည်ငြိမ်အောင် ကောင်းစွာထားတဲ့ကိစ္စမှာ အစိုးရလို့ သူ့ကို သမာဓိ၌လို့ ခေါ်ဆိုရတာပါပဲ။ ဒီ သမာဓိကလဲ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ သမာဓိအား မရှိရင် စိတ်ကို တည်ငြိမ်အောင် မထားနိုင်တဲ့အတွက် ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်တောင် ကောင်းကောင်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ တချို့က အဘိဓမ္မာကျမ်းဂန်ထဲက ပြထားတဲ့အတိုင်း ကျက်မှတ်ပြီး ဆင်ခြင်နေရုံနဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ စသော ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆပြောဟောနေကြတယ်။ အဲဒါက ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါးဖြစ်စဉ်ကို သတိမပြုမိလို့ ပြောနေကြခြင်းမျှပါပဲ။ နာမ်ရုပ်ကိုခွဲခြားသိတဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဆိုတာ သီလဝိသုဒ္ဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဆိုတဲ့ ဒိဝိသုဒ္ဓိနှစ်ပါး ပြည့်စုံပြီးမှ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဆိုတာ ဈာန်သမာဓိ ဖြစ်စေ၊ နိဝရဏကင်းတဲ့ ဥပစာရ သမာဓိဖြစ်စေ ပြည့်စုံမှ ပြီးစီးတာပဲ။ ကျက်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း ဆင်ခြင်တဲ့သူမှာ နိဝရဏကင်းတဲ့ ဥပစာရ သမာဓိတောင် ပြည့်စုံတယ်လို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ သီလမစင်ကြယ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ကျက်မှတ်ပြီး ဆင်ခြင်လို့ ဖြစ်တာပဲ။ အဲဒီတော့ သီလဝိသုဒ္ဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မရှိဘဲ ဆင်ခြင်လို့ သိတာကို နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်လို့တောင် မဆိုနိုင်ပါဘူး။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ သီလမစင်ကြယ်ပြီးတဲ့နောက် ဈာန်တစ်ပါးပါးကိုရင်လဲ ရရမယ်။ နိဝရဏကင်းတဲ့ ဥပစာရသမာဓိ

(၇) ရတနာ၏ သက္ကမ္ဘာအား

၄၁၁

ရင်လဲ ပြည့်စုံရမယ်၊ သို့မဟုတ် အဲဒီ ဥပစာရ သမာဓိနှင့် နီဝရဏ ကင်းပဲ့ချင်း တူညီတဲ့ ဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိရင်လဲ ပြည့်စုံရမယ်၊ အဲဒီ သမာဓိသုံးပါးထဲက တစ်ပါးပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီးမှ မိမိသန္တာန်မှာ တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေဆဲ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်နေရင်း (ရှုသိတဲ့ ရုပ်နဲ့ ရှုသိနေတဲ့ စိတ်နာမ်ကစပြီး) ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ခွဲခြားသိတဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အစစ်က ဖြစ်ပေါ်တာ၊ အဲဒီဉာဏ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံပါမှ အကြောင်းကိုပါ ပိုင်ခြားပြီးသိတဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်တယ်၊ အဲဒီဉာဏ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံမှ ရှုမှတ်ရတဲ့ အာရုံတွေ၏ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ပျောက်ကွယ်သွားပုံကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့သိပြီးတော့ သမ္မသနဉာဏ် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည်တွေ ဖြစ်ပေါ်ကြတယ်၊ အဲဒီ ဝိပဿနာ ဉာဏ်တွေ ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းလဲ ရှုမိတဲ့အာရုံမှာ စိတ်၏ စူးစိုက်တည်ကြည်မှုရှိပါမှ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိသိသွားတာ၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သဠာယတနသံယုတ် ပါဠိတော်(၃၀၂)မှာ-

သမာဓိံ ဘိက္ခဝေ ဘာဝေထ၊ သမာဟိတော ဘိက္ခဝေ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ-စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမာဓိံ-စိတ်တည်ကြည်မှု သမာဓိကို၊ ဘာဝေထ-ဖြစ်စေကြ-ပွားစေကြလော့၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သမာဟိတော-စိတ်ကိုကောင်းစွာ တည်ငြိမ်အောင် ထားနိုင်လော့ဘူသည်၊ ဝါ-စိတ်တည်ကြည်သောသူသည်၊ ယထာ-

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဝါ-ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သူ့သဘောမှန်
အတိုင်း၊ ပဇာနာတိ-ပိုင်နိုင်စွာ သိ၏-တဲ့။

သမာဓိရှိရင် မှန်စွာသိတယ်ဆိုတာ လက်တွေ့အားထုတ်တဲ့
ယောဂီတွေမှာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ စိတ်၏ စူးစိုက်တည်ငြိမ်မှု
ကောင်းလာတဲ့အခါမှာ မြင်မှု ကြားမှုမှ အစရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်
တရားတွေကို ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူး စသည်ဖြင့်
အထင်အရှား ကိုယ်တိုင်တွေ့သိသိသွားပါတယ်။ အဲဒီလို သိပုံကို
မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

ကိစ္ဆ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ-အဘယ်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ
သိသနည်းဟူမူ၊ စက္ခု အနိစ္စန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ-
မျက်စိသည် မမြဲဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ ရူပါအနိစ္စတိ-
မြင်ရတဲ့ အဆင်းတွေ မမြဲကြဟု... ၊ စက္ခုဝိညာဏံ အနိစ္စန္တိ-
မြင်သိမှုမမြဲဟု...၊ စက္ခုသမ္ပဿော အနိစ္စောတိ-မျက်စိအတွေ့
မြင်တွေ့ မမြဲ...ဟု၊ ယမ္ပိဒံ စက္ခုသမ္ပဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒက္ခမသုခံ ဝါ၊ တမ္ပိ အနိစ္စန္တိ
ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ-မြင်တွေ့ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ချမ်းသာမှု
ဆင်းရဲမှု အလယ်အလတ် မဆင်းရဲ မချမ်းသာမှုကိုလဲ မမြဲဟု
သိရ၏-စသည်ဖြင့် မြင်စိုက်စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ဒွါရအာရုံ
ဝိညာဏ်ပဿဝေဒနာဆိုတဲ့ တရားတွေကို မမြဲဟူ၍ သိကြောင်း
ဟောထားပါတယ်။

အဲဒီ သမာဓိဟာ ဝိပဿနာအစိုက်က ကောင်းခဲ့ သလိုပင်

(တေတ္ထအကြိမ်)

(၇) ရဟန္တာ၏ သတ္တမဉ္စန်အား

၄၁၃

အရိယမဂ်လေးပါး ခဏ၌လဲ ကောင်းစွာတည်ငြိမ်လျက် ဖြစ်တယ်။ ရဟန္တာမှာ အဲဒီ သမာဓိကို အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သမာဓိန္ဒြေကို ပွားစေခြင်း ကိစ္စ ပြီးစီးပြည့်စုံသွားတယ်။

ပညိန္ဒြေဆိုတာ အသိဉာဏ်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကြားနာပြီး သိတဲ့ သုတမယ အသိမျိုးကိုလဲ မဆိုလိုဘူး။ ကြံစည်စဉ်းစား ဆင်ခြင်ပြီး သိတဲ့ စိန္တာမယ အသိမျိုးကိုလဲ မဆိုလိုဘူး။ ရှုမှတ် ပွားများပြီး သိတဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် အသိပညာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်စာအုပ် ဒုတိယပိုင်း စာမျက်နှာ (၆၀) မှာ သုတမယဉာဏ် စိန္တာမယဉာဏ် အချို့သော ဈာနသမ္ပယုတ်ဘာဝနာမယဉာဏ်တို့ထက် ထူးခြားတဲ့ ဉာဏ်ဖြစ်ကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဟာဋီကာ အဖွင့်ကို ထုတ်ပြထားခဲ့ပါတယ်။

ဝိပဿနာရှုခိုက်မှာ ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတို့ကို သိရာ၌ အစိုးရသောကြောင့် ဝိပဿနာ ပညာကို ပညိန္ဒြေခေါ်တယ်။ အရိယမဂ်လေးပါး ခဏမှာ နိဗ္ဗာန်ကို သိရာ၌ အစိုးရသောကြောင့် မဂ်လေးပါး ပညာကို ပညိန္ဒြေခေါ်တယ်။ အကျယ်ဟောတဲ့ ဒေသနာမှာတော့ သောတာပတ္တိ မဂ်ပညာကို အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေလို့ ဟောတယ်။ မသိရသေးတာကို သိစေမယ်ဆိုတဲ့ အနေနဲ့ သိတဲ့ပညာလို့ ဆိုလိုပါ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၁၄

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တော်

တယ်၊ အထက်မဂ် သုံးပါးပညာကို အညိဋ္ဌေလို့ ဟောတယ်၊ သိပြီး အပိုင်းအခြားဖြင့်ပင် ထပ်၍သိတဲ့ ပညာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီ လောကီ လောကုတ္တရာ ဘာဝနာမယပညာဆိုတဲ့ ပညာကို ဒီသီလဝိညာဉ်သုတ်မှာ ညွှန်ပြထားတဲ့အတိုင်း မြင်ခိုက်ကြားခိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ မြင်မှုကြားမှုစသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုပြီး ပွားစေရတယ်၊ မြင်ရင် မြင်တယ်၊ ကြားရင် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုပြီး တကယ်ဖြစ်ပေါ်ဆဲတရားကို သိတာဟာ အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ ပညာဖြစ်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ရှုခါစမှာတော့ မြင်မှု ကြားမှု စသည်ကို ဖြစ်စဉ်အတိုင်း အကုန်စေ့အောင် လိုက်ပြီးမရှုနိုင်သေးဘူး၊ သမာဓိကလဲအားမရှိသေးဘူး၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်ထဲက အတွေ့အထိကစပြီး ရှုရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုပုံကို မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိပဇာနာတိ) စသည်ဖြင့် ဣရိယာပုထ်လေးပါးကို စပြီးရှုပုံပြထားပါတယ်၊ ထိုင်နေဆဲဆိုရင် ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်လို့ ဒါကလေး တစ်ခုတည်းကို ရှုပြီးသိနေရင်လဲ ဖြစ်တာပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ရှုမှတ်စရာတစ်ခုတည်း ဆိုတော့ လွယ်လွန်းနေတဲ့ အတွက် ကြောင့်ကြစိုက်မှု ဝိရိယိန္ဒြေက အားနည်းပြီး သမာဓိက အားများနေတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် တဖြည်းဖြည်း ထိနမိဒ္ဓ ဝင်လာပြီး ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိလာရင် ရှုသိမှုဉာဏ်အား လျော့သွားတော့တာပဲ။

ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဝိရိယအား မနည်းရအောင် ဘုန်းကြီး

(စတုတ္ထအကြိမ်)

(၇) ရဟန္တာ၏ သဏ္ဌပဉ္စနာမ

၄၁၅

တို့က ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှုကို အစပြုပြီးတော့ ဖောင်းတယ်
 ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်စေပါတယ်။ ဖောင်းခိုက်မှာ တောင့်တင်း
 တွန်းကန်မှု လှုပ်ရှားမှုဟာ တကယ်ဖြစ်လျက် ရှိနေတာပဲ။
 အဲဒါဟာ ဝါယောဓာတ်ပဲ။ ဖောင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်တဲ့အခါ အဲဒီ
 တောင့်တင်းတွန်းကန်လှုပ်ရှားမှု ဝါယောဓာတ်ကို အမှန်အတိုင်း
 သိတာပဲ။ ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်တဲ့အခါလဲ နည်းတူပင် အမှန်အတိုင်း
 သိတာပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေတော့ မှတ်ရတဲ့ အာရုံက တစ်ခုတည်း
 မဟုတ်လို့ သမာဓိလဲ မလွန်ဘူး။ ဖောင်းတာနဲ့ ပိန်တာ နှစ်ခု
 တည်းမို့ အလွန်ကြောင့်ကြမစိုက်ရတဲ့အတွက် ဝီရိယလဲ မလွန်ဘူး။
 ဒါကြောင့် သမာဓိနှင့် ဝီရိယညီမျှစွာဖြစ်ပြီးတော့ မကြာခင်ဘဲ
 သမာဓိနှင့်ဉာဏ် အားကောင်းလာတယ်။ အဲဒီအခါ ရှုသိရတဲ့
 ရုပ်နဲ့ ရှုသိတဲ့ စိတ်နာမ်ကိုလဲ ခွဲခြားပြီးသိတဲ့ ပညိန္နေဖြစ်လာ
 တယ်။

အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကို ခွဲခြားသိတဲ့ ပညိန္နေလဲ ဖြစ်တယ်။
 အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ စသည်ကို သိတဲ့ ပညိန္နေလဲ ဖြစ်လာတယ်။
 နောက်ဆုံးကျတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း
 ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ဖြစ်စဉ်အတိုင်း အကုန်
 လုံးလိုက်ပြီး ရှုသိနိုင်တယ်။ အဲဒီလို ရှုသိပြီးတော့ သင်္ခါရပေက္ခာ
 ဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်သိမြင်တဲ့
 အရိယမဂ်ပညိန္နေ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရှုတဲ့
 နည်းဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ပညိန္နေ ဖြစ်ပွားပြီးတဲ့အခါမှာ ဒီပညိန္နေကို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၁၆

သီလဝုဒ္ဓါသုတ္တန်စာအုပ်

ပွားစေမှု လုံးဝပြီးစီးပြည့်စုံတော့တာပဲ။ အခြား ဣန္ဒြေလေးပါးလဲ ပညာရှိနှင့် တစ်ပါတည်း ပြီးစီးပြည့်စုံသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာမှာ တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မရှုမသိနိုင်တာရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ အလိုရှိရင် အကုန်လုံး ရှုသိ နိုင်တာချည်းပဲ။ ယခု ပြောခဲ့တာဟာ သဒ္ဓါအစရှိသော ဣန္ဒြေ ငါးပါးကို ကောင်းစွာ ပွားစေပြီးဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ရဟန္တာ၏ သတ္တမဓွန်အားပါပဲ။ ယခု အဋ္ဌမဓွန်အားကို ပြောရမယ်။

(၈) ရဟန္တာ၏ အဋ္ဌမဓွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရ-တစ်ပါးသော ဓွန်အားကား၊ ခိဏာသဝဿဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ ဗလာနိ-ဗိုလ်ဟုခေါ်သော ဓွန်အားတို့ကို၊ ဘာဝိတာနိ-မိမိသန္တာန်၌ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာနိ-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်စုံ ကောင်းစွာ ပွားစေ အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်။ ဘန္တေ-မြတ်စွာ ဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ၊ ဤဗိုလ်မည်သော ဓွန်အားငါးပါးကို ကောင်းစွာ ပွားစေပြီး ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ဓွန်အားတစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်။ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းဓွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ခိဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ဓယံ-အာသဝေါတရား

(ဓမ္မစာအုပ်)

(၈) ရဟန္တာ၏ အဋ္ဌမဋ္ဌိအား

၄၁၇

တို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာဘုရား
ဘွဲ့။

ဗလ-ဗိုလ်ဆိုတာ ခွန်အားလို့လဲ အနက်ရှိပါတယ်။ အဲဒီ
ဗိုလ်ဆိုတဲ့ ခွန်အားငါးပါးက ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ဣန္ဒြေငါးပါး
နှင့် တရားကိုယ်အားဖြင့် ထပ်တူပါပဲ။ သဒ္ဓါဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှု
ခွန်အား ကောင်းနေတဲ့သူဟာ မယုံကြည်မှုကြောင့် မတုန်မလှုပ်
ကြံ့ကြံ့တည်တံ့နေနိုင်တယ်။ ဘယ်သူက ဘယ်လို အပြောကောင်း
စေကာမူ အကြောင်းယုတ္တိ ဘယ်လိုအပြောကောင်းစေကာမူ သဒ္ဓါ
အားကောင်းတဲ့သူက ဘုရား တရား သံဃာ၌ ယုံကြည်မှု
မလှုပ်ဘူး။ ကျောက်တောင်ကြီးများဟာ အရပ် လေးမျက်နှာက
ဘယ်လောက်ပြင်းထန်တဲ့ လေမုန်တိုင်းကြီး များ လာစေကာမူ
မတုန်မလှုပ်ဘဲ ကြံ့ကြံ့တည်နေသလိုပင် ယုံကြည်မှု ခိုင်မြဲနေတယ်။
သောတာပန်မှာ ဒီ သဒ္ဓါဗိုလ် ဆိုတဲ့ ခွန်အားကြောင့် ရတနာ
သုံးပါး၌ ယုံကြည်မှု မပျက်ပဲ ကြံ့ကြံ့ တည်နေတာပါပဲ။

ထို့အတူပင် ဝီရိယဗိုလ်ဆိုတဲ့ ခွန်အားကောင်းသူမှာ
ပျင်းရိမှုကြောင့် မတုန်လှုပ်ဘူး။ ရုမ္မတ်ပြီး မောဓိပက္ခိယတရား
တွေကို ပွားစေရာ၌ ပျင်းရိမှုမရှိဘူး။ သတိဗိုလ်ဆိုတဲ့ ခွန်အား
ကောင်းသူမှာလဲ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်းကို
ရုမ္မတ်ရာ၌ ဝန်မလေးဘူး။ အမှတ်မရမှု မေ့မှုကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်း
မရှိဘူး။ အမှတ်မရတာ မမှတ်နိုင်တာရယ်လို့ မရှိဘူး။ သမာဓိဗိုလ်
ဆိုတဲ့ ခွန်အားကောင်းတဲ့ သူမှာလဲ စိတ်ပျံ့လွင့်မှုကြောင့်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မတုန်လှုပ်ဘူး၊ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းမရှိဘဲ တသမတ်တည်း ရှုမှတ်သွားနိုင်တယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နိုင်ပုံ၊ မပျံ့လွင့်ပုံဟာ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ရောက်တော့ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ တစ်နာရီ နှစ်နာရီ စသည်တိုင်အောင် တခြားတစ်ပါး ပျံ့လွင့်ခြင်းမရှိဘဲ တသမတ်တည်း ရှုမှတ်နေနိုင်တယ်။ တစ်နာရီ နှစ်နာရီ စသည်ကြာသော်လဲ “ဘာမျှမကြာသေးဘူး၊ တစ်ခဏကလေး ရှိသေးတယ်” လို့တောင် ထင်ရတတ်တယ်။ တစ်နေရာရာမှာ စူးစိုက်ပြီး ဘယ်ကိုမျှ မသွားစေဘဲ နေရမယ်လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ရှုနေရင် အဲဒီ တစ်နေရာတည်းမှာသာ တစ်နာရီ စသည်တည်နေနိုင်တယ်။ အဲဒါဟာ ပျံ့လွင့်မှုကြောင့် မတုန်လှုပ်တဲ့ သမာဓိခွန်အား၏ အစွမ်းသတ္တိပါပဲ။

ပညာဗိုလ်ဆိုတဲ့ ခွန်အားကောင်းတဲ့သူမှာ မြင်မှု ကြားမှု စသည်၌ နိစ္စ စသည်ဖြင့် အလွဲအမှားသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ်ဘူး၊ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း အနိစ္စ စသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိမြဲသိပြီး တည်တံ့နေနိုင်တယ်။ ပုထုဇဉ်မှာတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဘင်္ဂဉာဏ် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် အခိုက်အတန့်များမှာ အဲဒီပညာဗိုလ်ကြောင့် အမှန်အတိုင်း သိမှု မပျက်ဘဲ မလှုပ်ဘဲ ကြံကြံတည်နေပုံ ထင်ရှားပါတယ်။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များမှာတော့ အဲဒီလို မတုန်မလှုပ် တည်တံ့ပုံကို ပိုပြီး ထင်ရှားရမှာပေါ့။ အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ ပညာဗိုလ်ပွားစေ့က ပြည့်စုံသွားပြီ၊ ဒါကြောင့် ရဟန္တာမှာ မရှုဘဲ လွတ်နေသော်လဲ

(တေတ္ထအကြိမ်)

(၉) ရဟန္တာ၏ နဝမခွန်အား

၄၁၉

မြင်မှု ကြားမှု စသည်တို့၌ အလွဲသိ အမှားသိ အဝိဇ္ဇာကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိဘဲ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအသိဟာ တကြံ့တည်း တည်တံ့နေတယ်လို့ မှတ်ယူရမယ်။

ဣန္ဒြေငါးပါး ပွားစေပြီးရင် ဗိုလ်ငါးပါးလဲ ပွားစေပြီး ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဗိုလ်ငါးပါး ပွားစေပုံကိုတော့ ပြောဖို့မလိုပါဘူး။ ယခု နဝမခွန်အားကို ပြောရမယ်။

(၉) ရဟန္တာ၏ နဝမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုနစ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ-တစ်ပါးသောခွန်အားကား၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ခုနစ်ပါးသော ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ ဘာဝိတာ-ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာ-လိုလေသေး မရှိ အပြည့်အစုံကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကြကုန်ပါသည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ဤဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးကို ကောင်းစွာပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်း၏၊ ဗလံ ဟောတိ-ခွန်အားတစ်ပါးဖြစ်ပါသည်၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ခိဏာသဝေါဘိက္ခု-ရဟန္တာ ရဟန်းသား၊ ခိဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရား ကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ခယံ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါ သည် မြတ်စွာဘုရား-တဲ့။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သစ္စာလေးပါးသိသူကို ဗောဓိလို့ခေါ်တယ်။ အင်္ဂုဆိုတာက အကြောင်းပဲ။ အဲဒီ ဗောဓိ+ အင်္ဂု မှ(ဗောဇ္ဈင်္ဂ-ဖြစ်ပြီးတော့) ဗောဇ္ဈင်္ဂ-လို့ ဖြစ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် ဗောဇ္ဈင်္ဂ-ဗောဇ္ဈင်ဆိုတာ ဟာ သစ္စာလေးပါးသိသူ၏ အကြောင်းများလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုပြီး သစ္စာလေးပါးသိတဲ့သူဟာ ဒီဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးကို အမှီပြုပြီး သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးကို သိသူ၏အကြောင်းလို့ ဆိုရပါတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို သိကြောင်းဖြစ်တဲ့ အတွက် ဒီသတိစသော တရားခုနစ်ပါးအပေါင်းကို ဗောဓိ-လို့ခေါ်တယ်။ အင်္ဂု-ဆိုတာ အစိတ်အပိုင်းပဲ။ သတိ အစရှိသော တစ်ပါး တစ်ပါးဟာ အဲဒီသိကြောင်း တရားအပေါင်းထဲက အစိတ်အင်္ဂါဖြစ်တဲ့အတွက် ဗောဇ္ဈင်္ဂ-ဗောဇ္ဈင်လို့ ခေါ်ပါတယ်တဲ့။ သိကြောင်းဖြစ်တဲ့ တရားအပေါင်း၏ အစိတ်အပိုင်းလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီအနက်က ကျမ်းဂန်သုတ နည်းသူတွေအတွက် အသိခက် ပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ပထမနည်းအရ သိသူ၏အကြောင်းတရားကို ဗောဇ္ဈင် ခေါ်သည်လို့ပဲ မှတ်ထားပါတော့။

အဲဒီ ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးက ဘာတွေလဲဆိုရင်၊ (၁)သတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ (၂)ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်၊ (၃)ဝိရိယသမ္မောဇ္ဈင်၊ (၄) ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ (၅)ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ (၆)သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ (၇)ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတဲ့ ဒီ (၇)ပါးပါပဲ။ ဗောဇ္ဈင်နှင့်သမ္မောဇ္ဈင် ဆိုတာ အရအားဖြင့်တော့ အတူတူပါပဲ။ သံ-ဆိုတဲ့ ပုဒ်ပိုကလေး

(တေတ္ထအကြိမ်)

(၉) ရဟန္တာ၏ နဝမဉ္ဇနိကာ

၄၂၀

ပါတဲ့အတွက် သမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာမှာ ကောင်းစွာသိသူ၏ အကြောင်း
တရားလို့ အနက်ရတာလောက်ပဲထူးပါတယ်။ ဆိုလိုရင်း အားဖြင့်
တော့ ဗောဇ္ဈင်ဆိုတာလဲ ကောင်းစွာသိသူ၏ အကြောင်းတရားပါ
ပဲ။

(၁) သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးနှင့်အရ
အတူတူပါပဲ။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်နှင့်အညီ
ဖြစ်ဆဲဖြစ်ဆဲ ကိုယ်အမှုအရာ ခံစားမှုဝေဒနာ စိတ်အမှုအရာ
သဘောတရားတို့ကို အမှတ်ရတိုင်း အမှတ်ရတိုင်း သတိသမ္မော-
ဇ္ဈင်ဟာ ဖြစ်ပွားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်
နှင့်အညီ မရုမုတ်တဲ့သူမှာ ဒီ သတိသမ္မောဇ္ဈင် မဖြစ်ပွားဘူး။
ရုမုတ်နေတဲ့ယောဂီမှာ ရုမုတ်တိုင်း ရုမုတ်တိုင်း ဒီ သတိသမ္မောဇ္ဈင်
ကို ပွားများနေသည်မည်တယ်ဆိုတာကိုလဲအထူးသတိပြုကြရမယ်။
ဒါပေမယ့် ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေက ရုမုတ်ခါစမှာတော့ အသိဉာဏ်
က ထူးထူးခြားခြား မဖြစ်သေးတဲ့အတွက် တယ်မထင်ရှားသေးဘူး။
ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စသည် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါကျမှ ဒီဗောဇ္ဈင်တရား
တွေက ထင်ရှားတယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာများမှာ ဒီဗောဇ္ဈင်
တရားတွေကို ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစပြီး ပြဆိုထားတယ်။ ဒါပေမယ့်
သတိ ဝိရိယ သမာဓိ ဓမ္မဝိစယဆိုတဲ့ ဒီဗောဇ္ဈင်လေးပါးကတော့
အားထုတ်စကတည်းက သာမန်အနုစားအနေဖြင့် ဖြစ်ပွားလာခဲ့
တယ်လို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ အမှတ်ရမှုဆိုတဲ့

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဒီသတိသမ္ပောဇ္ဈင် အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ “မမှတ်နိုင်တာရယ်လို့ မရှိတော့ဘူး၊ အကုန်လုံးကို ရှုမှတ်နိုင်တယ်” လို့ ထင်ရလောက်အောင် အမှတ်သတိဟာ အလွန်လျင်မြန်စွာ ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီလို သတိကောင်းလို့လဲ ရှုမိတဲ့ရုပ်နာမ်၏ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ စသည်ကို အမှန်အတိုင်း သိသိသွားတာပဲ။ ဒါကြောင့် အမှတ်ရတဲ့သတိကို ဗောဇ္ဈင်- သိသူ၏ အကြောင်းလို့ ဆိုရတာ ပါပဲ။

(၂) ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင်ဆိုတာပညိန္ဒြေနင့်အရတူပါပဲ။ ဓမ္မ-သဘောတရားတို့ကို+ဝိစယ-စူးစမ်း၍သိသည်= ဓမ္မဝိစယ တရားတို့ကိုစူးစမ်း၍သိသောဉာဏ်-လို့ အနက်ရတယ်။ ဘယ်လို တရားတွေလဲ ဆိုတော့ ကုသလာ ကုသလာဓမ္မာ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်တရားတွေကို စူးစမ်းစိစစ်ပြီး သိတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် ကုသိုလ် အကုသိုလ်မှ တစ်ပါးသော ဝိပါက်ကြိယာ နိဗ္ဗာန်ရုပ်တရားတွေကိုတော့ ဒီဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင်က မသိဘူးလားလို့ မေးစရာရှိလာပါတယ်။ ပညိန္ဒြေကလဲသိသင့်တဲ့တရားတွေကို အကုန်သိတာပဲ။ ဒသမရွန်အားကျတော့ပြမည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆိုတာကလဲ သစ္စာလေးပါးတရားတွေကို အကုန်သိတာပဲ။ အဲဒီ ပညိန္ဒြေသမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်တို့နှင့် တရားကိုယ်အရတူဖြစ်တဲ့ ဒီဓမ္မဝိစယ သမ္ပောဇ္ဈင်ကလဲ အကုန်လုံးသိသင့်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ်တရားကိုသာ ဒီနေရာမှာ ပြထားတာကတော့ အကောင်း အဆိုး ,အပြစ်မဲ့ အပြစ်ရှိ အနေဖြင့်စိစစ်ဖွယ်ဖြစ်တဲ့

(တေတ္ထအကြိမ်)

တရားများကိုသာ ပဓာနပြုပြီးပြတယ်။ မပြဓာန်းတဲ့ အပ္ပဓာန အလိုအားဖြင့်တော့ ရုပ်နာမ်တရားဟူသမျှကို စိစစ်ပြီး သိတာဟာ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ချည်းပဲလို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် မြင်ခိုက် ကြားခိုက်စသည်မှာ မြင်တယ် ကြားတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး မျက်စိအဆင်း မြင်သိမှု စသည်တို့ကို သူ့ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် သိသိသွားတာလဲ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ပါပဲ။ မျက်စိကိုသိရင် မြင်မှု၏ တည်နေရာ အနေဖြင့်စိစစ်ပြီး သိတယ်။ ဒီကနေပြီးမြင်နေတာပဲလို့ သိတတ်ပါတယ်။ နားရုပ်ကို သိရာမှာ ပိုပြီး ထင်ရှားတတ်ပါတယ်။ ဒီကနေပြီး ကြားနေတာပဲလို့ သိတတ်ပါတယ်။ တချို့ ယောဂီကဆိုရင် ဒီတစ်ခါ ညာဘက်ကကြားတယ်။ ဒီတစ်ခါ ဘယ်ဘက်ကကြားတယ်လို့တောင် သိတဲ့အကြောင်းခွဲခြားပြီး ပြောတတ်ပါသေးတယ်။ အဆင်းရုပ်ကိုသိရင် မျက်စိထဲကျလာတယ်၊ မြင်ရတဲ့သဘောပဲလို့ စိစစ်ပြီး သိတတ်တယ်။ အသံရုပ်ကိုသိရင် နားထဲကျလာတယ်၊ ကြားရတဲ့ သဘောပဲလို့ စိစစ်ပြီး သိတတ်တယ်။ မြင်သိမှု၊ ကြားသိမှု သိပုံ စသည်တွေကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။

အဲဒီလို သိပြီးတဲ့နောက် ရုပ်သဘောကို (အနာရမ္မဏာ ဓမ္မာဆိုတဲ့ ဒေသနာနှင့်အညီ) အာရုံမပြုတတ်တဲ့အနေဖြင့် စိစစ်ပြီး သိတတ်တယ်။ နာမ်တရားကိုတော့ အာရုံဆီ သွားတတ် သိတတ်တဲ့အနေဖြင့် စိစစ်ပြီး သိတတ်တယ်။ ရုပ်ကို ရှုမှတ်ခိုက်၌ သိစရာရုပ်က တခြား+ရှုသိတဲ့ စိတ်ကတခြား ဒီလိုလဲ ခွဲခြား

စိစစ်ပြီး သိတယ်၊ အဲဒီထက် သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့အခါ သွားချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် သွားရပ်ဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့် အကြောင်း နှင့်အကျိုးကို ခွဲခြားစိစစ်ပြီးသိတယ်၊ အဲဒီထက်အားရှိလာတဲ့ အခါကျတော့ မှတ်သိရသမျှ အာရုံတွေဟာ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် မမြီဘူး၊ ဆင်းရဲချည်းပဲ၊ အစိုးမရတဲ့အနတ္တ တရားချည်းပဲစသည်ဖြင့်သုံးသပ်စိစစ်ပြီး သိတယ်၊ အဲဒီထက် အားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေကို လျင်မြန်စွာ လိုက်ပြီး သိသိသွားတယ်၊ သိပုံကတော့ အလွန်လျင်မြန်ပါတယ်၊ ဘင်္ဂဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ပုံသဏ္ဌာန်အထည်ခြပ်လဲ မထင်တော့ဘူး၊ အစဖြစ်ပေါ်မှုလဲ မထင်တော့ဘူး၊ လျင်မြင်စွာ ပျက်ပျက်သွားတဲ့ သဘောကိုသာ သိသိသွားတယ်၊ ရှုသိရတဲ့ အာရုံရော ရှုသိမှုရော ပျက်ပျက်သွားတာကို သိသိသွားတယ်၊ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ကျတော့ ဓဏမစ ပျက်ပျက်သွားတဲ့သဘောများကို အထူး ကြောင့်ကြမစိုက်ရတော့ပဲ သိရုံသိရုံမျှ အလွန်သိမ်မွေ့စွာ သိသိ သွားနေတယ်၊ အရိယမဂ် ဓဏကျတော့ သင်္ခါရချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောကို သိမြင်သွားတယ်၊ အဲဒီလို သိမြင်တဲ့မဂ်ဉာဏ်ကိုလဲ စိစစ်မှုမထင်ရှားပေမယ့် ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်လို့ ခေါ်ရတာပဲ။

(၃) ဝိရိယသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ ဝိရိယိန္ဒြေသမ္ပပ္ပဓာန်တို့နှင့် အရတူပါပဲ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အခိုက်အတန့်မှ စပြီး မယုတ် မလွန် အားထုတ်တဲ့အနေဖြင့် ထင်ရှားတတ်ပါတယ်၊ ဒီဝိရိယက

(စတုတ္ထအကြိမ်)

(၉) ရဟန္တာ၏ နဝမဋ္ဌနာ

၄၂၅

လျော့နေရင်လဲ အမှတ်အသိမကောင်းဘူး၊ ကြောင့်ကြစိုက်လွန်း
အားကြီးနေရင်လဲ အမှတ်အသိမကောင်းဘူး၊ ညီမျှနေတဲ့အခါမှ
အမှတ်အသိကကောင်းတယ်၊ ဒါကြောင့် မယုတ်မလွန်ညီမျှတဲ့
ဝီရိယကို ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

(၄) ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ နှစ်သိမ့်အားရမှု ဝမ်းမြောက်မှု
သဘောပါပဲ၊ ရှုမှတ်ခါစမှာတော့ ဝမ်းမြောက်ဖွယ် မရှိသေးလို့
ဒီပီတိကမဖြစ်သေးဘူး၊ ရှုမှတ်လို့ အတော်အတန် ကောင်းလာ
ကတည်းက ပါမောဇ္ဇခေါ်တဲ့ အနုစား ပီတိကတော့ ဖြစ်တတ်ပါ
တယ်၊ သူဖြစ်တဲ့အခါ ပြီးပြီးဖျင်းဖျင်းနဲ့ ကြက်သီးထလာတတ်
တယ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ ဒီပီတိက
အကြီးအကျယ် ဖြစ်တော့တာပါပဲ၊ အရောင်အလင်း သတိဉာဏ်
စသည်တို့ကပဲ ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်လာတဲ့အတွက် အလွန်အကဲ
ဝမ်းမြောက်တော့တာပါပဲ၊ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ပီတိဓရပ်တို့ဖြင့်
ပြည့်ပြီးတော့ တစိမ့်စိမ့် တငြိမ့်ငြိမ့်နဲ့ ဘယ်လိုကောင်းမှန်း
မသိအောင် ကောင်းနေတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို အလွန်အကဲ
ဝမ်းမြောက်မှုကိုလဲ နိုင်နင်းအောင် စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်၊
အဲဒီ ဝမ်းမြောက်မှုတွေ ပျောက်သွားသည့်တိုင်အောင် ရှုမှတ်ရ
တယ်၊ နောက်ပြီးတော့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် အခိုက်မှာလဲ ရံခါ
ဒီပီတိထင်ရှား ဖြစ်တတ်ပါသေးတယ်။

တချို့က သူတို့နည်းအရ တရားအားထုတ်သူတွေမှာ
ဒီလို ထူးခြားတဲ့ အရောင်အလင်း ပီတိသုခ စသည် မဖြစ်တဲ့

(ဧကုတ္တအကြိမ်)

၄၂၆

သီလဝိညာဉ်တရားစာ

အတွက် ဒီလို ပီတိ စသည်ဖြစ်ဖို့ မလိုဘူးလို့လဲ သူတို့တပည့်များအား အားပေးတဲ့အနေနဲ့ ဟောတတ်ကြတယ်။ အမှန်ကတော့ ဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်တဲ့အခါ အရောင်အလင်း ပီတိသုခစသည်က လွန်လွန်ကဲကဲဖြစ်ရိုးဖြစ်တန်းပဲ။ အဲဒီလို မဖြစ်သေးရင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အစစ် မဖြစ်သေးဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်ရမှာပဲ။ ပြီးတော့ ဒီပီတိ-က ဗောဇ္ဈင်တရားပဲ။ တကယ်ပြည့်စုံရမည့် ဗောဓိပက္ခိယ တရားပဲ။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ်ဓဏမှာလဲ ဒီပီတိ-က ပါတာပဲ။

(၅) ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင် ဆိုတာက ကာယပဿဒ္ဓိစိတ္တ ပဿဒ္ဓိဆိုတဲ့ စေတသိက်တရား နှစ်ပါးပဲ။ ကာယပဿဒ္ဓိဆိုတာ စိတ်၏ ယှဉ်ဘက် စေတသိက်နာမ်တရားအပေါင်း၏ ငြိမ်းအေးခြင်း သဘောပဲ။ ကာယ ဆိုတာ ဒီနေရာမှာ စေတသိက်နာမ် အပေါင်းကို ဆိုတယ်။ ဒါပေမယ့် နာမ်အပေါင်း ငြိမ်းအေးမှု ဖြစ်ရင် ရုပ်ကိုယ် ၏ ငြိမ်းအေးမှုလဲ ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ စိတ္တ ပဿဒ္ဓိဆိုတာကတော့ စိတ်၏ ငြိမ်းအေးမှုပါပဲ။ ဒီ ပဿဒ္ဓိတရားက ကုသိုလ်စိတ်တိုင်းမှာ ပါပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သာမန်ကုသိုလ် စိတ်ဖြစ်တဲ့အခါ မထင်ရှားဘူး။ ဝိပဿနာစိတ်မှာတောင် ရှုခါစမှာ မထင်ရှားသေးဘူး။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်မှ ထင်ရှားတယ်။ စောစောပိုင်းက အမှတ်အသိ ကောင်းအောင်ကြောင့် ကြစိုက်ရတဲ့အတွက် ကိုယ်စိတ်ပူပန် ပင်ပန်းလာခဲ့တာတွေဟာ ဒီ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်တော့ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ အမှတ်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အသိတွေက ကောင်းနေတဲ့အတွက် ငြိမ်းအေးနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ပဲ။ ဒီငြိမ်းအေးမှု ပဿဒ္ဓိ-သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်မှာလဲ ထင်ရှားတယ်။ အရိယမဂ် ခဏမှာလဲ သူကပါတာပဲ။

ပဿဒ္ဓိဖြစ်ရင် ပဿဒ္ဓိနှင့် အတူတွဲပြီး ဖြစ်တဲ့ လဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာ ပါဂုညတာ ဥဇကတာ ဆိုတာတွေလဲ ဖြစ်တော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် ဥဒဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ခိုက်မှာ ကိုယ်ရော စိတ်ရော ပေါ့ပါးနေတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ကိုယ်က အောက်ကြမ်းပြင်ကိုမထိဘဲ ကြွတက်နေတယ်လို့တောင် ထင်ရတတ်တယ်။ ဥဗ္ဗေဂါပိတိ အစွမ်းကြောင့် တကယ်လဲ ကြွတက်နေတတ်ပါတယ်။ ကိုယ်ရော စိတ်ရော နူးညံ့နေတယ်။ မူလက အလွန် စိတ်ကြမ်းတဲ့ သူပေမယ့် အဲဒီအခါ စိတ်ကနူးညံ့နေတယ်။ ကိုယ်ရော စိတ်ရော ခန့်ကျန်းနေတယ်။ ရှုမှတ်ရန် ဝန်မလေးပဲ ရှိနေတယ်။ ကိုယ်ရောစိတ်ရော လေ့ကျင့်သား ရနေတယ်။ အရှိန် ကောင်းတဲ့ သဘောပါပဲ။ ကိုယ်ရော စိတ်ရော ပြောင့်မတ်နေတယ်။ မူလက စိတ်ကောက်ကျစ်တဲ့သူ အနိုင်ကျင့်တတ်တဲ့သူ ပေမယ့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်နေတဲ့အခါ ပြောင့်မတ်နေတယ်။ တစ်ခါက ယောဂီအမျိုးသမီး တစ်ယောက်က ဒီဉာဏ်ရောက်တော့ သူ့စိတ်ထူးခြားပုံကို ဒီလိုပြောတယ်။ “သူဟာ ရှေးက သူ့ခင်ပွန်းအပေါ်မှာ အနိုင်ကျင့်လာခဲ့တာတွေ ရှိခဲ့တယ်။ ဒီက နောက်တော့ အဲဒီလို မပြုတော့ပါဘူး” လို့ ပြောတယ်။

(၆) သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာက သမာဓိဖြေနှင့်

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အရတူပါပဲ။ ရှေးကအထပ်ထပ်ပြောခဲ့ပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီသမာဓိ အကြောင်းကို ထပ်ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။

(၇) ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင် ဆိုတာကတော့ အသိခက်ပါတယ်။ ဥပေက္ခာဆိုတာ ဝေဒနာလဲရှိတယ်၊ ဉာဏ်လဲရှိတယ်၊ ဝီရိယလဲ ရှိတယ်၊ သီးခြားစေတသိက်လဲရှိတယ်။ သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာလို့ဆိုတဲ့ နေရာမှာ ဥပေက္ခာကတော့ မကောင်းမဆိုး အလယ်အလတ် ခံစားမှု ဝေဒနာပဲ။ ဝိပဿနာနုပေက္ခာ၊ သင်္ခါရုပေက္ခာလို့ဆိုတဲ့ ဥပေက္ခာ နှစ်ပါးကတော့ အညီအမျှ ရှုသိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ချည်းပါပဲ။ မယုတ်မလွန် အညီအမျှ အားထုတ်မှု ဆိုတာကတော့ ဝီရိယ ဥပေက္ခာပဲ။ ဆဠှုပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရုပေက္ခာ တို့နှင့် တကွ ဒီဗောဇ္ဈင်ဥပေက္ခာဆိုတာကတော့ တကြမဇ္ဈတ္တတာဆိုတဲ့ သီးခြားစေတသိက်ပါပဲ။ ဈာနပေက္ခာ ပါရိသုဒ္ဓါပေက္ခာဆိုတာတွေလဲ ဒီစေတသိက်ပါပဲ။ အနက်ကတော့ တကြ-ထိုထိုအရာ၌+မဇ္ဈတ္တ-အလယ် အလတ် သဘောရှိသည်+တာ-အဖြစ်=တကြမဇ္ဈတ္တတာ-ထိုထိုအရာ၌ အလယ် အလတ် သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်-တဲ့။ ယှဉ်ဘက်စိတ်စေတသိက်တွေကို မယုတ်မလွန် ညီမျှစေတဲ့ သဘောတရားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အလွန်ပင် အသိခက်ပါတယ်။ စာပေကျမ်းဂန်တတ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ ဒီစေတသိက်ကို ကျမ်းဂန်သဘောအရ လောက်ပဲသိနားလည်ကြပါတယ်။ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှားသိဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ သတိပဋ္ဌာန် ရှုမှတ်နည်းအရ တကယ်အားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

(၉) ရဟန္တာ၏ နဝမဉ္စနိအား

၄၂၉

ကတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည်ကို ရောက်တဲ့အခါ ဒီဥပေက္ခာ အကြောင်းကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် တွေ့ရပါတယ်။

တွေ့ရပုံကတော့-ယုံကြည်မှုအားကြီးပြီး စူးစမ်းဆင်ခြင်မှု အားနည်းသူဟာ မူမမှန်တဲ့ တရားနည်းလမ်းကို မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ဘဲ ယုံကြည်နေသောကြောင့် တရားနည်းလမ်းမှန်ဖြင့် အားထုတ်ခွင့် မရဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ စူးစမ်းဆင်ခြင်မှု အားကြီးပြီး ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါ အားနည်းတဲ့သူဟာ တရားနည်းလမ်းမှန်ကိုလဲ မယုံကြည်သောကြောင့် တရားနည်းလမ်းမှန်ဖြင့် အားမထုတ်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ အားထုတ်ရင်လဲ ဆင်ခြင်မှုများနေတဲ့ အတွက် ဒီသမာဓိမျှပင် ကောင်းစွာ မဖြစ်သောကြောင့် ဝိပဿနာ ဉာဏ်များ မဖြစ်ဘဲ မတိုးတက်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ အားကြီးသောသူမှာလဲ အားထုတ်သောအခါ ထူးထူးခြားခြား အနည်းငယ်မျှ တွေ့ရရုံဖြင့်ပင် အားရကျေနပ်နေသောကြောင့် ရှေ့သို့မတိုးတက်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။

ရှုမှတ်စရာ အာရုံတစ်ခုတည်းကိုသာ ရှုမှတ်၍ သမာဓိအားများပြီး ဝီရိယအား နည်းနေသောအခါ ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိမှု ဝင်လာသောကြောင့် မတိုးတက်ဘဲ ရှိတတ်တယ်။ သမာဓိနှင့် ဉာဏ် အားမရှိသေးမီမှာ ပေါ်လာသမျှ အာရုံအများကို လိုက်၍ ရှုနေလျှင် ဝီရိယ-က အားကောင်း၍ သမာဓိ-က အားနည်းနေတတ်တယ်။ အချိန်များစွာ စင်ကြယ်လျှောက်၍ ရှုမှတ်နေလျှင်လဲ ဝီရိယ-က အားကောင်းပြီး သမာဓိ-က အားနည်းနေတတ်တယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ရှုမှတ်မိရန် ကြောင့်ကြစိုက်မှု များလွန်းနေလျှင်လဲ ဝီရိယ-က အားကြီးပြီး သမာဓိ-က အားနည်းနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို ဝီရိယ-က အားကြီးပြီး သမာဓိက အားနည်းနေတဲ့အခါလဲ မတိုးတက်ဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။

ဒါကြောင့် အားထုတ်ခါစမှ စပြီး သမာဓိနှင့် ဝီရိယ ညီမျှစေရန် ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းမှုနှင့်ပိန်မှု ဒီနှစ်ခုကစပြီး ရှုမှတ် စေပါတယ်။ ရှုမှတ်စရာတစ်ခုတည်း မဟုတ်တဲ့အတွက် သမာဓိ အားလဲ မများနိုင်ဘူး၊ သုံးခု လေးခု စသည်ဖြင့် အာရုံမများသော ကြောင့် ကြောင့်ကြစိုက်မှု ဝီရိယအားလဲ မများနိုင်ဘူး၊ သမာဓိနှင့် ဝီရိယ ညီမျှနေတတ်ပါတယ်။ ကျန်းမာရေးလဲ မပျက်စေရန် တစ်နာရီခန့် ထိုင်၍ ရှုမှတ်ခြင်း၊ တစ်နာရီခန့် စင်္ကြံ လျှောက်၍ ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်လဲ ဣရိယာပုထ် ပြောင်းလဲ၍ ရှုမှတ် စေပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်လဲ သမာဓိနှင့် ဝီရိယ ညီမျှ တတ်ပါတယ်။ သဒ္ဓါနှင့် ပညာညီမျှစေရန်အတွက်ကတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆရာများက သင့်လျော်တဲ့ တရားကို ဟောပြောပေးပါတယ်။

အဲဒီလို ပြုပြင်ပေး၍ သဒ္ဓါနှင့်ပညာ၊ သမာဓိနှင့် ဝီရိယတို့ ညီမျှနေတဲ့အခါမှာ ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်များ တိုးတက်ပြီး ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒါ သဒ္ဓါအစရှိသော ဣန္ဒြေများ ညီမျှ နေတဲ့အခါ အထူးလဲ ကြောင့်ကြမစိုက်ရ၊ ကြောင့်ကြစိုက်မှုလဲ လုံးဝမကင်းဘဲ အမှတ်အသိကောင်းနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ အထူး အားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်နေတဲ့အခါ၊ သင်္ခါရုပေက္ခာ

(၉) ရဟန္တာ၏ နဝမ္မနိဒ္ဓါ

၄၃၁

ဉာဏ် ဖြစ်နေတဲ့ အခါများမှာ ဒိဋ္ဌိမျှတဲ့ သဘောကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ နွားနှစ်ကောင်က ညီတူသွားနေတဲ့အခါ လှည်းမောင်းသမားက ဘာမျှ ကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ မေးပြီး လိုက်နေရသလိုပင် ဣန္ဒြေငါးပါး ညီမျှပြီး အမှတ်ကောင်းနေတဲ့ အခါမှာ ယောဂီက ဘာမျှကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ လျစ်လျူရှုပြီး လိုက်နေရတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ ဒိဉ္ဇပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင်၏ (သမဝါဟိတလက္ခဏာ) ယှဉ်ဘက် တရားတွေကို ညီမျှစေတဲ့ သဘောလက္ခဏာကို ထင်ရှားတွေ့ရပါတယ်။ ဒိဉ္ဇပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင် ပြည့်စုံမှ တစ်ဉာဏ်က တစ်ဉာဏ်သို့ တိုးတက် တိုးတက်သွားနိုင်တယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည်ကို ရောက်သွားဖူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ထင်ရှားတွေ့ရ သိရပါတယ်။

ယခု ပြောတဲ့ ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးထဲမှာ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် ဆိုတာကတော့ အမှတ်အသိ အထူးကောင်းတဲ့ အခါမှာသာ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်တတ်တယ်။ ကျန်တဲ့ ဗောဇ္ဈင် ခြောက်ပါးကတော့ အမှတ်ကောင်းနေတဲ့ အခါ မှတ်ချက်တိုင်းမှာ အားလုံး ပါဝင်လျက် ရှိကြတာချည်းပါပဲ။ အရိယမဂ်လေးပါး ခဏမှာလဲ စတုတ္ထနည်းအရ ပထမ ဒုတိယဈာန်တို့နှင့် ယှဉ်တဲ့ မဂ်မှာ ဆိုရင် ခုနစ်ပါးလုံး ပါဝင်ပါတယ်။ တတိယ စတုတ္ထဈာန်တို့နှင့် ယှဉ်တဲ့ မဂ်မှာတော့ ပီတိမပါဘူး။ အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့အခါ အဲဒီ ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးကို ပွားစေခြင်း ကိစ္စ လုံးဝပြီးစီး ပြည့်စုံသွားပါတယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၃၂

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားစာ

ဒါကြောင့် “သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ခုနစ်ပါးသော ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ ဘာဝိတာ-ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတာ-လိုလေသေး မရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကြပါသည်” လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက လျှောက်ကြားတာ ပါပဲ။

တစ်ချိန်က အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ ရဟန်းတော်များအား ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးကို နိုင်နင်းစွာ လေ့လာပွားများထားကြောင်း ဒီလို ထုတ်ဖော်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးထဲက အလိုရှိရာ ဗောဇ္ဈင်ဖြင့် နံနက်ပိုင်း ကာလပတ်လုံးလဲ ပွားများစေလျက် နေနိုင်တယ်၊ နေ့လယ်ပိုင်း ကာလပတ်လုံးလဲ ပွားစေလျက် နေနိုင်တယ်၊ ညနေပိုင်းကာလ ပတ်လုံးလဲ ပွားစေလျက် နေနိုင်တယ်၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်စေ ရန် နှလုံးသွင်းလိုက်ရင် အတိုင်းမသိ ပြန့်ကျယ်သော သတိ သမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်တယ်၊ ကောင်းစွာ အားထုတ်ထားပြီး ဖြစ်တယ် လို့လဲ သိတယ်၊ တည်နေရင်လဲ သိတယ်၊ အကယ်၍ လျှောကျ ပျက်စီးသွားရင်လဲ ဘာကြောင့်ဆိုတာကို သိတယ်၊ ထို့အတူ ပင် ကျန်သော ဗောဇ္ဈင် ခြောက်ပါးကိုလဲ နိုင်နင်းကြောင်း အသီး အသီး ထုတ်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် မင်းဖြစ်စေ၊ အမတ်ကြီးဖြစ်စေ၊ အဝတ် သေတ္တာထဲက အလိုရှိရာ အဝတ်စုံကို ထုတ်ပြီး နံနက်ပိုင်းကာလ

(ဟေတ္တအကြိမ်)

(၉) ရတနာ၏ နဝမညွှန်အား

၄၃၃

ပတ်လုံးလဲ ဝတ်ဆင်နိုင်သလို၊ နေ့လယ်ပိုင်းကာလ ညနေပိုင်း ကာလပတ်လုံးလဲ အလိုရှိရာ အဝတ်စုံကို ထုတ်ယူပြီး ဝတ်ဆင် နိုင်သလိုပင် ဖြစ်တယ်လို့လဲ ပြဆိုပါတယ်။

အဲဒီမှာ ဆိုလိုရင်းကတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို အပြည့် အစုံ ပွားထားပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် အလိုရှိတဲ့ ဗောဇ္ဈင်ကို အချိန် မရွေး ပွားစေနိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုရင်းပါပဲ။ အဲဒီမှာ သတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်စေ-စသည်ဖြင့် စိတ်ညွတ်ပေးတာဟာ ခေါ်ဟာရအမည်မျှပါပဲ။ ဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ ဝိပဿနာ ရှုခိုက်ဆိုရင် သတိပြဋ္ဌာန်းတဲ့ ဝိပဿနာဗောဇ္ဈင်တွေ ဖြစ်နေကျအတိုင်း ဖြစ်တာပါပဲ။ ဖလသမာ ပတ် ဝင်စားခိုက်မှာလဲ နည်းတူပါပဲ။ အရှင်သာရိပုတ္တရာကတော့ ဖိုလ်ဝင်စားခိုက်ကို ရည်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူကြောင်း အဋ္ဌကထာ မှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေဟာ ရောဂါ ဝေဒနာ ကိုလဲ ပျောက်စေနိုင်ပါတယ်။ တစ်ချိန်က အရှင်မဟာကဿပ မကျန်းမာတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးကို ဟော တော်မူတယ်။ တရားနာနေရင်း ရှေးက ဖြစ်ဖူးခဲ့တဲ့ ဗောဇ္ဈင် တရားများ ဖြစ်ပွားလာတဲ့အတွက် ရောဂါပျောက်သွားတယ်။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မကျန်းမာတဲ့ အခါလဲ မြတ်စွာ ဘုရားက နည်းတူပင် ဟောတော်မူတယ်။ ရောဂါပျောက်သွားတယ်။ မြတ်စွာ ဘုရား မကျန်းမာတော်မူတဲ့အခါလဲ အရှင်စုန္ဒ ရွတ်ဆိုဟောကြားတဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားကို နာယူတော်မူပြီး ရောဂါ ပျောက်သွားတယ်။

(ဓမ္မစာအုပ်)

ဝေဠုဝဋ္ဋာ၌ ဝါကပ်စဉ်က မြတ်စွာဘုရားမှာ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံ
လောက်အောင် ရောဂါအကြီးအကျယ် ကပ်ရောက်တဲ့အခါ
ဝိပဿနာ အကျယ်ရှုပွားပြီး ရောဂါ ပျောက်သွား တယ်ဆိုတာလဲ
ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေကြောင့်ပဲလို့ မှတ်ယူရတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါး တရားမြတ်တွေဟာ မိမိ
တို့၏ သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပွားစေနိုင်မယ်ဆိုရင် လောကီလောကုတ္တရာ
နှစ်ဖြာလုံးမှာ အလွန်အကျိုးများတဲ့ တရားမြတ်တွေပါပဲ။ ဒီ
ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ပွားစေတယ်ဆိုတာလဲ မဟာသတိပဋ္ဌာန
သုတ်မှာ ပြထားတဲ့ နည်းအတိုင်း ပွားစေရတာပါပဲ။ ကာယ
ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မဆိုတဲ့ အာရုံလေးပါးထဲက တစ်ပါးတစ်ပါးကို
ရှုမှတ်ပြီး ပွားစေရတာပါပဲ။ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ပိုင်းထဲမှာ
ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးကို ရှုပွားစေပုံအပိုင်းလဲ ပါရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့်
စ၊စချင်းတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားက မရှိသေးတဲ့အတွက် ဗောဇ္ဈင်ကို
စပြီး ရှုလိုတော့ မဖြစ်ပေဘူး။ အခြားရုပ်နာမ်တစ်ခုခုကစပြီး
ရှုဖို့ပါပဲ။ အဲဒီလိုစပြီး ရှုကတည်းက အနုစားအားဖြင့် သတိ
သမ္မောဇ္ဈင် စသည် ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါမှစပြီး
ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကိုလဲ ရှုပြီး ပွားစေနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်
လိုရင်းကတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပွားဖို့က လိုရင်း
ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မဟုတ်တဲ့ အခြားရုပ်နာမ်တွေကို
ရှုပြီးတော့လဲ ဒီဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို ပွားစေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို
ပွားစေပြီးတော့ အရဟတ္တမဂ်ရောက်တဲ့အခါ အဲဒီ ဗောဇ္ဈင်ကို

(တေတ္ထအကြိမ်)

(၉) ရဟန္တာ၏ နဝမဂ္ဂနိဒ္ဒါ

၄၃၅

ပွားစေမှု ပြီးစီးပြည့်စုံတော့တာပါပဲ။ အဲဒါဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အဋ္ဌမခွန်အားပါပဲ။

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်၌ ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်တဲ့ ဒီအပိုင်း မှာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်လဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ အစရှိသော ၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုအပ်ကြောင်း၊ အဲဒီလို ရှုတဲ့ အတွက် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရနှင့် သတိ သမ္ပစဉ်-ယှဉ်ခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးအာနိသင်များကို ရကြောင်း ဟောပြီးတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ခွန်အား ၁၀-ပါးထဲက သမ္ပပ္ပဓာန်ကို ပွားစေမှုပြည့်စုံကြောင်း အစရှိတဲ့ ခွန်အားငါးပါးကို ဟောခဲ့တယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပွားစေမှု ပြည့်စုံစေခြင်းဆိုတဲ့ ခွန်အားတစ်ပါးသာ ကျန်တော့တယ်။ အဲဒါကိုတော့ နောက် တစ်ပိုင်းကျမှသာ ဟောရမယ်။ ဒီကနေ့ ဒီတွင်ပဲရပ်ပြီး တရား သိမ်းကြစို့။

ဒီ သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူ မှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ဒီသုတ်၌ ဟောထားသည့်အတိုင်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အနိစ္စ အစရှိသော ၁၁-ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သိမြင်အောင် ရှုမှတ်လျက် သတိပဋ္ဌာန်

(တုတ္တအကြိမ်)

၄၃၆

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

နမမ္မပ္ပဓာန် အစရှိသော ဟောမိပက္ခိယတရားတို့ကို ပြည့်စုံအောင်
စွမ်းစေနိုင်ကြသည် ဖြစ်၍ မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော မဂ်ဉာဏ်
ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို
လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု..။

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော် အဋ္ဌမပိုင်း ပြီး၏။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သီလဝန္တ သုတ္တန်တရားတော်

နဝမပိုင်း

၁၃၂၉-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လကွယ်နှင့်
တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့တို့၌ ဟောသည်

တရားအနုသန္ဓေ

သီလဝန္တသုတ်တရားကို ဟောလာတာ အကြိမ်အားဖြင့် ၁၄ ကြိမ်၊ အပိုင်းအားဖြင့် အဋ္ဌမပိုင်းအထိ ပြီးခဲ့ပါပြီ။ သီလဝန္တသုတ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ပြည့်စုံသလောက် ရှိသွားပါပြီ။ သီလဝန္တသုတ်မှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရဟန္တာဖြစ်သည့် တိုင်အောင် ရှုအပ်ကြောင်း ပြဆိုချက်နှင့်စပ်ပြီး ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ခွန်အား ၁၀-ပါးကို ဟောလာခဲ့ရာမှာ ခွန်အား ကိုးပါးကိုတော့ ဟောပြီးခဲ့ပါပြီ။ ဆယ်ခုမြောက် ဒသမ ခွန်အားပဲ ကျန်ပါတော့တယ်။ ယခု နဝမပိုင်းမှာ အဲဒီခွန်အားကို ဟောပြီးတော့ ရဟန္တာအဖြစ် ဝန်ခံပုံနှင့် နောက်ဆုံးမှာ သီလဝန္တသုတ် ပြန်လည် စိစစ်ခန်းကို ဟောရမယ်။ အဲဒီ ပြန်လည်စိစစ်ခန်းကို ဟောပြီးလျှင် ဒီသီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော် အပြီးသတ်ဖို့ပါပဲ။

(ဓမ္မာစရိယအကြိမ်)

၄၃၈

သီလဝုဒ္ဓါသုတ္တန်တရားစင်

(၁၀) ရဟန္တာ၏ ဒဿမခွန်အား

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန ဓ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ-တစ်ပါးသော ခွန်အားကား၊ ခိဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ အဋ္ဌဂီဏော-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ အရိယော မဂ္ဂေါ-အရိယမဂ်ကို၊ ဘာဝိတော-ပွားစေအပ်ပြီးသည်၊ သုဘာ ဝိတော-လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီး သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါသည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒမ္ပိ-ဤအရိယမဂ်ကို ပွားစေအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ ခိဏာ သဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာရဟန်း၏၊ ဗလံဟောတိ-ခွန်အား တစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်၊ ယံ ဗလံ အာဂမ္မ-ယင်းခွန်အားကို ရောက်၍ စွဲမှီ၍၊ ခိဏာသဝေါဘိက္ခု-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ အာသဝါ မေ ခိဏာတိ-ငါ့မှာ အာသဝေါတရားကုန်ပြီဟု၊ အာသဝါနံ ဓယံ-အာသဝေါ တရားတို့၏ကုန်ခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပါသည် မြတ်စွာ ဘုရား-တဲ့။

အရိယမဂ်ဆိုတာ (အရိယော-အပြစ်ကင်း၍ စင်ကြယ်မြင့်မြတ်သော-မဂ္ဂေါ-လမ်း=အရိယမဂ္ဂ-အရိယမဂ်-အပြစ်ကင်း၍ စင်ကြယ်မြင့်မြတ်သော အကျင့်လမ်း) ပါပ၊ လောကမှာမဂ္ဂလမ်းဆိုတာ အမျိုးမျိုးရှိတယ်၊ ကုန်းလမ်း ရေလမ်း လေလမ်း၊ ဖြူသွားတဲ့လမ်း ရွာသွားတဲ့လမ်း တောသွားတဲ့လမ်း ဈေးသွားတဲ့လမ်း ရုံးသွားတဲ့လမ်း ကျောင်းသွားတဲ့လမ်း စေတီတော်သွားတဲ့လမ်း စသည်တွေပေါ့၊ တရားဒေသနာတော်မှာတော့ ဂတိငါးပါး

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သွားတဲ့လမ်း၊ ဂတိလွတ်ရာ သွားတဲ့လမ်း စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့ လမ်းတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဂတိငါးပါးသွားတဲ့လမ်းဆိုတာ (၁) ငရဲသို့သွားတဲ့လမ်း၊ (၂) တိရစ္ဆာန်ဘဝသို့သွားတဲ့ လမ်း၊ (၃) ဖြိတ္တာဘဝသို့ သွားတဲ့လမ်း၊ ဒီလမ်း သုံးသွယ်ကတော့ သတ်ခြင်း ခိုးခြင်းစသော အကုသိုလ်ဒုစရိုက် လမ်းပါပဲ။ (၄) လူ့ဘဝသို့ သွားတဲ့လမ်း၊ (၅) နတ်ဘဝသို့ သွားတဲ့လမ်း၊ ဒီလမ်းနှစ်သွယ်ကတော့ ဒါန သီလ သမထ ဘာဝနာ ကုသိုလ် သုစရိုက်လမ်းပါပဲ။ ဂတိလွတ်ရာသွားတဲ့လမ်း ပါပဲ၊ ဒီလမ်းကို ပါဠိဘာသာဖြင့် နိဗ္ဗာနဂါမိမဂ္ဂအမတဂါမိမဂ္ဂ စသည်ဖြင့် ပြဆို ထားပါတယ်။ ယခုပြောနေတဲ့ အရိယမဂ်ပါပဲ။

ဒီ အရိယမဂ်ကို ရဟန္တာမှာ လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ပွားစေပြီး ဖြစ်နေပါတယ်တဲ့။ ဒီအရိယမဂ်လမ်းကို ဘယ်အခါက စပြီး ပွားစေရသလဲဆိုတော့ ပုထုဇဉ်ဘဝကတည်းက စပြီး ပွားစေခဲ့ရတယ်။ ဘယ်လိုပွားစေရသလဲဆိုတော့ ပွားစေပုံကို ရှေ့ပိုင်းများကလည်း ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ဒီနေရာမှာ သုတမယဉာဏ် ထပ်ပြီးပွားရအောင် အကျဉ်းချုပ်တော့ ပြဆိုပါ ဦးမယ်။ ရှေးဦးစွာ ရှစ်ပါးသရုပ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်း၊
- (၂) သမ္မာသင်္ကပ္ပ-မှန်စွာကြံခြင်း၊
- (၃) သမ္မာဝါစာ-မှန်စွာပြောခြင်း၊
- (၄) ကမ္မာကမ္မန္တ-မှန်စွာပြုခြင်း။

(တေတ္ထအကြိမ်)

၄၄၀

သီလသမ္မုတိသုတ္တန်စာအုပ်

- (၅) သမ္မာအာဇီဝ-မှန်စွာအသက်မွေးခြင်း၊
 - (၆) သမ္မာဝါယာမ-မှန်စွာအားထုတ်ခြင်း၊
 - (၇) သမ္မာသတိ-မှန်စွာ အမှတ်ရခြင်း၊
 - (၈) သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာစူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်း။
- အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ငါးပါး၊ ခြောက်ပါး

ရှိတယ်။

(၁) ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊

(၂) ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊

(၃) ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊

(၄) မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊

(၅) ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိငါးပါးထဲမှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုပါ ထည့်ယူလျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ခြောက်ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီခြောက်ပါးထဲက ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ဖိုလ်လေးပါး၌ ပါတဲ့ ဉာဏ်ပညာပါပဲ။ အဲဒီ ဖိုလ်ဉာဏ်အတွက်တော့ အထူး အားထုတ်ဖို့ မလိုပါဘူး။ မဂ်လေးပါး၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့အတွက် မဂ်လေးပါး ဖြစ်ရင် မဂ်၏အခြားမဲ့မှာ သူ့အလိုလိုဖြစ်တော့တာ ပါပဲ။ ပစ္စဝေက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာကလဲ အရိယမဂ်သို့ ရောက်ပြီးတဲ့နောက် အဲဒီ မဂ်ဖိုလ်စသည်ကို ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ ဉာဏ် ဖြစ်ကြောင်းကို ဒီတရားစာအုပ် ပဉ္စမပိုင်း (၂၄၂-၃)မှာ ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဒီပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်တွေ အတွက်လဲ အထူး အားထုတ်စရာ မလိုပါဘူး။

(ဓမ္မစာအုပ်)

(၁၀) ရဟန္တာ၏ ဒဿမ္မနိဒ္ဓါ

၄၄၁

ဖြစ်ပွားစေဖို့ဆိုရင် ပဓာန-ကတော့ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာက သူ့သက်သက်ကို စပြီးဖြစ်အောင် အားထုတ်လို့ မဖြစ်ဘူး၊ ဒီ အရိယမဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖြစ်စေလိုလျှင် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်-ရှေ့သွားမဂ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို စပြီး ဖြစ်ပွားစေရတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့ အခါကျမှ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိခေါ်တဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ်က ဖြစ်ပေါ်လာတာ။ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ်ကို ဖြစ်ပွားစေရာမှာလဲ အခြေခံပြည့်စုံဖို့က လိုသေးတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်တဲ့ သမာဓိအရင်းခံပြီး သီလစင်ကြယ်ဖို့၊ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်တဲ့ သမာဓိပြည့်စုံဖို့ပါပဲ။

ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ ကံနှင့်ကံ၏ အကျိုးရှိတယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး ဖြစ်တဲ့ အသိဉာဏ်ပါပဲ။ ဒီဉာဏ်ကတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက် အထူးအားထုတ်စရာ မလိုပါဘူး။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက ပြည့်စုံလာခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပြည့်စုံမှ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေကို အပြည့်အစုံ ပြုလုပ်နိုင်ကြတယ်။ ပေးလှူစဉ်မှာလဲ ဒီကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါတာပဲ။ သီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးစဉ်မှာလဲ ဒီကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါတာပဲ။ ဘဝနာကိုပွားစေရာမှာလဲ အခြေခံအဖြစ်ဖြင့် ဒီကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိပါတာပဲ။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် ရူပါဝစရ ဈာန် ကုသိုလ်ကံ၊ အရူပါဝစရဈာန် ကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့် ရူပဗြဟ္မာဘုံ အရူပဗြဟ္မာဘုံများ၌ ဖြစ်နိုင်တယ် ဆို

(စတုတ္ထအကြိမ်)

တာကို ယုံကြည်ပါမှ သမထဘာဝနာကို အားထုတ်နိုင်တယ်၊
ဝိပဿနာရှုရင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ပါမှ
ဝိပဿနာ အလုပ်ကို အားထုတ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဘာဝနာအလုပ်ကို အားထုတ်ရင် သီလ
ဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံမယ်ဆိုတာကတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး၊
ဝိပဿနာအရာမှာလဲ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ
စသော ပညာဝိသုဒ္ဓိ ငါးပါးဟာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဆိုတဲ့ သမာဓိပြည့်စုံမှ
ဖြစ်တယ်ဆိုတာလဲ သုတရှိသူတွေမှာ ထင်ရှားပါတယ်၊ ဒါကြောင့်
သီလကလဲ ဘာဝနာအလုပ် အားမထုတ်မိကတည်းက ပြည့်စုံ
ရမယ်၊ စောစောက မပြည့်စုံတောင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ဝင်ခါနီးမှာ
သီလဆောက်တည်ပြီး ပြည့်စုံစေရမယ်၊ ရဟန်းများမှာတော့
ဒေသနာကံ ဝုတ္တနကံဖြင့် သီလကို စင်ကြယ်စေရမယ်၊ အဲဒီလို
သီလစင်ကြယ်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ တတ်နိုင်လို့ရှိရင် ဈာန်သမာဓိကို
ရအောင် သမထဘာဝနာ တစ်ပါးပါး အားထုတ်ရမယ်၊ ဈာန်
ထိအောင် အားမထုတ်နိုင်ရင် ဥပစာရ သမာဓိရအောင် အားထုတ်
ရမယ်၊ သမထဘာဝနာကို သီးသန့်အားမထုတ်နိုင်ရင် သတိပဋ္ဌာန်
ဒေသနာတော်အရ ဣရိယာပုထ်ရုပ် ဓာတ်လေးပါး ရုပ်စသည်ကို
ရှုတဲ့ ဝိပဿနာကို ပွားစေပြီးတော့ ဥပစာရ သမာဓိနှင့်တူညီတဲ့
ဝိပဿနာခဏိက သမာဓိကို ရစေရမယ်၊ အဲဒီ ကမ္မဿကတာ
သမ္မာဒိဋ္ဌိ သီလ သမာဓိတွေဟာ ဝိပဿနာ၏ အခြေခံမူလ
မဂ္ဂင်တွေပါပဲ။

အဲဒီ အခြေခံ မဂ္ဂင်များ ပြည့်စုံတဲ့အခါ ဒွါရ ခြောက်ပါးက ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပွားစေရမယ်။ ရှုပွားစေပုံတွေကိုတော့ ရှေ့ပိုင်းများ မှာ အကျယ်ပြောခဲ့ပါပြီ။ အထူးအားဖြင့် ဓမ္မစကြာ တရားတော် ကြီး (နာ ၁၄၆ နှင့် ၁၇၆-စသည်) စာအုပ်မှာ ပြဆိုထားပြီး ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်တော့ ရုပ်ကို ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရှုသိရတဲ့ အာရုံကတခြား ရှုသိတဲ့ စိတ်နာမ်ကတခြား ခွဲခြားပြီး သိတယ်။ အဲဒီလို သိတာဟာ ရုပ်နှင့်နာမ်ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ခေါ်တဲ့ ပထမအခြေခံ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပါပဲ။ အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်နေရင်း အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို ပိုင်းခြားသိ တယ်။ အဲဒါက အကြောင်းကိုသိမ်းဆည်းသိမြင်တဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ဉာဏ်ခေါ်တဲ့ ဒုတိယ အခြေခံဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။

အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်နေရင်း ရှုမှတ်ရတဲ့ အာရုံ၏ အစဖြစ်ပေါ်ပုံနှင့် အဆုံးပျောက်ကွယ်သွားပုံများကို တွေ့ရတဲ့ အတွက် “မမြဲတဲ့ တရားတွေပဲ၊ မမြဲဘူးဆိုတာ တကယ် ဟုတ်တာပဲ” စသည်ဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်။ အဲဒါက ဝိပဿနာဉာဏ် (၁၀)ပါးထဲမှာ သမ္မသနဉာဏ် ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပါပဲ။ အဲဒီကနောက် အလွန်လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာတွေကို သိမြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ရှုသိရတဲ့ အာရုံနဲ့ ရှုသိမှုပါ ပျက်ပျက်သွားတာကို သိမြင်တဲ့ ဘင်္ဂဉာဏ် အစရှိသော ဝိပဿနာဉာဏ်တွေဟာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်

ကြပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ သင်္ခါရအာရုံတွေကို အထူး ကြောင့်ကြ မစိုက်ရဘဲ အညီအမျှ ရှုသိနိုင်တဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံ တဲ့ အခါမှာ အထူးသွက်လက်လျင်မြန်တဲ့ အသိဉာဏ် အထူးတွေ နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ် စသည် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ အဖြစ်အပျက် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲသို့ အသိဉာဏ်က ရောက်သွားပါတယ်။

အဲဒီမှာ အထူးသွက်လက် လျင်မြန်တဲ့ အသိဉာဏ်အထူး တွေဆိုတာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီခေါ်တဲ့ ခေါင်ထိပ်ဝိပဿနာဉာဏ်ပဲ။ ဒီထိအောင် ဝိဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိတွေပါပဲ။ ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက် သွားတဲ့ အသိဉာဏ်ကတော့ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ ဒီမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိက ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် နောက်ဆုံးမှ ဖြစ် ပေါ်လာတယ်။ ဧကတ္တနည်းအရ ပြောရမယ်ဆိုရင် ဝုဋ္ဌာနဂါ မိနီထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ အနုလောမဉာဏ်ကပဲ နိဗ္ဗာန်အာရုံကို မျက်မှောက်ပြုပြီး ဖြစ်လာတယ်လို့တောင် ပြောနိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မဂ်စိတ်မဂ်ဉာဏ်ဆိုတာဟာ တခြားက ကျလာတာ မဟုတ်ဘူး။ ရှေးစိတ်များ ရှေးဉာဏ်များမှ ဖြစ်လာတဲ့ သဘောဖြစ်သောကြောင့်ပါပဲ။ ဒီလို အရိယမဂ်၏ ရှေ့သွားဖြစ် သောကြောင့် ဝိပဿနာကို ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ်၏ အခြေခံဖြစ်တဲ့ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သီလမဂ္ဂင်သမာဓိမဂ္ဂင် တို့ကိုတော့ မူလမဂ္ဂင်လို့ ခေါ်ရတယ်။

(တေုတ္ထအကြိမ်)

ဒါကြောင့် အဲဒီ ဖြစ်စဉ်ကို တိုတိုနဲ့မှတ်ရအောင် ဘုန်းကြီးက
“မူလပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝမဂ္ဂင်မြတ်။ ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊
ပြေးဝင်နိဗ္ဗာန်ဓာတ်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို
ဆိုကြရမယ်။

(၁) မူလပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝမဂ္ဂင်မြတ်။

(၂) ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင်နိဗ္ဗာန်ဓာတ်။

ယခုဘဝတွင် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့ချင်လို့ရှိရင်
ရှေးဦးစွာ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပြည့်စုံရမယ်။ သမ္မာဝါစာ
သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ ဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံ
ပြီး သီလစင်ကြယ်ရမယ်။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအရ နိဝရဏကင်းစေနိုင်တဲ့
သမာဓိတစ်ပါးပါးနှင့် ပြည့်စုံရမယ်။ အဲဒါတွေဟာ အခြေခံမူလ
မဂ္ဂင်တွေပါပဲ။ အဲဒီကနောက် နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မှစ၍
အနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်
တွေကို ပြည့်စုံစေရမယ်။ ဝိပဿနာမဂ်က အနုလောမဉာဏ်ရောက်
ရင်တော့ အဲဒီဉာဏ်နှင့် တစ်ဆက်တည်း ဂေါတြဘူဉာဏ်
မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဆိုတာတွေဟာ ဝိပဿနာ၏ အဟုန်အရှိန်ဖြင့်
ဖြစ်သွားတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် မူလမဂ္ဂင်ကို အခြေခံပြုပြီး
တော့ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်လို့ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာမဂ်ကို ဖြစ်ပွားစေလို့ရှိရင်
ဒီမဂ္ဂင်တရားအပေါင်းက နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ အငြိမ်းဓာတ်ထဲသို့ ပြေးဝင်
ဆိုက်ရောက်သွားတယ်ဆိုတာကို “ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊
ပြေးဝင်နိဗ္ဗာန်ဓာတ်” လို့ ဆိုထားပါတယ်။

(ဓမ္မစာအုပ်ကြီး)

အဲဒီမှာ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ရင် သူ၏ တွဲဖက်ဖြစ်တဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပစသည်တို့လဲ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်ကြတာပါပဲ။ ပါဝင်ပုံကတော့ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်၌ ရှုမှတ်၍ မမြဲဟုသိလျှင် မမြဲတဲ့ အခြင်းအရာအားဖြင့် အာရုံဆီသို့ ညွှတ်စေတာက သမ္မာသင်္ကပ္ပပဲ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ-ပုဒ်ကို မှန်စွာကြံခြင်းလို့ အနက် ပြန်ရပေမယ့် ဝိပဿနာရှုခိုက်မှာတော့ တမင်ကြံပြီး ရှုရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ နိဗ္ဗာန်သိတဲ့ မဂ်ဇာနည်မှာ နိဗ္ဗာန်ဆီသို့ ညွှတ်စေတာကိုပင် သမ္မာသင်္ကပ္ပ မှန်စွာကြံခြင်းလို့ ဆိုရတာသူပါပဲ။ အဲဒီ သမ္မာသင်္ကပ္ပနှင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပညာကုဏ္ဍာ ခေါ်တယ်။ မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း မှတ်မိအောင် ကြောင့်ကြ စိုက်တာက သမ္မာဝါယာမပဲ။ အမှတ်ရတာက သမ္မာသတိပဲ။ ရှုမိတဲ့အာရုံမှာ အခိုက်အတန့်မျှကပ်လျက် ကပ်လျက် တည်တည် သွား တာက ဝိပဿနာ ခဏိက သမ္မာသမာဓိပဲ။ ဝိပဿနာ ရှုခိုက် ရှုခိုက်ဇာနည်မှာ ဒီ သမာဓိက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီသမာဓိက အားမကောင်းရင် ထက်သန်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ခဏိကသမာဓိနှင့် တကွ သမ္မာ ဝါယာမ သမ္မာသတိဆိုတဲ့ ဒီမဂ္ဂင်သုံးပါးက ဝိပဿနာ၏ အကူအညီ သမာဓိခန္ဓာပဲ။

သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ ဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင် တွေကတော့ ဝိပဿနာအလုပ် အားမထုတ်မီ ကတည်းက ပြည့်စုံလာခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ ဝိပဿနာ ရှုနေဆဲမှာလဲ အဲဒီသီလ

(တေတ္ထအကြိမ်)

က ပြည့်စုံမြဲ ပြည့်စုံနေပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရင် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာဖြင့် သိရတဲ့ အာရုံမှာ မြဲတယ် စည်ဖြင့် ထင်မှတ်ပြီးတော့ မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တ မိစ္ဆာအာဇီဝ ဖြစ်နိုင်ခွင့် မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီလို မိစ္ဆာဝါစာ စသည် မဖြစ်နိုင်တာဟာ သမ္မာဝါစာ ကိစ္စ စသည် ပြီးစီးတဲ့ သဘောပဲ။ ဒါကြောင့် သီလမဂ္ဂင်သုံးပါးလဲ ဝိပဿနာ ရှုခိုက်မှာ ပြည့်စုံတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သမ္မာသင်္ကပ္ပ အစရှိသော ကျွန်တို့ မဂ္ဂင် ခုနစ်ပါးလဲ ပါဝင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပါဝင်တဲ့အတွက် မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေသည် မည်ပါတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာမဂ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့ အခါမှာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သောတာပတ္တိမဂ်ဆိုတဲ့ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်တယ်။ သောတာပတ္တိဖိုလ်နှင့်တကွ ရှေးက ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်များလဲ ဖြစ်သွားတယ်။

အဲဒီလို သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က တစ်ဖန် သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေပြန်လျှင် သကဒါဂါမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သကဒါဂါမ်ဖြစ် တယ်။ သကဒါဂါမ်က ဝိပဿနာမဂ်ကို ပွားစေပြန်လျှင် အနာ ဂါမိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး အနာဂါမ်ဖြစ်တယ်။ အနာဂါမ်က ဝိပဿနာ မဂ်ကို ပွားစေပြန်လျှင် အရဟတ္တမဂ်လို့ ခေါ်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

(တုတ္ထအကြိမ်)

၄၄၈

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

အစရှိသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အပြည့်အစုံ ဖြစ်ပွားသွား တယ်။ အဲဒီ အရဟတ္တမဂ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်နှင့် တကွ ပစ္စဝေဏာ ဉာဏ်များလဲဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ရာမှာ အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့ အခါ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေမှု လုံးဝ ပြည့်စုံသွားတယ်။ အဲဒီလို ပြည့်စုံပုံကို ရည်ပြီးတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက-

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန စ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ- တစ်ပါးသောခွန်အားကား၊ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော-ရဟန္တာ ရဟန်းသည်၊ အဋ္ဌဂီကော-အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ အရိယောမဂ္ဂေါ- အရိယမဂ်ကို၊ ဘာဝိတော-ပွားစေအပ်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတော- လိုလေသေးမရှိ အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါသည် အရှင်ဘုရား စသည်ဖြင့် လျှောက်ကြား တယ်။

အဲဒီလို အပြည့်အစုံ ပွားစေပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် ရဟန္တာဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ဖြစ်စေ၊ အရိယဖိုလ်၏ အင်္ဂါများဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသည်ကို ဖြစ်စေ အလိုရှိသော အခါ အလိုရှိတိုင်း ဖြစ်ပွားစေနိုင်တယ်လို့ မှတ်ယူရပါတယ်။ သို့ပေမယ့် သတတဝိဟာရီ မဟုတ်ရင်တော့ ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့ သတတဝိဟာရီသာမဏေ၏ ဆရာ ရဟန္တာအရှင်လို ဖလ သမာပတ် မဝင်စားနိုင်တဲ့အခါလဲ ရှိသေးတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို မဝင်စားနိုင်တဲ့ ရဟန္တာကတော့ အလွန်ပင် နည်းပါးလိမ့်မယ်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

သေမကသုတ်

၄၄၉

ဒါလောက်ဆိုရင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ခွန်အား ဆယ်ပါး အကြောင်းကို နားလည်လောက်ပါပြီ။ ယခုပြောဖို့ လိုသေးတာက တော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က အာသဝေါကုန်ကြောင်း ဝန်ခံရာမှာ “ခိဏာ မေ အာသဝါတိ-ငါမှာ အာသဝေါကိလေသာတွေ ကုန်ပြီ” ဟု ဝန်ခံတယ်လို့ ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း တည့်ဒိုးပဲ ပြောဆိုပြီး ဝန်ခံကြပါသလားလို့ မေးစရာ အချက်ကို ရှင်းလင်း ပြောဖို့ပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ ဆက္ကနိပါတ် (နာ-၃၁၅) မှ ဓမ္မကသုတ် ရှေးဦးစွာ ထုတ်ပြရမယ်။

ဓမ္မကသုတ်

မြတ်စွာဘုရားရှင် သာဝတ္ထိမြို့ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှာ သီတင်းသုံးနေစဉ်အခါက အရှင်ဓမ္မနှင့် အရှင် သုမနတို့ဟာ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာရှိခိုးပြီး ထိုင်နေကြပါတယ်။ အဲဒီလို ထိုင်နေပြီးတော့ အရှင်ဓမ္မ-က မြတ်စွာဘုရားအား ဒီလို လျှောက်ပါသတဲ့။

မြတ်စွာဘုရား၊ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် မှာ “ငါ့ထက်မြတ်သောသူ ရှိသည်ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ငါနှင့် တန်းတူပုဂ္ဂိုလ် ရှိသည်ဟူ၍သော် လည်းကောင်း၊ ငါ့အောက် ယုတ်ညံ့သူ ရှိသည်ဟူ၍သော်လည်းကောင်း-ဤသို့သောစိတ် ဖြစ်ခြင်းမရှိပါ”လို့ လျှောက်ပါသတဲ့။

(တေတ္ထအကြိမ်)

၄၅၀

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားစာ

အဲဒီလျှောက်ပုံဟာ ရဟန္တာမှာ မာနသုံးပါးလုံး မရှိကြောင်း တိုက်ရိုက်လျှောက်ပုံပါပဲ။ အဲဒီလို လျှောက်ခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ် တိုင်မှာလဲ ထိုနည်းတူပင် ဖြစ်ကြောင်း သိစေပါတယ်။ မိမိက သူတစ်ပါးထက် မြတ်တယ်ထင်တဲ့မာန၊ မိမိက သူတစ်ပါးအောက် ယုတ်ညံ့တယ် ထင်တဲ့ မာန၊ မိမိဟာ မည်သူ နှင့် တန်းတူပဲလို့ ထင်တဲ့မာန၊ ဒီမာနသုံးပါးလုံး ကင်းရင် ရဟန္တာဖြစ်တာပဲ။ ရဟန္တာဖြစ်ရင် ဒီမာနသုံးပါးလုံး ကင်းတယ်။ အဲဒီ မာနသုံးပါး မိမိမှာကင်းကြောင်းကို သွယ်ဝိုက်ပြီး လျှောက်တဲ့ စကားပါပဲ။ အလွန်နက်နဲပါတယ်။

အရှင်ခေမ-က လျှောက်ပြီး ထသွားတယ်။ ထသွားလို့ မကြာခင်ဘဲ အရှင်သုမန-က မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ပြန် တယ်။ လျှောက်ပုံကတော့-

မြတ်စွာဘုရား၊ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် မှာ “ငါ့ထက်မြတ်သူမရှိဟူ၍သော် လည်းကောင်း၊ ငါနှင့် တူညီသူ မရှိဟူ၍သော် လည်းကောင်း၊ ငါ့အောက် ယုတ်ညံ့သူ မရှိဟူ၍သော် လည်းကောင်း” ဤသို့သောစိတ်ဖြစ်ခြင်း မရှိပါ- လို့ လျှောက်ပါသတဲ့။

ဒီလျှောက်ပုံဟာလဲ အရှင်ခေမ လျှောက်ပုံနှင့် နည်းတူပါ ပဲ။ မာနသုံးပါး ကင်းကြောင်းလျှောက်တာပါပဲ။ (ဝုသိတဝါ- ကျင့်သုံးခြင်းကိစ္စ ပြီးပြီးသော-အစရှိတဲ့ ရဟန္တာ၏ ဂုဏ်ပုဒ်တွေကို စကားကြော မရှည်စေရန် မပြဘဲ ချန်ထားသည်။)

(ဓမ္မာစရိယအကြံ)

အရှင်သောဏမထေရ်၏ ပြောကြားဝန်ခံပုံ

၄၅၁

အရှင်သုမနလံ လျှောက်ပြီးထသွားတယ်။ အဲဒီလို ထသွားပြီးနောက် မကြာမီပင် မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတော်များအား ဒီလို မိန့်တော်မူပါတယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ကုလပုတ္တာ-အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ ဧဝံ ခေါ-ဤခေမနှင့် သုမနတို့ လျှောက်သော အခြင်းအရာဖြင့်ပင်လျှင်၊ အည-ရဟန္တာအဖြစ်-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရောန္တိ-ပြောကြားကြကုန်၏၊ အတ္ထောစ-သီစေလိုအပ်သော အနက်ကိုလည်း၊ ဝုတ္ထော-ပြောဆိုအပ်ပြီး ဖြစ်ပေ၏၊ အတ္တာ စ မိမိကိုယ်ကိုလည်း၊ အနုပနိတော-တိုက်ရိုက် မဖော်ပြအပ်ပေ၊ အထ စ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ ဧကစ္စေ-အချို့သော၊ မောဃပုရိသာ-မဂ်ဖိုလ်မမှီး အချည်းနှီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဟသမာနကာ မညေ-ရယ်မောကြသလိုပင်၊ ဝါ-ရယ်ဖွယ်လိုပင်၊ အည-ရဟန္တာ အဖြစ်-အရဟတ္တဖိုလ်ကို-ဗျာကရောန္တိ-မိမိကိုယ်ကို ဖော်၍ ပြောကြားကြကုန်၏၊ တေ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပစ္စာ-နောက်ကာလ၌၊ ဝိဃာတံ-ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းသို့၊ အာပစ္ဆန္တိ-ရောက်ရှာကုန်၏-လို့ မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အရှင်သောဏမထေရ်၏ ပြောကြားဝန်ခံပုံ

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလက အလွန် ချမ်းသာတဲ့ သောဏခေါ် သေဋ္ဌေးသားတစ်ဦး ရှိခဲ့တယ်။ ငယ်ငယ်

(တေတ္ထအကြိမ်)

စဉ်မှစ၍ မြေကြီးပေါ် ခြေဖြင့် မနင်းဖူးဘူးတဲ့၊ ခြေဖဝါးတောင် အမွှေးတွေ ပေါက်နေသတဲ့၊ အဲဒီ သေဋ္ဌေးသားဟာ မြတ်စွာ ဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာရသဖြင့် “လူ့လောကမှာ နေပြီး ဒီတရားကို ကျင့်သုံးလို့ ပြည့်စုံလိမ့်မယ် မထင်ဘူး၊ ရဟန်းပြုပြီး ကျင့်သုံးမှ ပြည့်စုံမယ်” လို့ ကြံစည်ပြီးတော့ သေဋ္ဌေးစည်းစိမ်ကို စွန့်ပြီး ရဟန်းပြုပါတယ်၊ ရဟန်းပြုပြီးတော့ သုသာန်မှာ စင်္ကြံလျှောက်လျက် အပြင်းအထန် အားထုတ်နေ တယ်၊ ဘယ်လောက် ပြင်းထန်သလဲဆိုတော့ ခြေဖဝါးမှာ ပွန်းပဲ့ပေါက်ကွဲပြီး သွေးတွေ ယိုထွက်နေတယ်၊ စင်္ကြံလမ်းမှာ သွေးများဖြင့် လူးလဲနေတာဟာ နွားသတ်ရာ ဌာနလိုပင် ဖြစ်နေတယ်၊ ဒါလောက် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ပေမယ့် ဉာဏ်ထူးတရားထူးကို မတွေ့ရတဲ့အတွက် သူက ဒီလိုစဉ်းစားမိပါ သတဲ့၊ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ကြတယ် ဆိုတာဟာ ဒါလောက် ရှိမှာပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် အာသဝေါ ကိလေသာတို့မှ စိတ်ဟာ မလွတ်သေးဘူး၊ ငါ့အိမ်ထောင်စုမှာ စီးပွားဥစ္စာတွေ အရှိသားပဲ၊ လူထွက်ပြီး စည်းစိမ်ကိုလဲ ခံစားနိုင်တယ်၊ ကုသိုလ်ကိုလဲ ပြုနိုင်တယ်လို့ စဉ်းစားမိပါသတဲ့။

အဲဒီအခါ အရှင်သောဏ၏ စိတ်အကြံကို သိတော်မူတဲ့ အတွက် မြတ်စွာဘုရားက အရှင်သောဏထံသို့ တန်ခိုးဖြင့် ချက်ခြင်း ကြွလာတော်မူပါတယ်၊ ကြွလာတဲ့အခါ အရှင် သောဏက ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး ထိုင်နေပါတယ်၊ အဲဒီအခါ

(တောတ္ထအကြိမ်)

အရှင်သောဏမထေရ်၏ ပြောကြားဝန်ခံပုံ

၄၅၃

မြတ်စွာဘုရားက စောင်းဥပမာဖြင့် မလျော့မတင်း အားထုတ်ရန် ညွှန်ကြားတော် မူခဲ့ပါတယ်။ အရှင်သောဏကလဲ မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ကြားတော်မူတဲ့အတိုင်း လွန်ကဲသော ဝီရိယကို လျော့ပြီး သမာဓိနှင့် ညီမျှအောင် အားထုတ်သဖြင့် မကြာမီပင် အရဟတ္တ ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တော်မူပါတယ်။ ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးတဲ့ အခါ အရှင် သောဏ-က မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ပြီး မိမိ ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်းကို ဒီလိုလျှောက်ကြားပါတယ်။ လျှောက်ပုံ ကတော့ ပါဠိ စာမျက်နှာဖြင့် နှစ်မျက်နှာကျော် ရှိပါတယ်။ ဒီမှာတော့ အတိုချုံး ပြောရမှာပဲ။

မြတ်စွာဘုရား၊ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာဟာ (၁) နေက္ခမ္မ-လိုချင်မှု ကာမမှ ထွက်မြောက်ရာ၊ (၂) ဝိဝေက-ဆိတ်ငြိမ်ရာ၊ (၃) အဗျာပဇ္ဈာ-ဒေါသကင်းရာ၊ (၄) ဥပါဒါနက္ခယ-အစွဲအလမ်းကုန်ရာ၊ (၅) တဏှာက္ခယ-တဏှာ ကုန်ရာ၊ (၆) အသမ္မောဟ-တွေဝေသိမှားမှု ကင်းရာဆိုတဲ့ ခြောက်ဌာန၌ စိတ်ညွတ်လိုလားလျက် ရှိပါသည်။ (ဒီစိတ်ညွတ် လိုလားရာ ခြောက်ပါးလုံးကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တ ဖိုလ်ဟူ၍ လည်းကောင်း အဋ္ဌကထာတို့၌ ဖွင့်ပြထားသည်။)

ဒီနေရာမှာ တစ်စုံတစ်ယောက်က “ဒီကိုယ်တော်ဟာ ယုံကြည်မှု သက်သက်ဖြင့် နေက္ခမ္မသို့ စိတ်ညွတ်လိုလား နေလေသလော” လို့ တွေးထင်ဖွယ် ရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့ ကား မဟုတ်ပါ။ ရဟန္တာမှာ ပြုဖွယ်ဟူသမျှကို ပြုပြီးဖြစ်၍

(တေတ္ထအကြိမ်)

အသစ်ပြုဖွယ်ကိုလဲ မမြင်တော့ပါ။ ပြုပြီးကို တိုးပွားစေရန်လဲ မရှိတော့ပါ။ ရာဂ ဒေါသ မောဟကုန်ပြီး ဖြစ်၍ နေကုမ္မဋ္ဌိ စိတ် ညွတ်လိုလားနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားလိုလဲ လျှောက်ကြားပါတယ်။ (ဒီစကားရပ်မှာ ယုံကြည်မှု သက်သက်ဖြင့် လေလားလို့ တွေးထင်ပုံကို ဖော်ပြတာကတော့ ကာမအာရုံ ကာမကိလေသာတို့မှ လွတ်ကင်းအောင် နေထိုင်ပုံကို အကြောင်း ပြုပြီး တွေးထင်ပုံကို ပြဟန်တူပါတယ်။)

“ဒီ ကိုယ်တော်ဟာ လာဘ်လာဘ ပေါများအောင် အရှိ အသေ လှူကြအောင် ဂုဏ်သတင်း ကျော်စောအောင် (ပဝိဝေက) ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ စိတ်ညွတ် လိုလားနေလေသလော” လို့ တစ်စုံ တစ်ယောက်က တွေးထင်ဖွယ် ရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့ကား မဟုတ်ပါ-စသည်ဖြင့် ရှေးနည်းတူပင် ပြုကျင့်ဖွယ် ဟူသမျှကို ပြုကျင့်ပြီး ဖြစ်သည့်ပြင် ရာဂ ဒေါသ မောဟကုန်ပြီးဖြစ်၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ စိတ်ညွတ် လိုလားနေခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းကိုလဲ လျှောက်ကြားပါတယ်။ (ဒီမှာလဲဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်၌ နေထိုင် ခြင်းကို အကြောင်းပြုပြီး တွေးထင်ပုံကို ပြဟန်ရှိပါတယ်။)

“ဒီကိုယ်တော်ဟာ သီလဗ္ဗတပရာမာသကို အကျင့်မြတ် ထင်၍ (အဗျာပါဒ) စိတ်မဆိုးမှု-သည်းခံမှု၌ စိတ်ညွတ်လိုလားနေ လေသလော” လို့ တစ်စုံတစ်ယောက်က တွေးထင်ဖွယ် ရှိပါ သည်။ သို့သော် ထိုသို့ကား မဟုတ်ပါ-စသည်ဖြင့် ရှေးနည်းတူ ပင် ပြုကျင့်ပြီး ရာဂ စသည်ကုန်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် စိတ်ဆိုးမှု

အရှင်သောဏမထေရ်၏ ပြောကြားဝန်ခံပုံ

၄၅၅

သည်းခံမှု၌ စိတ်ညွတ်လိုလားနေခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းကိုလဲ လျှောက်ကြားပါသည်။ ဒီမှာလဲ စိတ်မဆိုးဘဲ သည်းခံနေတာကို သီလဗ္ဗတပရာမာသအနေဖြင့် တွေးထင်ပုံကို ပြဟန်ရှိပါတယ်။)

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဧဝံ-ဤလျှောက်ခဲ့သည့်အတိုင်း၊ သမ္မာ ဝိမုတ္တဿ ဘိက္ခုနော-မှန်ကန်ကောင်းမွန်စွာ လွက်မြောက်သော ရဟန်း၏၊ စက္ခုဿ-မျက်စိမှာ၊ ဘုဿဝိစက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ-မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်သည့် အလွန်ထက်မြက်သော အဆင်း ရူပါရုံတို့သည်သော်လည်း၊ စေ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ-အကယ်၍ ထင် ပေါ်ကြစေကာမူ၊ အဿ စိတ္တံ-ထိုရဟန်း၏ စိတ်ကို၊ နော ပရိယာဒိယန္တိ (ထိုအဆင်းတို့က) ဆွဲဆောင်မသွားနိုင်ကုန်သည်သာ၊ အဿ စိတ္တံ-ထိုရဟန်း၏စိတ်သည်၊ အမိဿိကတ ဓေဝ- ကိလေသာနှင့် မရောသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါသည်၊ ဌိတံ-တည်မြဲ တည်နေပါသည်၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ-မလှုပ်မယိုင် ခိုင်မြဲနေပါသည်၊ အဿ-ထိုအဆင်း၊ ထိုမြင်သိစိတ်၏၊ ဝိယဉ္ဇ-ပျက်ခြင်းကိုလည်း၊ ပဿတိ-သိမြင်ပါသည် မြတ်စွာဘုရား တဲ့။

ဆိုလိုရင်း အတိုချုပ်ကတော့ ရဟန္တာမှာ အလွန်ကောင်းတဲ့ အဆင်း၊ အလွန်ဆိုးတဲ့ အဆင်း ရူပါရုံတွေကို မြင်ရပေမယ့် အဲဒီ အဆင်းနောက်သို့ စိတ်က လိုက်ပါမသွားဘူး၊ နှစ်သက်မှု စိတ်ဆိုးမှု ကိလေသာနှင့် မရောဘူး၊ ပကတိအတိုင်း စင်ကြယ်စွာ တည်မြဲပင် မလှုပ်မရှားဘဲ ကြံ့ကြံ့တည်နေတယ်၊ အဲဒီ အဆင်း ရူပါရုံနှင့် မြင်သိစိတ် ပျက်ပျက်သွားတာကိုလဲ ရဟန္တာက

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၅၆

သီလဝိညာဉ်တရားစင်

သိမြင်နေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ထို့အတူပင် အသံကြားရတဲ့အခါ၊
 အနံ့နံရတဲ့အခါ၊ အရသာ စားသိရတဲ့အခါ၊ အတွေ့ကို ထိသိရတဲ့
 အခါ၊ သဘောအာရုံကို ကြံသိရတဲ့အခါများမှာလဲ အာရုံနောက်
 သို့ စိတ်က မလိုက်ဘဲ ကြံကြံတည်နေပုံ၊ အာရုံနဲ့ အသိစိတ်
 ပျက်သွားတာကို သိပုံများကိုလဲ နည်းတူပင် လျှောက်ကြားပါ
 တယ်။ မြင်ဆဲ ခဏစသည်၌ အာရုံနဲ့ အသိပျက်သွားတာကို
 သိပုံဟာ ယခု ရှုမှတ်နေကြတဲ့ သတိပဋ္ဌာန် ယောဂီများ၏ သိပုံ
 နှင့် ကိုက်ညီနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ ယခု ယောဂီတွေအနေနဲ့
 အလွန်ပင် အားရစရာ ကောင်းပါတယ်။ အဲဒီနောက်လဲ ဂါထာ
 များဖြင့် လျှောက်ပုံတွေ ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီအထဲက နောက်ဆုံး
 နှစ်ဂါထာကို ထုတ်ပြပါဦးမယ်။

သေလော ယထာ ဧကဂ္ဂနော၊

ဝါတေန န သမီရတိ။

ဧဝံ ရူပါ ရသာ သဒ္ဓါ၊

ဂန္ဓာ ဖဿာ စ ကေဝလာ။

ဣဋ္ဌာ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌာ စ၊

န ပဝေဓန္တိတာဒိနော။

ဌိတံ စိတ္တံ ပိပ္ပမုတ္တံ၊

ဝယဉ္ဇဿာနုပဿတိ။

ဧကဂ္ဂနော-တစ်လုံးတစ်ခဲတည်းသော၊ သေလော-
 ကျောက်တောင်သည်၊ ဝါတေန-အရပ်လေးမျက်နှာမှ လာသော

(တေတ္ထအကြိမ်)

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ ဝန်ခံပြောကြားပုံ

၄၅၇

လေကြောင့်၊ န သမီရတိ ယထာ-မတုန်မလှုပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-
ဤ အတူပင်၊ ကောဝလာ-အလုံးစုံကုန်သော၊ ရူပါ ရသာ သဒ္ဓါ
ဂန္ဓာ ဖဿာစ-အဆင်း အရသာ အသံ အနံ့ အတွေ့တို့သည်
လည်းကောင်း၊ ဣဋ္ဌာ ဓမ္မာ-အလိုရှိအပ်သော သဘောတရားတို့
သည် လည်းကောင်း၊ အနိဋ္ဌာ စ-အလိုမရှိအပ်သော သဘော
တရား တို့သည် လည်းကောင်း၊ တာဒိနော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊
စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ န ပဝေဓန္တိ-မတုန်မလှုပ်စေနိုင်ကုန်၊ ဌိတံ-
ကြံ့ကြံ့ တည်နေ၏၊ ဝိပ္ပမုတ္တံ-ကိလေသာမှလွတ်မြောက်၏၊
အဿ-ထိုစိတ်၏ ဝယဉ္စ-အပျက်ကိုလည်း၊ အနုပဿတိ-
ရှုမြင်ပေ၏-တဲ့၊ အဲဒါဟာ အရှင်သောဏမထေရ်က မိမိရဟန္တာ
ဖြစ်ကြောင်း သွယ်ဝိုက်ပြီး လျှောက်ကြားပုံပါပဲ။

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ ဝန်ခံပြောကြားပုံ

အခါတစ်ပါးမှာ ကဠာယခတ္တိယဆိုတဲ့ ရဟန်းက “ငါ့ရှင်
သာရိပုတ္တရာ၊ မောဠိယဖဂ္ဂုန ဆိုတဲ့ ရဟန်းဟာ သိက္ခာချပြီး
လူထွက်ပါတယ်” လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာအား လျှောက်တယ်၊
ဒီတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက “အဲဒီအရှင်ဟာ ဒီသာသနာ
တော်မှာ သက်သာရာ ထောက်တည်ရာကို မရလို့ ဖြစ်မှာပေါ့”
လို့ ပြန်ပြောလိုက်တယ်၊ “ဒါဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာကတော့
ဒီသာသနာတော်မှာ သက်သာရာ ထောက်တည်ရာကို ရနေပြီပေါ့”
လို့ ကဠာယခတ္တိယ-က ထေ့ပြီးပြောတဲ့အခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၅၈

သီလဝံသ၊ သုတ္တန်တရားစောင်

က “ငါဟာ (သက်သာရာ ထောက်တည်ရာကို ရ-မရ) မယုံမှား ပါဘူး” လို့ ပြန်ကြားလိုက်တယ်။ နောက်ကာလမှာ ကော ဘယံနယံလံ” လို့ ကဠာယခတ္တိယ-က မေးတဲ့အခါမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာက “ယုံမှားမရှိပါဘူး” လို့ ဖြေလိုက်ပါသတဲ့။

အဲဒီမှာ အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံကတော့ “သက်သာရာ ထောက် တည်ရာကို မရလို့ ဖြစ်မှာပေါ့” လို့ ဆိုရာ၌ အောက်မဂ်အောက် ဖိုလ် သုံးပါးတို့ကို မရလို့ ဖြစ်မှာပေါ့-ဟု ပြပါသတဲ့။ အကယ်၍ အောက်မဂ်ဖိုလ်သုံးပါးတို့ကို ရလျှင် (အနာဂါမ် ဖြစ်နေလျှင်) သိက္ခာချ၍ လူမထွက်နိုင်ရာလို့ ဆိုလိုတာပါပဲတဲ့။ နောက်ကာလမှာကော ဘယံနယံလံ-ဆိုတဲ့ အမေးဖြင့် “နောက် ကာလ၌ ဘဝသစ်ဖြစ်မှုကိုပယ်နုတ်ပြီးပါပြီလား” လို့ မေးပါသတဲ့။ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပါပြီလားလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အရှင် သာရိပုတ္တရာက “ယုံမှားမရှိပါဘူး” ဆိုတဲ့ အဖြေဟာလဲ “အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်ရာမှာ ယုံမှားမရှိပါဘူး” လို့ ပြဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြ ချက်ပါပဲ။

အဲဒီ ဖွင့်ပြချက်အရဖြင့် “နောက်ကာလမှာ ယုံမှားမရှိ ပါ ဆိုတဲ့ အဖြေဟာ ရဟန္တာအဖြစ်ကို ဝန်ခံပြောကြားခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ကဠာယခတ္တိယရဟန်းက မြတ်စွာ ဘုရားထံသွားပြီး ဒီလိုလျှောက်တယ်။ “မြတ်စွာဘုရား အရှင် သာရိပုတ္တရာက ဘဝသစ် ဖြစ်မှုကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံး

(တေုတ္တအကြိမ်)

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ ဝန်ခံပြောကြားပုံ

၄၅၉

ပြီးပြီ၊ ပြုဖွယ်ဟူသမျှကို ပြုပြီးပြီ၊ ဤကိစ္စအတွက် အခြား ပြုဖွယ်မရှိတော့ပြီ-လို့ သိတဲ့ အကြောင်း ပြောပြ၍ ရဟန္တာအဖြစ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောကြားပါသည်” လို့ လျှောက်တယ်။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်သာရိပုတ္တရာကို ခေါ်စေ ပြီးတော့ မေးတော်မူပါတယ်၊ “သာရိပုတ္တရာ၊ သင်ဟာ “ဘဝ အသစ်ဖြစ်မှုကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ ပြုဖွယ်ဟူသမျှ ကို ပြုပြီးပြီ၊ ဤကိစ္စအတွက် အခြားပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီ” ဟု သိတဲ့အကြောင်း ပြောပြ၍ ရဟန္တာအဖြစ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောကြားတယ်ဆိုတာ မှန်ပါသလား” လို့ မေးတော်မူပါတယ်။

“ဘဝသစ် ဖြစ်မှုကုန်ပြီ အစရှိတဲ့ အဲဒီပုဒ် အဲဒီစကား လုံးတို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ဆိုတဲ့ အနက်ကို မပြောကြားပါ မြတ်စွာဘုရား” လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက လျှောက်ပါတယ်။

“သာရိပုတ္တရာ၊ မည်သည့် ပရိယာယ်ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို သွယ်ဝိုက်၍ ပြောကြားစေကာမူ အမှန်ကတော့ ပြောကြားတာ ကို ပြောကြားတယ်လို့ပဲ မှတ်ရမယ်” လို့ မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူပါတယ်၊ အဲဒီတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက “တပည့် တော်ကလဲ အဲဒီ ပုဒ် အဲဒီစကားလုံးတို့ဖြင့် မပြောကြားကြောင်းကို သာ လျှောက်ပါသည်၊ လုံးဝ မပြောကြားဘူးလို့တော့ ငြင်းသည် မဟုတ်ပါ” လို့ ဖြေရှင်းလျှောက်ထားပါတယ်၊ (သံ ၁၊၂၈၃)

ယခုပြောခဲ့တာတွေဟာ ရဟန္တာအစစ်ဖြစ်နေတဲ့ အရှင်မြတ် များက ရဟန္တာအဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်ဝန်ခံခံဘဲ သွယ်ဝိုက်၍

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၆၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

ဝန်ခံပြောကြားကြောင်း ပြဆိုတဲ့ ပါဠိတော်စကားများ ဖြစ်ပါတယ်။ ယခု အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတဲ့ သာဓကတစ်ခုကို ထုတ်ပြရဦးမယ်။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အသိခက်ကြောင်း

သီဟိုဠ်မှာ သာသနာတော် အထူးထွန်းတောက်ခဲ့တဲ့ အချိန်က စိတ္တလတောင်မှာ ရဟန္တာမထေရ်တစ်ပါးကို တောထွက် ဦးပွင်းကြီးတစ်ပါးက ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုစုနေပါသတဲ့၊ တစ်နေ့ သောအခါ ဆွမ်းခံကြွပြီးအပြန်မှာ တောထွက် ဦးပွင်း ကြီးက ရဟန္တာမထေရ်ကို “အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ် ပါလဲ အရှင်ဘုရား” လို့မေးတယ်။ ရဟန္တာမထေရ်က “ဒီသာသနာ တော်မှာ တချို့ ဦးပွင်းကြီးဟာ အရိယာမထေရ်တို့၏ သပိတ် သင်္ကန်းကို သယ်ယူကာ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကိုပြုလျက် အတူတကွ သွားလာနေသော်လည်း အရိယာတို့ကို မသိဘူး၊ အရိယာတို့ကို သိရန် ဒီလိုခက်ခဲတယ်ငါ့ရှင်” လို့ ပြောကြားပါတယ်တဲ့၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ဦးပွင်းကြီးကတော့ အဲဒီလို အမိန့်ရှိဖြေကြားတဲ့ သူ့ဆရာကို အရိယာမှန်း ရဟန္တာမှန်း မသိရှာဘူးတဲ့၊ (မူလပဏ်- ၅-ပ-၂၃)။

နောက်ပြီးတော့ အဋ္ဌကထာများမှာ အရိယာများ အလို နည်းပုံကိုလဲ ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

ယော ပန-အကြင်သူသည်ကား၊ သောတာပနာဒီသု

(စတုတ္ထအကြိမ်)

သီလဝုဒ္ဓသုတ် စိစစ်ခန်း

၄၆၁

အညတရောဟုတွာ-သောတာပန် စသည်တို့တွင် တစ်ပါးပါး ဖြစ်ပြီး၍၊ သောတာပန္နာဒိဘာဝံ-မိမိ၏ သောတာပန်အဖြစ် စသည် ကို၊ ဇာနာပေတုံ န ဣစ္ဆတိ-သူတစ်ပါးအား သိစေရန် အလိုမရှိ၊ အယံ-ဤသူသည်၊ အဓိဂမ အပ္ပိစ္ဆော နာမ-တရား ထူး ရခြင်းနှင့် စပ်၍ အလိုနည်းသူမည်၏၊ (မူလပဏ်-ဋ္ဌ-ဒု-၄၇-စသည်)

(ယခုပြောခဲ့တဲ့ ရဟန္တာတို့၏ ဝန်ခံပြောဆိုပုံ၊ အရိယာတို့၏ အလိုနည်းပုံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် မိမိကိုယ်ကို သောတာပန်ဟု ရဟန္တာဟု သိစေလိုသည့်ပြင် ယင်းသို့ မယုံကြည်သူတို့ အား မကျေနပ်သည့် လက္ခဏာ ပြနေသော တရားသမားတို့ကို စဉ်းစားဖွယ် ရှိနေပေသည်။)

သီလဝုဒ္ဓသုတ် စိစစ်ခန်း

ယခု သီလဝုဒ္ဓသုတ် စိစစ်ခန်းကို ဟောရမယ်၊ စိစစ်ခန်း ဆိုပေမယ့် သုတ်တရားကို စိစစ်ဖို့တော့ မဟုတ်ပါဘူး၊ အဲဒီသုတ် က ဟောကြားချက်များနှင့်စပ်ပြီး သတိပြုဖွယ် မှတ်သားဖွယ် များကို ထုတ်ဖော်စိစစ်ပြဖို့ပါပဲ၊ သီလဝုဒ္ဓသုတ်ကို ပထမပိုင်းမှ စပြီး ဟောလာခဲ့ရာ အဋ္ဌမပိုင်းမှာ အဆုံးအထိ ပြည့်စုံသွားခဲ့ပါပြီ၊ သို့ပေမယ့် စပ်ရာဆိုင်ရာတွေကို လျှောက်ပြီး ပြောနေခဲ့ရတဲ့ အတွက် သီလဝုဒ္ဓသုတ်၏ ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကားတွေဟာ မဆက်မစပ်မိဘဲ ကွာလှမ်းနေတယ်၊ အဲဒီလို မကွာမလှမ်းဘဲ

(တုတ္တအကြိမ်)

၄၆၂

သီလဝတ္ထုသုတ္တန်တရားတော်

တစပ်တည်း ဆက်စပ်ပြီးတော့ အနက်အဓိပ္ပာယ်များကို မှတ်သား
နိုင်အောင် စိစစ်ခန်းဆိုတဲ့ အမည်ဖြင့် ထပ်ပြီး ပြောရခြင်း
ဖြစ်ပါတယ်။ သီလဝတ္ထုသုတ်မှာ ရှေးဦးစွာ အရှင်မဟာကောဠိက
မထေရ်က ဒီလိုမေးပါတယ်။

ပထမမေးခွန်း

သီလဝတာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ ကတမေ မ္မော
ယောနိသော မနသိကာတဗ္ဗော။

အာဝုသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ သီလဝတာ-
သီလနှင့်ပြည့်စုံသော၊ (သုတဝန္တသုတ်ကျတော့၊ သုတဝတာ-
သုတနှင့်ပြည့်စုံသော-တဲ့၊ ဒါပဲထူးပါတယ်) ဘိက္ခုနာ-ရဟန်း
သည်၊ ကတမေ မ္မော-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-
သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊
မနသိကာတဗ္ဗော-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါကုန်သနည်းတဲ့။

အဲဒီအမေးကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဒီလို
ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

ပထမအဖြေ

သီလဝတာဝုသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ ပဉ္စပါဒါ
နက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော
သလ္လတော အယတော အာဗာဓတော ပရတော

(တေတ္ထအကြိမ်)

ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော ယောနိသော
မနသိကာတဗ္ဗာ။

အာဝုသော ကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သီလဝတ-
သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ (သုတဝတ-သုတနှင့် ပြည့်စုံသော)
ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု၊
ရောဂတော-ရောဂါဟု၊ ဝါ-စွဲကပ်နေသော ရောဂါနှင့် တူသည်
ဟု၊ ဂဏ္ဍတော-ပေါက်ကွဲနေသော အိုင်းအမာကြီးနှင့် တူသည်
ဟု၊ သလ္လတော-စူးဝင်နေသော ငြောင့်နှင့်တူသည်ဟု၊ အဃတော-
မကောင်းမှုနှင့် တူသည်ဟု၊ အာဗာဓတော-အဖျားအနာနှင့်
တူသည်ဟု၊ ပရတော-အပြင်ပ သူတစ်စိမ်းနှင့် တူသည်ဟု၊
ပလောကတော-အကြီးအကျယ် ပျက်စီးတတ်သည်ဟု၊ သုည
တော-အတ္တကောင်မှ ဆိတ်သည်ဟု၊ အနတ္တတော-အစိုးမရ
အတ္တမဟုတ် သဘောတရားများဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်
လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်
ကုန်၏တဲ့။

ကဲ... အမေးအဖြေ ဆိုင်ရာ ဆောင်ပုဒ်များကို လိုက်ဆို
ကြရမယ်။

- (၁) သီလ၊ သုတာ၊ စုံသူမှာ၊ ဘယ်ဟာရှုအပ်ပါသနည်း။
 - (၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာ ရှုအပ်ပါသတည်း။
- သီလနှင့် သုတနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ဘိက္ခု-ရဟန်းဟာ ဘယ်

(ဓမ္မအကြိမ်)

၄၆၄

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

တရားများကို ရှုအပ်ပါသလဲလို့ မေးတယ်။ အဲဒါကို စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုရတယ်လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဖြေတယ်။ အဲဒီမှာ ဘိက္ခုဆိုတဲ့ ပါဠိအရ သံသာရေ-သံသရာ၌၊ ဘယ်-ကြောက်ဖွယ်ဘေးကို၊ ဣက္ခတိ-ရှုမြင်တတ်သောသူကို၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းလို့ခေါ်တယ်။ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း အစရှိသော သံသရာဘေးကို မြင်ပြီးတော့ အဲဒီဘေးများမှ လွတ်မြောက်ရာ ရောက်ဖို့ အလိုရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဒီနေရာမှာ ဘိက္ခု-ရဟန်းလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ အဲဒီ သံသရာဘေးတွေမှ လွတ်ချင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သံသရာဘေးတွေမှ လွတ်မြောက်အောင် ငါ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို နည်းလမ်းမှန်စွာဖြင့် ရှုရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဘယ်လိုရှုရမလဲဆိုတော့ အနိစ္စ အစရှိသော (၁၁) ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုမြင်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီ ရှုမြင်ပုံနှင့်ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

(၃) မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ ရောဂါစွဲ၊ ပေါက်ကွဲအိုင်းတူသည်။

(၄) ငြောင့်၊ မကောင်းမှု။ ဖျားနာဟု၊ မှတ်ရှုသူစိမ်းမည်။

(၅) ပျက်စီး၊ သုည၊ အနတ္တ၊ ရှုရဆယ်တစ်မည်။

ရှေးကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်ဆဲကြားဆဲစသည်မှာ မြင် တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင် အစမှာ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝလက္ခဏာဆိုတဲ့ သူ့ပင်ကိုယ် သဘောရင်းကို အမှန် အတိုင်း သိရတာပဲ။ သိပုံကို ထင်ရှား ထုတ်ဖော်ပြရလျှင်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတဲ့အခါ ကိုယ်ထဲက

(ဇောတ္တမကြိမ်)

ပထမအဖြေ

၄၆၅

ပူတာ ထင်ရှားလာရင် အဲဒီ ပုတဲနေရာမှာ စူးစိုက်ပြီး “ပူတယ် ပူတယ်” လို့ ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်တဲ့အခါ အပြင်က အာရုံအနေနဲ့ ပူတာလဲရှိတယ်။ အတွင်းက ပူလောင်ပြီး အခဲခက်တဲ့ သဘောလဲ ရှိတယ်။ အပြင်က ပူတဲ့ အာရုံကို စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေရင် တေဇောဓာတ်ကို အမှန်အတိုင်း သိနေတာပဲ။ အတွင်းက ပူပြီး အခဲရခက်တာကို စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေရင် ဒုက္ခဝေဒနာကို အမှန်အတိုင်း သိနေတာပဲ။

ဥပမာအားဖြင့် လက်ညှိုးနဲ့ လက်မ ထိနေတာကို စူးစိုက်ပြီး ထိတယ် ထိတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင် လက်ညှိုးဘက်ကနေပြီးတော့ လဲထင်ရှားတယ်။ လက်မဘက်ကနေပြီးတော့လဲ ထင်ရှားတယ်။ လက်ညှိုးဘက်က စူးစိုက်ပြီးရှုတဲ့အခါ လက်မဘက်က အတွေ့အထိရပ်ကိုလဲ သိရတယ်။ လက်ညှိုးဘက်က ထိသိမူစိတ်နာမ်ကိုလဲသိရတယ်။ လက်မဘက်က စူးစိုက်ပြီး ရှုရာမှာလဲ နှလုံးသွင်းအားလျော်စွာ လက်ညှိုးဘက်က အတွေ့ရပ်နဲ့ လက်မဘက်က ထိသိစိတ်နာမ်တို့ကို ခွဲခြားပြီး သိရတယ်။ အဲဒီလို သိလာတဲ့ ယောဂီက တကယ်သိလာပုံကို ပြောဖူးပါတယ်။ အဲဒါလိုပဲ နှလုံးသွင်းမှု အားလျော်စွာ အပြင်ဘက်အနေနဲ့ ကျရောက်လာတဲ့ အပူရုပ် တေဇောဓာတ်ကိုလဲ ရှင်းလင်းစွာ သိရတယ်။ အတွင်းဘက်အနေနဲ့ အခဲရခက်တဲ့ အပူဝေဒနာကိုလဲ ရှင်းလင်းစွာ သိရတယ်။ တကယ်ဖြစ်ဆဲကို စူးစိုက်ပြီး ရှုနေရင် အခြားရုပ်နာမ်တွေကိုလဲ နည်းတူမင် သဘောမှန်ဖြင့် သိရတာချည်းပဲ။

(ဓမ္မာနုပဇာနည်)

အဲဒီနောက် သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကိုလဲ ရှုမှတ်နေရင်း ပါရမီဉာဏ်အားလျော်စွာ ပိုင်းခြားပြီး သိရတယ်။ အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်နေရင်း ဖြစ်ပေါ်ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက် သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် မမြဲဘူးလို့လဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိရတယ်။ မမြဲတဲ့ သဘောကို သိရတော့ ဆင်းရဲသဘော အနတ္တသဘောတွေကိုလဲ သိတော့တာပဲ။ စွဲကပ်နေတဲ့ရောဂါ လိုပဲ မပြတ်နှိပ်စက်နေတယ် စသည်ဖြင့် ကျန်တဲ့ အခြင်းအရာ ရှစ်ပါးကိုလဲ ပါရမီဉာဏ် အားလျော်စွာ သိရပါတယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း သိမြင်အောင် ရှုဖို့ရာ “အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အတ္တမဟုတ်ဟု၊ ယောနိ သော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်း အပ် ရှုအပ်ကုန်၏” လို့ မိန့်တော်မူတာပါပဲ။

မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ အဲဒီလို မရှုနိုင်လျှင် အဲဒီ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို ငါ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ ဒါကြောင့် မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး သရုပ်ကိုလဲ ဒီလိုဖော်ပြ တော်မူပါတယ်။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးသရုပ်

ကတမေ ပဉ္စ၊ သေယျထိဒံ-ရူပပါဒါနက္ခန္ဓော
ဝေဒနပါဒါနက္ခန္ဓော သညပါဒါနက္ခန္ဓော သင်္ခါရပါဒါ
နက္ခန္ဓော ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးသရုပ်

၄၆၇

ပဉ္စ-ငါးပါးတို့ဟူသည်၊ ကတမေ-အဘယ်သည်တို့နည်း၊
 ဣဒံ-ဤငါးပါးသည်၊ သေယျထာ-ယခုပြဆိုမည့် တရားများ
 ပေတည်း၊ ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော။ပ။ ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော-ရုပ်
 ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
 သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဤငါးပါးတို့ပင်
 တည်း။

ဥပါဒါန-စွဲလမ်းတယ်ဆိုတာ ငါကောင်အနေဖြင့် အထင်
 လွဲပြီး စွဲလမ်းတဲ့ ဒိဋ္ဌိက တစ်မျိုး၊ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် သာယာပြီး
 စွဲလမ်းတဲ့ တဏှာကတစ်မျိုး ဒီလိုနှစ်မျိုးရှိတယ်၊ အဲဒီ တဏှာ
 ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ စိတ်
 ဝိညာဏ် ဆိုတဲ့ ဒီတရားငါးပါးကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ခေါ်တာပဲ၊
 အဲဒါ တွေ့နဲ့ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ထင်လွဲ၊ သာယာ၊ စွဲလမ်းတာ၊ နှစ်ဖြာဥပါဒါန်။

(၂) ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ စွဲနိုင်တာ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။

(၃) ရုပ်၊ ဓေ၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊ ဝိညာ ဤငါးတန်။

ဒီဆောင်ပုဒ်တွေကတော့ ရှေးက ပြောခဲ့ပြီးတွေပဲ၊ ဒါကြောင့်
 ထင်ရှားနေပါပြီ၊ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ အစရှိသော
 အခြင်းအရာ (၁၁) ပါးဖြင့် ရှုမြင်ခြင်းဖြစ်ရမည့် အကျိုးအာနိသင်
 ကိုလဲ ဒီလိုဆက်ပြီး ဖော်ပြထားပါတယ်။

(တုတ္ထအကြိမ်)

ပုထုဇဉ်က သောတာပန် ဖြစ်နိုင်သည်

သီလဝတာဝသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ ဣမေ
ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။အနတ္တတော
ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ။ ဌာနံ ခေါပနေ တံ
အာဝသော ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ သီလဝါ ဘိက္ခု ဣမေ ပဉ္စု
ပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။အနတ္တတော
ယောနိသော မနသိ ကရောဇ္ဈော သောတာပတ္တိဖလံ
သစ္စိကရေယျ။

အာဝသော ကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သီလဝတာ-
သီလနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါ
နက္ခန္ဓာ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-
မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊
ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-
နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏၊ (ဒါက ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးသရုပ်
ကို ပြပြီးတော့ စကားစသိမ်းတဲ့ နိဂုံးစကားပဲ၊ စကားထပ်နေ
တယ်လို့ မယူရဘူး၊) အာဝသော-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ သီလ ဝါ-
သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါ
နက္ခန္ဓေ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-
မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊
ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကရောဇ္ဈော-
နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေစဉ်၊ သောတာပတ္တိဖလံ-သောတာပတ္တိ

(စတုတ္ထအကြိမ်)

ပုထုဇဉ်က သောတာပန်ဖြစ်နိုင်သည်

၄၆၉

ဖိုလ်ကို၊ ဝါ-သောတာပန်အဖြစ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ-အကြင်
မျက်မှောက်ပြုရာ၏။ ဧတံ ဌာနံ-ဤသို့ သောတာပန်အဖြစ်ကို
မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါ
သည်တဲ့။

မြင်ဆဲကြားဆဲစသည်၌ မြင်မှုကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
တွေကို အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မှန်ကန်စွာ ရှုမြင်နေ
စဉ်မှာ သင်္ခါရ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်တဲ့ သောတာ
ပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားနိုင်ပါ
တယ်တဲ့။ အဲဒါကို “သို့ ရှုမြင်သန်၊ သောတာပန်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်
သည်” လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ခုတင်က ဆီခဲတဲ့
ရှုပုံဆောင်ပုဒ်များပါ ဆိုကြရမယ်။

- (၂) စွဲလမ်းနိုင်ရာ၊ ငါးခန္ဓာ၊ မှန်စွာရှုအပ်သည်။
- (၃) မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ ရောဂါစွဲ ၊ ပေါက်ကွဲအိုင်းတူသည်။
- (၄) ငြောင့်၊ မကောင်းမှု၊ ဖျားနာဟု၊ မှတ်ရှုသူစိမ်းမည်။
- (၅) ပျက်စီး၊ သုည၊ အနတ္တ၊ ရှုရဆယ့်တမည်။
- (၆) သို့ရှုမြင်သန်၊ သောတာပန်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ မြင်ဆဲကြားဆဲ
စသည်၌ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေပဲ၊ မြင်မှု
ကြားမှု စသည်တွေပါပဲ။ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အနိစ္စ
စသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုနေစဉ်မှာ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို
မျက်မှောက်ပြုပြီး သောတာပန်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို မူသေစည်း

(တေုတ္ထအကြိမ်)

၄၇၀

သီလဝိနည်းကျမ်းတရားစာ

အနေဖြင့် ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မှတ်ထားကြရမယ်၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
ငါးပါးကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် မရှုဘဲ အခြားနည်းဖြင့် သောတာပန်
ဖြစ်တယ်၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုသိမြင်တယ် ရတယ်ဆိုတဲ့ ဝါဒမျိုး
တွေကိုလဲ အမှားစင်စစ်တွေလို့ မှတ်ထားကြရမယ်၊ ကဲ ဘုန်းကြီး
ကမေးမယ်၊ သဘောကျတဲ့အတိုင်း ဖြေကြရမယ်။

သောတာပန် ဖြစ်ချင်ရင် ဘယ်တရားကို ရှုရမလဲ။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို ရှုရပါမယ်ဘုရား။

ဘယ်လိုရှုမြင်ရသလဲ။

အနိစ္စသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုမြင်ရပါတယ် ဘုရား။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာ ဘယ်လိုဟာတွေလဲ။

မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ ထင်ရှားဖြစ်နေတဲ့ တရားတွေပါ
ဘုရား။

မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်၌ ထင်ရှားတဲ့ တရားတွေကို
မရှုလို့ အမှန်အတိုင်း မသိရင် စွဲလမ်းတယ်၊ မရှုလို့မသိရင်
ဘာဖြစ်တတ်သလဲ၊ စွဲလမ်းတတ်ပါတယ် ဘုရား။

ငါ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းတာကို ဥပါဒါန် ခေါ်တယ်၊
စွဲလမ်းတာကို ဘာခေါ်သလဲ။

ဥပါဒါန် ခေါ်ပါတယ် ဘုရား။

ဥပါဒါန်၏ အာရုံကိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်တယ်၊ ဥပါဒါန်၏
အာရုံကို ဘာခေါ်သလဲ။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာခေါ်ပါတယ် ဘုရား။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာ စွဲလမ်းတတ်တဲ့ ဥပါဒါန်၏ အာရုံပဲ။ အစွဲအလမ်းခံ တရားတွေပဲ။ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ တရားတွေပဲ။ အဲဒီ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကိုမရှုဘဲ မဂ်ဖိုလ်ကို ရနိုင်ပါ့မလား။

မရနိုင်ပါဘုရား။

ဝိပဿနာမရှုဘဲ သောတာပန် ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား။

မဖြစ်နိုင်ပါ ဘုရား။

အဲဒီ အမေးအဖြေများကို သေသေချာချာ အထပ်ထပ် စဉ်းစားပြီး ခိုင်မြဲစွာ မှတ်ထားကြရမယ်။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် ရှုနေစဉ်မှာ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုမျက်မှောက်ပြုပြီးတော့ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က ဖြေကြားပြီးတဲ့အခါ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က ဒီလို မေးမြန်းထားပါတယ်။

ဒုတိယမေးခွန်း

သောတာပန္နေန ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ ကတမေ ဓမ္မာ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ။

အာဝုသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ သောတာ ပန္နေန ပန ဘိက္ခုနာ-သောတာပန်ရဟန်းသည်ကား၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အား ဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါကုန်သနည်းတဲ့။

(ဓတုတ္တအကြိမ်)

၄၇၂

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်စာစု

ဒုတိယအဖြေ (သကဒါဂါမ်ဖြစ်အောင် ရှုပုံ)

သောတာပန္နေနပိ အာရသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ
ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။
အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ။

အာရသော ကောဠိက-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သောတာပန္နေနပိ
ဘိက္ခုနာ-သောတာပန်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါ
နက္ခန္ဓာ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-
မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊
ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့် မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံး
သွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏တဲ့။

အဲဒါဟာ သောတာပန်က သကဒါဂါမ် ဖြစ်အောင်ရှုပုံပဲ၊
ပုထုဇဉ်က သောတာပန် ဖြစ်အောင် ရှုပုံနှင့် ထပ်တူပဲ၊ အဲဒါကိုလဲ
အထူးသတိပြုကြရမယ်၊ အဲဒီလို ရှုတော့ သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပုံကိုလဲ
ဒီလိုပြဆိုတော်မူပါတယ်။

အနိစ္စ စသည်ဖြင့်ရှု၍ သောတာပန်က သကဒါဂါမ်ဖြစ်သည်

ဌာနံ ခေါ ပနေတံ အာရသော ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ သော-
တာပန္နော ဘိက္ခု ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော
ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ
ကရောန္တော သကဒါဂါမိဖလံ သစ္စိကရေယျ။

(ဓမ္မစာအုပ်ကြီး)

အနိစ္စသစ်ဖြစ်၍ သောတာပန်က သကဒါဂါမ်ဖြစ်သည် ၄၇၃

အာဝုသော-ငါ့ရှင် ကောဠိက၊ သောတာပန္နော ဘိက္ခု-
 သောတာပန်ရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ-ဤငါးပါး
 သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြီဟု၊ ဒုက္ခတော-
 ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်
 လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကရောဇ္ဈော-နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေစဉ်၊
 သကဒါဂါမ်ဖလ-သကဒါဂါမ်ဖိုလ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ-
 အကြင်မျက်မှောက်ပြုရာ၏၊ ဧတံ ဌာနံ ဤသို့ သကဒါဂါမ်ဖိုလ်
 ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-
 ရှိပါသည်တဲ့။

သောတာပန်မှာ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ
 အနတ္တချည်းပဲလို့ သိတာဟာ သာမန်ပုထုဇဉ်များလို ကြားဖူးရုံမျှ
 မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိပြီးသားပဲ၊ ဒီလိုသိပြီးဖြစ်နေပါ
 လျက် ဘာကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို
 အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ ရှုနေပါသလဲဆိုလျှင် သိခြင်းကိစ္စ
 မပြီးစီး မပြည့်စုံသေးလို့ ရှုရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှပဲ သကဒါဂါမ်
 မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး သကဒါဂါမ် ဖြစ်မယ်၊ ဒါကြောင့်
 ရှုတာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အတ္တဒိဋ္ဌိကို ပယ်ပြီးဖြစ်တဲ့အတွက်
 အနတ္တ သဘောကိုတော့ အပြည့်အစုံ သိပြီး ဖြစ်သင့်ပါတယ်၊
 သို့ဖြစ်ပါလျက် သောတာပန်ဟာ အနတ္တလို့ ဘာကြောင့် ရှုနေ
 ရပါသေးသလဲဆိုလျှင် အတ္တဒိဋ္ဌိ ပယ်ပြီးဖြစ်ပေမယ့် “ငါတတ်
 တယ် ငါသိတယ်၊ ငါမြတ်တယ်” စသည်ဖြင့် တက်ကြွတဲ့

(တေတ္ထအကြိမ်)

အသို့ မာနကိုတော့ အကုန်လုံး မပယ်ရသေးဘူး၊ မဟုတ်မမှန်တဲ့ ဂုဏ်ဖြင့် ထောင်လွှားတဲ့ အယာထာဝ မာနကိုသာ ပယ်ရသေး တယ်၊ ဟုတ်မှန်တဲ့ ဂုဏ်ဖြင့် တက်ကြွတဲ့ ယာထာဝမာန ကတော့ မကင်းသေးဘူး၊ အဲဒီ မာနကလဲ “ငါတတ်တယ် ငါမြတ်တယ်” စသည်ဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံနဲ့ ခပ်တူတူပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ မာနကို ဒိဋ္ဌိမာနလို့လဲ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီ အသို့မာနကို ပယ်ဖို့ရာ အနတ္တလို့လဲ ရှုရတယ်လို့ ယူရမယ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်မှာပါတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိက အဲဒီ အသို့မာနကို ပယ်ကြောင်း စသည်ကို အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထား ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သောတာပန်က ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့်ရှုလို့ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့အခါမှာ သကဒါ ဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကြောင်း သကဒါဂါမိ ဖြစ်သွားကြောင်း ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်၊ အဲဒီလို ရှုပုံတွေကိုတော့ နည်းတူဖြစ်နေလို့ အတိုချုံးပြီး ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်တွေကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) သောတာပန်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။

(၂) သောတာပန်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

(၃) သို့ရှုမြင်သန်၊ သကဒါဂါမိ၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

“သောတာပန်ဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကိုသိပြီး ဖြစ်သော်လဲ ပုထုဇဉ်တုန်းကလိုပင် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုရတယ်၊ အဲဒီလို

(တေတ္ထအကြိမ်)

တတိယအဖြေ (အနာဂါမ်ဖြစ်အောင်ရှုပုံ)

၄၇၅

ရှုမှ သကဒါဂါမိမဂ်ကိုရပြီး သကဒါဂါမ်ဖြစ်နိုင်တယ်” ဆိုတာကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။ ဒီသီလဝန္တသုတ် ပါဠိကို ထောက်ထား ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို သိပြီးသားပဲ ရှုနေဖို့ မလိုပါဘူး။ ရှုနေရင် ဆင်းရဲရုံပဲ။ မရှုဘဲ စိတ်ကို အငြိမ်းစား ပေးထားမှ ငြိမ်းအေးတယ်” ဆိုတဲ့ ဝါဒဟာ ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် အမှားစင်စစ် ဖြစ်ကြောင်း အလွန်ပင် ထင်ရှားနေ ပါတယ်။

အဲဒီကနောက် အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က ဒီလိုမေး ပြန်ပါတယ်။

တတိယမေးခွန်း

သကဒါဂါမိနာ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ
ကတမေ ဓမ္မာ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ။

အာဝုသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ သကဒါဂါ
မိနာ ပန ဘိက္ခုနာ-သကဒါဂါမ် ရဟန်းသည်ကား၊ ကတမေ
ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အား
ဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ်ရှုအပ်ပါကုန်သနည်းတဲ့။

တတိယအဖြေ (အနာဂါမ်ဖြစ်အောင်ရှုပုံ)

သကဒါဂါမိနာပိ အာဝုသော ကောဠိက ဘိက္ခုနာ
ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။
အနတ္တတော ယောနိသော မနသိကာတဗ္ဗာ။

(ဓမ္မက္ခန္ဓာကြိမ်)

၄၇၆

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

အာရုံသောကောဋိက-ငါ့ရှင် ကောဋိက၊ သကဒါဂါမိနာဝိ
ဘိက္ခုနာ-သကဒါဂါမိရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါ
နက္ခန္ဓာ- ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-
မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊
ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာတဗ္ဗာ-နှလုံး
သွင်းအပ် ရှုအပ်ကုန်၏တဲ့။

အဲဒါဟာ သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်က အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ရအောင်
ရှုပုံအားထုတ်ပုံပါပဲ၊ ဒီနေရာမှာလဲ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို
သိသင့်သမျှသိပြီး ဖြစ်ပေမယ့် သိခြင်း ကိစ္စ မပြီးသေးလို့
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ပုထုဇဉ် သောတာပန်များလိုပင် အနိစ္စ
စသည်ဖြင့် ရှုရတယ်၊ အခြားနည်းဖြင့် အရိယမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်
ကိုမသိနိုင် မရနိုင်လို့ ဒီနည်းဖြင့် ရှုရတယ်ဆိုတာကို ခိုင်မြဲစွာ
မှတ်ထားကြရမယ်၊ နောက်ပြီးတော့ “အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို
သိပြီးသားပဲ၊ အဲဒါတွေကို ရှုနေဖို့ မလိုပါဘူး” ဆိုတဲ့ ဝါဒကိုလဲ
ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် အမှားစင်စစ် ဖြစ်တယ်
ဆိုတာကိုလဲ ထပ်ပြီးမှတ်ထားကြရမယ်။

အနိစ္စစသည်ဖြင့်ရှု၍ အနာဂါမိဖြစ်သည်

ဌာနံ ခေါ ပနေတံ အာရုံသော ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ သက
ဒါဂါမိ ဘိက္ခု ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော
ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကရော-
ဇ္ဇော အနာဂါမိဖလံ သဒ္ဓိကရေယျ။

(ဓမ္မစာအုပ်ကြီး)

အနိစ္စသင်ပြစ်ရှု၍ အနာဂါမ်ဖြစ်သည့်

၄၇၇

အာဝုသော-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ သကဒါဂါမိ ဘိက္ခု-သက
ဒါဂါမိရဟန်းသည်၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ-ဤငါးပါးသော
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။
ပ။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်း လမ်းမှန်
အားဖြင့်၊ မနသိကရောဇ္ဇော-နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေစဉ်၊ အနာဂါမိ
ဖလ-အနာဂါမိဖိုလ်ကို၊ ယံ သစ္စိကရေယျ-အကြင်မျက်မှောက်
ပြုရာ၏၊ ဧတံဌာနံ-ဤသို့ အနာဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်
ခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါသည်တဲ့။

မြင်ဆဲကြားဆဲ စသည်မှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဥပါ
ဒါနက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်
ရှုနေလျှင် ပုထုဇဉ်က သောတာပန် ဖြစ်တယ်၊ သောတာပန်က
သကဒါဂါမိ ဖြစ်တယ်၊ သကဒါဂါမိက အနာဂါမိဖြစ်တယ်၊
ဒါဟာ ကိန်းသေပဲ၊ အဲဒီ အနာဂါမိဖြစ်အောင် ရှုပုံဆိုင်ရာ
အမေးအဖြေ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) သကဒါဂါမိကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုပွားအပ်သနည်း။

(၂) သကဒါဂါမိလဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

(၃) သို့ရှုမြင်သန်၊ အနာဂါမိ၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

အဲဒီလိုဖြေကြားပြီးတဲ့အခါ အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်
က ဒီလိုဆက်မေးပြန်ပါတယ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၇၈

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစက်

ဓတုတ္တမေးခွန်း

အနာဂါမိနာ ပနာဝသော သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုနာ
ကတမေ ဓမ္မာ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ။

အာဝသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ အနာဂါမိနာ
ပန ဘိက္ခုနာ-အနာဂါမိရဟန်းသည်ကား၊ ကတမေ ဓမ္မာ-
အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊
မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါကုန်သနည်းတဲ့။

ဓတုတ္တအဖြေ (ရဟန္တာဖြစ်အောင်ရှုပုံ)

အနာဂါမိနာပိ အာဝသော ကောဋိက ဘိက္ခုနာ
ဣမေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။ပ။
အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗာ။

အာဝသော ကောဋိက-ငါ့ရှင် ကောဋိက၊ အနာဂါမိနာပိ
ဘိက္ခုနာ-အနာဂါမိ ရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမေ ပဉ္စုပါဒါ
နက္ခန္ဓာ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-
မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။။ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိ
သော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်း
အပ် ရှုအပ်ပါကုန်၏တဲ့။

အဲဒါဟာ အနာဂါမိက ရဟန္တာဖြစ်အောင် ရှုပုံပါပဲ၊
ပုထုဇဉ်က သောတာပန်ဖြစ်အောင် ရှုပုံနှင့်လဲ ထပ်တူပဲ၊ သော

(ဓတုတ္တအကြိမ်)

အရှင်အာနန္ဒာ၏ အားထုတ်ပုံ

၄၇၉

တာပန်က သကဒါဂါမ်ဖြစ်အောင်၊ သကဒါဂါမ်က အနာဂါမ် ဖြစ်အောင် ရှုပုံများနှင့်လဲ ထပ်တူပဲ၊ ရှုစရာ အာရုံလဲ ဥပါဒနက္ခန္ဓာ ငါးပါးချည်းပဲ၊ ရှုမြင်ပုံကလဲ အနိစ္စစသော အခြင်းအရာ (၁၁) ပါးချည်းပဲ၊ တစ်မျိုးတမည်ပြင်ပြီး ရှုရတာရယ်လို့ ဘာမျှ မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့်ပဲ တချို့မှာ တစ်ထိုင်အတွင်း တစ်ခဏကလေး အတွင်းမှာ တစ်မင်္ဂတစ်ဖိုလ်ကိုရပြီးနောက် ရှုမြီပင် ဆက်ရှုပြီး နောက်နောက် မင်္ဂဖိုလ်တွေကိုလဲ ရသွားကြတာပဲ၊ အဲဒါဟာ အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန္တာဖြစ်ပုံဖြင့်လဲ ထင်ရှားသိနိုင်ပါတယ်။

အရှင်အာနန္ဒာ၏ အားထုတ်ပုံ

အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်ဟာ ရဟန်းပြုပြီးနောက် ပထမ ဝါကပင် သောတာပန် ဖြစ်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား အား ပြုစုရန် ကြောင့်ကြစိုက်နေရသဖြင့် အားထုတ်ချိန် ပြည့်ပြည့် စုံစုံ မရသောကြောင့် အထက်မင်္ဂဖိုလ်များကို မရဘဲ သောတာပန် အဖြစ်မှာသာ တည်နေခဲ့ပါသတဲ့၊ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးနောက် သုံးလကျော် လေးလထဲ ရောက်တဲ့အခါ ပထမ သင်္ဂါယနာတင်ရန် ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ငါးရက်နေ့ကို သတ်မှတ် စီစဉ်ထားကြပါတယ်၊ အရှင်အာနန္ဒာဟာ အဲဒီ သင်္ဂါယနာပွဲမှာ ရဟန္တာအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဝါခေါင် လပြည့်ကျော် လေးရက်နေ့ညဉ့်မှာ စကြိုလျှောက်ပြီး ကာယဂတာ သတိဘာဝနာ ဖြင့် ပြင်းထန်စွာ အားထုတ်နေပါသတဲ့၊ ကာယဂတာ သတိ

(မတုတ္တအကြိမ်)

၄၈၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

ဆိုရင် အများက ၃၂-ကောဠာသပဲလို့ ထင်မှတ်တတ်ကြတယ်။
အဲဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် မှာ ဟောထားတဲ့
ကာယာနုပဿနာ ၁၄-ပိုင်းလုံးကို ဥပရိပဏ္ဍာသ ပါဠိကာယဂတာ
သတိသုတ်မှာ ကာယဂတာသတိ ဘာဝနာ အဖြစ်ဖြင့်
ဟောထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီ ၁၄-ပိုင်းထဲက စင်္ကြံလျှောက်ရင်း အား
ထုတ်နေတယ်ဆိုတော့ (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ)
သွားလျှင်မူလည်း သွားသည်ဟု သိ၏-စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့
ဣရိယာပထပိုင်းအရ အားထုတ်နေတယ်လို့ ယူရန်သာ
သင့်လျော်ပါတယ်။ အဲဒီ ဣရိယာပုထံ လေးပါးထဲမှာလဲစင်္ကြံ
လျှောက်ဆဲဆိုတော့ ခြေထောက်ကြွတာ လှမ်းတာ ချတာ
စသည်ကို ရှုမှတ်နေတယ်လို့ ယူတာဟာ အသင့်ဆုံးပါပဲ။
ဒါကြောင့် ယခု ဘုန်းကြီးတို့၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း အား
ထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီများလိုပင် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်
စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်အားထုတ်နေတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။

အရှင် အာနန္ဒာဟာ တစ်ညလုံးနီးပါး စင်္ကြံလျှောက်ပြီး
အပြင်းအထန် အားထုတ်နေပေမယ့် သူ့အလိုရှိတဲ့ အထက်မဂ်
ဖိုလ်တွေကို မရောက်ဘဲ ရှိနေပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ အရှင်အာနန္ဒာက
ဒီလိုစဉ်းစားမိပါသတဲ့။ “မြတ်စွာဘုရားက အာနန္ဒာ သင့်မှာ
ပြုပြီးသော ပါရမီကုသိုလ် ပြည့်စုံနေတာပဲ။ တရားကိုသာ
အားထုတ်ရစ်ပေတော့၊ မကြာခင်ပဲ ရဟန္တာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်လို့

(တေုတ္တအကြိမ်)

အရှင်အနုဘူတိ အာထုဂုံ

၄၈၁

ငါ့ကို အမိန့်ရှိခဲ့တာပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ စကားဟာ မှားယွင်းခြင်းမရှိ စကန်မှန်တာပဲ၊ ငါ့မှာ စကြိုသွား၍ အားထုတ်ခြင်းကြောင့် ဝီရိယ လွန်နေတယ်၊ ကြောင့်ကြစိုက်မှု ဝီရိယ လွန်နေသောကြောင့် စိတ်ပျံ့လွင့်နေတယ်၊ ဝီရိယနဲ့ သမာဓိ ညီမျှအောင် ခေတ္တအိပ်ရာထဲလှဲပြီး သက်သက်သာသာ အားထုတ်ဦးမှပဲ” လို့ စဉ်းစားကြံစည်ပြီးတော့ စကြိုမှဆင်းတယ်၊ ခြေများကို ဆေးပြီး ကျောင်းခန်းသို့ ဝင်တယ်၊ ခုတင်ညောင်စောင်းပေါ်မှာ ထိုင်တယ်၊ ထိုင်ရာက ကိုယ်ကိုဖြည်းညှင်းစွာ လှဲချလိုက်တယ်၊ ယခု ယောဂီများလိုပင် အမှတ်သတိ မလွတ်စေဘဲ လှဲအိပ်တာ ဖြစ်မှာပေါ့၊ အဲဒီလို ထိုင်ရာက လှဲချနေတုန်း ခေါင်းအုံးပေါ်သို့ ခေါင်းမရောက်သေးခင် အထက်မဂ်ဖိုလ် သုံးဆင့်ကို အစဉ်အတိုင်း တက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတော်မူပါသတဲ့။

အဲဒါဟာ လှဲအိပ်ချလိုတဲ့စိတ်နဲ့ လှဲအိပ်ချတဲ့ရုပ်ဆိုတဲ့ ဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုမြင်ပြီး သောတာပန်အဖြစ်က သကဒါဂါမိမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်တယ်၊ တစ်ဖန် အဲဒီစိတ်နဲ့ ရုပ်ကိုပဲ ရှုမြင်ရပြီး အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်တယ်၊ တစ်ဖန် အဲဒီစိတ်နဲ့ ရုပ်ကိုပဲရှုမြင်ရပြီးတော့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတာပါပဲ၊ အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်တဲ့ အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်က ဒီပုဆက်လက်ပြီး မိန့် ကြားတော်မူပါတယ်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

၄၈၂

သီလဝိညာဉ်တရားစာ

အနာဂါမ်က ရှု၍ ရဟန္တာဖြစ်သည်

ဌာနံ ခေါ ပနော အာရုံသော ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ
အနာဂါမ် ဘိက္ခု ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စတော
ဒုက္ခတော။ပ။ အနတ္တတော ယောနိသော မနသိ
ကရောဇ္ဇော အရဟတ္တဖလံ သဒ္ဓိကရေယျ။

အာရုံသော-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ အနာဂါမ်ဘိက္ခု-အနာဂါမ်
ရဟန်းသည်၊ ဣမေပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓေ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါ
နက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲဟု။ပ။
အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အား
ဖြင့်၊ မနသိ ကရောဇ္ဇော-နှလုံးသွင်း ရှုမှတ်နေစဉ်၊ အရဟတ္တ
ဖလံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ သံသဒ္ဓိကရေယျ-အကြင်မျက်မှောက်ပြု
ရာ၏၊ ဧတံ-ဌာနံ-ဤသို့ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်
ခြင်း၏ အကြောင်းအခွင့်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပါသည်တဲ့။

အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်က မြင်မှုကြားမှု စသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
ငါးပါးကို အနိစ္စ စသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုနေစဉ်မှာပင်
အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒီ
စတုတ္ထအမေးအဖြေဆိုင်ရာ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

- (၁) အနာဂါမ်ကား၊ ဘယ်တရား၊ ရူပားအပ်သနည်း။
- (၂) အနာဂါမ်လဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။
- (၃) သို့ရှုမြင်သန်၊ အရဟံ၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အနာဂါမ်ရှု၍ ရဟန္တာဖြစ်သည့်

၄၈၃

ပုထုဇဉ် အဖြစ်ကနေပြီး အနာဂါမ်အထိ ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ မရသေးတဲ့ အရိယ မဂ်ဖိုလ်များကို ရအောင် ဘယ်တရားကို ရှုရသလဲဆိုလျှင်၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုရတယ်လို့ချည်း ဖြေကြားတယ်။ ဘယ်လိုရှုသလဲဆိုတော့လဲ၊ အနိစ္စ အစရှိသော (၁၁) ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုရတယ်လို့ချည်း ဖြေကြားတယ်။ အဲဒီလိုရှုတော့ ဘယ်လိုအကျိုးအာနိသင်များကို ရနိုင်ပါသလဲဆိုတော့ ပုထုဇဉ်က အဲဒီလို ရှုနေစဉ်မှာပဲ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုရောက်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်သွားပါတယ်။ သောတာပန်က ရှုပြန်တော့ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို ရောက်ပြီး သကဒါဂါမ်ဖြစ်သွားတယ်။ သကဒါဂါမ်က ရှုပြန်တော့ အနာဂါမ်ဖိုလ်ကို ရောက်ပြီး အနာဂါမ် ဖြစ်သွားတယ်။ အနာဂါမ်က ရှုပြန်တော့ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်တဲ့။ အဲဒီ ရှုပုံ ဖြစ်ပုံတွေဟာ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဖြေကြားညွှန်ပြထားတဲ့ အဆုံးအဖြတ် စကားတွေပဲ။

ဒါကြောင့် ပုထုဇဉ်က သောတာပန် ဖြစ်ချင်ရင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို ရှုရတယ်။ ဘယ်လိုရှုရသလဲဆို၊ အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုရတယ်။ အဲဒီလို ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း အမှတ်ရတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရားလဲ ဖြစ်ပွားတယ်။ အားထုတ်မှု သမ္ပပ္ပာန်လဲ ဖြစ်ပွားတယ်။ စိတ်ကြည်လင်မှု သဒ္ဓိန္ဒြေလဲ ဖြစ်ပွားတယ်။ သတိစသော ဗောဇ္ဈင်တရားလဲ ဖြစ်ပွားတယ်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသော မဂ္ဂင်တရားလဲ ဖြစ်ပွားတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တရား

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၈၄

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားတော်

တွေ ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များ
ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုပြီး သောတာပန် ဖြစ်တယ်။ သော
တာပန် စသည်က အထက်မဂ်ဖိုလ်များကို ရောက်လိုရလိုလျှင်လဲ
နည်းတူပင်ရှုရတာပဲ။ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်များ ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့
အခါမှာ နည်းတူပင် အထက်မဂ်ဖိုလ်များဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်
ပြုပြီး သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာဖြစ်တယ်။ အဲဒါဟာ
ကိန်းသေပဲ။

ဒါကြောင့် “သောတာပန်ဖြစ်ဖို့ရာကတော့ တရား အား
ထုတ်ဖို့ မလိုဘူး၊ တရားနာရုံနဲ့ ဖြစ်တယ်” ဆိုတဲ့ ဝါဒ၊
“အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို သိပြီးသားပဲ ရှုနေဖို့ မလိုဘူး၊ မရှုဘဲ
အားမထုတ်ဘဲ စိတ်ကို အငြိမ်းစားပေးထားမှ ငြိမ်းအေးတယ်”
ဆိုတဲ့ဝါဒ အစရှိတဲ့ တရားအားမထုတ်ချင်အောင် ပိတ်ပင်တား
မြစ်တဲ့ ဝါဒတွေဟာ ဘုရားအလိုတော်နှင့် ဆန့်ကျင်တဲ့ ဝါဒ
တွေပဲလို့ မှတ်ကြရမယ်။

အရိယမဂ်ဖိုလ် တရားထူးရအောင် ရှုပုံ အားထုတ်ပုံက
တော့ ပြည့်စုံပါပြီ။ ယခု နောက်ဆုံး အမေးအဖြေများကို ဟော
ရမယ်။

နောက်ဆုံးမေးခွန်းနှင့် အဖြေ

အရဟတော ပနာရသော သာရိပုတ္တ ကတမေ
ဓမ္မာ ယောနိသော မနံသိ ကာတဗ္ဗဗ္ဗာ။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ရဟန္တာ၏ရှုပုံနှင့်အကျိုး

၄၈၅

အာရုံသော သာရိပုတ္တ-ငါ့ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရဟတာ ပန-ရဟန္တာသည်ကား၊ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့ကို၊ ယောနိသော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနဿိ ကာတဗ္ဗာ-နှလုံးသွင်းအပ် ရှုအပ်ပါကုန်သနည်း -တုံ။

အဲဒီအမေးကို အရင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ဒီလို ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

ရဟန္တာ၏ ရှုပုံနှင့်အကျိုး

အရဟတာပိ ခေါ် အာရုံသော ကောဠိက ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏှတော သလ္လတော အယတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော ယော နိသော မနဿိ ကာတဗ္ဗာ၊ နတ္ထိ ဇ္ဈာရုံသော အရဟတော ဥတ္တရိ ကရဏိယံ၊ ကတဿ ဝါ ပတိစယော၊ အပိ စ ဣမေ ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရာယ စေဝ သံဝတ္တန္တိ သတိသမ္ပဇဉာယ စ။ အာရုံသော-ကောဠိက-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ အရဟတာပိ-ရဟန္တာသည်လည်း၊ ဣမေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဤငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲဟု၊ ဒုက္ခတော-ဆင်းရဲ ဟု၊ ရောဂတော-စွဲကပ်နေသော ရောဂါနှင့်တူသည်ဟု၊ ဂဏှတော-ပေါက်ကွဲနေသော အိုင်းအမာနှင့် တူသည်ဟု၊ သလ္လတော-

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၈၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

စူးဝင်နေသော ငြောင့်နှင့်တူသည်ဟု၊ အယတော-မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်သော မကောင်းမှုနှင့် တူသည်ဟု၊ အာဇာဓတော- အဖျားအနာနှင့် တူသည်ဟု၊ ပရတော-အပြင်သူတစ်စိမ်းနှင့် တူ သည်ဟု၊ ပလောကတော-အကြီးအကျယ် ပျက်စီးတတ်သည်ဟု၊ သုညတော-အတ္တကောင် ငါကောင်မှ ကင်းဆိတ်သည်ဟု၊ အနတ္တတော-အတ္တကောင်မဟုတ် အစိုးမရ- အနတ္တဟု၊ ယောနိ သော-နည်းမှန်လမ်းမှန်အားဖြင့်၊ မနသိကာ တဗ္ဗာ- နှလုံးသွင်းအပ်-ရှုအပ်ကုန်၏-တဲ့။

တချို့က ရဟန္တာဖြစ်ပြီးရင် ဘာမှ လုပ်စရာမရှိတဲ့အတွက် ဘာမှမလုပ်ဘဲ အငြိမ်းစားနေတယ်လို့ မှတ်ထင်နေကြတယ်၊ ဒါကြောင့် အရှင်မဟာကောဠိက မထေရ်က အဲဒီလို အထင်ရှိ နေတဲ့ သူတွေ အမှန်သိရအောင်လို့ ရဟန္တာက ဘယ်တရား များကို ရှုအပ်ပါသလဲလို့မေးပါတယ်၊ အဲဒီ အမေးကို ယခုရှုတ် ပြခဲ့တဲ့ အတိုင်း အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဖြေရှင်းပြ တော်မူပါတယ်၊ ရဟန္တာလဲ အလကား အငြိမ်းစားနေရတာ မဟုတ်ဘူး၊ ပုထုဇဉ် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်များလိုပင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှုနေပါတယ်တဲ့၊ ရှင်းကြရဲ့မဟုတ် လား၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတောင်မှ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကိုအနိစ္စ စသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဝိပဿနာ ရှုနေသေးတယ်ဆိုတော့ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှုနေသင့်တာကို အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။

ဒီနေရာမှာ မေးစရာရှိပါတယ်၊ ရဟန္တာမှာ အနိစ္စ ဒုက္ခ

(တေတ္ထအကြိမ်)

အနတ္တသဘောတွေကို သိခြင်းကိစ္စ ပြီးပြီ မဟုတ်ပါလား။ သိပြီး ဖြစ်ပါလျက် ဘာကြောင့် ရှုနေရပါသလဲ။ တိုးတက်ပြီး တရားထူး ဂုဏ်ထူးတွေကို ရနိုင်ပါသေးသလား။ ရပြီး တရားဟောင်းတွေများ တိုးပွားနိုင်ပါသလားလို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို မေးဖွယ်အချက်ကို ဒီလိုဆက်ပြီး ဖြေရှင်းတော်မူပါတယ်။

အာဝုဿော-ငါ့ရှင်ကောဠိက၊ အရဟတော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ၊ ဥတ္တရိ ကရဏိယံ-အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ထက် အလွန်ပြုကျင့်ဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ ခေါ်-မရှိတော့သည်သာတည်း။ ကတဿ ဝါ-ပြုကျင့်ပြီးသော အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် သီလ သမာဓိ ပညာ၏လည်း၊ ပတိစယော-တစ်ဖန်ပွားခြင်း၊ ပွားစေခြင်းသည်၊ နတ္ထိ ခေါ်-မရှိသည်သာတည်း-တဲ့။

ပြည့်စုံပြီးဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ထက် တိုးတက်ပြီး ပြည့်စုံအောင် ပြုကျင့်စရာလဲ မရှိတော့ပါဘူးတဲ့။ အဲဒီ စကားဖြင့် ပယ်စရာ ကိလေသာတွေလဲမရှိတော့ဘူး။ အကုန်လုံး ကင်းငြိမ်းနေပါပြီ ဆိုတာကိုလဲ သိစေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပြည့်စုံပြီးဖြစ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် သီလ သမာဓိ ပညာကို ပွားများ ပြန့်ကျယ်အောင် ပြုစရာလဲ မရှိပါဘူးတဲ့။ ဒီလိုဆိုရင် ဝိပဿနာ ရှုတဲ့အတွက် ရဟန္တာမှာ ဘာအကျိုးမှမရတော့ဘူး။ အကျိုးမဲ့ ဝိပဿနာ ရှုနေပါသလားလို့ မေးစရာ ရှိပြန်တယ်။ အဲဒီ အချက်ကို ဒီလိုဆက်ပြီး ရှင်းပြတော်မူပြန်တယ်။

အပိစ-စင်စစ်သော်ကား၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤအနိစ္စ စသည်

(တုတ္တအကြိမ်)

၄၈၈

သီလသန္တသုတ္တန်စာအုပ်

ဖြင့် ရှုမှု ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တရားတို့သည်၊ ဘာဝိတာ-ပွားစေ အပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ ဗဟုလိကတာ-အကြိမ်များစွာ ပြုအပ် လေ့လာအပ်ကုန်သည် ရှိသော်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယစေဝ- မျက်မှောက်အတ္တဘော မျက်မှောက်ကိုယ်၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း အကျိုးငှာလဲ၊ သံဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကြပါသည်။ သတိသမ္ပညောယ စ-သတိသမ္ပဇဉ် ဖြစ်ပွားခြင်းအလိုငှာလဲ ဖြစ်ကြပါသည်-တဲ့။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုနေခြင်းဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရှုတိုင်းရှုတိုင်း အမှတ်ရတဲ့ သတိနှင့် အနိစ္စဒုက္ခ အနတ္တသဘော မှန်တွေကို အမှန်အတိုင်း သိသိနေတဲ့ သမ္ပဇဉ်ဉာဏ်တွေ ဖြစ် ပွားနေတယ်။ အဲဒီ သတိသမ္ပဇဉ် ဖြစ်ပွားနေတာကို ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များက အထူးလေးစားစွာ အလိုရှိနေပါတယ်။ သာမန် ပုထုဇဉ်တွေမှာတော့ သတိသမ္ပဇဉ် ကင်းမဲ့ပြီး လွတ်လွတ်လပ် လပ် နေရတာကို ကြိုက်ကြတယ်။ သတိသမ္ပဇဉ်ဖြစ်ပွားအောင် ရှုမှတ်နေရတာကို ပင်ပန်းတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ သူတို့ အတွက်ဆိုတော့ ပင်ပန်းတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ သူတို့အတွက် ဆိုတော့ ပင်ပန်းတာလဲဟုတ်ပေတယ်။ ရဟန္တာမှာတော့ ရှုမှတ်မှု ကိစ္စမှာ နိုင်နင်းနေတဲ့အတွက် ရှုမှတ်ပြီး သတိသမ္ပဇဉ် ဖြစ်ပွား နေရတာက ချမ်းသာနေတယ်။ ရှေ့ပိုင်းတုန်းက ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း စာပေကျမ်းဂန်တွေကို တတ်သိကျွမ်းကျင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် မှာ စာပေကျမ်းဂန်တွေကို ကြည့်ရှုလေ့လာနေရတာက ပျော်စရာ ဖြစ်နေသလိုပါပဲ။

(တေုတ္တအကြိမ်)

ရဟန္တာ၏ ရုပ်ရှင်အကျိုး

၄၈၉

ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုသိနေရတာက ရဟန္တာမှာ အလွတ်ရနေတာထက် ချမ်းသာတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို မပြတ်ရှုသိနေတဲ့အတွက် ဘယ်အချိန်မဆို အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဝင်စားပြီးတော့လဲ ချမ်းသာစွာ နေရတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကိုယ်ထဲက နာကျင်ကိုက်ခဲမှု စသော ကိုယ်ဆင်ရဲဒုက္ခဝေဒနာတွေဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုသိနေဆဲမှာ မဖြစ်ပေါ်လာဘဲလဲ ငြိမ်းနေတတ်တယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာပြန်ရင်လဲ ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် အဲဒီလို ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို ငြိမ်းစေနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်လဲ ရှုသိနေတာဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ မျက်မှောက် အတ္တဘောဆိုတဲ့ မျက်မှောက်ခန္ဓာကိုယ် မျက်မှောက်ဘဝမှာ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းလဲ ဖြစ်တယ်။

အဲဒီလို မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း အကျိုးနဲ့ သတိသမ္ပစဉ် ဖြစ်ပွားခြင်း အကျိုးများကို ရဟန္တာမှာ ဝိပဿနာ ရှုခြင်းဖြင့် ရနေပါတယ်။ အဲဒီလို အကျိုးများကို ရအောင်လဲ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှုနေရပါတယ်တဲ့။

အဲဒီနောက်ဆုံး အမေးအဖြေများဆိုင်ရာ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုပြီးတော့ ဒီသီလဝန္တသုတ္တန်တရားစော်ကို နိဂုံးကမ္ပတ်အဆုံး သတ်ရမယ်။ ကဲ-လိုက်ဆိုကြ။

(၁) ရဟန္တာကား၊ ဘယ်တရား၊ ရှုမှားအပ်သနည်း။

(တေတ္ထအကြိမ်)

၄၉၀

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်

(၂) ရဟန္တာလဲ၊ ခန္ဓာပဲ၊ ရှုမြဲနည်းတူသည်။

(၃) သို့ရှုသော်ငြား၊ သစ်-ဟောင်းကား၊ တိုးပွားမရှိပြီ။

သစ်-ဆိုတာနဲ့ တိုးဆိုတာကို ဆက်စပ်ပြီး ယူရမယ်၊
ဟောင်း-ဆိုတာနဲ့ ပွား-ဆိုတာကိုလဲ ဆက်စပ်ပြီး ယူရမယ်၊
အသစ်လဲ မတိုးဘူး၊ အဟောင်းလဲ မပွားတော့ဘူး-လို့ ဆိုလိုပါ
တယ်၊ ဒါဖြင့် ဘာအကျိုးရှိသလဲဆိုတော့၊ အဲဒါအတွက်
နောက်ဆုံး ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

(၄) သတိသမ္ပဇဉ်၊ ရှုတိုင်းယှဉ်၊ မျက်မြင်ချမ်းသာသည်။

ကဲတရားသိမ်းတော့မယ်။

ဤသီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူကြရ
သော ကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်တို့ကြောင့်
ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာစွာနှင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို
အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မှန်ကန်စွာ ရှုမြင်နိုင်ကြ
လျက် ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တရားတို့ကို ပြည့်စုံစွာ ပွားစေနိုင်ကြ၍
မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်
သိမ်း ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍
မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု...

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော် နဝမပိုင်း ပြီး၏။

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော် ဤတွင် အလုံးစုံပြီးသည်။

(တုတ္တအကြိမ်)

မဟာစည် ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ ပဏာမ

- ၁။ သင်္ချေလေးရပ် သိမ်းကပ် ကြာရည်၊
 သတ္တဝါများ စီးပွားမြော်ရည်။
 ပြုနိုင်ခဲ့စွ ပြုရလေပြီ၊
 လွန်သနားတဲ့ ဘုရားရှိခိုးသည်။

သုတ္တန်အဋ္ဌကထာ ပဏာမ

- ၂။ ကရုဏာ ရေဖျန်း၊ အေးချမ်းစိတ်ကြည်၊
 ဉာဏ်အလင်းဖြင့် မှောင်ခွင်းပယ်သည်။
 နတ်လူအများ လေးစားအပ်သည်၊
 ဂတိငါးပါး လွတ်သွားလေပြီ၊
 မြတ်ဘုရား ဝတ်တွားရှိခိုးသည်။

အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ ပဏာမ

- ၃။ သတ္တဝါများ သနားသလိုပင်၊
 ဧယျတရား သိသွားဉာဏ်မြင်။
 ကရုဏာတိုက်တွန်း ဉာဏ်စွမ်းမိုယှဉ်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၉၂

သီလဝိနည်းကျမ်းတော်

အဘိဓမ္မာ သုံးလလုံးပင်၊
ဟောဖော်ကြား ဘုရားရှိဦးတင်။

အဘိဓမ္မာ မည်ခြင်း၏ အကြောင်း

၄။ ထီးတံခွန်လဲ လွန်ကဲထူးလျှင်၊
အတိဆတ္တ၊ ဓဇ္ဇေတိတွင်၊
တရားတော်လဲ လွန်ကဲထူးလျှင်၊
ဘိဓမ္မ ခေါ်ရ နည်းတူပင်။

ဗုဒ္ဓ ဝါတော်စဉ် ဓနုစိဝါမြောက်၌
ဟောတော်မူသော အဘိဓမ္မာတွင်
ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကို ဝေဖန်ပြပုံ

(ဆောင်ပုဒ်)

၁။ သောမနဿ သဟဂုဏ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိ
ကစိတ်၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်စိုက်၌ အမည်ထုတ်၍ ဟောထား
သော တရားတို့မှာ-

ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊ စိတ်။

(ဖဿပဉ္စမက ငါးပါး)

(တေတ္ထအကြိမ်)

မဟာစဉ် မေဃဒေသနာအောင်ပုဒ်များ

၄၉၃

ဝိတက် ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ (သုခ)* ဧကဂ္ဂတာ၊

(ဈာန် ၅ ပါး)

သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ (သမာဓိ) ပညာ၊ (မန၊ သောမနဿ၊)

ဇီဝိတာ၊ (ဣန္ဒြေ ၈ ပါး)

(သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သင်္ကပ္ပ၊ ဝါယာမ၊ သတိ၊ သမာဓိ)

(မဂ္ဂင် ၅ ပါး)

(သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊) ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊

(ဗိုလ် ၇ ပါး)

အလောဘ၊ အဒေါသ၊ (အမောဟ)၊ (မူလ ၃ ပါး)

(အနာဘိဇ္ဈာ၊ အဗျာပါဒ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ)၊ (ကမ္မပထ ၃ ပါး)

(ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ) (လောကပါလ ၂ ပါး)

ကာယပဿဒ္ဓိ၊ စိတ္တပဿဒ္ဓိ၊ ကာယလဟုတာ၊ စိတ္တလဟုတာ၊

ကာယမုဒုတာ၊ စိတ္တမုဒုတာ၊ ကာယကမ္မညတာ၊ စိတ္တကမ္မ-

ညတာ၊ ကာယပါဂုညတာ၊ စိတ္တပါဂုညတာ၊ ကာယုဇကတာ၊

စိတ္တုဇကတာ၊ (ပဿဒ္ဓိစသည် ၁၂-ပါး)

(သတိ၊ သမ္မုဇဉ်)၊ (ဥပကာရတရား ၂-ပါး)

(သမထ၊ ဝိပဿနာ)၊ (ယုဂနန္ဒ ၂-ပါး)

(ပဂ္ဂါဟ၊ အဝိက္ခေပ)၊ (ညီမျှစေအပ်တဲ့တရား ၂-ပါး)

မှတ်ချက် * လက်သည်းကွင်းဖြင့် ရှေးနှင့်ထပ်တူဖြစ်ကြောင်း ပြသည်။ နောက်၌လည်း နည်းတူပင်။

(ဧကတ္ထအကြိမ်)

၄၉၄

သီလဝံသုတ္တန်တရားတော်

ဤ ၅၆-ပါးပင် ဖြစ်သည်။ တရားကိုယ်အားဖြင့် ၃၀-မျှသာ ရှိသည်။

ယေဝါ ပန-အရ အဋ္ဌကထာ၌ ပြသောတရားတို့မှာ...

“ဆန္ဒ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရ၊ တတြမဇ္ဈတ္တတာ။
(အမြဲယှဉ် ၄-ပါး)

ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊

(အပ္ပမညာ ၂-ပါး၊ ရံခါသာ ယှဉ်သည်)

သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာ ကမ္မန္တ၊ သမ္မာ အာဇီဝ”...

(ဝိရတိ ၃-ပါး၊ ရံခါသာ ယှဉ်သည်)

ဤ ၉-ပါးတို့ပင် ဖြစ်သည်။ နှစ်ရပ်ပေါင်းလျှင် တရားကိုယ် ၃၉-ပါး ဖြစ်သည်။

၂။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ်၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ ယင်း ၃၉-ပါးမှ ဉာဏ်ပညာမပါ၍ ၃၈-ပါး ဖြစ်သည်။

၃။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ်၊ သင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ ယင်း ၃၉-ပါးမှ ပီတိမပါ၍ ၃၈-ပါး ဖြစ်သည်။

၄။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက စိတ်၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ ယင်း ၉-ပါးမှ ဉာဏ်ပညာရော ပီတိရော မပါ၍ ၃၇-ပါးသာ ဖြစ်သည်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်မှ မဂ်စိတ်၌ ဝေဖန်ချက်အကျဉ်းချုပ်

အရိယမဂ်စိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ ပါဝင်သော တရားများမှာ ကာမ ကုသိုလ် ပထမစိတ်၌ ပါသော ၅၆-ပါးနှင့် ဝိရတိ သုံးပါး အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေ တစ်ပါးအားဖြင့် ၆၀ တိတိ ဖြစ်သည်။ တရားကိုယ်အားဖြင့် ၃၃-ပါးသာ ရှိသည်။

ယေဝါပန-အရမှာလည်း ဆန္ဒစသည် အမြဲယှဉ် ၄-ပါး သာ ဖြစ်သည်။ နှစ်ရပ်ပေါင်းလျှင် တရားကိုယ် ၃၇-ပါး ဖြစ်သည်။

ပဋိပဒါနှင့် အဘိညာဓွဲခြားချက် (အဋ္ဌသာလိနီစသည်)

(၁) ရုပ်နာမ်ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ လည်းကောင်း၊ (၂) ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ (၃) အကြောင်း နှင့်အကျိုးကို သိမ်းဆည်းရာ၌ လည်းကောင်း၊ (၄) လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို သိမြင်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ (၅) မဂ်မှန် မဂ်မှားကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌လည်းကောင်း ပြဖန်ပေါ်လာသည့် ကိလေသာစိတ်ကို သုံးကြိမ်အထိ ရှုမှတ်၍ ပယ်ရလျှင် ဒုက္ခပဋိပဒါ (ဆင်းရဲသော အကျင့်) မည်၏။ တစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ်မျှ ရှုမှတ်ရုံဖြင့် ပယ်နိုင်လျှင် သုခပဋိပဒါ (ချမ်းသာသော အကျင့်)မည်၏။

ဥပက္ကိလေသမှ လွတ်သော ဥဒဗ္ဗယဉာဏ်စသည်၌ ကြာမြင့်စွာ တည်နေပြီးမှ အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လျှင် ခန္ဓာဘိညာ

၄၉၆

သီလစူသုတ္တန်တရားစာ

(နေ့သောအသိဉာဏ်) မည်၏။ ထိုဉာဏ်များဖြစ်၍ မကြာမီပင် အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လျှင် ခိပ္ပါဘိညာ (မြန်သောအသိဉာဏ်) မည်၏။

ဝိသုဒ္ဓိနှင့် ဉာဏ်ဖြစ်ပုံ အကျဉ်းချုပ်

သီလဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံမှ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်နိုင်သည်။ နိဝရဏကင်း အောင် စိတ်တည်ငြိမ်မှု-သမာဓိကို စိတ္တဝိသုဒ္ဓိခေါ်သည်။ ယင်း စိတ္တဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံမှ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်သည်။ ယင်း ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံမှ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နှင့် ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်သည်။ ယင်း ဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံမှ သမ္မသနဉာဏ် စသည် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ရုပ်နာမ်၊ ကြောင်းကျိုးစသည် သရုပ်ခွဲ ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် စသည် မဖြစ်ဟု မှတ်ရာ၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်-စိတ္တဝိသုဒ္ဓိစသည် အကြောင်း မရှိသောကြောင့်ပင်။ ဤအချက်သည် ဒုက္ခ ပဋိပဒါကို ပြသော အဋ္ဌကထာ စကားဖြင့်လည်း ထင်ရှား၏။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ အကုသိုလ်ကို ဝေဖန်ပုံအကျဉ်းချုပ်

၁။ သောမနဿသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက လောဘဗျာဒိဋ္ဌိ ဖထမစိတံဖြစ်နိုင်၍ အမည်ထုတ်၍ ဟောထားသော တရားတို့မှာ-

ဖဿပဉ္စမက ၅-ပါး၊ ဈာန် ၅-ပါး (ကုသိုလ်စိတ်၌ ကဲ့သို့ပင်)။

(ဗေဒနာအကြိမ်)

မဟာစည် ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ

၄၉၇

ဝီရိယ(သမာဓိ,မန,သောမနဿ) ဇီဝိတ၊ (ဣန္ဒြေ ၅ပါး)
 မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, (သင်္ကပ္ပ,ဝါယာမ,သမာဓိ) (မိစ္ဆာမဂ္ဂင် ၄ပါး)
 (ဝီရိယ, သမာဓိ) အဟိရိက,အနောတ္တပ္ပ၊ (ဖိုလ် ၄ပါး)
 လောဘ, မောဟ (မူလ ၂ပါး)
 (အဘိဇ္ဈာ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ) (ကမ္မပထ ၂ပါး)
 (အဟိရိက အနောတ္တပ္ပ) (လောကနာသက ၂ပါး)
 (သမထ, ပဂ္ဂဟ, အဝိက္ခေပ) (ယုဂနန္ဒစသည် ၃ပါး)
 ဤ ၃၂-ပါးပင် ဖြစ်သည်။ တရားကိုယ်အားဖြင့် ၁၆-
 ပါး မျှသာ ဖြစ်သည်။

ယေဝါပန-အရ အဋ္ဌကထာ၌ ပြသောတရားတို့မှာ

ဆန္ဒ, အဓိမောက္ခ, မနသိကာရ, ဥဒ္ဓစ္စ-ဟူသော ဤ
 ၄ ပါးပင် နှစ်ရပ်ပေါင်းလျှင် တရားကိုယ် ၂၀-မျှသာ ဖြစ်သည်။

၃။ သောမနဿ သဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါ
 ရိက လောဘမူ တတိယ စိတ်၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမပါ။ ယေဝါပန-အရ
 မာနနှင့်တကွ တရားကိုယ် ၂၀-ပင် ဖြစ်သည်။

၅။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက
 လောဘမူ ပဉ္စမစိတ်၌ ပီတိမပါ (ပထမစိတ်မှ) ၁၉-ပါးဖြစ်
 သည်။

၇။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက

၄၉၈

သီလဝံသ၊ သုတ္တန်တော်

လောဘမူ သတ္တမစိတ်၌ ဒိဋ္ဌိနှင့် ပီတိ မပါ၊ မာနနှင့် တကွ (တတိယစိတ်မှ) ၁၉-ပါး ဖြစ်သည်။

၂-၄-၆-၈။ လောဘမူ ဒုတိယစသော သ၊ သင်္ခါရိက စိတ် လေးပါးတို့၌ ယေဝါပန-ထိနမိဒ္ဓနှင့် တကွ ၂၂၊ ၂၂၊ ၂၁၊ ၂၁-အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကြသည်။

၉။ ဒေါမနဿသဟဂုတ် ဒေါသမူ အသင်္ခါရိကစိတ်၌ ပီတိလောဘနှင့် ဒိဋ္ဌိမပါ၊ လောဘမူ စိတ်၌ကဲ့သို့ပင် အကြွင်း ၁၇-ပါး၊ ဒေါသနှင့်တကွ ၁၈-ပါးဖြစ်သည်။ ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကစ္စတို့တွင် တစ်ပါးပါးနှင့်တွဲ၍ ၁၉-ပါးလည်း ဖြစ်သည်။ သုခ၊ သောမနဿ အရာတို့၌ ဒုက္ခဒေါမနဿဟု ပြဆိုသည်။

၁၀။ ယင်း သ၊ သင်္ခါရိကစိတ်၌ ထိနမိဒ္ဓနှင့် တကွ ၂၀-၂၁ ပါး ဖြစ်သည်။

၁၁။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဝိစိကိစ္ဆာ သမ္ပယုတ် မောဟ မူစိတ်၌ ပါဝင်သော တရားများမှာ လောဘမူ ပထမစိတ်၌ ပြခဲ့သော ၁၆-ပါးမှ ပီတိ၊ လောဘနှင့် ဒိဋ္ဌိမပါ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် တကွ တိုက်ရိုက်ပြ ၁၄-ပါး၊ ယေဝါပနအရ မနသိကာရနှင့် ဥဒ္ဓစ္စ ၂ ပါးအားဖြင့် ၁၆-ပါး ဖြစ်သည်။

၁၂။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ် မောဟမူစိတ်၌ လည်း ထို့အတူပင် ဝိစိကိစ္ဆာ မပါ၊ ဥဒ္ဓစ္စနှင့်တကွ တိုက်ရိုက်ပြ ၁၄-ပါး၊ ယေဝါပန-အရ အဓိမောက္ခနှင့် မနသိကာရ ၂ ပါး အားဖြင့် ၁၆-ပါးပင် ဖြစ်သည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မဟာစည်ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၄၉၉

ဝိပါက်အများကတခေါ် အကျိုးတရားကို ဝေဖန်ပုံ

၁။ စက္ခုဝိညာဉ်-မြင်သိစိတ်ဖြစ်နိုင်၍ အမည်ထုတ်၍
ဟောထားသော တရားတို့မှာ-

ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊ စိတ်၊

(ဖဿပဉ္စမက ၅-ပါး)

(ဥပေက္ခာ၊) ဧကဂ္ဂတာ၊ (ဈာန်နမိုး ၂-ပါး)

(မန၊ ဥပေက္ခာ၊) ဇီဝိတ (ဣန္ဒြေ ၃-ပါး)

ဤ ၁၀-ပါးပင် တရားကိုယ်အားဖြင့် ၇-ပါးသာ
ယေင ပန အရ မနသိကာရနှင့်တကွ ၈-ပါး ဖြစ်သည်။

မြင်သိစိတ်သည်နှင့်တကွ ဝိထိစိတ်စဉ်ဖြစ်ပုံ

(က) ဘဝင်၊ ဆင်ခြင်၊ မြင်ပြီးလျှင်၊ ထို့ပြင်လက်ခံတုံ။

(ခ) စုံစမ်းဆုံးဖြတ်၊ ဇောစိတ်သတ်၊ နှစ်ရပ်တဒါရုံ။

(ဂ) အဆင်းမြင်လျှင်၊ ဖြစ်ရိုးပင်၊ စိတ်စဉ်မှတ်ပါကုန်။

(ဃ) ကြား၊ နံ၊ စား၊ ထိ၊ မြင်တူ၏၊ မှတ်ဘိစိတ်ဖြစ်ပုံ။

(င) ဆင်ခြင်ပြီးခါ၊ ဇော၊ တဒါ၊ ကြံရာစိတ်ဖြစ်ပုံ။

ထင်ဆဲဆင်းဓာတ် မြင်လတ်ဦးစွာ၊

မြင်ပြီးတရား စဉ်းစားပြန်ရာ၊

သဏ္ဌာန်ခြံ ပညတ်ပေါ်ကာ၊

မည်နာမ သိရနောက်ဆုံးမှာ။

(ဓမ္မက္ခန္ဓာအကြိမ်)

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

၂။ သောတဝိညာဉ်-ကြားသိစိတ်၊ ဃာနဝိညာဉ်-နံသိစိတ်၊ ဇိဝှာဝိညာဉ်-စားသိစိတ်၊ ကာယဝိညာဉ်-ထိသိစိတ်တို့ ဖြစ်ခိုက်၌လဲ တရားကိုယ်အရ တူပင်၊ ကုသလဝိပါက် ကာယ ဝိညာဉ်၌ သုခဝေဒနာ၊ ကုသလဝိပါက်ကာယ ဝိညာဉ်၌ သုခဝေဒနာ၊ အကုသလဝိပါက်ကာယဝိညာဉ်၌ ဒုက္ခဝေဒနာ ယှဉ်ခြင်းမျှသာ ထူးသည်။

၃။ သမ္ပင်္ဂါဒိန္နိန္ဒြိယံ ခေါ် လက်ခံသည့် စိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ ဝိတက်၊ ဝိစာရတို့နှင့်တကွ တိုက်ရိုက်ပြ(၉)ပါး ယေဝါ ပနအရ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရတို့နှင့် တကွ ၁၁-ပါးဖြစ်သည်။

၄။ သန္တိရဏ ခေါ် စူးစမ်းသည့်စိတ် ဖြစ်ခိုက်၌လဲ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဖြစ်လျှင် ယင်း ၁၁-ပင်၊ ကုသလဝိပါက်သောမနဿ သဟဂုတ် ဖြစ်လျှင်မူ ပိတိနှင့်တကွ ၁၂-ပါး ဖြစ်သည်။

၅။ သဟိတံ ကာမကုသလဝိပါက်စိတ် ရှစ်ပါး ဖြစ်ခိုက်၌ ကာမကုသိုလ်ရှစ်ပါး ဖြစ်ခိုက်နှင့်တူ၏၊ ကရုဏာ မုဒိတာနှင့် ဝိရတိသုံးပါးတို့ မပါဝင်ခြင်း မျှသာ ထူးသည်။

(တေတ္ထအကြိမ်)

ပဟာစဉ် ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ

၅၀၁

- ၆။ ရူပဝိပါက်၊ အရူပဝိပါက်၊ လောကုတ္တရာဝိပါက်တို့
 ဖြစ်ခိုက်၌ ယင်းတို့၏ အကြောင်း ကုသိုလ်စိတ်များ
 ဖြစ်ခိုက်နှင့် အလုံးစုံအရတူ၏။

မြင်သိမှုစသည်တို့၏ အကြောင်းများ

- ၁။ မျက်စိ၊ အဆင်း၊ အလင်း၊ နှလုံးသွင်းမှု-ဤ(၄)ခု
 ရှိမှ မြင်သိမှု ဖြစ်သည်။
- ၂။ နား၊ အသံ၊ အာကာသ၊ နှလုံးသွင်းမှု-ဤ(၄)ခု
 ရှိမှ ကြားသိမှု ဖြစ်သည်။
- ၃။ နှာခေါင်း၊ အနံ့၊ သယ်ဆောင်လေ၊ နှလုံးသွင်းမှု=
 ဤ(၄)ခုရှိမှ နံသိမှု ဖြစ်သည်။
- ၄။ လျှာ၊ အရသာ၊ အစိုအရည်၊ နှလုံးသွင်းမှု=
 ဤ(၄)ခု ရှိမှ အရသာသိမှု ဖြစ်သည်။
- ၅။ ကိုယ်အကြည်၊ ထိစရာ၊ အမာခံ၊ နှလုံးသွင်းမှု=
 ဤ(၄)ခုရှိမှ ထိသိမှု ဖြစ်သည်။
- ၆။ ဘဝင်စိတ်၊ ထင်ပေါ်သည့် အာရုံ၊ မှီရာရုပ်၊
 နှလုံးသွင်းမှု-ဤ(၄)ခုရှိမှ ကြံသိမှု ဖြစ်သည်။
- ၇။ အာရုံကောင်း၌ ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဝိပါက်စိတ်
 ဖြစ်သည်၊ အာရုံဆိုး၌ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဝိပါက်
 စိတ် ဖြစ်သည်။

(ဇေတုတ္ထအကြိမ်)

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

၈။ ထက်သန်သော ဉာဏ်ယှဉ် ကုသိုလ်ကြောင့် ဉာဏ်ယှဉ် ကုသလဝိပါက် (၄)ခု ဖြစ်သည်။ မထက်သန်သော ဉာဏ်ယှဉ် ကုသိုလ်နှင့် ထက်သန်သော ဉာဏ်မယှဉ် ကုသိုလ်တို့ကြောင့် ဉာဏ်မယှဉ် ဟိတ်ရှိ ကုသလဝိပါက် (၄)ခုဖြစ်သည်။ မထက်သန်သော ဉာဏ်မယှဉ် ကုသိုလ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရဏခေါ် အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ဖြစ်သည်။ ယင်း ကုသလဝိပါက် (၉)ပါးသည် သုဂတိဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိကိစ္စဖြင့် ဖြစ်သည်။ ကာမဘုံ ၁၁-၌ တဒါရုံ ကိစ္စဖြင့်လဲ ဖြစ်သည်။

၉။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးကြောင့် အကုသိုလ်ဝိပါက်စိတ် ခုနစ်ပါး ဖြစ်သည်။ ထိုတွင် သန္တိရဏစိတ်သည် အပါယ်လေးဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိကိစ္စဖြင့်လည်း ဖြစ်သည်။ သန္တိရဏစိတ် သုံးခုသည် သန္တိရဏကိစ္စ၊ တဒါရုံ ကိစ္စတို့ဖြင့်လည်း ဖြစ်သည်။

ကိရိယာ အဗျာကတ တရားကိုဝေဖန်ပုံ

၁။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ဖြစ်ခိုက်၌ ပါဝင်သော တရားများမှာ သမ္ပဋိဋ္ဌိန်း ဖြစ်ခိုက်နှင့်တူ၏။ တရားကိုယ် ၁၁-ပါးပင်။

(တုတ္ထအကြိမ်)

မဟာစဉ်မဗ္ဗဒေသနာတော်အောင်ပုဒ်များ

၅၀၃

- ၂။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ဖြစ်ခိုက်၌ ဝိရိယနှင့်တကွ
၁၂-ပါး ဖြစ်သည်။
- ၃။ ဟသီတုပ္ပါဒ်ခေါ် ရဟန္တာတို့၏ ပြုံးရွှင်စိတ် ဖြစ်
ခိုက်၌ ဝိရိယ ပီတိတို့နှင့်တကွ ၁၃-ပါးဖြစ်သည်။
ဝေဒနာမှာ သောမနဿ ဖြစ်သည်။
- ၄။ သဟိတ်ကာမ ကိရိယာစိတ် ရှစ်ပါးဖြစ်ခိုက်၌
ကာမကုသိုလ် ရှစ်ပါး ဖြစ်ခိုက်နှင့်တူ၏။ ဝိရတီ
သုံးပါး မပါဝင်ခြင်းမျှသာ ထူးသည်။
- ၅။ ရူပကိရိယာ အရူပကိရိယာစိတ်တို့ ဖြစ်ခိုက်၌
ရူပကုသိုလ် အရူပကုသိုလ်စိတ်တို့ ဖြစ်ခိုက်နှင့်
တူ၏။

၅၀၄

၁၃၃၇-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှစ၍
 မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားတော်မူသော
 အဘိဓမ္မာဓန္ဒဝိဘင်္ဂ တရားတော်
 (ဆောင်ပုဒ်များ)

ရူပက္ခန္ဓာသရုပ်

- ၁။ ပ,အာ,တေ,ဝါ၊ ရုပ်လေးဖြာ၊ မှတ်ပါမဟာဘုတ်။
- ၂။ မျက်စိ,နား,နှာ၊ ကိုယ်,လျှာ၊ငါးဖြာအကြည်ရုပ်။
- ၃။ ဆင်း, သံ, နံ,ပါ၊ အရသာ၊ တွေ့တာအာရုံရုပ်။
 (အတွေ့ဆိုတာ၊ ပ, တေ, ဝါ၊ သုံးဖြာမဟာဘုတ်)
- ၄။ ဖို,မ ဖြစ်စေ၊ ရုပ်နှစ်ထွေ၊ မှတ်လေ ဘာဝရုပ်။
- ၅။ အသက်, အာဟာရ၊ဟဒယ၊ သုံးဝသီးခြားရုပ်။
- ၆။ ဘုတ်-လေး, ကြည်-ငါး၊ အာရုံငါး၊ နှစ်ပါး
 ဘာဝမည်။
- ၇။ သီးခြားသုံးပါ၊ ဆယ့်ရှစ်ဖြာ၊ သဘာဝရုပ်မည်။
- ၈။ သဘာဝရုပ်ဓာတ်၊ ပရမတ်-ဝိပဿ်ရှုရသည်။
- ၉။ ကြွင်းရုပ်ဆယ်ဖြာ၊ ပညတ်သာ၊ ရှစ်ရာမလိုပြီ။
- ၁၀။ အာကာသဓာတ်၊ နှစ်-ဝိညတ်၊ ပေါ့လတ်-န-
 ခံသည်။
- ၁၁။ ဖြစ်,ပွား,ရင့်,လတ်၊ ဆေပျက်မှတ်၊ ပညတ်ရုပ်
 ဆယ်မည်။

(တုတ္ထအကြိမ်)

မဟာစဉ် ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ

၅၀၅

ရုပ်ကလာပ်ဖွဲ့ပုံ

- ၁။ ဆင်း၊နဲ့၊ရသာ၊ ဘုတ်လေးဖြာ၊ ဩဇာ အဋ္ဌကလာပ်
(ကမ္မဇရုပ်၌ ယင်းကလာပ်မရှိ)
- ၂။ အသက်နှင့်တကွ၊ ထိုအဋ္ဌ၊ နဝရုပ်ကလာပ်၊
(ဇီဝိတနဝက ကမ္မဇကလာပ်)
- ၃။ အကြည်၊ ဘာဝ၊ ဟဒယ၊ ဒသ ရုပ်ကလာပ်၊
(ဒသကကမ္မဇ ကလာပ်ရုပ်ရှစ်ခု)
- ၄။ အသံနှင့်တကွ၊ ထို အဋ္ဌ၊ နဝရုပ်ကလာပ်၊
(သဒ္ဓနဝက စိတ္တဇ၊ ဥတုဇကလာပ် နှစ်ခု)
- ၅။ ထိုရှစ်၊ ကိုးမှာ၊ ဝိညတ်ပါ၊ ကိုးဖြာ၊ ဆယ်ကလာပ်
(နဝကဒသက စိတ္တဇကလာပ် နှစ်ခု)
- ၆။ ပေါ့၊ နု၊ ခုံပါ၊ ပါဝင်ရာ၊ ဆယ့်တစ်ဖြာ စသည်
မှတ်၊ (၁၁-ခု၊ ၁၂-ခု၊ ၁၃-ခု၊ အပေါင်း စိတ္တဇ၊
ဥတုဇ၊ အာဟာရဇကလာပ်)
- ၇။ ဝိညတ်ဆိုင်ရာ၊ ကလာပ်မှာ၊ စိတ်သာဖြစ်ကြောင်း
မှတ်၊ (စိတ္တဇသာ)
- ၈။ ပေါ့၊ နု၊ ခုံတာ၊ ဝိညတ်ပါ၊ ပြင်မှာမရှိမှတ်၊
(ဤငါးပါး အပြင်ပ၌မရှိ)
- ၉။ ဂမ္ဘဿယျာ၊ သန္ဓေမှာ၊ ကာ၊ ဘာ၊ ဝတ်သုံးမည်၊
(ကာယဘာဝ၊ ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်သုံးပါးသာ
ဖြစ်သည်။)

(တေတ္ထအကြိမ်)

၅၀၆

သီလဝရသုတ္တန်တရားတော်

၁၀။ သံဃေ၊ ဥပပါတ်၊ ပြည့်စုံလတ်၊ ကလာပ်ခုနစ်မည်၊
 (စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဖိရာ၊ ကာယ၊ ဘာဝ၊
 ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်ခုနစ်ခု)
 အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အတွင်း၊ အပြင်၊
 အကြမ်း၊ အနု၊ အယုတ်၊ အမြတ်၊ အဝေး၊ အနီး
 ဖြစ်သော ဤရုပ်အပေါင်း အစုကို ရူပက္ခန္ဓာဟု
 ခေါ်သည်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ သရုပ်ကာမဇော

- ၁။ အကုဆယ့်နှစ်၊ ကုသိုလ်ရှစ်၊ အပြစ်ကောင်း
 ကျိုးပေး။
 ၂။ ရဟန္တာမှာ၊ ကိရိယာ၊ ကိုးဖြာ ကျိုးမပေး။
 ၃။ ကာမဇောမျိုး၊ နှစ်ဆယ့်ကိုး၊ ဖြစ်ရိုးကျယ်လှသေး။

အကုသိုလ်ဇော ၁၂-ပါး

- ၁။ လောရှစ်၊ ဒေါနှစ်၊ မောလည်းနှစ်၊ ဆဲနှစ်အကုမည်။
 ၂။ ဝမ်းသာ၊ မသာ၊ ဒိဋ္ဌိယှဉ်၊ မယှဉ်၊ တိုက်တွန်းမှု
 ရှိ၊ မရှိ၊ ခွဲလေဘိ၊ ဖြစ်၏လောရှစ်မည်။
 ၃။ တိုက်တွန်းမှု ရှိတာ၊ မရှိတာ၊ နှစ်ဖြာ ဒေါစိတ်မည်။
 ၄။ ပျံ့လွင့်၊ ယုံမှား၊ ဤနှစ်ပါးမှတ်သားမောစိတ်မည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မဟာစည်ဝေဠာသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၅၀၇

သ ဂိတ် ကာမကုသိုလ် ဝိပါက် ကိရိယာစိတ် ၂၄-ပါး

- ၁။ ဝမ်းသာ၊ မသာ၊ ဉာဏ်ယဉ်၊ မယဉ်၊ တိုက်တွန်းမှု ရှိ၊ မရှိ၊ ခွဲလေဘိ၊ ဖြစ်၏ ကု-ရှစ်မည်။
- ၂။ ဝိပါက်၊ ကိရိယာ၊ နည်းတူသာ၊ မှတ်ပါ ရှစ်ခုစီ။

အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး

- ၁။ စုံစမ်း၊ လက်ခံ၊ ငါးဝိညာဏ်၊ နှစ်တန်ဝိပါက်စိတ်၊ (အကုသလဝိပါက်စိတ်၊ ကုသလဝိပါက်စိတ် နှစ်မျိုးစီ ခွဲယူရမည်။)
- ၂။ စုံစမ်း၊ နှစ်ချက်၊ ကုဝိပါက်၊ တစ်ချက် အကုဝိ၊ (ထိုတွင် စုံစမ်းစိတ်သည် ကုသလဝိပါက် ၂-ခု၊ အကုသလဝိပါက် ၁-ခု၊ ပေါင်း ၃-ခုရှိ၏။)
- ၃။ ဆင်ခြင် နှစ်ဖြာ၊ ပြီးရွှင်တာ၊ မှတ်ပါ ကြိယာစိတ်၊ ဆင်ခြင်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်း စိတ် ၂-ခု၊ ပြီးတဲ့ စိတ် ၁-ခု၊ ပေါင်း ကြိယာစိတ် ၃-ခု။
- ၄။ ဤဆယ့်ရှစ်မှာ၊ ဟိတ်ကင်းကွာ၊ မှတ်ပါအဟိတ် စိတ်။

တဒါရုံစိတ် ၁၁-ပါး

စမ်းသုံးချက်၊ ရှစ်ဝိပါက်၊ ရေတွက် တဒါစိတ်။

(ဓမ္မစာအုပ်ကြီး)

၅၀၈

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာ

မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ပါး

ဈာန်ကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ (၉)ခုစီ၊ ပေါင်း ၂၇-ပါး။

လောကီစိတ် ၈၁-ပါး

- ၁။ ကာမစိတ် ၅၄-ပါး၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇-ပါး၊
ပေါင်း လောကီစိတ် ၈၁-ပါး၊ မဂ်စိတ် ၄-ပါး၊
ဖိုလ်စိတ် လေးပါးနှင့်တကွ စိတ်တစ်ခု ယုတ်
ကိုးဆယ် ဖြစ်သည်။
- ၂။ ထိုတွင် လောကီစိတ် ၈၁-ပါးကို ဝိညာဏုပါဒါ
နက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။ ယင်း လောကီစိတ်ကိုသာ
ဝိဿနာ ရှုရသည်။ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-
ပါးကို ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟုသာခေါ်သည်။ ယင်း
လောကုတ္တရာ စိတ်ကို ဝိပဿနာ မရှုရ။

စေတသိက် ခန္ဓာ (၃)ပါး

(၁၃၃၇-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့ ဟောသည်)

စိတ်တိုင်းနှင့်ယှဉ်သော စေတသိက် (၇)ပါး

ဗုဒ္ဓ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊
စိဝိတိန္ဒြေ၊ မနသိကာရ။

(တေတ္ထအကြိမ်)

မဟာဝဠာ ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ

၅၀၉

စိတ် နမျိုးမျိုးနှင့် ပြီးပြီမ်းယှဉ်သော စေတသိက် (၆) ပါး

- ၁။ ဝိတက် (ပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-မှ တစ်ပါး ကာမစိတ် ၄၄၊ ပထမဈာန်စိတ် ၁၁-နှင့် ယှဉ်သည်)
- ၂။ ဝိစာရ (ဒုတိယဈာန်စိတ် ၁၀-နှင့်တကွ စိတ် ၆၆ နှင့် ယှဉ်သည်)
- ၃။ ပီတိ (သောမနဿသဟဂုဏ် ၅၁ နှင့် ယှဉ်သည်)
- ၄။ ဝီရိယ (ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ သမ္ပင်္ဂိစ္ဆိန် ၂၊ သန္တီရဏ ၃-တို့နှင့် မယှဉ်)
- ၅။ ဆန္ဒ (အဟိတ်စိတ် ၁၈၊ မောဟမူ ၂-တို့နှင့် မယှဉ်)
- ၆။ အဓိမောက္ခ (ပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုဏ် ၁ တို့နှင့် မယှဉ်)

အကုသိုလ်စေတသိက် (၁၄) ပါး

- မောဟ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ (ဤ ၄-ပါး အကုသိုလ်စိတ်တိုင်းနှင့် ယှဉ်သည်)
- ၁။ လောဘ (လောဘမူစိတ် ၈-ပါးနှင့်ယှဉ်သည်)
- ၂။ ဒိဋ္ဌိ (ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ် ၄-ပါးနှင့် ယှဉ်သည်)
- ၃။ မာန (ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါးနှင့် ရံခါသာ ယှဉ်သည်)
- ၁။ ဒေါသ (ဒေါသမူ ၂-ပါးနှင့် ယှဉ်သည်)

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၅၁၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစဉ်

- ၂။ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ (ဤ ၃-ပါး၊
ဒေါသမူ ၂-ပါးနှင့် ရံခါသာ ယှဉ်သည်)
- ၃။ ထိန၊ မိဒ္ဓ (ဤ၂-ပါး လော-ဒေါ-သ၊ သင်္ခါရိက
စိတ် ၅-ပါးနှင့် ရံခါယှဉ်သည်)
- ၄။ ဝိစိကိစ္ဆာ (ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂုတ်စိတ်နှင့်သာ
ယှဉ်သည်)

သောဘန သာဓာရဏ စေတသိက် ၁၉-ပါး

ဟိတ်ရို ကာမကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ ၂၄-ပါး၊
မဟာဂ္ဂုတ် ၂၇-ပါး၊ လောကုတ္တရာ (၈)ပါး၊ ဤ ၅၉-ပါးကို
သောဘန (တင့်တယ်) စိတ်ခေါ်သည်။ ယင်းစိတ် ၅၉-
ပါးလုံးနှင့် ယှဉ်သော စေတသိက်များကို သောဘနသာဓာရဏ
ခေါ်သည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- ၁။ ယုံကြည်တာ ကြည်ညိုတာက သဒ္ဓါ။
- ၂။ အမှတ်ရတာက သတိ။
- ၃-၄။ မကောင်းမှုမှ ရှက်တာက ဟိရို၊ ကြောက်တာက
ဩတ္တပ္ပ။
- ၅။ မတပ်မက် မလိုချင်တာက အလောဘ။
- ၆။ စိတ်မဆိုး မပြစ်မှားတာ ချမ်းသာစေလိုတာက
အဒေါသ။
- ၇။ အညီအမျှ ဖြစ်နေတာက တတြမဇ္ဇတ္တတာ။

(ဧတုတ္ထအကြိမ်)

မဟာဥပပုဗ္ဗနိကာယသင်ပုဒ်များ

၅၁၁

- က-၉ ပူပန် ပင်ပန်းမှု ငြိမ်းတာက ပဿဒ္ဓိ။
- ၁၈-၁၁ ပေါ့ပါးတာက လဟုတာ။
- ၁၂-၁၃ နူးညံ့တာက မုဒုတာ။
- ၁၄-၁၅ ပြုစီခံတာက ကမ္မညတာ။
- ၁၆-၁၇ သန်စွမ်းတာက ပါဂုညတာ။
- ၁၈-၁၉။ ဖြောင့်မတ်တာက ဥဇုကတာ။ ဤ ၁၉ ပါးပင် ဖြစ်သည်။

(ပဿဒ္ဓိ-စသည်တို့ကို ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ-စသည်ဖြင့် ၂-ပါးစီ ခွဲယူရမည်။)

- ၂၀။ အမှန်ကို သိတာက အမောဟ၊ ဉာဏ်ဟု ပညာဟု ဝိဇ္ဇာဟုလဲ ခေါ်သည်။
- ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ ၁၂။ မဟဂ္ဂုတ် ၂၇။ လောကုတ္တရာ ၈=ဤစိတ် ၄၇-ပါးတို့နှင့် ယှဉ်သည်။

အပ္ပမညာစေတသိက် (၂) ပါး

- ၂၁။ သနားတာက ကရုဏာ၊ သနားသောအခါ ဖြစ်သည်။
- ၂၂။ ကြည်ဖြူဝမ်းမြောက်တာက မုဒိတာ၊ သူတစ်ပါး၊ ကောင်းစား ချမ်းသာသည်ကို ကြည်ဖြူဝမ်းမြောက်သောအခါ ဖြစ်သည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၅၁၂

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားစော်

ဝိရတိစေတသိက် (၃)ပါး

၂၃။ မကောင်းတဲ့ စကားကို မပြောဘဲ ကြည်ရှောင်တာက သမ္မာဝါစာ။

၂၄။ မကောင်းတဲ့ အမှုကို မပြုဘဲ ကြည်ရှောင်တာက သမ္မာကမ္မန္တ ။

၂၅။ မတရား စီးပွားရှာမှုမှ ကြည်ရှောင်တာက သမ္မာ အာဇီဝ။

(ဤဝိရတိ ၃-ပါးသည် မကောင်းမှုမှ ရှောင်ကြဉ် လိုသည့် ကာမ ကုသိုလ်စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်သည်။ မဂ်ဖိုလ်စိတ်တို့နှင့် အမြဲယှဉ်သည်)

စိတ်တိုင်းယှဉ် ၇-ပါး၊ ပြီးပြမ်းယှဉ် ၆-ပါး၊ အကုသိုလ် (၁၄) ပါး၊ သောဘန (၂၅) ပါး၊ ပေါင်း စေတသိက် (၅၂) ပါး ဖြစ်သည်။

ထိုတွင် ဝေဒနာကို ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။ သညာကို သညာက္ခန္ဓာခေါ်သည်။ ကျန်စေတသိက် ငါးဆယ်ကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။ ထိုထဲတွင်လဲ လောကီစိတ် ၈၁-ပါးနှင့် ယှဉ်သော ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရတို့ကို ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။ ယင်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ ကိုသာ ဝိပဿနာ ရှုရသည်။

(တုတ္ထ-ကြိမ်)

မဟာစဉ် ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ

၅၁၃

ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်လာ ပညတ် ခြောက်ပါး

- ၁။ ရူပက္ခန္ဓာစသော အမည်ကို ခန္ဓာပညတ် ခေါ်သည်။
- ၂။ စက္ခာယတန စသော အမည်ကို အာယတန ပညတ်ခေါ်သည်။
- ၃။ စက္ခုဓာတ် စသော အမည်ကို ဓာတုပညတ် ခေါ်သည်။
- ၄။ ဒုက္ခသစ္စာ စသောအမည်ကို သစ္စာပညတ် ခေါ်သည်။
- ၅။ စက္ခုဋ္ဌေ စသောအမည်ကို ဣဋ္ဌေပညတ်ခေါ်သည်။
- ၆။ သမယဝိမုတ္တ၊ ပုထုဇဉ်၊ အရိယာ သောတာပန် စသော အမည်ကို ပုဂ္ဂလပညတ် ခေါ်သည်။
- က). သိဖွယ်အရပ်ရပ်၊ သိစေတတ်၊ ပညတ်ဟု ခေါ်သည်။

အဋ္ဌကထာလာပညတ် ခြောက်ပါး

- ၁။ အရှိ (ပရမတ်) တရား၏အမည်ကို ဝိဇ္ဇမာန ပညတ်ခေါ်သည်။ (ရုပ်ဝေဒနာ စသောအမည်ပင်)
- ၂။ မရှိ (ပညတ်) တရား၏အမည်ကို အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်ခေါ်သည်။ (ပုဂ္ဂိုလ်၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျား စသောအမည်ပင်)

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၅၁၄

သီလသန္တုသုတ္တန်တရားစက်

- ၃။ အရှိဖြင့် မရှိကို သိစေတာက ဝိဇ္ဇမာနေန-အဝိဇ္ဇမာနပညတ်။ (ဉာဏ်ရှိသူ၊ အဘိညာဉ်ရသူ-စသော အမည်ပင်)
- ၄။ မရှိဖြင့် အရှိကို သိစေတာက အဝိဇ္ဇမာနေန-ဝိဇ္ဇမာနပညတ်။ (မိန်းမ၏ ရုပ်၊ ယောက်ျား၏ ရုပ် စသော အမည်ပင်)
- ၅။ အရှိဖြင့် အရှိကို သိစေတာက ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ်။ (စက္ခုဝိညာဉ် စသော အမည်ပင်)
- ၆။ မရှိဖြင့် မရှိကိုသိစေတာက အဝိဇ္ဇမာနေန-အဝိဇ္ဇမာနပညတ်။ (မင်းသား၊ သေဋ္ဌေးသား-စသော အမည်ပင်)

အာစရိယဝါဒပညတ် ခြောက်ပါး (အဋ္ဌကထာအဆိုပင်)

- ၁။ သဘောတရား အပေါင်းကိုဖြစ်စေ၊ အစိတ်အပိုင်းများ စသည်ကို ဖြစ်စေ စွဲမှီ၍ သိစေအပ်သော အနက်၊ အရာဝတ္ထုကို ဥပါဒါ ပညတ်ခေါ်သည်။ (ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ ရထား၊ အိမ်၊ အိုး၊ ပုဆိုး၊ ကာလ၊ အရပ်မျက်နှာ၊ ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်၊ ပဋိဘာဂ နိမိတ်-စသည်ပင်)
- (ခ) အမည်ဖြင့် သိအပ်၊ မရှိလတ်၊ ပညတ်သူလဲ မည်ပေသည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မဟာစဉ်မဗ္ဗဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၅၁၅

(ဂ) မျက်မှောက် သိအပ်၊ ပရမတ်၊ ဆတ်ဆတ်
မုချ ရှိပေသည်။

၂ ထောက်ဆ၍ သိစေသော အမည်က ဥပနိဓာ
ပညတ်။ (ဒုတိယ၊ တတိယ၊ အရှည်၊ အတို၊
အနီး၊ အဝေး၊ တုတ်ကိုင်ထားသူ၊ ထီးဆောင်းသူ၊
စပါးလှည်း၊ ဆီအိုး၊ ကြာအိုင်၊ ပုဏ္ဏားရွာ၊ စိန်
လက်ကောက်-စသော အမည်ပင်)

၃ အပေါင်းအစု အမည်က သမောဓာနပညတ်
(စပါးပုံ၊ ပန်းအစု-စသောအမည်ပင်)

၄ တစ်နှစ်စသည်၏ အနီးကပ် ချထားသော
အမည်က ဥပနိက္ခိတ္တ ပညတ်။ (နှစ် သုံး
စသောအမည်ပင်)

၅ ပရမတ် သဘောတရားနှင့် ညီစွာ ဖြစ်သော
အမည်က တဇ္ဇာပညတ်။ (ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊
တောင့်တင်းသည်၊ နာသည်-စသော အမည်ပင်)

၆ တစ်လသား၊ တစ်နှစ်သား၊ ဆယ်နှစ်သား စသော
အမည်က သန္တတိ ပညတ်။

(ဃ) အမည်နာမ၊ ဟူသမျှ၊ မှတ်ကြ ပညတ်သာ။

(င) သိရုံမျှ၊ မရှိက အတ္တပညတ်သာ။

(စ) မျက်မှောက်သိအပ်၊ ပရမတ်၊ ရှိလတ်မုချပါ။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၅၁၆

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်စာအုပ်

ပုဂ္ဂလပညတ် ဝေဖန်ချက်

- ၁။ ဈာန်ဝင်စားစိုက် သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်ကို သမယဝိမုတ္တ ခေါ်သည်။
- ၂။ ဈာန်မရသော ရဟန္တာကို အသမယဝိမုတ္တ ခေါ်သည်။ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ပါးလုံးကိုလဲ အသမယဝိမုတ္တဟု ခေါ်သည်။

ပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာ အဆိုဆောင်ပုဒ်

- (၁) သွားစဉ် ရပ်စဉ်၊ ထိုင် လျောင်းစဉ်၊ ဘယ်တွင်မဆို၊ ရှိပါစေ။
- (၂) စားစဉ်ခဲစဉ်၊ သုံးဆောင်စဉ်၊ ဘယ်တွင် မဆို ရှိပါစေ။
- (၃) ရှူနေသူမှာ၊ မဂ်ဖိုလ်ဟာ၊ ဘယ်ခါမဆို ဖြစ်နိုင် ပါစေ။
- ၃။ အရိယမဂ်သို့ မရောက်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပုထုဇဉ်ဟု ခေါ်သည်။
- ၄။ အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ဆဲရောက်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ပါးကို အရိယာဟု ခေါ်သည်။
- ၅။ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားရေယာဉ်သို့ ရောက်ပြီး ဖြစ်၍ သံယောဇဉ်သုံးပါး ကင်းပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို သောတာပန် ခေါ်သည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မဟာစည် ဓမ္မဒေသနာသင်ပုဒ်များ

၅၁၇

၄ ကတာပန်မှာ ကင်းသည် သံယောဇဉ်သုံးပါး

(က) ရုပ်နာမ်အစု၊ ငါကောင်ဟု ထင်မှုမရှိပါ။

(သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းသည်)

(ခ) ရတနာသုံးပါး၊ အကျင့်အား၊ ယုံမှားမရှိပါ။

(ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းသည်)

(ဂ) သစ္စာမမြင်၊ မဂ္ဂင်မပါ၊ လေ့ကျင့်ကာဖြင့်၊

ချမ်းသာမြဲမည်၊ မယုံကြည်၊ ကုန်ပြီသိလဗ္ဗတာ။

(သိလဗ္ဗတပရာမာသ ကင်းသည်)

၆ ကာမရာဂ ဗျာပါဒ အားနည်းသဖြင့် လူ့ဘုံနတ်
ဘုံသို့ တစ်ကြိမ်မျှသာ ပြန်လာမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို
သကဒါဂါမ် ခေါ်သည်။

၇ ကာမရာဂ ဗျာပါဒ လုံးဝကင်းသဖြင့် ကာမဘုံသို့
ပြန်မလာမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အနာဂါမ် ခေါ်သည်။

၈ ကိလေသာခပ်သိမ်း လုံးဝငြိမ်းသဖြင့် လူနတ်
အားလုံး ပူဇော်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရဟန္တာဟု
ခေါ်သည်။

၉ (၁) မစင်အလား စကားလိမ်လည်၊ ဂူထဘာဏီ။

(၂) ပန်းပွင့်အလား စကားမှန်သည်၊ ပုပ္ဖဘာဏီ။

(၃) ပျားရည်အလား စကားချိုသည်၊ မဓုဘာဏီ။

နောက်ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးသာ ဖြစ်စေရမည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၄၁၈

သီလဝရသုတ္တန်တရားတော်

- ၁၀။ (၁) အန္တခေါ်စုံလုံးကန်းသူ၊ (၂) ဧကစက္ခုခေါ် တစ်ဖက်မြင်သူ၊ (၃) ဒွိစက္ခု ခေါ် နှစ်ဖက်လုံး မြင်သူ၊ နှစ်ဖက်လုံးမြင်အောင် ကြိုးစားရမည်။
- ၁၁။ (၁) အဝကုဇ္ဇပည-အိုးမှောက်သဖွယ် ပညာရှိသူ၊ (၂) ဥစ္ဆဂ်ပည-ရင်ခွင်တင်သဖွယ် ပညာရှိသူ။ (၃) ပုထုပည-ကြီးကျယ်သော ပညာရှိသူ၊ ယင်း သုံးဦးတွင် တတိယပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်စေရမည်။
- ၁၂။ (၁) ပါသာဏလေ့ပမ-ကျောက်ရေးတူသူ၊ (၂) ပထဝီလေ့ပမ-မြေရေးတူသူ၊ (၃) ဥဒက လေ့ပမ-ရေရေးတူသူ၊ ယင်းသုံးဦးတွင် တတိယပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်စေရမည်။
- ၁၃။ (၁) သဿတဝါဒီဆရာ၊ (၂) ဥစ္ဆေဒဝါဒီဆရာ၊ (၃) မဇ္ဈိမပဋိပဒါဆရာ၊ ယင်းသုံးပါးတွင် မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါဆရာ မြတ်စွာဘုရားကိုသာ ကိုးကွယ် ရမည်။
- ၁၄။ (၁) သူယုတ်မာ၊ (၂) သူယုတ်မာထက် ယုတ်မာသူ၊ (၃) သူတော်ကောင်း၊ (၄) သူတော်ကောင်းထက် ကောင်းမြတ်သူ၊ ယင်းလေးဦးတွင် တတိယ စတုတ္ထ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေရမည်။
- ၁၅။ (၁) တွင်းသာတူး၍ ဝင်မနေသော ကြွက်နှင့်တူသူ၊ (၂) တွင်းမတူးဘဲ ဝင်နေသော ကြွက်နှင့်တူသူ။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မဟာဉာတိပုဒ်သုတ်အစောတပုဒ်များ

၅၁၉

(၃) တွင်းလဲတူး၊ ဝင်၍လဲနေသော ကြွက်နှင့်တူသူ၊

(၄) တွင်းလဲမတူး ဝင်၍လဲ မနေသော ကြွက်နှင့် တူသူ၊

ယင်းလေးဦးတို့တွင် ဒုတိယ၊ တတိယ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်ရမည်။

၁၆ (၁) မှောင်ထဲက မှောင်ထဲသွားမည့်သူ၊ (၂) မှောင်ထဲက အလင်းထဲသွားမည့်သူ၊ (၃) အလင်းထဲက အမှောင်ထဲ သွားမည့်သူ၊ (၄) အလင်းထဲက အလင်းထဲ သွားမည့်သူ၊ ယင်းလေးဦးတို့တွင် အလင်းထဲသွားမည့်သူဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမည်။

၁၇ (၁) မိမိကိုယ် ပူစေသူ၊ (၂) သူတစ်ပါး ပူစေသူ၊ (၃) မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ပါးလုံး ပူစေသူ၊ (၄) နှစ်ပါးလုံးကို မပူစေဘဲ မှန်စွာကျင့်၍ ငြိမ်းအေးသူ။ ယင်းလေးဦးစလုံးတို့တွင် စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အောင် အားထုတ်ရမည်။

နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ သမ္မသုတ်

တရားတော်ဆောင်ပုဒ်များ

၁ ဘယ်အကြောင်းရှိကာ အို-သေရ၊ ဒုက္ခဖြစ်သနည်း။

၂ ဥပမိရှိကာ အို-သေရ၊ ဒုက္ခဖြစ်ပေသည်။

၃ ဥပမိဆိုတာ ကပ်-တည်ရာ၊ ခန္ဓာပင် ဖြစ်သည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၅၂၀

သီလမန္တသုတ္တန်တရားတော်

- ၄။ ထိုသို့ သိလျှင် အိုခြင်း၊ သေခြင်းကိုလဲ သိသည်။
ယင်း၏အကြောင်းကိုလဲ သိသည်။ ယင်း၏ချုပ်ရာ
ကိုလဲ သိသည်။ ယင်းချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း
အကျင့်လမ်းကောင်းကိုလဲ သိသည်။ သိသည့်
အတိုင်းလျော်စွာ ကျင့်လျှင် အိုခြင်း သေခြင်း
ချုပ်ကင်းရန်၊ ဆင်းရဲအလုံးစုံကုန်ရန် အမှန်ကျင့်သူ
ဖြစ်လေတော့သည်။
- ၅။ ဥပဓိ-ခန္ဓာ၊ ဖြစ်ပေါ်တာ၊ ဘယ်ဟာကြောင့်
ပါနည်း။
- ၆။ ဥပဓိ-ခန္ဓာ၊ ဖြစ်ပေါ်တာ တဏှာကြောင့်ပေတည်း။
- ၇။ ထိုသို့သိလျှင် ဥပဓိကိုလဲသိသည်။ ဥပဓိ ဖြစ်
ကြောင်းကိုလဲ သိသည်။ ဥပဓိ ချုပ်ရာကိုလည်း
သိသည်။ ယင်းချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်
လမ်းကောင်းကိုလဲ သိသည်။ သိသည့်အတိုင်း
လျော်စွာလဲ ကျင့်လျှင် ဥပဓိ ချုပ်ကင်းရန်၊
ဆင်းရဲအလုံးစုံကုန်ရန် အမှန်ကျင့်သူ ဖြစ်လေ
တော့သည်။
- ၈။ ဘယ်အရာမှာ၊ ထိုတဏှာ၊ တွယ်ကာ ဖြစ်သနည်း။
- ၉။ ချစ်နှစ်သက်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်၊ ငြိတွယ် ဖြစ်လေ
သည်။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

မဟာစည် ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ

၅၂၁

- ၁၀ ချစ်-သာယာဖွယ်၊ ထိုနှစ်သွယ်၊ အဘယ်ဟာ
ပါနည်း။
- ၁၁ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ ကိုယ်၊ လျှာ၊ စိတ်ပါခြောက်ပါး
တည်း။ [အကျဉ်း]
- ၁၂ မြင်ရာ၊ ကြားရာ၊ စသည်မှာ၊ ပေါ်လာခြောက်မျိုး
တည်း။ [အကျယ်]
- ၁၃ ပီယရုပ် သာတရုပ်-ဟုခေါ်သော ချစ်ဖွယ် သာယာ
ဖွယ် သဘောကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု-မြင်
လျှင်-ရောဂါဟု ကြောက်ဖွယ်ဘေးဟု မြင်လျှင်
တဏှာကိုပယ်သည်၊ တဏှာကင်းသည်၊ တဏှာ
ကင်းလျှင် ဥပဓိ-ခန္ဓာလဲ ကင်းလေတော့သည်၊
ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းလေတော့သည်။

အကြောင်းအကျိုး ဆက်သွယ်ပုံ

- ၁ အတိတ်အကြောင်းငါးပါးကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး
ငါးပါး ဖြစ်လျက်ရှိသည်။
- ၂ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကံ၊ သင်္ခါရ၊
ဤငါးဝါးမှတ်ကြ ရှေးအကြောင်း။
- ၃ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊
ဝေဒနာ၊ ဤငါးဖြာ၊ မှတ်ပါ ခုအကျိုး။

(တုတ္ထအကြိမ်)

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားစာ

- ၄။ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးငါးပါးကို မှီ၍ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း
ငါးပါး ဖြစ်သည်။ (ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ခြင်း
စသည်ပင်။)
- ၅။ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ငါးပါးနှင့် အတိတ်အကြောင်း
ငါးပါးသည် အရအတူတူပင်။
- ၆။ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ငါးပါးကြောင့် အနာဂတ်အကျိုး
ငါးပါး ဖြစ်မည်၊ (ကမ္မဘဝကြောင့် ဇာတိ
ပေါ်ခြင်း စသည်ပင်)
- ၇။ အနာဂတ် အကျိုးငါးပါးသည် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး
ငါးပါးနှင့် အရအတူတူပင်။

လိုရင်းကောက်နုတ်ချက်

- (၁) ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အမှန်သိအောင် ရှုရမည်။
- (၂) မသိသူမှာ၊ တပ်မက်ကာ၊ ခန္ဓာဆင်းရဲ ဖြစ်လိမ့်
မည်။
- (၃) သိမြင်သူမှာ၊ တပ်မက်ကွာ၊ ခန္ဓာဆင်းရဲ ကင်းငြိမ်း
သည်။

မဟာစည် ဓမ္မဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၁၂၃

အာဒိတ္တသုတ်တရားတော်

(ဝိ ၃-၄၄, သံ ၂-၂၅၁)

(ဆောင်ပုဒ်များ)

- (က) အကုန်လုံးကို လောင်သည်၊ ဘာကိုလောင်သလဲ။
- (က) မျက်စိကိုလဲ လောင်သည်၊ အဆင်းတွေကိုလဲ၊
မြင်သိကိုလဲ ...၊ မြင်တွေ့မှုကိုလဲ ...၊ မြင်တွေ့လို့
ကောင်းတာ မကောင်းတာကိုလဲ လောင်သည်။
- (ခ) ဘာကလောင်သလဲ။
- (ခ) ရာဂမီးကလောင်သည်၊ ဒေါသမီးက ... မောဟမီး
က လောင်သည်၊ ဇာတိ ... ဇရာ ... မရဏမီးက
သောက မီးတွေက ... ပရိဒေဝ ... ဒုက္ခ ... ဒေါမနဿ
ဥပါယာသမီးတွေက လောင်သည်။
- ၁။ ရာဂ ဒေါသ မောဟသုံးဖြာ၊
ဖြစ်၊ အို၊ သေရေး၊ ပူဆွေး၊ ငိုတာ။
ကိုယ်စိတ်ဒုက္ခ၊ ပူရပြင်းစွာ၊
ကိုယ်တွင်းမီး ထိန်ညှီးဆယ့်တစ်ဖြာ။
- (ဂ) နားကိုလဲလောင်သည်၊ အသံတွေကိုလဲ ...၊ ကြားသိ
စိတ်ကိုလဲ ...၊ ကြားတွေ့မှုကိုလဲ ... ကြားတွေ့လို့
ကောင်းတာ မကောင်းတာကိုလဲ လောင်သည်။

(ဓမ္မဗျူဟာကြိမ်)

၅၂၄

သီလဝိညာဉ်သုတ္တန်တရားစာတော်

- (ဃ) နှာခေါင်းကိုလဲ ...၊ အနံ့တွေကိုလဲ ...၊ နံသိစိတ်ကိုလဲ လောင်သည်။
 - (င) လျှာကိုလဲ ...၊ အရသာတွေကိုလဲ ...၊ စားသိစိတ်ကိုလဲ လောင်သည်။
 - (စ) ကိုယ်ရပ်ကိုလဲ ...၊ အတွေ့များကိုလဲ ...၊ ထိသိစိတ်ကိုလဲ လောင်သည်။
 - (ဆ) နှလုံးကိုလဲ ...၊ သဘောအာရုံများကိုလဲ ...၊ ကြံသိ စိတ်ကိုလဲ လောင်သည်။
- ၂။ မြင်၊ ကြား၊ သိတိုင်း မဆိုင်းမှတ်ပါ။
 ရုပ်နာမ်မမြဲ ဆင်းရဲချည်းသာ၊
 ငါကောင်လဲပျောက် မျက်မှောက်မြင်ကာ၊
 ဆယ့်တသီး ဤမီးငြိမ်းစေရာ။

(တေတ္ထအကြိမ်)

သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော် စာအုပ်ဦးမှတ်သားဖွယ်

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အအေးကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ	... ၈၁
အကုသိုလ်အကျိုးဥပေက္ခာ	... ၃၈
အကြားအမြင်သုတနှင့် ပြည့်စုံပုံ	... ၅၈
အစွဲအလမ်းနှစ်မျိုး	... ၂၄
အတ္တစွဲလေးပါး	... ၁၁၁
အတ္တဝါဒုပါဒါန်	... ၂၃
အတွင်းကပူပြီး အခံရခက်တာ	... ၄၆၅
အနတ္တထင်ပုံ အစစ်အတုနှစ်မျိုး	... ၁၄၈
အနတ္တလက္ခဏာ	... ၁၂၄
အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်	... ၁၂၄
အနာဂါမိမဂ်ရောက်အောင်အားထုတ်ပုံ	... ၃၀၄
အနာဂါမ်က ရဟန္တာဖြစ်သွားပုံ	... ၃၃၀
အနာဂါမ်မှာ ကင်းငြိမ်းတဲ့ကိလေသာ	... ၃၀၉
အနာဂါမ်မှာ မကင်းသေးတဲ့ကိလေသာများ	... ၃၃၂
အနာထပိဏ်သေဋ္ဌေး	... ၂၇၈

(စတုတ္ထအကြိမ်)

၅၂၆

သီလဝိနည်းသုတ္တန်တရားစာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အနိစ္စလက္ခဏာ	... ၅၂
အနိစ္စသုတ်	... ၁၆၃
အနိစ္စဟု ရှုမြင်ပုံ	... ၅၁
အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်အစစ်	... ၅၅
အပူကြောင့် ဖောက်ပြန်ပုံ	... ၈၃
အပြင်က အာရုံအနေနဲ့	... ၄၆၅
အဖိုအမ သတ္တဝါတွေ	... ၃၄၈
အမိတောင်မှ သားတော်ခဲ	... ၈၆
အမှားစင်စစ်ဖြစ်တယ်	... ၄၇၅
ဘိညာပညာ	... ၆၂
အယာထာဝမာန	... ၄၇၄
အရိယမဂ်ဆိုတာ	... ၄၃၈
အရိယာဥစ္စာ ခုနစ်ပါး	... ၁၉၉
အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အသိခက်ကြောင်း	... ၄၆၀
အရှင်အာနန္ဒာ၏ အားထုတ်ပုံ	... ၄၇၉
အရှင်ခေမက၏ ရှင်းပြချက်	... ၃၂၄
အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဝန်ခံပြောကြားပုံ	... ၄၅၇
အရှင်သောဏမထေရ်	... ၄၅၁
အလုပ်သမားဟာ	... ၃၅၇

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

၅၂၇

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အသက်ရှင်နေခြင်းကိုလဲ(အလိုမရှိ)	... ၃၅၆
အသို့မာနကို ပယ်ရန်	... ၃၄၁
အာရမ္မဏယန	... ၁၄၄
အာဝဇ္ဇန်း ကောင်းတယ်	... ၈
ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး	... ၄၀၀
ဣန္ဒြေဆိုတာ (၂၂) ပါး	... ၄၀၄
ဣရိယာပုထ်က ဖုံးကွယ်သည်	... ၃၃
ဥဂ္ဂါသူကြွယ်ဝတ္ထု	... ၃၀၉
ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ	... ၂၂၆
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးသရုပ်	... ၂၉
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ ထင်ရှားရာခဏ	... ၉၂
ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်	... ၄၂၀
ဧကမီဇိသောတာပန်	... ၂၇၃
ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ	... ၄၄၁
ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ	... ၃၄၆
ကာမုပါဒန်	... ၂၃
ကာယဂတာသတိ	... ၄၈၀
ကာယာနုပဿနာ ၁၄-ပိုင်းလုံး	... ၄၈၀
ကာရကအတ္တစွဲ	... ၁၁၆

၁၂၈

သီလဝိညာဉ်တရားတော်

ကာလကဉ္စိကအသုရကာယံ	...	၈၄
ဃနကိစ္စ	...	၁၄၃
ကိလေသဝဋ်	...	၁၄၆
ကုသိုလ်၏ အကျိုးဥပေက္ခာ	...	၃၈
ကောလံကောလသောတာပန်	...	၂၇၃
ကိုယ်ပိုင်နေအိမ်နှင့်တူကြသည်	...	၁၉၇
ကိုယ်မချီရင်	...	၈၆
ကိုယ့်ကိုယ်ဟာ အချစ်ဆုံး	...	၂၅
ခိဏာသဝဗလသုတ်	...	၃၃၇
ခေမကသုတ်	...	၄၄၉
ခိုင်လုံသောသာဓက	...	၂၀
ဂုဏ်အင်္ဂါလေးပါး(သောတာပန်၏)	...	၂၀၃
ဂေါတြဘူကုသိုလ်တောင်	...	၂၁၈
ဃနက ဖုံးကွယ်သည်	...	၁၃၆
ငါးဖမ်းသူဥပမာ	...	၁၇၅
ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်	...	၁၆၅
စတုသာလဆိုတာ	...	၉
စိတ္တဝိပလ္လာသကင်းပုံ	...	၃၄၃
စိတ္တာနုပဿနာပွားစေပုံ	...	၃၇၁
စိန္တာမယပညာထက်လဲထူးတယ်	...	၆၃
ဆန္ဒသုတ်	...	၇၀

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

၁၂၉

ဆေးလိပ်ကွမ်း ကြိုက်တာလဲ(ကင်းသင့်)	... ၃၁၆
ဈာနအနာဂါမ်	... ၃၁၇
ဈာနသုတ်	... ၁၅၇
ဉာတပရိညာခေါ်တဲ့	... ၆၄
တိရဏပရိညာ	... ၄၆
ဒိဋ္ဌုပါဒါန်	... ၂၃
ဒုက္ခလက္ခဏာ	... ၉၅
ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်	... ၉၄
ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ	... ၇၂
ဓမ္မစကြာ မဟာဋီကာသစ်	... ၂၄၉
ဓမ္မရာဂ ဓမ္မနန္ဒီ	... ၃၃၄
ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်	... ၄၂၀
ဓမ္မာဒါသဆိုတာ	... ၂၀၂
နိဗ္ဗာန်နှလုံးသွင်း၍ အားမထုတ်ရ	... ၆၆
နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံ မိလိန္ဒပဉ္စာ	... ၁၈၃
နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းမှတ်	... ၃၇၈
နိဝါသီအတ္တစွဲ	... ၁၁၅
နေ့သန့်စင်နေတယ်	... ၁၀
ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် နှစ်မျိုး	... ၂၅၂
ပစ္စုပ္ပန်သိတယ်လို့ (သုတ္တန်မှာ) ဟော	... ၄၈
ပညတ်အနိစ္စ ပညတ်ဒုက္ခ	... ၁၅၀

၅၃၀

သီလဝိသုဒ္ဓိသုတ္တန်တရားစာ

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းချုပ်	...	၆၇
ပဋိပတ္တိသာသနာဖျက်ပုဂ္ဂိုလ်	...	၇၀
ပဋိသမ္ဘိဒါ	...	၅
ပရမတ်အနိစ္စ ပရမတ်ဒုက္ခ	...	၁၅၁
ပဿနာဒိ ကောသလမင်းကြီး	...	၂၅
ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်	...	၄၂၆
ပဟာနပရိညာ	...	၆၅
ပါဠိဂတိကျ	...	၄
ပိတိသမ္မောဇ္ဈင်	...	၄၂၅
ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်	...	၄၄၄
ပြတင်းပေါက်ကခေါင်းပြုပြီး	...	၅၄
ပယောင်းတိုင်မီးကလေးများငြိမ်းသွားတာလို	...	၅၄
ဖောက်ပြန်တတ်လို့ ရုပ်ခေါ်သည်	...	၈၀
ဖောင်းပိန်ရှုတာ ဝါယောအတွေ့ရှုတာပဲ	...	၄၂
ဖိုလ်ဝင်စားပုံ	...	၂၈၆
ဖြစ်စိုက်ရှုအမှန်အတိုင်းသိသည်	...	၁၂၉
ဗဟုဝုဇ်ကြိယာပုဒ်	...	၄
ဗောဇ္ဈင်္ဂ ဗောဇ္ဈင်	...	၄၂၀
ဗောဓိက္ခိယတရား	...	၄၂၆
ဘင်္ဂဉာဏ်ဖြစ်ပုံ	...	၁၇၂
ဘဝရေတွက်ပုံ (အနာဂါမ်စသည်တို့၏)	...	၂၈၂

(တေုတ္တအကြိမ်)

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

၅၃၁

ဘုရားသားတော်အစစ်	...	၂၄၉
ဘုံစဉ်စံသောတာပန်	...	၂၇၇
ဘေးကြီး ၂၅-ပါးစီစစ်ချက်	...	၂၃၉
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသရုပ်	...	၄၃၉
မင်္ဂလမ်းမှားက	...	၂၃၄
မဟာကဿပ(အရှင်) မကျန်းမာတဲ့အခါ	...	၄၃၃
မဟာနမိမင်းဝတ္ထု	...	၂၉၅
မဟာယာနဝါဒ	...	၃၈၈
မဟိသကတိုင်း	...	၈၂
မာနသုံးပါးလုံးမရှိကြောင်း	...	၄၅၀
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	...	၂၂၆
မိစ္ဆာမဂ်	...	၂၂၇
မိမိ၏ကိုယ်တွေ့ကလေး ပြေချင်သည်	...	၃၇၀
မီးကျိုးစုလိုပင်ကြောက်စရာ	...	၃၄၇
မူလမဂ္ဂင်	...	၄၄၄
မူသေစည်းအနေနဲ့	...	၂၁
မှန်စွာရှုဆိုတာ	...	၅၀
ယခုခေတ်ယောဂီမတစ်ဦး၏ ထူးခြားပုံ	...	၃၁၅
ယခု ပုနာမြို့စသည်တို့တည်ရာ	...	၈၂
ယောဂီများ၏ သိပုံနှင့်ကိုက်ညီ	...	၄၅၆
ယာထာဝမာန	...	၄၇၄

၅၃၂

ရဟန္တာ၏ခွန်အားများ	... ၃၃၈-၄၄၉
ရဟန္တာ၏ပစ္စယေက္ခယာ	... ၃၃၄
ရဟန္တာ၏ရုပ်နှင့်အကျိုး	... ၄၈၅
ရဟန္တာဖြစ်အောင်ရုပ်	... ၄၇၈
ရဟန္တာ ဘာကိုရသလဲ	... ၃၈၂
ရဟန္တာများလဲ သတိပဋ္ဌာန်ကိုပွားနေကြတယ်	... ၃၃၇
ရဟန္တာဝိပဿနာ ရှုခြင်း၏အကျိုး	... ၃၉၀
ရုပ်တိုင်းဖောက်ပြန်သည်မဟုတ်	... ၈၇
ရေ(စက်)သွန်းချပြီး ပေးအပ်လိုက်သည်	... ၃၁၀
ရှုအပ်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ	... ၇၉
ရှုခါစမှာ ထိသိရာကစပြီးရှုရတယ်	... ၁၁၀
ရှုပုံချင်း ဘာမျှမထူးဘူး	... ၂၉၀
ရှေးရှုပြု၍ သိတယ်ဆိုတာ	... ၆၁
လက္ခဏာရေးသုံးပါး	... ၁၂၆
လက်ညှိုးနဲ့လက်မထိနေတာကို	... ၄၆၅
လခ,ရမည့်အချိန်ကို	... ၃၅၇
လောကန္တရိုက်ငရဲ	... ၈၁
လောကီရုပ်နာမ်တို့ကိုသာ ရှုအပ်ကြောင်း	... ၆၆
လျှပ်ရောင်ကလေးများ	... ၅၄
ဝါယောအတွေ့အထိ ရှုတာပဲ	...
(ဖောင်းပိန်ရှုတာ)	... ၄၂

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

၅၃၃

ဝဋ်ဆင်းရဲတွေကြောက်စရာပဲ	...	၁၅
ဝဋ်၌ပျော်မွေ့သူ	...	၂၂၇
ဝိစိကိစ္ဆာကင်းသွားတာပဲ	...	၁၉၂
ဝိပဿနာအတု	...	၇၂
ဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိ	...	၄၄၂
ဝိပဿနာရှု၍ မျက်မှောက်၌ချမ်းသာပုံ	...	၃၉၁
ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး	...	၄၄၇
ဝိပဿနာမဂ္ဂဘဲ(ဆောတာပန်ဖြစ်ပါ့မလား)	...	၄၇၀
ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ	...	၄၄၃
ဝိရိယနဲ့ သမာဓိညီမျှ		၄၃-၄၈၁
ဝိရိယလွန်နေတယ်	...	၄၈၁
ဝိရိယသမ္မောဇ္ဈင်	...	၄၂၀
ဝိသာခသေဋ္ဌေးဝတ္ထု	...	၃၁၀
ဝိသာခါ ဒါယိကာမ	...	၂၇၈
ဝုဠာနဂါမိနီ ခေါင်ထိပ်ဝိပဿနာ	...	၄၄၄
ဝေဒကအတ္တစွဲ	...	၁၁၇
ဝေဒနာသုံးပါးလုံး ရှုအပ်ကြောင်း	...	၃၆၇
သံဝေဂဝတ္ထုဒီပနီကျမ်း	...	၂၃၉
သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ	...	၁၄
သကဒါဂါမ်ဖြစ်အောင်ရှုပ်	...	၂၃၃
သကဒါဂါမ် ဖြစ်သွားသည်	...	၂၉၃

၅၃၄

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကင်းနေပုံ	...	၁၈၉
သင်္ဘောကြီးကို ရေချသည်	...	၆
သတိသမ္ပောဇ္ဈင်	...	၄၂၁
သန္တိတိကပုံးကွယ်သည်	...	၁၂၈
သန္တတိယန	...	၁၃၉
သတ္တကုတ္တုပရမသောတာပန်	...	၂၇၃
သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင်	...	၄၂၇
သမ္မဟယန	...	၃၄၁
သမ္ပပွဇာန်လေးပါး	...	၃၉၈
သမ္မာဒိဋ္ဌိ	...	၄၄၀
သဿတဒိဋ္ဌိ	...	၂၂၅
သာမိအတ္တစွဲ	...	၁၁၂
သိကြားနတ်မင်း	...	၂၇၈
သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိ	...	၁၉၃
သီလဗ္ဗတုပါဒါန်	...	၂၃
သီဟနာဒသုတ်	...	၆၈
သုတ, စိန္တာမျှဖြင့် ဝိပဿနာအစစ်မဖြစ်	...	၆၂
သုတမယပညာထက်လဲထူးတယ်	...	၆၃
သုပ္ပဗုဒ္ဓဝတ္ထု	...	၂၀၆
သုပ္ပဗုဒ္ဓနတ်ဖြစ်ကြောင်းကုသိုလ်	...	၂၁၄
သေကွပုဂ္ဂိုလ်များလဲသတိပဋ္ဌာန်ပွားနေကြတယ်	...	၃၃၇